

L. ANNAEI SENECAE
OPERA QVAE SVPERSVNT
SVPPLEMENTVM

L. ANNAEI SENECAE
LVDVS DE MORTE CLAVDII · EPIGRAMMATA SVPER EXILIO
DE AMISSIS L. ANNAEI SENECAE LIBRIS TESTIMONIA
VETERVM ET FRAGMENTA EX IIS SERVATA
AD GALLIONEM DE REMEDIIS FORTVITORVM LIBER
DE PAUPERTATE EXCERPTA E SENECAE EPISTVLIS
DE MORIBVS LIB. · DE FORMVLA HONESTAE VITAE LIB.
EPISTOLAE SENECAE AD PAVLVM APOSTOLVM ET
PAVLI APOSTOLI AD SENECAM
EPITAPHIVM SENECAE

EDIDIT

FR. HAASE

ACCEDIT INDEX RERVVM MEMORABILIVM

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MCMII

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEVBNERI

FRID. HAASII PRAEFATIO.

Ludum non ausus sum ad solos codices vetustissimos Sangallensem et Valentianensem recensere, praesertim cum de illius scriptura aliquotiens non constet; pertinuit autem dubitatio mea non tam ad verba singula quam ad totos locos, qui illis desunt; qua in re nolui media illa via ingredi, quam Fickertus elegit, qui cum plurimos ex illis abiiceret, alios tamen retinuit; scilicet nondum exploratum est, quae sit eorum origo et sitne omnium eadem, an habeant nonnulli fontem vetustiorē; quare quoniam tutum non erat omnes abicere, satius visum est pariter omnes retinere uncis inclusos, quamvis probabile sit, eos nihil aliud esse nisi supplementa Nodotianis similia, seculo XV confecta, quae in paucis haud inficeta iudices, sed maximam partem frigida et sine idonea causa conficta.

Ad Epigrammata, quae a Fickerto nondum edita sunt, nihil novi auxilii habui.

Fragmenta, quantum brevi tempore fieri potuit, sedulo collegi, ordinavi, emendavi; quae postquam primum collecta sunt, neglecta iacuerunt, et tanta fuit recentiorum editorum desidia, ut cum paratas ad ea locupletanda copias haberent a Io. Alb. Fabricio in bibl. lat. propositas, ne manum quidem porrigere voluerint. Non tamen dubito quin longiore studio plura fragmenta indagari possint, quae me adhuc fugerunt; unum vero, quod exstare sciebam, quamquam et ego summa opera quaesivi et ab aliis sciscitatus sum, tamen indagare non potui; memoria enim teneo ante viginti fere annos in Diurnis vel scholasticis, quae tum vocabantur, vel aliis prolatum esse locum quandam, qui inscriberetur in recentiore

quidem codice ms. de ^mia, i. e. de misericordia quiue Senecae esse diceretur; quod quid rei sit, dicere nunc non possum ac fortasse operae pretium non est multum quaerere; mentionem tamen eius inventi praetermittere nolui. Qui unus nuper de Senecae fragmentis quaerere coepit Osannus tribus editis libellis academicis meam quidem operam non admodum adiuvit nisi in libro de remediis fortuitorum; sed in eo ipso ut diligentiam ac doctrinam more suo insignem prodidit, ita iudicium de eo, quod Seneca dignum sit, adeo incertum et inconstans deprehendi, ut quamvis res a Seneca memoratas probe teneat, ingenii tamen eius formam ac dicendi consuetudinem parum perspexisse videatur; quare miratus non sum, quod cum fragmenta libri de matrimonio conquireret, praeter ea, quae adhuc ferebantur, unum tantum apud Hieronymum invenit, quippe in quo Varii Gemini mentio in oculos incurrerat; ego vero multo plura

ab Hieronymo petivi, qui quamquam rerum ordinem pro suis rationibus immutavit, multa in brevius contraxit, multa abrupte posuit et ornamenta Senecae consueta plerumque detraxit, tamen in iis, quae ego nunc primus addidi, tot supersunt ac tam manifesta indicia, quae Senecam auctorem prodant, ut magis verear, ne iusto pauciora quam ne iusto plura adsciverim; repudiavi enim ea, quae quamvis argumento a Seneca non abhorrerent, in forma tamen orationis nihil haberent, quod de Seneca cogitare cogeret; de ordine vero horum fragmentorum potest varia sententia esse; ego eum elegi, quem non dixerim unice verum esse sed tamen talem, qualis esse potuerit. Quod praeterea adiungitur ex schedis Sadoleti fragmentum 88, postquam doctissimos jurisconsultos et nuper Osannum exercuit, id ego ita genuinum esse nego, si parentes sint pro cognatis dicti; quod ne fiat, vocem *octo* aut delendam dixerim aut paulo post ponendam, ut cum vicinis coniungatur. Ceterum locus hic, siquidem Senecae est, sitne ex libro de matrimonio petitus, cuius notitia uni Hieronymo debetur, incerta coniectura est; sunt praeterea etiam alia fragmenta, quae unde petita sint, non proditum est; in quibus omnibus collocandis secutus sum vel argumenti similitudinem vel alia si qua erant indicia, neque hoc mihi sumo, ut in omnibus verum me et locum et ordinem invenisse existimem.

Sequitur deinceps liber de remediis fortuitorum, quem ego, si quem alium, genuinum Senecae esse arbitror; excipio praefationem ineptam illam ac barbaram, scriptam eo tempore, quo poetarum nomine comprehendebantur ii omnes, qui gentilium litteris studerent, praepositamque ab aliquo, qui et ipse se inter poetas numeraret et descripto hoc Senecae libro regi alicui vel prodesse vel placere vellet; excipio deinde additiones, quas oblivione sepultas ego rursus in lucem proferendas duxi; excipio etiam, ut par est, locos librariorum vitiis depravatos, qui quidem non plures sunt in hoc libro quam in aliis, quorum non exstant codd. mss. aetate et integritate insignes; denique fateor etiam, detractam esse Senecae ipsius aut praefationem, si qua fuit, aut certe initium, et verisimile est in reliquis quoque libri partibus abiecta esse nonnulla, quae praefationis scriptori minus placuissent; argumento est ipsa libri brevitās, quae in Seneca nimia videtur, et rursus capitis ultimi longitudo, in quo parum credibile est ipsum Senecam diligentiorē fuisse quam in reliqua libri materia; accedit etiam, quod uno certe exemplo, de quo infra dicam, satis comprobari videtur pleniorē librum tum fuisse, cum sententiae ex eo aliquot in librum de moribus translatae sunt. Verum tamen haec si exceperis recte contendere mihi videor, nihil reperiri in hoc libro, quod falsarius aliquis sua sponte adiecissee videri possit, contra omnia adeo ipsum Senecae ingenium referre, ut de imitatore eius vel vasserrimo cogitare non liceat. atque ii quidem, qui Senecam probe norunt, non dubito quin mihi adsensuri sint; confido tamen etiam aliis satisfacere posse, si

quando aut mihi aut alii vacabit iusto commentario singula verba singulasque sententias ad eorum librorum normam exigere, de quorum origine non dubitatur; neque etiam quod quasi in dialogi formam totus liber compositus est, a Seneca alienum videri debet; eodem enim artificio etiam in reliquis libris creber est, nec mirum quod aliquando totum aliquem librum una hac forma composuit. Sed qui medio quod dicitur aevo hunc librum tractarunt, cum artem illam minus nossent quam vulgaria illo tempore carmina de conflictu animae et corporis, Theoduli eclogam et alia id genus multa, ipsos dialogos cum suis collocutoribus restituendos rati varia colloquentium nomina finxerunt; fuit, qui Senecam et Neronem tamquam magistrum et discipulum colloquentes induceret; Hildebertus vero in capite de fortitudine illorum loco Timorem et Securitatem ac deinde Hominem et Securitatem posuit; plerique haud inficete locis fortasse quibusdam Senecae usi, ut ep. 66, 32. 35. Sensum et Rationem colloqui voluerunt; sed nomina haec in codd. mss. sine ullo totius libri detrimento adiecta et plerumque singulis litteris significata sunt, deinde autem rursus ommissa in vetustis iam editionibus sive bonorum codicum auctoritate sive etiam recto iudicio; recentia enim esse arguit ipsa nominum illorum varietas, adeo ut etiam praefationis auctorem vetustiore esse suspicer. Accessit denique alia quaedam interpolatio, quae tamen et ipsa genuino Senecae libro non noceret; nam ut sunt varia hominum iudicia, cum praefationis auctor nimis prolixum librum Senecae putasset et breviorē fecisset, fuit rursus qui brevem factum vellet longiorem fieri; itaque adiecit quas ipse vocat additiones, quas ego in uno cod. ms. repperi itemque in una editione rarissima impressa Lipsiae per Arnoldum de Colonia, anno, ut videtur, 1495. siquidem verisimile est librum de remediis fortuitorum et „Tulium de senectute“ eodem anno editum esse cum Senecae epistolis abbreviatis et Senecae libro de providentia; utrique autem horum librorum per eundem Arnoldum de Colonia impresso annus ille subscriptus est, omnes autem pari specie in unum volumen conjunctos repperi. Ceterum qui additiones scripsit, ipso hoc nomine praeposito satis cavit, ne quid supposuisse Senecae videretur; secutus autem Senecae, ut putabat, exemplum colloquentes inter se fecit Sensum et Rationem; adeo autem non feliciter vel imitatus eum est vel aemulatus, ut mihi videatur Petrarcha aliquis vel unus ex iis esse, qui seculo XIV aut ineunte XV. fuerunt eruditissimi; certe nemo credet eundem esse, qui praefationem scripsit. Plura de huius libri fati fortasse tum cognoscentur, cum vetustioribus codicibus mss. uti licuerit; nunc enim de nullo mihi constat nisi qui sit seculi XIV aut XV. sed cum habeamus testimonia de eo Tertulliani et Hildeberti et Vincentii Bellovacensis, et tacitum illud, de quo infra dicam, libri de moribus, probabile est olim codices haud paucos extitisse atque etiam tales, in quibus nondum assuta esset praefatio subditicia, de quibus ego spem deponendam non existimo propterea quod

nemo adhuc ad emendandum librum contemptum et pro spurio habitum auxilia diligentius conquisivit. quid quod fertur in Uffenbachiano quodam codice distinctus fuisse in libros duos? quod si verum est. crediderim codicem illum ab iis, quos nunc cognitos habemus, valde diversum fuisse. Sed video iam mihi in certamen descendendum esse cum Osanno viro doctissimo, qui primus nuper Gissae a. 1847. dedita opera collato codice Dresdensi, qui est ex recentioribus, ad eius fidem totum libellum edidit et de auctore quaesivit; is igitur contraria duo ponit de hoc opere iudicia; ait enim pag. 16. sic: „non solum id laborat hic illic barbarae latinitatis usu, sed tam in-composita et elumbis est elocutionis ratio, ut a Seneca vel ab alic quoquam vetere scriptore prorsus abhorreat: denique tota compositio argumenti, quod per colloquium Sensus cum Ratione pertractatur, tum ipsa huius dialogi ratio tam ieiuna et saepe paene absurda est, ut nihil ex litteris Romanorum antiquis relictum norimus, quod vel tantillum ad genus inficetum, quo libellus iste conscriptus est, accedat.“ Deinde vero pag. 17. dicit: „accuratius inquirentem — non potes latere, in eo ipso quaedam inesse, quae cum Senecae ingenio conveniant. — sententiae morales — prorsus ex mente Senecae dictae —. Neque prorsus absunt ab his sententiis ea ingenti lumina et acumina, ni malis aculei, quibus Seneca orationem suam distinguere, exornare, et in proluxa eiusdem argumenti tractatione variare solet. Iam quum et summa placitorum cum Senecae philosophia admodum conspiret, neque stilo eius fractum illud sententiis minutis genus dicendi [haud] indignum videatur, iis, quae de auctore libelli traduntur, non omnem fidem derogabimus.“ Denique haec quo id uno modo fieri potest, inter se conciliat sic: „Novitiae quidem fabricae libellus sine dubio est, sed cuius fundus sit antiquus, et quidem ex Senecae illo de remediis fortuitorum opere sumptus: quo quicumque libelli auctor fuit, ita usus est, ut sententias maximam partem transsumptas in iustum ordinem componeret et in formam dialogi de more saeculi, quo is scriptus fuit, cogeret.“ Quid autem, si iam ipse Seneca iustum ordinem instituit? unde enim constat, id eum non fecisse? item formam dialogi si credere non licet ab ipso Seneca originem habere, quid faciemus locis simillimis, quales sunt ep. 24, 17, 42, 9, 47, 1. de benef. II, 10, 2. 3. et alii multi? nam ipsos quidem interlocutores Sensus et Rationem aliosve quos supra dixi, non puto tanta superstitione esse Osannum ut non credat adiungi potuisse libro vel integerrimo; quomodo autem eiusdem libri, qui ab initio ad finem aequabili dicendi genere conscriptus est, modo in-compositam et elumbem elocutionis rationem reprehendere, modo ingeni lumina et aculeos laudare et genus dicendi Senecae stilo haud indignum praedicare potuerit, ego me intelligere non posse fateor. Barbaram denique latinitatem esse in-credibile dictu est, quomodo Osannus comprobaverit; profert pag. 6. voces barbaras duas, *inhumationem* et *invasuram*. quae voces si certa fide in ipso libro scriptae essent, victas manus darem: quis autem

unquam audivit de latinitate libri alicuius iudicium fieri ex argumenti summariis, quae librarii barbari saepe singulis capitibus appingere solent? petivit autem voces illas ex capitum inscriptionibus, quae sunt in Dresdensi codice; in meis non sunt, quia non omnibus librariis idem studium fuit. Concedo Osanno, ut etiam in praefatione, quamquam de ea tacet, barbaram latinitatem inveniat, neque tamen ita de libro ipso quicquam probaverit, qui ab illa mirum quantum distat. Quamobrem totam illam Osanni sententiam de libri origine inanem existimo neque ullo argumento munitam, nisi quis forte putabit nihil referre, utrum de auctore libri an de Dresdensis codicis scriba agatur. Sed nondum dimitto Osannum; quaesivit enim deinceps, quis ille fuerit, qui Senecae librum in hanc formam, quam habemus, redegerit, ac iam visus sibi est hominem manibus tenere et partem eius aliquam in lucem protraxisse. Sed in hac re ei ut Neroni olim cum divitias in Libya quaereret, mirifice fortuna illusit; nimirum ut Taciti de Nerone verbis utar, dum non auctoris, non ipsius negotii fidem satis spectat, pari eventu carbonem pro thesauro invenit. Auctore rursus usus est Dresdensis codicis scriba, qui ut fuit profecto homo diligens, non solum suam cuique capiti addidit inscriptionem, sed etiam, id quod multi librarii fecerunt, toti libro praefixit capitum omnium indicem cum hac inscriptione:

Incipiunt . . . . . libri de remediis fortuitorum.

In loco illo vacuo nemo suspicabitur aliud quid latere nisi vocem *capita* vel similem, neque enim quod sequitur *libri* vocabulum poterit nominativus casus pluralis numeri esse sed est genetivus singularis, quia in Dresdendi cod. ut in reliquis quos novimus, unus est liber de remediis fortuitorum, non plures. Sed in loco illo vacuo Dresd. codex habet non vocem aliquam perspicue scriptam. sed signum quoddam, quod intuens Osannus cum obstinato animo auctoris nomen quaereret, „*secunda*, inquit, „*fortuna accidit, ut id perscriptum in cod. Dresdensi habeamus, sed, quod magnopere dolendum, per compendium, cuius elementa integra mihi quidem non contigit extricare.*“ Secunda vero fortuna illa vehementer Osannum exercuit; cum enim antea in signo illo Petrarchae nomen latere suspicatus esset, deinde et tempora obstat intellexit et primam litteram nominis invenit non *P* sed *R* esse; rursus deinde relapsus ad Petrarcham inspectis libris eius de remediis utriusque fortunae iterum eum deseruit; denique desperata sua fortuna coactus est auctoris nomen aliis quaerendum relinquere. Ceterum signi eius imaginem exprimi iussit pag. 18. quam ut vidi, satis mirari non potui, quod vir doctissimus, qui plurimos libros mss. versavit, non statim quid id rei esset intellexit; nimirum scripsit librarius: „*Incipiunt rubricae libri de remediis fortuitorum;*“ nihil aliud enim est illud compendium quam *R^{ce}*, quibus litteris rubricae nomen scribi solet.

Itaque ego librum de rem. fort. exceptis iis, quae medio aevo ei adhaeserunt, Senecae vindicandum ratus feci quod potui, ut quae

depravata erant, corrigerem, quam ad rem praeter Dresdensis libri scripturam ab Osanno editam adhibui tres codd. Vratislavienses e bibl. academica, quorum unus est membran. scriptus a. 1375. signatus IV. fol. 39. eius folia duo, 77 et 78, amissa sunt, quibus continebatur finis libri de moribus et initium libri de rem. fort.; est autem is ipse, quo Fickertus in aliis Senecae libris usus est. Alter codex est chartac. sec. XV. signatus IV. Q. 66. in quo additiones leguntur. Tertius est item chartac. sec. XV. signatus I. Q. 412. in quo colloquentes sunt Seneca et Nero. Habui praeterea edd. veteres Tarvisinam, Venetam a. 1492. Lipsiensem illam, de qua supra dixi, Erasmi primam, alias, quae deinceps secutae sunt; quibus copiis perfecti, ut aliquanto iam emendatior hic liber prodeat, quamquam non potui omnes quas diuturno situ contraxit maculas eluere; neque enim tales fuerunt codices mei, quorum nullus integritate excellit. De Additionibus vero non admodum laboravi, quarum qui mihi soli fontes erant unus codex ms. et ed. Lips., plerumque inter se consentiunt: illud tamen non parvi ad totam rem momenti est, quod versus ille: *coelo tegitur, qui non habet urnam*, qui vulgo ipsis Senecae verbis interpositus c. 5, 2 ante voces *quid interest* legebatur, loco illo deiectus et in Additiones translatus est; non habent eum neque codd. mss. neque edd. veteres quas dixi; scilicet a Seneca ipso vix credas eum poni potuisse, cum sit Lucani Phars. VII, 819. itaque verisimile est ex Additione eum arreptum esse, quamquam petuit librario alicui etiam ultro succurrere vel ex ipsius Lucani lectione vel ex aliis, qui eo usi sunt, velut ex Bartholomaeo Anglico de proprietatibus rerum lib. XIX, c. 129.

Adieci deinde Excerpta de paupertate ex superioribus edd. expressa; neque enim eorum ullum cod. ms. habui; addidi in margine numeros epistularum, unde petita sunt, ut commodius possit scripturae discrepantia reperiri, quam Fickertus raro notavit.

Sequitur de Moribus liber, Excerptis illis, ut videtur, haud paulo vetustior; citatur enim Senecae nomine ex eo sententia 35. iam anno 567. in Concil. Turon. II. can. 14. in ed. Labbei vol. V, pag. 856. vel in ed. Mansi vol. IX, pag. 795. eundem librum novit Vincentius Bellovacensis et alii; ac vellem ad eum emendandum plura auxilia praesto fuissent; nunc nihil habui nisi edd. vett. et quem dixi supra codicem Vratisl. qui deficit in sententia 49. voce *incipiat*; nec profuit ei libro Io. Conr. Orellius, qui edidit eum inter Opuscula Graecorum vett. sententiosa et moralia tom. I. pag. 269 sqq. Verum est, quod in cod. Vratisl. adscripsit manus recentior: *Non est hic dicendus liber: recollectae enim sunt quaedam ab aliquo excerptae ex libris Senecae*, i. si quod non ex solis Senecae libris collectae sententiae sunt; atque ex iis quidem, qui supersunt, etsi similia proferri multa possunt, ipsis tamen verbis quae accurate conveniant, non admodum multa esse credo; veluti dubites, sitne sent. 48 petita ex ep. 3, 2. item ad sent. 65. cf. ep. 97, 13. 105, 8.

ad sent. 73. cf. ep. 114, 1. contra manifestum est sententias 39—43 translatas esse ex libro de rem. fort. 2, 3. 7, 1—3. 8, 2. nam sententia 42. quoque et eo loco posita est et eam formam habet, ut dubium non sit quin eundem atque reliquae fontem habeat; quamobrem eam restitui libro de rem. fort. c. 7, 3. quamvis ibi neque in codd. mss. neque in edd. legatur, ac videtur mihi hic locus argumento esse librum de rem. fort. fuisse illo tempore aliquanto ampliorem, cum liber de moribus collectus est. Praeterea ex amissis Senecae libris petitam esse sententiarum partem, satis credibile est, neque id tamen certo testimonio confirmare nunc possum; nam verba illa apud Lactantium III, 15, 14: *atqui nihil interest — animus non videtur*, quae leguntur item in sent. 3. 4. non dubito quin recte Buenemannus Lactantii esse censuerit, non Senecae, cuius locus antecedit; vid. fragm. 20. quare Christianum hominem quarti quintive seculi, qui Lactantio uteretur, mirum non est sent. 55. eleemosynae mentionem fecisse, quamquam facile fieri potuit, ut esset nihilominus haec quoque sententia Senecae, qui in ea non eleemosynam sed beneficium dixisset; diaboli appellationi, quae deinde sequitur sent. 143. non multum tribuo, quia verisimile est sententiam illam cum sequentibus aliena manu esse in fine adiectas. Sed de fontibus huius libri non est hic dicendi locus; est enim difficilis quaestio ac digna, quae separatim et accurate instituantur. Quae vero in quibusdam edd. vett. neque raro in codd. mss. feruntur Senecae proverbialia ad litterarum ordinem composita, ea ego recipienda non iudicavi propterea quod longe plurima sunt versibus scripta et e Publilio maxime collecta; quae autem in litterae cuiusque fine ex Senecae libris adiunctae reperiuntur sententiae, eae nec multae sunt nec ignotos fontes habere videntur.

Satius visum est Martini Dumiensis librum adicere, qui de quattuor virtutibus cardinalibus aut de formula honestae vitae inscribi solet, medio ille aevo Senecae nomine notissimus; nec credo ullum genuinum Senecae librum adeo frequenter lectum et descriptum ac citatum esse; item editiones eius vetustae exstant haud paucae; quare nolui ab iis, qui medii aevi litteras curant, desiderari librum totiens memoratum, praesertim cum suo quoque pretio non indignus sit, qui in manus hominum redeat. Praefationem ad Mironem regem scriptam, quae a vulgaribus codd. mss. editionibusque abest, descripsi ex d'Acherii Spicilegio tom. III. (Paris. 1723.) pag. 312. prolatam a Io. Mabillonio e codice S. Remigii Remensis; eandem cum toto Martini libro editam esse cura Eliae Vineti Pictavis a. 1544. testatus est ib. Baluzius. Ad librum ipsum emendandum multum mihi profuit cod. Yratisl. membranaceus, quem supra dixi. Quod posui inscriptionem libri de verborum copia, feci testimonio Eberti, qui in catalogo codd. mss. Guelferbyt. Nr. 794. sic inscriptum codicem memorat; sed ea res cum mira mihi accideret maxime propter locum in ep. IX Senecae ad Paulum, quia epistu-

lae illae quippe Hieronymo cognitae ante Martini Dumiensis aetatem scriptae sint necesse est, volui meis oculis credere et impetravi facile, ut mihi mitteretur codex Bambergensis M. IV, 4, membran. sec. XIV, quo etiam Fickertus in Senecae epistulis usus est; in eo igitur pag. 53 post „Extractiones de libro Macrobianae in expositione sompni Scipionis“ legitur Martini liber cum hac inscriptione: „Incipit liber Lucii Senecae de verborum Copia.“ Ipse deinde liber omitta etiam ultima illa praefationis parte, quae alibi deesse non solet (*Quatuor virtutum — virum efficiunt.*) sic incipit: *Quisquis prudentiam sequi desideras* —. reliqua postquam inspexi, non admodum poenitet, quod nunc demum codex in manus meas pervenit; video enim vix ad ullam rem eum profuturum fuisse, si tempore venisset; nam neque scripturae bonitate meum cod. Vratisl. superat et tot locos omittit, ut non tam librum ipsum hunc esse dicas sed ex eo excerpta, qualia in eodem codice plura sunt. Desinit autem c. 7, 2. in verba illa: *sordidus aut obscurus existas*, et sequuntur deinceps ex Senecae epistulis excerpta, quae nulla inscriptione insignita, nullo intervallo separata incipiunt pag. 55 extr. a verbis: *Primum argumentum compositionis mentis existimo* — et finiuntur pag. 62. supr. verbis his: *Dum differtur vita transcurrit. Turpissima iactura est quae per negligentiam fit.* — *Explicit de verborum copia. Incipiunt proverbia Senecae per ordinem alphabeti.* Quare apparet non recte me Martini libro inscriptionem illam de verborum copia praefixisse, quippe qua non tam liber ille per se solus significetur sed excerptorum quoddam genus ex illo et ex epistulis conflatum; nec aliud inesse suspicor codici Guelferbytano 794. eadem vero excerpta num is quoque intellexerit, qui in ep. Senecae ad Paulum libri de verborum copia mentionem facit, quaerant alii.

Epistulae Senecae ad Paulum et Pauli ad Senecam corruptissimae circumferuntur, nusquam tamen, ut ego existimo, corruptiores quam apud Io. Alb. Fabricium in Cod. apocrypho; itaque ego quod erat adiumentorum, diligenter adhibui; Fickertus utendam mihi concessit scripturae discrepantiam, quam e cod. Amplo-niano excerpserat; ego ipse contuli codices duos Rehdigeranos; de tribus his codicibus dixit Fickertus in praef. ad Senecae epp. pag. XX et XXI. Sed diligentiae eius exiguus fructus fuit; nam etsi non difficile fuit, quae Fabricius corruerat aut iniuria omiserat restituere, tamen tot supersunt loci dubii et depravati, ut verisimile mihi sit ineptam falsarii orationem iam a veteribus libraribus magis etiam vitiatam esse; sed tamen quoniam codices vetustissimi, Argentoratensis, quo epistulae Senecae, et Mediolanensis, quo dialogi continentur, ad emendandas subditicias has epistulas nondum adhibiti sunt, sperare de iis optima quaeque licet.

Ultimo loco posui epitaphium Senecae, quod plurimis Senecae codicibus mss. adiectum est.

Indicem denique rerum memorabilium summa diligentia con-

fecit copiosissimum et quoad eius fieri potuit numeris verbisque probe emendatum; qui enim adhuc erat plenissimus a Schweighaeusero confectus, usui mihi esse non potuit nisi forte ut nonnulla quae me fugerant, supplerem; erant enim in eo non librorum capitumque sed paginarum numeris loci indicati ac praeterea errores et multi et graves admixti; ordo quoque rerum sub eadem voce comprehensarum magis casu constitutus quam consilio; ceterum non propria solum nomina hominum locorumque in indice ponenda putavi sed verba omnia, quae pertinerent ad antiquitates vel publicas vel privatas vel ad litterarum historiam variamque in omni genere doctrinam et maxime ad philosophiam; ubi autem fieri potuit, elegi locos eos, qui haberent formam arte et acumine insignem eoque effeci ut floridissimae Senecae sententiae in hoc indice collectae sint.

Indicabo hoc loco errores typographicos, quos in tribus huius editionis voluminibus animadverti, nec multos illos nec admodum graves; addam praeterea quasdam emendationes sero natas et conjecturas reiculas de multis paucas, quas quamquam sprevi ipse, non tamen adeo inanes esse puto, ut non possint aliquam ad tollendas offensiones utilitatem habere.

Scribebam Vratislaviae mense Novembri a. MDCCCLII.

L. ANNAEI SENECAE LUDUS DE MORTE CLAUDII.

I. Quid actum sit in coelo ante diem III. idus Octobr 1
[Asinio Marcello, Acilio Aviola coss.] anno novo initio seculi
felicissimi, volo memoriae tradere. nihil nec offensae nec
gratiae dabitur. haec ita vera. Si quis quaesiverit, unde
sciam, primum, si noluerō, non respondebo. quis coac-
turus est? ego scio me liberum factum, ex quo suum
diem obiit ille, qui verum proverbium fecerat *aut regem
aut fatuum nasci oportere*. Si libuerit respondere, dicam 2
quod mihi in buccam venerit. quis umquam ab historico
iuratores exegit? tamen si necesse fuerit auctorem pro-
ducere, quaerite ab eo, qui Drusillam euntem in coelum
vidit: idem Claudium vidisse se dicet iter facientem „non
passibus aequis.“ velit, nolit, necesse est illi omnia vi-
dere, quae in coelo aguntur: Appiae viae curator est,
qua scis et divum Augustum et Tiberium Caesarem ad
deos isse. Hunc si interrogaveris, soli narrabit: coram 3
pluribus numquam verbum faciet. nam ex quo in senatu
iuravit se Drusillam vidisse coelum adscendentem et illi
pro tam bono nuntio nemo credidit quod viderit, verbis
conceptis adfirmavit se non indicaturum, etiamsi in medio
foro hominem occisum vidisset. Ab hoc ego quaecumque
audivi, certa, clara adfero, ita illum salvum et felicem
habeam.

II. *Iam Phoebus brevior via contraxerat ortum* 1
Lucis et obscuri crescebant tempora somni,
Iamque suum victrix augebat Cynthia regnum
Et deformis hiems gratos carpebat honores
Divitis autumnus visoque senescere Baccho
Carpebat raras serus vindemitor uvae:

Puto magis intellegi, si dixerō, mensis erat October, dies 2

3 tertius idus Octobris. horam non possum certam tibi dicere: facilius inter philosophos quam inter horologia conveniet: tamen inter sextam et septimam erat.

4 „Nimis rustice adquiescis. *nunc [adeo]* omnes poetae non contenti ortus et occasus describere, ut etiam medium diem inquietent: tu sic transibis horam tam bonam?“

Iam medium curru Phoebus diviserat orbem

Et propior nocti fessus quatiebat habenas

Obliquo flexam deducens tramite lucem:

Claudius animam agere coepit nec invenire exitum poterat.

1 III. Tum Mercurius, qui semper ingenio eius delectatus esset, unam e tribus Parcis seducit et ait: „Quid, femina crudelissima, hominem miserum torqueri pateris? nec umquam tam diu cruciatus exiet? Annus sexagesimus et quartus est, ex quo cum anima luctatur. quid huic et
2 reipublicae invides? Patere mathematicos aliquando verum dicere, qui illum ex quo princeps factus est, omnibus annis, omnibus mensibus efferunt. et tamen non est mirum, si errant et horam eius nemo novit. nemo enim umquam illum natum putavit. Fac quod faciendum est:

dede neci. melior vacua sine regnet in aula.“

3 Sed Clotho: „Ego mehercules, inquit, pusillum temporis adicere illi volebam, dum hos pauculos, qui supersunt, civitate donaret. constituerat enim omnes Graecos, Gallos, Hispanos, Britannos, [Sauromatas, et si qui ultra glaciale boream incolunt barbari,] togatos videre. Sed quoniam placet aliquos peregrinos in semen relinqui et tu ita iubes
4 fieri, fiat.“ Aperit tum capsulam et tris fusos profert: unus erat Augurini, alter Babae, tertius Claudii. „Hos, inquit, tris uno anno exiguis intervallis temporum divisos mori iubebo nec illum incommutatam dimittam. Non oportet enim eum, qui modo se tot milia hominum sequentia videbat, tot praecedentia, tot circumfusa, subito solum destitui. contentus erit his interim victoribus.“

1 IV. *Haec ait et turpi convolvens stamina fuso*

Abrupit stolidae regalia tempora vitae.

At Lachesis redimita comas, ornata capillos,

Pieria crinem lauro frontemque coronans

- 5   *Candida de niveo subtemina vellere sumit*
Felici moderanda manu, quae ducta colorem
Adsumpsere novum. mirantur pensa sorores:
Mutatur vilis pretioso lana metallo.
Aurea formoso descendunt secula filo.
 10   *Nec modus est illis, felicia vellera ducunt*
Et gaudent implere manus. sunt dulcia pensa.
Sponte sua festinat opus nulloque labore
Mollia contorto descendunt stamina fuso.
Vincunt Tithoni, vincunt et Nestoris annos.
 15   *Phoebus adest cantuque iuvat gaudetque futuris*
Et laetus nunc plectra movet, nunc pensa ministrat.
Detinet intentas cantu fallitque laborem.
Dumque nimis citharam fraternaque carmina laudant,
Plus solito neuere manus humanaque fata
 20   *Laudatum transscendit opus. „Ne demite, Parcae,*
Phoebus ait: vincat mortalis tempora vitae
Ille mihi similis voltu similisque decore,
Nec cantu nec voce minor: felicia lassis
Secula praestabit legumque silentia rumpet.
 25   *Qualis discutiens fugientia Lucifer astra*
Aut qualis surgit redeuntibus Hesperus astris,
Qualis, cum primum tenebris Aurora solutis
Induxit rubicunda diem, Sol adspicit orbem
Lucidus et primos a carcere concitat axes:
 30   *Talis Caesar adest, talem iam Roma Neronem*
Adspiciet. flagrat nitidus fulgore remisso
Voltus et adfuso cervix formosa capillo.“

Haec Apollo. At Lachesis, quae et ipsa homini formo- 2
 sissimo faveret, fecit illud plena manu et Neroni multos
 annos de suo donat. Claudium autem iubent omnes

χαίροντας, εὐφημοῦντας ἐκπέμπειν δόμων.

Et ille quidem animam ebulliit et ex eo desiit vivere vi-
 deri. exspiravit autem, dum comoedos audit, ut scias me
 non sine causa illos timere. Ultima vox eius haec inter 3
 homines audita est, cum maiorem sonitum emisisset illa
 parte, qua facilius loquebatur: „Vae me! puto, conca-
 cavi me.“ Quod an fecerit nescio: omnia certe concaca-

vit. [nec post boletum opipare medicamentis conditum plus cibi sumpsit.]

- 1 V. Quae in terris postea sint acta, supervacuum est referre. scitis enim optime, nec periculum est, ne excidant, quae memoriae gaudium publicum inpressit. nemo felicitatis suae obliviscitur: in coelo quae acta sint audite.
- 2 fides penes auctorem erit. Nuntiatur Iovi venisse quemdam bonae staturae, bene canum. nescio quid illum minari. adsidue enim caput movere. pedem dextrum trahere. quaesisse se, cuius nationis esset. respondisse nescio quid perturbato sono et voce confusa. non intelligere se linguam eius. nec Graecum esse nec Romanum
- 3 nec ullius gentis notae. Tum Iupiter Herculem, quia totum orbem terrarum pererraverat et nosse videbatur omnes nationes, iubet ire et explorare, quorum hominum esset. Tum Hercules primo adpectu sane perturbatus est, ut quem iam non omnia monstra timuerint. ut vidit novi generis faciem, insolitum incessum, vocem nullius terrestris animalis, sed qualis esse marinis beluis solet, raucam et implicitam, putavit sibi tertium decimum laborem venisse. Diligentius intuenti visus est quasi homo.
- 4 accessit itaque et quod facillimum fuit Graeculo, ait:

Τίς πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἡδὲ τοκῆες;
 Claudius gaudet esse illic philologos homines, sperat futurum aliquem historiis suis locum. Itaque et ipse Homérico versu Caesarem se esse significans ait,

Τιόθεν με φέρων ἄνεμος Κικόνεσσι πέλασσεν.

Erat autem sequens versus verior, aequae Homericus,

Ἐνθα δ' ἐγὼ πόλιν ἐπραθον, ὧλεσα δ' αὐτούς.

- 1 VI. Et inposuerat Herculi, homini minime vafro, nisi fuisset illic Febris, quae fano suo relicto sola cum illo venerat: ceteros omnes deos Romae reliquerat. „Iste, inquit, mera mendacia narrat. ego tibi dico, quae cum illo tot annis vixi: Luguduni natus est. *Munatii* municipem vides. quod tibi narro, ad sextum decimum lapidem natus est a Vienna, Gallus germanus. itaque quod Gallum facere oportebat, Romam cepit. Hunc ego tibi recipio Luguduni natum, ubi Licinius multis annis regna-

vit. Tu autem, qui plura loca calcasti quam ullus mulio perpetuarius, Lugudunenses scire debes et multa milia inter Xanthum et Rhodanum interesse.“ Excandescit 2 hoc loco Claudius et quanto potest murmure irascitur. quid diceret nemo intellegebat. ille autem Febrim duci iubebat illo gestu solutae manus [et] ad hoc unum satis firmæ, quo decollare homines solebat. Iusserat illi col- lum praecidi. putares omnes illius esse liberos: adeo illum nemo curabat.

VII. Tum Hercules: „Audi me, inquit, tu desine fa- 1 tuari. venisti huc, ubi mures ferrum rodunt. Citius mihi verum, ne tibi alogias excutiam!“ Et quo terribilior esset, tragicus fit et ait:

„*Exprome propere, sede qua genitus cluas,* 2
Hoc ne peremptus stipite ad terram accidas.
Haec clava reges saepe mactavit feros.
Quid nunc profatu vocis incerto sonas?
8 *Quae patria, quae gens mobile eduxit caput?*
Edissere. equidem regna tergemini petens
Longinqua regis, unde ab Hesperio mari
Inachiam ad urbem nobile advexi pecus,
Vidi duobus inminens fluvii iugum,
10 *Quod Phoebus ortu semper obverso videt,*
Ubi Rhodanus ingens amne praerapido fluit
Ararque dubitans, quo suos cursus agat,
Tacitus quietis adluit ripas vadis.
Estne illa tellus spiritus altricis tui?“

Haec satis animose et fortiter. nihilominus mentis suae 3 non est et timet $\mu\omega\rho\omicron\upsilon\ \pi\lambda\eta\gamma\eta\nu$. Claudius ut vidit virum valentem, oblitus nugarum intellexit neminem parem sibi Romae fuisse, illic non habere se idem gratiae: Gallum in suo sterquilinio plurimum posse. Itaque quantum in- 4 tellegi potuit, haec visus est dicere: „Ego te, fortissime deorum Hercules, speravi mihi adfuturum apud alios et, si qui a me notorem petisset, te fui nominaturus, qui me optime nosti. nam si memoria repelis, ego eram, qui tibi ante templum tuum ius dicebam totis diebus mense Iulio et Augusto. Tu scis, quantum illic miseriarum [per]tu- 5

lerim, cum causicos audirem diem et noctem. in quos si incidisses, valde fortis licet tibi videaris, maluisses cloacas Augiae purgare: multo plus ego stercoris exhausi. Sed quoniam volo ***.“

- 1 VIII. *** non mirum, quod in curiam inpetum fecisti, nihil tibi clusi est: modo dic nobis, qualem deum istum fieri velis. Ἐπικούρειος θεὸς non potest esse: οὔτε αὐτὸς πρᾶγμα ἔχει τι οὔτε ἄλλοις παρέχει. Stoicus? quomodo potest rotundus esse, ut ait Varro, sine capite, sine praepulio? Est aliquid in illo Stoici dei, iam video: 2 nec cor nec caput habet. Si mehercules a Saturno petisset hoc beneficium, cuius mensem toto anno celebravit princeps, non tulisset illud. *nedum* ab Iove, quem, quantum quidem in illo fuit, damnavit incesti. L. Silanum enim, generum suum, occidit. oro, propter quid? sororem suam, festivissimam omnium puellarum, quam omnes Venerem vocarent, maluit Iunonem vocare. Quare, inquit, 3 quaero enim, sororem suam? Stulte, stude: * Athenis dimidium licet, Alexandriae totum. Quia Romae, inquit, mures molas lingunt. Hic nobis curva corrigit? Quid in cubiculo suo faciat nescio: et iam „coeli scrutatur plagas“? deus fieri vult? parum est, quod templum in Britannia habet? quod hunc barbari colunt et ut deum orant μωροῦ ἐνὶ λᾶτον τυχεῖν?“

- 1 IX. Tandem Iovi venit in mentem, privatis intra curiam morantibus sententiam dicere [*non licere*] nec disputare. „Ego, inquit, P. C., interrogare vobis permiseram, vos mera mapalia fecistis. Volo [ut] servetis disciplinam curiae. Hic, qualiscumque est, quid de nobis existimabit?“ 2 Illo dimisso primus interrogatur sententiam Ianus pater. is designatus erat in Kal. Iulias postmeridianus Cos., homo quantumvis vafer, qui semper videt ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω. Is multa diserte, quod in foro vivat, dixit, quae notarius persequi non potuit, et ideo non refero, ne aliis verbis ponam, quae ab illo dicta sunt. 3 Multa dixit de magnitudine deorum: non debere hunc vulgo dari honorem. „Olim, inquit, magna res erat deum fieri: iam, Fama, mimum fecisti [et iam pessimum quemque

illum adfectare]. Itaque ne videar in personam, non in rem dicere sententiam, censeo, ne quis post hunc diem deus fiat ex his, qui ἀρούρης καρπὸν ἔδουσιν, aut ex his, quos alit ξείδωρος ἄρουρα. Qui contra hoc senatus consultum deus factus, dictus pictusve erit, eum dedi larvis et proximo munere inter novos auctoratos ferulis vapulare placet.“ Proximus interrogatur sententiam Dies-4 piter, Vicae Potae filius, et ipse designatus Cos. nummulariolus. hoc quaestu se sustinebat, vendere civitatulas solebat. Ad hunc belle accessit Hercules et auriculam illi tetigit. censeo itaque in haec verba: „Cum divus Clau-5 dius et divum Augustum sanguine contingat nec minus divam Augustam, aviam suam, quam ipse deam esse iussit, longeque omnes mortales sapientia antecellat sitque e republica esse aliquem, qui cum Romulo possit

ferventia rapa vorare:

censeo, ut divus Claudius ex hac die deus sit, ita uti ante eum quis optimo iure factus sit, eamque rem ad metamorphosis Ovidii adiciendam.“ Varias erant sententiae et 6 videbatur Claudius sententiam vincere. Hercules enim, qui videret ferrum suum in igne esse, modo huc modo illuc cursabat et aiebat: „Noli mihi invidere, mea res agitur. deinde tu si quid volueris, invicem faciam: manus manum lavat.“

X. Tunc divus Augustus surrexit sententiae causa 1 loco dicendae et summa facundia disseruit: „Ego, inquit, P. C., vos testes habeo, ex quo deus factus sum, nullum me verbum fecisse. semper meum negotium ago. et non possum amplius dissimulare et dolorem, quem graviores pudor facit, continere. In hoc terra marique pacem pe-2 peri? ideo civilia bella conpescui? ideo „legibus urbem fundavi,“ operibus ornavi, ut — quid dicam, P. C., non invenio: omnia infra indignationem verba sunt. confugiendum est itaque [a me] ad Messalae Corvini [disertissimi viri] illam sententiam: *pudet imperii*. Hic, P. C., qui 3 vobis non posse videtur muscam excitare, tam facile homines occidebat quam canis excidit. Sed quid ego de tot ac talibus viris dicam? non vacat deflere publicas clades

intuenti domestica mala. itaque illa omittam, haec referam. Nam etiamsi formea* Graece nescit, ego scio. 4 *ΕΝΤΥCΟΝΤΟΝΝΤΚΝΝΑΙΗΣ*. * senescit. Iste, quem videtis, per tot annos sub meo nomine latens, hanc mihi gratiam retulit, ut duas Iulias proneptes meas occideret, alteram ferro, alteram fame: unum abnepotem L. Silanum. Videris, Iupiter, an in causa mala, certe in tua *sit aequus* futurus, *et* dic mihi, dive Claudii, quare quemquam ex his, quos quasque occidisti, antequam de causa cognosceres, antequam audires, damnasti? hoc ubi fieri solet? in coelo non fit.

1 XI. Ecce Iupiter, qui tot annos regnat, uni Volcano crus fregit, quem

ἔτρεψε ποδὸς τεταγὰν ἀπὸ βηλοῦ θεσπεσίῳ, [et in Lemnon coelo deturbavit, non extinxit]. et iratus fuit uxori et suspendit illam: numquid occidit? Tu Messalinam, cuius aequae avunculus maior eram quam tuus, occidisti. Nescio, inquis? Di tibi malefaciant: adeo istuc 2 turpius est, quod nescisti quam quod occidisti. C. Caesarem non desiit mortuum persequi. occiderat ille socerum: hic et generum. Caius Caesar Crassi filium vetuit Magnum vocari: hic nomen illi reddidit, caput tulit. Occidit in una domo Crassum Magnum, Scriboniam, Tristioniam, [Bassioniam,] Assarionem, nobiles tamen: Cras- 3 sum vero tam fatuum, ut etiam regnare posset. Cogitate, P. C., quale portentum in numerum deorum se recipi cupiat. [Principes pietate et iustitia dii fiunt. Scilicet hic pius et iustus, quoniam Druidarum perfidae gentis Gallicae immanem religionem, a qua cives submoveram, prorsus extirpavit, ut Romae nuptiarum sacra essent, quibus ipse, cum sibi Agrippina nuberet, XXX. Senatoribus, innumeris Eq. Rom. mactatis, principium dedit.] hunc nunc deum facere vultis? Videte corpus eius dis iratis natum. ad summam tria verba cito 4 dicat et servum me ducat. Hunc deum quis colet? quis credet? dum tales deos facitis, nemo vos deos esse credet. Summa rei, P. C., si honeste [*me*] inter vos gessi, si nulli durius respondi, vindicate iniurias meas. Ego pro senten- 5 tia mea hoc censeo: " atque ita ex tabella recitavit: „Quan-

doquidem divus Claudius occidit socerum suum Appium Silanum, generos duos, Magnum Pompeium et L. Silanum, socerum filiae suae Crassum, frugi hominem, tam similem sibi quam ovo ovum, Scriboniam socrum filiae suae, uxorem suam Messalinam et ceteros, quorum numerus iniri non potuit: placet mihi in eum severe animadverti nec illi rerum iudicandarum vacationem dari eumque quamprimum exportari et coelo intra triginta dies excedere, Olympo intra diem tertium.“ Pedibus in hanc sententiam itum est. Nec mora, Cyllenius illum collo obtorto trahit ad inferos,

Iluc unde negant redire quemquam.

XII. Dum descendunt per viam sacram, interrogat 1 Mercurius, quid sibi velit ille concursus hominum, num Claudii funus esset? Et erat omnium formosissimum et impensa cura, plane ut scires deum efferri: tibicinum, cornicinum, omnis generis *aeneatorum* tanta turba, tantus concentus, ut etiam Claudius audire posset. Omnes 2 laeti, hilares. populus Romanus ambulabat tamquam liber: Agatho et pauci caudidici plorabant, sed plane ex animo. Iurisconsulti e tenebris procedebant, pallidi, graciles, vix animam habentes, tamquam qui cummaxime reviviscerent. Ex his unus cum vidisset capita conferentes et fortunas suas deplorantes caudidicos, accedit et ait: „dicebam vobis, non semper Saturnalia erunt.“ Claudius ut vidit funus suum, intellexit se mortuum esse. ingenti enim *μεγαληγορία* naenia cantabatur anapaestis:

*Fundite fletus,
Edite plactus,
[Fingite luctus,]
Resonet tristi
5 Clamore forum:
Cecidit pulchre
Cordatus homo,
Quo non alius
Fuit in toto
10 Fortior orbe.*

*Ille citato
Vincere cursu
Poterat celeres,
Ille rebelles
15 Fundere Parthos
Levibusque sequi
Persida telis
Certaque manu
Tendere nervum,
20 Quā praecipites*

Volnere parvo
Figeret hostes
Pictaque Medi
Terga fugacis.
 25 *Ille Britannos*
Ultra noti
Litora ponti
Et caeruleos
Scuta Brigantas
 30 *Dare Romuleis*
Colla catenis
Iussit et ipsum
Nova Romanae
Iura securis
 35 *Tremere Oceanum*
Deflete virum,
Quo non alius
Potuit citius
Discere causas
 40 *Una tantum*
Parte audita,

Saepe et neutra.
Quis nunc iudex
Toto lites
 45 *Audiet anno?*
Tibi iam cedit
Sede relictæ,
Qui dat populo
Iura silenti,
 50 *Cretæa tenens*
Oppida centum.
Caedite moestis
Pectora palmis,
O causidici,
 55 *Venale genus.*
Vosque poetae
Lugete novi,
Vosque in primis,
Qui concusso
 60 *Magna parastis*
Lucra fritillo.

- 1 XIII. Delectabatur laudibus suis Claudius et cupiebat diutius spectare. inicit illi manum Talthybius, deorum nuntius, et trahit capite obvoluto, ne quis eum possit agnoscere, per campum Martium, et inter Tiberim et Viam
- 2 Tectam descendit ad inferos. Antecesserat iam compendiarium Narcissus libertus [dominus domini,] ad patronum excipiendum et venienti nitidus, ut erat a balneo, occurrit et ait: „quid di ad homines?“ „„Celerius [praecedito], inquit Mercurius, et venire nos nuntia.““ [Ille autem patrono plura blandiri volebat. quem Mercurius iterum festinare iussit et virga morantem inpulit.] Dicto citius
- 3 Narcissus evolat. Omnia proclivia sunt, facile descenditur. itaque, quamvis podagricus esset, momento temporis pervenit ad ianuam Ditis: ubi iacebat Cerberus vel, ut ait Horatius, *belua centiceps* [sese movens villosque horrendos excutens]. pusillum subperturbatur, — albam canem in deliciis habere adsueverat — ut illum vidit ca-

nem nigrum villosum, sane non quem velis tibi in tenebris occurrere. et magna voce „Claudius [Caesar], inquit, venit.“ et [ecce extemplo] cum plausu procedunt cantantes: *Εὐρήκαμεν, συγκαίρωμεν*. Hic erat C. Silius Cos. designatus, Iunius praetorius, Sex. Traulus, M. Helvius Trogus, Cotta, Vettius Valens, Fabius, equites Rom. quos Narcissus duci iusserat. medius erat in hac cantantium turba Mnester pantomimus, quem Claudius decoris causa minorem fecerat. Ad Messalinam cito rumor percrebuit Claudium venisse. convolant primi omnium liberti Polybius, Myron, Harpocras, Amphaeus, Pheronactes, [Posides hasta pura insignis, Felix cum Pallante fratre,] quos Claudius omnes, necubi inparatus esset, praemiseraat. deinde praefecti duo, Iustus Catonius et Rufus Pompeii F., deinde amici, Saturnius Lusius et Pedit Pompeius et Lupus et Celer Asinius, consulares. novissime fratris filia, sororis filia, generi, soceri, socrus, omnes plane consanguinei, et agmine facto Claudio occurrunt. Quos cum vidisset Claudius, exclamat: „*Πάντα φίλων πλήρη*.“ quomodo vos huc venistis? Tum Pedit Pompeius: „Quid dicis, homo crudelissime? quaeris, quomodo? quis enim nos alius huc misit quam tu, omnium amicorum interfector? In ius eamus: ego tibi hic sellas ostendam.“

XIV. Ducit illum ad tribunal Aeaci: is lege Cornelia, quae de sicariis lata est, quaerebat. postulat, nomen eius recipiat, edit subscriptionem: occisos senatores XXX, equites R. CC. ceteros CCXXI. * *ὅσα ψάμαθός τε κόνις τε*. [Exterritus Claudius oculos undecumque circumfert, vestigat aliquem patronum, qui se defenderet.] Advocatum non invenit. tandem procedit P. Petronius, vetus convictor eius, homo Claudiana lingua disertus, et postulat advocacionem. non datur. accusat Pedit Pompeius magnis clamoribus. incipit patronus velle respondere. Aeacus, homo iustissimus, vetat et illum altera tantum parte audita condemnat et ait: *Ἐλκε πάθοι τά κ' ἔρξεε, δίκη κ' ἰδέσθαι γένοιτο*. Ingens silentium factum est. stupebant omnes novitate rei adtoniti: negabant hoc umquam factum.

Claudio iniquum magis videbatur quam novum. De genere poenae diu disputatum est, quid illum pati oporteret: erant qui dicerent, si unius [*diei*] dilaturam fecissent, Tantalum siti periturum, nisi illi succurreretur [non umquam Sisyphum onere relevari,] aliquando Ixionis miseri rotam sufflaminandam. Non placuit ulli ex veteribus missionem dari, ne vel Claudius umquam simile speraret. Placuit novam poenam constitui debere, excogitandum illi laborem inritum et alicuius cupiditatis speciem sine fine et effectum. Tum Aeacus iubet illum alea ludere pertuso fritillo. et iam coeperat fugientes semper tesseras quaerere et nihil proficere.

- 1 XV. *Nam quotiens missurus erat resonante fritillo,
Utraque subducto fugiebat tessera fundo.
Cumque recollectos auderet mittere talos
Lusuro similis semper semperque petenti,
Decepere fidem. refugit digitosque per ipsos
Fallax adsiduo dilabitur alea furto:
Sic cum iam summi tanguntur culmina montis,
Inrita Sisyphio volvuntur pondera collo.*

- 2 Adparuit subito C. Caesar et petere illum in servitutem coepit: producit testes, qui illum viderant ab illo flagris, ferulis, colaphis vapulantem. Adiudicatur C. Caesari. Caesar illum Aeaco donat. is Menandro liberto suo tradidit, ut a cognitionibus esset.

[DIVI CLAUDII EXPLICIT APOTHEOSIS ANNAEI SENECAE
PER SATURAM.]

L. ANNAEI SENECAE
EPIGRAMMATA SUPER EXILIO.

I. AD CORSICAM.

Corsica Phocaico tellus habitata colono,
Corsica, quae patrio nomine Cyrnus eras,
Corsica Sardinia brevior, porrectior Ilva,
Corsica piscosis pervia fluminibus,
Corsica terribilis, cum primum incanduit aestas, 5
Saevior, ostendit cum ferus ora canis,
Parce relegatis, hoc est, iam parce sepultis:
Vivorum cineri sit tua terra levis.

II. DE EADEM.

Barbara praeruptis inclusa est Corsica saxis,
Horrida, desertis undique vasta locis.
Non poma autumnus, segetes non educat aestas,
Canaque Palladio munere bruma caret.
Umbrarum nullo ver est laetabile foetu, 5
Nullaque in infausto nascitur herba solo.
Non panis, non haustus aquae, non ultimus ignis:
Hic sola haec duo sunt, exsul et exsilium.

III. QUERELA.

Occisi iugulum quisquis scrutaris amici,
Tu miserum necdum me satis esse putas?
Desere confossum: victori vulnus iniquo
Mortiferum inpressit mortua saepe manus.

IV. ITEM.

Quisquis es, — et nomen dicam: dolor omnia cogit —
Qui nostrum cinerem nunc, inimice, premis
Et non contentus tantis subitisque ruinis
Stringis in extinctum tela cruenta caput:

Crede mihi, vires aliquas natura sepulchris 5
 Attribuit: tumulos vindicat umbra suos.
 Ipsos crede deos hoc nunc tibi dicere, livor,
 Hoc tibi nunc manes dicere crede meos:
 Res est sacra, miser. noli mea tangere fata.
 Sacrilegae bustis abstinuere manus. 10

v.

ITEM.

Carmina mortifero tua sunt suffusa veneno,
 Et sunt criminibus pectora nigra magis.
 Nemo tuos fugiat, non vir, non femina dentes,
 Haud puer, haud aetas undique tuta senis,
 Utque furens totas immittit saxa per urbes 5
 In populum, sic tu verba maligna iacis.
 Sed solet insanos populus compescere sanus,
 Et repetunt motum saxa remissa caput.
 In te nunc stringit nullus non carmina vates,
 Inque tuam rabiem publica Musa furit. 10
 Dum sua compositus nondum bene concutit arma
 Miles, it e nostra lancea torta manu.
 Bellus homo, et valide capitalia *carmina* ludis,
 Deque tuis manant atra venena iocis.
 Sed tu perque iocum dicis vinumque: quid ad rem, 15
 Si plorem, risus si tuus ista facit?
 Quare tolle iocos: non est iocus esse malignum.
 Numquam sunt grati, qui nocuere sales.

vi.

AD AMICUM.

Crispe, meae vires, lassarumque ancora rerum,
 Crispe, vel antiquo conspiciende foro:
 Crispe potens numquam, nisi cum prodesse volebas,
 Naufragio littus tutaque terra meo,
 Solus honor nobis arx et tutissima nobis 5
 Et nunc afflicto sola quies animo.
 Crispe, fides dulcis, placidique acerrima virtus,
 Cuius Cecropio pectora melle madent:
 Maxima facundo vel avo vel gloria patri,
 Quo solo careat si quis, in exilio est: 10
 An tua, qui iaceo saxis telluris adhaerens,
 Mens mecum est, nulla quae cohibetur humo?

VII. DE QUALITATE TEMPORIS.

Omnia tempus edax depascitur, omnia carpit,
 Omnia sede movet, nil sinit esse diu.
 Flumina deficiunt, profugum mare littora siccat,
 Subsident montes et iuga celsa ruunt.
 Quid tam parva loquor? moles pulcherrima coeli 5
 Ardebit flammis tota repente suis.
 Omnia mors poscit. Lex est, non poena, perire:
 Hic aliquo mundus tempore nullus erit.

VIII. VOTUM.

Sic mihi sit frater maiorque minorque superstes,
 Et de me doleat nil nisi morte mea.
 Sic illos vincam, sic vincar rursus amando:
 Mutuus inter nos sic bene certet amor.
 Sic dulci Marcus, qui nunc sermone fritinnit, 5
 Facundo patruos provocet ore duos.

IX. AD CORDUBAM.

Corduba solve comas et tristes indue voltus:
 Inlacrimans cineri munera mitte meo.
 Nunc longinqua tuum deplora, Corduba, vatem,
 Corduba, non alio tempore moesta magis:
 Tempore non illo, quo versi viribus orbis 5
 Incubuit belli tota ruina tibi,
 Cum geminis oppressa malis utrimque peribas.
 Et tibi Pompeius, Caesar et hostis erat.
 Tempore non illo, quo ter tibi funera centum
 Heu nox una dedit, quae tibi summa fuit. 10
 Non, Lusitanus quateret cum moenia latro,
 Figeret et portas lancea torta tuas.
 Ille tuus quondam magnus, tua gloria, civis
 Infigar scopulo. Corduba solve comas,
 Et gratare tibi, quod te natura supremo 15
 Alluit oceano: tardius ista doles.

**DE AMISSIS L. ANNAEI SENECAE LIBRIS TESTIMONIA
VETERUM ET FRAGMENTA EX IIS SERVATA.**

I.

- 1   *Quintil. institt. orat. X, 1, 125—131.* Ex industria Senecam in omni genere eloquentiae distuli propter vulgatam falso de me opinionem, quia damnare eum et invisum quoque habere sum creditus. quod accidit mihi, dum corruptum et omnibus vitiis fractum dicendi genus revocare ad severiora iudicia contendo: tum autem solus hic fere in manibus adolescentium fuit. quem non equidem omnino conabar excutere, sed potioribus praeferri non sinebam, quos ille non destiterat incessere, cum diversi sibi conscius generis placere se in dicendo posse, quibus illi placerent, diffideret. Amabant autem eum magis quam imitabantur, tantumque ab eo defluebant, quantum ille ab antiquis descenderat. foret enim optandum pares aut saltem proximos illi viro fieri: sed placebat propter sola vitia, et ad ea se quisque dirigeat effingenda, quae poterat, deinde, cum se iactaret eodem modo dicere, Senecam infamabat. cuius et multae alioqui et magnae virtutes fuerunt: ingenium facile et copiosum, plurimum studii, multa rerum cognitio, in qua tamen aliquando ab his, quibus inquirenda quaedam mandabat, deceptus est. Tractavit etiam omnem fere studiorum materiam: nam et orationes eius et poemata et dialogi feruntur. In philosophia parum diligens, egregius tamen insectator vitiorum fuit. Multae in eo claraeque sententiae, multa etiam morum gratia legenda, sed in eloquendo corrupta pleraque atque eo perniciosissima, quod abundant dulcibus vitiis: velles eum suo ingenio dixisse, alieno iudicio. nam si aliqua contempsisset, si partem non concupisset, si non omnia sua amasset, si rerum pondera minutissi-

mis sententiis non fregisset, consensu potius eruditorum quam puerorum amore comprobaretur. Verum sic quoque iam robustis et severiore genere satis firmatis legendus vel ideo, quod exercere potest utrimque iudicium. multa enim, ut dixi, probanda in eo, multa etiam admiranda sunt: eligere modo curae sit, quod utinam ipse fecisset. digna enim fuit illa natura, quae meliora vellet, quae quod voluit, effecit.

II. CARMINA.

Plin. epist. V, 3. Facio nonnumquam versiculos se- 2
veros parum —. an ego vereor, ne me non satis deceat,
quod decuit M. Tullium, C. Calvum — Annaeum Senecam et
proxime Verginium Rufum?

Tac. Ann. XIV, c. 52. Mors Burri infregit Senecae poten- 3
tiam — Nero ad deteriores inclinabat. hi variis criminationi-
bus Senecam adoriuntur. — obiciebant etiam eloquentiae
laudem uni sibi adsciscere et carmina crebrius facitare,
postquam Neroni amor eorum venisset.

Priscian. lib. VII. p. 759. ed. Putsch. Seneca Ovidium se- 4
quens.

„Gausapa si sumpsit, gausapa sumpta proba.“

III. DE MOTU TERRARUM.

Sen. nat. quaest. VI, c. 4, 2. Inspiciamus ergo, quid sit, 5
propter quod haec accidunt: quorum adeo est mihi dulcis in-
spectio, ut quamvis aliquando de motu terrarum volu-
men ediderim iuvenis, tamen temptare me voluerim et ex-
periri, an aetas aliquid nobis aut ad scientiam aut certe ad
diligentiam adiecerit.

IV. DE LAPIDUM NATURA.

Plin. nat. hist. lib. I. Libro XXXVI. continentur naturae 6
lapidum — ex auctoribus M. Varrone — — Fabiano, Se-
neca, Catone censorio, Vitruvio.

V. DE PISCIUM NATURA.

Plin. nat. hist. lib. 1. Libro IX. continetur aquatilium na- 7
tura — ex auctoribus Turrano Gracili — Melisso, Seneca,
Cicerone —.

- 8 *Plin. nat. hist. lib. IX*, 53. Aevi piscium memorandum nuper exemplum accepimus: Pausilypum villa est Campaniae haud procul Neapoli. in ea in Caesaris piscinis a Pollione Vedio coniectum piscem sexagesimum post annum exspirasse scribit Annaeus Seneca duobus aliis aequalibus eius ex eodem genere etiam tunc viventibus.

VI. DE SITU INDIAE.

- 9 *Plin. nat. hist. lib. I*. Libro VI. continentur situs, gentes, maria, oppida, portus, montes, flumina, mensurae, populi, qui sunt aut fuerunt Ponti — Scytharum gentes et situs ab oceano Eoo, Seres, Indi, Ganges, Indus, Taprobane, Ariani et iunctae gentes, navigationes in Indiam — — ex auctoribus M. Agrippa — — T. Livio, Seneca, Nigidio.
- 10 *Plin. nat. hist. lib. VI*, c. 17, s. 21. § 60. Seneca etiam apud nos temptata Indiae commentatione LX annis eius prodidit, gentis CXVIII. Par labos sit montis enumerare.
- 11 *Servius ad Virg. Aen. IX*. v. 31. Ganges fluvius Indiae est, qui secundum Senecam in situ Indiae novem alveis fluit, secundum Melam septem, qui tamen et ipse commemorat nonnullos dicere, quod tribus alveis fluat.

VII. DE SITU ET SACRIS AEGYPTIORVM.

- 12 *Servius ad Virg. Aen. VI*, v. 154. Seneca scripsit de situ et sacris Aegyptiorum. hic dicit, circa Syenen, extremam Aegypti partem, esse locum, quem Philas, hoc est Amicas vocant ideo quod illic est placata ab Aegyptiis Isis, quibus irascebatur, quod membra mariti Osiridis non inveniebat, quem frater Typhon occiderat. quae inventa postea cum sepelire vellet, elegit vicinae paludis tutissimum locum, quem transitu constat esse difficilem. limosa enim est et papyris referta et alta. [Cf. Mythogr. III, tract. VI, § 3. p. 188. ed. Mai.]

VIII. DE FORMA MUNDI.

- 13 *Cassiodor. de artib. ac disciplinis liberal. litt. cap. VII. (de astronomia). vol. II*, p. 559. b. ed. Garet. Nam mundus ipse, ut quidam dicunt, sphaerica fertur rotunditate collectus, ut diversas rerum formas ambitus sui circuituione concluderet. unde librum Seneca consentanea philosophis disputa-

tione formavit, cui titulus est: „de forma mundi,“ quem vobis item reliquimus perlegendum. *Boeth. de geometr. lib. II. p. 1537. (ed. Basil. 1570.)* Nam mundus ipse sphaerica fertur rotunditate collectus, ut diversas rerum formas ambitus sui circuituione concluderet, unde librum Seneca consentanea philosophis disputatione formavit, cui titulus est: „de forma mundi.“ (Rursus eadem verba habet Hrabanus Maurus de instit. clericor. lib. III, c. 25. tom. VI, p. 44 B. ed. Colon. a. 1626.)

IX. EXHORTATIONES.

Lactant. instit. lib. VI, c. 24, § 16. 17. Idem (Seneca) in 14 eiusdem operis (Exhortationum) primo:

„Quid agis? inquit, quid machinaris? quid abscondis? custos te tuus sequitur. Alium tibi peregrinatio subduxit, alium mors, alium valetudo: haeret hic, quo carere numquam potes. Quid locum abditum legis et arbitros removes? puta tibi contigisse, ut oculos omnium effugias, demens: quid tibi prod-est non habere conscium habenti conscientiam?“

Lactant. instit. lib. I, c. 7, 13. Quia fieri non potest, quin 15 d, quod sit, aliquando esse coeperit, consequens est, ut, quando nihil ante illum fuit, ipse ante omnia ex se ipso sit procreatus — quod Seneca, homo acutus, in Exhortationibus vidit.

„Nos, inquit, aliunde pendemus. itaque ad aliquem respicimus, cui quod est optimum in nobis, debeamus: alius nos edidit, alius instruxit: deus ipse se fecit.“

Lactant. instit. lib. I, c. 5, 27. Annaeus Seneca — in Ex- 16 hortationibus:

„Hic quum prima fundamenta molis pulcherrimae iaceret et hoc ordiretur, quo neque maius quidquam novit natura nec melius, ut omnia sub ducibus suis irent, quamvis ipse per totum se corpus intenderat, tamen ministros regni sui deus genuit.“

Et quam multa alia de deo nostris similia locutus est, quae nunc differo. — *Ib. c. 7, 5.* Et est illud verum, quod dixisse in Exhortationibus Senecam supra retuli: genuisse regni sui ministros deum.

Lactant. instit. III, c. 15, 1. Eodem ductus errore Seneca — 17 ca — quis enim, veram viam teneret errante Cicerone? —

„philosophia, inquit, nihil aliud est quam recta vivendi ratio vel honeste vivendi scientia vel ars rectae vitae agenda. Non errabimus, si dixerimus philosophiam esse legem bene honesteque vivendi, et qui dixerit illam regulam vitae, suum illi [nomen] reddidit.“

- 18 *Ibid.* § 11—14. Seneca in Exhortationibus:

„Plerique, inquit, philosophorum tales sunt, diserti in convicium suum. quos si audias in avaritiam, in libidinem, in ambitionem perorantes, indicium professos putes: adeo redundant ad ipsos maledicta in publicum missa. quos non aliter intueri decet quam medicos, quorum tituli remedia habent, pyxides venena. quosdam vero nec pudor vitiorum tenet, sed patrocinia turpitudini suae fingunt, ut etiam honeste peccare videantur.“

- 19 „Facit sapiens, inquit idem Seneca, etiam quae non probabit, ut etiam ad maiora transitum inveniat, nec relinquet bonos mores sed tempori aptabit, et quibus alii utuntur in gloriam aut voluptatem, utetur agenda rei causa.“

- 20 Deinde paulo post:

„Omnia, quae luxuriosi faciunt quaeque imperiti, faciet et sapiens, sed non eodem modo eodemque proposito.“

Atqui nihil interest, quo animo facias, quod fecisse vitiosum est, quia facta cernuntur, animus non videtur.

- 21 *Ibid.* c. 16, 14. Seneca:

„nondum sunt, inquit, mille anni, ex quo initia sapientiae mota sunt.“

- 22 *Ibid.* c. 23, 14. Fuisse Seneca inter Stoicos ait, qui deliberaret, utrumne soli quoque suos populos daret: inepte scilicet, qui dubitaverit.

- 23 *Ibid.* c. 25, 15 *sqq.* Nullas umquam mulieres philosophari docuerunt praeter unam ex omni memoria Themisten, neque servos praeter unum Phaedonem, quem male servientem redemisse ac docuisse Cebetem tradunt. Enumerant etiam Platonem ac Diogenem, qui tamen servi non fuerunt, sed his servitus evenerat. sunt enim capti. Platonem quidem redemisse Anniceris quidam traditur HS VIII. itaque insectatus est conviciis hunc ipsum redemptorem Seneca, quod parvo Platonem aestimaverit, furiosus, ut mihi quidem videtur, qui homini

fuerit iratus, quod non multam pecuniam perdidit: scilicet aurum adpendere debuit, tamquam pro mortuo Hectore, aut tantum ingerere numorum, quantum venditor non poposcit. Ex barbaris vero nullum praeter unum Anacharsim Scytham, qui philosophiam ne somniasset quidem, nisi et linguam et litteras ante didicisset.

Lactant. institt. VI, c. 24, 11 sqq. Nec lucrari se quisquam 24 putet, si delicti conscius non habebit. scit enim ille omnia, in cuius conspectu vivimus, nec si universos homines celare possumus, deum possumus, cui nihil absconditum, nihil potest esse secretum. Seneca Exhortationes suas mirabili sententia terminavit.

„Magnum, inquit, nescio quid maiusque quam cogitari potest, numen est, cui vivendo operam damus. huic nos adprobemus! nam nihil prodest inclusam esse conscientiam: patemur deo.“

X. DE OFFICIIS.

Diomedes lib. I. p. 362. ed. Putsch. Seneca de officiis: 25 „si cervicem praestitero“ ait pro praebuero. est autem hodie horum verborum ista divisio, ut sit praebeo patientis, praesto facientis.

XI. DE IMMATURA MORTE.

Lactant. institt. I, c. 5, 26. Annaeus quoque Seneca, qui 26 ex Romanis vel acerrimus Stoicus fuit, quam saepe summum deum merita laude prosequitur! nam cum de immatura morte dissereret:

„non intelligis auctoritatem ac maiestatem iudicis tui, rectoris orbis terrarum coelique et deorum omnium dei, a quo ista numina, quae singula adoramus et colimus, suspensa sunt.“

Lactant. institt. III, c. 12, 11. Seneca quoque imprudens 27 incidit, ut fateretur nullum esse aliud virtutis praemium quam immortalitatem. laudans enim virtutem in eo libro, quem de immatura morte conscripsit:

„una, inquit, res est virtus, quae nos immortalitate donare possit et pares diis facere.“ *)

*) Propter Fabricium moneo, quem Iacobus Magni in Zophi-

- [28] *Tertullianus de anima* c. 42. p. 295. ed. *Haverc.* Multo co-actius Seneca:

„post mortem, ait, omnia finiuntur, etiam ipsa.“

Item *de resurrect. carnis*, c. 1. p. 325. Ait et Seneca, omnia post mortem finiri, etiam ipsam. (Cf. Sen. Troad. 395.)

- 29 *Lactant. institt.* V, c. 13, 20. Recte igitur Seneca incongruentiam hominibus obiectans ait:

„Summa virtus illis videtur magnus animus: et iidem eum, qui contemnit mortem, pro furioso habent, quod est utique summae perversitatis.“

XII. DE SUPERSTITIONE DIALOGUS.

- 30 *Tertullian. Apolog.* c. 12. p. 49. ed. *Haverc.* O impiae voces! o sacrilega convicia! infrendite, inspumate: iidem estis, qui Senecam aliquem pluribus et amarioribus de vestra superstitione perorantem probatis.

- 31 *Augustin. de civ. dei* VI, c. 10. (ed. *Antverp. a. 1700. vol. VII. p. 118 sq.*) Libertas sane, quae huic defuit, ne istam urbanam theologiam theatricae simillimam aperte sicut illam reprehendere auderet, Annaeo Senecae, quem nonnullis indiciis invenimus apostolorum nostrorum claruisse temporibus, non quidem ex toto, verum ex aliqua parte non defuit. adfuit enim scribenti, viventi defuit: nam in eo libro, quem contra superstitiones condidit, multo copiosius ac vehementius reprehendit ipse civilem istam et urbanam theologiam, quam Varro theatricam atque fabulosam. quum enim de simulacris ageret:

„sacros, inquit, immortales, inviolabiles in materia vilissima atque immobili dedicant. habitus illis hominum ferarumque et piscium, quidam vero mixto sexu diversis corporibus

---

logio lib. II. tract. 1. c. 1. s. f. profert locum Senecae de matura morte, esse hunc ipsum eumque e deterioribus libris mss. Lactantii petiit, id quod inscriptio docet. Nec magis memoria dignum erat, quod idem lib. III. tract. 1. c. 7 extr. appellat Senecae librum de natura rerum; scilicet locum affert ex nat. quaestt. lib. II. cap. ult. — Vincentius Bellovacensis in spec. hist. lib. VII, c. 116 memorat libros de immatura morte, nec tamen vidit; nullos enim ex iis flosculos excerpsit.

induunt: numina vocant, quae si spiritu accepto subito occurrerent, monstra haberentur.“

Deinde aliquanto post quum theologiam naturalem praedi- 32 cans quorundam philosophorum sententias digessisset, opposuit sibi quaestionem et ait:

„Hoc loco dicet aliquis: credam ego coelum et terram deos esse et supra lunam alios, infra alios? ego feram aut Platonem aut Peripateticum Stratonem, quorum alter fecit deum sine corpore, alter sine animo?“

Et ad hoc respondens:

„Quid ergo tandem? inquit, veriora tibi videntur T. Ta- 33 tii aut Romuli aut Tulli Hostilii somnia? Cloacinam Tatius dedicavit deam, Picum Tiberinumque Romulus, Hostilius Pavorem atque Pallorem, teterrimos hominum adfectus, quorum alter mentis territae motus est, alter corporis ne morbus quidem sed color: haec numina potius credes et coelo recipies?“

De ipsis vero ritibus crudeliter turpibus quam libere 34 scripsit!

„Ille, inquit, viriles sibi partes amputat, ille lacertos secat: ubi iratos deos timent, qui sic propitios [habere] merentur? dii autem nullo debent coli genere, si et hoc volunt: tantus est perturbatae mentis et sedibus suis pulsae furor, ut sic dii placentur, quemadmodum ne homines quidem saeviunt. Teterrimi et in fabulas traditae crudelitatis tyranni laceraverunt aliquorum membra, neminem sua lacerare iusserunt. in regiae libidinis voluptatem castrati sunt quidam, sed nemo sibi, ne vir esset, iubente domino manus intulit: se ipsi in templis contrucidant, vulneribus suis ac sanguine supplicant. Si cui intueri vacet, quae faciunt quaeque patiuntur, inveniet tam indecora honestis, tam indigna liberis, tam dissimilia sanis, ut nemo fuerit dubitaturus furere eos, si cum paucioribus furerent: nunc sanitatis patrocinium insanientium turba est.“

Iam illa, quae in ipso Capitolio fieri solere commemorat 35 et intrepide omnino coarguit, quis credat nisi ab irridentibus aut furentibus fieri? nam quum in sacris Aegyptiis Osirim lugeri perditum, mox autem inventum magno esse gaudio derisisset, quum perditio eius inventioque fingatur, dolor ta-

men ille atque laetitia ab eis, qui nihil perdiderunt nihilque invenerunt, veraciter exprimatur,

- 36 „Huic tamen, inquit, furori certum tempus est: tolerabilis est semel in anno insanire. In Capitolium perveni: pudebit publicatae dementiae, quod sibi vanus furor attribuit officii: alius nomina deo subicit, alius horas Iovi nunciat, alius lictor est, alius unctor, qui vano motu brachiorum imitatur unguentem. sunt quae Iunoni ac Minervae capillos disponant: longe a templo, non tantum a simulacro stantes digitos movent ornantium modo. sunt quae speculum teneant, sunt qui ad vationia sua deos advocent, sunt qui libellos offerant et illos causam suam doceant. doctus archimimus, senex iam decrepitus, quotidie in Capitolio mimum agebat, quasi dii libenter spectarent, quem homines desierant: omne illic artificum genus operantium diis immortalibus desidet.“

et paulo post:

- 37 „Hi tamen, inquit, etiamsi supervacuum usum, non turpem nec infamem deo promittunt: sedent quaedam in Capitolio, quae se a Iove amari putant nec Iunonis quidem, si credere poetis velis, iracundissimae, respectu terrentur.“

- 38 Hanc libertatem Varro non habuit: tantummodo poëcan. theologiam reprehendere ausus est, civilem non ausus est, quam iste concidit. Sed si verum attendamus, deteriora sunt templa, ubi haec aguntur, quam theatra, ubi finguntur. unde in his sacris civilis theologiae has partes potius elegit Seneca sapienti, ut eas in animi religione non habeat sed in actibus fingat. ait enim:

„Quae omnia sapiens servabit tamquam legibus iussa, non tamquam diis grata.“

- 39 et paulo post:

„Quid, quod et matrimonia, inquit, deorum iungimus? et ne pie quidem, fratrum ac sororum: Bellonam Marti collocamus, Vulcano Venerem, Neptuno Salaciam, quosdam tamen caelibes relinquimus, quasi conditio defecerit, praesertim quum quaedam viduae sint, ut Populonia vel Fulgora et diva Rumina, quibus non miror petitozem defuisse.“

„Omnem istam ignobilem deorum turbam, quam longo nevo longa superstitio congegisset, sic, inquit, adorabimus,

ut meminerimus cultum eius magis ad morem quam ad rem pertinere.“

Nec leges ergo illae nec mos in civili theologia id insti- 40
tuerunt, quod diis gratum esset vel ad rem pertineret, sed iste, quem philosophia quasi liberum fecerat, tamen quia illustri populi Romani senator erat, colebat quod reprehendebat, agebat quod arguebat, quod culpabat adorabat: quia videlicet magnum aliquid eum philosophia docuerat, ne superstitiosus esset in mundo, sed propter leges civium moresque hominum non quidem ageret fingentem scenicum in theatro, sed imitaretur in templo, eo damnabilius, quo illa, quae mendaciter agebat, sic ageret, ut eum populus veraciter agere existimaret, scenicus autem ludendo potius delectaret quam fallendo deciperet.

Ibid. c. 11. Hic (Seneca) inter alias civilis theologiae su- 41
perstitiones reprehendit etiam sacramenta Iudaeorum et maxime sabbata, inutiliter id eos facere adfirmans, quod per illos singulos septem interpositos dies septimam fere partem aetatis suae perdant vacando et multa in tempore urgentia non agendo laedantur. Christianos tamen, iam tunc Iudaeis inimicissimos, in neutram partem commemorare ausus est, ne vel laudaret contra suae patriae veterem consuetudinem vel reprehenderet contra propriam forsitan voluntatem. De illis sane 42
Iudaeis cum loqueretur, ait:

„Cum interim usque eo sceleratissimae gentis consuetudo convaluit, ut per omnes iam terras recepta sit: victi victoribus leges dederunt.“

Mirabatur haec dicens et quid divinitus ageretur, ignorans. 43
subiecit plane sententiam, qua significaret, quid de illorum sacramentorum ratione sentiret. ait enim:

„Illi tamen causas ritus sui noverunt. maior pars populi facit, quod cur faciat, ignorat.“

Diomedes lib. I. pag. 375. ed. Putsch. Horum verborum non 44
facile reperimus tempus perfectum, et tamen quod est verro, in passiva declinatione perfectum reperimus, quasi verro, versus, ut apud Senecam in dialogo de superstitione:
„versa templa.“

XIII. DE MATRIMONIO.

- 45 *Hieronymus adv. Iovinian. lib. I. p. 191. (tom. IV. P. 2 ed. Paris. a. 1706.)* Epicurus, voluptatis assertor, quamquam Metrodorus, discipulus eius, Leontium habuerit uxorem, raro dicit sapienti ineunda coniugia, quia multa incommoda admixta sunt nuptiis. et quomodo divitiae et honores et corporum sanitates et cetera, quae indifferentia nominamus, nec bona nec mala sunt sed velut in meditullio posita usu et eventu vel bona vel mala fiunt, ita et uxores sitas in bonorum malorumque confinio. grave autem esse viro sapienti venire in dubium, utrum bonam an malam ducturus sit.
- 46 Ridicule Chrysippus ducendam uxorem sapienti praecipit, ne Iovem Gamelium et Genethlium violet. isto enim modo apud Latinos ducenda uxor non erit, quia Iovem non habent Nuptialem. quod si deorum, ut *putat*, nomina vitae hominum praeiudicant, offendet ergo Statorem Iovem, qui libenter sederit.
- 47 *Ibid. p. 190 sq.* Fertur aureolus Theophrasti liber de nuptiis, in quo quaerit, an vir sapiens ducat uxorem. et quum definisset, si pulchra esset, si bene morata, si honestis parentibus, si ipse sanus ac dives, sic sapientem aliquando inire matrimonium, statim intulit: haec autem in nuptiis raro uni-
- 48 versa concordant. non est ergo uxor ducenda sapienti. Primum enim impediri studia philosophiae nec posse quemquam libris et uxori pariter inservire. multa esse, quae matronarum usibus necessaria sint: pretiosae vestes, aurum, gemmae, sumptus, ancillae, supellex varia, lecticae et esseda deaurata.
- 49 Deinde per noctes totas garrulae conquestiones: „illa ornatio procedit in publicum, haec honoratur ab omnibus, ego in conventu feminarum misella despicior. Cur adspiciebas vicinam? quid cum ancillula loquebaris? de foro veniens quid attulisti?“ Non amicum habere possumus, non sodalem. alterius amorem suum odium suspicatur. Si doctissimus praeceptor in qualibet urbium fuerit, nec uxorem relinquere nec cum sarcina ire possumus. Pauperem alere difficile est, di-
- 50 vitem ferre tormentum. Adde, quod nulla est uxoris electio, sed qualiscumque obvenerit, habenda. si iracunda, si fatua,

si deformis, si superba, si foetida, quodcumque vitii est, post nuptias discimus. Equus, asinus, bos, canis et vilissima mancipia, vestes quoque et lebetes, sedile ligneum, calix et urceolus fictilis probantur prius et sic emuntur: sola uxor non ostenditur, ne ante displiceat quam ducatur. Attendenda sem 51 per eius est facies et pulchritudo laudanda, ne si alteram adspexeris, se existimet displicere. vocanda domina, celebrandus natalis eius, iurandum per salutem illius, ut sit superstes optandum. honoranda nutrix eius et gerula, servus paternus et alumnus et formosus asseccla et procurator calamistratus et in longam securamque libidinem exsectus spado, sub quibus nominibus adulteri delitescunt; quoscumque illa dilexerit, ingratis amandi. Si totam domum regendam ei commiseris, 52 serviendum est: si aliquid tuo arbitrio reservaveris, fidem sibi haberi non putabit sed in odium vertetur ac iurgia, et nisi cito consulueris, parabit venena. Anus et aruspices et hariolos et institores gemmarum sericarumque vestium si intromiseris, periculum pudicitiae est: si prohibueris, suspicionis iniuria. Verum quid prodest etiam diligens custodia, cum uxor ser- 53 vari impudica non possit, pudica non debeat? infida enim custos est castitatis necessitas, et illa vere pudica dicenda est, cui licuit peccare sed noluit. Pulchra cito adamat, foeda facile concupiscit. difficile custoditur, quod plures amant: molestum est possidere, quod nemo habere dignetur. minore tamen miseria deformis habetur quam formosa servatur. Nihil tutum est, in quod totius populi vota suspirant: alius forma, alius ingenio, alius facetiis, alius liberalitate sollicitat: aliquo modo vel aliquando expugnatur, quod undique incessitur. Quod si propter dispensationem domus et languoris solatia et 54 fugam solitudinis ducuntur uxores, multo melius servus fide lis dispensat, obediens auctoritati domini et dispensationi eius obtemperans, quam uxor, quae in eo se existimat dominam, si adversum viri faciat voluntatem, id est, quod placet, non quod iubetur. Assidere autem aegrotanti magis possunt amici 55 et vernulae beneficiis obligati, quam illa, quae nobis imputat lacrimas suas et hereditatis spe vendit illuviem, et sollicitudinem iactans languentis animum desperatione conturbat. Quod 56 si ipsa languerit, coaegrotandum est et numquam ab eius

lectulo recedendum. Aut si bona fuerit et suavis uxor, quae tamen rara avis est, cum parturiente gemimus, cum periclitante torquemur. Sapiens autem nunquam solus esse potest: 57 habet secum omnes, qui sunt, qui unquam fuerunt boni et animum liberum, quocunque vult, transfert: quod corpore non potest, cogitatione complectitur, et si hominum inopia fuerit, loquitur cum deo: nunquam minus solus erit quam quum solus fuerit. Porro liberorum causa uxorem ducere, ut vel nomen nostrum non intereat vel habeamus senectutis praesidia et certis utamur heredibus, stolidissimum est. quid enim ad nos pertinet recedentes e mundo, si nomine nostro alius nominetur, quum et filius non statim patris vocabulum referat et innumerabiles sint, qui eodem appellentur nomine? aut quae senectutis auxilia sunt enutrire domi, qui aut prior te forte moriatur aut perversissimis sit moribus, aut certe quum ad 59 maturam aetatem venerit, tarde ei videaris mori? Heredes autem meliores et certiores amici sunt et propinqui, quos iudicio deligas, quam quos, velis nolis, habere cogaris, licet certior hereditas sit, dum advivis, bene abuti substantia tua quam tuo labore quaesita in incertos usus relinquere.

Haec et huiusmodi Theophrastus disserens quem non suffundat Christianorum, quorum conversatio est in coelis!

60 *Ibid. c. 15. p. 170. med.* Quam rarum sit uxorem sine his vitiis inveniri, novit ille, qui duxit uxorem. unde pulchre Varius Geminus, sublimis orator: „qui non litigat, inquit, caelebs est.“

61 *Ibid. p. 190.* Cicero rogatus ab Hirtio, ut post repudium Terentiae sororem eius duceret, omnino facere supersedit, dicens non posse se uxori et philosophiae pariter operam dare. illa interim coniux egregia et quae de fontibus Tullianis hauserat sapientiam, nupsit Salustio, inimico eius, et tertio Messallae Corvino et quasi per quosdam gradus eloquentiae 62 devoluta est. Socrates Xanthippen et Myrto neptem Aristidis duas habebat uxores, quae quum crebro inter se iurgarentur et ille eas irridere esset solitus, quod propter se, foedissimum hominem simis naribus, recalva fronte, pilosis humeris et repandis cruribus disceptarent, novissime verterunt in eum im-

petum et male mulctatum fugientemque diu persecutae sunt. Quodam autem tempore quum infinita convicia ex superiori loco ingerenti Xanthippae restitisset, aqua perfusus immunda nihil amplius respondit quam capite detergo: „sciebam, inquit, futurum, ut ista tonitrua imber sequeretur.“

L. Sullae, felix, si non habuisset uxorem, Metella con- 63 iux palam erat impudica, et, quia novissimi mala nostra discimus, id Athenis cantabatur et Sulla ignorabat, secretaque domus suae primum hostium convicio didicit. Cn. Pompeio Mu- 64 ciam uxorem impudicam, quam Pontici spadones et Mithridaticae ambiebant catervae, quum eum putarent ceteri scientem pati, indicavit in expeditione commilito et victorem totius orbis tristi nuncio consternavit. M. Cato Censorius habuit uxo- 65 rem Actoniam Paulam humili loco natam, vinolentam, impotentem et, quod nemo posset credere, Catoni superbam. hoc ideo dico, ne quis putet, si pauperem duxerit, satis se concordiae providisse.

Ibid. p. 191. Quid referam Pasiphaen, Clytaemnestram et 66 Eriphylam, quarum prima deliciis diffluens, quippe regis uxor, tauri dicitur expetisse concubitus, altera occidisse virum ob amorem adulteri, tertia prodidisse Amphiarum et saluti viri monile aureum praetulisse. Quidquid tragoediae tu- 67 ment et domos, urbes regnaque subvertit, uxorum pellicumque contentio est. armantur parentum in liberos manus, nefandae apponuntur epulae et propter unius mulierculae raptum Europa atque Asia decennali bello configunt. Quasdam re- 68 pudiatas altero nuptiarum die statim nupsisse legimus: uterque reprehendendus maritus, et cui tam cito displicuit et cui tam cito placuit.

Ibid. p. 188. Ad Romanas feminas transeam et primam 69 ponam Lucretiam, quae violatae pudicitiae nolens supervivere maculam corporis cruore delevit. [G.] Duellius, qui primus 70 Romae navali certamine triumphavit, Biliam virginem duxit uxorem, tantae pudicitiae, ut illo quoque seculo pro exemplo fuerit, quo impudicitia monstrum erat, non vitium. is iam senex et trementi corpore in quodam iurgio audivit exprobrari sibi os foetidum, et tristis se domum contulit, quumque uxori questus esset, quare nunquam se monuisset, ut huic vitio me-

- deretur: „fecissem, inquit illa, nisi putassem omnibus viris
71 sic os olere.“ Laudanda in utroque pudica et nobilis femina,
et si ignoravit vitium viri et si patienter tulit, et quod maritus
infelicitatem corporis sui non uxoris fastidio sed maledicto
sensit inimici. Certe quae secundum ducit maritum, hoc non
potest dicere.
- 72 Marcia, Catonis filia minor, quum quaereretur ab ea, cur
post amissum maritum denuo non nuberet, respondit non se
invenire virum, qui se magis vellet quam sua. quo dicto osten-
dit divitias magis in uxoribus eligi solere quam pudicitiam et
multos non oculis sed digitis uxores ducere: optima sane res,
73 quam avaritia conciliat. Eadem quum lugeret virum et ma-
trona ab ea quaerent, quem diem haberet luctus ultimum,
ait: „quem et vitae.“ Arbitror, quae ita virum quaerebat ab-
sentem, de secundo matrimonio non cogitabat.
- 74 Brutus Porciam virginem duxit uxorem, Marciam Cato non
virginem. sed Marcia inter Hortensium Catonemque discurrit
et sine Catone vivere Marcia potuit, Porcia sine Bruto non
potuit. magis enim se unicis viris applicant feminae, et nihil
75 aliud nosse magnum arctioris indulgentiae vinculum est. An-
niam cum propinquus moneret, ut alteri viro nuberet: esse
enim ei et aetatem integram et faciem bonam: „nequaquam,
inquit, hoc faciam. si enim virum bonum invenero, nolo ti-
mere, ne perdam: si malum, quid necesse est post bonum
76 pessimum sustinere?“ Porcia minor quum laudaretur apud
eam quaedam bene morata, quae secundum habebat maritum,
respondit: „felix et pudica matrona numquam praeterquam
semel nubit.“ Marcella maior rogata a matre sua, gauderetne
77 se nupsisse, respondit: „ita valde, ut amplius nolim.“ Valeria,
Messallarum soror, amisso Servio viro nulli volebat nubere.
quae interrogata cur faceret, ait sibi semper maritum Servium
vivere.
- 78 *Ibid.* p. 192. Doctissimi viri vox est, pudicitiam inprimis
esse retinendam, qua amissa omnis virtus ruit: in hac mulie-
brium virtutum principatus est. haec pauperem commendat,
divitem extollit, deformem redimit, exornat pulchram. bene
meretur de maioribus, quorum sanguinem furtiva sobole non
vitiat, bene de liberis, quibus nec de matre erubescendum

nec de patre dubitandum est, bene inprimis de se, quam a contumelia externi corporis vindicat. Captivitatis nulla maior calamitas est quam ad alienam libidinem trahi. Viros consu- 79
latus illustrat, eloquentia in nomen aeternum effert, militaris gloria triumphusque novae gentis consecrat. multa sunt, quae praeclara ingenia nobilitent: mulieris virtus proprie pudicitia est: haec Lucretiam Bruto aequavit, nescias an praetulerit, quoniam Brutus non posse servire a femina didicit. haec aequavit Corneliam Graccho, haec Porciam alteri Bruto. notior est marito suo Tanaquil. illum inter multa regum nomina iam abscondit antiquitas: hanc rara inter feminas virtus altius seculorum omnium memoriae quam ut excidere possit, infixit.

Ibid. c. 26. p. 185. Claudia virgo Vestalis quum in suspi- 80
cionem venisset stupri et simulacrum matris Idaeae in vado Tiberis haereret, ad comprobendam pudicitiam suam fertur cingulo duxisse navem, quam multa milia hominum trahere nequiverant:

„Melius tamen, inquit Lucani poëtae patruus, cum illa esset actum, si hoc, quod evenit, ornamentum potius exploratae fuisset pudicitiae quam dubiae patrocinium.“

Ibid. c. 30. p. 191. Scripserunt Aristoteles Plutarchus et 81
noster Seneca de matrimonio libros, ex quibus et superiora nonnulla sunt et ista, quae subiicimus:

„Amor formae rationis oblivio est et insaniae proximus, foedum minimeque conveniens animo sospiti vitium: turbat consilia, altos et generosos spiritus frangit, a magnis cogitationibus ad humillimas detrahit, querulos, iracundos, temerarios, dure imperiosos, serviliter blandos, omnibus inutiles, ipsi novissime amori facit. nam quum fruendi cupiditate insatiabili flagret, plura tempora suspicionibus, lacrimis, conquestionibus perdit, odium sui facit et ipse novissime sibi odio est.“ Tota amoris insectatio apud Platonem exposita est et 82
omnia eius incommoda Lysias explicat, quod non iudicio sed furore ducatur et maxime uxorum pulchritudini gravissimus custos accubet. Refert praeterea Seneca cognovisse se quen 83
dam ornatum hominem, qui exiturus in publicum fascia uxoris pectus colligabat et ne puncto quidem horae praesentia eius

carere poterat. potionemque nullam nisi alterius tactam labris vir et uxor hauriebant, alia deinceps non minus inepta facientes, in quae improvida vis ardentis adfectus erumpebat. Origo quidem amoris honesta erat, sed magnitudo deformis: nihil autem interest, quam ex honesta causa quis insaniat. unde et Sextius in sententiis: „adulter est, inquit, in suam uxorem amator ardentior.“ In aliena quippe uxore omnis amor turpis est, in sua nimius. Sapiens vir iudicio debet amare coniugem, non affectu. reget impetus voluptatis nec praeceps feretur in coitum: nihil est foedius quam uxorem amare quasi adulteram. Certe qui dicunt se causa reipublicae et generis humani uxoribus iungi et liberos tollere, imitentur saltem pecudes et postquam uxorem venter intumuerit, non perdant filios, nec amatores uxoribus se exhibeant sed maritos. Quorundam matrimonia adulteriis cohaeserunt et, o rem improbam, iidem illis pudicitiam praeceperunt, qui abstulerant. itaque cito eiusmodi nuptias satietas solvit. quum primum lenocinium libidinis abscessit, quod libebat, eviuit.

87 *Ibid. c. 30 p. 192.*

„Nam quid, ait Seneca, de viris pauperibus dicam, quorum in nomen mariti ad eludendas leges, quae contra caelibes latae sunt, pars magna conducitur? quomodo potest regere mores et praecipere castitatem et mariti auctoritatem tenere, qui nupsit?“

88 [*Ex schedis Pauli Sadoleti apud Arnaud du Ferron in Consuetudines Burdigalenses commentar. (Lugd. 1565.) pag. 111 et in Michaelis Massii, sodalis Augustiniani libro ms. de mansionibus sacris, tit. de continentia:*

„Cordubenses nostri, ut maxime laudarunt nuptias, ita et qui sine his convenissent, excluserunt cretione hereditatum, et iam pactam ne osculo quidem, nisi Cereri fecissent et hymnos cecinissent, attingi voluerunt. Si quis osculo solo [o c t o] parentibus aut vicinis non adhibitis attigisset, huic abducendae quidem sponsae ius erat, ita tamen, ut tertia parte bonorum sobolem suam parens, si vellet, multaret.“]

XIV [DE AMICITIA.]

Fragmenta a Niebuhrio ex membranis bibliothecae Vaticanae edita Romae 1820. p. 99 — 104.

I. [i]le tristior quam solebat | o . . ru . ille . . m . . si | . . . .
 . . . ne . . . in ad . . | . . a quaerentem. erm . . | . . . .
 t. ni. se . . | gres. r. ae fecit . . al|ter alteri . . . . . | dit a .
 . . . . . | ses . . . . . | plus . . . . hi. conqu-
 sturus venit: at contra se adfuit et satisfaciendi satisfacit: non
 minus hic sollicitus fuit, ne fecisse videretur iniuriam, quam ille,
 ne accepisse: aut certe nihil || resedit, quod serperet, sed in
 medium dedit uterque offensiones suas, et alter ab altero quid- 90
 quid latebat, expressit. Familiare iurgium non iudicem sed ar-
 bitrum quaerit, nihil autem componitur inter absentes, nec tuto
 epistulis omnis querella committitur, et inexplorata fronte, per
 quam produntur animi, incertum est, quam simpliciter detega-
 tur ira, quam fide||liter desinat. Sic amico iudicaturus amicus
 a praesente secundum absentem det.

Quisquis re consulta rixantes contrahat, plurimum operis 91
 tacit, [si] in rem praesentem perducatur amicum. Quemadmo-
 dum multa, quorum in tenebris audacia est, luce prohibentur,
 ita, quae absentes inritant et concitant, ad praesentiam non
 ferunt. Optimum est itaque, etiam si quid neg||legentius prae-
 termissum est si petulantius | factum, ere . . . . con|putatum
 | . . . verbi . . | . . . in id tempus . . | niq. o possit . . . nob .
 | le . . le re . . . . . ne|pens ad . . nari . . si . prae|terea sin-
 ceram amicitiam decet, ut sine cicatrice sanetur.

Quaeramus a venientibus, quid absentes agant, debitoribus 92
 illorum iustemus, creditoribus respondeamus, inimicis resista-
 mus: si aut — — —

II. quaeritis: itaque momento amicitiae vestrae exolescunt, 93
 quarum [non] mens aut animus pignus est.

Una peregrinatio eradit animo ius omne: si vero longior
 haec est et longinquior, excidit notitia quoque, non tantum
 amicitia. Quod ne possit accidere, omni opera [re]sistamus, et
 fugientem memoriam reducamus: utamur, ut in prima parte di-
 cebam, || animi velocitate, neminem a nobis amicam abesse

- 94 patiamur, in animum subinde nostrum revertantur: futura nobis [in] promptu iam ut praeterita repelamus:

sic ille manus, sic ora ferebat:

imago effingatur animo notabilis et e vivo petita, non evanida et muta.

sic ille manus, sic ora ferebat:

- adiciamus illa quae magis ad rem pertinent: sic loquebatur, sic hor||tabatur, sic deterrebat, sic erat in dando consilio expeditus, in accipiendo paratus, in mutando non pertinax: sic solebat beneficia liberaliter dare, patienter perdere, sic properabat benignitas eius, sic irascebatur, eo vultu ab amico vincebatur, quo solent vincere: ceteras virtutes pererremus, in harum usu
95 tractatuque versemur: et si plures eodem tempo||re absunt, velut sparsa pluribus locis membra familiaritatis nostrae colligamus: nunc hic, nunc ille in ore animoque sit, ubi . . e . ius . . si . . hui . nempe nes: nulla tantum possit vetustas, ut memoriam amicitiae *perdamus* | sic nun . . . . . | lum est . . . . . liae es . | se interdu . . cu fati | solet iniram est quam | valde illum amem | conscientia ea con | . . . . .

- 96 III. — [*notitia animi esse cer*]tior debet, quia vultus incertus est. Magnus humanum pectus recessus habet: quod *vultu* quo placet virtus, eo fraus adumbratur, et cogitationibus pessimis facies benignissima obducitur: nec facile nisi peritus intellegas, quid intersit inter animum amici et colorem.

- 97 Hoc sibi quisque proponat, quo minus facile fucatis capiat officii: || rara res est amicitia, [*non*] vulgaris aut exposita, ut inplere totas domus possit, [*ut*] vulgo sibi homines persuasere. An aurum ingenti opera [*re*]tegi creditis, cuius ubique quaesiti vix sub aliquo monte vena deprehenditur; amicum autem ubique inveniri sine ullo labore, sine ulla investigatione? quid enim? tam simplex apertumque est? atqui non tam in alto latet aurum argentumque — — —

XV.

- 98 *Incipit eiusdem | Annaei Senecae | de vita patris | feliciter: scribente | me . . . . . die et lo[co] s[upra] s[cripto].*

Si quaecunque composuit pater meus et edi voluit, iam in manus populi emissem, ad claritatem nominis sui satis sibi

ipse prospexerat: nam nisi || me decipit pietas, cuius honestus etiam error est, inter eos haberetur, qui ingenio meruerunt, ut puris *scriptorum* titulis nobiles essent. Quisquis legisset 99 eius historias ab initio bellorum civilium, unde primum veritas retro abiit, paene usque ad mortis suae diem, magni aestimaret scire, quibus natus esset parentibus ille, qui res Roma||nas *).

XVI. ORATIONES.

Cass. Dio LXI, c. 10. 'Ο Σενέκας — τυραννίδος κατηγο- 100
ρῶν τυραννοδιδάσκαλος ἐγίνετο — τοὺς τε κολακεύοντας τινα
διαβάλλων αὐτὸς οὕτω τὴν Μ. ἐσσαλῖναν καὶ τοὺς Κλαυδίου

*) Ad historias M. Annaei Senecae referenda videntur fragmenta haec, quae solent Lucio tribui:

Lactant. institt. lib. VII, c. 15, 14. Non inscite Seneca Romanae urbis tempora distribuit in aetates: primam enim dixit infantiam sub rege Romulo fuisse, a quo et genita et quasi educata sit Roma. deinde pueritiam sub ceteris regibus, a quibus et aucta sit et disciplinis pluribus institutisque formata. at vero Tarquinio regnante quum iam quasi adulta esse coepisset, servitium non tulisse et reiecto superbae dominationis iugo maluisse legibus obtemperare quam regibus. quumque esset adolescentia eius fine Punici belli terminata, tum denique confirmatis viribus coepisse iuvenescere. sublata enim Carthagine, quae diu aemula imperii fuit, manus suas in totum orbem terra marique porrexit: donec regibus cunctis et nationibus imperio subiugatis quum iam bellorum materia deficeret, viribus suis male uteretur, quibus se ipsa confecit. Haec fuit prima eius senectus, cum bellis lacerata civilibus atque intestino malo pressa rursus ad regimen singularis imperii recidit quasi ad alteram infantiam revoluta. amissa enim libertate, quam Bruto duce et auctore defenderat, ita consenuit, tamquam sustentare se ipsa non valeret, nisi adminiculo regentium niteretur.

Sueton. Tiber. c. 73. Seneca eum (Tiberium) scribit, intellecta defectione exemptum anulum quasi alicui traditurum parumper tenuisse, dein rursus aptasse digito et compressa sinistra manu iacuisse diu immobilem, subitoque vocatis ministris ac nemine respondente consurrexisse nec procul a lectulo deficientibus viribus concidisse.

Ex eiusdem M. Senecae rhetoricis libris petita videntur haec:

Quintil. institt. IX, 2, 98. Frequens illud est nec magnopere captandum, quod petitur a iureiurando —. nam et in totum iurare, nisi ubi necesse est, gravi viro parum convenit, et est a Seneca dictum eleganter, non patronorum hoc esse sed testium.

ἐξελευθέρους ἐθάπνευεν, ὥστε καὶ βιβλίον σφίσις ἐκ τῆς νήσου πέμψαι ἐπαίνους αὐτῶν ἔχον, ὃ μετὰ ταῦτα ὑπ' αἰσχύνης ἀπῆλειπεν.

- 101 *Ibid.* c. 3. Ἑπτὰ δὲ καὶ δέκα ἔτη ἦγεν (ὁ Νέρων) ὅτ' ἤρξεν· ἔς τε τὸ στρατόπεδον ἐσῆλθε καὶ ἀναγνοὺς ὅσα ὁ Σενέκας ἐγγράφει, ὑπέσχετο αὐτοῖς ὅσα ὁ Κλαύδιος ἐδεδώκει. τοσαῦτα δὲ καὶ πρὸς τὴν βουλὴν, πρὸς τοῦ Σενέκου καὶ αὐτὰ γραφέντα ἀνέγνω, ὥστε καὶ ἐς ἀργυρᾶν στήλην ἐγγραφῆναι καὶ ἐν ταῖς νέαις τῶν αἰεὶ ὑπάτων ἀρχαῖς ἀναγινώσκεισθαι ψηφισθῆναι. καὶ οἱ μὲν ἐκ τούτων ὥς καὶ κατὰ συγγραφὴν τινα καλῶς ἀρχηθόμενοι παρεσκευάζοντο. [Cf. Tac. Ann. XIII, 4.]
- 102 *Tacit. Ann. XIII*, 3. Die funeris (Claudii) laudationem eius princeps exorsus est. dum antiquitatem generis, consulatus ac triumphos maiorum enumerabat, intentus ipse et ceteri. liberalium quoque artium commemoratio et nihil regente eo triste rei publicae ab externis accidisae pronis animis audita: postquam ad providentiam sapientiamque flexit, nemo risui temperare. quamquam oratio a Seneca composita multum cultus praeferret, ut fuit illi viro ingenium amoenum et temporis eius auri-bus accommodatum. Adnotabant seniores, — primum ex iis, qui rerum potiti essent, Neronem alienae facundiae eguisse.
- 103 *Tacit. Ann. XIII*, c. 11. Secuta lenitas in Plautium Lateranum, quem (Nero) ob adulterium Messalinae ordine remotum reddidit senatui, clementiam suam obstringens crebris orationibus, quas Seneca testificando, quam honesta praeciperet vel iactandi ingenii voce principis vulgabat.
- 104 *Cass. Dio LXI*, c. 14. Οὕτω μὲν ἡ Ἀγοριππῖνα — ὑπ' αὐτοῦ τοῦ υἱέος, ᾧ τὸ κράτος ἐδεδώκει — κατεσφάγη. μαθὼν δὲ ὁ Νέρων ὅτι τέθνηκεν — τῇ γερούσιᾳ ἐπέστειλεν, ἄλλα τε ὅσα συνήθει αὐτῇ καταριθμῶν, καὶ ὅτι ἐπεβούλευσέ τε αὐτῷ καὶ φωραθεῖσα ἑαυτὴν διακατεχρήσατο.

Ibid. VIII, 3, 31. Memini iuvenis admodum inter Pomponium ac Senecam etiam praefationibus esse tractatum, an gradus eliminaret in tragoedia dici oportuisset.

Donat. vita Virgilii c. 11 *extr.* Seneca tradidit, Iulium Montanum poetam solitum dicere, involaturum se quaedam Virgilio, si et vocem posset et os et hypocrisin. eosdem enim versus eo pronunciante bene sonare, sine illo inarescere quasi mutos.

Tacit. Ann. lib. XIV, c. 10 sq. (Nero) litteras ad senatum 105 misit, quarum summa erat:

Repertum cum ferro percussorem Agerinum ex intimis Agrippinae libertis et luisse eam poenam conscientia, qua seculus paravisset. adiciebat crimina longius petita, quod consortium imperii iuraturasque in feminae verba praetorias cohortes idemque dedecus senatus et populi speravisset, ac postquam frustra optata sint, infensa militi patribusque et plebi dissuasisset donativum et congiarium, periculaque viris illustribus struxisset. quanto suo labore perpetratum, ne irrumperet curiam, ne gentibus externis responsa daret! temporum quoque Claudianorum obliqua insectatione cuncta eius dominationis flagitia in matrem transtulit, publica fortuna extinctam referens. namque et naufragium narrabat, quod fortuitum fuisse quis adeo hebes inveniretur ut crederet? aut a muliere naufraga missum cum telo unum, qui cohortes et classes imperatoris perfringeret? Ergo non iam Nero, cuius immanitas omnium questus anteibat, sed Seneca rumore adverso erat, quod oratione tali confessionem scripsisset.

Quintil. institt. orat. VIII, c. 5, 18. Facit quasdam sententias sola geminatio, qualis est Senecae in eo scripto, quod Nero ad senatum misit occisa matre, cum se periclitatum videri vellet:

„salvum me esse adhuc nec credo nec gaudeo.“

Melior cum ex contrariis valet:

„Habeo, quem fugiam: quem sequar non habeo.“ „Quid, quod miser cum loqui non posset, tacere non poterat.“

Tacit. Ann. XIV, c. 53. Seneca criminantium non ignarus 107 prodentibus iis, quibus aliqua honesti cura, et familiaritatem eius magis aspernante Caesare tempus sermoni orat et accepto ita incipit:

„Quartus decimus annus est, Caesar, ex quo spei tuae admotus sum, octavus, ut imperium obtines: medio temporis tantum honorum atque opum in me cumulasti, ut nihil felicitati meae desit nisi moderatio eius. Utar magnis exemplis, nec meae fortunae sed tuae: abavus tuus Augustus Marco Agrippae Mytilenense secretum, Gaio Maecenati urbe in ipsa velut peregrinum otium permisit, quorum alter bellorum socius, al-

ter Romae pluribus laboribus iactatus ampla quidem sed pro ingentibus meritis praemia acceperant: ego quid aliud munificentiae adhibere potui quam studia, ut sic dixerim, in umbra educata et quibus claritudo venit, quod iuventutis tuae rudimentis affuisse videor, grande huius rei pretium. At tu gratiam immensam, innumeram pecuniam circumdedisti, adeo ut plerumque intra me ipse volvam: egone equestri et provinciali loco ortus proceribus civitatis adnumeror? inter nobiles et longa decora praeferentes novitas mea enituit? ubi est animus ille modicis contentus? talis hortos exstruit et per haec suburbana incedit et tantis agrorum spatiis, tam lato fenore exuberat? Una defensio occurrit, quod muneribus tuis obniti non debui.

- 108 Sed uterque mensuram implevimus, et tu, quantum princeps tribuere amico posset, et ego, quantum amicus a principe accipere: cetera invidiam augent. quae quidem ut omnia mortalia infra tuam magnitudinem iacent, sed mihi incumbunt: mihi subveniendum est. quomodo in militia aut via fessus adminiculum orarem, ita in hoc itinere vitae senex et levissimis quoque curis impar quum opes meas ultra sustinere non possim, praesidium peto: iube per procuratores tuos administrari, in tuam fortunam recipi. Nec me in paupertatem ipse detrudam, sed traditis, quorum fulgore perstringor, quod temporis hortorum aut villarum curae seponitur, in animum revocabo. Superest tibi robur et tot per annos visum fastigii regimen: possumus seniores amici quietem respondere. Hoc quoque in tuam gloriam cedit, eos ad summa vexisse, qui et modica tolerarent."

XVII. EPISTOLAE.

- 109 *Priscian. de ponderib. c. 3. p. 1349 extr. ed. Putsch.* Seneca in decimo epistolarum ad Novatum:

„Viginti quatuor sestertia, id est talentum Atticum parvum."

Martialis epigr. VII, 45.

Facundi Senecae potens amicus
Caro proximus aut prior Sereno

hic est Maximus (Caesonius) ille, quem frequenti
felix littera pagina salutat.

Gellius noct. Attic. lib. XII, c. 2. De Annaeo Seneca par- 110
tim existimant ut de scriptore minime utili, cuius libros attingere nullum pretium operae sit, quod oratio eius vulgaris videatur et protrita, res atque sententiae aut inepto inanique impetu sint aut [ut] levi et quasi dicaci argutia, eruditio autem vernacula et plebeia nihilque ex veterum scriptis habens neque gratiae neque dignitatis. alii vero elegantiae quidem in verbis parum esse non infitias eunt, sed et rerum, quas dicat, scientiam doctrinamque ei non deesse dicunt et in vitiis morum obviurgandis severitatem gravitatemque non invenustam. Mihi de omni eius ingenio deque omni scripto iudicium censuramque facere non necessum est, sed quod de M. Cicerone et Q. Ennio et P. Virgilio iudicavit, ea res cuiusmodi sit, ad considerandum ponemus. In libro enim vicesimo secundo epistolarum moralium, quas ad Lucilium composuit, deridiculos versus Q. Ennium de Celhego, antiquo viro fecisse hos dicit:

is dictust ollis popularibus olim,
qui tum vivebant homines atque aevum agitabant,
flos delibatus populi, suadae medulla.

ac deinde scripsit de iisdem versibus verba haec:

„Admiror eloquentissimos viros et deditos Ennio pro optimis ridicula laudasse. Cicero certe inter bonos eius versus et hos refert.“

Atque id etiam de Cicerone dicit:

111

„Non miror, inquit, fuisse, qui hos versus scriberet, cum fuerit, qui laudaret: nisi forte Cicero, summus orator, agebat causam suam et volebat hos versus videri bonos,“

Postea hoc etiam addidit insulsissime:

„Apud ipsum quoque, inquit, Ciceronem invenies etiam in prosa oratione quaedam, ex quibus intelligas illum non perdisse operam, quod Ennium legit.“

Ponit deinde, quae apud Ciceronem reprehendat quasi En- 112
niana, quod ita scripserit in Republica: „ut Menelao Laconi quaedam fuit suaviloquens iucunditas“ et quod alio loco dixerit: „breviloquentiam in dicendo colat.“ atque ibi homo nuga-

tor Ciceronis errores deprecatur, et:

„non fuit, inquit, Ciceronis hoc vitium sed temporis: necesse erat haec dici, cum illa legerentur.“

Deinde adscribit Ciceronem haec ipsa interposuisse ad ef-
113 fugiendam infamiam nimis lascivae orationis et nitidae. De Virgilio quoque eodem in loco verba haec ponit:

„Virgilius quoque noster non ex alia causa duos quosdam versus et enormes et aliquid supra mensuram trahentes interposuit quam ut Ennianus populus agnosceret in novo carmine aliquid antiquitatis.“

114 Sed iam verborum Senecae piget, haec tamen inepti et in-
subidi hominis ioca non praeteribo:

„Quidam sunt, inquit, tam magni sensus Q. Ennii, ut licet scripti sint inter hircosos, possint tamen inter unguentatos placere.“ et cum reprehendisset versus, quos supra de Cethego posuimus:

„qui huius[ce]modi, inquit, versus amant, liqueat tibi eodem admirari et Soterichi lectos.“

115 Dignus sane Seneca videatur lectione ac studio adolescentium, qui honorem coloremque veteris orationis Soterichi lectis comparavit quasi minimae scilicet gratiae et relictis iam contemptisque: audias tamen commemorari ac referri pauca quaedam, quae idem ipse Seneca bene dixerit:

„Quid enim refert, quantum habeas? multo illud plus est, quod non habes.“

Bene hoc sane, bene. sed adolescentium indolem non tam iuvant quae bene dicta sunt, quam inficiunt quae saepissime, multoque tanto magis, si et plura sunt, quae deteriora sunt, et quaedam in his non pro enthymemate aliquo rei parvae ac simplicis, sed in re ancipiti pro consilio dicuntur.

XVIII. MORALIS PHILOSOPHIAE LIBRI.

116 *Seneca epist.* 106, 2. Quid ergo fuit, quare non protinus rescriberem ei, de quo quaerebas? veniebat in contextum operis mei. scis enim me moralem philosophiam velle conplecti et omnes ad eam pertinentis quaestiones explicare. itaque dubitavi, utrum differrem te, an, donec suus isti rei veniret locus, ius tibi extra ordinem dicerem: humanius visum

est tam longe venientem non delinere. itaque et hoc ex illa serie rerum cohaerentium *excerpam* et si qua erunt eiusmodi, non quaerenti tibi ultro mittam. Quae sint haec, interrogas? quae scire magis iuvat quam prodest, sicut hoc, de quo quaeris: „bonum an corpus sit.“

id. epist. 108, l. 39. Id, de quo quaeris, ex his est, quae 117 scire tantum eo, ut scias, pertinet. sed nihilominus, quia pertinet, properas nec vis *expectare* libros, quos cum maxime ordino, continentes totam *moralem philosophiae* partem: statim *expediam*. — desiderio tuo satisfaciam et in alteram epistulam integrum, quod *exegeras*, transferam, ne ad rem spinosam et auribus erectis curiosisque audiendam lassus accedas. *Epist.* 109, l. „An sapiens sapienti prosit,“ 118 scire desideras. *ibid.* § 14. Necesse est ex hac quaestione argumenti causa in alteram transeam. quaeritur enim, „an deliberaturus sit sapiens, an in consilium aliquem advocaturus.“ *ibid.* § 17. Persolvi quod *exegeras*, quamquam in ordine rerum erat, quas moralis philosophiae voluminibus complectimur.

Lactant. institt. lib. I. c. 16, 10. Non illepide Seneca in 119 libris moralis philosophiae:

„Quid ergo est, inquit, quare apud poetas salacissimus Iupiter desierit liberos tollere? utrum sexagenarius factus est et illi lex Papia fibulam imposuit? an impetravit ius trium liberorum? an tandem illi venit in mentem:

ab alio *expectes*, alteri quod feceris
et timet, ne quis sibi faciat, quod ipse Saturno?“

Lactant. institt. lib. II, c. 2, 14. Recte igitur Seneca in 120 libris moralibus:

„Simulacra, inquit, deorum venerantur. illis supplicant genu posito, illa adorant, illis per totum adsident diem aut adstant, illis stipem iaciunt, victimas caedunt: et quum haec tantopere suspiciant, fabros, qui illa fecere, contemnunt.“

Ibid. c. 4, 13. 14. Non videbat enim (Persius) simulacra 121 ipsa et effigies deorum — nihil aliud esse quam grandes pupas, non a virginibus, quarum lusibus venia dari potest, sed a barbaris hominibus consecratas. merito igitur etiam senum stultitiam Seneca deridet:

„Non, inquit, bis pueri sumus, ut vulgo dicitur, sed semper: verum hoc interest, quod maiora ludimus.“

- 122 *Ibid.* c. 8, 23. Melius igitur Seneca omnium Stoicorum acutissimus, qui vidit, nil aliud esse naturam quam deum.

„Ergo, inquit, deum non laudabimus, cui naturalis est virtus? nec illam didicit ex ullo. immo laudabimus. quamvis enim naturalis illi sit, sibi illam dedit, quoniam deus ipse natura est.“

- 123 *Ibid. lib. VI*, c. 25, 3. Quanto melius Seneca et verius!

„Vultisne vos, inquit, deum cogitare magnum et placidum et maiestate leni verendum, amicum et semper in proximo, non immolationibus et sanguine nullo colendum — quae enim ex trucidatione immerentium voluptas est? — sed mente pura, bono honestoque proposito. non templa illi congestis in altitudinem saxis exstruenda sunt: in suo cuique consecrandus est pectore.“

- 124 *Ibid.* c. 17, 28. Verà igitur Ciceronis illa sententia est — item Senecae in libris moralis philosophiae dicentis

„Hic est ille homo honestus, non apice purpurave, non lictorum insignis ministerio, sed nulla re minor, qui quum mortem in vicinia videt, non sic perturbatur, tamquam rem novam viderit, qui, sive toto corpore tormenta patienda sunt, sive flamma ore rapienda est, sive extendendae per patibulum manus, non quaerit, quid patiatur, sed quam bene.“

- 125 *Lactant. instill. epit.* c. 4, 3. Longum est recensere, quae de summo deo vel Thales vel Pythagoras et Anaximenes antea, vel postmodum Stoici Cleanthes et Chrysippus et Zenon vel nostrorum Seneca Stoicos secutus et ipse Tullius praedicaverint, quum hi omnes et quid sit deus, definire temptaverint et ab eo solo regi mundum adfirmaverint nec ulli subiectum esse naturae, quum ab ipso sit omnis natura generata.

XIX. POSTREMA VERBA ANTE MORTEM ET CODICILLI.

- 126 *Tacit. Ann. XV*, c. 63. Et novissimo quoque momento suppeditante eloquentia advocatis scriptoribus pleraque tradidit, quae in vulgus edita eius verbis invertere supersedeo. *Ibid.* c. 67. Ipsa rettuli verba (Subrii Flavi tribuni postrema ante mortem), quia non, ut Senecae, vulgata erant.

Ibid. c. 64. Postremo stagnum calidae aquae introiit, re- 127
spergens proximos servorum, addita voce, libare se liquorem
illum Iovi Liberatori. Exin balneo inlatus et vapore eius exani-
matus sine ullo funeris sollemni crematur: ita codicillis prae-
scripserat, cum etiamtum praedives et praepotens supremis
suis consuleret.

[XX. NOTAE.]

Isidor. etymol. I. c. 22. Vulgares notas Ennius primus mille 128
et centum invenit. — Romae primus [Tullius] Tiro, Ciceronis
libertus commentatus est notas, sed tantum praepositionum.
post eum Vipsanius, Philargyrius et Aquila, libertus Maecena-
tis, alius alias addiderunt. Deinde Seneca contractu omnium
digestoque et aucto numero opus effecit in quinque milia. [A.
vid. Sen. epist. 90, 25.]

L. ANNAEI SENECAE
AD GALLIONEM
DE REMEDIIS FORTUITORUM LIBER.

Tertulian. Apol. c. 50 extr. p. 164 ed. Haverc. Multi apud vos ad tolerantiam doloris et mortis hortantur, ut Cicero in Tusculuanis, ut Seneca in fortuitis, ut Diogenes, ut Pyrrhon, ut Callinicus.

De Hildeberto Cenomanensi vid. Devit. ad Varronis sententias p. 89.

Vincentius Bellovacensis in spec. hist. lib. VII, c. 116. Scripsit quoque (Seneca) librum de moribus et de remediis fortuitorum. *Ibid.* c. 123 sequuntur flosculi ex libro de remediis fortuitorum excerpti.

Iacobus Magni in Zophilogio passim Senecam libro de remediis fortuitorum citat, veluti lib. I. tract. II. c. 16. init. lib. III, tract. IV. c. 2.

Petrarcha de remediis utriusque fortunae, ipsa hac inscriptione Senecam aemulatus, testatur *pag. 9.* libellum eius passim in manibus vulgi esse.

- 1 I. [Licet cunctorum poëtarum carmina gremium tuum semper illustrent, aliquando deliberans hoc tibi opusculum pro accidentibus casibus dirigere curavi, quod non praecedentes sed posterius narrabunt.]
- 2 * * * Unde ergo primum incipimus? si tibi videtur, a morte. „Ab ultimo?“ inquis: immo a maximo. Ad hoc praecipue gens humana contremit, nec immerito [videtur sibi hoc facere]: ceteri enim timores habent aliquem post se locum:
- 3 mors omnia abscindit; alia nos torquent: mors omnia devorat. Omnium, quae horremus, ad hanc exitus spectat, aliorum [*recta invadentium, aliorum*] per circuitum. etiam qui aliud se non timere iudicant, hoc timent. Quicquid aliud extimescimus, habet aut remedium aut solatium: [*hoc unum sine remedio est. hoc unum et respuit solatium.*] Sic ergo

te forma, ut, si quis tibi palam mortem minetur, omnes terri-
las eius deludas.

II. „Morieis.“ Ista hominis natura est, non poena. 1

„Morieis.“ Hac conditione intravi, ut exirem.

„Morieis.“ Gentium lex est, quod acceperis reddere.

„Morieis.“ Peregrinatio est vita: cum multum ambulave- 2
ris, domum redeundum est.

„Morieis.“ Putabam te aliquid novi dicere: ad hoc veni,
hoc ago, huc me singuli dies ducunt. nascenti mihi protinus
natura posuit hunc terminum: quid habeo, quod indigner? *in*
haec verba iuravi.

„Morieis.“ Stultum est timere, quod vitare non possis: 3
istud non effugit etiam qui distulit.

„Morieis.“ Nec primus nec ultimus: multi me antecesse-
runt, omnes sequentur.

„Morieis.“ Nihil grave [est], quod semel est. aes alie- 4
num meum novi. hoc equidem cum eo creditore contraxi, cui
decoquere non possum.

„Morieis.“ Di melius, quod nemo mihi istud minari im-
mortalis potest.

„Morieis.“ Hic est humani officii finis: quis sanus exacto- 5
rem moleste tulit?

[„Morieis.“] Quid? ego nescio me esse animal rationale
et mortale? cum rationali est et mortale.

„Morieis.“ Ad hanc conditionem cuncta gignuntur: quod
coepit, et desinit. quo transit orbis, ego transibo.“

ADDITIO. „Mori timeo.“ Et nasci timuisses et vivere: 6
vitae limen initium mortis est, vita ipsa cursus ad mortem
seu verius mors quaedam. Quidquid est natum, moritur.
quidquid moritur, natum erat.

„Mortem metuo.“ Nihil est metuendum, quod affert ne-
cessitas naturae.

„Animus mortem timet.“ Si sibi, supervacuum timor. 7
immortalis est [enim ipse]: si corpori suo, hosti curam ge-
rere pietas debita.

„Mortem horreo.“ Si quid in morte mali est, id ipsum
metus mortis exasperat. at si nihil malū, ipse metus est ma-
lum. stultitia est, malum suum vel augere vel facere.

- 8 „Mórieris.“ Immo carnis tributum naturae debitum persolves, mox futurus liber: fac libens, quod vel nolens faceres. cupias, quodcunque necesse est. non est utilius, immo quidem non est aliud in necessitate consilium. Quidquid fit a volente, fit levius, et desinit esse necessitas, si voluntas accesserit.
- 9 „In freto morieris.“ Non ubi, sed qualiter moriaris, ad rem pertinet.
 „Quo devenient opes?“ Unde venerunt, revertentur, hoc est ad fortunae manus, inde rursus ad alios abiturae, apud neminem diu mansurae: vagae sunt [enim], stare nequeunt.
- 1 III. „Sed de collaberis.“ Quid interest, caesim moriar an punctim?
 „Sed saepe ferieris et multi in te gladii convenient.“ Quid refert, quam multa sint vulnera? non potest amplius quam unum esse mortiferum.
- 2 „Peregre morieris.“ Hoc est in patriam sine viatico pervenire.
 „Peregre morieris.“ Undecunque ad inferos una via est.
 „Peregre morieris.“ Ego quod debeo, solvere paratus sum: videat fenerator, ubi me appellet.
 „Peregre morieris.“ Nulla terra aliena mortuo.
 „Peregre morieris.“ Non est gravior foris quam domi somnus.
- 1 IV. „Sed iuvenis morieris.“ Optimum est, ante quam optes, mori.
 „Iuvenis morieris.“ Hoc unum est, quod aequae ad iuvenem quam ad senem pertinet. non citamur ex censu nec exigitur numerus annorum: [et] adolescentes et impuberes eadem fati necessitas ducit. Optimum est mori, cum iuvat vivere. [quae enim virtus est, cum eiciaris, exire?]
- 2 „Iuvenis morieris.“ Quicumque ad extremum fati sui venit, senex moritur. non enim refert, quae sit hominis aetas, sed quae sit meta.
 „Iuvenis morieris.“ Fortasse alicui malo subducit me fortuna, ut nulli alii, certe senectuti.

„Iuvenis morieris.“ Non refert, quot annos habeam, sed 3
quot acceperim. si plus vivere non possum, haec est senectus
mea.

V. „Insepultus iacebis.“ Quid aliud huic respondeam 1
quam Virgilianum illud:

facilis iactura sepulcri.

[facilis, inquam, sic, ut nulla facilior.] Si nihil sentio, non per-
tinet ad me iactura corporis insepulti: si sentio, omnis sepul-
tura tormentum est.

„Insepultus iacebis.“ Quid interest, ignis me an fera con- 2
sumat an tempus, ultima omnium sepultura? istud non sen-
tienti supervacuum est, sentienti onus.

„Insepultus iacebis.“ At tu combustus, at tu obrutus, at tu 3
inclusus, at tu putridus, at tu evisceratus et constrictus aut tra-
ditus lapidi, qui te paulatim edat et exsiccet. Nulla est sepul-
tura: non sepeliemur sed proiciemur.

„Non sepelieris.“ Quid in re tutissima trepidas? ultra poe- 4
narum omnium terminum iste locus est. Vitae multa debemus,
morti nihil. Non defunctorum causa sed vivorum inventa est
sepultura, ut corpora et visu foeda et odore amoverentur: alios
terra obruit, alios flamma consumpsit, alios lapis ad ossa reda-
cturus inclusit: [sic] non defunctis sed nostris oculis parci-
mus.

ADDITIO. „Insepultus abiciar.“ Alitibus invides an fe- 5
ris an piscibus? nam si metuis tibi, baculum seu custodem
iuxta te poni iube, quo a cadavere depellantur. „Ludis in
malis meis. nam profecto nil sentiam.“ Quid ergo times,
quod non senties? nam si sentias, pro[hi]be[a]s. sentientem
enim sepelire necare est. * Te nisi terra contexerit, coelum
teget. notum est illud:

coelo tegitur, qui non habet urnam.

„Defuncto mihi terra negabitur! praedurum.“ Non id o
durum, sed tu mollis, qui nec sentiens [nec non sentiens]
laedi queas.

„Inhumatus linquar! horrendum auditu. insepultus abi-
ciar!“ Age res tuas: curam hanc linque viventibus.

VI. „Aegroto.“ Venit tempus, quo experimentum mei 1

caperem. Non in mari tantum aut in proelio vir fortis apparet: exhibetur etiam in lectulo virtus.

- 2 „Aegroto.“ Non potest istud toto seculo fieri: aut ego febrem relinquam aut ipsa me. semper una esse non possumus.

„Aegroto.“ Cum morbo mihi res est: aut vincetur aut vincet.

- 1 VII. „Male de te opinantur homines.“ Sed mali: moverer, si de me Marcus [Cicero, si] Cato, si Laelius sapiens, si alter Cato, si Scipiones duo ista loquerentur: nunc malis displicere laudari est. Non potest ullam auctoritatem habere sententia, ubi qui damnandus est, damnat.

- 2 „Male de te loquuntur.“ Moverer, si hoc iudicio facerent: nunc morbo faciunt. non de me loquuntur sed de se.

„Male de te loquuntur.“ Bene enim nesciunt loqui. faciunt non quod mereor, sed quod solent. quibusdam enim canibus sic innatum est, ut non pro feritate sed pro consuetudine latrent.

- 3 „[Homines de te male loquuntur.“ Si merito, non quod loquuntur, molestum est, sed quod non mentiuntur: si immerito, innocentia mea nunc maxime gaudeo. apparet enim illos obiecturos vera, si possent.]

- 1 VIII. „Exulabis.“ Erras: cum omnia fecerim, patriam meam transire non possum: omnium una est. extra hanc nemo proici potest.

„Exulabis.“ Non patria mihi interdicitur sed locus. In quaecunque terram venio, in meam venio. nulla terra exilium est, sed altera patria est.

- 2 „Non eris in patria.“ Patria est, ubicunque bene es. illud autem, per quod bene est, in homine, non in loco est. in ipsius, inquam, potestate est, quid sit illa fortuna: si enim sapiens est, peregrinatur, si stultus, exulat.

„Exulabis.“ Hoc dicis: alterius loci civitate donaberis.

- 3 ADDITIO. „Ire in exilium cogor.“ Si sponte, peregrinatio est, non exilium. et memento, quibusdam exitum, quibusdam vero reditum pro exilio fore. sunt quibus nusquam peius quam in patria sua sit.

„In exilium eo.“ Immo forsan in requiem: sub obtentu falsae miseriae vera felicitas. iam saltem ab invidia tutus eris.

„Mittor in exilium.“ Immo in experimentum tui: vide- 4
ris, quem te in exilio praebeas: si succumbas, exul verus, si consistis, exilio clarus, ut multi olim, qui invicti et fulgidi per asperitates incesserunt, ut sequentibus iter rectum ostenderent.

VIII. „Dolor imminet.“ Si exiguus est, feramus: levis est patientia. si gravis est, feramus: non levis est gloria.

„Clamorem dolor exprimit.“ Dum secreta non exprimat.

„Non potest homo par dolori esse.“ Nec rationi dolor.

„Dura res est dolor.“ Immo tu mollis.

2

„Pauci dolorem ferre potuerunt.“ Simus ex paucis.

„Imbecilles natura sumus.“ Naturam infamare nolite: illa nos fortes genuit.

„Fugiamus dolorem.“ Quid, quod ille sequitur fugientem? [Contemnite dolorem: aut solvetur aut solvet.]

X. „Paupertas mihi gravis est.“ Immo tu pauperati. non in paupertate vitium est sed in paupere: illa expe-
dita est, hilaris, tuta.

„Pauper sum.“ Nescis te opinione, non re laborare: pauper es, quia videris.

„Pauper sum.“ Nihil deest avibus. pecora in diem vivunt. feris in alimentum solitudo sua sufficit.

„Non sum potens.“ Gaude: impotens non eris.

2

„Iniuriam accipere potero.“ Gaude: facere non poteris.

„Accepit ille grandem pecuniam.“ Ergo et superbiam.

„Magnam pecuniam habet.“ Hominem illum iudicas? arca 3
est: quis aerario, quis plenis invidet loculis? et iste, quem dominum pecuniae existimas, locus est.

„Multum habet.“ Aut avarus aut prodigus est: si prodigus, non habebit, si avarus, non habet. Iste, quem tu felicem admirantibus credis, saepe dolet, saepe suspirat.

„Multi illum comitantur.“ Mel muscae sequuntur, cada- 4
vera lupi, frumenta formicae: praedam sequitur ista turba, non hominem.

- 5 ADDITIO. „Paupertas meum limen obsidet.“ Non obsidet, sed custodit. ultro illi ut occurras consulo venienti: minime sumptuosa et secunda et facilis hospes erit.
- 6 „Domum meam paupertas irrupit.“ Adversus fures et peiores furibus voluptates pervigil excubatrix, adversus vulgi morsus et insulsa iudicia atque avaritiae seu prodigalitatis infamiam, quae raro alibi quam locupletum sedet in limine — ab his malis nullo melius custodiri [in]genio domus tua poterit quam illam custodiet paupertas.
- 7 „Opes cunctas trux fortuna praeripuit.“ Non tibi fecit iniuriam: suum tulit. Sed vetus et nota haec ingratitude est: dati immemores meministis ablati. itaque rarae atque tepentes gratiae, crebrae ac fervidae sunt querelae.
- 8 „Victum vestitumque necessarium amara sors negavit.“ Aliunde petendum: virtus liberalior quam fortuna est. nihil negat nisi quod et promissum noceat et negatum prosit. nihil eripit nisi quod habuisse damnosum, amisisse utile sit. non differt, non improperat, non retrahit manum, non rugat frontem, non attollit supercilium. nullum despicit, nullum destituit, nullum fallit. non saevit, non irascitur, non murmurat, non mutatur. una semper et ubique est, nisi quod magis magisque degustata dulcior in dies et propius conspecta sit pulchrior.
- 9 Ut sis [ergo] verus dives, ab hac posce: non te fastidiet nec repellat, quamvis exerceat. difficiles habet aditus primos: cetera prona, iucunda, facilia. semel ubi ad illam perveneris, non senties paupertatem.
- 10 „Spoliavit me omnibus bonis meis fortuna.“ Fallit te opinio, malum commune mortalium. nam profecto non bonis: et ut bona permiserim, non tuis, sed quae tua forsitan vulgi more credideras, mirorque si non[dum] intelligis aliena.
- 11 „Fortuna me nudum et inopem liquit.“ Virtus te vestiet, ne respuis, ac ditabit, nisi forte pluris aurum et purpuram quam decorum generosae mentis habitum facis. quod si feceris, tunc vere inopem nudumque te dicerem.
- 12 „Domo, familia, necessariis atque ornamentis omnibus spoliatus quid agam? quo me vertam?“ Ad eas opes, qui-

bus spoliari nequeas, quae undique comitatum, divitem et ornatum praestent.

„Pauper sum.“ In vita: eris laetior in morte. Nemo tam pauper vixit, ut non moriens vellet vixisse pauperior.

XI. „Pecuniam perdidisti.“ Fortasse te illa perdi- 1 disset.

„Pecuniam perdidisti.“ Sed habuisti.

„Pecuniam perdidisti.“ Habebis uno periculo minus.

„Pecuniam perdidisti.“ O te felicem, si cum illa avaritiam 2 perdidisti. sed si manet illa apud te, es tamen utcumque felicior, quod tanto malo materia subducta est.

„Pecuniam perdidisti.“ Et illa [quidem] quam multos! Eris 3 nunc in via expeditior, domi tutior: non habebis, sed non timebis heredem. Exoneravit te fortuna, si intelligis, et tutiore loco posuit: damnum putas? remedium est. [Denique si amissas cum amissis taediis conferas, lucrum voces.] Defles, gemis, miserum te clamitas, quod opibus excussus es? tuo vitio ista tibi iactura tam tristis est. non tam moleste ferres, si tamquam perditurus habuisses.

„Pecuniam perdidisti.“ Nempe quam ut tu haberes, alius ante periderat.

ADDITIO. „Pecuniam amisi.“ Et cum illa curas multas 4 periculumque perpetuum.

„Perdidi pecuniam.“ Et laborem custodiae et perdendi metum: sic perdendo pecuniam duo bona, unumquodque praestantius amissâ, securitatem et requiem, invenisti.

„Pecuniam perdidisti.“ Bene, si te illa non perdidit, quod 5 multis iam possessoribus fecit.

„Pecuniam amisi.“ Si te adeo non tuae quoque cruciant iacturae tibi vel alienum demi doles, disce illa conquirere, quae tua sunt propria atque perpetua, quorum et acquisitio facilior et possessio nobilior certiorque: virtutem si quaesieris, non amittes.

„Perdidi pecuniam.“ Experrectus es: te divitem somnia- 6 bas.

„Pecuniam magnam amisi.“ Magnum pondus et durum et grave simul custodis officium.

„Amisi pecuniam quam amabam.“ Turpi amore relaxatus 7

es. nam amor pecuniae avaritia est: minus hanc amabis, hanc optabis minus. nam et illud satiricum experimento cognitum, quod

minus hanc optat, qui non habet.

optanda autem amissio est magni etiam boni, cui inseparabile malum maius adiunctum sit. Plures multo propter opes quam propter inopiam periere.

- 1 XII. „Oculos perdidisti.“ Habet et nox suas voluptates.

„Oculos perdidisti.“ Quam multis cupiditatibus via incisa est! quam multis hominibus carebis, quos ne videre vellem, vel eruendi erant! non intelligis partem innocentiae esse caecitatem? huic oculi adulterium monstrant, huic incestum, huic domum quam concupiscat, huic urbem: irritamenta sunt vitiorum, duces scelerum, [fomenta malitiae].

- 3 ADDITIO. „Oculos perdidisti.“ O quot simul vitae fastidia perdidisti, quot foeda spectaculorum ludibria non videbis! Multis vitiis obstructum iter.

„Oculis careo.“ Culpis careres plurimis, si his perpetuo caruisses.

- 4 „Auditum perdidisti.“ Adulantium iam susurros atque obtreptantium iurgia evasisti.

„Mutus factus sum.“ Perdidisti mentiendi consuetudinem. Si muti fuissent Cicero et Demosthenes, et diutius vixissent et lenius obiissent.

- 1 XIII. „Amisi liberos.“ Stultus es, qui defles mortem mortalium, quid istic aut novum aut mirum est? quam rara est sine isto casu domus? Quid, si infelicem voces arborem, quod
2 stante ipsa cadunt poma? et hic tuus fructus est. Nemo extra ictum vulneris positus est: ducuntur ex plebeia domo imatura funera, ducuntur et ex regia. Non est idem fati ordo, qui et aetatis. non quomodo quisque venit, emittitur. quid hic tamen est, quod indigneris? quid contra expectationem tuam evenit? periere perituri.

- 3 „Sed ego illos superstites optaveram.“ Sed hoc nemo tibi promiserat.

„Perierunt liberi mei.“ Habebant illi, cuius essent magis

quam tui. Apud te precario morabantur: educandos tibi illos fortuna mandaverat: recepit illos, non abstulit.

ADDITIO. „Amisi filium.“ Melius dic: praemisi secutus 4
rus [et] cito quidem, fortassis hodie, et quid scimus an hac ipsa hora. Nulla vitae fides est.

„Amisi filium.“ Amisisti simul et metus multos infinitae 5
tamque materiam curarum et sollicitudinum, quibus ut careas, vel tibi vel filio moriendum fuit. securum patrem mors sola facit.

„Filium amisi.“ Si pium, nihil est iam, quod illi metuas: 6
in tuto est. si impium, tuorum numeratorem annorum, tuae stimulum senectutis extulisti. perdidisti forsitan, qui te perditum optabat.

„Filium perdidisti.“ Si virtute praeditum, gaude, quod ha- 7
bueris. at si vitio perditum, gaude saltem, quod amiseris: utrobique naturae beneficium agnosce, quod talem dedit seu abstulit.

„Acerba morte filii delectus sum.“ An non Anaxagoram 8
audieras? an oblitus eras te genuisse mortalem? Non affligitur sapiens [de] liberorum amissione, non amicorum: eodem animo fert illorum mortem, quo suam exspectat.

„Exstinctum fleo filium unicum.“ Si fleturus eras morien- 9
tem, et nascentem flesses: nunc mori desiit, tunc coeperat. Illi vixeras: vive iam tibi.

„Infantis filii casum miserabilem fleo.“ Humanum nihil 10
flendum. praemeditata esse debent, si non sunt. Non casum filii, incertam tuam defle et conditionis oblivionem.

XIV. „Naufragium feci.“ Cogita non quid perdidisti 1
sed quod evaseris.

„Nudus exii.“ Sed existi.

„Omnia perdidisti.“ Sed cum omnibus perire potuisti.

„In latrones incidi.“ Sed alius in accusatores, alius 2
in fures, alius in fraudatores: plena insidiis via est. Noli queri, quod incideris: gaude, quod evaseris.

XV. „Inimicos graves habeo.“ Quomodo adversus 1
sus feras munimenta conquireres, quomodo adversus serpentes, sic adversus inimicos auxilia circumspice, quibus illos aut arceas aut compescas aut, quod optimum est, places.

- „Inimicos habeo.“ Illud est peius, quod amicos non habes.
- 2 „Amicum perdidici.“ Iam enim habuisse te certum est?
 „Amicum perdidici.“ Alium quaere, et ibi eum quaeras, ubi
 invenias: quaere inter liberales artes, inter honesta et recta of-
 ficia. quaere in laboribus. ad mensam res ista non quaeritur.
 quaere aliquem frugi.
- „Perdidi amicum.“ Fortem animum habe, si unum: eru-
 besce, si unicum. quid, tu in tanta tempestate ad unam anco-
 ram stabas?
- 1 XVI. „Uxorem bonam amisi.“ Utrum inveneras bonam an feceras? si inveneras, adhuc habere te posse ex hoc intelligas, licet, quod habuisti: si feceras, bene spera: res perit, salvus est artifex.
- 2 „[„Sine uxore sum.“ Et sine adversario. iam tui rerumque dominus tuarum esse incipis.
 „Uxorem bonam ac decoram perdidici.“ Stulti est compedes suas quamvis aureas amare.]
- 3 „Amisi uxorem bonam.“ Quid in illa probabas? pudici-
 tiam? quam multae diu custoditam perdiderunt! decus? quam
 multae inter proba matronalis ordinis esse coeperunt inter
 exempla nominatarum! delectabat te fides eius? quam multas
 ex optimis coniugibus pessimas videmus! ex diligentissimis so-
 4 lutissimas, ex liberalissimis rapacissimas! Omnium quidem im-
 peritorum animus, maxime tamen in lubrico muliebris est.
 etiãmsi bonam uxorem habuisti, non potes affirmare in illo
 [eam] permansuram fuisse proposito. nihil est tam mobile quam
 5 feminarum voluntas, nihil tam vagum. Veterum matrimonio-
 rum repudia cognovimus et foediores divortio male cohaeren-
 tium rixas. quam multae quos in adolescentia amaverunt, in
 senectute communi reliquerunt! quotiens anile divortium risi-
 mus! quam multarum notus amor odio notiore mutatus est!
- „Sed haec et fuit bona et fuisset [si vixisset].“ Mors effe-
 cit, ut affirmare sine periculo possis.
- 6 „Bonam uxorem amisi.“ Invenies [similem], si nihil quae-
 ris nisi bonam uxorem: tu modo ne imagines proavosque re-
 spexeris nec patrimonium, cui iam ipsa nobilitas primo loco ces-
 sit. ista diu cum forma repugnabunt: facilius reges animum
 nulla vanitate [rerum] tumentem. non multum abest a con-

temptu viri, quae se nimis suspicit. Duc bene institutam nec 7
maternis inquinatam vitiis, non cuius auriculis utrimque patri-
monia bina debeant, non quam margaritae suffocent, non
cui minus sit in dote quam in veste, non quam [in]patente sella
circu[m]latam per urbem populus ab omni parte aequae quam
maritus inspexerit, cuius sarcinis domus non sit angusta. Hanc
facile ad mores tuos rediges, quam nondum corruperunt pu-
blici [corruptores].

„Uxorem bonam amisi.“ Non erubescas flere et intolera- 8
bilem vocare iacturam? Hoc unum deest, utrum illam lugeas
an non, cum maritum te cogitaveris, et virum cogita.

„Amisi uxorem bonam.“ Soror recuperari bona non pot- 9
est nec mater: uxor adventicium bonum est. non est inter illa,
quae semel unicuique contingunt. multos tibi numerare pos-
sum, quibus bonam uxorem lugentibus melior contigit.

Mors, exilium, luctus, dolor non sunt supplicia sed tributa
vivendi. neminem illaesum fata transmittunt. Felix est non qui
aliis videtur, sed qui sibi: vides autem, quam rara domi sit
ista felicitas.

DE PAUPERTATE.

EXCERPTA E SENECAE EPISTULIS.

- 2,5   Honesta, inquit Epicurus, res est paupertas laeta. illa vero iam paupertas non est, si laeta est. Cui cum paupertate bene convenit, dives est. Non qui parum habet, sed qui plura cupit, pauper est. quid enim refert, quantum illi in arca, quantum in horreis lateat, quantum pascat, aut feneret, si alieno imminet, si non acquisita, sed acquirenda concupiscit? Quis sit divitiarum modus, quaeris? Primo habere quod necesse est: secundo, quod satis est.
- 4,4   Nulli potest secura vita contingere, qui de producenda nimis cogitat.
- 4,6   Nullum bonum iuvat habentem, nisi ad cuius amissionem praeparatus est animus.
- 4,10   Magnae divitiae sunt lege naturae composita paupertas. lex autem naturae, scis quos terminos nobis statuit? non esurire, non sitire, non algere. Uti famem sitimque depellas, non est necesse maria tentare, nec castra sequi. Parabile est, quod natura desiderat, et cito apponitur: ad supervacua sudatur: illa sunt, quae togam terunt, quae nos senescere cogunt, quae in aliena littora impingunt. Ad manum est, quod satis est.
- 9,20   Si cui sua non videntur amplissima, licet totius mundi dominus sit, miser est. Miser est, qui se beatissimum non iudicat, licet toti mundo imperet. Non est beatus, qui se id non putat esse.
- 14,9   Nihil habeamus, quod cum magno emolumento insidiantis eripi possit. quam minimum in corpore tuo sit spoliolum. Nemo ad humanum sanguinem venit propter ipsum, vel admodum pauci. Nudum latro transmittit: etiam in obsessa via pauperi pax est.
- 14,17   Is maxime divitiis fruitur, qui minime indiget.

Si ad naturam vives, numquam eris pauper: si ad opinio- 16,7
nem, numquam dives. Exiguum natura desiderat, immensum
opinio. Si congeratur in te quidquid multi locupletes possede-
runt, si ultra privatum pecuniae modum fortuna te provehat,
auro tegat, purpura vestiat, eo deliciarum opumque perdu-
cat, ut terram marmoribus abscondas, non tantum liceat ha-
bere, sed calcare divitias: accedent statuæ et picturae, et
quidquid ars ulla luxuriae auro et argento elaboravit: majora
cupere ab his discas. Desideria naturalia finita sunt: ex falsa
opinione nascentia ubi desinant, non habent. nullus enim ter-
minus falso est. Veritati aliquid extremum est: error immen-
sus est. Retrahe te ergo a vanis: et cum voles scire, an na-
turalem, an vanam habeas cupiditatem, considera, num ali-
cubi consistat: si longe progresso semper aliquid longius re-
stat, scito id naturale non esse. Paupertas expedita, secura est. 17,3
Cum classicum cecinit, scit non se peti: cum aliquo conclama-
tum est, quomodo exeat, non quid efferat, quaerit. At cum
navigandum est, non strepitu portus, non unius comitatu in-
quieta sunt littora. Non circumstat illum turba hominum, ad
quos pascendos transmarinarum regionum optanda est fertilitas.
Facile est pascere paucos ventres et bene institutos et nihil
aliud desiderantes quam impleri. Parvo fames constat, magno
fastidium. Paupertas contenta est desideriis instantibus satis-
facere. — Sanus dives est, qui licet habeat divitias, eas tamen
ut fugientes habet. — Quid ergo est, quare recuses eam contu- 17,4
bernalem, cuius mores sanus dives imitatur? Si vis vacare
animo, aut pauper sis oportet, aut pauperi similis. Non pot-
est studium salutare fieri sine frugalitatis cura. Frugalitas pau-
pertas voluntaria est.

Perpessi sunt multotiens exercitus inopiam omnium re- 17,7
rum, vixerunt herbarum radicibus et dictu foedam tulerunt
famem. et haec omnia perpessi sunt pro regno, quo magis
mireris, alieno. Dubitabit aliquis ferre paupertatem, ut ani-
mum a furoribus liberet?

Multis divitias parasse non finis miseriarum fuit, sed muta- 17,11
tio. nec hoc miror: non in rebus vitium, sed in animo ipso
est. Illud quod paupertatem gravem nobis fecerat, et divitias
graves faciet. Quemadmodum nihil refert, utrum aegrum in

lecto ligneo an in aureo colloques: quocumque illum transtuleris, morbum suum secum transferet: sic nihil refert, utrum aeger animus in divitiis an in paupertate sit: malum suum illum sequitur.

- 18,7 Ad securitatem non est opus fortuna. quod enim necessitati sat est, dabit, licet irata.
- 18,8 Ne imparatos nos fortuna deprehendat, fiat nobis paupertas familiaris. Securius divites erimus, si sciemus, quam non sit grave pauperes esse.
- 18,12 Incipe cum paupertate habere contubernium.

*Aude hospes contemnere opes, et te quoque dignum
Finge deo.*

Nemo alius dignus deo est, nisi qui opes contempsit. Quare possessiones tibi non interdico, sed efficere volo, ut illas intrepide possideas. quod uno consequeris modo, si te etiam sine illis bene victurum speraveris, et si illas tamquam exituras adspexeris.

- 20,7 Discedat quisquis non te, sed aliud in te sequebatur. ob hoc unum est amanda paupertas, quod a quibus ameris, ostendit.
- 20,10 Multum est, non corrumpi divitiarum contubernio. Magnus ille est, qui in divitiis pauper est.
- 20,13 Nemo nascitur dives. Quisquis exit in lucem, iussus est pane et lacte esse contentus: ab his initiis regna nos non capiunt.
- 25,4 Panem et aquam natura desiderat. nemo ad haec pauper est. intra quae si quis desiderium suum clusit, cum ipso Iove de felicitate contendat.
- 36,1 Res inquieta felicitas est, ipsa se exagitat, movet cerebrum non in uno genere: alios in cultum irritat, alios in potentiam, alios inflat, alios mollit.
- 80,6 Si vis scire, quam nihil mali sit in paupertate, compara inter se vultum pauperis et divitis: saepius pauper et fidelius ridet: nulla sollicitudine concutitur, in alto est. cura velut nubes levis transit: horum, qui felices vocantur, hilaritas ficta est: huic gravis et suprema superbia, licet non palam, tristitia est, eo quidem gravior, quod interdum non licet palam esse miseros, sed inter aerumnas cor ipsum exedentes necesse est agere felicem.

Abstrahunt a recto divitiae, honores, potentiae, et cetera, 81,28 quae opinione hominum cara sunt, pretio suo vilia. Nescimus aestimare res, de quibus non cum fama, sed cum rerum natura deliberandum est. Nihil habent ista magnificum, quod mentes nostras in se trahat, praeter hoc, quod mirari illa consuevimus. non enim quia concupiscenda sunt, laudantur, sed quia concupiscuntur.

Hanc praecedentem causam habent divitiae: mutant animos, 87,31 superbiā et arrogantiam pariunt, invidiam trahunt, eo usque mentem alienant, ut fama pecuniae nos etiam nocitura delectet. Bona omni culpa carere decet: pura sunt, non corrumpunt animos, non sollicitant: extollunt quidem animos et delectant, sed sine tumore. Quae bona sunt, fiduciam faciunt: divitiae audaciam. quae bona sunt, magnitudinem animi dant: divitiae insolentiam.

L. ANNAEI SENECAE CORDUBENSIS

DE MORIBUS LIBER.

- 1 Omne peccatum actio est. actio autem omnis voluntaria est tam honesta quam turpis: ergo voluntarium est omne peccatum. Tollite excusationes: nemo peccat invitus.
- 2 Educatio et disciplina mores facit et id unusquisque sapit [et vivit], quod didicit. itaque bona consuetudo excutere debet, quod mala instruxit. — [Bene docet loqui *qui* bene docet facere.]
- 3 Nihil interest, quo animo facias, quod vitiosum est, fecisse, quia facta cernuntur, animus [vero] non videtur. nulla autem laus est non facere, quod facere non possis.
- 5 Quid est omnium inimicissimum homini? alter homo.
- 6 Libenter feras, quod necesse est. dolor patientia vincitur.
- 7 *Expetas*, quod te numquam poeniteat.
- 8 Non quam multis placeas, sed qualibus, stude.
- 9 In hoc[tantum]incumbe, ut libentius audias quam loquaris.
- 10 Multos vitam differentes mors incerta praevenit: itaque omnis dies velut ultimus iudicandus est.
- 11 Tristitiam, si potes, non admiseris, si minus, non ostenderis.
- 12 Amicum [in] secreto mone, palam lauda.
- 13 Verba rebus, non personis aestimanda sunt.
- 14 Oratorem te puta, si tibi [ipsi] ante omnes quod oportet persuaseris.
- 15 Ut licentiosa mancipia animi imperio coerceas linguam, ventrem, libidinem.
- 16 Quod tacitum esse velis, nemini dixeris. si tibi [ipsi] non imperasti, quomodo ab aliis silentium speras?
- 17 Ridiculum est aliquem odio nocentis innocentiam [suam] perdere.
- 18 Monstro similis est avaritia senilis. quid enim stultius est, quod dici solet, quam via deficiente augere viaticum.

Omnes infantes terra nudos excipit: non te pudet sordi- 19
dius vivere quam nasci? [al'. fortius nasci quam vivere?]

Quid dulcius quam habere amicum, cum quo audeas ut 20
tecum omnia loqui? [servandus ergo est omni diligentia raro
inventus amicus. est enim alter ego.]

Quid sis interest, non quid habearis. 21

Magnarum virium est negligere laedentem. 22

Nondum es felix, si nondum te turba dimiserit. 23

Si vis beatus esse, cogita hoc primum *contemnere con- 24
temni ab eisdem*.

Priusquam promittas, deliberes, et cum promiseris, facias. 25

Id agas, [ut] ne quis merito tuo te oderit, et si nullos ini- 26
micos tibi faciat iniuria, multos [tamen] facit invidia.

Solitudinem quaerat, qui vult cum innocentibus vivere. 27

Optimus ergo animus et pulcherrimus dei cultor est. 28

Abstinebis [ab] alieno matrimonio. 29

Praestabis parentibus pietatem, cognatis indulgentiam, 30
[amicis fidem.] omnibus aequitatem.

Devitabis crudelitatem et ministram crudelitatis iram. 31

Non vives aliter in solitudine [et] aliter in foro. 32

Nil petas, quod negaturus fuisti: nihil negabis, quod pe- 33
titurus fuisti.

Pacem habebis cum hominibus, cum vitiis bellum. 34

Hoc habet omnis adfectus, ut in quod ipse insanit, 35
in idem putet ceteros furere.

Maximum in eo vitium est, qui non vult melioribus pla- 36
cere sed pluribus.

Vis omnibus esse notus? prius effice ut neminem no- 37
veris.

Bonum est non laudari velle, sed praestantius est lauda- 38
bilem esse. [al'. Bonum est non laudari et esse laudabilem.]

Morieris: stultum est timere quod vitare non possis. 39

Male de te opinantur homines: sed mali. malis autem 40
displicere est laudari.

Male de te loquuntur homines: bene autem loqui nesciunt. 41
faciunt non quod mereor ego sed quod solent ipsi.

Homines de te male loquuntur: si merito, non quod lo- 42
quantur molestum fuit, sed quod non mentiuntur. si immerito,

innocentia mea nunc maxime gaudeo. apparet enim illos obiecturos vera, si possent.

43 Non es in patria: patria est ubicumque bene est. illud enim, per quod bene est, non in loco sed in homine est.

44 Nihil magnum est in rebus humanis, nisi animus magna despiciens.

45 Quae sunt magnae divitiae? non desiderare divitias.

46 Quis plurimum habet? qui minimum cupit.

47 Quid est dare beneficium [deo]? deum imitari.

48 Honestius est cum iudicaveris amare quam cum amaveris iudicare.

49 Dissensio ab alio incipiat, a te autem reconciliatio.

50 Succurre paupertati amicorum, immo occurre.

51 Amicos secundae res parant, adversae certissime probant

52 Peiora sunt tecta odia quam aperta. itaque te minus loquax inimicus offendit quam tacitus.

53 Mira ratio est, quae non vult praedicari, quod gaudet intelligi.

54 Agnosci amat, qui quod agit, ostendit.

55 Eleemosyna non tam accipientibus quam dantibus prodest.

56 et spes praemii solatium fit laboris.

57 Quae est maxima egestas? avaritia.

58 Pecuniae imperare oportet, non servire.

59 Nullum conscius peccatorum tuorum magis timueris quam temet ipsum: alium potes effugere, te autem numquam.

60 Quis est pauper? qui sibi videtur.

61 Qui a multis timetur, multos timet.

62 Infelicitatem erige, submitte felicitatem.

63 Vera felicitas innocentia est.

64 Nequitia ipsa sui poena est.

65 Mala conscientia saepe tuta est, segura numquam.

66 Libidinis initia continebit, qui exitum cogitabit.

67 Beneficii accepti numquam oportet oblivisci, dati protinus.

68 Inhonesta victoria est suos vincere.

69 Satis est poenarum potuisse puniri.

70 Inimicitias tarde suscipe, [amicitias] exerce moderate.

71 Simultates depone.

72 Imago animi sermo est.

Qualis vir, talis oratio.	73
Magna res est vocis et silentii tempora nosse.	74
Qui aequo animo malis immiscetur, malus est.	75
Neminem cito laudaveris, neminem cito accusaveris:	76
semper puta te <i>coram</i> diis testimonium dicere.	
Vitium est omnia credere, vitium nihil credere.	77
Utendum est divitiis, non abutendum.	78
Nullum putaveris locum sine teste.	79
Excusationem quaerere vitium. [*sed omnia delinque ad 80 dominum.*]	
Fortior est qui cupiditatem vincit quam qui hostem subicit.	81
Est difficillimum se ipsum vincere.	82
Inique irascitur, qui suis irascitur.	83
Amare sic incipe tamquam non liceat desinere.	84
Magnarum rerum etiamsi successus non fuerit, honestus	85
est ipse conatus.	
Nobilitas animi est generositas sensus.	86
Nobilitas corporis generosus animus.	87
Honestior est quem senectus ad otium retulit quam quem	88
in otio invenit. * et tunc incipiat laborare.	
Turpe spectaculum praebet animus aeger.	89
Numquam sit tristis facies tibi in commodo alterius.	90
Homo sum: quomodo devitabo secundarum rerum in-	91
vidiam?	
Si felicitatem iactaveris, cum multis dives eris.	92
Quomodo optime potentiam tuebor? impotentia occasionis.	93
Locum tenet innocentiae proximum confessio: ubi con-	94
fessio, ibi remissio irae.	
Severitas in vitio est.	95
Boni iudicis est dispensare non tantum quid damnum	96
sit, sed quatenus.	
Proximus iustitiae modus severitas.	97
Quietissimam vitam agerent homines in terris, si haec	98
duo verba <i>e</i> natura [omnium] rerum tollerent: meum et	
tuum.	
Qui paupertatem timet, timendus est.	99
Vires tuas amici magis sentiant beneficiis quam iniuriis.	100
Pecunia non satiat avaritiam sed irritat. ideo semper in-	101

- 102 digel. pecunia *scit cum eius moribus convenire. [al'. Pecunia si tibi est: cui ius usura morbi.]
- 103 Mihi crede, non potes dives esse et felix.
- 104 Auribus frequentius quam lingua utere.
- 105 Quidquid dicturus es, ante quam aliis [dixeris], dicito tibi.
- 106 Nihil interest inter iratum et insanum nisi unus dies:
*alter semper irascitur, alter semper insanit.
- 107 Facillime bonis frueris, si ea vitaveris, quae vituperaveris.
- 108 Cum alif[en]os timueris, te ipsum verere. nam saepe sine aliis esse potes, sine te numquam.
- 109 Si bene te instruxeris, pudeat deteriora facere.
- 110 Quod persuaseris, erit diuturnum, quod coegeris, erit in occasione.
- 111 Alteri semper ignoscito, tibi ipsi numquam.
- 112 Tantum ad virtutem adicies, quantum ex voluptate abstraxeris.
- 113 Stultum est somno delectari, mortem horrere, cum somnus assidua sit mortis imitatio.
- 114 Bonis nocet qui malis parcit.
- 115 Multi cum aliis maledicunt, sibi ipsis convicia faciunt.
- 116 Nihil turpius quam qui obicit alteri [quod] sibi obiciendum.
- 117 [Ut licentiosa mancipia animi imperio rege linguam, libidinem, ventrem] cupiditatem[que] comprime: si non potes, paululum remitte.
- 118 Saepe ea, quae sanari ratione non poterant, sanata sunt tempore.
- 119 Qui propter pecuniae amorem et libidinum moritur, ostendit se numquam sui causa vixisse.
- 120 Turpia ne dixeris. paulatim enim pudor rerum per verba dediscitur.
- 121 Sic habita, ut potius laudetur dominus quam domus.
- 122 Consuetudinaria res est innocentia.
- 123 Non damnatio, sed causa hominem turpem facit.
- 124 Merito damnari poena damnati est, damnatio immerita damnantis est calamitas.
- 125 Si aliquid cogitaveris, cito apparebit conversantibus.
- 126 Videri vis ab omnibus *numquam bonae honestatis simulatio longa est.
- 127 Quod de alienis tractas, ex tuis iudices.

Multū sunt obligandi, pauci offendendi. nam memoria 128
beneficiorum fragilis est, iniuriarum tenax.

Obiurgationi semper aliquid blandi admisce. facilius enim 129
penetrant verba, quae molli vadunt via quam [quae] aspera.
nemo enim se mutat, qui mutari se desperat.

Quotiens scribes aliquid [quod] editurus es, scito morum 130
tuorum te hominibus chirographum dare.

Qui in servos irascitur et crudelis est, satis ostendit po- 131
testatem adversus alienos sibi [fuisse, sui] defuisse.

Qui nescit tacere, nescit et loqui. 132

Facilius est pauperi contemptum effugere quam diviti in- 133
vidiam.

Bonus fruitur bona conscientia. 134

[In] malis hominibus tutissimum est cito fugere. 135

Nulla pusilla domus, quae multos amicos capit. 136

Scire uti paupertate maxima felicitas. 137

Acuit intentio [nimia], frangit animum remissio. 138

Numquam scelus scelere vincendum est. 139

Bonus vir est, qui eo perduxit [adfectu] animum, ut non 140
tantum peccare non velit, sed etiam non possit.

Regnantibus peius multo periculum quam his, qui iudi- 141
cantur: hi enim singulos timent, illi universos.

Numquid fortis fortem se gloriabitur, quem corporis aegri- 142
tudo efficit infirmum? Numquid dives [in] opibus suis gloria-
bitur, cuius spem fur vel tyrannus abrupit? Numquid nobilitas
gloriabitur, effecta nonnumquam indignis et miserabilibus ser-
viens?

Diabolus aliquando se gloriabatur interfectorem tuae mise- 143
ricordiae, nunc intergemiscit socios tuae beatitudinis.

Fugienda sunt omnibus modis et abscindenda igni ac ferro 144
totoque artificio separanda languor a corpore, imperitia ab
animo, luxuria a mente, a civitate seditio, a domo discordia,
a cunctis rebus intemperantia.

Dixit quidam amicorum omnia esse communia et amicum 145
se ipsum esse alterum. duorum temporum maxime haben-
dam curam, et eorum, quae acturi sumus, et eorum, quae
gessimus. post deum veritatem colendam, quae sola homines
diis proximos facit.

L. ANNAEI CORDUBENSIS
(**MARTINI DUMIENSIS EPISCOPI AD MIRONEM**
REGEM GALLICIAE)
DE FORMULA HONESTAE VITAE
[*VEL DE VERBORUM COPIA*
VEL
DE QUATUOR VIRTUTIBUS CARDINALIBUS] **LIBER.**

I. GLORIOSISSIMO AC TRANQUILLISSIMO ET INSIGNI CATHOLICAE FIDEI PRAEDITO PIETATE MIRONI REGI GOTHORUM MARTINUS EPISCOPUS.

Non ignoro, clementissime rex, flagrantissimam animi tui sitim sapientiae insatiabiliter poculis inhiare eaque te ardentem, quibus moralis scientiae rivuli manant, fluenta requirere, et ob hoc humilitatem meam tuis saepius litteris admones, ut dignationi tuae crebro aliquid per epistolam scribens aut consolationis aut exhortationis alicuius et qualiacumque sint dicta offeram. Sed quamvis hoc a me exigat laudabile tuae pietatis studium, scito tamen tenuitatis meae insolentem continuo a cautis impingi proterviam, si regalis reverentiae gravitatem aut assiduis aut vilibus, ut libet, dictis attingam. et ideo ne aut ego licentia pia invitationis abuterer loquendo aut vestro magis desiderio obsisterem reticendo, libellum hunc nulla sophismatum ostentatione politum sed planitiae purae simplicitatis excerptum capacibus fidenter auribus obtuli recitandum. quem non vestrae specialiter instituo potestati, cui naturalis sapientiae sagacitas praesto est, sed generaliter his conscripsi, quos ministeriis tuis adstantes haec convenit legere, intelligere et tenere. Titulus autem libelli est FORMULA VITAE HONESTAE, quem idcirco tali volui vocabulo superscribi, quia non illa ardua et perfecta, quae a paucis et [per]legregiis deicolis patrantur, instituit, sed ea magis commonet, quae et sine divinarum scripturarum praeceptis naturali tantum humanae intelligentiae lege etiam a laicis recte honesteque viventibus valeant adimpleri.

Quatuor virtutum species multorum sapientium sententiis definitae sunt, quibus animus humanus comptus ad honestatem vitae possit accedere: harum prima est prudentia, secunda magnanimitas, tertia continentia, quarta iustitia. Singulae igitur his officiis, quae subter annexa sunt, honestum ac bene moratum virum efficiunt.

II. De prudentia.

Quisquis igitur prudentiam sequi desideras, tunc per rationem recte vives, si omnia prius aestimes et perpenses et dignitatem rebus non ex opinione multorum sed ex earum natura constituas. nam scire debes, quod quaedam non videantur bona esse et sunt, quaedam videantur et non sunt. Quaecunque autem ex rebus transitoriis possides, non mireris nec magni aestimes [precii], quod caducum est, nec apud te quae habes, tamquam aliena servabis, sed pro te tamquam tua et dispenses et utaris. Si prudentiam amplecteris, ubique idem 3 eris, et prout rerum [temporis] varietas exigit, ita te accommodes tempori nec te in aliquibus mutes sed potius aptes, sicut manus, quae [semper] eadem est et cum in palmam extenditur et cum in pugnum astringitur. Prudentis proprium 4 est examinare consilia et non cito facili credulitate ad falsa prolabi. De dubiis non definias sed suspensam tene sententiam. nihil [inexpertum] affirmes, quia non omne, quod verisimile est, statim et verum est, sicut et saepius quod primum incredibile videtur, non continuo falsum est. crebro siquidem faciem mendacii veritas retinet, [et] crebro mendacium specie veritatis occultatur. nam sicut aliquando tristem frontem amicus et blandam adulator ostendit, sic verisimil[itudin]e coloratur [veritas] et ut fallat vel surripiat componitur. Si prudens esse cupis, in futura prospectum intende 5 et quae possunt contingere, animo tuo cuncta propone. nihil tibi subitum sit sed totum ante prospicias. nam qui prudens est, non dicit: „non putavi hoc fieri,“ quia non dubitat sed exspectat, non suspicatur sed cavet. Cuiuscumque facti causam require: cum initia inveneris, exitus cogitabis. Scito in quibusdam te debere perseverare, quia coepisti: quaedam vero nec incipere, in quibus perseverare sit noxium. Prudens fallere non vult, falli non poterit. [Boni est viri etiam

- 7 in morte neminem fallere.] Opiniones tuae iudicia sint. cogitationes vagas [et inutiles] et velut somnio similes non recipias, quibus si animum tuum oblectaveris, cum omnia disposueris, tristis remanebis. Sed cogitatio tua stabilis sit et certa: sive deliberet sive contempletur sive quaerat, a vero
8 non recedat. Sermo quoque tuus non sit inanis, sed aut suadeat aut moneat aut consoletur aut praecipiat. Lauda parce, vitupera parcus. nam similiter est reprehensibilis tam nimia laudatio quam immoderata culpatio; illa siquidem adulatione, ista malignitate suspecta est. Testimonium veritati, non amicitiae reddas. Cum consideratione promitte, plenius quam
9 promiseris, praesta. Si prudens est animus tuus, tribus temporibus dispensetur: praesentia ordina, futura praevide, praeterita recordare. nam qui praesentia non ordinat, obliviosus et fatuus appellatur, *qui* nil de praeterito cogitat, perdit vitam, qui nil de futuro praemeditatur, in omnia incautus incidit. Propone autem animo tuo et mala et bona futura, ut illa
10 sustinere possis, ista moderari. Non semper in actu sis, sed interdum animo tuo requiem dato, sed et requies ipsa sit sapientiae studiis et cogitationibus bonis plena. nam prudens numquam marcet otio. aliquando animum remissum habet, numquam solum. accelerat tarda, perplexa expedit, dura mollit, [aspera tentat,] ardua exaequat. scit enim, quid qua via aggredi debeat et cito singula ac distincte videt [consilia imperitorum.] ex apertis obscura aestimat, ex parvulis magna,
11 ex proximis remota, ex parlibus tota. Non te moveat dicentis auctoritas, nec quis, sed quid dicat intendito. nec quam multis sed qualibus placeas, cogita. Id sequere, quod potest inveniri, id discere, quod potest sciri, id optare, quod potest optari coram bonis. nec altiori rei te imponas, in qua stanti
12 tibi tremendum, descendenti cadendum sit. Tunc consilia tibi salutaria advoca, cum tibi alludit vitae prosperitas. tunc te velut in lubrico retinebis ac sis nec tibi dabis impetus liberos, sed circumspicies, quo eundum sit vel quousque.

III. De magnanimitate.

- 1 Magnanimitas vero, quae et fortitudo dicitur. si insit animo tuo, cum magna fiducia vives, liber, intrepidus, *alacer*. Magnum bonum humani animi est non tremere, sed con-

stare sibi et finem vitae intrepidum expectare. [Nil aliud magnum in rebus humanis nisi animus magna despiciens.] Si magnanimus fueris, numquam iudicabis contumeliam tibi 2 fieri. De inimico dices: non nocuit mihi sed animum nocendi habuit. et cum illum in potestate tua habueris, vindictam putabis potuisse vindicare: scito enim magnum et honestum vindictae genus [esse] ignoscere. Neminem susurro appetas, 3 neminem suffodias: palam aggredere. non geres conflictum nisi indixeris: nam fraudes et doli imbecillum decent. Eris 4 magnanimus, si pericula nec appetas, ut temerarius, nec formides, ut timidus. nam timidum non facit animum nisi reprehensibilis vitae conscientia. [Mensura ergo magnanimitatis est nec timidum esse hominem nec audacem.]

IV. De continentia.

Continentiam vero si diligis, circumcide superflua et in 1 artum desideria tua constringe. Considera tecum, quantum natura poscat, non quantum cupiditas expetat. Si continens 2 fueris, usque eo pervenies, ut te ipso contentus sis. nam qui sibi ipsi satis est, cum divitiis natus est. [Si ad naturam vivas, numquam eris pauper. Si alicui sua non videntur amplissima, si totius mundi dominus sit, miser est. Qui pauperati concordat, dives est. Nulli potest secura vita contingere, qui de re exigua nimis cogitat.] Impone concupiscentiae [tua]e 3 frenum [et modum]; omnia quae sunt blandimento, [quae occulta voluptate animum trahunt,] reice. Ede citra crudelitatem, bibe citra ebrietatem observa, ne in convivio vel in qualibet vitae communitate quos non imitaberis, damnare videaris. Nec praesentibus deliciis inhaerebis nec desiderabis 4 absentes. Victus tibi ex facili sit, nec ad voluptatem sed ad cibum accede. palatum tuum famas excitet, non sapor. Desideria tua parvo redime, quia hoc tantum curare debes, ut desinant. atque ita quasi ad exemplar divinum compositus a corpore ad spiritum, quantum potes, festina te adducere. Si continentiae studes, habita non amoene sed salubriter, nec 5 dominum velis esse notum a domo, sed domum a domino. Non tibi affingas quod non eris [nec quod es], nec maius quam es, videri velis. hoc magis observa. ut ne paupertas tibi immunda sit nec [vitae] parsimonia sordida, nec simpli-

- citas [tibi] neglecta nec lenitas [iam] languida. et si res tibi exiguae sint, non sint tamen [animo tuo] angustae. Nec
6 tua defleas nec aliena mireris. Si continentiam diligis, turpia fugito, antequam accedant, nec quemquam alium vereberis plus quam te. Omnia tolerabilia [esse] praeter turpitudinem crede. a verbis quoque turpibus abstineto, quia licentia eorum impudentiam nutrit. Sermones utiles magis quam facetos et affabiles ama, rectos potius quam obsecundantes.
- 7 Miscebis interdum seriis iocos sed temperatos et sine detrimento dignitatis ac verecundiae. nam reprehensibilis risus est, si immodicus [sit], si pueriliter effusus, si muliebriter fatuus. odibilem quoque hominem facit risus aut superbus et clarus aut malignus et furtivus, aut alienis malis evocatus.
- 8 Si ergo tempus exigit iocos, hos quoque cum dignitate sapientiae gere, ut te nec gravet[ur] quisquam tamquam asperum nec [te] condemnat tamquam vilem. Non erit tibi scurrilis sed grata urbanitas. Sales tui sine dente sint, ioci sine vilitate, risus sine cachinno, vox sine clamore, incessus sine tumultu. Quies non desidia erit tibi et cum ab aliis luditur,
- 9 tu sancti aliquid honestique tractabis. Si continens es, adulationes devita, sitque tibi tam triste, laudari a turpibus quam si lauderis ob turpia. laetior esto, quotiens displices malis et malorum de te pravas existimationes [ad] veram tui laudationem ascribe. Difficillimum opus continentiae est assentationes adulantium [multorum] repellere, quorum sermones animum quadam voluptate resolvunt. Nullius per assentationem amicitiam merearis, nec ad tuam [gratiam] promerendam [per hanc] aliis ad te aditum pandas. Non eris audax, non arrogans. submittes te, non proicies, gravitate servata. Admoneberis libenter, reprehenderis patienter. si merito obiurgaverit te aliquis, scito quia profuit tibi, si immerito, scito quia prodesse voluit. [meliora sunt enim odia diligentis quam fraudulenta oscula odientis.] Non acerba, sed blanda verba
12 timebis. Esto vitiorum fugax ipse, alienorum vero neque curiosus scrutator neque acerbus reprehensor, sed sine exprobratione corrector, ita ut admonitionem hilaritate praevenias et errori veniam facile dato. Nec extollas quemquam neque
13 deicias. Dicentium esto tacitus auditor, auditorum promptus

receptor. Requirenti facile responde, contententi facile cede, ne in iurgia execrationesque [al'. nec ad iniuriarum excitationes] descendas. Si continens es, et animi tui et corporis motus observa, ne indecori sint. nec ideo illos contemnas, quia latent. nam nihil differt, si nemo videat, cum tu ipse videas. Mobilis esto, non levis, constans, non pertinax. Alicuius rei scientiam te habere nec sit ignotum nec molestum. Omnes tibi pares facias: inferiores superbiendo non contemnas, superiores recte vivendo non metuas. In reddenda officiositate neque negligens neque exactor appareas. Cunctis esto benignus, nemini blandus, paucis familiaris, omnibus aequus. Severior esto iudicio quam sermone, vita quam vultu, cultor clementiae, saevitiae detestator, famae bonae neque tuae seminator neque alienae invidus. rumoribus, criminibus, suspicionibus minime credulus, sed malignis potius, qui per speciem simplicitatis ad nocendum aliquibus subrepunt, oppositissimus. ad iram tardus, ad misericordiam pronus, in adversis firmus, in prosperis cautus et humilis, occultator virtutum sicut alii vitiorum, vanae gloriae contemptor et bonorum, quibus praeditus es, non acerbus exactor. Nullius imprudentiam despicias. Rari sermonis ipse, sed loquentium patiens, severus ac serius, sed hilares non aspernans, sapientiae cupidus ac docilis. quae nosti, sine arrogantia postulanti imparties. quae nescis, sine occultatione ignorantiae tibi postula impartiri. [Non conturbabit sapiens mores publicos nec populum in se vitae novitate convertet.]

V. De iustitia.

Iustitia post haec virtus est. Quid est autem iustitia, nisi naturae tacita conventio in adiutorium multorum inventa. [Iustitia est etiam habitus animi communi utilitate servata suam cuique tribuens dignitatem.] Et quid est iustitia nisi nostra constitutio seu divina lex aut vinculum societatis humanae. In hac non est quod aestimemus, quid expediat. expediet enim quicquid illa dictaverit. Quisquis ergo hanc sectari desideras, time prius et ama deum, ut ameris ab eo. amabis enim deum, si illum in hoc imitaberis, ut velis omnibus prodesse, nulli nocere et tunc te virum iustum appellabunt omnes, sequentur [te], venerabuntur et diligant. Iustus

enim ut sis, non solum non nocebis, sed etiam nocentes prohibebis. nam nihil nocere non est iustitia, sed abstinentia alieni est. Ab his ergo incipe, ut non auferas. et ad maiora provehere, ut etiam ab aliis ablata restituas; raptoresque
 4 ipsos ne aliis timendi sint, castiga et cohibe. Ex nulla vocis ambiguitate controversiam nectes, sed qualitatem animi speculari. Nihil tibi intersit, adfirmes, an iures: de religione et fide scias agi ubicumque de veritate tractatur. nam etsi in iureiurando deus non invocetur — etiam non invocantis testis est, — tamen non transies veritatem, ne iustitiae
 5 transeas legem. Quod si aliquando coarcteris uti mendacio, utere non ad falsi fructum sed ad veri custodiam. et si contigerit fidelitatem mendacio redimi, non mentieris, sed potius excusabis, quia ubi honesta causa est, iustus secreta non
 6 prodit. tacenda enim tacet, loquenda loquitur; atque ita illi pax est aperta et segura tranquillitas. Haec ergo si studere curaveris, laetus et intrepidus cursus tui finem exspectans prospicies [haec] tristitia huius mundi hilaris, tumultuosa quietus, extrema securus.

VI. [De moderanda prudentia.]

1 His ergo institutionibus hae quatuor virtutum species perfectum te facient virum, si mensuram rectitudinis earum aequo
 2 vivendi fine servaveris. Nam prudentia si terminos suos excedat, callidus ac pavendi acuminis eris, investigator latentium et scrutator qualiumcunque nozarum ostenderis. notaberis minutus, suspiciosus [et contemptus], attentus, semper aliquid timens, [semper aliquid dubitans,] semper aliquid quaerens, semper aliquid convincens, et qui subtilissimas suspiciones tuas ad reprehensionem alicuius impingas ad-
 3 missi. [al'. ad animi tui apprehensionem impingas.] monstraberis digito astu plenus, versipellis et simplicitatis inimicus, commendatorque culparum, et postremo uno nomine vocaberis a cunctis malus homo. In has ergo maculas immensurata prudentia [te] perducet. Quicumque in illa mediocri lance persistit, nec obtusum in se aliquid habet nec verutum.

VII. [De moderanda magnanimitate.]

1 Magnanimitas autem si se extra modum suum extollat,

faciet virum minacem, inflatum, turbidum, inquietum et in quascunque extollentias dictorum et actorum neglecta honestate festinum, qui momentis omnibus supercilia surrigens ut bestiarius, etiam quieta excitat: alium ferit, alium fugat. Sed quamvis audax sit impugnator, tamen multa extra se valentia ferre non poterit, sed aut miserum appetit finem aut aerumnosam sui memoriam derelinquit. Mensura ergo magnanimitatis est nec timidum esse hominem nec audacem.

VIII. [De moderanda continentia.]

Continentia deinde his terminis se astringat: cave ne parvus sis nec suspiciose et timide manum contrahas nec in minimis quoque *calculum* ponas. nam talis et tam circumcisa putrebit integritas. Hac ergo mediocritatis linea continentiam observabis, ut nec voluptati deditus, prodigus aut luxuriosus appareas, nec avara tenacitate sordidus aut obscurus existas.

IX. [De moderanda iustitia.]

Iustitia postremo eo mediocritatis tenore tibi regenda est, t ne ductu iugiter levi immotam semper animi rationem negligentia subsequatur, dum nec de magnis neque de minimis errantium vitiis corrigendi curam geris, sed licentiam peccandi aut alludentibus tibi blande aut illudentibus proterve permittis; neque rursum nimiae rigiditatis asperitate nihil veniae aut benignitatis reservans humanae societati dirus appareas. Ita ergo iustitiae regula tenenda est, ut reverentia disciplinae eius neque nimia negligentiae communitate despecta vilescat neque saeviori atrocitate durata gratiam humanae amabilitatis amittat.

X. [Conclusio.]

Si quis ergo vitam suam ad utilitatem non tantum propriam sed et multorum inculpabiliter ascisci desiderat, hanc praedictarum virtutum formulam pro qualitatibus temporum, locorum, personarum atque causarum eo mediocritatis tramite teneat, ut in quodam velut meditullio summitatis assistens quasi per abrupta altrinsecus praecipitia aut ruentem compos ipse devitet insaniam aut deficientem contemnat ignaviam.

**EPISTOLAE SENECAE, NERONIS IMPERATORIS MAGISTRI,
AD PAULUM APOSTOLUM ET PAULI APOSTOLI AD
SENECAM.**

S. HIERONYMUS DE SENECA IN CATALOGO SANCTORUM.

Lucius Annaeus Seneca Cordubensis, Sotionis stoici discipulus et patruus Lucani poetae, continentissimae vitae fuit, quem non ponerem in catalogo sanctorum, nisi me epistolae illae provocarent, quae leguntur a plurimis, Pauli ad Senecam et Senecae ad Paulum. in quibus, cum esset Neronis magister et illius temporis potentissimus, optare se dicit eius esse loci apud suos, cuius sit Paulus apud Christianos. Hic ante biennium quam Petrus et Paulus martyrio coronarentur, a Nerone interfectus est.

**EPISTOLA I.
SENECA PAULO SALUTEM.**

Credo tibi, Paule, nunciatum esse, quod heri [de te] cum Lucilio nostro de apocryphis et aliis rebus sermonem habuerimus. erant enim quidam disciplinarum tuarum comites mecum nam in hortos Salustianos secesseramus, quo loco occasione nostra alio tendentes hi, de quibus dixi, visis nobis adiuncti sunt. certe quod tui praesentiam optavimus, et hoc scias volo: libello tuo lecto, id est de plurimis aliquas litteras quas ad aliquam civitatem seu caput provinciae direxisti, mira exhortatione vitam moralem continentes, usque refecti sumus. Quos sensus non puto ex te dictos sed per te, certe aliquando ex te et per te: tanta enim maiestas earum est rerum tantaque generositate calens, ut vix suffecturas putem aetates hominum, quibus institui perficique possint. Bene te valere, frater, supio.

EPISTOLA II.

SENECAE PAULUS SALUTEM.

Litteras tuas hilaris heri accepi, ad quas rescribere statim potui, si praesentiam iuvenis, quem ad te eram missurus, habuissem. scis enim, quando et per quem et quo tempore et cui quid dari committique debeat. Rogo ergo, non putes [te] neglectum, dum personae qualitatem respicio. Sed quod litteris meis vos bene acceptos alicubi scribis, felicem me arbitror tanti viri iudicio. neque enim hoc diceres, censor, sophista, magister tanti principis et iam omnium, nisi quia vere dicis. Opto te diu bene valere.

EPISTOLA III.

SENECA PAULO SALUTEM.

Quaedam volumina ordinavi et divisionibus suis statum eis dedi. ea quoque Caesari legere sum destinatus. Si modo sors prospere annuerit, ut novas afferat aures, eris forsitan et tu praesens: sin, alias reddam tibi diem, ut hoc opus invicem inspiciamus. et possem non prius edere ei eam scripturam, nisi prius tecum conferam, si modo [etiam] impune hoc fieri potuisset, ut scires non te praeteriri. Vale.

EPISTOLA IV.

PAULUS SENECAE SALUTEM.

Quotienscunque litteras tuas audio, praesentiam tui cogito nec aliud existimo quam omni tempore te nobiscum esse. Cum primum itaque venire coeperis, invicem nos et de proximo videbimus. Bene te valere opto.

EPISTOLA V.

SENECA PAULO SALUTEM.

Nimio tuo secessu angimur. Quid est? vel quae res te remo[ra]tum faciunt? si indignatio dominae, quod a ritu et secta veteri recesseris et alios rursum converteris, erit postulandi locus, ut ratione factum, non levitate hoc existimetur.

EPISTOLA VI.

SENECAE ET LUCILIO PAULUS SALUTEM.

De his, quae mihi scripsistis, non licet arundine et atramento eloqui, quarum altera res notat et designat aliquid, altera evidenter ostendit, praecipue cum sciam inter vos esse, hoc est apud vos et in vobis, qui me intelligant. Honor omnibus habendus est et tanto magis, quanto indignandi occasionem captant. quibus si patientiam demus, omni modo eos ex quaqua parte vincemus, si modo hi sunt, qui poenitentiam sui gerant. Bene valete.

EPISTOLA VII.

ANNAEUS SENECA PAULO ET THEOPHILO SALUTEM.

Profitetur bene me acceptum lectione litterarum tuarum, quas Galatis, Corinthiis, Achaeis misisti, et ita invicem vivamus, ut etiam cum horrore divino esse exhibes. spiritus enim sanctus in te et super te excelsus sublimiores sanctis venerabiles sensus exprimit. Vellem itaque, cures et cetera, ut maiestati earum cultus sermonis non desit. Et ne quid tibi, frater, surripiam aut conscientiae meae debeam, confiteor Augustum sensibus tuis motum. cui lecto virtutis in te exordio ista vox fuit: mirari eum posse, ut qui non legitime imbutus sit, taliter sentiat. Cui ego respondi, solere deos ore innocentium effari, haud eorum, qui praevaricare doctrina sua quid possint. et dato ei exemplo Vatiens hominis rusticuli, cui viri duo apparuissent in agro Reatino, qui postea Castor et Pollux sunt nominati, satis instructus videtur. Vale.

EPISTOLA VIII.

PAULUS SENECAE SALUTEM.

Licet non ignorem Caesarem nostrarum rerum admiratorem, si quando deficiet amatorem esse, permittes tamen te non laedi sed admoneri: puto enim te graviter fecisse, quod ei in notitiam perferre voluisti id, quod ritui et disciplinae eius sit contrarium. cum enim ille gentium deos colat, quid tibi visum sit, ut hoc scire cum veiles, non video, nisi nimio amore meo facere te hoc existimo. Rogo de futuro, ne id agas. cavendum est enim, ne dum me diiugis, offensum do-

minae facias, cuius quidem offensa neque oberit, si perseveraverit, neque, si non sit, proderit: si est regina, non indignabitur, si mulier est, offendetur. Bene vale.

EPISTOLA IX.

SENECA PAULO SALUTEM.

Scio te non tam tui causa commotum litteris, quas ad te de editione epistolarum tuarum Caesari feci, quam natura [ipsarum] rerum, quae ita mentes hominum ab omnibus artibus et moribus rectis revocat, ut non hodie admirer, quippe [ut] qui multis documentis hoc iam notissimum habeam. Igitur nove agamus, et si quid facile in praeteritum factum est, veniam irrogabis. Misi tibi librum de verborum copia. Vale Paule carissime.

EPISTOLA X.

SENECAE PAULUS SALUTEM.

Quotienscunque tibi scribo et nomen meum tibi subsequendo, gravem et sectae meae incongruentem rem facio. debeo enim, ut saepe professus sum, cum omnibus omnia esse et id observare in tua persona, quod lex Romana honori senatus concessit, perlecta epistola ultimum locum eligere, ne cum aporia et dedecore cupiam [illud] efficere, quod mei arbitril fuerit. Vale, devotissime magister. Data quinto Calendarum Iulii Nerone IV et Messala consulibus.

EPISTOLA XI.

SENECA PAULO SALUTEM.

Ave mi Paule carissime. Si mihi nominique meo vir tantus et dilectus omnibus modis non dico fueris iunctus sed necessario mixtus, optime actum erit de Seneca tuo. Cum sis igitur vertex et altissimorum omnium montium cacumen, non ego vis laeter, si ita sim tibi proximus, ut alter similis tui deputer? Haud itaque te indignum prima facie epistolarum nominandum censeas, ne tam temptare me quam ludere videaris, quippe cum scias civem esse te Romanum. [uti]nam qui meus, tuus apud te locus, qui tuus, velim ut meus. Vale mi Paule carissime. Data X. Cal. April. Aproniano et Capitone consulibus.

EPISTOLA XII.

SENECA PAULO SALUTEM.

Ave mi Paule carissime. Putasne me haud contristari et non luctuosum esse, quod de innocentia vestra subinde supplicium sumatur? dehinc quod iam duros tamque obnoxios vos reatui omnis populus iudicet, putans a vobis effici, quidquid in urbe contrarium fit? Feramus aequo animo et utamur foro, quod sors concessit, donec invicta felicitas finem malis imponat. Tulit et priscorum aetas Macedonem Philippi filium et post Darium Dionysium. nostra quoque Gaium Caesarem, quibus quicquid libuit, licuit. Incendium urbs Romana manifeste saepe unde patiatur, constat. sed si effari humilitas potuisset humana, quid causae sit, et impune in his tenebris loqui liceret, iam omnes omnia viderent. Christiani et Iudaei quasi machinatores incendii affecti supplicio uri solent. Grasator iste, quisquis est, cui voluptas carnificina est et mendacium velamentum, tempori suo destinatus est. ut optimus quisque unum pro multis donatum est caput, ita et hic devotus pro omnibus igni cremabitur. Centum triginta duae domus, insulae quatuor [in] sex diebus arsere, septimus pausam dedit. Bene te valere frater opto. Data quinto Cal. April. Frugi et Basso consulibus.

EPISTOLA XIII.

SENECA PAULO SALUTEM.

[Ave mi Paule carissime.] Allegorice et aenigmatice multa a te usquequaque opera concluduntur et ideo rerum tanta vis et muneris tibi tributa non ornamento verborum sed cultu quodam decoranda est. Nec vereare, quod saepius te dixisse retineo, multos, qui talia affectent, sensus corrumpere, virtutes rerum evirare. Ceterum mihi concedas velim latinitati morem gerere, honestis vocibus speciem adhibere, ut generosi muneris concessio digne a te possit expediri. Bene vale. Data V. Non. Iul. Leone et Sabino consulibus.

EPISTOLA XIV.

PAULUS SENECAE SALUTEM.

Perpendenti tibi ea sunt revelata, quae paucis divinitas concessit. Certus igitur ego in agro iam fertili semen fortissi-

mum sero, non quidem materiam, quae corrumpi videtur, sed verbum stabile, dei derivamentum crescentis et manentis in aeternum. Quod prudentia tua assecuta [est], indeficiens fore debet, ethnicorum Israelitarumque observationes censere vitandas. Novum te auctorem feceris Iesu Christi praeconiis ostendendo rhetoricis irreprehensibilem sophiam, quam propemodum adeptus regi temporali eiusque domesticis atque fidis amicis insinuabis quibus aspera et incapabilis erit persuasio, cum plerique illorum minime flectantur insinuationibus tuis. quibus vitale commodum sermo dei instillatus, novum hominem sine corruptela perpetuamque animam parit ad deum istinc properantem. Vale Seneca carissime nobis. Data Cal. Augusti Leone et Sabino consulibus.

EPITAPHIUM SENECAE.

Cura, labor, meritum, sumpti pro munere honores,
ite, alias post hanc sollicitate animas!
me procul a vobis deus evocat: illicet actis
rebus terrenis hospita terra vale!
corpus avara tamen solemnibus accipe saxis.
namque animam coelo reddimus, ossa tibi.

INDEX RERUM MEMORABILUM.

A.

ἄβατος petra in Nilo. NQ. IV, 2, 7.
 abdomini servire. B. VII, 26, 4.
 abnoctare. Dial. VII, 26, 6.
 absolutum intra se. Ep. 113, 5, 10.
 abstinentia finire vitam. Ep. 70, 9, 77, 9.
 quorum abstinentiam interrupti, modum servo. Ep. 108, 16.
 Academia. B. VI, 11, 1.
 Academici. Ep. 29, 11, 88, 5, 44. veteres. Ep. 71, 18. et veteres et minores nullum antistitem reliquerunt. NQ. VII, 32, 2.
 accessio morbi. Dial. V, 3, 4, 33, 3, B. II, 14, 3. NQ. VI, 18, 6. Ep. 85, 12.
 accidere et contingere. Ep. 110, 3. accidens. Ep. 117, 3, 10.
 accipiter. Dial. IV, 16, 1. Ep. 121, 19.
 Accius. Ep. 58, 5. citatur non nominatim Ep. 80, 7, 8. item illud: *oderint, dum metuant* Dial. III, 20, 4. Cl. I, 12, 4. II, 2, 2.
 accusare. Dial. X, 17, 5.
 accusatores. Dial. VI, 22, 7, 8. Cl. I, 6, 2.
 acervatio et nexus. NQ. II, 2, 3.
 acetabula praestigatorum. Ep. 45, 8.
 acetum. NQ. III, 21, 2.
 Achaei. B. V, 16, 6.
 Achaia. NQ. III, 26, 5, VI, 1, 13, 15, 8, 2, VII, 28, 3. Ep. 91, 9, 10, 104, 1.
 Achaiae civitates in Ponticis litoribus. Dial. XII, 7, 1.
 Achaium bellum. NQ. VII, 15, 1.
 Acherusius lacus. Ep. 55, 6.
 Achilles. Dial. IV, 2, 3.
 Achilles. Dial. IX, 2, 12. B. IV, 27, 2. Ep. 27, 5, 88, 6.
 Achivi. Ep. 27, 5.
 Acilius Buta. Ep. 122, 10—13.
 (Acilius Aviola cos. Lud. 1, 1.)
 Actiacum mare. Cl. I, 11, 1.
 actio non datur. B. III, 6, 1. IV, 39, 4. Dial. IV, 29, 3. actio ex conducto et locato. B. III, 7, 1. actioni honestae semper locus. Dial. IX, 4, 8. actiones inhibendae, ubi nullum officium sollemne non citat. Dial. IX, 13, 1. actio uniuscuiusque dicenti similis est. Ep. 114, 2.

acta maiorum. Dial. VI, 1, 3. Caesaris Augusti. Dial. V, 23, 6. beneficium non in acta mittere. B. II, 10, 4.
 Actoria Paula, M. Catonis Censorii uxor Fr. 65.
 actuarius. Ep. 33, 9.
 acumen exercere. Ep. 109, 17.
 adamare et amare. Ep. 71, 5.
 adamas. Dial. II, 3, 5.
 adclamationis secundae favor magna sollicitudine et partus et expiandus. Ep. 59, 15.
 addictus. B. III, 8, 2.
 adesse sibi nemo dicitur. B. V, 8, 2.
 adfectus quid sit. Dial. IV, 3, 1. corpus videtur Stoicis. Ep. 106, 5. principia proludentia adfectibus. Dial. IV, 2, 5. V, 10, 2 sqq. muta animalia iis carent. Dial. III, 3, 6. quemadmodum incipiant aut crescant aut efferantur. Dial. IV, 4, 1. non sunt sine voluntate. ib. c. 2—4. adfectus omnis cedit irae. Dial. IV, 36, 6. interpellat iudicium. B. II, 14, 1. cito rebellat. Ep. 69, 4. nullus servit. Dial. XII, 17, 1. Ep. 85, 8. adfectus tam mali ministri quam duces sunt. Dial. III, 9, 4. honestis adfectibus indulgendum est. Ep. 104, 3. nulli sunt tam feri et sui iuris adfectus, ut non disciplina perdomentur. Dial. IV, 12, 3. utrum satius sit modicos habere adfectus an nullos. Ep. 116. Peripatetici temperatos probant, Stoici nullos. Ep. 85, 3 sqq. 116. inrantibus resistamus, quia facilius non recipiuntur quam exeunt. Ep. 116, 3. quomodo differant a morbis animi. Ep. 75, 10—12. 85, 10. carmina poetarum adfectibus nostris faciem subdunt. Ep. 115, 12.
 adflare. NQ. II, 40, 4, 53, 2.
ἀδιάφορα. Ep. 82, 10.
 aditialis coena. Ep. 95, 41, 123, 4.
 aditus aedium obscuri. Dial. X, 14, 4.
 adlocutio. Dial. VI, 1, 6. XII, 1, 3.
 adloqui. Dial. XI, 14, 2. Ep. 98, 9.
 adludere sapientiae. Ep. 72, 10.
 adminicula arborum. Cl. II, 7, 4.
 admiratio auri argenteique unde orta. Ep. 115, 11 sqq.
 admissarius. NQ. I, 16, 2.

- admissiones primae et secundae. B. VI, 33, 4. admissionis primae cohors. Cl. I, 10, 1.
- admonere verberibus. Cl. I, 14, 1.
- admonitio quid sit. Ep. 94, 25. 32. 33.
36. 44. inter amicos res bella. B. VII, 25, 1.
- adoptare in nomen et in bona. Dial. X, 15, 3.
- adoptio. Dial. VI, 13, 3. 15, 2.
- adoptivus pater. B. III, 32, 5.
- Adria. NQ. III, 29, 7. Ep. 89, 20.
- adridere ridentibus. Dial. IV, 2, 5. Cl. II, 6, 4.
- adrosor, adrisor, derisor. Ep. 27, 7.
- adsensio quid sit. Ep. 113, 18.
- adsentator. B. V, 7, 4.
- adsector praetoris. Dial. IX, 3, 4.
- adsurgere magnis nominibus. Ep. 64, 10.
- adterranea fulmina. NQ. II, 49, 2.
- adtestata fulmina. NQ. II, 49, 2.
- adtoniti qui proprie dicantur. NQ. II, 27, 3. verens atque adtonitus. Ep. 115, 4.
- adventicium, peritium. Ep. 42, 9. fragilibus innititur, qui adventicio laetus est. Ep. 98, 1. cf. Dial. II, 5, 7. VI, 10, 1. B. IV, 22, 4. adventicia vitia. Dial. V, 18, 1.
- adulatio. Dial. IX, I, 16. Ep. 59, 11. pro sua quemque portione infatuat. ib. 13.
- adulatores. NQ. IV, praef. 3. eorum sermo diutius haeret quam auditur. Ep. 123, 9.
- adulescentia. Dial. V, 25, 2. Ep. 9, 7. 78, 1, 50, 3.
- adulter. B. VII, 9, 5. Dial. II, 7, 4. Ep. 94, 26. Fr. 51. incendit libidines tuas adulterorum sodalitia. Ep. 104, 20.
- adultera. B. II, 14, 4. III, 28, 4. VI, 32, 1. VII, 19, 3. Ep. 51, 12.
- adulterina bona. Ep. 71, 4.
- adulterium. B. I, 9, 4. 10, 2. III, 16, 3. Ep. 29, 5. 87, 23. 97, 3 sqq. lex de adulteriis. B. VI, 32, 1.
- advocare. Dial. X, 2, 4. 7, 7. Cl. I, 9, 10. B. IV, 18, 3.
- advocatio. Dial. III, 18, 1. V, 9, 3. 12, 4. VI, 10, 4. IX, 4, 3. Lud. 14, 2. B. IV, 35, 2.
- advocatus. Lud. 14, 2. Dial. IV, 7, 3. XII, 12, 7. Cl. I, 9, 7. Ep. 94, 28. 52. 69. 53, 9. 109, 14.
- Aeacus. Lud. 14, 1. 2. 4. 15, 2.
- Aebutius. vid. *Liberatis*.
- aedificare luxuriose. Ep. 20, 3. multa, ingentia. 89, 21.
- aedificium putre. Ep. 30, 2. 58, 35. aedificia. 52, 5. Dial. IX, 3, 7. mota. NQ. VI, 30, 4. crepant, antequam corruant. Ep. 103, 2. privata, laxitatem urbium magnarum vincentia. B. VII, 10, 5.
- aedilis. Dial. VII, 7, 3. Ep. 86, 10.
- Aegaeum (Aegeum) mare. NQ. II, 26, 4. VI, c. 21. Ep. 89, 20.
- aeger simulatus. Dial. X, 7, 7. temperans. Ep. 78, 20. intemperans. Dial. II, 13, 2. Ep. 65, 1. aegri rabies ferenda. Dial. V, 26, 1. aegri sunt iracundi. Dial. III, 13, 5. IV, 19, 4. proprium aegri est nihil diu pati et mutationibus ut remediis uti. Dial. IX, 2, 12.
- Aegialus diligentissimus pater familiae docuit Senecam quamvis vetus arbutum posse transferri. Ep. 86, 14—21.
- Aegium. NQ. VI, 25, 4.
- Aegle. B. I, 3, 6.
- Aegyptius miles. Dial. VI, 14, 2. carnifex Pompeji. Dial. VI, 20, 4. Aegyptii. Fr. 12. quatuor elementa fecerunt. NQ. III, 12, 2. Aegyptiis fuit coeli cura. NQ. VII, 3, 2. 3. Aegyptium litus. NQ. IV, 2, 23. Aegyptiae arenae. Ep. 115, 8. Aegyptia sacra. Fr. 35.
- Aegyptus. Dial. X, 4, 5. XII, 9, 8. NQ. I. prol. 8. IV, 2, 1. 2. 7. 8. 10. 13. 25. 30. VI, 26, 1. 2. 3. VII, 3, 2. Ep. 71, 9. Fr. 12. loquax et in contumelias praefectorum ingeniosa provincia. Dial. XII, 19, 6.
- Aemilianus. vid. *Scipio*.
- Aeneas. B. III, 37, 1. VI, 36, 1. de Aeneae matre vera quaesivit Didymus. Ep. 88, 37.
- aeneatores. Lud. 12, 1. Ep. 84, 10.
- aequanimitas. Ep. 91, 18. (49, 10.)
- aequilibrium. NQ. III, 25, 6.
- aequinotialis aestus. NQ. III, 28, 6. circulus. ib. V, 17, 2. VII, 15, 2. ortus occasusque. V, 16, 3. 4. 5.
- aequinotium. NQ. III, 16, 3. IV, 2, 1. V, 16, 3. VII, 28, 1. autumnale. ib. I, 8, 6.
- aër. vid. NQ. lib. V. aer est et pars et materia mundi. NQ. II, 6, 1. non ex atomis constat. ib. §. 2. non habet admixtum inane. c. 7. solido quoque inest. c. 9, 4. natura frigidus et obscurus. c. 10. ima sui parte maxime varius et inconstans. c. 11, 1. verbere atque ictu non laeditur. Ep. 57, 8. semper fluit et mutatur. NQ. VII, 22, 1. gignit humorem. NQ. III, 10, 1. 4. 15, 7. eo crassior est, quo terris propior. NQ. VII, 22, 2. aer densus, non qui fluit, in aliquam faciem fingi potest. NQ. I, 2, 4. 6. 7. 11. dies et nox aëris infimi vices sunt. Ep. 102, 28. aer corruptus. NQ. VI, 27, 2. extenuatus accenditur. II, 57, 1. 2.
- aerarium. Dial. XII, 12, 6. Rem. 10, 3.
- aeratae (naves). B. VII, 20, 3.
- aes paucorum insania pretiosum. Dial. XII, 11, 3. aes grave. Dial. XII, 12, 6. NQ. I. 17, 8. minutum. Dial. II, 12, 2.

- aere collato funeratus. Dial. XII, 12, 5.
 aes alienum. Dial. XII, 10, 9. B. II, 7, 2. 8, 1. V, 14, 4. Ep. 119, 1. Rem. 2, 4. proferri. B. VI, 19, 5.
 Aeschines, pauper auditor Socratis. B. I, 8, 1. 2. 9, 1.
 Aeschylus. NQ. IV, 2, 17.
 Aesopei logi. Dial. XI, 8, 3. [31, 4.
 aestimatio sui nimia. B. VII, 26, 4. VI,
 aestus. B. I, 10, 1. NQ. III, 28, 3. 30, 2.
 quibusdam locis per centena milia ex-
 currit innoxius. NQ. III, 28, 6.
 aetas cursum suum nec revocat nec sup-
 primit. Dial. X, 8, 5. quod aetatem vo-
 camus humanam, — exiguum. Ep. 99,
 10. aetatem disponere stultum est ne
 crastini quidem dominum. Ep. 101, 4.
 aetas devexa iam, non tamen praeceps
 est lucundissima. Ep. 12, 5. in aetate
 nostra quod est optimum, in primo est.
 Ep. 108, 26. aetas emendabilis. Cl. II, 7, 2.
 altius praecepta descendunt, quae te-
 neris imprimuntur aetatibus. Dial. XII,
 18, 8. aetas iam dura et intractabilis.
 Ep. 25, 1. omnis aetatis homines haec
 schola admittit. Ep. 76, 2. bona aetas.
 Ep. 47, 12. 76, 1. virtutes id agunt, ut
 non in unam aetatem prosint. B. IV,
 30, 3. aetas nulla vacavit a culpa. Ep.
 97, 1.
 aeternitas rerum contrariis constat. Ep.
 107, 8. animarum. 102, 2. 117, 6. aeter-
 nitatem qui mente concepit, nullis ad-
 timorem minis agitur. 102, 29.
 aether. NQ. II, 10, 1. 12, 3. 13, 3. 4. 14,
 1. 2. c. 19. III, 28, 4. VI, 16, 2. tenuis
 in vicinia stellarum. NQ. I, 2, 4.
 Aethiopia. NQ. IV, 2, 1. 4. 17. 18. V,
 18, 2. VI, 8, 3. Aethiopiae siccac sol-
 itudines. NQ. III, 6, 2.
 Aethiops minimus elephantem regit. Ep.
 85, 41. Aethiops color. Dial. V, 26, 3.
 Aethiopes. NQ. I, prol. 8. Macrobiotae.
 Dial. V, 20, 2.
 Aetna. B. III, 37, 2. VI, 36, 1. NQ. II,
 30, 1. Ep. 51, 1. 79, 2. 4. 5. 7. 10.
 aevum omne sapientibus adquisitum est.
 Dial. X, 14, 1.
 Africa. Dial. III, 11, 6. IX, 11, 12. XII,
 2. 9, 8. 12, 5. NQ. III, 6, 2. V, 18,
 2. VI, 30, 3. Ep. 24, 9. 10. 71, 9. 10.
 82, 24. 94, 65. 66. 104, 33. 115, 8.
 Afriacus, ventus. NQ. V, 16, 5.
 Agamemnon. Ep. 66, 26.
 Agatho. Lud. 12, 2.
 ager uni domino, qui populum cepit, an-
 gustus est. Ep. 89, 20. agros agris ad-
 cere. 90, 39. tantum suburbani agri pos-
 sident, quantum invidiose in desertis Apu-
 liae possideret. Ep. 87, 7. agris fertilibus
 non est imperandum. Dial. IX, 17, 5.
 agere iniuriarum. B. V, 8, 4.
 aggerem arcibus aequum attollere. Ep.
 94, 61.
 agitatione virtutum opus est sapienti. Ep.
 109, 2.
 agitadores. Ep. 30, 13.
 agmen quadratum. Ep. 59, 7. agmine fa-
 cto. Lud. 13. 5. Ep. 104, 19.
 agnae niveae capite non exorantur fata
 NQ. II, c. 36.
 agnum immolare pro avertenda grandine
 NQ. IV, 6, 2. 3.
 agricola. B. VI, 38, 3. NQ. IV, 2, 9. V,
 18, 3. Ep. 9, 7. 34, 1. 109, 8. agricolae
 boni. Cl. II, 7, 4. B. VII, c. 32.
 De agricultura vid. B. II, 11, 4. 28, 3.
 IV, 9, 2. 14, 2. VI, 4, 4. 12, 2. NQ.
 V, 18, 3. 13. Ep. 12, 2. 39, 4. 81, 1.
 86, 5. 14–21. 90, 21. Cl. II, 7, 4.
 Agrippa vid. *Menenius*.
 Agrippa, M. Vipsanius, ignoto patre na-
 tus. B. III, 32, 4. Augusti amicus. B.
 VI, 32, 2–4. Attici gener. Ep. 21, 4.
 solus ex iis, quos civilia bella claros
 potentesque fecerunt, in publicum fe-
 lix. Ep. 94, 46.
 (Agrippina. Lud. II, 3.)
 Ajax. Dial. IV, 36, 5.
 alas vellere. Ep. 56, 2. 114, 14.
 Albanum Caligulae. Dial. XI, 17, 4. Se-
 necae. Ep. 123, 1.
 Albinovanus. vid. *Pedo*.
 Albulae. NQ. III, 20, 4.
 album (iudicium). B. III, 7, 7. ad album
 sedentes. Ep. 48, 10. si ad nostrum al-
 bum verba dirigimus. Ep. 59, 2.
 (Alcestis), quae se pro viro vicariam
 dedit, carminibus omnium nobilitatur.
 Dial. XII, 19, 5.
 Alcibiades. Dial. VII, 27, 5. B. I, 8, 2.
 alea. Dial. XI, 17, 4. Lud. 14, 4. 15, 1.
 B. VII, 16, 3. in damnum certior. Ep.
 99, 12. aleam subire. Ep. 117, 20. adire.
 B. III, 11, 1. magnam adibat aleam po-
 pulus Rom. Cl. I, 1, 7. *magnae rei aleam*
exigua mercede redimere. Ep. 58, 34.
 Alexander Macedo, nepos Antigonii. Dial.
 V, 23. I. Aristotelis alumnus. ib. 17, 1.
 civis Corinthii factus. B. I, 13, 1. cum
 Diogene comparatur. B. V, 4, 4. 6, 1.
 Xenophanto canente manum ad arma
 misit. Dial. IV, 2, 6. intravit muros
 Babylonios. Dial. II, 6, 8. a pueritia
 latro gentiumque vastator, tam hostium
 perniciosus quam amicorum. B. I, 13, 3.
 Clitum carissimum sibi et una educa-
 tum inter epulas transfudit manu sua,
 Lysimachum aequae familiaris sibi leo-
 ni obiecit. Dial. V, 17, 1. 2. 23, 1. Ep.
 83, 19. eius aeternum crimen Callisthe-
 nes occisus. NQ. VI, 23, 2. 3. Herclius
 Liberique vestigia sequens, ne ibi qui-
 dem restitit, ubi illa defecerant. B. I,

- 13, 2. Ep. 94, 63. vulneratus hominem se proficitur, cum alii eum lovis filium esse iurarent. Ep. 59, 12. admonitus a matre, ut a veneno Philippi medici caveret, plus sibi de amico suo credidit. Dial. IV, 23, 2. ulterior Bactris et Indis vult quaerere, quid sit ultra magnum mare et indignatur esse aliquid ultimum sibi. NQ. V, 18, 10. tot regum atque populorum victor iacuit in tenebris, alias scelus, alias desiderium suum moerens, irae tristitiaeque succumbens. Ep. 113, 29. post Dareum et Indos pauper est. Ep. 119, 7. B. VII, 2, 5. 6. eius feritas. Cl. I, 25, 1. cupiditas insatiabilis. B. VII, 2, 5. Ep. 53, 10. 94, 62. 63. felix temeritas. B. VII, 3, 1. quae ei pro virtute erat. B. I, 13, 3. eius ebrietas. Ep. 83, 19. 23. fuit pestis mortalium. NQ. III, praef. 5. tumidissimum animal. B. II, 16, 2. eius dicta. Ep. 53, 10. 59, 12. 91, 17. B. II, 16, 1. V, 6, 1.
- Alexandria. Dial. IX, 9, 5. Lud. 8, 3. NQ. IV, 2, 18. Ep. 102, 21.
- Alexandrina perfidia. Dial. X, 13, 7.
- Alexandrina marmora Numidicis crustis distincta. Ep. 86, 6. Alexandrinae naves. Ep. 77, 1. 2.
- alica. Ep. 122, 16.
- alienus quid sit. B. III, 18, 1. non debemus pendere ex alienis iudiciis. Dial. VIII, 1, 3. cf. VII, 1, 3—5. IX, 15, 6. Ep. 99, 16. alienis malis torqueri aeterna miseria est. Dial. IX, 15, 5. aiunt homines plus in alieno negotio videre quam in suo. Ep. 109, 16.
- alimentorum egestas ultimum malorum. Dial. X, 18, 5. alimenta contraria bonae valitudini. Ep. 108, 18.
- alipilus. Ep. 56, 2.
- aliquatenus. Ep. 116, 4.
- Allobroges. B. V, 16, 1.
- Allobrogicus. vid. *Fabius*.
- alogiae. Lud. 7, 1.
- Alpes. Dial. III, 11, 2. X, 4, 5. B. V, 16, 1. NQ. III, praef. 6. IV, 2, 19. II, 1. Ep. 51, 5. 95, 69.
- Alpheos. NQ. III, 26, 5. VI, 8, 2.
- altaria publica. Dial. VI, 13, 2.
- atilia decenter secare. Ep. 47, 6.
- aluminosae aquae. NQ. III, 2, 1.
- amare et adamare. Ep. 71, 5. solus sapiens scit amare. Ep. 81, 12. amantes. B. VII, c. 13. amantium affectum dicere possis insanam amicitiam. Ep. 9, 11.
- amator solus sapiens. Ep. 123, 15.
- amatorium. Ep. 9, 6.
- ambitio. Dial. III, 21, 3. IV, 36, 6. V, 2, 2. 34, 1. VI, 7, 4. IX, 3, 2. 15, 1. X, 2, 1. 12, 5. 20, 1. XI, 4, 2. B. II, 27, 4. Ep. 22, 10. 56, 9. 73, 3. 104, 9.
- ambitiosus. Ep. 50, 3.
- ambitus, multiforme malum. Dial. II, 2. 2. tumida res est. Ep. 84, 11. uxor magno ducta ambitu. Ep. 95, 3.
- Ambracius sinus. NQ. III, 29, 8.
- ambulare prudenter. Ep. 66, 36. ambulandi praecepta. Ep. 15, 9.
- ambulatio (?) quid sit non convenit inter Cleanthen et Chrysippum. Ep. 113, 23. ambulationes apertae laudantur. Dial. IX, 17, 8.
- amica. Dial. X, 3, 2. B. I, 9, 4. VI, 25, 2. NQ. IV, praef. 6. Ep. 4, 4. 22, 10. 29, 5. 59, 15. 75, 3. 120, 21. 122, 14. 123, 10.
- amicitia, vera. B. VII, 14, 4. Ep. 6, 2. 3. 2. Fr. 89—97. nihil aequae oblectaverit animum quam amicitia fidelis et dulcis. Dial. IX, 7, 3. similes iungit. B. II, 21, 2. multos in amicitiam alitrahens, si te ad studia revocaveris. Dial. IX, 3, 6. amicitia non est nisi inter sapientes. B. VII, 12, 2. consortium rerum omnium facit. Ep. 48, 2. 3. 2. B. VII, 4, 1. 12, 1. qui se spectat et propter hoc ad amicitiam venit, male cogitat. Ep. 9, 8. 17. sapiens est faciendarum amicitiarum artifex. Ep. 9, 5. amicitiae, quas populus temporarias appellat. Ep. 9, 9. potentium amicitiae quomodo appetendae sint. Ep. 105, 5.
- amiculum molle. Dial. VII, 25, 2.
- amicus. Ep. 74, 23—26. 78, 4. quot modis dicatur. Ep. 3, 1. 48, 4. fidelis. Dial. IX, 4, 3. res est rara. B. VI, 33, 3. quomodo legendus sit. Dial. IX, 7, 3—6. B. II, 18, 5. solus sapiens amicus est. Ep. 81, 12. sapiens num amico in digeat. Ep. 9. amicum esse et amare differunt. Ep. 35, 1. damnorum omnium maximum, si amicum perdidimus. Ep. 99, 3. amici amissi reparantur. Ep. 104, 11. satius est amissum amicum reparare quam flere. Ep. 63, 11. Rem. 15, 2. sapiens in sua potestate habet, quam cito reparet. Ep. 9, 5. amicis avide fruamur, quia quamdiu contingere hoc possit, incertum est. Ep. 63, 8. secundum naturam est amicos complecti. Ep. 109, 15. amicus non tantum in foro et in curia quaerendus: et domi invenies (inter servos tuos). Ep. 47, 16. errat qui amicum in atrio quaerit, in convivio probat. Ep. 19, 11. Rem. 15, 2. amici qui in primas et secundas admissiones digeruntur. B. VI, 33, 4—34, 5. amici primi, secundi. B. VI, 34, 2. amicorum libri. B. VI, 33, 4.
- Ammon. NQ. II, 30, 2.
- amor differt ab amicitia. Ep. 35, 1. 9, 11.
- amor sui naturalis. B. IV, 17, 2. exaccat. Ep. 109, 16. amor civium unum est

- inexpugnabile munimentum. Cl. I, 19, 6. amorem vincit ira. Dial. IV, 36, 6. amor non potest cum timore misceri. Ep. 47, 18. amor pravus. B. VI, 25, 2. VII, c. 13. facillime recrudescit. Ep. 69, 3. aequae facilitas amoris quam difficultas nocet. Ep. 116, 5. amoris insectatio. Fr. 81.
- Amphaeus, Claudii libertus. Lud. 13, 5. Amphiarus. Fr. 66.
- amphitheatrum. B. II, 19, 1. NQ. II, 9, 2.
- amphora. Ep. 77, 16, 108, 26. amphoram exsiccare. Ep. 58, 32.
- amplexus sanctus et moderatus. Ep. 75, 3.
- Anacharsis invenit rotam figuli. 90, 31.
- Scythia, unus ex barbaris philosophus. Fr. 23.
- Anacreon libidinosior an ebriosior vixit, quaesivit Didymus. Ep. 88, 37.
- analectae grammatici. Ep. 27, 7.
- analogia quid sit. Ep. 120, 5. id verbum latini grammatici civitate donaverunt. ib. §. 4.
- anapaesti in Claudii nenia. Lud. 12, 3.
- Anaxagoras. NQ. II, 12, 3. IV, 2, 17, 3, 1. 6. VI, 9, 1. VII, 5, 3.
- Anaximandros. NQ. II, c. 18, 19.
- Anaximenes. NQ. II, c. 17. VI, c. 10, 1.
- ancilliolus. B. I, 9, 4.
- ancillula. Fr. 49. ancillulae dives serviens. Ep. 47, 17.
- Ancus Numae nepos dicitur, pater eius nullas memoratur. Ep. 108, 30.
- angina. Ep. 101, 3.
- anguillae. NQ. III, 19, 3.
- anhelitus. Ep. 54, 6.
- aniculae serviens consularis. Ep. 47, 17.
- anima utrum per os an per iugulum exeat, nihil nostra interest. Ep. 76, 33.
- de Stoicorum sententia non permanet sed statim spargitur, si non liberum ex corpore magno pondere extrito exitum habet. Ep. 57, 7. cum animarum aeternitatem disserimus, non leve momentum apud nos habet consensus hominum. Ep. 117, 6. ea Senecae est bellum somnium. Ep. 102, 2. animae felices. Dial. VI, 25, 1. in antiqua elementa aliquando vertuntur. ib. c. 26, 7. anima in secundam numinum formam perpetuae (?) Ep. 90, 28. animam in expedito habere. NQ. VI, 32, 5. in primis labris habere. NQ. III, praef. 16. Ep. 30, 14. emittere animam per stillicidia. Ep. 101, 14. ebullire. Lud. 4, 2. agere. NQ. III, 18, 3. Ep. 26, 6, 54, 2. est tanti habere animam, ut agam. Ep. 101, 12. pusilla res est hominis anima, sed ingens res contemptus animae. NQ. VI, 32, 4. difficile est animum perducere ad contemplationem animae. Ep. 4, 4.
- animal esse animum constat, cum ipse efficiat, ut simus animalia, cum ab illo animalia nomen hoc traxerint. Ep. 113, 2. genus animalium pars universi est, unum autem animal quasi pars est. NQ. II, 4, 2. omnibus animalibus constitutionis suae sensus est, ut usum sui et intellectum rei aut salutaris aut mortiferae sine disciplina a natura habeant. Ep. 121, 5—24. intelligibile bonum in iis non est, quia ratione carent. Ep. 124. sensu comprehendunt praesentia, praeteritorum admonita reminiscuntur, futurum tempus ad ea non pertinet. Ep. 124, 16 sq. motus eorum dispositi sunt non ex ordinis intellectu sed secundum naturam suam. ib. §. 19. pro sunt hominibus, sed beneficium non dant. B. VI, 7, 3. rationi non obtemperant. Ep. 85, 8. non tantum virtutibus humanis sed etiam vitiis prohibita sunt. Dial. III, 6, 7. 8. non habent humanos adfectus sed similes illis quosdam impulsus. Dial. III, 3, 6. natura quibusdam ferum dedit, quibusdam subdolum, quibusdam pavidum spiritum. Ep. 104, 23. iracundissima non sunt optima. Dial. IV, 16, 2. non ferocissima tantum timentur sed ignavissima quoque ob virus malum. B. I, 13, 3. ab animalibus parvis et obtenterant inquinantibus reducenda manus est. Cl. I, 21, 4. multa, quae bona vocantur, animalibus quam homini pleniora contingunt. Ep. 74, 15. 76, 9. 124, 22. B. II, 29, 1. nullum animal alteri par est. Ep. 113, 15. 16. animalium quorundam aetas longa. Dial. X, 1, 2. animalia omnis generis in hominum usum a deo data. B. IV, 5, 2. marina. Dial. VI, 18, 7. subterranea. NQ. III, 16, 5. verum est animalia igne generari. NQ. V, c. 6. quaedam ne inventiri possint, vestigia sua circa ipsum cubile confundunt. Ep. 68, 4. animalibus non dure imperatur. Cl. I, 16, 4. 5. quare Pythagoras animalibus abstinerit, quare postea Sextius. Ep. 108, 17—21.
- animantia. Ep. 58, 10.
- animus quid sit non magis quisquam expedit quam ubi sit. NQ. VII, 25, 1. Ep. 121, 12. de animo innumerabiles quaestiones sunt. Ep. 88, 34. animus animal est, sed non actiones eius animalia. Ep. 113, 23. corpus est. Ep. 106, 4. animus est quodam modo se habens spiritus. spiritus autem omnia alia materia tenuior: ergo animus flexibilis est et omni humore obsequentior. Ep. 50, 6. ex tenuissimo constat. deprehendi non potest nec intra corpus adligi, sed beneficio subtilitatis suae

erumpit. Ep. 57, 8. dis cognatus, sacer et aeternus. Dial. XII, 11, 7. ex illo coelesti spiritu descendit. Dial. XII, 6, 7. Ep. 120, 14. 92, 30. 41, 5. 120, 14. animum sursum vocant initia sua. Ep. 79, 12. 41, 5. 120, 15. natura agilis est et pronus ad motus. Dial. IX, 2, 11. XII, 6, 7. Ep. 39, 3. agitur spiritu. NQ. II, 6, 6. num immortalis sit. Ep. 57, 9. magna et generosa res est: nullos sibi poni nisi communes cum deo terminos patitur. Ep. 102, 21. animorum commercium in alias atque alias formas transeuntium. Ep. 108, 19. animo nihil non eodem momento, quo intendit, pervium est. B. II, 29, 5. animi velocitas. Fr. 93. obrutus corpore, gravi sarcina pressus est. Dial. VI, 24, 5. XII, 11, 6. 7. Ep. 65, 16. in domicilio obnoxio liber habitat. Ep. 65, 21. etiam inter superantia invictus est. B. V, 3, 2. rex est, nonnumquam tyrannus. Ep. 114, 23 sqq. omni fortuna valentior est, beatæ ac miseræ vitæ sibi causa est. Ep. 98, 2. formam rebus dat. B. I, 6, 2. quem in hoc mundo locum deus obtinet, hunc in homine animus. Ep. 65, 24. 92, 32. animus rectus, bonus, magnus est deus in corpore humano hospitans. Ep. 31, 11. nihil præter animum mirabile est, cui magno nihil magnum est. Ep. 8, 5. descriptio animi perfecti, qui virtus est et summum bonum. Ep. 66, 6—9. 115, 3—6. una re consummatur animus, scientia honorum ac malorum immutabili, quæ soli philosophiæ competit. Ep. 88, 28. animi concentus efficitur sapientia. Ep. 84, 10 sqq. vir magnus ac prudens animum diducit a corpore et multum cum meliore ac divina parte versatur. Ep. 78, 10. animus ab externis in se revocandus. Dial. IX, 14, 2. animo totum corpus deservit. Cl. I, 3, 5. Ep. 65, 22. 92, 33. non deformitate corporis foedatur animus. Ep. 66, 4. animus magnus. Cl. II, 5, 4. B. II, 21, 5. III, 18, 4. Ep. 41, 6—9. Dial. IX, 3, 2. Fr. 29. hic est magnus animus, qui se deo tradidit: at contra ille pusillus et degener, qui emendare mavult deos quam se. Ep. 107, 12. præcipuum est animum erigere supra minas et promissa fortunæ. NQ. III, præf. II. Ep. 65, 21. animum probant res adversæ. Dial. VI, 5, 5. Ep. 13, 1—3. et mors. Ep. 26, 6. in omnia permittendus animus cogitandumque non quicquid solet, sed quicquid potest fieri. Ep. 91, 4. 7. 8. 15. indurandus est et a blandimentis voluptatum procul abstrahendus. Ep. 51, 5. generosus concitatur ad honesta. Ep.

39, 2. animi motus ii sanissimi validissimique, qui nostro arbitrio ibunt, non suo ferentur. Dial. IV, 35, 2. duæ res plurimum roboris animo dant, fides veri et fiducia. Ep. 94, 46. sic formemus animum, tamquam ad extrema ventum sit: nihil differamus. Ep. 101, 7. animi pars irationalis. Ep. 92, 8. animus non extrinsecus adfectus speculatur, sed in adfectum ipse mutatur. Dial. III, 8, 2. omne animi malum oritur ex alieni cupidine. Cl. II, 1, 4. animi instabilis et sibi displicentis descriptio. Dial. IX, c. 1 et 2. eius remedia. ib. c. 3 sqq. animus districtus nihil altius recipit. Dial. X, 7, 3. ut quietus esse possit, non est iactandum nec multarum rerum actu fatigandus. Dial. V, 6, 6. animus si volet, secretum habebit mediis in occupationibus. Ep. 104, 7. locus sacer animus religione percudit. Ep. 41, 3. 94, 42. calamitosus est animus futuri anxius. Ep. 98, 6. nulli negis animos abiciunt quam qui improbe tollunt. B. III, 28, 6. animus humanus natura contumax est sequiturque facilius quam ducitur. Cl. I, 24, 2. animis remissio danda. Dial. IX, 17, 4—11. Ep. 15, 6. animi quassi foratique. Dial. X, 10, 5. Ep. 99, 5. animus impatiens. Ep. 9, 1. 2. æquus. Dial. VI, 5, 6. ingens. Dial. II, 15, 2. V, 5, 7. IX, 8, 4. B. VI, 43, 1. VII, 3, 3. 8, 2. NQ. VI, 32, 3. Ep. 20, 10. 94, 46. 104, 4. 111, 2. veterinosus. Dial. III, 20, 3. agitator. Ep. 108, 22. cf. *ingenium*.

Annaeus. vid. *Fidus*. *Seneca*. *Serenus*. annales publici. Dial. XI, 14, 2. Tanusii. Annia. Fr. 75. [Ep. 93, 11. Anniceris Platonem redemit. Fr. 23. anniversarii honores. Ep. 118, 4. annona. B. VI, 15, 5. 38, 3. VII, 5, 2. NQ. IV, 13, 8. annonam laxare. B. III, 8, 3. annus numeratur a consule ordinario. Dial. V, 31, 2. annus novus. Ep. 83, 5. 87, 3. septimus quisque ætati signum imprimit. B. VII, 1, 5. aenorum suorum partem aliis dare parati. Dial. X, 8, 4. annuum. B. IV, 12, 3. annua præstare. Cl. I, 15, 2. B. I, 9, 4. anser. Ep. 121, 19. in antecessum accipere. Ep. 7, 10. dare. Ep. 118, 1. B. IV, 32, 4. antelucani flatus. NQ. V, c. 7. multis hoc antelucanum est (si medio die vigilia incipit). Ep. 122, 1. antenna submittitur, quotiens ventus increbuit. Ep. 77, 2. Antenor, Patavii conditor. Dial. XII, 7, 6. Antigonus rex. Dial. V, 22, 2—5. B. II, 17, 1. III, 37, 3.

- Antiochus rex. Dial. X, 17, 6. NQ. VII, 15, 1.
- Antipater philosophus. Ep. 87, 38. 40. 92, 5.
- ἀντιπερίστασις*. NQ. II, 7, 2.
- antipodes. Ep. 122, 2.
- antiquitas simplex admirandis virtutibus. Dial. XII, 19, 4. antiquitates evolvere. Dial. VIII, 5, 2. aliquid antiquitatis agnoscere. Fr. 113.
- antiquus sermo. Ep. 81, 9. rigor. Dial. XII, 17, 3. antiqui viri. Dial. IX, 17, 4. NQ. I, 17, 7. antiqui. Dial. X, 13, 4. NQ. II, 56, 1. 2. VII, 32, 4. Ep. 59, 6. 64, 8. 87, 39. 88, 20. 108, 32. 113, 1. antiqua et severa domus. Dial. XII, 16, 3. antiqua frugalitas. Dial. XI, 3, 5. infrunita et antiqua est, quae pudica. B. III, 16, 3. antiquum seculum. Cl. II, 1, 3. exemplar. Dial. VI, 1, 1. antiqua alimenta. NQ. III, 27, 5. antiqua. Ep. 86, 8.
- antistes. Dial. VII, 26, 7. X, 14, 5. NQ. IV, 2, 7. VII, 32, 2. Ep. 52, 15.
- Antisthenes. eius dictum. Dial. II, 18, 5.
- Antonianaes partes. B. II, 25, 1.
- Antonius, M., consul Cl. I, 9, 1. triumvir. Dial. XI, 16, 1. Cl. I, 9, 3. B. V, 16, 6. VI, 3, 1. NQ. IV, 2, 16. eius ebrietas. Ep. 83, 25.
- Antonius (Julius). Dial. X, 4, 6.
- anulus. Dial. X, 12, 3. B. III, 15, 3. c. 25, 26, 2. NQ. I, 6, 5. VII, 31, 2. anulum imprimere testamenti tabulis. Ep. 8, 6.
- anus. Dial. X, 7, 7. Cl. II, 5, 1. Fr. 52.
- ἀνυπαρξία*, non habet latinum verbum. Ep. 87, 40.
- ἀοχλῆσις*, quies, bonum non est. Ep. 92, 6. 10. 11 sqq.
- apathia. Ep. 9, 1, 2.
- Apenninus mons. NQ. IV, 11, 1.
- aper. Dial. III, 1, 6. V, 4, 2. X, 12, 5. ut vilis caro a mensa relegatus. Ep. 78, 24. apri miliarii. Ep. 110, 12.
- apex. Fr. 124.
- apheliotēs. NQ. V, 16, 4.
- Apicius. Dial. VII, 11, 4. XII, 10, 8. Ep. 95, 42. 120, 19. eius exitus. XII, 10, 9.
- apum rex. Cl. I, 19, 2. 3. natura et melificium. Ep. 94, 3. 4. 121, 22. 23.
- Apollo. Dial. V, 14, 2. Lud. 4, 2.
- Apollodorus tyrannus. Dial. IV, 5, 1. B. VII, 19, 5, 7.
- Apolloniates. vid. *Diogenes*.
- Apollonius Myndius. NQ. VII, 4, 1. 17, 1. — pyceta. NQ. IV, praef. 8.
- apologare. Ep. 47, 9.
- Appiae viae curator. Lud. 1, 2.
- Appian grammaticus. Ep. 88, 40.
- Appius Caecus. Dial. I, 5, 2. Ep. 114, 13. — vid. *Silanus*.
- Apulia. NQ. V, 17, 5. Apuliae deserta. Ep. 87, 7.
- apyrina. Ep. 85, 5.
- aqua. De aquis vid. NQ. lib. III. aquarum genera. ib. c. 2. 3. 23. *quomodo* tantum aquae sub terra nascatur. c. 4 — 10. c. 30, 3. quare aliquando flumina ac fontes siccentur. c. 11. annium vera origo. c. 12—15. cur aquae certis intervallis se retrahant et redeant. c. 16. magna vis aquarum est in subterraneis occultis fertilis piscium. c. 19. quare aquis sapor varius et variae vires sint. c. 20. 21. Oceanus et mare et vasti quidam amnes una cum mundo orti. c. 22. quare quaedam aquae caleant. c. 24. quaedam mortiferae, aliae greges inficiunt, aliae nandi imperitos ferunt, in aliis sunt insulae natantes, aliae miras vires habere creduntur, quarum non potest causa reddi. c. 25. quaedam flumina aestate crescent, quaedam ex oculis auferuntur et ex intervallo revertuntur. c. 26. diluvium quomodo fieri possit. c. 27—30. — Aqua motum habet et vitale aliquid. NQ. V, 5, 2. intendi non potest sine spiritu. NQ. II, 9, 2. 3. aquam compressa utrimque palma exprimere. NQ. II, c. 16. aquarum pressura sonitus formatus maior quam qui ore reddi potest. ib. 6, 5. aquae sparsio in amphitheatro. c. 9, 2. splendor per noctem motu remorum videtur. c. 55, 4. omnia per aquam videntibus longe sunt maiora. NQ. I, 6, 5. 6. speciem curvi reddunt. Ep. 71, 24. aquarum halitus. NQ. II, 12, 4. evaporatio. NQ. V, 5, 1. 8, 1. 9, 1. VII, 4, 3. aquae sub terra. NQ. V, 14, 2. 15, 1. 4. VI, 7, 3—6. c. 8. 27, 3. aquae calentes in mediis fluctibus. Dial. I, 1, 3. in ipsis littoribus. B. IV, 5, 3. aquarum calentium fontes sacri. Ep. 41, 3. ubicumque scintillant aquarum calentium venae, ibi nova diversoria luxuriae excitantur. Ep. 89, 21. aquarum salubritas. NQ. III, 1, 3. 2. 2. aqua calida intolerabilis delicatis. Ep. 78, 25. tepidior. Dial. IV, 25, 1. saccata. Ep. 86, 12. aqua et polenta. Ep. 18, 10. 21, 10. 110, 18. 20. aquae ad inum perlucantes et circumfluentes ipsa convivia. Dial. X, 1, 8. concisura aquarum cubiculis interfluentium. Ep. 100, 6. aquae in balneis per gradus cum fragore labentes. Ep. 86, 7. aquam haurire permittitur culvis. B. IV, 29, 1. aqua et igni interdicere. B. IV, 38, 2.
- aqualiculi fervore concoquitur cibus. Ep. 90, 22.
- aquarius. NQ. VII, 27, 3.

- aquila. B. II, 29, 1. cur magnarum rerum faciat auspicia. NQ. II, 32, 5. earum vox. Ep. 76, 9. aquilae (exercitus). B. V, 15, 6.
 aquileges. NQ. III, 15, 7.
 aquilo. NQ. I, 1, 5. IV, 4, 3. V, 16, 1. 6. 18, 2. VII, 7, 2. 3.
 ara. B. V, 25, 4. NQ. II, 42, 1. aras habet subita ex abdito vasti amnis eruptio. Ep. 41, 3. aras evertere. Dial. VII, 26, 6. B. V, 15, 5.
 aranei textura. Ep. 121, 22 sq.
 Arar. Lud. 7, 2, v. 12.
 arare. Ep. 76, 15. in omnibus provinciis. Ep. 87, 7. lintribus alveum. Ep. 114, 5. (ex Maecenate).
 arationes suas porrigere. Ep. 89, 20.
 aratores. NQ. IV, 2, 2.
 aratrum. Dial. X, 17, 6. Ep. 51, 10. 90, 21. aratrum vetustis urbibus inducere. Cl. I, 26, 4.
 Aratus poeta. NQ. I, 13, 3.
 Araxes. NQ. VI, 17, 1. 2.
 arbitet et iudex qua re differant. B. III, 7, 5. Fr. 90. arbitrum addicere. Ep. 65, 2. sedeat (animus) luxuriae et voluptatum arbitet. Dial. VII, 6, 1.
 arbor vento solidata. Dial. I, 4, 16. re-torrida. Dial. V, 15, 4. arboris infelicitas. B. VII, 9, 2. arbores eversae. Dial. V, 16, 7. nihil praeter umbram daturae. Dial. VII, 17, 2. arborum cura. Cl. II, 7, 4. NQ. II, 24, 2. arbor quomodo fulmine tangatur. NQ. II, 52, 2. arborum cacumina sunt explementum ventris. Ep. 110, 12.
 arbustum quamvis vetus transferri potest. Ep. 86, 14 sqq. arbusta. Dial. IX, 72, 3. B. IV, 5, 2. VI, 4, 4. NQ. I, 1, 14. VI, 16, 1. Ep. 58, 10. valida et laeta quamvis neglecta tellus creat. Dial. IV, 15, 1.
 arca. B. IV, 6, 1. Ep. 2, 6. 26, 8. 80, 5. 92, 31. 118, 2. Rem. 10, 3. Reguli. Ep. 67, 7.
 Arcades. Dial. XII, 7, 6.
 Arcadia. NQ. III, 25, 1.
 —, urbs Cretae. NQ. III, 11, 5.
 Arcesilaus (Arcesilas). Dial. IX, 17, 9. B. II, 10, 1. 21, 4.
 Archelaus rex. B. V, 6, 2—7.
 — antiquitatis diligens, quid de terrae motu statuerit. NQ. VI, 12, 1.
 Archidemus. Ep. 121, 1.
 archimimus doctus, senex decrepitis mimum dis agebat. Fr. 36.
 ἀρχιτέκτονες. Ep. 90, 9.
 arcula. Dial. IX, 1, 5. Ep. 92, 13.
 arcus coelestis quomodo fiat. NQ. I, c. 3—8. c. 10. c. 15, 6. 7. VII, 12, 6—8.
 Ardea. Ep. 91, 16.
 Ardeatinum. Ep. 105, 1.
 ardens coelum. NQ. I, 15, 5. VI, 3, 3.
 ardores. NQ. I, 1, 5. 14, 1.
 area. Dial. IX, 10, 4. B. VII, 31, 5. NQ. I, prol. 9. Ep. 121, 15. area pura. Ep. 52, 5. areae (siderum). NQ. I, 1, 3.
 Arellius (?). Ep. 40, 9.
 arena nivis more incidens. NQ. II, 30, 2.
 arenarum inculta vastitas. NQ. I, prol. 8. sparsio illa, quae ex fundamentis mediae arenae crescens in summum usque amphitheatrum pervenit. NQ. II, 9, 2. arenae spectacula matutina, meridiana. Dial. V, 43, 2. Ep. 7, 3. 4. in arena iugulari. Ep. 93, 12. arenae manus locare. Ep. 37, 2. illos iuvenes ex nobilissimis domibus in arenam luxuria protecit. Ep. 99, 13.
 Areos pagos. Dial. IX, 5, 1.
 Arethusa. Dial. VI, 17, 3. NQ. III, 26, 5. 6. VI, 8, 2.
 Areus, Augusti philosophus, consolatur Liviam. Dial. VI, 4, 2—5. 6. 6, 1.
 argenteus nitor. NQ. I, 17, 6.
 argentum ex arte conlocatur. Dial. VII, 17, 2. X, 12, 5. grave rustici patris sine ullo nomine artificis. Dial. IX, 1, 7. antiquis nominibus artificum nobile. Dial. XII, 11, 3. argentum, in quod solidi auri caelatura descendit. Ep. 5, 3. magnus ille est, qui fictilibus sic utitur quemadmodum argento. Ep. 5, 6. argentum factum signatumque. Dial. IX, 11, 3. B. I, 12, 2. replumbatur aestu. NQ. IV, 2, 18.
 argestes ventus. NQ. V, 16, 5.
 Argi. Ep. 80, 7. (ex Accio).
 Argolicae urbes. Ep. 104, 10. (ex Virg. Aen. III, 283.)
 argumentatio. Ep. 94, 49.
 argutiae pueri. Dial. XII, 18, 5. servorum procacium, qui probra meditate effundunt. Dial. II, 11, 3.
 Aridaeus. B. IV, 31, 1.
 aries, sidus. NQ. VII, 27, 3. arietibus muros quassare. Ep. 94, 61.
 arista. Ep. 82, 24.
 Aristarchi ineptiae, quibus aliena carmina compinxit. Ep. 88, 39.
 Aristides. Dial. XII, 13, 7. B. IV, 27, 2.
 Aristippus. B. VII, 25, 1.
 Aristogiton. B. VII, 15, 2.
 Ariston, Platonis pater. B. III, 32, 3.
 — Chius, quomodo philosophiam diviserit. Ep. 89, 13. Stoicus levem et supervacuum existimat partem philosophiae praeceptivam. Ep. 94, 2. 5—18. Aristonis dictum. Ep. 36. 3. 113, 8.
 — lepidus philosophus. Ep. 29, 6.
 Aristophanes. Dial. VII, 27, 2.
 Aristoteles philosophus. Dial. X, 14, 5.
 Alexandri praeceptor. Dial. V, 17, 1.

- pecuniam accepisse dicitur. Dial. VII, 27, 5. fugit, ne damnaretur ab Atheniensibus. Dial. VIII, 8, 1. plus ex moribus quam ex verbis Socratis traxit. Ep. 6, 6. de matrimonio scripsit. Fr. 81. eius loci et sententiae citantur. Dial. III, 3, 3. 9, 2. 17, 1. V, 3, 1. IX, 17, 10. X, 1, 2. NQ. I, 1, 2. 7. 3, 7. 8, 6. II, 12, 4-6. VI, 13, 1. 14, 1. VII, 5, 4. 5. 28, 1. 2. 3. 30, 1. Ep. 58, 9. 65, 4-6. 11.
- (arithmetica. Ep. 88, 10.)
- arma venatoria. B. I, 11, 6. lusoria. Ep. 117, 25. arma submittere licet gladiatoribus et misericordiam populi temperare. Ep. 37, 2. Dial. I, 3, 3.
- armamenta. Dial. IX, 9, 3. B. VI, 15, 6.
- armamentarium. Dial. IX, 3, 5.
- armaria librorum. Dial. IX, 9, 6.
- armati leviter. B. V, 4, 1.
- armaturae leves. Dial. VII, 8, 2.
- Armenia. Dial. IX, 11, 2. Ep. 94, 65.
- armenia. B. IV, 6, 5.
- Arruntius, L., vir rarae frugalitatis, qui historias belli Punici scripsit, fuit Salustianus et in illud genus nitens. Ep. 114, 17-19.
- Arruntius, captandorum testamentorum artem professus. B. VI, 38, 4.
- ars omnis naturae imitatio est. Ep. 65. 3.
- artes bonae. B. III, 31, 5. quibus erudiuntur ingenui. B. III, 21, 2. artium genera quatuor de Posidonii sententia. Ep. 88, 21 sqq. artes serviunt vitae, sapientia imperat. Ep. 85, 32. artes quibus circitatur civitas aut strepit. Ep. 90, 19. ars fulminum. NQ. II, c. 33 sqq. in aliis artibus excusatus est voluntate peccare quam casu: in hac (sapientia, quae artem vitae professa est) maxima culpa est sponte delinquere. Ep. 95, 8. laus alit artes, non laudatio, quae corrumpit artes. Ep. 102, 16.
- Artemidorus Parianus. NQ. I, 4, 3. VII, 13, 1 sqq.
- arteriae, spiritus receptacula. NQ. III, 15, 1.
- articulus, qui caput collumque committit. Dial. I, 6, 8. articulis quiddam additum, per quod citius flectantur ex lubrico. NQ. III, 15, 2. artus in diversum articulis exeuntibus torti. Ep. 78, 19. si pedes dolent, articuli punctiunculas sentiunt, adhuc dissimulamus (podagram) et aut talem extorsisse dicimus nos aut in exercitatione aliqua laborasse. Ep. 53, 6. maximi dolores in macerimis consistunt corporis partibus, in nervis articulisque. Ep. 78, 8. articulorum se ipsos torquentium sonus. Dial. III, 1, 4. V, 4, 2. articulum loco
- movere. Dial. V, 28, 3. extorquere. Ep. 104, 18. articulo presso. B. II, 6, 1. articulos malaxandos exoletis porrigere. Ep. 66, 53. articulos rerum nosse. Ep. 89, 15.
- artifex. Dial. IX, 1, 7. XII, 11, 3. Cl. I, 26, 2. B. IV, 21, 3. Rem. 16, 1. magui artificis est cluisse totum in exiguo. Ep. 53, 11. artificii iucundius est pingere quam pinxisse. Ep. 9, 7. scenae artifices. B. VII, 20, 3. scenici. Ep. 11, 7. artifices omne genus dis operantes. Fr. 36. magnorum artificum venena. NQ. III, 25, 1.
- artificium populare, ostentationi paratum. Ep. 16, 3. sordidissimorum artificiorum institutores. B. VI, 17, 1.
- artus torti. Ep. 78, 19.
- aruspex. NQ. II, 38, 4. Fr. 52.
- arvum. Dial. VII, 9, 2. 17, 2.
- arx. Cl. I, 19, 6. Ep. 94, 61.
- as. non toto asse pasci. Ep. 18, 9. asses suos per vadimonia vindicare. Dial. V, 33, 3. assis non facere. Ep. 123, 11.
- Asclepiadis medici secta. Ep. 95, 9.
- Asclepiodotus, Posidonii auditor. NQ. II, 26, 6. 30, 1. V, 15, 1. VI, 17, 3. 22, 2.
- Asia. Dial. X, 4, 5. XII, 7, 2. B. V, 17, 2. VI, 31, 5. 12. NQ. VI, 1, 13. 7, 1. Ep. 53, 10. 91, 9. 94, 65. Fr. 67. Attalus rex Asiae. Dial. II, 13, 3. Asiae proconsul. Dial. IV, 5, 5. Asiae molles bello viri. Dial. III, 11, 4.
- Asiaticus. vid. *Valerius*.
- asilus. Ep. 58, 2.
- Asinius. vid. *Pollio*.
- Asinius Celer. Lud. 13, 5.
- Asinius Gallus. Ep. 55, 3.
- (Asinius Marcellus cos. Lud. 1, 1., Asinii. Cl. I, 10, 1.
- aspera placide ferendo leniuntur. Dial. VI, 12, 5. per aspera erepere. Ep. 53, 4. in aspero et improbo solvere, quod debetur. Ep. 19, 10.
- aspernatio ad quosdam tactus. Dial. IV, 2, 1. naturales ad utilia impetus, naturales a contrariis aspernationes sunt. Ep. 121, 21.
- aspis ad umbram exsurgit. Dial. V, 30, 1.
- Assarion. Lud. 11, 2.
- assecla formosus uxoris. Fr. 51.
- asteroplecta. NQ. I, 15, 3.
- astronomia. Ep. 95, 10.
- astulae arborum fulmine percussarum, surgunt contra fulmina. NQ. II, 31, 2.
- asturcones. Ep. 87, 10.
- Atabulus ventus. NQ. V, 17, 5.
- Atalante insula. NQ. VI, 24, 6.
- Athenae. Dial. VI, 17, 4. IX, 5, 3. XII, 7, 2. 13, 7. Lud. 8, 3. B. VI, 38, 1. NQ. V, 17, 5. Ep. 58, 31. 90, 6. 94, 62. 104, 8. Fr. 63.

- Athenienses. Dial. V, 23, 2. VIII, 4, 1. 8, 1. IX, 5, 1. B. Vⁱ, 37, 1. VII, 4, 3. 15, 2.
- Athenodorus. Dial. IX, 3, 1—8. 4, 1, 7, 2. Ep. 10, 5.
- athletae. Dial. I, 2, 3. IV, 14, 2. IX, 3, 1. X, 12, 2. Ep. 13, 2. 57, 1. 78, 16. imbecilli animo sunt, quorum lacertos humerosque miramur. Ep. 80, 2. eorum corpora in sagina, animi in macie et veterno sunt. Ep. 88, 19. scientia oleo ac luto constat. Ep. 88, 18.
- Atlanticum mare. NQ. IV, 2, 22. 25. (Atlas), si quis modo est. Dial. XI, 7, 1. atomi. B. IV, 19, 3. NQ. II, 6, 2. V, c. 2. VII, 13, 2.
- atriensis. Ep. 123, 2.
- atrium plenum fumosis imaginibus non facit nobilem. Ep. 44, 5. Dial. XI, 14, 3. frequens. Ep. 76, 12. vacuum. Ep. 22, 9. referunt clientibus atrium. Dial. X, 14, 4. VI, 10, 1. consultorum atrium. Ep. 90, 6. in pectore amicus, non in atrio quaeritur. B. VI, 34, 5. Ep. 19, 11.
- Attalus Asiae rex. Dial. II, 13, 2. NQ. VII, 15, 2.
- Attalus philosophus, Senecae praeceptor, studiosus ab eo auditus et cultus. Ep. 108, 3. 9, 7. 63, 5. 67, 15. 72, 8. 81, 22. 108, 13—15. 23. 110, 14—20. NQ. II, 48, 2. 50, 1.
- Atticus Ciceronis epistulis nomen aeternum adeptus. eius gener Agrippa et Tiberius progenes et Drusus Caesar pronepos. Ep. 21, 4. Ciceronis ad eum epistulae citantur. Ep. 118, 1. 2. 97, 4. Dial. X, 5, 2.
- Atticum talentum parvum. Fr. 109.
- Attilius. vid. *Regulus*.
- avaritia. Dial. III, 21, 2. IV, 36, 6. V, 5, 3. 8, 2. XII, 13, 2. B. II, 27, 3. VII, 10, 1. NQ. V, c. 15. Ep. 90, 38. 94, 56. nulla avaritia sine poena est, quamvis satis sit ipsa poenarum. Ep. 115, 16.
- auctio. B. IV, 13, 3.
- auctore exemptum. Dial. VI, 10, 3.
- auctoramentum. B. IV, 37, 1. auctorem gladiatorii verba: uri, vinciri, ferroque necari. Ep. 37, 1. nullum sine auctoramento malum est. Ep. 69, 4. opes auctoramenta sunt servitutem. Ep. 104, 34.
- auctorati novi. Lud. 9, 3.
- auctoritas. Dial. VI, 1, 6. 2, 1. auctoritatis fulgur. NQ. II, c. 39.
- aucupia peregrina. Dial. I, 3, 6.
- audaciae incredibilis exemplum. NQ. IV, 2, 6.
- auditis lectioque philosophorum ad propositum beatae vitae trahenda. Ep. 108, 33.
- auditorem concitare ad rapiditatem recti facile est. Ep. 108, 8.
- Aventinus mons. Dial. X, 13, 8.
- Aufidius. vid. *Bassus*.
- Augiae cloacae. Lud. 7, 5.
- augurale. Dial. IX, 11, 9. augurales libri. Ep. 108, 31.
- Augurinus. Lud. 3, 3.
- augurium. NQ. II, 34, 2.
- Augusta, Julia. vid. *Livia*.
- Augustus, cognomen honori datum. Cl. I, 14, 2.
- Augustus, divus, Caesar. Octavii filius. B. III, 32, 5. avunculus maior Claudii et Messalinae. Dial. XI, 15, 4. Lud. 11, 1. quo die urbem Apollonia reversus intravit, circa solem visus varii coloris circulus. NQ. I, 2, 1. cum in Gallia moraretur, Circo vento templum et vovit et fecit. NQ. V, 17, 5. fuit mitis princeps, si quis illum a principatu aestimare incipiat; duodevicesimum egressus annum iam pugiones in sinu amicorum absconderat, iam insidiis M. Antonii cos. latus petierat, iam fuerat collega proscriptionis. Cl. I, 9, 1. in adolescentia caluit, arsit ira, multa fecit, ad quae invitus oculos retorquebat. clementia eius saevitiae poenitentia coepit. Cl. I, 10, 4—11. 2. ignovit victis. Cl. I, 10, 1. clementia eum ad salutem securitatemque perduxit. merito deus et parens habetur. ib. §. 2. 3. eius vita laboriosa. Dial. X, 4, 6. 6. insidiis petitus Salvulenti, Murenas, Caepionis, Lepidi, Egnatii. Cl. I, 9, 6. Dial. X, 4, 5. item L. Cinnae, quem ignoscendo amicum fecit. Cl. I, c. 9. sub eo nondum hominibus verba sua periculosa erant, iam molesta. B. III, 27, 1. contumelias nulla crudelitate exsecutus, probrosis in se dictis adrisit. Cl. I, 10, 3. Timagenis contumelias et aliorum in eum favorem patienter tulit. Dial. V, 23, 4—8. 24, 1. in Rufo clementias liberalitatem adiecit. B. III, c. 27. Cn. Lentuli de eo iniusta querela. B. II, 27, 1. 2. Furnii in eum animus gratus. B. II, 25, 1. Trichonem, qui filium suum flagellis occiderat, infestis tam parum quam filiorum manibus eripuit. Cl. I, 15, 1. a Tario in consilium de filio parvica adhibitus quomodo se gesserit. ib. §. 2—7. Vedii Pollionis amici saevitiam castigavit. Dial. V, 40, 2—4. eius in beneficiis tribuendis iudicium laudatum. B. I, 15, 5. Hostium Quadram a servis occisum ob impudicitiam vindicta indignum iudicavit. NQ. I, 16, 1. filiam impudicam relegavit, adulteris eius ignovit. B. VI, 32, 1. Cl. I, 10, 3. Dial. X, 4,

6. mortem Octaviae sororis, liberorum, generorum, nepotum fortiter tulit. Dial. VI, 15, 2. XI, 15, 3. Agrippam et Maecenatem amicos desideravit. B. VI, 32, 2-4. L. Pisonem quamvis chriosum Thraciae praeposuit et secreta ei mandata dedit. Ep. 83, 14. eius uxor Livia. vid. s. v. ultra Rhenum et Euphraten et Danuvium imperii terminos movit. Dial. X, 4, 5. damna accepta reparavit. B. VI, 32, 3. terra marique pacem paravit. Cl. I, 9, 4. non desit quietem sibi precari et vacationem a rep. petere. Dial. X, 4, 2 - 6. eius philosophus Areus. Dial. VI, 4, 2. 3. sub eo cometes visus. NQ. VII, 17, 2. circa eius excessum prodigium. NQ. I, 1, 3. ei coelum destinatum. Dial. XI, 15, 3. Appia via ad deos ivit. Lud. I, 2. Memoratur praeterea Dial. IV, 5, 5. VI, 2, 3. 3, 2. XI, 12, 5. Lud. 9, 5, 10, 1. Cl. I, 1, 6. B. II, 11, 1. NQ. IV, praef. 21. eius ad senatum epistula citatur. Dial. X, 4, 3. Augustus mensis. Lud. 7, 4. avia nepoti praecipit. Ep. 94, 9. aviditas non patitur quemquam esse gratum. B. II, 27, 3. *Aviola. vid. Actius.* avis. B. II, 29, 1. NQ. II, 7, 1. Ep. 74, 5. aves nocturnae infaustae. Ep. 122, 3. aves quae laceratione corporum aluntur, lassa morbo pecora et casura e proximo speculantur. B. IV, 20, 3. aves non diu desiderant raptos fetus suos. Dial. VI, 7, 2. quomodo auspiciam faciant. NQ. II, 32, 3-6. 34, 1-4. non addicunt. Dial. X, 13, 8. quidam catulos avesque et frivola animorum oblectamenta summa diligentia nutriunt. Dial. VI, 12, 2. aves generosae. Dial. V, 20, 4. a Parthis petitae. Dial. XII, 10, 3. preciosae quomodo scindantur. Ep. 47, 6. Dial. X, 12, 5. VII, 17, 2. avium pectora congesta: totas enim videre fastidium est. Ep. 78, 24. aves quae conviviis comparantur, ut immotae facile pinguescant, in obscuro continentur. Ep. 122, 4. aula. philosophi in aula. Ep. 29, 5. senectus, res in aula rarissima. Dial. IV, 33, 2. aures delicatae. Dial. V, 35, 3. oneratae mulierum. Dial. II, 14, 1. VII, 17, 2. B. VII, 9, 4. aurium dolor. Ep. 78, 9. aurem pervellere. B. IV, 36, 1. V, 7, 6. Ep. 94, 55. auriculis dependent bina patrimonia. Rem. 16, 7. Aurora. Lud. 4, 1. v. 27. aurum arenis interfluens. Dial. VI, 18, 6. multarum rerum caritate victum. B. VII,

10, 1. non minore periculo quaerendum quam possidendum. NQ. V, 15, 3. aurum texere. Ep. 90, 45. argentum, in quod solidi auri caelatura descendit. Ep. 5, 3. aurum argentumque dis consecrare. Ep. 115, 11, 5. auscultatio. Dial. IX, 12, 7. auspicari. Dial. X, 13, 8. Ep. 83, 5. auspicia. Dial. V, 2, 5. NQ. II, 32, 3-6. 34, 2, 3. auster. Dial. VI, 17, 2. NQ. I, 2, 6. 13, 3. II, 30, 2. IV, 2, 18. 4, 3. V, 16, 6. 18, 2. Siculum pelagus exasperat et in vertices cogit. Ep. 14, 8. auxilia fulmina. NQ. II, 49, 3.

B.

Baba. Lud. 3, 3. Ep. 15, 10. Babylon. Dial. V, 21, 1. Babylonii muri. Dial. II, 6, 8. Bacchus. Lud. 2, 1. Bactra. NQ. V, 18, 10. Bactriani. Dial. II, 13, 4. baculo innixa senectus. Cl. II, 6, 3. Baiae, diversorium vitiorum esse coeperunt. Ep. 51, 1. 3. 11. 13. 65, 7. 57, 1. Baiana regio. Ep. 51, 11. Balbillus, eques Romanus, praefectus Aegypti. NQ. IV, 2, 13. ballista. Cl. I, 25, 4. NQ. II, c. 16. balnearia. Dial. IX, 9, 7. sine igne calefiunt spiritu fervente. NQ. III, 24, 3. minora citius calefiunt. NQ. IV, c. 9. balneolum angustum, tenebrosus ex consuetudine antiqua. Ep. 86, 4. balneum (balineum). Dial. IV, 32, 2. VI, 22, 6. VII, 7, 3. X, 12, 7. NQ. I, 2, 4. 16, 3. Ep. 122, 6. 16. 123, 4. nitidus ut erat a balneo. Lud. 13, 2. balnea olim pauca nec ullo cultu exornata. Ep. 86, 9. 10. antiqui medici nesciebant diutinam aegrotationem balneo sudoribusque laxare. Ep. 95, 22. balneorum temperatura nuper inventa incendio similis. Ep. 86, 10. in frigore balneum exoptatissimum. B. VI, 15, 7. non multum mihi ad balneum superest. Ep. 83, 5. balneum in omnem vitam fugimus. Ep. 108, 16. balnea plebeia et libertinorum. Ep. 86, 7. in balneo solum tessellis stratum. NQ. VI, 31, 3. parietes et vasa balnei. NQ. III, 24, 3. nostra demum memoria inventae suspensurae balneorum. Ep. 90, 25. supra balneum habitans omnia genera vocum audire cogitur. Ep. 56, 1-3. balteus auratus. Ep. 76, 14. barbam prominentem depectere. NQ. I, 17, 7. demittere. Ep. 48, 7. 77, 18. submittere. Dial. XI, 17, 5. vellere ad speculum. NQ. I, 17, 2. legem barbae

- nondum natus infans habet. NQ. III, 29, 3.
- barbariae angulus. Ep. 28, 4.
- barbarica arma. Ep. 95, 70.
- barbarismus. Ep. 113, 26.
- barbarus. Dial. V, 17, 1. VIII, 5, 2. XI, 18, 9. XII, 7, 1. Lud. 8, 3. mater barbara Antisthenis. Dial. II, 18, 5. non est malus denarius, quem barbarus et ignarus formae publicae reiecit. B. V, 20, 2. magis barbaros quam placidae eruditaeque gentis homines, magis indoctos quam doctos eadem orbitas volnerat. Dial. VI, 7, 3. barbarorum vim ira comminuit. Dial. III, 11, 1. V, 2, 1. 6. barbari ignari machinarum. Dial. VII, 26, 3.
- basilicae. Dial. V, 33, 2. X, 12, 1.
- basis. Ep. 76, 31.
- (Bassionia. Lud. 11, 2.)
- Bassus Betilienus. Dial. V, 18, 3.
- Aufidius, philosophiae ope in conspectu mortis fortis et hilaris. Ep. 30.
- Bathylus. NQ. VII, 32, 3.
- beatus, describitur Ep. 45, 9. beatum sola ratio perfecta facit. Ep. 76, 16. ille beatissimus et securus sui possessor, qui crastinum sine sollicitudine expectat. Ep. 12, 9. beata sunt, quae secundum naturam. Ep. 124, 7. beata vita. vid. *vita*.
- βεβλωται, βεβλωται. Ep. 12, 9.
- Bellerophonites. Ep. 115, 15.
- Bellonae aedes. Cl. I, 12, 2. Bellona Marti collocatur. Fr. 39.
- bellum conficere fama solet. Ep. 13, 8.
- bella civilia. B. I, 10, 2. Ep. 14, 12.
- bellus homo. Epigr. V, 13.
- belua. B. II, 29, 1. NQ. IV, 2, 12. 22.
- beluae marinae. Lud. 5, 3.
- Belus. NQ. III, 29, 1.
- Benacus. B. IV, 5, 3. (ex Virg.)
- beneficiaria res. Ep. 90, 2.
- beneficium nec dare scimus nec accipere. B. I, 1, 1. non est materia, sed ipsa tribuens voluntas. c. 5, 1—9. VI, 2, 1—3. beneficia etiam ingratis tribuenda. B. I, 5, 10. Ep. 80, 1. 2. debent esse primum necessaria. B. I, 11, 1—4. deinde utilia, deinde iucunda. c. 11, 5. 6. mansura c. 12, 1. 2. in quibus sit sensus communis. c. 12, 3—15. 6. Danda sunt ante omnia libenter, cito, sine ulla dubitatione. II, c. 1—5. nihil triste admiscendum. c. 6—8. quaedam palam, quaedam secreto danda. c. 9. interdum ipso etiam, qui iuvatur, nesciente. c. 10. non commemoranda frequenter. c. 11, 1—3. adicienda humanitas, vitanda superbia. c. 11, 4—13, 3. aestimanda utilitas potius quam voluntas peten-
tium. c. 14. non tribuenda reductura in nostram turpitudinem. c. 15, 1. 2. respiciendae et nostrae facultates et eius, cui damus, persona. c. 15, 3—17, 7. Accipienda sunt beneficia non ab omnibus, sed ab his, quibus dedisse videamur. c. 18. excipitur vis maior et metus. c. 18, 7—20, 3. ab impuro homine beneficia in necessitate accipienda quidem, sed crediti loco, a bono homine non accipienda, quae illi nocitura sunt. c. 21. accipiamus beneficia hilares, gaudium profitentes, non secretum captantes. nec furtive gratiam agamus. c. 22—24, 1. accipiamus nec delicate nec submisso et humiliter, nec fastidiosae. c. 24, 2—25, 3. Ingratos facit nimius sui suspectus, aviditas, ambitio, invidia. c. 26—30, 2. VII, 26, 3—27, 3. non excusat ingratus infirmitas atque inopia, quoniam qui libenter beneficium accipit, reddidit. c. 30, 2—34, 5. voluntati enim voluntate satisfecit, rei rem debet. c. 35. ingratorum multa sunt genera. ingratus omnium, qui oblitus est. III, c. 1. 2. plerisque ob novas cupiditates praeterita excidunt. c. 3. cf. VII, 28, 1. 2. Ep. 81, 28. Quaeritur an de ingrati crimine puniendo lex ferenda sit. c. 6—17. an servus possit beneficium dare domino. c. 18—28. ar aliquando liberi maiora beneficia dare parentibus suis possint quam ab illis acceperint. c. 29—38. An beneficium dare et invicem gratiam referre per se res expetendae sint. IV, c. 1—25. vir bonus dat beneficium ingrato sciens ingratus esse, si non sit natura in hoc vitium propensus. c. 26—29. aliquando etiam his indignis dabit non ipsorum causa, sed in honorem aliorum. c. 29—32. in iis, de quorum animo non constat, sequitur verisimilitudinem. c. 33, 1—34, 2. in iis, quos post promissum beneficium ingratos cognovit, non tenetur promisso, praestabit tamen, si leve est. c. 34, 3—c. 39. Non omni modo referenda est gratia. c. 40.—An turpe sit beneficiis vinci. V, c. 2—6. an possit aliquis beneficium sibi dare, an debeat referre sibi gratiam. c. 7—11. sophisma solvitur: nemo ingratus est. c. 12, 3—c. 14. omnes ingrati sunt. c. 15—17. Debemus grati esse etiam iis, qui non nobis sed nostris beneficia contulerunt, quod officium terminatur ex voluntate dantis. c. 18. 19. beneficium est etiam invito prodesse. c. 20, 1—5. beneficium repetere licet. 20, 6—25, 6. — Beneficium non potest eripi sed superveniente iniuria illa corrumpi, ut gratia non debeatur. VI, c. 2—6.

- Ep. 81. Qui nobis invitatus profuit, dum aut non vult aut nescit, ei gratia non debetur. VI, c. 7—11. nec magis ei, qui sua tantum causa nobis profuit. c. 12—19. diis beneficium debetur, ut parentibus, qui prosunt etiam invitatis et ingratias. c. 20—24. Nimis grati, qui his quibus obligati sunt, aliquid adversi precantur, in quo gratiam referant, non recte faciunt. nec enim properanda gratia est, ne debeas, sed ut reddas beneficium. c. 25—43. — Quamquam sapientis omnia sunt, tamen potest ei aliquid donari. VII, c. 2, 5—11, 2. item amico, quamquam amicorum omnia communia sunt. c. 12. (Quoniam beneficia a pari animi voluntate proficiuntur), nullum altero maius esse potest (quavis materia eorum differat). c. 13. qui omnia fecit, ut beneficium redderet, reddidit. c. 14—16, 6. Quaeritur, an, quod beneficium quis a sapiente acceperit, reddere debeat, si ille desiit esse sapiens et in malum versus est. c. 16, 5—21, 2. Qui dedit beneficium, ei oblivio imperatur. qui acceperit, meminisse iubetur, utrumque per hyperbolem. 22, 1—25, 2. Quemadmodum ingrati ferendi sint. c. 26—32. — Beneficia quando efficacia ad conciliandos amicos sint. Ep. 19, 11. 12. quae sint primae sortis. Ep. 36, 4.
- Berosus. NQ. III, 29, 1.
- bestiae ignobilis est pertinacia. Cl. I, 5, 5. oestiarus. B. II, 19, 1. bestiariorum ludus. Ep. 70, 20, 22.
- Betilienus Bassus, quaestor. Dial. V, 18, 3. bibere et sudare vita cardiaci est. Ep. 15, 3. contra naturam vivunt, qui ieiuni bibunt. Ep. 122, 6. post prandium aut coenam bibere volgare est. ib.
- bibliothecae. Dial. IX, 9, 4, 7.
- Bilia, uxor Duellii. Fr. 70.
- bilis. Dial. I, 3, 13. IV, 25, 2. 26, 3. V, 9, 4. B. V, 12, 6. NQ. II, 59, 9. IV, 13, 5. Ep. 53, 3. 55, 2. nigra. Ep. 94, 17. subfusio luridae bilis. Ep. 95, 16.
- Bion. eius dicta. Dial. IX, 8, 3. 15, 4. VII, 7, 1, 2.
- bitumen. NQ. III, 15, 3. 20, 2.
- blanditiae etiam cum reiciuntur, placent. NQ. IV, praef. 4.
- blattaria. Ep. 86, 8.
- Bocchus rex. Dial. X, 13, 6.
- Bocotia. NQ. III, 25, 3.
- boletus (Lud. 4, 3). NQ. IV, 13, 10. voluptarium venenum. Ep. 93, 25. praesentanei boleti. ib. non sunt cibis. Ep. 108, 15.
- bonitas saeva est exorari in perniciem rogantium. B. II, 14, 4. pertinax vincit malos. B. VII, 31, 1. bonitas non est, pessimis esse meliorem. Ep. 79, 11. bonitatem decent aperta et simplicia. Ep. 48, 12. bonitatem publicam nemo non imputari sibi patitur. NQ. IV, praef. 11. bonitas dei est causa mundi. Ep. 65, 10. pars magna bonitatis est velle fieri bonum. Ep. 34, 3.
- bonum, quid sit, et varia eius interpretatio. Ep. 118, 8. 9. verum bonum. Ep. 23, 6. 7. 124, 13. utrum sensibile bonum sit an intelligibile. Ep. 124. non statim bonum est, si quid est necessarium, sed quod bonum est, utique necessarium est. Ep. 45, 10. 11. quod bonum est, secundum naturam est. nec protinus quod secundum naturam est, etiam bonum est. Ep. 118, 12. materia boni aliquando contra naturam est, bonum numquam. Ep. 66, 39. quomodo possint paria bona esse, si triplex eorum condicio est. Ep. 66, 5—53. si par omnium virtutum natura est, tria genera bonorum in aequo sunt. Ep. 66, 29. 71, 17. bonum omne divinum est. nullum porro inter divina discrimen est, ergo nec inter bona. Ep. 66, 12. bona non sunt, quae deo desunt. Ep. 74, 14. nullum bonum putamus esse, quod ex distantibus constat. Ep. 102, 7. bonum an corpus sit, scire magis iuvat quam prodere. Ep. 106, 3 sqq. placet nostris, quod bonum est, corpus esse. Ep. 117, 2. omne bonum animal esse fatentur Stoici. Ep. 113, 19—26. nihil iis bonum videtur, quo quis et male uti potest. Ep. 120, 3. bonum non est, quod incremento malum fit. Dial. III, 13, 2. bonum uno modo perit, si in malum transit. Ep. 74, 24. bonum ex malo non fit. Ep. 87, 22 sqq. 38. quod bonum est in arte musica. Ep. 87, 12—14. in mutis animalibus et infantibus non est bonum. Ep. 124, 1 sqq. aliquod arboris ac sati bonum novimus, sed id precario bonum dicitur hoc, quod secundum cuiusque naturam est. Ep. 124, 11 sqq. 76, 8. in homine proprium bonum est ratio. ratio perfecta virtus vocatur eademque honestum est. Ep. 76, 9—11. unum bonum est quod honestum est. Ep. 71, 4. 74, 1. 75, 6 sqq. 76, 11 sqq. 85, 17. hoc nec remitti nec intendi potest. Ep. 71, 19. bonum et honestum apud alios diversa sunt, apud nos tantum divisa. Ep. 120, 1—3. quid intersit inter bonum honestumque. Ep. 118, 10. boni honestique notitia quomodo ad nos pervenerit. Ep. 120. boni sensus subest animis etiam in pessima abductis. Ep. 97, 12. an omne bonum optabile sit. Ep. 67, 3—16. natura bonum omne carum est bono. Ep. 109, 13.

- unum bonum est, quod beatae vitae causa et firmamentum est, sibi fidere. Ep. 31, 3. vera bona non sic dividuntur, ut exiguum in singulos cadat: ad unumquemque tota perveniunt. Ep. 73, 8. nullius boni sine socio iucunda possessio est. Ep. 6, 4. nullum bonum adiuvat habentem nisi ad cuius amissionem praeparatus est animus. Ep. 4, 6. bona tua introrsus spectent. Ep. 7, 12. bona popularia. Ep. 31, 1. in diem bona. Ep. 93, 44. 98, 1. fortuita et divitias bonum non esse quomodo Stoici probent. Ep. 87, 12—41. bonum est claritas, quae post mortem contingit. Ep. 102, 3. Summum bonum quid sit. Dial. VII, 4, 2, 8, 6, 9, 3, 4. VIII, 5, 1. Ep. 31, 8. 68, 6—9. 71, 4. nec infringitur nec augetur. eadem mensura summi boni est, quamvis aetatis diversa sit. Ep. 74, 26. quod summum bonum est, supra se gradum non habet. Ep. 71, 18. extrinsecus instrumenta non quaerit. Ep. 9, 15. — Bonum publicum in omni quaestione nobis propositum sit. B. VII, 16, 2. Bonis evoluti. Ep. 74, 4.
- bonus quis sit. Ep. 34, 3. nemo est casu bonus. Ep. 123, 16. qui bonus casu est, non promittit se talem in perpetuum. Ep. 95, 39. boni etiam farre ac fittilla religiosi sunt. B. I, 6, 3. bonus homo prodest. Ep. 109, 1, 4. plerique bonum hominem vocant misericordem. Cl. II, 4, 4.
- boreas. NQ. V, 16, 1. (ex Ovid. Met. 1, 65.)
- Borythenes. NQ. IV, 2, 20.
- bos trux et immansuetus occiditur. Dial. III, 13, 2. bovis opimi nec vires nec pondus umquam aequavit athleta. Ep. 15, 2. homin patientia. Dial. IV, 16, 2. bos herbam quaerit. Ep. 108, 29.
- βόθρυλον*. NQ. I, 14, 1.
- botularius. Ep. 56, 2.
- brachia in ventum lactare. NQ. VII, 14, 1. bracteata felicitas. Ep. 115, 9.
- brevia humana omnia. Dial. VI, c. 21.
- breviarium olim, cum atine loqueremur, summarium vocabatur. Ep. 39, 1.
- brevitas obscura. Ep. 114, 17.
- Brigantes. Lud. 12, 3, v. 29.
- Britanni. Lud. 3, 3, 12, 3, v. 25. [8. 3.]
- Britannia. Dial. VI, 14, 3. XI, 13, 2. Lud. bruma. Dial. VII, 22, 3. Epigr. II, 4, 3. ' 12, 3. NQ. III, 29, 1. IV, 2, 18, 4, 3.
- brumalis circulus. NQ. V, 17, 2. loci brumales. Ep. 122, 8.
- bruta (animalia). Ep. 121, 24.
- Eruții. Dial. IX, 2, 13.
- Strutus, cui Romani libertatem debent. Dial. VI, 16, 2. Fr. 79.
- Brutus, D. eius mors turpis. Ep. 82, 12. 13.
- M. debuit vitam accipere a divo Julio, occidere illum non debuit. B. II, 20, 1—3. citatur. Dial. XII, 8, 1. eius liber de virtute. ib. 9, 4—8. eius liber *περί καθήκοντος*. Ep. 95, 45. eius uxor Porcia. Fr. 74, 79.
- bubulcus, sordidioris operae servus. Ep. 47, 15.
- bucca. Lud. 1, 2. Ep. 118, 1. buccas edentis observare. Ep. 15, 9.
- Buccillus (Rufillus) apud Horatium (Sat. I, 2, 27). Ep. 86, 13.
- Buris urbs mersa. NQ. VI, 23, 4, 25, 4, 26, 4, 32, 8. VII, 5, 3, 4, 16, 2.
- Burrus praefectus. Cl. II, 1, 2.
- Busiris. Cl. II, 4, 1.
- bustum. Dial. V, 18, 2. Epigr. IV, 10 B. V, 16, 1.
- Buta. vid. *Acilius*.

C.

- caballus. Ep. 87, 10.
- cacumina montium. NQ. II, 58, 3. III, 7, 4, 28, 6. IV, 11, 1. arborum sunt explementum ventris. Ep. 110, 12. cacumen radicis loco ponere. Ep. 124, 7.
- Caecilium illud: o tristes ineptias. Ep. 113, 26.
- Caecilius fenerator (ex Cic. ad Att. I, 12). Ep. 118, 2.
- Caecina facundus vir et qui habuisset aliquando in eloquentia nomen, nisi illum Ciceronis umbra pressisset. NQ. II, 56, 1. citatur (ob librum de Etrusca disciplina). NQ. II, 39, 1. 49, 1. 56, 1.
- caecitatis solatia. Rem. c. 12.
- caelare. NQ. I, 17, 8. Ep. 110, 14. caelata magnorum artificum manu. Ep. 123, 7.
- caelator oculos diu intentos remittit, et ut dici solet, pascit. Ep. 58, 25. cf. 65, 17.
- caelatura solidi auri descendit in argentum. Ep. 5, 3.
- caelibus viduus. B. I, 9, 4.
- caelibes di. Fr. 39. leges contra caelibes latae. Fr. 87.
- Caepio. Dial. X, 4, 5. Cl. I, 9, 6.
- caeruleum in nullo moriente. NQ. III, 18, 5. caerulei aliquid in arcu coelesti. NQ. I, 3, 4. 12, 4, 4. c. 10. caeruleae aquae. NQ. III, 2, 2.
- Caesar, C. Julius. Dial. I, 3, 14. II, 1, 3. IV, 23, 4. VI, 14, 1. 3. 20, 6. XII, 9, 6. B. III, c. 24. V, 16, 5. Ep. 14, 12. 13, 24, 8. 51, 11. 94, 65. 95, 70. 97, 8. 104, 29—33. 118, 2. divus Julius. Dial. V, 30, 4. 5. B. II, 20, 1. V, 24, 1—3. NQ. VII, 17, 2. Ep. 98, 13. Caesar

- maior. NQ. V, 18, 4 Cordubae hostis. Epigr. IX, 8. eius uxor. Ep. 97, 2. eius caedes. Ep. 83, 12 B. II, 20, 1.
- Caesar Augustus. vid. *Augustus*.
- Tiberius. vid. *Tiberius*.
- Caesar, C., divi Augusti filius ac nepos, circa primos iuventutis suae annos Lucium fratrem carissimum sibi amisit. Dial. XI, 15, 4.
- Caesar, C. Caligula, filius Germanici. B. IV, 31, 2. contumeliosus mirabiliter et ipse materia risus benignissima. Dial. II, 18, 1—4. ad pugnam vocavit Jovem. Dial. III, 20, 8. eius detestatio. Dial. XI, 17, 3. crudelitas. Dial. IV, 33, 3—6. V, 18, 3—19, 21, 5. IX, 11, 10, 14, 4—6. 9. X, 18, 5. XI, 13, 4. B. II, 21, 5. IV, 31, 2. NQ. IV, praef. 15. 17. Ep. 4, 7. superbia. B. II, c. 12. de sorore luctus. Dial. XII, 17, 4—6. coena luxuriosa. Dial. XII, 10, 4. donum a Demetrio Cynico reiectum. B. VII, c. 11. dictum. Ep. 77, 18. mors. Dial. II, 18, 3. Ep. 4, 7. Memoratur praeterea Dial. X, 20, 3. Lud. 11, 2. 15, 2. Ep. 88, 40.
- Caesar, Claudius. eum Seneca irridet Ludo de morte Claudii. pro eodem vota facit Dial. XI, 12, 5. 16, 6. Is natus Lugduni. Lud. 6, 1. corpus dis iratis natum, ad summam tria verba cito dicere non potest. Lud. 11, 3. fuit podagricus. Lud. 13, 3. eius febris. Lud. 6, 1. incessus et vox. Lud. 5, 2. 3. caput mobile. Lud. 5, 2. 7, 2. v. 5. manus gestus, quo homines decollare solebat. Lud. 6, 2. interfecit multos. Lud. 10, 3—11, 3. 11, 5. 13, 4—6. parricidas multos culeo insuit. Cl. I, 23, 1. civitatem dabat multis. Lud. 3, 3. B. VI, 19, 2—4. eius clementia. Dial. XI, 13, 2—4. 16, 6. 17, 3. memoria tenacissima. ib. c. 14. 1. facundia ib. historiae. Lud. 5, 4. filius. ib. c. 12, 5. liberti eum non curant. Lud. 6, 2. vapulavit a Caligula. ib. 15, 2. eius mors. Lud. 2, 4. c. 3. c. 4. funus. c. 12. sub eo cometes. NQ. VII, 17, 2. 21, 3. eius beneficium sine iudicio tributa. B. I, 15, 5. 6. Praeterea memoratur Dial. XI, 2, 2. 3. 5. 5, 2. 6, 2. 5. 7, 1—4. 8, 1. 2. 9, 7.
- Caesar olim ita se induit reipublicae, ut seduci alterum non possit sine utriusque pernicie. Cl. I, 4, 3. Caesar omnia habet, fiscus eius privata tantum ac sua. B. VII, 6, 3. Caesares. Dial. VI, 15, 1. 2. 16, 5. XI, 14, 3. 15, 2. 17, 3.
- Caesareanae opes. Ep. 95, 70.
- Caesarianus miles. Dial. I, 2, 10.
- caesim. Rem. 3, 1.
- caespes. Ep. 8, 5.
- caestus. Ep. 84, 19.
- Caiana clades. Dial. IX, 14, 10. Caianae custodiae. Dial. IX, 11, 12.
- καίνας ventus. NQ. V, 16, 4.
- Caum salutavit Herennius Macer Caligulam, eoque iram eius commovit. Dial. II, 18, 4.
- Calabria. NQ. V, 17, 5.
- calamistratus. Fr. 51.
- calamitas virtutis occasio est. Dial. I, 4, 6. natura calamitatum mollimentum consuetudinem invenit. IX, 10, 2.
- calcar addere. Ep. 68, 13. subdere. Ep. 94, 23.
- calceus luto sparsus. Dial. III, 12, 4.
- calciamentum. Dial. XII, 7, 9.
- calculus decoctus in zmaragdum convertitur. Ep. 90, 33. calculi praestigatorum. Ep. 45, 8. in littore reperti. Ep. 115, 8. calculos numerare (in latruncularum ludo). Dial. IX, 14, 7. quomodo calculus adligatus exeat, e tabula latruncularia intelligitur. Ep. 117, 30. ad calculos sedere. Ep. 17, 2.
- calda. Dial. III, 12, 4. Ep. 77, 9. parum calda, non vera frigida. Ep. 83, 5. caldum (balneum) non videbatur maioribus nostris nisi obscuro. Ep. 86, 4.
- caldarium. Ep. 86, 11.
- calendae Januariae. Ep. 83, 5.
- calendarium. B. VII, 10, 3. calendarium versare. Ep. 14, 18. nemo beneficia in calendario scribit. B. I, 2, 3. magnus kalendarii liber. Ep. 87, 7.
- caliga. Dial. X, 17, 6. B. V, 16, 2.
- caligare. Ep. 57, 4. 122, 4.
- Caligula, nomen militibus familiare. Dial. II, 18, 4. Vid. *C. Caesar*.
- calix. Dial. V, 40, 4.
- Callimachus NQ. IV, 2, 16.
- Callisthenes. NQ. VI, 23, 2—4. 26, 4. VII, 5, 3. 5.
- Callistratus. B. VI, 37, 1.
- Callistus. Ep. 47, 9.
- callus. Ep. 95, 25.
- calones formosi. Ep. 110, 17.
- calor. Ep. 109, 8. 9. gignit, frigus sterile est. NQ. II, 10, 4. omne corpus quo solidius est, hoc calorem citius concipit, diutius servat. NQ. IV, c. 9. 10. calor solis aestivi quomodo sine artificum ope propelli possit. Ep. 90, 17. calor subtilius coenationibus et parietibus circumfusus. Dial. I, 4, 9.
- Calvisius Sabinus. Ep. 27, 5—8.
- calumnia. NQ. V, 1, 5. Ep. 108, 22.
- calumniari verba et voltus. Ep. 81, 25.
- calvus. Dial. IX, 8, 3. calvae. Ep. 95, 21.
- Calvus (C. Licinius). eius sententia citatur ex oratione in Vatinius. Ep. 94, 25.
- calx viva fervet infusa aqua. NQ. III, 24, 4. hanc quam nunc in circo cretam vo-

- camus**, calcem antiqui dicebant. Ep. 108, 32.
calx, pugnus pariter et calces ferre. Ep. 80, 3.
Cambyses rex. Dial. V, c. 14, 20, 2. B. VII, 3, 1. NQ. II, 30, 2. Ep. 86, 1.
camelus. Dial. V, 20, 4.
camera vitro absconditur. Ep. 86, 6.
Camillus. B. IV, 27, 2. V, 17, 2.
Campania. Dial. IX, 2, 13. NQ. VI, 1, 1. 2, 10, 13, 15, 12, 2, 25, 3, 31, 1. Ep. 49, 1, 51, 5, 55, 8, 77, 1, 83, 14.
Campanus terrae motus. NQ. VI, 27, 1.
Campani. B. VII, 4, 3.
campus Martius. Lud. 13, 1.
canalis. NQ. V, 13, 2. fluminis. NQ. III, 11, 2, 27, 8. IV, 2, 6, 8.
Cancer. NQ. III, 29, 1.
Candavia. Ep. 31, 9.
candidatus. Dial. V, 37, 5. VI, 24, 3. IX, 3, 3. X, 7, 7, 17, 5. B. VI, 19, 5. VII, 28, 2. Ep. 118, 2. 3. candidato in senatu vocem et manum commodare. Ep. 8, 6.
cani. Dial. X, 7, 10. NQ. I, 17, 4. III, 29, 3.
caniculae rubor. NQ. I, 1, 7. ortus. NQ. IV, 2, 1. V, 10, 3.
canis catenarius. Dial. V, 37, 2. canes rabidi effliguntur. Dial. III, 15, 2. eorum tristis adspectus. ib. 1, 6. canes acerri mi sanguine humano pasti. Dial. VI, 22, 5. minuti. Dial. IV, 32, 3. VII, 19, 2. sagaces. B. II, 29, 1. canis missa a domino frusta panis aut carnis aperto ore captans, quicquid exceperit, protinus integrum devorat et semper ad spem venturi hiat. Ep. 72, 8. leporem quaerit. Ep. 108, 29. canes immissi in basilicam. Dial. X, 12, 1. canis virtutes. Ep. 76, 8. canes quidam non pro feritate sed pro consuetudine latrant. Rem. 7, 2. vox. Ep. 76, 9. alba canis. Lud. 13, 3. canem dicimus et venaticum et marinum et sidus. B. II, 34, 2. canis ferus (sidus). Epigr. I, 6. canis excidit (in alea). Lud. 10, 2.
Cannae. Dial. IV, 2, 5, 5, 4.
Canopus, diversorium vitiorum. Ep. 51, 3.
Cantabri. Dial. XII, 7, 9.
canterio vehi. Ep. 87, 9.
cantica. Dial. X, 12, 4. explicatio in morem cantici ducta. Ep. 114, 1.
cantilena Epicurea. Ep. 24, 18.
cantores. in commissionibus nostris plus cantorum est quam in theatris olim spectatorum fuit. Ep. 84, 10.
cautus. Dial. IV, 2, 4. B. IV, 6, 5. NQ. II, 6, 5. cautus credebantur olim attrahere imbres et repellere. NQ. IV, 7, 3. cautus molles et infracti. Ep. 90, 19.
capillamenta vitis. Ep. 86, 20.
capillum submittere. Dial. XI, 17, 5. comere. NQ. I, 17, 7. Ep. 124, 22. capillorum eadem species (in exoletis spectata). Ep. 95, 24. capilli cultiores. Dial. IV, 33, 3. X, 12, 3. pares. Ep. 82, 15. inhorrescunt ira. Dial. IV, 35, 3. horrent et subriguntur. Dial. III, 1, 4. feminis defluunt. Ep. 95, 20, 21.
capitalis amicitia. Dial. X, 15, 1. capitale supplicium. Ep. 18, 11.
Capitolinus voltus. Dial. VI, 13, 2. Jupiter. XII, 10, 8.
Capitolium. Dial. VI, 13, 1. B. VII, 7, 2. NQ. II, 45, 1. Ep. 98, 72. Fr. 35—37. habet hostile vestigium. Dial. II, 6, 9. Capitolii vectigal ingens. Dial. XII, 10, 9.
Cappadocia. NQ. III, 25, 4.
capra, species quaedam ignis coelestis. NQ. I, 1, 2.
Capreae. Ep. 77, 2.
Capricornus. NQ. III, 29, 1.
de capsula toti, nitidi iuvenes. Ep. 115, 2.
captare inter se. Ep. 102, 20.
captiones, sophismata. Ep. 45, 8.
captiosa verba. Ep. 82, 23.
caput sanctum. B. VI, 35, 4. intonsum. Ep. 5, 2. caput quassare. Dial. III, 19, 2. parietis inlimum rumpere. Ep. 77, 14. velare pallio exclusis utrimque auribus. Ep. 114, 6. adaperire (honoris causa). Ep. 64, 10. capite obvoluto. Lud. 13, 1. capite agere. B. VI, 1, 1. capitis dolor. Ep. 78, 9. sanguine misso levatur. Ep. 70, 16. caput radicum. Ep. 86, 17. caput felicitate nimia motum. Ep. 114, 8.
Car. in Care experiri. NQ. IV, 5, 3.
Cares. B. V, 6, 1.
carcer. Dial. V, 32, 2, 37, 3. XI, 14, 4. Cl. I, 15, 7. carcer terrenus. Ep. 102, 22. carceres pleni. Dial. IV, 9, 3. carceris alimenta. Ep. 18, 11. in carcere ludi neminem iuvant. Cl. I, 26, 2. carcer infernus. Dial. VI, 19, 4. Ep. 82, 16.
cardiacus. Ep. 15, 3.
Caria. NQ. III, 19, 2.
caricae. Ep. 87, 3.
carmen salutare. Dial. X, 9, 2. agreste. B. IV, 6, 5. veneficae. Ep. 9, 6. carmen: di melius. Ep. 98, 5. carmina referta sunt vocibus philosophicis. Ep. 33, 2. eae facilius singulae insidunt circumscriptae et carminis modo inclusae. Ep. 33, 6. sensus nostros clariiores carminis arta necessitas efficit. Ep. 108, 10, 11.
Carnaeades. Dial. X, 14, 2.
carnifex. Dial. V, 15, 3. VI, 1, 4. IX, 11, II. NQ. II, 59, 8. Ep. 70, 8. carni ficum turba. Ep. 24, 14. collegium. Dial. IX, 5, 1.

- caro morticina in vivis. Ep. 122, 4. carne se constare sentit omne animal. Ep. 121, 21.
- Carthaginenses. Dial. VIII, 4, 1. 8, 2.
- Carthago. Dial. II, 6, 8. III, 11, 7. IV, 5, 4. XI, 1, 2. 14, 5. XII, 12, 6. NQ. III, praef. 6. IV, praef. 21. Ep. 24, 10. 86, 5.
- casa. Dial. XII, 9, 3. Ep. 47, 10. 90, 10. potest ex casa vir magnus exire. Ep. 66, 3.
- caseum mus rodit. Ep. 48, 6.
- Caspium mare. NQ. III, 29, 8.
- Cassander. NQ. III, 11, 3.
- castellum. Dial. V, 22, 4. B. VII, 3, 2.
- castigatio aliquando necessaria est, sed haec sincera, cum ratione. Dial. III, 6, 1. corrigendus est qui peccat non sine castigatione sed sine ira. ib. 15, 1. 16, 1. bonorum magistratum, parentum, praeceptorum, iudicum castigatio sic accipienda est quomodo scalpellum et abstinencia et alia, quae profutura torquent. Dial. IV, 27, 3. et denuncialis et castigatio insanos coercuit. Ep. 94, 36. si imponit pudorem castigatio, cur admonitio non faciat? ib. §. 44.
- Castor et Pollux, stellae velis insidentes in magna tempestate. NQ. I, 1, 13. ad Castoris negotiantes. Dial. II, 13, 4.
- castrare puerorum greges. Dial. III, 21, 3. Fr. 34.
- castrensiu laboru tarda manipretia. Ep. 101, 6.
- castum corpus. Ep. 108, 14.
- casus. Ep. 16, 5. necesse est multum in vita nostra casus possit, quia vivimus casu. Ep. 71, 3. qui bonus casu est, non promittet se talem in perpetuum. Ep. 95, 39. nulli sapere casu obigit. Ep. 76, 6. Sex casus nominum. NQ. V, 17, 1.
- Cataegis ventus. NQ. V, 17, 5.
- Catacratae. NQ. IV, 2, 4. 5.
- catena. Dial. IX, 10, 3. Ep. 9, 8. 14, 4. catenarum sono delectari. Cl. I, 26, 3. catena eadem copulat custodiam et militem. Ep. 5, 7.
- cathedra. Cl. I, 9, 7.
- cathedrarius philosophus. Dial. X, 10, 1.
- Catilina. Dial. V, 18, 2. VI, 20, 5. B. V, 16, 1. 17, 2. Catilinarum tantum. Dial. VI, 20, 5. X, 5, 1.
- Cato, M. Porcius, censorius. Dial. VII, 21, 3. Rem. 7, 1. aedilis. Ep. 86, 10. eum tam e republica fuit nasci quam Scipionem. Ep. 87, 9. canterio vehabatur et hipperis quidem impositis. ib. §. 9. 10. eius domi forisque egregia facta. Ep. 95, 72. uxor. Fr. 65. dictum. B. V, 7, 5. praecepta. Ep. 94, 27. citatur. Ep. 122, 2.
- Cato, M. Porcius Uticensis, describitur. Ep. 95, 69—71. eius divitiae. Dial. VII, 21, 3. uxor Marcia. Fr. 74. filia minor Marcia. Fr. 72 sq. dicta. Dial. IV, 32, 2. V, 38, 2. vita. Dial. I, 3, 14. II, 1, 3. 2, 1. 2. VI, 20, 6. VII, 18, 3. IX, 17, 4. 9. XII, 13, 5. B. V, 17, 2. Ep. 7, 6. 11, 10. 14, 12. 13. 51, 12. 71, 8. 10. 11. mors. Dial. I, 2, 9—12. VI, 20, 6. 22, 3. IX, 16, 1. 4. Ep. 13, 14. 24, 6—8. 67, 7. 13. 70, 19. 71, 15—17. 82, 12. 13. 95, 72. 98, 12. laus. Dial. II, 7, 1. IX, 7, 5. XII, 9, 5. Ep. 24, 10. 25, 6. 79, 14. 97, 8. 104, 29—33. Rem. 7, 1. numquam apertius quam coram Catone peccatum est. Ep. 97, 1. 2. cf. Dial. IX, 7, 5.
- M. Cato uterque. Ep. 64, 10. Catones. Dial. VI, 25, 1. Ep. 70, 22. 95, 72. 97, 10. 104, 21. 118, 4. 120, 19.
- Catoniana aetas. Dial. IX, 7, 5. Catoniana (praecepta). Ep. 94, 27.
- Catonius. vid. *Justus*.
- Catullus citatur non nominatim. Lud. 11, 6.
- catulus. Dial. VI, 7, 2. 12, 2. Cl. I, 16, 5. Catuli dictum. Ep. 97, 6.
- Caucasus. NQ. IV, 2, 19.
- caudex apud antiquos vocatur plurium tabularum contextus. Dial. X, 13, 4.
- Caudex cur Claudius appellatus sit. Dial. X, 13, 4.
- cavea aeneatoribus cineta. Ep. 84, 10. summa cavea. Dial. IX, 11, 8. caveae bestiarum. Dial. V, 3, 6. 17, 3. IX, 3, 2. Ep. 70, 6.
- cavallatio. Dial. X, 10, 1. Cl. II, 4, 3. B. II, 17, 1. VII, 4, 8. NQ. V, 1, 5. cavillationes non habent persuadendi vim. Ep. 82, 8 sqq. 83, 8 sqq. 108, 12.
- cavillatores. Ep. 102, 20.
- causa efficiens et praecedens. Ep. 87, 31. 33. 34. e causa et materia omnia fiunt. de causa discrepant sententiae Stoicorum, Aristotelis, Platonis, Senecae. Ep. 65, 2—14. causarum inquisitionem, etymologiam, necessariam partem philosophiae iudicat. Ep. 93, 65. bonae causae melior condicio videtur, si ad iudicem quam si ad arbitrum mittitur. B. III, 7, 5. causarum actiones. Dial. X, 7, 6.
- causarium corpus. NQ. I, prol. 4. causariae partes in animo. Ep. 68, 7.
- causidicus. Dial. V, 37, 2. Lud. 7, 5. 12, 2. 3. v. 54.
- cautiones. B. III, 7, 7. VII, 10, 3.
- Cebes redemisse ac docuisse Phaedonem traditur. Fr. 23.
- Cecropium mel. Epigr. VI, 8.

- Celcr.* vid. *Asinius*.
celeritas dicendi non decet philosophum. Ep. 40, 52, 8.
cella Jovis. Ep. 95, 72. *cella laxior.* Dial. IX, 8, 6. *cellae pauperum.* Ep. 18, 7, 100, 6.
cellarii. Ep. 122, 16.
censeri domino suo. B. VII, 4, 3. *capite.* B. VII, 8, 1. hoc amplius censeo. Dial. VII, 3, 2. NQ. III, 15, 1.
censores alienae vitae. Ep. 123, 10.
Censorius. vid. *Cato*.
ensorium crimen. Dial. VII, 21, 3. *ensoria nota.* Ep. 95, 41.
censura. B. II, 8, 2. IV, 28, 5. Ep. 95, 27. *convivarum.* Ep. 47, 8. *sua cuiusque.* Dial. X, 10, 3. *regnantium censuram agere.* Ep. 108, 13.
census. Dial. XII, 10, 6. B. I, 3, 10. III, 7, 7, 18, 2. VII, 8, 1. Ep. 12, 6, 95, 58. Rem. 4, 1. *senatorius.* B. VII, 9, 2. *censum equestrem consumens coena.* Ep. 95, 41. *censum locupletis domus auribus gerere.* Dial. VII, 17, 2. *censum adferre.* Ep. 119, 9.
Centauri. Ep. 58, 15.
centesimae sanguinolentae. B. VII, 10, 4.
in centunculo dormire. Ep. 80, 8.
centuria. in centurias describitur exercitus. Ep. 89, 3.
centurio. Cl. I, 16, 3. NQ. VI, 8, 3. Ep. 83, 12. *supplicio praepositus.* Dial. III, 18, 4. V, 19, 5. IX, 14, 7.
cera (pictoris). Ep. 121, 5.
Cerberus. Lud. 13, 3. Ep. 24, 18.
cerebrum movet felicitas non uno genere. Ep. 36, 1. *cerebri aestuantis verminationes.* Ep. 95, 17.
Ceres. Fr. 88.
cereus. Dial. IX, 11, 7. X, 20, 5. Ep. 122, 10. *tenuis cerei fila.* Ep. 114, 5. (ex Maecenate.)
cernere inter se ferro, nunc decernere dicitur. Ep. 58, 3.
cernulare. Ep. 8, 4.
ceroma. Dial. X, 12, 2. Ep. 57, 1.
certamina sacra. Dial. II, 9, 15.
cervix praedicatur noxio. Dial. III, 16, 5.
cervicem praebere. Ep. 82, 12. Dial. IX, 16, 1. *porrigere.* Dial. III, 18, 3. B. III, c. 25. NQ. II, 59, 7. Ep. 47, 4. 82, 9. *praestare.* Fr. 25. *mediam uno ictu decidere.* Dial. II, 18, 3. cf. VI, 26, 2. IX, 11, 5. *dilatare.* Ep. 15, 2.
cervicibus sarcinam portare. Dial. IV, 12, 4-5. V, 6, 6. *grave est teneris cervicibus iugum.* Dial. I, 4, 7. *Augustus nondum subactis populi Romani cervicibus manum imposuit.* Cl. I, 10, 2.
cervus. Dial. IV, 16, 1. B. II, 29, 1.
ceryx. Dial. IX, 4, 5.
cestu decernere vetant suos Laecadae-
monii. B. V, 3, 1. *cestu vincere.* Ep. 88, 19.
Cethegus. Fr. 110, 114.
Chaerea tribunus militum a Caligula derisus eum occidit. Dial. II, 18, 3. Ep. 4, 7.
χαλαζοφύλακες, speculatores fulurae grandinis. NQ. IV, 6, 2.
Chalcis. NQ. VI, 17, 3. 25, 4.
Chaldaei. NQ. II, 32, 6. VII, 4, 1. 28, 1.
chamaeleontes. NQ. I, 5, 7.
chaos Epicureum. Ep. 72, 9.
characterismos. Ep. 95, 25 sqq.
Charinus magistratus. Ep. 18, 9.
Charis. B. I, 3, 10, 4, 4.
Charmander, de cometis. NQ. VII, 5, 3.
Charondas. Ep. 90, 6.
charta. Cl. II, 1, 2.
Charybdis. Dial. VI, 17, 2. NQ. III, 29, 7. Ep. 14, 8. 31, 9. 79, 1.
chasmata. NQ. I, 14, 1. VI, 9, 2.
Chelidon, unus ex Cleopatras mollibus. Ep. 87, 16.
Chersonesus. NQ. III, 26, 6.
Chimaera. Ep. 113, 9.
chiragra. Ep. 78, 9.
chirographum dare. B. II, 23, 2. *reformare ad proposita.* Ep. 94, 51.
Chius. vid. *Ariston. Metrodorus. Oenopides*.
chlamydati. Dial. VII, 2, 2.
chlamys. Ep. 76, 31.
chorda. Ep. 87, 12, 13.
chorus. Ep. 84, 9. 10.
chriae. Ep. 33, 7.
Chrysippus. Dial. VIII, 3, 1. 6, 4. 5, 7, 4. IX, 1, 10. B. VII, 8, 2. Ep. 33, 4. 56, 3. 104, 21. *citatur.* Dial. II, 17, 1. B. I, 3, 8. 9, 4, 1. II, 17, 3. 25, 3. III, 22, 1. Ep. 9, 14. 113, 23. Fr. 46.
Chrysippi. Ep. 22, 11.
cibaria. Dial. X, 18, 5. B. III, 21, 2.
cibus. Dial. IX, 1, 6. 9, 2. 3. X, 7, 9. Ep. 5, 4. 8, 5. 95, 15. 18. *cibi pretiosi.* Dial. XII, 10, 5. *copia ciborum subtilitas impeditur.* Ep. 15, 3. *timentibus cibus crescit in ore, haeret in faucibus, elabitur manibus.* Ep. 82, 21. *vis ciborum voluptatem contemnere: exitum specta.* Ep. 110, 13.
cicada. Ep. 87, 19.
cicatrix. B. VI, 26, 2. NQ. III, 15, 6. *sine cicatrice sanari.* Fr. 91.
Cicero, M. Tullius. B. VII, 6, 1. NQ. II, 56, 1. Ep. 97, 8. *eius vita inquieta.* Dial. X, c. 5. *exilium.* B. V, 17, 2. Dial. IV, 2, 3. *uxor Terentia.* Fr. 61. *urbanitas et inimicitiae cum Vatinius.* Dial. II, 17, 3. *mors.* Dial. VI, 20, 5. IX, 16, 1. *eius carmina deridet Seneca.* Dial. V, 37, 5. Fr. 111. *eius exemplum*

- in vertendis graecis versibus sequitur. Ep. 107, 10. eius libri ad philosophiam pertinentes paene totidem quot Fabiani. Ep. 100, 9. eius compositio una. Ep. 100, 7. in exitu lenta, devexa et molliter detinens nec aliter quam solet, ad morem suum pedemque respondens. Ep. 114, 16. fuit gradarius. Ep. 40, 11. eius verbum *opitulari*. Ep. 17, 2. *essentia*. Ep. 58, 6. *cavillationes* vocat sophismata. Ep. 111, 1. Ennium laudat et imitatur. Fr. 110—112. Citatur. Dial. IX, 11, 4. X, 5, 2. Ep. 49, 5. 97, 4. 108, 30—34. 118, 1. 2. Fr. 112. eius dictum. Fr. 61.
- Cicero filius consul. B. IV, 30, 2.
- Cicerones, Domitios, Messalas et quicquid floris in civitate erat, Augustus clementiae suae debebat. Cl. I, 10, 1.
- Cicones. NQ. III, 20, 3. (ex Ovid. Metam. XV, 313.)
- ciconia lacertam quaerit. Ep. 108, 29.
- cicuta magnum fecit Socratem. Ep. 13, 14.
- Cimber. vid. *Tullius*.
- Cimbri a Mario concisi. Ep. 94, 66. iis pro virtute ira erat. Dial. III, 11, 2.
- Cimbricae caedes. B. V, 16, 2.
- cinnamomum crispere. Ep. 114, 5. (ex Maecenate.)
- cingere. alte cincti. Ep. 33, 2. 92, 35.
- cinerarius. Dial. II, 14, 1.
- cingulum. Fr. 80.
- cinis exaequat omnia. Dial. VI, 11, 2. aequat omnes. Ep. 91, 16.
- Cinna, consul. B. IV, 30, 2.
- Cinna, L., insidias struxit Augusto. Cl. I, 9, 2—12.
- circensae tomentum. Dial. VII, 25, 2. Circensium clamor. Ep. 83, 7.
- Circius ventus. NQ. V, 17, 5.
- circulans philosophus. Ep. 40, 3. 52, 8. grammaticus. 88, 40.
- circulator. B. VI, 11, 2. Ep. 29, 7.
- circulus. NQ. I, 2, 2. Ep. 74, 27. 77, 6. circuli coeli. NQ. V, 17, 2. in aliquo circulo tempus terere. Dial. I, 5, 4. cf. B. VII, 22, 2.
- circumitus Siciliae. Ep. 79, 1. coelestia per circuitus certos vertuntur. Ep. 108, 20. per circuitum. Rem. I, 3.
- circumlitio operosa et in picturae modum variata. Ep. 86, 6.
- circumscribere. Dial. XII, 19, 7. NQ. III, 18, 1. Ep. 87, 41. 108, 14.
- circumscriptio. Dial. IV, 9, 4. V, 2, 1. Ep. 82, 22. 97, 11.
- circumscriptor. Dial. IX, 8, 4.
- circumstantia, ἀντιπερίστασις. NQ. II, 7, 2.
- circumtonsa oratio. Ep. 115, 2.
- cirtus. Dial. IV, 8, 1. VII, c. 28. IX, 9, 3. X, 13, 6. Ep. 76, 2. 108, 32. Flaminius. B. V, 16, 5.
- cisium. Ep. 72, 2.
- cisterna. Ep. 86, 4.
- cisternina aqua. Ep. 86, 21.
- cithara. Lud. 4, 1, v. 18.
- citrus. Dial. IX, 9, 6.
- civica (corona). Cl. I, 26, 5. B. I, 5, 6. V, 16, 3.
- civilis pars philosophiae. Ep. 89, 10. animus ad civilia erectus. Dial. IX, 2, 9.
- civilia opera. Dial. X, 13, 3. civiles res frontem desiderant. Dial. IX, 6, 3.
- Fabiani Papirii libri, qui inscribuntur [artium] civilium. Ep. 100, 1. civilia. Ep. 109, 14.
- civis boni nunquam inutilis est opera. Dial. IX, 4, 6. non opus est eo cive, cui plus opus sit quam uni civi. B. VII, 7, 5. nefas est nocere patriae: ergo civi quoque, nam hic pars patriae est. ergo et homini, nam hic in maiore tibi urbe civis est. Dial. IV, 31, 7. cives boni. B. VI, 37, 3. civium amor unum est inexpugnabile munimentum. Cl. I, 19, 6. civium Romanorum coloniae. Dial. XII, 7, 9. 7.
- civitatis captae facies. B. VII, 27, 1. 2. Cl. I, 26, 2. civitatem potentis populi dare. B. III, 9, 1. VI, 19, 2. civitatis mores magis corrigit parcitas animadversionum. Cl. I, 22, 2. civitatis rectorem quomodo deceat ingenia curare. Dial. I, 6, 3—5. ad civitatis vitam reductus. Ep. 108, 15.
- civitalulas vendere. Lud. 9, 4.
- clamores audientium. Ep. 52, 9—14.
- Claranus, condiscipulus Senecae, laudatur. Ep. 66, 1—4.
- claritas quae post mortem contingit, bonum est. Ep. 102, 3 sqq. potest unius boni viri iudicio esse contenta. 103, 11. differt a gloria. 102, 17.
- classicum cum cecinit, pauperias sciri, non se peti. Ep. 17, 3. quisquis vir est, mallet somnum suum classico quam symphonia rumpi. Ep. 51, 12. classico concio convocanda in supplicio. Dial. III, 16, 5.
- classis. Dial. VI, 26, 4. B. VI, 3, 2. 32, 3. NQ. V, 18, 5.
- clava. NQ. I, 7, 1.
- Claudia, virgo Vestalis. Fr. 80.
- Claudiana lingua. Lud. 14, 2. Claudianus cometes. NQ. VII, 21, 3. 29, 3.
- Claudius. vid. *Caesar*.
- Claudius Caudex. Dial. X, 13, 4.
- Quadrigarius in duodevicesimo annu-
lium citatur B. III, 23, 2.
- clavis. Dial. IV, 25, 3. Ep. 90, 8.
- claustra ferrea. B. VI, 3, 2.
- clausula. Ep. 77, 20. clausulas abrum-
7*

- pere, ne ad expectatum respondeant. Ep. 100, 6. 114, 16.
- clavus. laius clavus. Ep. 98, 13.
- Cleanthes aquam traxit et rigando horto locavit manus. Ep. 44, 3. vitae Zenonis interfuit. Ep. 6, 6. eius versus, quos in latinum sermonem mutavit Seneca. Ep. 107, 10. 11. Praeterea commemoratur Dial. VIII, 6, 5. IX, 1, 10. B. V, 14, 1. VI, 11, 1. 12, 2. Ep. 33, 4. 7. 3. 64, 10. 94, 4. 108, 10. 113, 23.
- clemens quis vocandus sit. Cl. I, 20, 3.
- clementia quamvis inter innocentes cesset, tamen ab iis colenda. Cl. I, 2, 1. nulla virtus magis homini, et inter homines nulli magis quam regi aut principi convenit. ib. c. 3, 2 sqq. non est lassa crudelitas. c. 11, 2. quid sit. II, 3, 1. 2. Ep. 88, 30. non est contraria severitati sed crudelitati. Cl. II, 4, 1—3. differt a misericordia. ib. c. 4, 4—6, 4. differt a venia. ib. c. 7.
- Cleoneae. ibi *χαλαζοσύλακες*. NQ. IV, 6, 2.
- Cleopatra. NQ. IV, 2, 16. Ep. 83, 25. 87, 16.
- clepsydra. Ep. 24, 20.
- Clidemos. NQ. II, 55, 4.
- cliens. Dial. V, 8, 6. VI, 10, 1. IX, 16, 1. X, 2, 4. 3, 2. 7, 6. 14, 4. B. II, 23, 3. Ep. 19, 4. 47, 18. 59, 15. 68, 11. 76, 12.
- clipei (ignes coelestes). NQ. I, 1, 15. VII, 20, 2.
- Clitus inter epulas manu Alexandri transfossus. Dial. V, 17, 1. Ep. 83, 19.
- clivus. Dial. VII, 15, 5. 25, 6.
- cloacae Augiae. Lud. 7, 5. quomodo denarius in cloacam cadit, sic pecunia in quosdam homines. Ep. 87, 16.
- Cloacinam Tatius dedicavit. Fr. 33.
- Clodian iudices. Ep. 97, 6.
- Clodius, P. Dial. II, 2, 1. IV, 2, 3. reus ob adulterium cum Caesaris uxore violatis religionibus commissum. Ep. 97, 2. 9.
- Clodii. Dial. X, 5, 1. Ep. 97, 10.
- Cloelia. Dial. VI, 16, 2.
- clostrum. B. VII, 21, 2.
- Clotho. Lud. 3, 3.
- lunes. Ep. 47, 6.
- Clytaemnestra. Fr. 66.
- coactor. Ep. 52, 4.
- coagmenta signorum solvuntur aestu. NQ. IV, 2, 18.
- Cocceii. Cl. I, 10, 1.
- Cocles. vid. *Horatius*.
- coctiles lapides. Ep. 90, 33.
- coctura. Ep. 90, 33.
- codicariae naves. Dial. X, 13, 4.
- codices, publicae tabulae. Dial. X, 13, 4.
- codicilli. Cl. I, 15, 4. Ep. 55, 11.
- coelestium natura semper in motu est. Dial. XII, 6, 7. coelestium statuta magnitudo est. Ep. 79, 10. coelestia per statas vices remeant et effectus rerum omnium aut movent aut notant. Ep. 88, 15. debemus et soli et lunae et ceteris coelestibus beneficium. B. VI, 23, 3. nova coelestium observatio est et nuper in Graeciam invecta. NQ. VII, 3, 2. coelestium notitia glorians. Ep. 88, 14.
- Coelius orator iracundissimus. Dial. V, 8, 6.
- coelum hoc totum, omnes hae stellae et sol alimentum ex terra trahunt et inter se partiuntur. NQ. VI, 16, 2. coeli ingens spatium. NQ. I, prol. 12. eius natura. ib. II, 1, 1. divisio. ib. V, 17, 2—4. coelum ardere visum. NQ. I, 15, 5. ardebit aliquando. Epigr. VII, 5. coeli recessus, *βοδυνος*. NQ. I, 14, 1. coelum aperire arboribus. Cl. II, 7, 4. coelum liberum. Dial. IX, 17, 8.
- coena. Dial. IV, 24, 1. 33, 3. VI, 22, 6. IX, 7, 2. X, 12, 6. 16, 3. B. IV, 39, 3. Ep. 122, 9. 16. coena publica. Ep. 98, 13. aditales coenae. Ep. 95, 41. coenis in lucem perductis ingesta prandia. NQ. IV, 13, 6. coena peracta reliquiae circumstantibus dividuntur. Ep. 77, 8. coenarum lautitia. Ep. 114, 9. elegantia. Ep. 122, 18. bibere post coenam volgare. Ep. 122, 6.
- coenare tardius. Ep. 77, 17. lautius. Dial. VII, 27, 4. sine populo. Dial. IX, 9, 3. humi. ib. XII, 12, 3. coenanti domino consuetudo superbissima circumdedit stantium servorum turbam. Ep. 47, 2.
- coenatio. Dial. I, 4, 9. IX, 9, 5. XII, 9, 2. Ep. 78, 23. 90, 9. 15. coenatio velis ac specularibus munita. NQ. IV, 13, 7. populi capax. Ep. 115, 8.
- coentum. Ep. 92, 31. 94, 58.
- coetus sacer. Dial. VI, 25, 1.
- cogitare male. Ep. 9, 8. 104, 6.
- cogitatio nostra coeli munimenta perrumpit. Dial. VIII, 5, 6.
- cognatio omnium inter omnia. Ep. 108, 19.
- cognitio. Cl. I, 15, 3. B. V, 24, 2. a cognitionibus esse. Lud. 15, 2.
- cognomen. B. IV, 8, 3.
- coheres. Cl. I, 16, 1.
- cohors. Dial. V, 22, 5. B. V, 16, 1. NQ. I, 15, 5. cohors primae admissionis apud Augustum. Cl. I, 10, 1. culta servorum. Ep. 110, 17.
- colare. NQ. III, c. 5.
- colaphus. Dial. II, 5, 1. 14, 3. V, 11, 2. Lud. 15, 2. Ep. 13, 5.
- collectio in pectore. Ep. 68, 8.
- collectivus humor. NQ. III, c. 3. c. 7, 3

- collegium. B. VI, 3, 2. Dial. IX, 5, 1.
 Collina porta. B. V, 16, 3.
 collo oborto trahere. Lud. 11, 6.
 colonia. Dial. VI, 3, 1. XII, 6, 2. 7, 7.
 Ostiensis. NQ. I, 15, 5.
 colonus. Dial. IX, 8, 5. XII, 12, 5. B. VI, 4, 4. VII, 5, 2. Ep. 88, 12. 114, 28. 123, 2.
 color mutabilis quorundam animalium. NQ. I, 5, 6. 7, 7, 2. sunt quidam colores, qui ex intervallo vim suam ostendunt. ib. §. 12. purpuræ varius color. ib. 3, 12. item stellarum. ib. 1, 7. lana quosdam colores semel ducit, quosdam nisi saepius macerata et recocta non perhibet. Ep. 71, 31. coloris improbi lacernæ. Ep. 114, 21.
 colorare. Dial. II, 13, 2. Ep. 16, 2. 71, 31. 86, 8. Dial. VII, 7, 3. NQ. I, 5, 11.
 colossus. Ep. 76, 31.
 columba. Dial. IV, 16, 1. colla columbarum varii coloris. NQ. I, 5, 6. 7, 2.
 columbari labris. Ep. 114, 5. (ex Maecenatæ.)
 columnæ. NQ. II, 42, 1. Ep. 86, 7. ex remoto spectantibus columnarum novissime intervalla iunguntur. B. VII, 1, 5. Dial. II, 1, 2. NQ. I, 3, 9. columnæ flagrantæ. NQ. VII, 20, 2. Ep. 94, 56. columna ignis immensi. NQ. VI, 26, 4.
 coma. Dial. X, 12, 3.
 comatus. Dial. IX, 8, 3. Ep. 66, 25.
 combibere. Ep. 123, 15.
 commensatio. Dial. III, 20, 8. XII, 10, 9. B. VI, 32, 1. NQ. IV, 13, 6. Ep. 51, 1.
 cometae. NQ. I, 15, 4. de iis agitur ib. toto lib. VII.
 comici poetae. Dial. VII, 27, 2. IX, 11, 8. aliquid comice exile. Ep. 160, 10.
 comitatus. Dial. VI, 10, 4. lautior. Ep. 87, 4.
 comitalis morbus. Dial. V, 10, 3.
 comitium. NQ. II, 49, 2. in comitio pila ludere. Ep. 104, 33. comitia. Dial. VII, 1, 5. IX, 4, 4. praetoria. Ep. 118, 4. consularia. B. VII, 28, 2. Ep. 118, 4. fortunæ. Ep. 118, 3.
 commeatu. Dial. X, 13, 4. datus duobus militibus, ut alter non sine altero rediret. Dial. III, 18, 3.
 commentarius grammatici. Ep. 108, 32. ex commentario sapere. Ep. 33, 7.
 commercium. B. VII, 9, 5. maris. B. IV, 28, 3. Indici. NQ. IV, 2, 4.
 commissiones. in quibus hodie plus cantorum est, quam in theatris olim spectatorum fuit. Ep. 84, 10.
 commissum, continuum. NQ. II, 2, 2.
 commissura. B. V, 12, 2. VII, 21, 2. NQ. I, 3, 4. II, 2, 2. 6, 5. III, 27, 5. VI, 22, 3. 31, 3.
 commoda, producta. Ep. 74, 17. 87, 29. 36. 37. 92, 16.
 commodata. Ep. 120, 18.
 communia. Ep. 67, 1. cf. 23, 1.
 communiter quæ sunt. Ep. 58, 22.
 comoedia. Dial. II, 18, 15.
 comoedi. Lud. 4, 2.
 compedes. Dial. V, 24, 2.
 compediti. Dial. IV, 10, 1.
 compendiaria (via). Lud. 13, 2. Ep. 27, 6. 119, 1. in coelum te compendiario voco. Ep. 73, 12.
 comperendinatio. Ep. 97, 5. [115, 1]
 compositio. Ep. 100, 1—7. 114, 8. 15 sqq.
 composita corpora. Ep. 102, 6. composita et non composita. NQ. II, 2, 3. modulata, ex dulci tracta compositaque. Dial. V, 35, 3. philosophi pronuntiatio sicut vita debet esse composita —, oratio, quæ veritati operam dat, incomposita debet esse et simplex. Ep. 40, 2. 4. bene compositus. Ep. 55, 8. 56, 14.
 computatio. B. VII, 10, 4. Ep. 84, 7. 88, 10.
 computatores diligentissimi. Ep. 87, 5.
 concentus ex dissonis. Ep. 84, 10.
 conchylio multo saturata purpura. Dial. XII, 11, 2. purpura eodem conchylio non in unum modum exit: interest, quam diu macerata sit —. NQ. I, 3, 12. conchylia ultimi maris. Dial. XII, 10, 2. conchylia superi atque inferi maris stomachi nausiantis remedium. Dial. I, 3, 6. Ep. 89, 22.
 conchyliati. Ep. 62, 3.
 conciliatura. Ep. 97, 9.
 concinnitas non est ornamentum virile. Ep. 115, 2.
 concio. Dial. IV, 17, 1. 25, 4. B. II, 23, 1. classico convocanda in supplicio. Dial. III, 16, 5. conciones gladio caesæ. Dial. III, 2, 3.
 concisura aquarum cubiculis interfluentium. Ep. 100, 6.
 conclamari, non laudari. Ep. 52, 13. totiens in vicinia mea conclamatum est. Dial. IX, 11, 7. conclamatum in vicino incendium saepe rixam solvit. Dial. V, 43, 3.
 conclamatio civitatis ac fuga est, ubi crebris mortibus pestilentiam esse adparuit. Cl. I, 25, 5. cum aliqua conclamatio est, pauper quomodo exeat, non quid efferat quaerit. Ep. 17, 3.
 concoquere. Dial. XII, 10, 3. B. IV, 39, 3. Ep. 78, 24. 84, 7. 86, 11. 95, 25.
 concubitus. Dial. X, 16, 5. B. VII, 1, 5. Ep. 97, 5. aliquem extinxit. Ep. 66, 43. concubitus patris matrisque minimum beneficium (liberis), nisi alia accesserint. B. III, 31, 3.
 concursare et sollicitum esse. B. VII, 14, 5.

- conkursio circumcidenda.** Dial. IX, 12, 2. **conkursio** ad divitias euntium sapiens securus laetusque ridebit. Ep. 17, 9. illa tumultu gaudens non est industria sed exagitatae mentis concursio. Ep. 3, 5.
conkursum habere. Ep. 76, 4. 86, 8.
condictum tempus coenae. Dial. X, 16, 3.
condire varie. Ep. 110, 13.
conditio omnis versabilis. Dial. IX, 11, 10. **conditio** suae adulescentiae. ib. 10, 4. pessima conditio sub homine homo est. Cl. I, 17, 2. **conditio** abominanda inter matronas est maritus servus. B. I, 3.
conditivum. Ep. 60, 4. 82, 2.
conditor mundi. Ep. 119, 15.
conditura. Ep. 84, 4. **conditurae** mille inventae. Ep. 93, 15.
conductum. B. VII, 5, 3. **actio** ex conducto et locato. B. III, 7, 1.
conflagratio. NQ. III, praef. 5. 28, 7. 29, 1. 2.
conglarium. Dial. VI, 22, 4. IX, 7, 2. X, 8, 2. XII, 10, 9. B. II, 16, 2. IV, 28, 2. Ep. 29, 5, 73, 8.
conjectura. arduum est de his, quae conjectura sequenda sunt, aliquid certi promittere. NQ. VI, 20, 5. nobis rimari illa et conjectura ire in occulta tantum licet. ib. VII, 29, 3. tollenda ex animo suspicio et conjectura, fallacissima irritamenta. Dial. IV, 24, 1.
coniunctionum proprietates. Ep. 88, 42.
coniux. Dial. VI, 10, 1.
conclusor. B. II, 17, 3. 5. [35, 1.
conubium non est cum externo. B. IV, Conon. NQ. VII, 3, 3.
conscientiam suam plenam sceleribus ac tormentis adaperire. Cl. I, 13, 3. ex conscientia tacere. ib. 9, 9. **beneficii fructus** primus ille est conscientiae. B. II, 33, 2. cf. III, 10, 1. IV, 11, 3. 21, 2. 5. **conscientiam suam** dis aperire. B. VII, 1, 7. cf. Fr. 24. **conscientia** sequitur te, custos perpetuus. Fr. 14. nihil opinionis causa, omnia conscientiae faciam. Dial. VII, 20, 4. mala facinora conscientia flagellantur. Ep. 97, 15. cf. Ep. 43, 5. 103, 7. bona conscientia. Cl. I, 1, 1. B. IV, 21, 6. Ep. 12, 9. Dial. IX, 3, 4. prodire vult et conspici. Ep. 97, 12. mala conscientia. B. III, 1, 4. Ep. 12, 9. 122, 14. tutum aliqua res in mala conscientia praestat, nulla securum. Ep. 103, 8.
consecrata. B. VII, 29, 1.
consensus servientium facit validos dominantes. Dial. II, 4, 1. **regum** illa excellens potentia per animorum consensum ministeriumque constat. B. V, 4, 2. **verbum** quidem ipsorum
 persuasione quadam et consensu iam asperius ad aures venit. Dial. XII, 5, 6. nihil horum malum est: ex consensu istis metus est. Ep. 91, 19. cum aeternitatem animarum disseminamus, non leve momentum apud nos habet consensus hominum. Ep. 117, 6. **consensus** innocentiae. Cl. I, 23, 2.
conceptum. Ep. 97, 2.
conservatio sui. Ep. 36, 8.
conservi. Ep. 47, 1.
consiliarium fulgur. NQ. II, c. 39.
consilium nasci sub diem debet. Ep. 71, 1. ita inveniendum est, ut ad summum bonum, propositum totius vitae tuae, respicias. Ep. 71, 2. **consilium** futuri ex praeterito venit. Ep. 83, 2. an de liberanti ingrato dandum sit. B. IV, 29, 1. unde sit inconstantia et dissimilitudo rerum consiliorumque. Ep. 20, 4. **consilium** amicorum, quo usus Augustus. Cl. I, 9, 3. ex consilii sententia. Ep. 67, 10.
consolationes. Ep. 94, 21. 39. 49. 95. 34. 65.
constantia. Ep. 67, 10.
consternatio publica. Cl. I, 25, 3. NQ. VI, 1, 5.
constitutio universi. Dial. VII, 15, 7. prima. B. VI, 23, 3. naturae. Ep. 95, 52. 59. an sit omnibus animalibus constitutionis suae sensus. Ep. 121, 5. quid sit **constitutio.** ib. §. 10. omne animal primum constitutioni suae conciliatur. ib. §. 14. **constitutio** Stoica. B. IV, 26, 2. V, 13, 1. **constitutio** ipsa, qua res inter se aestimantur. Ep. 95, 59. **consuetudo** calamitatum mollimentum. Dial. IX, 10, 1. 2. civitatis nunquam in eodem diu stetit. Ep. 114, 13.
consul. Dial. III, 21, 3. VI, 22, 7. IX, 4, 5. B. III, 16, 2. factus, reffectus. Ep. 104, 9. **ordinarius.** Dial. V, 31, 2. **numulariolus.** Lud. 9, 4. **postmeridianus,** in Cal. Julius designatus. Lud. 9, 2. eius honori honorem habent equo desilientes, caput adaperientes, semita cedentes. Ep. 64, 10. multos **consules** numerare inter magna bona. Ep. 4, 4. tot **consulum** vina. Ep. 114, 26.
consularis. Dial. II, 18, 2. V, 18, 3. B. II, 12, 1. III, 33, 1. **serviens** ancillae. Ep. 47, 17. **consularium** virorum capita ostendi sibi Sulla patitur. Dial. I, 3, 8. **consularia** comitia. B. VII, 28, 2. **spolia.** Dial. VI, 20, 5.
consulatus. Dial. I, 4, 2. V, 31, 2. VI, 14, 2. X, 17, 6. XI, 11, 4. XII, 9, 5. 13, 5. Cl. I, 9, 12. B. I, 5, 1. II, 27, 4. III, 33, 2. V, 16, 2. 4. 17, 2. Ep. 59, 2. Fr. 79.
contactus. Dial. IX, 7, 3.

- contagium. Ep. 13, 6.
 contemplatio rerum non minus secundum naturam est quam actio, nec est contemplatio sine actione. Dial. VIII, 5, 1—8. tria vitae genera, quorum unum voluptati vacat, alterum contemplationi, tertium actioni, omnia ad idem sub alio atque alio titulo perveniunt. ib. c. 7.
 contemplativa ars nulla sine decretis suis est. philosophia autem et contemplativa est et activa. Ep. 95, 10.
 contemptio laboris bonum est, non labor. Ep. 31, 4. exilium saepe contemplatione omni caret. Dial. XII, 13, 8. difficile est perducere animum ad contemptionem animae. Ep. 4, 4. vera voluptas voluptatum contemptio. Dial. VII, 4, 2.
 contemptores mortis. Ep. 24, 11. magistratum. Ep. 73, 1.
 contemptus non timendus. Dial. XII, 13, 8. Cl. I, 7, 3. Ep. 105, 1. 2. 5. ad honesta vadenti contemnendus est ipse contemptus. Ep. 76, 4. quomodo vitandus sit. Ep. 14, 10. contemptus pecuniae. Ep. 108, 11. animae. NQ. VI, 32, 4. conterere annos. Dial. X, 15, 1. 20, 1. vitam. Dial. VII, 1, 2. forum. Ep. 14, 18. togam. Ep. 4, 11. manus osculis. Ep. 118, 3.
 continuatio. NQ. II, 2, 2.
 contingere et accidere. Ep. 110, 3.
 continuum et commissum. NQ. II, 2, 2. continua corpora. Ep. 102, 6.
 contractio aequae letalis res est ac torpor. Ep. 82, 3.
 contractum frigus est et pigrum. Dial. IV, 19, 2. contractus sollicitudine animus. Dial. XII, 18, 5. NQ. VI, 18, 6. B. II, 34, 4. contracta mens inexplicabili formidine. Ep. 101, 8.
 contrahere frontem. Dial. IV, 2, 5. V, 33, 4. aeger et infelicitis valitudinis est, quem levis aura contraxit. Dial. IV, 25, 1. moeror contundit mentes, abicit, contrahit. Cl. II, 5, 4. qui se laetis rebus non inflavit, nec mutatis contrahit. Dial. XII, 5, 5. duritiam suadeo et in funere ipso rigere voltum volo et animum ne contrahi quidem patior? Ep. 99, 15. ad offensiones rerum hominumque sapiens non contrahitur. Dial. II, 9, 3. modo dilatat se usque ad invidiam, modo subsidit et contrahitur infra humilitatem vere iacentium. Ep. 120, 21. contrahe simul et quod gaudes et quod times. Ep. 110, 4.
 controversiosam rem pro confessa vindicare. Ep. 85, 24.
 contubernalis. Dial. IX, 4, 3. Ep. 9, 3.
 contubernium. Dial. VI, 10, 4. IX, 11, 7. Ep. 6, 6. hominis. Dial. V, 8, 3. matremum paternumque. Dial. VI, 24, 1.
 contumacia. Dial. V, 35, 1. non facit ad aulam. Dial. IX, 6, 3.
 contumaces esse sapientes contemptoresque magistratum ac regum negat Seneca ep. 73.
 contumelia differt ab iniuria. Dial. II, 5, 1. 10, 1. non cadit in sapientem. ib. c. 10—14. 16, 3. a contemptu dicta. c. 11, 2. contumeliarum exempla. c. 16, 4—18, 5. Dial. V, 38. contumeliarum patientia ingens instrumentum ad tutelam regni. Dial. V, 23, 2. contumeliae acerbiores principibus quam iniuriae. Cl. I, 10, 3. contumeliam ipsi contumeliae facere. Dial. XII, 13, 7.
 conversari cum amicis absentibus licet. Ep. 55, 9—11. sumuntur a conversantibus mores. Dial. V, 8, 1.
 conversatio recens. Ep. 100, 12. blanda. Dial. X, 3, 3. hilaris. Ep. 99, 19. sordida. Ep. 47, 15. dissimilium nocet. Dial. IX, 17, 3. Ep. 32, 2. inimica est multorum conversatio. Ep. 7, 2. nulla res magis animis honesta induit quam bonorum virorum conversatio. Ep. 94, 40, 41.
 convivium vicinis facere voce exercenda. Ep. 15, 8. canentium nocturna convicia. Ep. 51, 12. cf. Ep. 56, 15. non est ista admonitio: convivium est. B. VII, 25, 2. convivium civile. Dial. IV, 25, 4.
 convictor. Lud. 3, 4. 14, 2. convictor de licatu paulatim enervat et emollit. Ep. 7, 7. ebriosos convictores in amore meri traxit. Dial. V, 8, 2.
 convictus. Dial. IX, 17, 8. Ep. 6, 5.
 conviva centesimus. Dial. IV, 33, 4. ebrius. V, 11, 4. temperans. IX, 4, 3. convivae. Dial. VII, 25, 2. IX, 1, 7. Ep. 19, 11. servus, cui conviviarum censura permissa est. Ep. 47, 8.
 convivia. Dial. V, 14, 4. 37, 1. IX, 1, 8. 4, 3. X, 7, 2. 12, 5. Cl. I, 26, 2. B. I, 10, 2. tempestiva. Dial. IV, 28, 8.
 convolutari. Ep. 114, 25.
 coquus. Dial. X, 12, 5. Ep. 87, 17. 88, 18. 90, 15. 95, 23. 114, 26. 122, 16. 123, 1. coquus dentium opera fungitur. Ep. 95, 27. coqui ipsos cum obsoniis focos transferentes. Ep. 78, 23.
 cor. Dial. IV, 19, 2. V, 14, 2. 3. Ep. 51, 13. 95, 64. cor exsiliit imperatori ante pugnam. Dial. IV, 3, 3. aerumnae cor ipsum exedentes. Ep. 80, 6. licet (in igne) ipsum cor plenum bona conscientia stillet: placebit illi ignis, per quem bona fides conlucebit. B. IV, 21, 6.
 Corbulo. Dial. II, 17, 1.
 cordatus, pulchre. Lud. 12, 3. v. 7.
 Corduba Senecae exilium lugens. Epigr. IX. Cordubae pericula. ib. 5—12.
 Cordubenses. Fr. 88.

- Cordus.** vid. *Cremutius*.
Corfinium. B. III, c. 24.
Corinthia. Dial. IX, 9, 6. X, 12, 2. XII, 11, 3.
Corinthii. B. I, 13, 1.
Corinthus. Dial. XI, 1, 2.
Coriolanus. B. V, 16, 1.
corium petere. Dial. II, 14, 2. coria pro cibo. Dial. V, 20, 3. corium forma publica percussum apud Lacedaemonios usum numeratae pecuniae praestat. B. V, 14, 4.
Cornelia. Gracchorum mater. Dial. VI, 16, 3. XII, 16, 6. Fr. 79.
 — **Livii Drusi mater.** Dial. VI, 16, 4.
 — **lex a Sulla lata.** Dial. I, 3, 8. de siccariis. Lud. 14, 1.
Cornelius. vid. *Fidus*. *Scipio*. *Senecio Severus*.
Cornelii (Scipiones). Ep. 86, 10.
cornicines. Lud. 12, 1.
cornu laevum dextrumque. Dial. IX, 3, 5. cornua et tubae. NQ. II, 6, 5. (in syllogismo) Ep. 45, 8. 49, 8.
corollarium. B. VI, 17, 1.
corona ob cives servatos. Cl. I, 26, 5.
 B. I, 6. navalis B. III, 32, 4. athletarum. Ep. 78, 16. quae gestatur in sacrificio. Dial. VI, 13, 1. in convivio. Dial. IV, 33, 4. 5. adstantium in iudicio. Dial. III, 12, 3. IV, 7, 3. X, 20, 2. corona sordidior. Ep. 114, 12. declamantes et adensationem coronae captantes. Ep. 20, 2. Corona, fulgor sidera circumveniens. NQ. I, 2, 1—11. 10, 1. VII, 12, 8.
coronati. Dial. VII, 2, 2.
corporalia. Ep. 58, 11. corporales voluptates. Ep. 78, 22. sapientiam Stoici corporalem dicunt. Ep. 117, 2. corporale quiddam. ib. §. 13.
corpus exsuctum. Ep. 30, 1. fragile. Dial. VI, 11, 1. putre. Ep. 120, 17. causarium. NQ. I, prol. 4. Ep. 120, 16. res rugacissima. Ep. 58, 23. corpora multi exercent, ingenia pauci. Ep. 80, 2. corpus excoquere in sole. Dial. X, 13, 1. decoquere balneo. Ep. 108, 16. corporis exercitationes quae sint commendandae. Ep. 15, 2—9. corpori indulgendum, non serviendum. Ep. 14, 1. 2. 92, 33. corpus durius tractandum, ne animo male pareat. Ep. 8, 5. sapiens corpus inter precaria numerat. Dial. IX, 11, 1. contemptus corporis sui certa libertas est. Ep. 65, 22. 92, 33 sqq. non deformitate corporis foedatur animus sed pulchritudine animi corpus ornatur. Ep. 66, 4. animi est velamentum. Ep. 92, 13. pondus ac poena. Ep. 65, 16. non domus, sed breve hospitium. Ep. 120, 14. domicilium obnoxium. Ep. 65, 21. terram ad similitudinem humanorum corporum natura formavit. NQ. III, 15, 1 sqq. corpora sunt aut animata aut inanimata. Ep. 58, 10. quaedam continua, quaedam composita, quaedam ex distantibus. Ep. 102, 6. placet Stoicis, quod bonum est, corpus esse. Ep. 117, 2. 106, 3 sqq.
corpusculum. Ep. 23, 6. 41, 4. 65, 22. 66, 1. 3. 124, 10. fragile. Ep. 24, 16. custodia et vinculum animi, huc atque illuc iactatur. Dial. XII, 11, 7. corpusculum facere. B. IV, 13, 1.
Corsica. Dial. XII, 6, 4. 5. 7, 8. 9. 9, 1. Epigr. I. II.
corticibus arborum pleraeque gentes tegunt corpora. Ep. 90, 16.
Corvinus. vid. *Valerius*.
Coruncanus. Dial. VII, 21, 3. Ep. 114, 13.
corus ventus. NQ. V, 16, 5.
corvus. B. II, 29, 1. cur magnarum rerum faciat auspicia. NQ. II, 32, 5.
Corycus mons. NQ. III, 11, 2.
Cossus, urbis praefectus a Tiberio factus, vino mersus et madens. Ep. 83, 15.
Cossi. Cl. I, 9, 10.
cothurnati. Ep. 8, 8. 76, 31.
cothurnus. Dial. IX, 11, 8.
Cotta, quem in exilium secuta est Rutilia mater. Dial. XII, 16, 7.
 — **quem Narcissus duci iussit.** Lud. 13, 4.
crapula hesternae graves. Dial. X, 14, 4.
 Ep. 122, 2. crapulam veterem exhalare. Ep. 95, 25.
crasse intellegere. Ep. 121, 12.
Crassus (orator) quibusdam nimis cultus et recens est. Ep. 114, 13.
 — **dives.** Dial. I, 3, 14. VII, 21, 3. NQ. V, 18, 10. Ep. 4, 7. 104, 29. 119, 9.
 — **Magnus.** Lud. 11, 2. 5.
Crassi. Dial. X, 5, 1.
in crastinum revocat convivas adulatio et intemperantia aut gulae aut linguae. Ep. 47, 8. nemo in crastinum sui certior. Ep. 91, 16. nullius non vita spectat in crastinum. Ep. 45, 12. 13. crastini neglegens. Ep. 32, 4. minus ex crastino pendebis, si hodierno manum inieceris. Ep. 1, 2. ille beatissimus est et securus sui possessor, qui crastinum sine sollicitudine expectat. Ep. 12, 9. cf. Ep. 101, 4. Dial. X, 9, 1.
Crates, Stilbonis auditor. Ep. 10, 1.
crates. Ep. 90, 17.
credere omnibus et nulli, utrumque vitium est, sed alterum honestius, alterum tutius. Ep. 3, 4.
creditor. Dial. VI, 10, 2. X, 3, 2. B. VII, 14, 2. 5. 15, 1. 16, 3. 29, 2. Ep. 21, 11. 119, 1. Fr. 92. Rem. 2, 4.
creditum. B. VI, 4, 2. VII, 16, 5. differt

- a beneficio. B. III, 7, 1. IV, 12, 1. 39, 2. V, 20, 6. 21, 2.
- credulitas plurimum mali facit. Dial. IV, 24, 1.
- Cremutius Cordus, A., parens Marciae. Dial. VI, 1, 2. eius mors. VI, 1, 2. 20, 2. 22, 5—8. 26, 3. libros rerum Romanarum sanguine suo scripsit, quos Marcia in publica monumenta restituit. ib. 1, 3. in iis insignis eloquentia et libertas. 1, 4. 26, 1. 3. 5. eius de Seiano liberius dictum. 22, 4.
- crepare. ubi tecta crepuerunt et ruina signum dedit, consternatio est omnium. NQ. VI, 1, 5. Ep. 103, 2. vox generosa subito crepuit. Cl. II, 1, 1.
- crepidatus. Dial. II, 18, 3.
- crepido. Ep. 57, 4.
- crepitus. non ad ictum tantum exagitur, sed ad crepitum. Ep. 74, 3. crepitus ventris reddit. Ep. 91, 19. verborum inaniam crepitus. Ep. 123, 10.
- crecere posse imperfectae rei signum est. Ep. 66, 9.
- creta. B. V, 3, 1. quam nunc in circo cretam vocamus, calcem antiqui dicebant. Ep. 108, 32.
- Creta. NQ. III, 11, 5.
- Cretaea oppida centum. Lud. 12, 3. v. 50.
- Creticus sinus. NQ. III, 29, 8.
- cretio hereditatum. Fr. 88.
- cribrum. B. VII, 19, 1.
- crinitus puer. Ep. 119, 14.
- crisis. Ep. 83, 4.
- crispare cincinnos. Ep. 114, 5 (ex Maecenata).
- crispulus. Ep. 66, 25. 95, 24.
- Crispus Passienus. B. I, 15, 5. NQ. IV, praef. 6.
- Crispus, Senecae amicus fidelis, potens, eloquens, eloquentibus avo et patre dignus. Epigr. VI.
- crocodilorum natura, cum delphinis proelium, venatio. NQ. IV, 2, 13—15.
- crocum latentibus fistulis in altum exprimere. Ep. 90, 15.
- Croesus. Dial. IX, 11, 12. Ep. 47, 12.
- crudelitas quid sit et quomodo differat a feritate. Cl. II, 4, 1—3. minime humanum malum. Cl. I, 24, 3. sequitur fere vinolentiam. Ep. 83, 6. acerbissima, quae poenam trahit. B. II, 5, 3. ei non patet ad meliora regressus. Cl. I, 18, 2. eius regnum quale sit. Cl. I, 26, 2.
- cruditas necat. Dial. I, 3, 2. 4, 10. NQ. IV, 13, 5. Ep. 30, 16. eam adferunt epulae. Ep. 24, 16. 83, 21. 95, 16.
- crudus. Ep. 89, 22.
- crus laudatur. Ep. 33, 5. solidum. Ep. 92, 19. aridum. Cl. II, 6, 3. contracti cruris aridi nervi. Ep. 68, 8. crurum gracilitas. Dial. II, 16, 4, exilitas. ib. 18, 1. crura repanda. Fr. 62. vinculum. Ep. 95, 22. impedimenta. Dial. IX, 10, 1. crus adligatum. Ep. 80, 9. crura frangere. Dial. V, 32, 1. vellere. Ep. 114, 14.
- crusta. B. IV, 6, 2. NQ. III, 7, 1. crustae Numidicae. Ep. 86, 6.
- crustularius. Ep. 56, 2.
- crustulo pueros consolari. Ep. 99, 27.
- crux. Dial. III, 2, 2. V, 3, 6. VII, 19, 3. Cl. I, 23, 2. 26, 1. acuta. Ep. 101, 10. 11, 12. cruce aliter ab aliis fabricatae. Dial. VI, 20, 3.
- crypta Neapolitana. Ep. 57, 1. 2.
- crystallinum. Dial. V, 40, 2. 3. B. VII, 9, 3. Ep. 123, 7. poculum. Ep. 119, 3.
- crystallus. NQ. III, 25, 12.
- cubicularius. Dial. II, 14, 1.
- cubiculatae (naves). B. VII, 20, 3.
- cubiculum. Dial. V, 8, 6. VI, 22, 6. Cl. I, 9, 7. B. VII, 9, 5. Ep. 12, 8. 77, 9. 82, 13. 83, 20. 89, 21. 95, 24.
- cubile non in ambitionem compositum. Dial. IX, 1, 5. XII, 10, 8. humi positum. Ep. 5, 2. cubilia bestiarum. Dial. VII, 14, 3. Cl. I, 3, 3.
- culcita in terra iacet, ego in culcita. Ep. 87, 2. laudare solebat Attalus culcitam, quae resisteret corpori: tali utor etiam senex, in qua vestigium adparere non possit. Ep. 108, 23.
- culeo insuere. Dial. III, 16, 5. Cl. I, 15, 7. 23, 1. 2.
- culina. Dial. XII, 10, 9. Ep. 64, 1. 95, 23. 114, 26. gravitatem urbis excessi et illum odorem culinarum fumantium, quae motae quicquid pestiferi vaporis obruerant, cum pulvere effundunt. Ep. 104, 6. culina coenam prosequens. Ep. 78, 23. foedissimum patrimoniorum exitum. B. I, 10, 2.
- culmus. Ep. 8, 5. 90, 10. 121, 15.
- cultus. ad cultum se locare. Ep. 87, 9.
- cultor alicuius. Dial. X, 2, 4.
- cultus. Dial. IX, 9, 2. B. I, 10, 2. asper. Ep. 5, 2. corporum diligentior. Ep. 114, 9. B. I, 10, 2. Maecenas de cultu suo. ib. §. 5. cultus superiorum. Dial. X, 2, 1. regum. Dial. IV, 33, 2.
- Cumae. Ep. 55, 2.
- cuneare. Ep. 118, 16.
- cuniculi. Dial. V, 21, 3. NQ. III, 26, 1. V, 15, 4. Ep. 49, 8. 94, 58.
- cupere et velle. Ep. 116, 1.
- cupiditas omnis fere ipsa sibi opponitur. Dial. III, 12, 5. ingrata est. Ep. 73, 2. cupiditati nihil est satis. Dial. XII, 10, 11. Ep. 39, 5. cupiditates fatigasse ac reliquisse dulce est. Ep. 12, 5. cupiditates quoniam includi ex toto non patiuntur, non in longinquum mittendae sed in vicinum. Dial. IX, 10, 5. 6.

cura sui ianascitur. Ep. 121, 17.
 curatio misera. Dial. III, 15, 2. dura. ib.
 6, 3. curationes obire. Ep. 27, 1.
 curia. Dial. VII, 7, 3. VIII, 3, 1. IX, 5,
 1. 11, 7. Lud. 8, 1. B. V, 15, 5. Ep.
 47, 16. 73, 4. 77, 17. non omnes ad-
 mittit. Ep. 44, 2. privatis intra curiam
 morantibus sententiam dicere non li-
 cet. Lud. 9, 1.
 Curio. Ep. 114, 13.
 curiosus. Dial. V, 11, 1. VIII, 5, 3. cu-
 riosae aures. Ep. 108, 39.
 Curius. Dial. VII, 21, 3. XII, 10, 8. Ep.
 120, 19. Dentatus. IX, 5, 5. X, 13, 3.
 Ep. 120, 19.
 currus triumphantis. Dial. VI, 13, 3. X,
 13, 8. B. I, 5, 6. curribus in diversum
 actis distracta membra. Ep. 14, 5.
 cursor. B. V, 3, 1. Ep. 78, 20. cursores
 in itinere ante se agere. Ep. 87, 9.
 123, 7.
 cursus certamen. B. II, 25, 3. cursu ex-
 aequare equum vehiculumque domini.
 Dial. V, 29, 1. cursum tenere. Ep.
 85, 31.
 custodia (captivus). Ep. 5, 7. 70, 23.
 77, 18.
 custos convivae positus. Dial. IV, 33, 4.5.
 Cutillae. NQ. III, 25, 8.
 cutis haec circumiecta detrahetur tibi, no-
 vissimum velamentum tui. Ep. 102, 25.
 in totam cutem humor admissus. Ep.
 95, 16. tenera cutis. Ep. 123, 7. sum-
 mam cutem stringere. Ep. 72, 5. potest
 ingenium fortissimum ac beatissimum
 sub qualibet cute latere. Ep. 66, 1.
 plerique sapientem undique submovent
 et intra cutem suam cogunt. Ep. 9, 13.
 Cyclades sparsae. NQ. III, 27, 13 (ex
 Ovid. Met. II, 264).
 Cyclopes. NQ. II, 44, 1 (ex Ovid. Met.
 III, 305).
 Cyllentus. Lud. II, 6.
 cymba. Ep. 51, 12.
 cymbalum. NQ. II, c. 29.
 Cynicus. vid. *Demetrius*.
 Cynici. Ep. 29, 11. pauperes. Dial. VII,
 18, 3. X, 14, 2. B. II, 17, 1. libertate
 promiscua obvios monuerunt. Ep. 29, 1.
 Cynthia. Lud. 2, 1.
 cyparissiae. NQ. I, 15, 4.
 Cyprus. Dial. VI, 20, 6. B. III, 37, 3.
 NQ. VI, 26, 5. Ep. 91, 9.
 Cyrenaici voluerunt philosophiae nullam
 partem aliam nisi moralem esse. Ep.
 89, 12.
 Cynus, patrium nomen Corsicae. Epigr.
 I, 2.
 Cyrus. Dial. V, 21, 1. B. VII, 3, 1.
 Cytheriaca columba. NQ. I, 5, 6 (in
 versu Neronis).

D.

Dacus. NQ. I, prol. 8.
 Daedalus. Ep. 90, 14.
 Dahae. Ep. 71, 37.
 dama. B. II, 29, 1.
 Danubius (Danuvius). Dial. X, 4, 5. NQ.
 I, prol. 8. III, 27, 8. 9. IV 1, 1. 2.
 VI, 7, 1.
 dare quid sit. B. V, 10, 1. 2.
 Dareus rex Persarum. Dial. V, 16, 3. NQ.
 VI, 23, 3. Ep. 94, 63. 119, 7. Darei
 mater. Ep. 47, 12.
 de tuo. Ep. 23, 6. de gradu. Ep. 29, 6.
 de genu. Dial. I, 2, 6.
 debere verbum non habet nisi inter duos
 locum. B. V, 8, 3. in debitum solvere.
 Ep. 7, 10.
 debilis. Dial. VIII, 3, 4.
 debitor. Dial. VI, 10, 1. D. IV, 39, 2.
 40, 5. V, 8, 1. 19, 1. 20, 5. 21, 3. VI,
 19, 5. VII, 14, 5. Fr. 92.
 December mensis. Ep. 18, 1.
 decempea. Ep. 88, 11.
 decernere nunc dicitur, olim *cernere*. Ep.
 58, 3.
 Decius. B. IV, 27, 2. Ep. 67, 9.
 Decii. B. VI, 36, 2.
 declamare. Ep. 20, 2.
 decoctor. B. IV, 26, 3. Ep. 81, 2.
 decollare. Dial. V, 18, 4. Lud. 6, 2.
 Rem. 3, 1.
 decoquere. B. I, 1, 3. III, 17, 4. V, 21,
 3. Ep. 36, 5. Rem. 2, 4. decoqui. Ep.
 86, 11. decoquere corpus balneo deli-
 catum. Ep. 108, 16.
 decrepitu senex. Dial. X, 11, 1. Ep. 26,
 I. Fr. 36.
 decretorius stilus. Cl. I, 14, 1. decretoria
 hora. Ep. 102, 24. decretoria arma.
 Ep. 117, 25.
 decreta philosophiae, dogmata. Ep. 94,
 2. 4. 8. 13. 31. 32. 48. 95, 9. 10—12.
 34. 46. 58. Dial. VIII, 3, 1. nulla ars
 contemplativa sine decretis suis est.
 Ep. 95, 10. decreta philosophiae ne-
 cessaria sunt. Ep. 95, 37—64. decre-
 tum est persuasio ad totam pertinens
 vitam. ib. §. 44.
 decuma (hora). Dial. IX, 17, 7.
 decuria. servus in primam decuriam con-
 lectus, in qua vocem praeco experitur
 Ep. 47, 9.
 decuriones. NQ. IV, 7, 2.
 decursus imbribus. Ep. 90, 10.
 dedicatio. Dial. VI, 13, 2. X, 20, 5.
 deficere. Ep. 77, 9. 95, 9.
 defricare boves. B. VI, 12, 2.
 deicere. Ep. 83, 27. 123, 7.
 delectio NQ. II, 59, 11. Ep. 120, 16.
 delectus aquae. Ep. 56, 3. animorum.
 Dial. V 1, 5.

- Deillii. Cl. I, 10, 1.
 delectus (militum). Dial. V, 2, 4. delectum verborum eripit dolor modum excedens. Dial. XII, 1, 3.
 delegatio. B. VI, 5, 2. VII, 19, 3. Ep. 27, 4.
 delicati. Dial. V, 8, 4. 7. X, 12, 7. NQ. III, 18, 3. Ep. 47, 13. 78, 25. 80, 8. 82, 2. 114, 4. 20. 119, 15. delicati vocantur etesia. NQ. V, 11, 1.
 deliciae ad rabiem nos cogunt pervenire, ut quicquid non ex voluntate responderet, iram evocet. Ep. 47, 19. fastidio esse illis coepit vita et subit illud rabidarum deliciarum: quousque eadem? Dial. IX, 2, 15. in deliciis laboratur. Ep. 90, 16. deliciis omnia misere ac sollicitate comparantur. Ep. 119, 15. deliciae nobis debilitatem indixerunt. Ep. 55, 1.
 delictolum. Ep. 12, 3.
 deliratio acuta. Ep. 49, 8.
 Delos. NQ. VI, 26, 3. 4.
 delphinorum cum crocodilis proelium. NQ. IV, 2, 13. 14.
 Demades. B. VI, 38, 1.
 Demaratus Lacedaemonius. B. VI, 31, 4—12.
 Demetrius Poliorcetes. Dial. II, 5, 6. Ep. 9, 18.
 — Syriae rex, cuius Demetrius et Antiochus liberi fuerunt. NQ. VII, 15, 1.
 — Pompeianus. Dial. IX, 8, 6.
 — Cynicus. eius dicta. Dial. I, 3, 3. 5, 5 sq. B. VII, 1, 3. 4. 8, 2—II, 2. Ep. 67, 14. 91, 19. vita. Dial. VII, 18, 3. B. VII, 8, 2. 3. 11, 1. 2. NQ. IV, praef. 7. Ep. 20, 9. 62, 3.
 Demochares Parrhesiastes. Dial. V, 23, 2.
 Democritus. Dial. X, 14, 5. NQ. IV, c. 9. V, c. 2. VI, 20, 1. Ep. 7, 10. ridens. Dial. IV, 10, 5. IX, 15, 2. diu furere visus. Ep. 79, 14. subtilissimus antiquorum omnium. NQ. VII, 3, 2. invenisse dicitur fornicem. Ep. 90, 32. item quemadmodum ebur molliretur et decoctus calculus in zmaragdum converteretur. ib. §. 33. eius praecepta. Dial. V, 6, 3. volumen de *εὐθυμία*. Dial. IX, 2, 3. eius initium citatur ib. c. 13, 1.
 denarius. Dial. VII, 23, 3. B. II, 17, 1. IV, 39, 1. V, 20, 2. VII, 21, 2. Ep. 80, 7. 81, 14. a servo imputatus. Dial. V, 33, 3. pecunia sic in quosdam homines, quemodo denarius in cloacam cadit. Ep. 87, 16.
 dens. Dial. VII, 20, 6. Ep. 121, 15. ultimus surgenti iuventutis terminum ponit. B. IV, 6, 6. dentes quibusdam dicturis confiduntur. Ep. 11, 2. cadunt et pueris et senibus. Ep. 12, 3. 83, 4. dentium puerilium lapsus. B. IV, 6, 6. dentium inter se arietatorum sonus. Dial. V, 4, 2. dentium dolor. Ep. 78, 9.
 dentanea fulmina. NQ. II, 49, 2.
 Dentatus. vid. *Curius*.
 deponere arbores. Ep. 86, 14. 17 sqq.
 depositum. B. III, 7, 2. IV, 10, 1. 26, 3. VI, 3, 1. VII, 16, 5.
 deprecator. Ep. 28, 10.
 descendere. B. III, 27, 2. descenditum et ascendentium habitus. Ep. 123, 14.
 descriptiones virtutum. Ep. 95, 66 sqq.
 deserere. Dial. IX, 3, 5. deserit totus exercitus. Dial. IV, 10, 4. deserendi nefas. Ep. 95, 35.
 desertor. Cl. I, 16, 3.
 desideria improba. Dial. V, 30, 4. qui deponere vult desideria rerum omnium, quarum cupiditate flagravit, et oculos et aures ab iis, quae reliquit, avertat. Ep. 69, 3. omne desiderium, quod non ex inopia sed ex vitio nascitur, inexplabile. Dial. XII, 11, 4. Ep. 119, 12, naturale desiderium suorum est, quantum modicum est. Dial. VI, 7, 1. naturalia desideria finita sunt. Ep. 16, 9.
 designatores. B. VI, 38, 4.
 designatus. Ep. 118, 3.
 despumare. Ep. 68, 13. 99, 27.
 destringere sudorem. Ep. 122, 6.
 desudare. Ep. 15, 3.
 per detractionem, κατὰ στέγησιν. Ep. 87, 39.
 devotio. B. VI, 36, 2.
 deus est prima et generalis causa. Ep. 65, 12. est natura et divina ratio toti mundo inserta. B. IV, 7, 1. naturam voca, fatum, fortunam, omnia eiusdem dei nomina sunt varie utentis sua potestate. B. IV, 8, 3. cf. NQ. I, prol. 13. 14. II, c. 45. Dial. XII, 8, 3. Ep. 16, 4. 5. effugit oculos, cogitatione visendus est. NQ. VII, 30, 3. 4. in suo cuique pectore consecrandus. Fr. 123. nemo novit deum, multi de illo male existimant, et impune. Ep. 31, 10. rotundam formam deo dederunt Stoici. Ep. 113, 22. Lud. 8, 1. deus universi rector et arbiter. Ep. 16, 5. Dial. VII, 8, 4. Fr. 26. ipse se facit ante omnia. Fr. 15. deus ille maximus potentissimusque ipse vehit omnia. Ep. 31, 10. deo nihil clusum est. Ep. 83, 1. deo patemus. Fr. 24. eius divinitati omne praesens est. NQ. II, c. 36. nota diis est operis sui series. B. IV, 32, 1. deus ipse omnium conditor et rector scripsit quidem fata, sed sequitur semper pareat, semel iussit. Dial. I, 5, 8. exemplaria rerum omnium (ideas)

deus intra se habet numerosque universorum, quae agenda sunt, et modos mente complexus est. Ep. 65, 7. in exteriora quidem tendit, sed tamen in totum undique in se redit. Dial. VII, 8, 4. di immortales nullam dicere virtutem cum omni editi. Ep. 95, 36. Fr. 122. quomodo sint colendi. Ep. 95, 47—50. eorum honor qua in re sit. B. I, 6, 3. Fr. 123. deos nemo sanus timet. B. IV, 19, 1. di nec volunt nocere nec possunt. Dial. IV, 27, 1. VI, 12, 4. B. VII, 1, 7. 31, 4. Ep. 95, 49. eorum effusa benignitas. B. I, 1, 9. NQ. V, 18, 5. 13—15. carissimos nos habuerunt habentque. B. II, 29, 6. IV, 5, 1. hominibus beneficia plurima tribuunt non utilitatis suae causa. B. IV, 3, 2—9, 1. adversus deos sola voluntate grati esse possumus. B. II, 30, 2. VII, 15, 4. munera et deos vincunt. NQ. IV, 7, 1. deos vota non exorant sed admonent. B. V, 25, 4. omnia deorum sunt. totus mundus deorum immortalium templum est, solum quidem amplitudine illorum dignum. B. VII, 4, 6. 7, 3. divitias non habent. Dial. IX, 8, 5. Ep. 31, 10. regnum inermes regunt. B. VII, 3, 2. non externa cogunt deos, sed sua illis in legem aeterna voluntas est. B. VI, 23, 1. di iniuriam non accipiunt. Dial. VII, 26, 5. B. VII, 7, 3. di ipsis manus intentantur. Cl. I, 25, 5. nemo usque ad deos manus porrigit. B. V, 14, 2. quaedam crimina non puniuntur sed ad iudices deos mittuntur. B. III, 5, 2. di debitores delegantur. B. IV, 11, 3. deus non omnia homini facit. NQ. VII, 30, 3. non est pusillae rei minister. NQ. II, 32, 3. 4. deos fatigare turpe est. Ep. 31, 5. sapiens deorum socius, non supplex. ib. §. 8. deus in corpore humano hospitans. ib. §. 11. intra nos est sacer spiritus, deus. Ep. 41, 1—5. deum sequere vetus praeceptum, Stoicis probatum. Dial. VII, 15, 5. B. IV, 25, 1. 2. VII, 31, 2. Ep. 16, 5. hic est magnus animus, qui se deo tradidit. Ep. 107, 12. deo libenter parendum, fortunae contumaciter. Ep. 16, 5. optimum est, deum, quo auctore cuncta proveniunt, sine murmuratione comitari. Ep. 107, 9. di cur etiam ingratis multa tribuant. B. IV, 28, 1. deorum providentia in provehendis hominibus malis defenditur. B. IV, c. 31. 32. deus quos probat, quos amat, indurat, exercet. Dial. I, 4, 7. a bonis viris mala omnia removet. ib. 6, 1. deorum opera celebrare potius est quam Philippi aut Alexandri latrocinia. NQ. II, praef. 5. miremur deum hoc pro-

videntem, quemadmodum quae immortalia facere non potuit, defendat a morte. Ep. 58, 27. hoc est quo deum anteceditis: ille extra patientiam malorum est, vos supra patientiam. Dial. I, 6, 6. sapientem di non multo antecedunt. Ep. 53, 11. 12. 73, 12. 13. di ipsis de felicitate controversiam agere potest is, qui animam in expedito habet. NQ. VI, 32, 5. cf. Ep. 25, 4. non deorum ira aut coelum concutitur aut terra, sed suas ista causas habent. NQ. VI, 3, 1. di melius. Ep. 47, 8. 98, 5. Rem. 2, 4. deos habet placatos et faventes, quisquis sibi se propitiavit. Ep. 110, 1. sic vive cum hominibus tamquam deus videat: sic loquere cum deo tamquam homines audiant. Ep. 10, 5. B. II, 1, 4. si vis gratus esse adversus deos et adversus vitam tuam, cogita, quam multos antecesseris. Ep. 15, 11. quid aliud est vitia nostra incendere quam auctores illis inscribere deos et dare morbo exemplo divinitatis excusatam licentiam? Dial. X, 16, 5. VII, 26, 6. principes deorum animum sibi adserere debent. Cl. I, 5, 7, 7, 1. 19, 9. Caesares dii geniti deosque genituri dicuntur. Dial. VI, 15, 1. (Virg. Aen. IX, 642.) di duodecim. NQ. II, 41, 1. di superiores et involuti. NQ. II, 41, 2. inferioris notae. Ep. 110, 1. ignobilis deorum turba. Fr. 39. Epicureus deus. Lud. 8, 1. B. IV, c. 19. VII, 31, 3. NQ. I, prol. 14. 15. c. 1, 4. Numquam verecundiores esse debemus quam cum de diis agitur. NQ. VII, 30, 1.

Dexter tribunus. Ep. 4, 7.

diadumenos, statua. Ep. 65, 5.

διαλεκτική. Ep. 89, 17.

dialectica lex. Ep. 82, 19. dialectici reprehenduntur. Ep. 45, 5—13. 48, 4—12. 49, 5—12. 71, 6. 82, 8 sqq. 19, 83, 8 sqq. 85, 87, 11 sqq. 102, 5. 20. disputationes istae (dialecticae) nihil aliud sunt quam inter se perite captantium lusus. Ep. 102, 20. sophisma per omnes dialecticorum scholas iactatum. Ep. 87, 38. dialectici veteres. Ep. 117, 12. dialectica animalia. Ep. 121, 10.

dialogorum altercatio. B. V, 19, 8.

dicendi genus imitatoris imitatus mores. Ep. 114, 2. dicturi quibusdam tremunt genera, quorundam dentes concludunt, lingua titubat, labra concurrunt. Ep. 11, 2. utrum illud dicas an de illo, plurimum interest. Ep. 117, 13.

dictator. Dial. XII, 10, 8. apud antiquos magister populi vocatus. Ep. 108, 31. dictatura. Dial. X, 17, 6. Cl. I, 13, 2.

- Didymus grammaticus scripsit quatuor milia librorum. Ep. 88, 37.
dies funebris. Dial. VI, 4, 1. ater. VII, 25, 3. festus, quo honores permisi servis. Ep. 47, 14. dies rerum agenda- rum. Ep. 18, 1. ad votum actus. Ep. 15, 3. inter stralum lectionemque di- visus. Ep. 83, 3. dies medius, inclina- tus. NQ. IV, 2, 18. medio die quidam interiunxerunt. Dial. IX, 17, 7. cum die surgere. Ep. 122, 1. dies quando quibusdam longus videatur. Dial. X, 16, 3. 4. nil agentis dies longus est. Ep. 122, 3. longa dies consumit dolo- rem. Dial. VI, 8, 1. dies et nox aëris infimi vices sunt. Ep. 102, 28. multa per noctem habita terrori dies vertit ad risum. Ep. 104, 24. quomodo haec animo pravitas fiat aversandi diem et totam vitam in noctem transferendi. Ep. 122, 5. unus dies par omni est, Heracliti dictum. Ep. 12, 7. dies omnis sic ordinandus, tamquam consummet vitam. ib. §. 8. singulos dies singulas vitas puta. Ep. 101, 10. utile est ali- quot dies interponere, quibus nos ima- ginaria paupertate exerceamus ad ve- ram. Ep. 18, 5. 20, 13. dies decem mediū inter iudicium et supplicium. Dial. IX, 14, 6. intra triginta dies ex- cedere. Lud. 9, 4. diem ducere. Ep. 80, 3. 95, 26. 58, 37. Dial. IX, 3, 1. dies detrimentum iam sensit. Ep. 122, 1.
Diespiter. Lud. 9, 4.
differre beneficium est timide negare. B. I, 1, 6.
digitulos ducere. Ep. 66, 53.
digitus. NQ. I, 16, 2. digitum pungere graphio et hoc sanguine litare. NQ. IV, 6, 3. digitus ad caput relatus ostendit impudicum. Ep. 52, 12. digitus carmen metientes. Dial. X, 12, 4. digitus puerorum aliena manu per litterarum si- mulacra ducuntur. Ep. 94, 51.
dignitas. B. III, 12, 2. facilius crescit quam incipit. Ep. 101, 1. dignitati per- uitae nemo parcat. Cl. I, 22, 1. contra- gosa in fastigium dignitatis via est. Ep. 84, 13.
dilatio est maxima vitae iactura. Dial. X, 9, 1.
diligentia quorundam supervacua, qui litterarum inutilium studiis detinentur. Dial. X, c. 13. cf. Ep. 88. 108, 24 sqq.
diluviū descriptio. NQ. III, c. 27—30. eius tempus. ib. c. 29, 1.
diminutio imperii. B. VII, 6, 3. maiesta- tis. NQ. I, prol. 3.
Diodorus, Epicureus philosophus. Dial. VII, 19, 1.
Diogenes Apolloniates. NQ. II, 20, 1. IV, 2, 28—30.
Diogenes cynicus. Dial. IX, 8, 4. 5. 7. B. V, 4, 3. 6, 1. Ep. 29, 1. 47, 12. 90, 14. Fr. 23.
— Stoicus. Dial. V, 38, 1.
Diomedes. Dial. XII, 7, 6.
Dionysius maior. Cl. I, 12, 1.
— tyrannus. Dial. VI, 17, 5.
diploma. Cl. I, 10, 3. B. VII, 10, 3.
dipondio satur. Ep. 18, 7.
dirae. NQ. V, 18, 10.
Dis. Ditis ianua. Lud. 13, 3.
discendi cupiditas quemadmodum dige- renda sit, ne ipsa se impediatur. Ep. 105 quousque discas? iam et praecepe. Ep. 33, 9. tamdiu descendendum est, quamdiu vivis. Ep. 76, 3. idem et docenti et discenti debet esse propositum: ut ille prodesse velit, hic proficere. Ep. 108, 3. non discere debemus ista (liberalia studia), sed didicisse. Ep. 88, 2.
discessio. Dial. VII, 2, 1. NQ. VI, 16, 1 discinetus. Ep. 114, 4. 6.
disciplina militandi. Dial. XI, 15, 5. ca- strens. XII, 12, 2. civitatis. Ep. 114, 2. curiae. Lud. 9, 1. disciplinarum omnium iacta sunt fundamenta. Dial. XII, 17, 4.
discursare. Dial. X, 14, 3.
discursatio per urbem officiosa. Dial. X, 3, 2.
discus ex loco superiore in piscinam mis- sus resilit. NQ. II, 9, 3.
discutere furorem. Ep. 94, 17. mala in- veterata. Ep. 95, 34. morbos veteres. Ep. 50, 4. fulmen quod discutit. NQ. II, 40, 1. 2.
dispensatio domus. Fr. 54.
dispicentia sui. Dial. IX, 2, 10.
disputare. Ep. 75, 2. 76, 1. 20, 2. 108, 23.
disputatio pugnacior vitanda. Dial. V, 8, 3. 36, 4. disputationes praeparatae et effusae audiente populo plus habent strepitus, minus familiaritatis quam sermo. Ep. 38, 1. 20, 2.
disputatiunculae inanes. Ep. 117, 25.
disstillare. Ep. 78, 1. distillans dextera Mucii. Ep. 24, 5. 66, 51.
distillatio. Ep. 75, 12. 78, 1. 19.
distens. corpora continua, composita, ex distantibus. Ep. 102, 6. nullum bonum ex distantibus. Ep. 102, 3. 7 sqq.
diversorium. B. VI, 15, 7. luxuriae. Ep. 89, 21. otii. Ep. 108, 6.
dives quomodo celerrime fieri possis. Ep. 119, 1. 17, 10. pauperes nihilo tristio- res sunt divitibus. Dial. XII, 11, 1. Ep. 80, 6. non ferunt animosius detrimenta divites. Dial. IX, 8, 2. non sunt felices sed mendicis miseresiores. Dial. II, 13, 3. Ep. 78, 31. 17, 12. 115, 17. nemo nasci- tur dives. Ep. 20, 12. animus est, qui

- divites facit. Dial. XII, 11, 5. divites fugitivi in mimo. Ep. 114, 6.
- divinatio. NQ. II, 32, 4.
- divinus spiritus. Dial. XII, 8, 3. divino rum munerum iniqui aestimatores. B. II, 29, 1. divina omnia ab humanis omnibus distant paribus intervallis. Dial. XII, 8, 5.
- divisio nimia idem habet vitii, quod nulla. Ep. 89, 3.
- divitiae non sunt bonum. Dial. I, 5, 2. VII, 24, 5. Ep. 87, 15 sqq. pusillae sunt. Ep. 110, 15. multis graves sunt. Dial. X, 2, 4. divitias parasse multis non finis miseriarum sed mutatio fuit. Ep. 17, 11. eius cur non respuat sapiens. Dial. VII, c. 21—26, 4. divitiarum modus. Ep. 2, 6. Dial. XII, 10, 11. is maxime divitiis fruitur, qui minime divitiis indiget. Ep. 14, 17. 62, 3. sapiens divitiarum naturalium est quaesitor acerrimus. Ep. 119, 5. divitiae quae sint magnae. Ep. 4, 10. quae certae. B. VI, 3, 1. verae. Ep. 110, 18. poetis divitiae velut unicum vitae decus laudantur. Ep. 115, 12—15. dicendum est: divitiae illum tenent. Ep. 119, 12.
- divortium. B. III, 16, 2. anile. Rem. 16, 5. diurnum accipere. Ep. 80, 8.
- docere vita. Ep. 52, 8. in hoc aliquid gaudeo discere, ut doceam. Ep. 6, 4. idem et docenti et discenti debet esse propositum. Ep. 108, 3. eruditum docere. Ep. 94, 11.
- docti postquam prodierunt, boni desunt. Ep. 93, 13. cf. NQ. IV, 13, 1. VI, 32, 1. Ep. 106, 11. magis indoctos quam doctos eadem orbitas vulnerat. Dial. VI, 7, 3.
- dogmata, decreta, scita, placita. Ep. 95, 10. 60.
- dolabra. NQ. III, 17, 1.
- dolendi est quaedam modestia. Dial. VI, 3, 4. disciplina. XI, 15, 5. decor. Ep. 99, 21.
- dolium. NQ. VI, 19, 2. Ep. 36, 3. 90, 14. 118, 14. dolio fracto vi fulminis vinum stat rigidum non ultra triduum. NQ. II, 31, 1.
- dolor omnia cogit. Epigr. IV, 1. inveteratus aut simulatus est aut stultus. Ep. 63, 13. nihil prodest neque mortuo quem desideramus, neque nobis. Dial. XI, 2, 1. Ep. 99, 6. nulli minus gratus quam ei, cui praestari videtur. XI, 5, 1. minuendus est exempli et famae causa. XI, 5, 4—6, 5. item officii et muneris causa. XI, c. 7. dolori tantum des, quantum poscit, non quantum consuetudo. IX, 5, 6. Ep. 99, 16. 17. est aliqua et doloris ambitio. Ep. 63, 2.
- dolor cessat sine spectatore. Ep. 99, 16. dolorem melius est vincere quam fallere. Dial. XII, 17, 2. malo relinquas dolorem quam ab illo relinquiris. Ep. 63, 12. custodienti quoque elabitur dolor tempore. Ep. 63, 3. Dial. VI, c. 8. mitigatur studiis. Dial. XI, c. 8. 18, 1. XII, 17, 3—5. in dolore interrogandum, utrum nostro nomine doleamus an eius qui decessit. XI, c. 9. cogitandum grato animo quid habueris, non quid amiseris. XI, c. 10. Ep. 63, 7. 99, 4. respiciendum quid boni supersit. XI, 12, 1. XII, 18, 1. contumelia nostrorum est, si salvi parum valent in unius elati solatium. Ep. 63, 10. Dial. VI, 2, 5. XI, 12, 1. intuenda sunt exempla. Dial. XI, 14, 2—17, 6. VI, 2, 2. Ep. 78, 18. 99, 6. memoria mortui frequentanda, ut iucunda nobis sit. Dial. VI, 3, 2. XI, 18, 7. Ep. 63, 4. 99, 23. quos amiseris, consecuturi praemisimus. Dial. VI, 19, 1. Ep. 99, 6. 7. a dolore discedendum et ad alias cogitationes animus avertendus. Ep. 78, 18. temperamentum doloris probabile. Dial. VI, 7, 1. XI, 18, 5. 6. 17, 2. XII, 16, 1. Ep. 99, 15—21. levis est dolor, si nihil illi opinio adiecerit. Dial. VI, 7, 1. Ep. 78, 13. nullus dolor longus, qui magnus est. Ep. 30, 14. 78, 7—10. 94, 7. dolor levis est, si ferre possum, brevis est, si ferre non possum. Ep. 24, 14. 78, 17. ignavus est, qui propter dolorem moritur, stultus, qui doloris causa vivit. Ep. 58, 36. dolor vim suam perdit in eo, qui ultra sensum mali miser est. NQ. III, 27, 12. detrahendae sunt praeteritorum dolorum conquestiones. Ep. 78, 14. quid iuvat futuro dolori occurrere? satis cito dolebis cum venerit. Ep. 13, 8 sqq. maximi dolores in macerrimis consistunt corporis partibus. Ep. 78, 8.
- domina a servis servata. B. III, 23, 2—4. uxor vocanda est domina. Fr. 51.
- dominium. B. VII, 5, 1.
- dominus olim pater familiae appellabatur. Ep. 47, 14. servus cum peculio domini est, dat tamen domino suo munus. B. VII, 4, 4. domino servus beneficium dare potest. B. III, c. 18—28. coenanti domino consuetudo superbissima circumdedit stantium servorum turbam. Ep. 47, 2. corpora servorum obnoxia sunt et adscripta dominis, mens quidem sui iuris. B. III, c. 20. est aliquid, quod dominus praestare servo debeat. B. III, 21, 2. de iniuriis dominorum in servos positus est iudex. ib. 22, 3. domini crudeles tota civitate commutantur. Cl. I, 18, 3. cf. *servus*. —

Quicquid est cui dominus inscriberis, apud te est, tuum non est. Ep. 98, 10. obvios, si nomen non succurrit, dominos salutamus. Ep. 3, 1. dominus meus Gallio. Ep. 104, 1.
 Domitius. B. III, c. 24.
 Domitii. Cl. I, 10, 1.
 domitores ferarum. Ep. 85, 41.
 domus. Ep. 5, 6, 8, 5. formosa. Dial. VII, 26, 2. Ep. 87, 6. pretiosa. Dial. IX, 1, 6. plebeia, regia. Rem. 13, 2. principalis. Dial. XI, 2, 4. domus privatae, publicae. NQ. III, praef. 9. domus recta est, quod dici solet. Ep. 100, 6. domus in laxitatem ruris excurrunt. Ep. 114, 9. domi nata laetitia. Ep. 23, 3. domo sua interdicere. Dial. V, 23, 5. 8. domus est pusilla republica. Ep. 47, 14.
 donare res difficiliis. Dial. VII, 23, 5—24, 3. donari aliquid sapienti potest, quamquam sapientis omnia sunt. B. VII, c. 2, 5—11, 2. item amico, quamquam amicorum omnia communia sunt. ib. c. 12.
 donatio inconsulta turpissimum genus damni est. B. IV, 10, 3. aliud est munus, aliud ipsa donatio. B. VI, 2, 1.
 donum dis ponere. B. VII, 4, 6. dona militaria. B. III, 32, 4.
 Dorica lingua. Ep. 77, 14.
 Doris. NQ. III, 26, 6. (ex Virg.)
 Dorus librarius. B. VII, 6, 1.
 doryphoros, statua. Ep. 65, 3.
 dos publice data. Dial. XII, 12, 6. NQ. I, 17, 8. 9. dotes propriae. Ep. 79, 9.
 Dossenni monumento inscriptus titulus. Ep. 89, 7.
 dracones mansueti. Dial. IV, 31, 6. dracones, aquae vasa. NQ. III, 24, 2. draco in Chimaera. Ep. 113, 9.
 (Druidae. Lud. II, 3.)
 Drusilla, Caligulae soror. Dial. XI, 17, 4. Lud. I, 2, 3.
 Drusus. vid. *Livius*.
 Drusus, Liviae filius, juvenis oblit. Dial. VI, 2, 3. eius laudes, funus. ib. 3, 1. 2, 5, 1. 2. 4. Germanicus. Dial. XI, 15, 3. NQ. I, 1, 3.
 Drusus Caesar, Attici pronepos. Ep. 21, 4.
 Drusus Libo, adulescens tam stolidus quam nobilis. Ep. 70, 10.
 dubitare est Carneadis. Dial. X, 14, 2. proximus est a negante, qui dubitavit (in dando beneficio). B. II, 1, 2.
 dubitatione venientium, quorsus evadant, nihil est miserius. Ep. 101, 8. beneficium dandum sine ulla dubitatione. B. II, 1, 1.
 Duellius (Duillius). Dial. X, 13, 3. Fr. 70.
 durus capitur. Ep. 112, 1.

E.

Earinus, puer amabilis, Senecae pro-gymnastes. Ep. 83, 4.
 ebrietas. B. I, 10, 2. NQ. III, 20, 5, 21, 1. IV, 13, 5. illa delectat, quae in vacuum venit. Ep. 122, 6. damnatur. Ep. 83, 18—27. est voluntaria insania. Ep. 83, 18. facit protervos et audaces. Dial. III, 13, 3. omne vitium et incendit et delegit. verecundiam removel. Ep. 83, 19. 20. unius horae hilarem insaniam longi temporis taedio pensat. Ep. 59, 15. 83, 18. nonnumquam admittenda. Dial. IX, 17, 8—11. sapiens etiamsi quando hortata est hilaritas aliena causa producta longius, tamen citra ebrietatem resistit. Ep. 83, 17. ebrietas publica magnas clades edidit. ib. §. 22. 23. oratio Maecenatis est ebrietas. Ep. 114, 22.
 ebriosus. Dial. III, 4, 1. B. I, 11, 6. Ep. 83, 10, 11.
 ebrius. Dial. VII, 12, 3. B. III, 26, 1. 27, 1. duobus modis dicitur, altero, cum quis vino gravis est, altero cum solet ebrius fieri. Ep. 83, 10. differt ab ebrioso. Dial. III, 4, 1. Ep. 83, 10. 11. virum bonum non futurum ebrium probatione falsa colligit Zeno. Ep. 83, 8—17. ebrii hominis eloquentia. Ep. 114, 4.
 ebullire animam. Lud. 4, 2.
 ebur. Dial. III, 21, 1. IX, 9, 6. Ep. 85, 40, 87, 21. molliuit. Ep. 90, 33.
 echini. Ep. 95, 26, 28.
 ecnephae venti. NQ. V, c. 12.
 ectypa imago Caesaris in anulo. B. III, 26, 1.
 eculeus. Dial. V, 3, 16. 19, 1. Cl. I, 13, 2. B. IV, 21, 6. Ep. 14, 5. 24, 14. 66, 18. 67, 3. 71, 21. 78, 19.
 educes. Ep. 108, 15.
 edendi et bibendi finis. Dial. VII, 20, 5.
 edictum, effatum, enunciatum. Ep. 117, 13. edictum et ludorum ordo ib. §. 30.
 editio publicat ingeniorum monumenta. B. IV, 28, 4.
 educatio. Dial. I, 1, 5. 6. 2, 5. 4, 11. IV, 18, 2. 19—21. VI, 12, 2.
 effatum, alii enunciatum, alii edictum vocant, Ep. 117, 13.
 effeminati. B. VII, 25, 1.
 efficiens causa. Ep. 87, 31. 33. 34.
 effractorius aperta praeterit. Ep. 68, 4.
 effundere orationem et fundere. Ep. 100, 2.
 egere necessitatis est, non autem opus esse. Ep. 9, 14.
 egestas et paupertas. Ep. 17, 6. 58, 1.
 ἐγκύλιοι artes, pueriles. Ep. 84, 23.
 Egnatius. Dial. X, 4, 5. Cl. I, 9, 6.
 εἶδος. Ep. 58, 20. 21. 63, 4.

- eiurare patrem. B. VI, 4, 2.
 eiuratio. Dial. VII, 26, 5.
 Eleates. vid. *Zenon*. [18, 7.
 electio perit vi maiore et aetu. B. II,
 elegantia morum. Dial. VI, 8, 3.
 elementa quatuor. Dial. IV, 19, 1. 2. VIII,
 5, 6. Ep. 117, 23. de iis Aegyptiorum
 sententia. NQ. III, 12, 2. de iis locus
 in philosophia. Ep. 89, 16. omnium ele-
 mentorum in alternum recursus sunt.
 NQ. III, 10, 1—5. elementa ad id, quod
 debetur, pensa sunt. NQ. III, 29, 5.
 elementa et membra differunt ut de-
 creta et praecepta philosophiae. Ep. 95,
 12. elementa prima (litterarum). B. III,
 c. 34. Ep. 88, 20.
 elementarius senex. Ep. 36, 4.
 elephantini transeunt quae impulerant. Cl.
 I, 5, 5. elephantos terret vox porcina.
 Dial. IV, 11, 5. elephantorum gregem
 excelsissimus ducit. Ep. 90, 4. elephan-
 tis pluribus una silva sufficit. Ep. 60,
 2. elephanton minimus Aethiops iubet
 subsidere in genua et ambulare per
 funem. Ep. 83, 41. eorum feritatem
 usque in servile officium demeretur
 cibus. B. I, 2, 5. elephantorum pueris
 pariter ac feminis persultantibus terga
 impune calcata. Dial. IV, 31, 6. primus
 Curius Dentatus in triumpho duxit ele-
 phantos. Dial. X, 13, 3. Pompeius pri-
 mus in circo elephantorum cum noxiis
 hominibus pugnam edidit. ib. §. 6. Me-
 tellus triumphans ante currum CXX
 captivos elephantos duxit. ib. §. 8.
 Eleusin. NQ. VII, 30, 6.
 Elis. NQ. VI, 25, 2.
 Elius (?) leno dives. Dial. I, 5, 2.
 elleborus. B. II, 35, 2. Ep. 83, 27.
 eloquentia. Dial. IX, 1, 3. 6, 3. X, 2, 4.
 B. VII, 14, 3. Ep. 75, 5. venalis. Dial.
 XII, 6, 2. Demetrii. B. VII, 8, 2. Fa-
 biani Papirii. Ep. 100. forensis adver-
 sarios habet. Ep. 14, 11. eius pretium
 augetur litium numero. B. VI, 38, 3.
 eam vitia vitii popularis adsensio. Ep. 102,
 16. eloquentia nocet, si non rerum cu-
 piditatem facit sed sui. Ep. 52, 14.
 emere parvo magna. B. VI, 15, 3—16, 1.
 Empedocles. NQ. III, 24, 1. 3.
 encolpias ventus. NQ. V, c. 8. 9.
 Enniani versus. Ep. 108, 33. Enniana apud
 Ciceronem. Fr. 112. Ennianus populus,
 Fr. 113.
 Ennius aliquid Homero subripuit, Ennio
 Virgilius. Ep. 108, 34. multa apud En-
 nium et Accium verba situs occupavit.
 Ep. 58, 5. Ennio non delectatur Seneca.
 Dial. V, 37, 5. Fr. 110—114. Ennius
 citatur (ex Cic. de Rep.) Ep. 108, 33.
 34. Fr. 110. citatur non nominatim. Lud.
 8, 3. B. IV, 27, 2.
 enormes versus. Fr. 113.
Ενοσίχθων Neptunus. NQ. VI, 23, 4.
 enunciativus. Ep. 117, 13.
 enunciatum. Ep. 117, 13.
 ephemeridem patri adprobare. Ep. 123, 10.
 Ephesus. Ep. 102, 21.
 Ephorus ab Isocrate injecta manu foro
 subductus ut utilior componendis mo-
 numentis historiarum. Dial. IX, 6, 2.
 non est religiosissimae fidei. NQ. VII,
 16, 1. 2.
 Epicurea cantilena. Ep. 24, 18. Epicureae
 philosophiae descriptio. Ep. 90, 35.
 Epicureum chaos. Ep. 72, 9. *Επικου-
 ρεος θεός*. Lud. 8, 1. Epicureus Ho-
 merus quibusdam videtur. Ep. 88, 5.
 tamquam Epicureus loquor. Ep. 48, 2.
 68, 10. Epicureus. vid. *Diodorus*. duas
 maxime dissident sectae Epicureorum
 et Stoicorum. Dial. VIII, 3, 2. Epicu-
 reorum delicata et umbratica turba in
 convivio suo philosophantium, apud
 quos virtus voluptatum ministra est.
 B. IV, 2, 1. 13, 1. Epicurei duas par-
 tes philosophiae putaverunt, circa. Ep.
 89, 11.
 Epicurus ignotus Athenis fuit, circa quas
 delituerat. Ep. 79, 15. 16. eius contu-
 bernium. Ep. 6, 6. 33, 4. obiectum ei,
 quod aliter locutus sit, aliter vixerit.
 Dial. VII, 18, 1. quod pecuniam con-
 sumpsit. Dial. VII, 27, 5. cf. Ep. 20,
 11. certis diebus famem maligne ex-
 stinguere et gloriatur non toto asse
 pasci. Ep. 18, 9. fortis est, licet ma-
 nuleatus sit. Ep. 33, 2. eius summus
 ac fortunatissimus dies inter summa
 morbi tormenta. Ep. 66, 47 sq. 92, 25.
 iudicat, cum virtutem habeat, beatum
 esse, sed ipsam virtutem non satis esse
 ad beatam vitam. Ep. 83, 18. eius
 voluptas sobria ac sicca. Dial. VII, 12,
 4. 13, 1. 2. VIII, 7, 3. eius secta male
 audit immerito. Dial. VII, 13, 2. ei ni-
 hil agere maxima felicitas videtur. B.
 IV, 4, 1. Dial. X, 14, 2. eius duo bona.
 Ep. 66, 45. 47. eius sententia de diis
 et mundo. B. IV, 19, 1—4. VII, 31, 3.
 NQ. I, prol. 14. 15. c. 1, 4. de morte.
 Ep. 30, 14. de morte voluntaria. Dial.
 VII, 19, 1. de iniuriis. Dial. II, 16, 1.
 aliquando se recessurum dicit a volu-
 ptate, dolorem etiam appetitum. Dial.
 VIII, 7, 3. dulce esse terrore. Ep. 66,
 18. 67, 15. adsidue queritur, quod ad-
 versus praeterita simus ingrati. B. III,
 4, 1. eius dicta de fortuna. Dial. II,
 13, 4. de otio. Dial. VIII, 1, 4. 3, 2.
 de gratia referenda. Ep. 81, 11. de ser-
 vis. Ep. 107, 1. de matrimonio. Fr. 48.
 de terrae motu. NQ. VI, 20, 5. eius

- voces multae sunt publicae habendae. Ep. 8, 8. 12, 11. 14, 17. 16, 7. 21, 9. 33, 2. dicta non vulgata. Ep. 13, 17. amplii libri. Ep. 46, 1. epistulae citantur. Ep. 9, 1. 8. 18. 79, 15. epistulae ad Polyaeum Charino magistratu scriptae. Ep. 18, 9. epistulae ad Idomenaea. Ep. 21, 3. 4. 5. 7. 22, 5. citantur praeterea de variis rebus eius verba. Dial. II, 15, 4. Ep. 2, 5. 4, 10. 7, 11. 8, 7. 9. 29. 11, 8. 9. 12, 10. 11. 13, 16. 17. 14, 17. 15, 10. 16, 7. 17, 11. 18, 14. 19, 10. 20, 9. 22, 13. 14. 23, 9. 24, 22. 25, 5. 6. 26, 8. 27, 9. 28, 9. 29. 10, 11. 52, 3. 4. 97, 13. 15. Epigenes. NQ. VII, 4, 1. 6, 1—11, 1. epigri (?) B. II, 12, 2. epistula non debet sinistram manum legentis implere. Ep. 45, 13. epistularum utilitas. Ep. 38, 40, 1. quales Seneca suas epistulas esse velit. Ep. 75, 1—4. sperat iis se aeternam famam apud posteriores adepturum et sibi et Lucilio. Ep. 21, 5. 79, 13—17. cur iis Epicuri voces adscripserit, Stoicorum adscribere non lit. Ep. 33. epistulae et codicilli. Ep. 75 extr. epistulae primis verbis adiecta ex antiquo more illa: S. V. B. E. E. A. Ep. 15, 1. epitonía argentea aquam fundunt. Ep. 86, 6. epulae. Dial. IX, 1, 8. immensae. XII, 10, 10. funebres. Ep. 12, 8. in multa feracula discretiae. Ep. 122, 3. epulum receptura coenatio. Ep. 90, 9. epulum et visceratio discedit in partes. Ep. 73, 8. epulum dantis nemo convivam se putat. B. I, 14, 1. equa. Dial. VI, 7, 2. eques Romanus. Dial. IV, 33, 3. V, 18, 3. Lud. (II, 3.) 13, 4. 14, 1. B. VII, 12, 3. Ep. 31, 11. 101, 1. equestris hereditas. B. III, 7, 7. equestris et locus in equestribus. B. VII, 12, 3. 4. 5. equus. B. VI, 7, 3. 88, 19. Ep. 124, 6. castrens. Dial. IV, 2, 6. tarde consurgens. Dial. IV, 14, 1. equi nobiles. Dial. X, 18, 4. obsequentes. B. V, 25, 4. Dial. IV, 26, 5. equus frenos sequens. Dial. IV, 16, 2. generosi et nobiles equi melius facili freno reguntur. Cl. I, 24, 2. B. V, 25, 4. equus quomodo emendus. Ep. 95, 67. 80, 9. 47, 16. 41, 6. quomodo domandus. Cl. I, 16, 4. equi iuba. Ep. 124, 22. equo desilire (honoris causa). Ep. 64, 10. equo donare. Dial. VI, 16, 2. equi albi trahentes currum Persarum regis. Dial. V, 21, 2. Erasinus NQ. III, 26, 4. Eretici. Ep. 88, 44. ergestulum. Dial. V, 3, 6. 15, 3. 32, 1. Eriphyla. Fr. 66. [24, 1. erraticae stellae. NQ. VII, 15, 2. 16, 1. erroribus non est irascendum, quia inter mortalitatis incommoda est non tantum necessitas errandi, sed errorum amor. Dial. IV, 10, 1. eruditii homines. Dial. V, 4, 5. erudita gens. Dial. VI, 7, 3. eruditum docere. Ep. 94, 11. essedae transcurrentes. Ep. 56, 4. essedaeaurata. Fr. 48. essedarius. Ep. 29, 6. essentia. eius verbi auctores Cicero et Fabianus. Ep. 58, 6. esuriens nihil contemnit. Ep. 119, 4. etesia. NQ. IV, 2, 22. 23. 25. V, c. 10. 11. 18, 2. a nautis appellantur somniculosi et delicati. ib. V, 11, 1. ethologia. Ep. 95, 65 sqq. Etrusci. NQ. II, 41, 1. 45, 3. 50, 1. etymologia, causarum inquisitio. Ep. 95, 65. Euander. Dial. XII, 7, 6. evaporatio terrae. NQ. I, 1, 7. V, 4, 1. 5, 1. 12, 1. VI, 13, 1. VII, 4, 3. 6, 1. 7, 2. 8, 1. aquarum. NQ. V, 5, 1. 8, 1. 9, 1. VII, 4, 3. Eudoxus. NQ. VII, 3, 2. evisceratus. Rem. 5, 3. evoluti bonis. Ep. 74, 4. Euphrates. Dial. X, 4, 5. B. III, 29, 4. NQ. I, prol. V, 18, 10. Euphrosyne. B. I, 3, 6. 9. εὐφροσύνη, συγκαίρωμεν, acclamatio sollemnis. Lud. 13, 4. Euripides citatur. NQ. IV, 2, 17. Ep. 115, 14. 15. non nominatim. Lud. 4, 2. Cl. II, 2, 2. Ep. 49, 12. euronotus. NQ. V, 16, 6. Europa. NQ. VI, 7, 1. Fr. 67. eurus ventus. NQ. V, 16, 4. Eurynome, Gratiarum ex Jove mater, et cur sic dicta sit. B. I, 3, 9. Euthymenes Massiliensis. NQ. IV, 2, 22. εὐθύμενης. Dial. IX, 2, 3. exactio. B. IV, 39, 2. exactor. B. I, 2, 3. VII, 23, 3. 24, 2. NQ. I, 16, 7. Rem. 2, 5. exarmare. Ep. 30, 3. 85, 34. exauctoratus. Ep. 32, 5. excalceati. Ep. 8, 8. 76, 31. excarnificare hominem particulatim. Ep. 24, 11. discipulos. Cl. I, 16, 3. per excellentiam esse. Ep. 58, 17. excelsa sunt praerupta. Dial. IX, 10, 5. exceptio. B. IV, 34, 4. 5. 39, 4. Ep. 48, 10. excoquere purpuram. NQ. I, 3, 12. corpus in sole. Dial. X, 13, 1. luxuria cor ipsum excoquit. NQ. IV, 13, 11. exemplar antiquum. Dial. VI, 1, 1. ad

exemplar pendere. Ep. 33, 8. exemplar aeternum eorum, quae natura fiunt, idea Platonis. Ep. 58, 19. 65, 7. 13.
 exemplum eligendum, ad quod vitam dirigamus. Dial. VIII, 1, 1. exempla nobilia. Dial. IX, 1, 12. retexere. Ep. 94, 68. post praecepta poni solita (in consolationibus). Dial. VI, 2, 1. per exempla iter breve et efficax, per praecepta longum. Ep. 6, 5. 83, 13. 11, 8—10. inter causas malorum nostrorum est, quod vivimus ad exempla. Ep. 123, 6. exerceri. Ep. 122, 9.
 exercitationes corporis quales eligendae sint. Ep. 15, 2—9.
 exheredare. Cl. I, 14, 1.
 exhortatio. Ep. 95, 65.
 exigere secum. Ep. 27, 1.
 exilium. Dial. IV, 14, 4. V, 43, 4. VII, 21, 1. IX, 9, 3. 10, 3. 11, 12. 16, 1. XI, 14, 4. Ep. 24, 3. 4. 74, 4. 81, 27. 85, 40. est loci commutatio. Dial. XII, 6, 1. ea gravis non est. ib. c. 6, 2—10, 1. neque etiam quae ei adhaerent incommoda, paupertas, ignominia, contemptus. ib. c. 10—13. non est istud exilium, cuius neminem non magis quam damnatum pudet. B. VI, 37, 2.
 exitus bonorum mali. Dial. IX, 16, 1.
 exoleti. Dial. X, 12, 5. Ep. 12, 8. 66, 53. 114, 25. exoletorum agmina per nationes coloresque descripta. Ep. 95, 24. oxoleta verba. Ep. 114, 10.
 exonerare corpus. Ep. 70, 20. ventrem. Ep. 82, 12.
 expensa et accepta. Dial. VII, 23, 5. B. IV, 32, 4. expensa ferre beneficia. Ep. 87, 5.
 experimentum sui capere. Dial. I, 19, 3. Ep. 123, 5. Rem. 6, 1. (8, 4.)
 expeti propter se quid dicatur. B. IV, 20, 1. expetendum et expetibile Stoici discernunt verba torquentes. Ep. 117, 5. 17.
 expiationes procurationesque sunt aegrae mentis solatia. NQ. II, c. 35 earum causa agitur. ib. c. 37. 38.
 explicatio inflata, infracta. Ep. 114, 1.
 exportatio. Dial. IX, 11, 9.
 exsaniare corpora. Dial. XII, 3, 1. Ep. 86, 6.
 exsectus spado. Fr. 51.
 exsequiae. Dial. XI, 17, 4. Ep. 70, 10. immaturas exsequias fax cereusque praecedit. Dial. IX, 11, 7. X, 20, 5. Ep. 122, 10.
 expectatio saepe fallitur. Ep. 13, 8—13. maximum est vivendi impedimentum. Dial. X, 9, 1.
 exta. B. IV, 25, 1. NQ. II, 32, 3. 34, 1. 2.
 exterare. Dial. X, 13, 6.
 exules. Dial. XI, 13, 4. XII, 7, 7.

F.

faba quando metatur. Ep. 86, 16.
 fabella. NQ. I, 16, 1. Ep. 77, 10.
 faber. B. VI, 15, 8. NQ. VI, 30, 4. Ep. 56, 4. 78, 20. 90, 15. 99, 56. Fr. 120.
 Fabianus Papirius, ex veris et antiquis philosophis. Dial. X, 10, 1. eius rubor. Ep. 11, 4. egregius et vita et scientia et eloquentia. Ep. 40, 12. disertus et elegans, orationis etiam ad nostrum fastidium nitidae. Ep. 58, 6. eius libri (artium) civilium expectationi Lucilii non respondent ob compositionem. Seneca Fabiani eloquentiam describit et defendit. Ep. 100. disserebat populo, sed audiebatur modeste. Ep. 52, 11. libri eius ad philosophiam pertinentes paulo plures quam Ciceronis. Ep. 100, 9. praeter Ciceronem, Asinium Pollium, T. Livium nemo ei praeferebat. ib. citatur Dial. VI, 23, 5. X, 10, 1. 13, 9. NQ. III, 27, 3.
 Fabianus arcus. Dial. II, 1, 3.
 Fabius Allobrogicus. B. IV, 30, 2.
 Fabius Maximus (Cunctator). Dial. III, 11, 5. IV, 31, 4. B. IV, 27, 2. Ep. 86, 10.
 Fabius Maximus Augusti aequalis nobilis. Cl. I, 9, 10.
 Fabius Persicus. B. II, 21, 5. 6. IV, 30, 2.
 Fabius Verrucosus. B. II, 7, 1. IV, 30, 2.
 Fabius, eques Romanus, sub Claudio occisus. Lud. 13, 4.
 Fabii trecenti. B. IV, 30, 2. V, 3, 2. Ep. 82, 20.
 fabrica. Ep. 90, 7. 95, 56.
 Fabricius. Dial. I, 3, 4. 6. Ep. 98, 13. 120, 6. 19.
 fabrilis opera. B. VI, 38, 3. ferramenta fabrilis non a sapientibus inventa. Ep. 90, 11.
 fabulae in scena. Ep. 76, 31. de diis. Dial. VI, 12, 4. de inferis. Dial. VI, 19, 4. Ep. 82, 16. 24, 18. fabulis orbem implere. NQ. VI, 25, 3. fabulae in omnibus scholis decantatae. Ep. 24, 6. locus fabulam poscit. B. VII, 20, 5. NQ. V, 15, 1. in tam occupata civitate fabulas vulgaris nequitia non invenit. Ep. 122, 14.
 fabulator elegantissimus. Ep. 122, 15.
 facere. quod facit, corpus est. Ep. 106, 4. 117, 2. ratio faciens, deus. Ep. 65, 12. quid faciendum sit, a faciente discendum est. Ep. 98, 17. recte factorum verus fructus est fecisse. Cl. I, 1, 1. facere corpusculum. B. IV, 13, 1. consuetudinem. Ep. 104, 10. facere dies una paucissimos. Ep. 66, 4. multis intellectum sui. Ep. 120, 13. exitum. Ep. 115, 15. viam. NQ. III, 11, 2. VI, 9, 1. Ep. 52, 3. 53, 4. facere exercitum ar-

- gento, Sallustii locutio, quam Arrantius imitatur. Ep. 114, 17.
 facetiae. Ep. 29, 5. Fr. 53.
 facies oblita. Ep. 123, 7. faciem diffundere. Ep. 106, 5. veritatis una facies est. Ep. 102, 13.
 faciles nos facere debemus, ne nimis destitatis rebus indulgeamus. Dial. IX, 14, 1. facili manu. Ep. 121, 5. B. I, 7, 2.
 factio. B. IV, 12, 2.
 factiosi. Dial. VIII, 3, 1.
 faex. Dial. VI, 23, 1. B. VII, 9, 1. NQ. IV, 2, 9. c. 10. Ep. 58, 32. 33. 75, 18. 90, 45. 108, 26.
 fallacia fulmina. NQ. II, 49, 1.
 falsis nunquam constantia est: variantur et dissident. Ep. 102, 13. 120, 19.
 fama a claritate differt. Ep. 102, 12. 13. 17. incertissimum regimen. Ep. 95, 58. pretium virtutis ex fama. Ep. 79, 17. nil in famam laboremus. Dial. V, 41, 2. Ep. 31, 10. multos fama non excipit sed eruit. Ep. 79, 14. conficere bellum solet, multo autem magis singulos conficit. Ep. 13, 8. uberrima principum iudex. Dial. VI, 4, 4. vix vivis principibus servit. Cl. I, 10, 2. famas dixit Sallustius et eius imitator Arrantius. Ep. 114, 19.
 fama. Lud. 9, 3.
 fames parvo constat. Ep. 17, 4. 4, 10. 60, 3. 119, 14. Dial. XII, 10, 5. panem malum tibi tenerum et siligineum fames reddet. Ep. 123, 2. fames exercitus Persici. Dial. V, 20, 2. 3. ab obsessis fortiter tolerata. Ep. 17, 6. 7. Epicurus certis diebus famem maligne exstinguebat. Ep. 18, 9. famem (publicam) sequitur rerum omnium ruina. Dial. X, 18, 5. fames facit iracundos. Dial. IV, 19, 5. V, 9, 4. 5. in fame manus ad antiqua alimenta (glandes) porrigitur. NQ. III, 27, 5. famem fames finit. Ep. 110, 19.
 familiae suae nomina longo ordine in atrio collocant. B. III, 28, 2. familia periculum adit, cum incertum est, an domini mors voluntaria fuerit. Ep. 77, 7. familia formosa. Ep. 41, 7. speciosa. Ep. 87, 6. bellicosus nationibus maior. B. VII, 10, 5. aut corporibus electa aut spectabilis culta. Ep. 119, 11.
 familiares olim dicti servi, quod etiam in mimis adhuc durat. Ep. 47, 14.
 fanum. B. VII, 7, 3.
 far. B. I, 6, 3.
 farcire se. Ep. 108, 15. ventrem. Ep. 119, 14. theatrum fartum. Ep. 76, 4.
 farina. Ep. 90, 23.
 fas. B. VII, 20, 1.
 fasciam solve: multum mali sub illa latet. Ep. 80, 10. fascia uxoris maritus quidam pectus colligabat exiturus in publicum. Fr. 83.
 fascies. Dial. IX, 1, 10. X, 7, 8. B. IV, 31, 5. V, 15, 4. Ep. 94, 60. duodecim. Dial. V, 31, 2. fascies lictori auferre. Dial. III, 19, 3. fascies puerorum ludentium. Dial. II, 12, 2.
 fasti. Ep. 104, 9. fastus. Dial. III, 21, 3. XI, 14, 2.
 fastidium vitae communis. Ep. 122, 18.
 fastigium. Dial. IX, 10, 6. X, 4, 1. magna fastigia. B. VI, 30, 3.
 fastus ventris deliciorum. NQ. III, 18, 3.
 fatua. Ep. 50, 2. Fr. 50.
 fatuari. Lud. 7, 1.
 fatum quid sit. B. IV, 7, 2. 8, 3. NQ. II, c. 36. Ep. 19, 6. fatum, providentia, fortuna, deus idem sunt. NQ. II, c. 45. I, prol. 13. B. IV, 8, 3. Dial. XII, 8, 3. Ep. 10, 4. 5. fata deus scripsit sed sequitur. Dial. I, 5, 8. fatum commune. XI, 1, 3. 4. 11, 3. 4. Ep. 91, 7. 12. fata nos ducunt. Dial. I, 5, 7. inexorabilia. Dial. XI, 4, 1. NQ. II, 34, 4. 35, 2. fatorum continuus ordo. Ep. 88, 15. non tollit philosophiae studium. Ep. 16, 5. neque expiationes. NQ. II, c. 37. 38. fatum omne ad eundem terminum venit. NQ. VI, 1, 8. obiurgamus cotidie fatum. Ep. 93, 1. viri boni est praebere se fato. Dial. I, 5, 8.
 favere et plaudere. NQ. I, c. 8. favete linguis. Dial. VII, 26, 7.
 favonius. NQ. I, 2, 5. V, 16, 5. Ep. 55, 7. favor populi. Dial. X, 8, 5. favor officii iudicio. Dial. IX, 1, 15.
 fauces concisae. Dial. II, 17, 3. faucibus praeculis spiritum elidere. Ep. 70, 20.
 favus. Ep. 121, 23.
 fax cereusque praecedit immaturas exse quias. Dial. IX, 11, 7. X, 20, 5. Ep. 122, 10. facibus equi excitantur. Dial. IV, 14, 1. igitum faeces. Dial. VI, 18, 6. NQ. I, 1, 5. VII, 4, 3—5, 2. 6, 1. 20, 1. 21, 1. 23, 2. 3. diurnae. NQ. I, 1, 11. 12. actae in transversum. ib. VI, 3, 3.
 febricitare. Dial. II, 13, 1. B. IV, 39, 3. febricitare longas distillationes sequuntur. Ep. 78, 1.
 febris. Dial. IV, 11, 2. NQ. VI, 14, 2. Ep. 53, 6. Rem. 6, 2. viscera ipsa torrens. Ep. 14, 6. praecordia ipsa torrens. Ep. 78, 19. deprehenditur tactu venarum et in cutem effuso calore. NQ. IV, 13, 11. febres quaedam genera valitudinis levant. Dial. III, 12, 6. febrim innumerabilia genera. Ep. 95, 17. habere febrem dicimur, cum illa nos habeat. Ep. 119, 12.
 Febris. Lud. 6, 1. 2.

- Februarius mensis. Ep. 86, 20. nonis Februarii. NQ. VI, 1, 2.
- fecunda negotia. Dial. IX, 6, 5. mala continua et fecunda. Dial. IV, 10, 8. casus fecundi (?) Dial. IX, 10, 6.
- fecunditatis mulieres quasdam pudet, quasi aetatem exprobre. Dial. XII, 16, 3.
- Felicio, filius vilici Senecae. Ep. 12, 3. felicitas et avida est et alienae aviditati exposita. Ep. 19, 7. nimia avidos facit. Cl. I, 1, 7. non est avida sed pusilla. Ep. 118, 6. immoderata animos rumpit. Ep. 39, 4. felicitatis magnae tutela sollicita est. Dial. XI, 9, 5. X, 7, 6. 17, 1—4. Ep. 115, 16. felicitas est res inquieta. Ep. 36, 2. leve vanumque. Ep. 121, 4. divitum personata felicitas. Ep. 80, 8. bracteata. Ep. 115, 9. in virtute posita est vera felicitas. Dial. VII, 16, 1. felicitatis suae nemo obliviscitur. Lud. 6, 1. confessio tardissima. Cl. I, 1, 8. paucis deponere felicitatem moliter licuit. Ep. 74, 18.
- felis. Ep. 121, 19.
- felix nemo fit aliena infelicitate. Ep. 94, 67. quem felicem volguis appellat, voluptatum servus est. Dial. VII, 14, 2. quos pro felicibus aspexit, miseri sunt, ad similitudinem parietum suorum extrinsecus culti. Dial. I, 6, 4. Rem. 10, 3. tunc felicem esse te iudica, cum poteris vivere in publico. Ep. 43, 3. numquam credideris felicem quemquam ex felicitate suspensum. Ep. 98, 1. omnia etiam felicibus dubia sunt. Ep. 101, 5. tunc perfectus eris, cum intelliges infelicissimos esse felices. Ep. 124 extr.
- Felix, cognomen honori datum. Cl. I, 14, 2.
- (Felix, Claudii libertus. Lud. 13, 5.)
- femina sexu excusata. Dial. V, 24, 3. XII, 16, 1. 5. feminarum est flere et linqui animo. Dial. III, 12, 1. feminarum irae. Dial. IV, 19, 4. luctus. Dial. VI, 7, 3. decem mensium, anni spatio terminatus. Dial. XII, 16, 1. Ep. 63, 13. exempla feminarum, quae fortiter suos desideraverunt. Dial. VI, 16, 3. 4. XII, 16, 5—7. nihil tam mobile quam feminarum voluntas, nihil tam vagum. Rem. 16, 4. earum luxuria et libido. NQ. I, 17, 8—10. VII, 32, 3. Dial. II, 14, 1. VI, 24, 3. XII, 16, 3. 4. Ep. 90, 20. 95, 20. 21. impudicitia et adulteria. B. I, 9, 3. 4. III, 16, 2—4. inlustres quaedam ac nobiles feminae non consulum numero sed maritorum annos suos computant. ib. §. 2. ambitiosae per liberos. Dial. XII, 14, 2. equo donatae. Dial. VI, 16, 2. aquae fecundio-
- res feminas facientes. NQ. III, 2, 2. 25, 11. feminae multae vitiiis suis factae podagricae et calvae fecerunt ut maximus medicorum in mendacio prendatur Ep. 95, 20. 21.
- fenere. Ep. 2, 6. 41, 7. 76, 15. 94, 14. beneficia. B. I, 1, 9. 2, 3. II, 10, 2.
- generator. Dial. II, 6, 7. V, 33, 3. B. II, 21, 2. III, 15, 4. V, 21, 3. VI, 40, 2. Ep. 81, 2. Rem. 3, 2. male audire solet, si acerbe exigit, aequae, si in recipiendo tardus ac difficilis moras quae rit. B. II, 17, 7.
- Fenestella citatur. Ep. 108, 31.
- fenestra. Dial. VI, 22, 6. Ep. 86, 8.
- fensus. Dial. IX, 8, 5. B. IV, 3, 3. VII, 10, 3. Ep. 17, 9.
- ferae pericula, quae vident, fugiunt. cum effugere, securae sunt: nos et futuro torquemur et praeterito. Ep. 5, 9. ferarum mos occidere, quem non oderis. NQ. V, 18, 9. Ep. 103, 2. meliores quo iratiores. Dial. IV, 16, 2. iram non habent. Dial. III, 3, 3—8. inter se placidae, mansuecunt alentibus. Dial. IV, 8, 3. 31, 6. V, 8, 3. Cl. I, 26, 4. B. I, 2, 6. Ep. 95, 31. inter nos educatae retinent mansuetudinis aliquid in silvis. B. VII, 19, 6. timidiae. Dial. IV, 11, 4. 5. Cl. I, 12, 5. ad vana consternantur. Dial. V, 30, 1. earum rabies brevis et amissos catulos. Dial. VI, 7, 2. Ep. 99, 24. catulorum amor in venabula impingit feras. Ep. 74, 21. ferae non distinguunt fetus suos. Ep. 66, 26. non generosae praemordent et urgent proiectos. Cl. I, 5, 5. aut fame aut timore coguntur ad pugnam. Ep. 103, 2. plus quam exigit fames, mordent. Ep. 94, 62. fera magna despiciens latratum canum. Dial. IV, 32, 3. V, 25, 3. ferarum venatio. Dial. VII, 14, 2. 3. Cl. I, 16, 5. domitores. Ep. 85, 41. ferae laqueis captae. Dial. V, 16, 1. VII, 14, 3.
- ferculum. NQ. III, 18, 2. Ep. 95, 27. multos morbos multa fercula fecerunt. Ep. 95, 18. NQ. IV, 13, 6. totiens tecta, quotiens fercula mutantur. Ep. 90, 15. epulae in multa fercula discretatae. Ep. 122, 3. fercula pro congiariis numerant. Dial. IX, 7, 2. ferculum triumphantis. Dial. VII, 25, 4.
- feriae. Dial. X, 6, 1. 2. Ep. 55, 6. magni viri quidam sibi menstruas certis diebus ferias dabant. Dial. IX, 17, 7.
- ferina rabies. Cl. I, 24, 3.
- feritas a crudelitate differt. Cl. II, 4, 2. item ab ira, a cuius frequenti exercitatione oritur. Dial. IV, 5, 2. 3.
- fermentum. Ep. 84, 4.
- ferramenta ad mortem parata. Cl. I, 13,

2. medicorum. Ep. 95, 18. fabritia. Ep. 90, 11.
- ferrarius vicinus. Ep. 56, 4.
- ferratae aquae. NQ. III, 2, 1.
- ferrum. Dial. VI, 7, 4. B. V, 5, 1. VII, 10, 2. NQ. I, 17, 6. II, c. 15. c. 17. 52, 1. ferrum stringere sinu occulta- tum. B. III, 37, 4. adigere in viscera. Ep. 4, 4. recipere. Dial. IX, 11, 5.
- scutulis vapulare. Lud. 9, 3. 15, 2.
- festum diem licet sine luxuria agere. Ep. 18, 4. festi dies sapienter instituti. Dial. IX, 17, 7. dies festus, quo honores per- missi servis. Ep. 47, 14.
- fetus portentosi extinguuntur. Dial. III, 15, 3.
- librae. B. II, 29, 1.
- libulum imponere. Fr. 119.
- fictiles olim dii, per quos religiose iu- rabatur. Dial. XII, 10, 7. cum propitii essent. Ep. 31 extr. fictilia. Dial. XII, 12, 3. Ep. 5, 6. 95, 72. 73. 98, 13. ficti- lis urecolus. Fr. 50.
- fides rara. Dial. IX, 15, 1. B. VII, 26, 5. sanctissimum humani pectoris bonum. Ep. 88, 29. fides utique praestanda. B. VII, 16, 3. fides languida nutrienda est. B. VII, 29, 2. cf. B. III, c. 15. fidei commissa. Dial. IX, 11, 2. histo- rici cum unam aliquam rem spondere nolunt, adiungunt: „penes auctores fides erit.“ NQ. IV, 3, 1. Lud. 5, 1.
- fidiculae. Dial. V, 3, 6. 19, 1. 20, 3.
- Fidus Annaeus. NQ. IV, praef. 8.
- Fidus Cornelius, Ovidii gener. Dial. II, 17, 1.
- figuli rota. Ep. 90, 31.
- figurae in sermone. B. V, 6, 6. Ep. 108, 35. ideae Platonis. Ep. 65, 7.
- filia familiae. Dial. XII, 14, 3. filiae suae male consulit, qui illam contumelioso et saepe repudiato collocavit. B. IV, 27, 5.
- filii familiae. B. II, 21, 4. multi filii maiores potentioresque et meliores ex- stiterunt quam parentes sui. B. III, 29, 2. 32, 2—33, 3. c. 37.
- finiens, horizon. NQ. V, 17, 3. 4.
- finire. Ep. 75, 11. 89, 5. Cl. II, 4, 3.
- finita fulmina. NQ. II, c. 47. 48, 1.
- finitio. Dial. III, 3, 3. Ep. 118, 12. 121, 10. 11. Cl. II, 4, 2. finitio una ne pa- rum rem comprehendat, plures po- nere tutius est. Cl. II, 3, 1.
- fnitor, horizon. NQ. V, 17, 3.
- fiscus. Dial. V, 33, 2. 3. B. VII, 6, 3. Ep. 76, 13. 87, 18. 119, 5. fisco obli- gare. B. IV, 39, 3.
- fstula. NQ. I, 3, 2. 5. 6. III, 24, 2. Ep. 86, 7. 90, 15. 43.
- fstilla. B. I, 6, 3.
- Flaccus, Lucilii amicus, decessit. Ep. 63, 1.
- Flaccus. vid. *Horatius*.
- flagella. Ep. 24, 14. 67, 3. 82, 7. 122, 15.
- flagellis cadere. Dial. V, 18, 3. 19, 1. 24, 2. 35, 2. occidere. Cl. I, 15, 1. in- ter flagella ridere. Ep. 13, 5.
- flagris vapulare. Lud. 15, 2.
- Flaminius circus. B. V, 16, 5.
- flamma non potest opprimi. Ep. 57, 8.
- flamma ingentis pilae specie. NQ. I, 1, 3.
- flammei aliquid in arcu. NQ. I, 3, 4.
- flatus igneus. Dial. IV, 35, 5.
- flavi iracundissimi. Dial. IV, 19, 5.
- fletere interius. Dial. IX, 9, 3.
- flere nascentis est. Ep. 102, 26. Dial. XI, 4, 3. feminarum est. Dial. III, 12, 1.
- flendi larga ubique et assidua materia est. Dial. XI, 4, 2. Homerus ius flendi dedit in unum dumtaxat diem. Ep. 63, 2.
- flexurae stemmatum. B. III, 28, 2. flexu- ram virtus non recipit. Ep. 71, 20.
- flexus oculorum ostendit impudicum. Ep. 52, 12.
- Florales ioci nudandarum meretricum. Ep. 97, 8.
- floridae sententiae. Ep. 114, 16.
- flosculi. Ep. 33, 1. 7.
- fluctuatio maximum indicium malae men- tis. Ep. 120, 20.
- fluctus maris quid sit. NQ. V, 1, 3.
- flumina solidum aurum vehentia. B. IV, 6, 1. fluminum utilitas et varietas. B. IV, 5, 3. VI, 7, 3. eorum origo. NQ. III, c. 4—10. 12. cur aliquando siccen- tur et rursus exeant. NQ. III, c. 11. 16. cf. *aqua*. fluminum capita veneramur. Ep. 41, 3. industrium fluminum per pri- vatium decursus est. Ep. 89, 20.
- focale. NQ. IV, 13, 10.
- focillare lenibus remediis. Ep. 13, 14.
- foculus. Ep. 24, 5.
- focus. Dial. XII, 10, 8. focus cum obso- niis transferre. Ep. 78, 23.
- folliculi. NQ. V, 18, 3. Ep. 124, 11.
- fomenta. Dial. V, 10, 3. VII, 11, 4. pe- dum. Dial. I, 4, 9. corporum. Ep. 90, 18. fomento aquarum calentium hieme florem vernum exprimere. Ep. 122, 8.
- fontes senis horis pleni senisque sicci. NQ. III, 16, 1. certo tempore purga- menta eiectantes. ib. c. 26, 5—8. cf. *aqua*. beneficium est arentibus siti mon- strare fontem. B. III, 8, 3.
- forensis gratia. Ep. 68, 11. forensia ne- gotia. Ep. 53, 9.
- fores ornatae. Ep. 67, 11. laureatae. Dial. XI, 16, 5.
- forfices an malleus prius in usu esse coe- perint. Ep. 90, 13.
- forma, Aristoteli tertia causa, εἶδος. Ep. 65, 4. pars causae est, non causa

- ib. §. 13. feminae quibus omnis commendatio ex forma petitur. Dial. XII, 16, 3. quidam venalem formam attulerunt. ib. c. 6, 2. forma publica. B. V, 14, 4. 20, 2. omnia una forma percussa. Ep. 34, 4. formam suam imprimere. Ep. 84, 8.
- formicae. Dial. IV, 34, 1. IX, 12, 3. NQ. I, prol. 9. Rem. 10, 4.
- formido, linea pinnis distincta. Dial. IV, 11, 5. 6. Cl. I, 12, 5. humanae vitae formidines. Ep. 85, 26. formidines vanae humanarum mentium. Ep. 76, 33. nusquam plura exempla vaticinantium, quam ubi formido mentes religione mixta percussit. NQ. VI, 29, 2.
- formosa quae sit. Ep. 33, 5.
- formula. B. III, 21, 2. V, 15, 2. Ep. 95, 51. 117, 6. iudicem includit formula. B. III, 7, 5. sub formula iudicare. Cl. II, 7, 3. non confunditur formula. B. VI, 5, 5. formula cadere. Ep. 48, 10. excidere. Cl. II, 3, 1. vivere ad formulam, ex formula. Dial. IX, 11, 6. Ep. 6, 6.
- fornax. Ep. 82, 14.
- fornicatio lapidum. Ep. 95, 53.
- fornix. Dial. VII, 7, 3. fornicem invenisse dicitur Democritus. Ep. 90, 32. unus lapis facit. Ep. 118, 16.
- fors fortuna. Dial. X, 7, 9.
- fortitudo. B. II, 34, 3. Ep. 67, 6. 74, 13. 89, 29. 106, 7. quid sit. Ep. 113, 27. 85, 28. eius rami sunt patientia et perpessio et tolerantia. Ep. 67, 10.
- fortuita. Ep. 23, 3. 7. 65, 24. 71, 19. 72, 7. 74, 6. 87, 12. 35. 92, 5. 19. 98, 8. 14. 113, 27. 117, 19. Vid. lib. de rem. fort.
- fortuna. Dial. II, 8, 3. 15, 4. 5. VI, 9, 3. 15, 1. XI, 16, 2. 4—6. Cl. II, 1, 1. NQ. III, praef. 11—13. fortunae regnum. Dial. VI, 10, 6. IX, 10, 3. fortuna instabilis est. Dial. X, 17, 4. XI, 9, 4. NQ. III, praef. 7—9. Ep. 72, 7. ludos facit. Dial. XI, 15, 2. Ep. 74, 7. fortunam sibi spondere imprudentium fiducia est. B. IV, 34, 5. Dial. IX, 13, 2. habet etiam mala fortuna levitatem. Ep. 13, 11. magna fortunae superbia. B. II, 13, 1. magna fortuna est magna servitus. Dial. XI, 6, 5. Cl. I, 8, 1—5. magnam fortunam magnus animus delect. Cl. I, 5, 5. magnificum est non ex fortuna pendere. Ep. 15, 10. natura, fatum, fortuna, omnia eiusdem dei nomina sunt. B. IV, 8, 3. fortunae nihil arduum. Ep. 91, 4. homines potentes sunt fortunae manus. Dial. II, 8, 3. fortuna non habet longas manus. Ep. 82, 5. in praeteritum tempus ius perdidit. Dial. X, 10, 2. in mores ius non habet. Ep. 36, 6. interim pro culpa est. Cl. I, 2, 1. multos liberat poena, metu neminem. Ep. 97, 16. quod non dedit, non eripit. Ep. 59, 18. ignavissimum quemque refugit, fortissimos sibi pares quaerit. Dial. I, 3, 3. 4. potest fortunam cavere qui potest ferre. Ep. 98, 7. quare potius a fortuna impetrem ut det, quam a me, ne petam? Ep. 15, 12. errant, qui aut boni aliquid nobis aut mali iudicant tribuere fortunam: materiam dat bonorum ac malorum. Ep. 98, 2. auxilia adversus malam fortunam. Ep. 13, 4—15. praebendi fortunae sumus, ut contra ipsam ab ipsa duremur. Dial. I, 4, 12. queri cum fortuna. Dial. IX, 11, 2. XI, 2, 2—3, 5. perfectus vir nunquam fortunae maledixit. Ep. 120, 12.
- Fortuna. Cl. I, 1, 2.
- forum. Dial. II, 1, 3. 6. 7. 12, 2. 15, 1. IV, 7, 3. 9, 4. V, 2, 1. 9, 3. 33, 1. VI, 11, 2. 26, 4. VII, 7, 3. IX, 1, 12. 3, 2. 4, 3. 6, 2. 8, 5. 11, 7. 12, 2. X, 6, 1. 2. 7, 8. 20, 1. Lud. 1, 3. 9, 2. 12, 3. v. 5. Cl. I, 15, 1. B. III, 7, 4. VI, 5, 4. 32, 1. VII, 20, 5. NQ. II, 49, 2. III, praef. 17. V, c. 2. Ep. 28, 6. 47. 16. 68, 10. 73, 4. 77, 17. 90, 6. Fr. 49. in forum deduci die quo toga virilis sumitur. Ep. 4, 2. forum contere. Ep. 14, 18. foro cedere. B. IV, 39, 2. in bello fortis, in foro timidus. Ep. 120, 9.
- fori, ludus. Dial. XI, 17, 4.
- fragilitatis obliis omnis dies admonet. Ep. 101, 1.
- fragor quid proprie sit. NQ. II, 27, 3. fragores aquarum. Dial. I, 3, 11. fragor urbis. Dial. IX, 2, 13.
- frater sum, sed alterius. nemo est enim suus frater. B. V, 10, 2. fratrum morte separatorum exempla. Dial. XI, 14, 4—16, 3.
- freni. Ep. 47, 16. aurei. 41, 6. cf. *equus*. frigida. Ep. 53, 3. frigida vera (cuius rigor non infringitur). Ep. 67, 1. nihil sine aëre frigidum. Ep. 31, 5.
- frigus praeposterum. Ep. 23, 1. senectutis. 67, 1. facit timidus. Dial. IV, 19, 2. sterilis est. NQ. II, 10, 4. in poeta. Ep. 122, 11.
- fritillus. Lud. 12, 3. v. 61. 14, 4. 15, 1. fritinnire. Epigr. VII, 5.
- frivola. Dial. IX, 1, 9. B. II, 21, 4.
- frons recta. Dial. VII, 4, 1. attraction. B. IV, 31, 4. rugosa. Ep. 113, 26. durissima. B. IV, 38, 2. frontis infirmitas. B. II, 1, 2. frontem fingere. Dial. IX, 15, 5. NQ. I, prol. 6. adducere. B. I, 1, 5. adstringere. Ep. 106, 5. perfricare. NQ. IV, praef. 9. Ep. 40, 13. alicuius indurare. B. VII, 28, 3. from

- tem ante omnia desiderant res civiles. Dial. IX, 6, 3. frontes voluminum. Dial. IX, 9, 6.
- frugalitas. Dial. IX, 1, 9, 9, 1. 2. X, 18, 4. Ep. 5, 5. 87, 5. 101, 3. non potest studium salutare fieri sine frugalitatis cura: frugalitas autem paupertas voluntaria est. Ep. 17, 5. luxurioso frugalitas poena est. Ep. 71, 23.
- frumentum. B. VI, 14, 3. frumenti publici cura. Dial. X, 18, 3—6. 19, 1. frumentum publicum tam fur quam periurus et adulter accipiunt, quisquis incisus est. B. IV, 28, 2.
- fucata officia. Fr. 97.
- Fucinus lacus. NQ. III, c. 3.
- fuci. Ep. 26, 5.
- fugit verbo utitur Vergilius quotiens de celeritate temporum dicit. Ep. 108, 24.
25. quod fugit, occupandum est. ib. §. 27.
- fulgère media correpta dicebant antiqui. NQ. II, 56, 2.
- fulgetra. NQ. II, 56, 1.
- fulgores. NQ. I, 15, 1—3. Ep. 94, 56. omnes paulatim discutiuntur. NQ. I, 6, 3.
- Fulgura, dea vidua. Fr. 39.
- fulgur. NQ. II, 57, 3. fulgurum genera. NQ. II, c. 39. fulgura privata, publica. ib. c. 48, 1.
- fulguratio. NQ. I, 1, 6. II, c. 12. 16. 21. 55, 4. 56, 1. 57, 1. VII, 4, 3. fulguratio, fulgur et fulmen differunt. NQ. II, c. 57.
- fulguratis omnibus odor sulphuris inest. NQ. II, 21, 2.
- fuligo. NQ. II, 21, 2. Ep. 94, 58. 95, 47.
- fullo. NQ. I, 3, 2.
- fullonius saltus. Ep. 15, 4.
- fulmen. Cl. 1, 7, 2. 8, 3. tonat. Ep. 107, 3. fulminum origo et natura. NQ. I, 1, 6. 14, 4. 5. II, c. 12—26. c. 54—58. eorum mira opera. ib. II, c. 31. 52. 53. futura portendunt. c. 32—51. fulminum divisiones. c. 39. 40. 41. 47. 48, 2. 49. 50.
- fulminatio. NQ. II, 12, 1.
- fultura. B. VI, 15, 7. NQ. III, 27, 6.
- fulvus color in arcu. NQ. I, c. 10.
- fumus incendium praenunciat. Ep. 103, 2. maior, non qui erumpere ex lautorum culinis et terrere vigilas solet, sed hic modicus, qui hospites venisse significet. Ep. 64, 1.
- funda. NQ. II, 57, 2. Ep. 74, 5.
- fundamenta in mollem et fluidam humum missa. Ep. 52, 5.
- fundere et effundere orationem. Ep. 100, 2.
- fundus est quod aliquando imperium vocabatur. Ep. 89, 20.
- funebri laudatio, non laus dicitur. Ep. 102, 15.
- funesta domus. Dial. VII, c. 28.
- funibus tenuissimis et adversis currerz. Dial. IV, 12, 4. 5. per funem ambulare. Ep. 85, 41.
- funus geminum. Dial. VI, 14, 2. tacitum. Dial. IX, 1, 13. domesticum. NQ. III, 18, 6. triumpho sinillimum. Dial. VI, 3, 1. funus publicum locare. Dial. IX, 11, 10. funus locatur. Ep. 99, 22. funus ignoti hominis prosequi. Dial. IX, 12, 4. funera acerba. Dial. VI, 9, 2. immatura. Rem. 13, 2. funeribus necessaria venditans. B. VI, 38, 1. a funere arcantur pontificis oculi. Dial. VI, 15, 3.
- fur deprehensus in balneo. Ep. 56, 2.
- furum signata sollicitant. Ep. 68, 4.
- furcae casam fulciantes. Ep. 90, 10.
- furere per risum. Dial. VII, 12, 1. furere in ira muliebres est. Cl. 1, 5, 5. furentium indicia. Dial. III, 1, 3. Epigr. V, 5. (Furiae) teterrimae inferum. Dial. IV, 35, 5.
- Furnus. B. II, 25, 1.
- furnus. Ep. 90, 23.
- furor. Dial. IV, 36, 5. Ep. 94, 17.
- furtum quomodo sapienti fieri possit. B. VII, 7, 4.
- fuscare. fulmen quod fuscet, aut decolorat aut colorat. NQ. II, 40, 3. 6.
- fusus. Lud. 3, 3.
- futuro nemo torqueri debet. Ep. 74, 33.
34. calamitosus est animus futuri anxius. Ep. 98, 6. nihil sibi quisquam de futuro debet promittere. Ep. 101, 5. pro futuro habendum quicquid fieri potest. Dial. IX, 11, 12. spe futuri sumus ingrati adversus percepta, quasi non quod futurum est, cite in praeteritum transiturum sit. Ep. 99, 5. futuri consilium ex praeterito venit. Ep. 83, 2. bonum non est quod futurum est. Ep. 117, 26—29. quid homines futuri avidos faciat. Ep. 32, 4.

G.

- Galatia. NQ. III, 25, 4.
- galea. Dial. V, 11, 2. B. V, 24, 2. ad galeam transitur a persona. NQ. VII, 32, 3.
- Gallia. Dial. XII, 7, 2. 8. Cl. I, 9, 2. B. V, 16, 5. NQ. III, 6, 2. V, 17, 5. Ep. 91, 2.
- Galliae. NQ. I, prol. 8.
- (Gallica gens perfida. Lud. II, 13.) Gallica busta. B. V, 16, 1. auxilia. Ep. 95, 70.
- Galli. Dial. III, 11, 4. XII, 7, 2. Lud. 3, 3. 6. 1. B. VI, 19, 2. 4. Gallorum gens a Cassandro obsessa in Haemum se contulit. NQ. III, 11, 3.
- gallina. Ep. 121 19.

- Gallio** Senecae frater, ad quem scriptus Dial. VII. vid. ib. c. 1, 1. et liber de remediis fortuitorum. ad eundem ante adoptionem, ut videtur, scripti libri III de ira, in quibus uno nomine Novatus appellatur. Dial. III, 1. 1. IV, 1, 1. V, 1, 1. 39, 1. eius filia Novatilla. uxor mortua ante Senecae exilium. Dial. XII, 18, 7. honores industria consecutus est. laudatur ob pietatem in matrem ib. §. 2. 3. ob amorem in fratres. Epigr. VIII. adulationem odit, frustra a Lucilio verbis blandis temptatus, quibus ille sine mendacio laudaverat eius ingenium, frugalitatem, comitalem et in-compositam suavitatem. NQ. IV, praef. 10—12. dominus meus Gallio febrem in Achaia fugiens. Ep. 104, 1. Citatur. NQ. V, 11, 1.
- gallus** in suo sterquilinio plurimum potest. Lud. 7, 3.
- Gamellus** Jupiter. Fr. 46.
- ganeones**. Ep. 95, 41.
- Ganges**. Fr. 11.
- Gargonius** apud Horatium. Ep. 86, 13. garrulitas pueri amabilis. Dial. XII, 18, 5.
- garum**. NQ. III, 17, 2. 3. sociorum garum. Ep. 95, 25.
- gaudere** descendum. Ep. 23, 1—8. gaudere in sinu. Ep. 105, 3. tanti est nihil diu gaudere, ne quid diu times. Ep. 110, 4.
- gaudium** verum res severa est. Ep. 23, 4. quid sit. Ep. 59, 2. non contingit nisi sapienti. ib. §. 2. 14—18. gaudium sapientis non interseinditur. Ep. 72, 4. quodcumque invecitium gaudium est, fundamento caret. Ep. 23, 5. occupatorum gaudia quoque trepida sunt. Dial. X, 17, 3. sola virtus praestat gaudium perpetuum, securum. Ep. 27, 3.
- gausapatus**. Dial. VII, 25, 2. Ep. 53, 3.
- gazae** Macedonia. B. V, 4, 3.
- Geminus Varius**. Ep. 40, 9. Fr. 60.
- geminorum** conceptus separatus, partus iunctus. B. VII, 1, 5.
- gemma**. Dial. XII, 16, 3. B. III, 26, 1. NQ. I, 17, 8. VII, 31, 2. Fr. 52. gemmis templa nitentia. Dial. XII, 10, 7. gemmas calcare. Ep. 86, 7. gemmae capaces. B. VII, 9, 3. quibus gemma ministratur. Dial. I, 3, 13.
- gemmea** suppellex. Ep. 110, 12.
- generosus** quis sit. Ep. 44, 5.
- Genethlius** Jupiter. Fr. 46.
- genitalia** excidere. NQ. VII, 31, 3.
- Genitrix** Venus. NQ. VII, 17, 2.
- genii**. Ep. 90, 28. sibi et gentio aliquid praestare. Ep. 95, 41. per gentium aliquis iurare. Ep. 12, 2. genius singularis datus. Ep. 110, 1. genius festo vix duo testis. Ep. 114, 5. (ex Maecenate.) gentium migrationes. Dial. XII, c. 7. gentium ius est, quae emeris vendere. B. I, 9, 4. redde, quod debes. B. III, 14, 3. Rem. 2, 1.
- genus** tremunt dicturis. Ep. 11, 2. fortissimo militi signo pugnae dato. Dial. IV, 3, 3. de genu pugnare. Dial. I, 2, 6. genua complecti. Dial. IV, 33, 5. genibus per viam repere. Dial. VII, 26, 8. genu posito supplicare. Fr. 120.
- genus et species**. Ep. 58, 8. genus primum vel generale. ib. §. 8. 12. humano generi undique convivium fit. B. V, 15, 2. pudet me generis humani. Ep. 76, 4. o turpem humano generi fraudis ac nequitiae confessionem. B. III, 15, 3. humani generis concordia, unitas. B. IV, 18, 1. 4.
- geometres**. NQ. I, 4, 1. 5, 13. Ep. 88, 10. 26. 27. 42.
- geometria**. B. III, 5, 1. Ep. 91, 17. 95, 10. eius testimonio statum in naturalibus quaestionibus. Ep. 88, 24. ei faber necessarius. ib. §. 25.
- Germania**. Dial. VI, 3, 1. XI, 13, 2. 15, 5. G. V, 16, 5. NQ. I, prol. 8. III, 6, 2. IV, 1, 2. in Germania protinus puer tenerum hastile vibrat. Ep. 36, 7.
- Germani**. Dial. XII, 7, 2. avida gens belli. NQ. VI, 7, 1. animosi, indurati. Dial. III, 11, 3. 4. iracundi. Dial. IV, 15, 1. nudi et inopes. Dial. I, 4, 14. 15. bestiarum. Ep. 70, 2. eorum rufus crinis et coactus in nodum. Dial. V, 26, 3. Ep. 124, 23.
- Germanicus**. vid. *Drusus*. Claudii frater. Dial. XI, 15, 5. Caligulae pater. B. IV, 31, 2.
- gerula** uxoris. Fr. 51.
- geruli**. B. III, 28, 5. NQ. III, 18, 2.
- (Geryon), tergeminus rex. Lud. 7, 2, v. 6.
- gestare** verba. Ep. 123, 8.
- gestatio**. B. III, 16, 3. Ep. 15, 6. 29, 6. 55, 1. 2. 104, 18. 122, 9. 15. gestatio-num horae. Dial. X, 12, 6.
- gestus** conveniens prudenti viro. Ep. 66, 5. adsequitur verborum velocitatem. Ep. 121, 6.
- Getulicus**, Lucilii amicus. NQ. IV, praef. 15.
- gigantes**. Ep. 58, 15.
- glaber**. Dial. X, 12, 5. Ep. 47, 7.
- glacies**. NQ. III, 25, 12. IV, 3. 6. glacie durata stagna. Dial. I, 4, 14. rigorem potionis renovare fracta insuper glacie. Ep. 78, 23. NQ. IV, 13, 8.
- gladiator**. Dial. II, 10, 2. IX, 11, 4. XII, 17, 1. B. I, 12, 3. II, 34, 3. Ep. 30, 8. ignominiam iudicat cum inferiore componi. Dial. I, 3, 4. vetus proverbium est, gladiatorem in arena capere consilium. Ep. 22, 1. gladiatores ars tue-

- tur, ira denudat. Dial. III, 11, 1. gladiatoribus populus irascitur, quod non libenter pereunt. Dial. III, 2, 5. sine galea et scuto in arena depugnant. Ep. 7, 3, 4.
- gladiatorius ludus. Dial. IV, 8, 2. gladiatorium munus. Dial. X, 16, 3.
- gladius. Dial. IV, 35, 1. B. II, 6, 1. militaris. Dial. VI, 26, 2. bonus qualis sit. Ep. 76, 14. ad gladium se locare. Ep. 87, 9.
- glans excussa funda liquescit. NQ. II, 57, 2.
- globum ignis Aristoteles capram vocavit. NQ. I, 1, 2.
- gloria vanum et volubile quiddam est auraque mobilis. Ep. 123, 16. differt a claritate. Ep. 102, 12. 17. gloria fidelis stabilisque. Ep. 21, 3. gloria umbra virtutis est. Ep. 79, 13. fugientes magis sequitur. B. V, 1, 4. gloria pervertisissima infelicitissimum videri. Dial. VI, 5, 5.
- grabatus. Ep. 18, 7. 20, 9. 11.
- Gracchana mala. Dial. X, 6, 1. vestigia. Dial. VI, 16, 4.
- Gracchus, Tiberius. Dial. VI, 16, 3.
- , Caius. Dial. VI, 16, 3. Fr. 79. primum instituit segregare amicorum turbam. B. VI, 34, 2. multis nimis cultus et recens est. Ep. 114, 13.
- Gracchi. Dial. VI, 16, 3. XII, 16, 6.
- gradarius. Ep. 40, 11.
- gradus stabilis. Dial. VI, 5, 6. gradus temperare. Ep. 15, 9. in gradu stare. Dial. I, 16, 2. de gradu. Ep. 29, 6.
- gradus concitatur, si animus acer est et ferox. Ep. 114, 3. quod tu summum putas, gradus est. Ep. 118, 6. gradus eloquentiae. Fr. 61.
- græce loqui. NQ. V, 16, 5.
- Graecia. Dial. VI, 13, 1. XII, 7, 2. B. VI, 31, 1. 2. 8. 11. NQ. V, 18, 10. VII, 3, 2. 25, 3. Ep. 88, 40. 94, 62. nobilis. Ep. 79, 15. maior. Dial. XII, 7, 2. per Italian Graecia. Ep. 90, 6.
- Græcinus. vid. *Julius*.
- Græcus tubicen. Ep. 76, 4. poeta citatur. Dial. IX, 17, 10.
- Græci. Dial. III, 4, 2. V, 22, 4. IX, 2, 3. X, 13, 2. XII, 7, 2. 9. Lud. 3, 3. 5. 2. B. I, 3. 6. 4. 1. V. 6. 1. NQ. 1, 2. 1. 3. 10. 15, 1. 3. II, 7, 2. V, 12, 1. 16, 4. VI, 13, 1. VII, 11, 2. Ep. 58, 12. 17. 95, 1. 104, 21. Græcis magis convenit orationis cursus nunquam intermittens quam Romanis. Ep. 40, 11. græcae linguae gratia, latinae potentia. Dial. XI, 2, 6. græcae urbes in mediis barbarorum regionibus. Dial. XII, 7, 1. primæ litteræ græcae Homerus. NQ. VI, 23, 4. græca subtili-
- tas. NQ. II, 50, 1. consuetudo. Ep. 123, 16. græcae ineptiae. Ep. 82, 8. munus græcum. Ep. 15, 10. appellationis græcae vim, non faciem debet habere nomen latinum. Dial. IX, 2, 3.
- Grati. Dial. V, 2, 1. XII, 7, 8. Graius mons. Ep. 31, 9.
- grammaticæ. Ep. 87, 15.
- grammaticus. Ep. 58, 5. 87, 17. circa curam sermonis versatur et si latius evagari vult, circa historias, iam ut longissime fines suos proferat, circa carmina. Ep. 88, 3—8. 42. non erubescet soloeicismo, si sciens facit. Ep. 95, 9 quo animo Vergilius scrutetur. Ep. 108, 24. item Ciceronis de republica libros. ib. §. 32—34. grammatici, custodes latini sermonis. Ep. 95, 65. grammaticorum elementa. Ep. 48, 11 grammatici analectae. Ep. 27, 7.
- grandiscaepe arbores. Ep. 86, 21.
- grando. B. II, 28, 3. quomodo fiat. NQ. IV, 3, 1. 2. 6. c. 12. quare rotunda sit. ib. c. 3, 3—5. cur non hieme grandinet sed vere iam frigore infracto. c. 4. 5. grandio praedicti possit. c. 6. 7.
- graphium. Cl. I, 15, 1. NQ. IV, 6, 3.
- Gratiarum mythologia. B. I, 3, 2—4, 6.
- gratia et gratus. vid. *beneficium*. gratiam reddere non dicitur. Ep. 81, 9.
- gratias agere. Dial. IX, 14, 5.
- gratum hominem semper beneficium delectat, ingratum semel. B. III, 17, 3.
- grati hominis duo sunt genera. B. IV, 21, 1. 2. nemo sibi gratus est, qui alteri non fuit. Ep. 81, 21. grato animo nihil esse honestius omnes uno ore adfirmant. Ep. 81, 30, 31.
- gratuita vocamus, pro quibus non pecuniam, sed nos ipsos impendimus. Ep. 42, 7. gratuitos habemus deos. B. IV, 25, 3. situm naturali et gratuito remedio sedare. Ep. 21, 10. lumen gratuitum. Ep. 122, 14. virtus gratuita. B. IV, 1, 2. obvia et gratuita. Ep. 90, 18. ira paucis gratuita est. Dial. V, 5, 4. odium gratuitum. Ep. 105, 3.
- gravia non ideo sunt, quia tardius feruntur. NQ. VII, 29, 1. grave nihil, quod leviter excipias. Ep. 123, 1.
- gregalia poma. B. I, 12, 4.
- greges pecorum immensi. B. VII, 10, 5. multis gregibus aut maxima corpora praesunt aut vehementissima. Ep. 90, 4.
- Grumentum. B. III, 23, 2.
- Gryllus, Xenophonitis pater. B. III, 32, 3.
- gubernaculum. Dial. VI, 6, 3. Ep. 43, 2. 73, 12. 76, 13. 90, 24. 108, 37. 121, 5.
- gubernator. Dial. I, 4, 5. IV, 31, 5. VI, 5, 6. 6. 3. B. IV, 21, 4. VI, 17, 1. 25, 4. Ep. 30, 3. 53, 2. 75, 6. 108, 37. 109, 14.

gula. Dial. VII, 13, 2. B. III, 28, 4. Ep. 29, 5. 89, 22. 90, 7. 95, 19. 41. 42. 114, 25. 124, 3. gulam praesecare. Dial. VII, 19, 1. circumscribere. Ep. 108, 14. **gulosi oculis.** NQ. III, 18, 7. **gustare.** Dial. VI, 22, 6. **gustum dare.** Ep. 114, 18. **guttae foliis adhaerentes in rotundum iacent.** NQ. IV, 3, 3. **guttur.** Dial. V, 15, 4. **Gyarus.** Dial. XII, 6, 4. **Gylippus.** NQ. I, 1, 14. **gymnicum certamen.** Dial. IV, 14, 3. **Gyndes amnis.** Dial. V, 21, 1. **gynseum.** NQ. III, 23, 1.

H.

habere eripitur, habuisse numquam. Ep. 98, 11. **habitare laxius.** Dial. VII, 27, 4. **contractus.** Dial. IX, 9, 3. **habitus animi.** Ep. 95, 57. 113, 7. **rectus.** Dial. III, 5, 2. **mentis.** Ep. 109, 9. 117, 16. **non facienda, quae in habitu aut genere vitae notabilia sunt.** Ep. 5, 1—6. **Hadria.** Ep. 89, 20. NQ. III, 23, 7. **Haemus.** NQ. I, prol. 8. III, 11, 3. **haesitatio inconstantiam ostendit.** Dial. VII, 8, 6. **halitus pestilentes.** Dial. VI, 26, 6. **halo.** NQ. I, 2, 1. **hamus.** Ep. 89, 22. **hamum iacere.** B. IV, 20, 3. **Hannibal.** Dial. III, 11, 5. 6. IV, 2, 5. 5, 4. X, 17, 6. NQ. III, praef. 6. V, 16, 4. Ep. 51, 5. 7. 86, 3. **naphe.** Ep. 57, 1. **Harmodius.** B. VII, 15, 2. **Harmodii.** Dial. IX, 5, 1. **Harpagus.** Dial. V, c. 15. **Harpaste, uxor Senecae fatua.** Ep. 50, 2. **Harpocras, Claudii libertus.** Lud. 13, 5. **haruspices.** Cl. I, 7, 1. **hasta civilis.** Dial. III, 2, 1. **praetoris.** Dial. X, 12, 1. **consularia spolia vendens.** Dial. VI, 20, 5. **hastilia.** Dial. III, 6, 1. **hastulae.** vid. *asculae*. **Haterius, captandorum testamentorum artem professus.** B. VI, 38, 4. **Haterius, Q., orator suis temporibus celeberrimus.** Ep. 40, 10. **have, verbum publicum et promiscuum ignotis.** B. VI, 34, 3. **Hecaton.** B. I, 3, 9. II, 18, 2. 21, 4. III, 18, 1. VI, 37, 1. Ep. 5, 7. 6, 7. 9, 6. **Hector.** Fr. 23. **Hecuba.** Ep. 47, 12. 88, 6. **hedera eliciendis ignibus idonea.** NQ. II, 22, 1. **Helena.** Ep. 88, 6. cf. Fr. 67.

Helice urbs mersa. NQ. VI, 23, 4. 25, 4. 26, 4. 32, 8. VII, 5, 3. 4. 16, 2. **Helvia, mater Senecae, ad quem scriptus dial. XII. in antiqua et severa domo bene instituta.** ib. c. 16, 3. **amisit matrem statim nata, crevit sub noverca; amisit item avunculum et maritum, e quo mater trium liberorum erat, denique tres nepotes, et paulo post mortuum Senecae filium audivit ipsum Senecam exilio multatum.** ib. c. 2, 4. 5. **administravit filiorum patrimonia summamque iis liberalitatem praestitit nulla suae utilitatis cura.** c. 14, 3. **eius forma pulcherrima nulli aetati obnoxia.** c. 16, 4. **studia amat, sed ob mariti antiquum rigorem bonas artes omnes attigit tantum, non comprehendit et praeceptis sapientiae imbuta potius est quam erudita.** c. 15, 1. 17, 3. 4. **vitnera fecit.** c. 15, 2. 3. **vita fortis, mulierum vitiorum immunis.** c. 16, 2—5. **solatia habet in duobus Senecae fratribus.** c. 18, 1—3. **in nepotibus, maxime in Marco puero, et reliqua turba.** c. 18, 4—6. **in Novatilla nepte.** ib. §. 7. 8. **in patre absente et pronepotibus.** §. 9. **denique in sorore, magni animi femina.** c. 19, 1—7. **Helvius, M. Trogus.** Lud. 13, 4. **heminam propinare.** Dial. IV, 33, 4. **hemina sanguinis.** Dial. IX, 14, 3. **Hephaestion, regio in Lycia.** Ep. 79, 3. **Heracleoticum ostium Nili.** NQ. IV, 2, 13. **Heraclitus.** Dial. IV, 10, 5. IX, 15, 2. NQ. II, 56, 1. Ep. 58, 23. **ei nomen fecit orationis obscuritas.** Ep. 12, 7. **herba.** Ep. 121, 15. **lactens.** Ep. 124, 11. **herbae salutes.** B. IV, 5, 2. **herbam bos quaerit.** Ep. 108, 29. **herba, ubi necesse est, non pecori tantum, sed homini nascitur.** Ep. 110, 12. **Herulanense oppidum.** NQ. VI, 1, 2. **litus.** ib. VI, 1, 1. **in Herulanensi villa.** Dial. V, 21, 5. **Herulanum.** NQ. VI, 26, 5. **Herulaneus scyphus.** Ep. 83, 23. **nodus.** Ep. 87, 38. **Hercules.** Dial. IX, 16, 4. Lud. 5, 3. 6, 1. 7. 4. 9, 4. 6. B. I, 13, 1. 2. 3. IV, 8, 1. VII, 3, 1. Ep. 94, 63. **a Stoicis inter sapientes numeratus.** Dial. II, 2, 1. **hereditas captata.** Dial. II, 9, 2. V, 34, 2. **hereditatem adire.** Cl. I, 15, 4. **hereditatis successio.** Dial. VI, 9, 2. **iuriconsulti hereditatem negant usucapi posse sed ea quae in hereditate sunt.** B. VI, 5, 3. **Herennius Macer.** Dial. II, 18, 4. **heres.** Cl. I, 9, 12. **heredis sui res procurare dementia est.** Ep. 123, 11. **Hermarchus.** Ep. 6, 6. 33, 4. 52, 4.

- Hesiodus. Ep. 27, 6. 88, 6. quae nomina
Gratilis imposuerit. B. I, 3, 6. 10. eius
versus sine ipsius nomine citatur Lud.
14, 2.
- hesperium mare. Lud. 7, 2, v. 7.
- Hesperus. Lud. 4, 1, v. 26.
- hiatus terrae. B. VII, 20, 4.
- hiberni dies terrae motus periculo va-
care crediti sunt. NQ. VI, 1, 1.
- hiemare, vox Sallustiana. Ep. 114, 19.
- hiems remissa et brevis. Ep. 23, 1. hie-
me non grandinat. NQ. IV, c. 4. 5.
calor sub terris an maior sit. ib. c. 2,
26. 27. cur putei et specus caleant. ib.
VI, 13, 3. hieme florem vernum ex-
primere. Ep. 122, 8.
- hieran facere, quod raro evenit cursori-
bus. Ep. 83, 5.
- Hiero, rex Syracusanorum. Ep. 114, 17.
- Hieronymus citatur. Dial. III, 19, 3.
- hilariculus vultus, delicatiorum vox. Ep.
23, 4.
- Hippias tyrannus. Dial. IV, 23, 1.
- Hippocratis, maximi medicorum, exclamatio, vitam brevem esse, longam artem. Dial. X, 1, 1. eius secta. Ep. 95, 9. eius sententia sine ipsius nomine memoratur. Ep. 95, 20.
- hippoperae. Ep. 87, 9.
- hircosl. Fr. 114.
- hircum olere. Ep. 86, 13.
- Hirtius. Fr. 61.
- hirundo. Ep. 122, 12.
- Hispana machaera. B. V, 24, 3.
- Hispani. Dial. III, 11, 4. XII, 7, 9. Lud.
3, 3. B. VI, 19, 2.
- Hispania. Dial. X, 5, 2. XII, 7, 2. 9, 8.
B. V, 24, 1. NQ. I, prol. 12. III, praef.
6. Ep. 71, 9. 94, 64.
- Hispaniae. NQ. I, prol. 8. VI, 30, 3.
- historia ingens, minutissime scripta, artissime plecta. Ep. 95, 2. historiae. Dial. IX, 6, 2. 9, 7. NQ. I, 2, 10. 15, 5. IV, praef. 21. Ep. 24, 11. 33, 2.
- historicus. Lud. 1, 2. NQ. I, 11, 2. IV, 3, 1. historicorum tota natio mendax. NQ. VII, 16, 1. 2. eorum inutilia studia reprehenduntur. NQ. III, praef. 5 — 7. cf. *fides*.
- histriones. Dial. IV, 17, 1.
- hoedi (ignium coelestium species). NQ. I, 1, 2.
- Homerus, poetarum Graecorum maximus. Ep. 63, 2. dicitur apud Graecos poeta per excellentiam. Ep. 58, 17. Homerus an Hesiodus maior aetate fuerit quaestio inutilis. Ep. 88, 6. non quaerendum, quantum temporis intersit inter Orpheam et Homerum. Ep. 88, 39. de patria Homeri quaesivit Didymus. Ep. 88, 37. unum ei servum fuisse tradunt. Dial. XII, 12, 4. philosophum fuisse contendunt alii alius sectae. Ep. 88, 5. Appionis de Iliadis principio inanis observatio. ib. §. 40. Homeri versus de rota figuli volunt falsos videri. Ep. 90, 31. ei Ennius aliquid subripuit. Ep. 108, 34. Homeri carmina resolvit et in latinam linguam transtulit Polybius. Dial. XI, 8, 2. 11, 5. ea sunt primae litterae graecae discentibus. NQ. VI, 23, 4. servus Homerum tenens. Ep. 27, 6. Homerus ab Hesiodo discrepat. B. I, 3, 7. 10. Homerus citatur. Lud. 5, 4. 9, 3. 14, 1. Dial. III, 20, 8. NQ. VI, 23, 4. 26, 1. Ep. 40, 2. 63, 2.
- Homerus versus. Dial. III, 20, 8. Achilles. Dial. IX, 2, 12. sacerdos. B. V, 25, 4.
- homicida. Dial. IV, 28, 8. B. I, 10, 4. III, 1, 3. IV, 28, 5.
- homicidia. B. III, 6, 2. Ep. 95, 30. homicidia mera (gladiatorum in arena). Ep. 7, 3.
- homo, quam multa significet. Ep. 48, 4. homo generalis et specialis. Ep. 58, 16. natura eius inspicienda est. Ep. 121, 3. homo est rationale animal. 41, 8 et mortale. Rem. 2, 5. si ad originem primam revocantur, omnes a dis sunt. 44, 1. hominis vera aestimatio. 76, 32. hominem deo metiri. 71, 6. deos aequal, dei pars est. 92, 30. divini spiritus est. Dial. VIII, 5, 5. XII, 6, 7. NQ. I, prol. 11. 14. placeat homini quicquid deo placuit. Ep. 74, 20. non est incogitatum opus deorum. B. VI, 23, 5. 6. deorum in eum effusa benignitas. B. I, 1, 9. vid. *deus*. eius natura fragilis. Dial. VI, 11, 3. Ep. 58, 24. quicquid optimum homini est, id extra humanam potentiam iacet. Dial. XII, 8, 4. ad caritatem sui compositus est. B. V, 9, 1. hominem nudum et infirmum societas munit. B. IV, c. 18. sociale animal communi bono genitum videri voluit Stoici. Cl. I, 3, 2. B. VII, 1, 7. homo hominibus prodesse debet. Dial. VIII, 3, 5. Ep. 95, 51. natura eius mitis. Dial. III, 5, 2. 3. Ep. 95, 31. homo sacra res homini. Ep. 95, 33. ab homine homini cotidianum periculum. Ep. 103, 1. spes, invidia, odium, metus, contemptus hominem in hominis perniciem instigant. Ep. 105, 1 — 5. homo perniciosior feris omnibus. Ep. 107, 7. Cl. I, 17, 2. mali sunt, fuerunt, futuri sunt. B. I, 10, 3. V, 17, 3. Dial. V, 26, 4. 27, 3. IV, c. 28. Cl. I, 6, 3. ventri obediens animalium loco numeremus, non hominum. Ep. 60, 4. homines nesciunt quid velint nisi illo momento, quo volunt. Ep. 20, 6. cf. 21, 1. mercedem miseriarum amant,

- ipsas execrantur. Ep. 22, 9. homo contempta res est, nisi supra humana surrexerit. NQ. I, prol. 5. natura eius ad rerum contemplationem apta. Dial. VIII, 5, 3—6. quae scientia homini utilis et necessaria sit. B. VII, 1, 7. hominibus quomodo sit utendum. Ep. 95, 51. hominum delectus habendus in praestandis officiis. Dial. IX, 7, 1. homo natura mundum et elegans animal est. Ep. 92, 12.
 komunciones sumus. Ep. 116, 7.
 honestum unum bonum est apud Stoicos. B. V, 12, 5. vid. *bonum*. per se expectandum est. B. IV, 1, 3, 9, 3, 16, 2. accessionem nullam recipit. Ep. 66, 9. honesti natura. Ep. 66, 16. 17. 74, 30. homo honestus. Fr. 124. Ep. 123, 7.
 honores. Dial. X, 17, 5. B. IV, 28, 2. 30, 1, 2.
 hora sexta. Ep. 83, 14. octava. Ep. 76, 1. inter sextam et septimam. Lud. 2, 3. tertia, sexta, octava noctis. Ep. 122, 15. hora decretoria. Ep. 102, 24. hora momentumque temporis evertendis imperiis sufficit. Ep. 91, 6. ipsam quam premis horam casus incidit. Ep. 101, 5. horas nuntiare Jovi. Fr. 36.
 Horae. B. 1, 3, 9.
 Horatius Cocles. Ep. 120, 7.
 Horatius Flaccus citatur Lud. 13, 3 (Carm. II, 13, 34). Ep. 86, 13 (Sat. I, 2, 27). Ep. 119, 13 (Sat. I, 2, 114—116). Ep. 120, 20 (Sat. I, 3, 11—17).
 horizon. NQ. V, 17, 3, 4.
 horologia. Lud. 2, 3.
 horreum. B. VII, 5, 2. Ep. 2, 6. 117, 26.
 horrea plena multorum seculorum vin demiis. Ep. 114, 26.
 horror. Dial. IV, 2, 1. membra percurrrens. Ep. 74, 33.
 hortator currentem adiuvat. Ep. 109, 6.
 Hortensius. Dial. V, 37, 5. Fr. 74.
 horti. Dial. IX, 8, 6. B. III, 28, 5. materni Caligulae. Dial. V, 18, 4.
 hortuli alieni (i. e. Epicuri). Ep. 4, 10. 21, 10.
 hospitis ingrati poena. D. IV, c. 37.
 hospitalia fulmina. NQ. II, 49, 3.
 hospitium. B. VI, 15, 7.
 hostiae maiores. NQ. IV, 6, 3.
 Hostilius. vid. *Tullus*.
 hostis publicus Tarpeio imponitur. Dial. III, 16, 5. arrogans proverbium iactatur: totidem hostes esse quot servos. Ep. 47, 5.
 Hostius Quadra. NQ. I, 16, 1—9.
 humanitas. Ep. 116, 5. describitur. Ep. 88, 30. quicquid dubium est, humanitas inclinatur in melius. Ep. 81, 26. humanitas contumeliosa. Ep. 4, 10. rarum homine bonum. Ep. 115, 3.
 humanae sortis iniquus aestimator. B. II, 29, 4. res humanae et omne fas non in deterius labuntur, sed stant eodem loco stabuntque. B. I, 10, 1. quid praecipuum sit in rebus humanis. NQ. III, praef. 10—17. humani officii formula. Ep. 95, 51.
 humeri pilosi. Fr. 62.
 humidus et udus. NQ. II, c. 25.
 humor primordium mundi est, ignis exitus. NQ. III, 13, 2. humoris multa genera in humano corpore. ib. c. 15, 2.
 humor corruptus. Ep. 78, 8. obseco-nus. Dial. IV, 3, 2.
 humus metallorum. NQ. III, 15, 3. humus arenis. Ep. 90, 17.
 Hydissus urbs in Caria. NQ. III, 19, 2.
 hydra multa habens capita. Ep. 113, 9.
 hymni. Fr. 88.
 hyperbole qua ratione adhibenda sit. B. VII, 22, 1.
 Hyrcani. Ep. 113, 29.

I.

- iaculari. Ep. 94, 3.
 iaculatores. Dial. X, 13, 6.
 ianitor. Dial. II, 14, 2. 15, 5. Ep. 43, 4.
 ianua difficilis. Dial. V, 37, 3. ianuae impulsus. Dial. V, 35, 3.
 Ianuarii calendis. Ep. 83, 5.
 Janus pater. Lud. 9, 2.
 Japex ventus. NQ. V, 17, 5.
 iconismi, publicanorum verbum. Ep. 95, 66.
 ictus primus. Dial. IX, 10, 2. XII, 5, 3.
 ictus quam formam imprimat humori, aëri. NQ. I, 2, 2. sub ictu stare. Cl. I, 26, 4. positum esse. B. II, 29, 4. Dial. VII, 12, 1. esse. Dial. V, 9, 5. habere. Ep. 72, 10. nemo extra ictum vulneris positus est. Rem. 13, 2.
 Idaea mater deorum. Dial. II, 18, 5. Fr. 80.
 ideae, propria Platonis supellex. Ep. 58, 18. 19. 26. 65, 7.
 Idomeneus, rigidae potentiae minister, cuius titulus petebatur ex rege, non est notus nisi Epicuri epistulis. Ep. 21, 3, 4, 7, 22, 5.
 ieiuni bibunt. Ep. 122, 6. 88, 19.
 igneus color. NQ. I, 3, 12, 4, 4.
 ignis. Dial. II, 3, 5. VI, 7, 4. 23, 4. B. V, 5, 1. Ep. 30, 14. De ignibus, quos aer transversos agit, quaeritur NQ. lib. I. capra, hoedi, trabes, globi, clipei, faces, ardores quomodo fiant. c. 1. item halo sive corona. c. 2. item arcus coelestis. c. 3—8. virgae. c. 9. 10. soles, parhelia. c. 11—13. *πόθρνοι*, pithiae, chasmata, stellae transvolantes. c. 14. fulgures, cometae, coelum ardens. c. 15. — Ignis utrum insit nubi

- bus an ad tempus fiat. II, 12, 3—c. 15. fit aut percussu aut adtritu. II, c. 22. 23. 25. 26. cur aliquando deorsum feratur. ib. c. 24. ignium faces in mediis terris medioque mari. Dial. VI, 18, 6. ignium e cavernis maris eruptio. B. VII, 20, 4. ignes subterranei. NQ. III, 24, 1—3. Ep. 79, 2. 3. ignis altissimos vertices ad humile deduxit. Ep. 91, 11. 79, 2. quibusdam terrae motus causa videtur. NQ. VI, c. 9—11. mundi exitus. NQ. III, 13, 2. igne animalia generantur. NQ. V, c. 6. ignis aurum probat. Dial. I, 5, 9. ignis accendendi potestas facta non dicitur beneficium. B. IV, 29, 2. ignes defossis corporibus circumdati. Dial. V, 3, 6. bona voluntas prodest et in igne. B. IV, 21, 6. ignominia sapientem non movet. Dial. XII, 13, 1. 4. ignorantia veri omnes male habet. Ep. 118, 7. ignorantio sui. Ep. 83, 21. ignoscere quid sit. Cl. II, 7, 3. Ilias. Dial. X, 13, 2. Ep. 88, 40. illavies. Fr. 55. illva. Epigr. I, 3. imaginaria. Ep. 58, 27. imaginaria paupertas. Ep. 20, 13. imaginarius honor verborum. Dial. II, 3, 3. imago. Dial. VI, 2, 4. imagines in bibliothecis. Dial. IX, 9, 7. in atrio. Dial. IX, 14, 3. Cl. I, 9, 10. B. III, 28, 2. Ep. 44, 5. 76, 12. imagines magnorum virorum sunt incitamenta animi. Ep. 64, 9. imago Caesaris ectypa in anulo obseonis admota crimini habetur. B. III, 26, 1. imago (in oratione). B. IV, 12, 1. Attali. Ep. 72, 8. imagines non poetis solis concessae, sed necessaria imbecillitatis nostrae adminicula. Ep. 59, 6. ab alia imagine ad aliam transire. Ep. 59, 9. viva virtutum imago. Dial. IX, 16, 1. animus sibi falsas imagines fingit. Ep. 13, 12. imber. NQ. III, c. 6. 7. B. IV, 28, 3. imitatio peiorum etiam probis periculosa. Dial. XII, 16, 3. imitationis modus qui in scribendo esse debeat. Ep. 79, 6. 84, 5 sqq. immobile. Ep. 118, 17. immortalitas. vid. Ep. 63, 16. 57, 7—9. 36, 10. 68, 24. 71, 16. 76, 25. 86, 1. 102, 1. 2. 22—30. Fr. 27. nulla immortalitas cum exceptione est. Ep. 57, 9. immortalitas moriendo quaeritur. Dial. IX, 18, 4. immunitas. B. V, 16, 6. imparatus etiam levissima expavit. Ep. 107, 4. impatientia ambigue dicitur apathia. Ep. 9, 2. impedimenta. Ep. 87, 11. imperandi non unum genus est: imperat princeps civibus, pater liberis, praceptor discipulis, tribunus militibus. Cl. I, 16, 2. imperare sibi maximum imperium est. Ep. 113, 30. imperata facere. Ep. 76, 23. imperator. Dial. V, 2, 4. IX, 4, 5. 8, 6. Ep. 83, 12. imperatoris severitas. Dial. IV, 10, 4. providentia. Dial. IV, 31, 4. VII, 26, 2. Imperatoris magna facultas. Cl. I, 1, 2. imperatoria munia. Dial. VI, 14, 3. imperatoria laus. B. VII, 14, 3. concio. B. V, 15, 4. parum imperatorium. Cl. I, 26, 4. imperia sunt fere penes populos, qui meliore coelo utuntur. Dial. IV, 15, 5. imperia vetera in ipso flore ceciderunt. NQ. III, praef. 9. omne imperii corpus. Cl. II, 2, 1. imperii diminutio. B. VII, 6, 3. imperia extraordinaria. B. III, 33, 3. V, 16, 4. imperfecti homines. B. II, 18, 4. Ep. 92, 29. 94, 50. imperiosus. B. III, 28, 6. 37, 4. Ep. 82, 22. imperiti. Cl. II, 5, 2. B. I, 5, 2. VII, 17, 1. NQ. II, 42, 3. Ep. 56, 13. 59, 4. 68, 4. 69, 6. 72, 9. 76, 34. 35. 78, 10. 108, 9. imperturbatus. Ep. 83, 3. 5. impetus in tenebris furiosa res. Ep. 110, 7. impetus primi. Ep. 108, 23. impetus nulli est nisi animali. Ep. 143, 2. 16. 18. impotentia. Dial. V, 2, 2. imprecatio dira. B. VI, 35, 4. nulli gravius quicquam imprecari potes, quam ut se habeat iratum. Ep. 110, 2. impudici indicia. Ep. 52, 12. ab impudico an beneficium accipiendum sit. B. II, 21, 1. 2. 5. 6. impudici mutuo. Ep. 99, 13. Inachia urbs. Lud. 7, 2, v. 8. inane in aëre et aquis nullum est. NQ. II, c. 7. incedere latum. Ep. 76, 31. 80, 7. altum. Ep. 115, 9. Dial. IX, 1, 9. incendium. Cl. I, 25, 5. 26, 5. B. V, 18, 2. VII, 16, 3. NQ. I, 15, 5. R, 14, 2. 21, 2. VI, 9, 3. Ep. 103, 1. 2. 109, 16. 117, 30. Dial. VI, 22, 3. IX, 12, 4. incendia civitatum. Ep. 91, 1. incendium conclamatum. Dial. V, 43, 3. ineptum magno in omnia veniebat Seneca. Ep. 108, 15. incessus impudicum ostendit. Ep. 52, 12. mollis. Dial. IX, 17, 4. NQ. VII, 31, 2. Ep. 114, 3. vesanus. Dial. IV, 35, 5. modestior sapienti viro convenit. Ep. 40, 14. 68, 5. inclinatio, genus terrae motus. NQ. VI, 21, 2. incommoda quaedam pro his sunt, qui-

- bus accidunt. Dial. I, 3, 2. suo iure bona vocabuntur, quae modo virtus honestaverit. Ep. 71, 5. cf. Ep. 72, 5. 92, 16.
- incomprehensibile opus. Ep. 94, 14.
- inconstantia. Ep. 20, 4.
- incorporalia. Ep. 58, 11. 89, 16. 90, 29.
- incrementa lente exeunt: festinatur in damnum. Ep. 91, 6. incremento quaedam non tantum in maius exeunt sed in aliud. Ep. 118, 14 sqq.
- incursitare. Dial. V, 6, 4. Ep. 110, 7.
- indices librorum. Dial. IX, 9, 4.
- India. NQ. V, 18, 2. Fr. 9—11.
- indicum mare. NQ. IV, 2, 4.
- Indi. Dial. XII, 7, 1. NQ. I, prol. 12. V, 18, 10. Ep. 84, 4. 119, 7.
- indicium profiteri. Fr. 18.
- indifferentia. Dial. VII, 22, 4. Ep. 82, 10. 14—17. 117, 8. 9. Fr. 45.
- indocti. Dial. VI, 7, 3.
- indolentia. Ep. 66, 45. 87, 19.
- indoles bona eget arte. Dial. IV, 15, 3.
- indulgentia loci. Ep. 70, 16.
- indulgent patres aliter, aliter matres. Dial. I, 2, 5.
- indurata pravitas non desperanda. Ep. 50, 6.
- industria. Ep. 3, 5.
- inemendabiles quid plerosque faciat. Ep. 97, 10.
- ineptiae graecae. Ep. 82, 8. iurisconsultorum. B. VI, 5, 3. ineptiae verba quae-rentium sunt de hieme, vere, frigore dicere. Ep. 23, 1. cf. 67, 1.
- inertia. Dial. X, 2, 1. inquieta. Dial. IX, 12, 3.
- inexpectata plus adgravant. Ep. 91, 3. 107, 4.
- infamia. Ep. 102, 8. 12. ad honestum consilium per mediam infamiam aequissimo animo tendendum est. Ep. 81, 20.
- infamiam humiliter ferre. Ep. 120, 9.
- infans. Ep. 121, 8. 11. 13. 15. 16. nondum rationalis est. Ep. 121, 14. 124, 8. cum dolore stare meditatur. Ep. 121, 8. in infantibus bonum non est. Ep. 124, 1 sqq. infantes iracundi sunt. Dial. III, 13, 5.
- infatuat adulatio pro sua quemque portione. Ep. 59, 13.
- infaustus. Ep. 122, 3.
- infelicitas operosa. Dial. IX, 2, 9.
- inferi. Dial. IV, 35, 1. Lud. 11, 6. 13, 1. NQ. VI, 32, 4. Ep. 82, 16. 90, 28. 117, 6. Rem. 3, 2. de iis fabulae. Dial. VI, 19, 4. Ep. 82, 16. vani motus. Ep. 24, 16.
- inferiae. B. V, 16, 1.
- inferna fulmina. NQ. II, 49, 3. infernus carcer. Dial. VI, 19, 4. Ep. 82, 16.
- inſcere et perfundere. Ep. 110, 8.
- inſinitum ſit ex finito. Ep. 118, 17.
- inſitiores beneficiorum. B. III, 13, 1. VI, 23, 8. 27, 3. 35, 5. VII, 16, 2.
- infrunitus animus. Dial. VII, 23, 3. infrunita et antiqua est quae pudica. B. III, 16, 3.
- infulae. Dial. XII, 13, 6. Ep. 14, 11.
- ingenium felix. Ep. 95, 36. rapax. Dial. XII, 17, 4. Ep. 95, 36. mobile, erectum, tardum, hebes. Ep. 94, 30. obsequens. Ep. 95, 4. aliae artes ad ingenium totae pertinent, hic animi negotium agitur. Ep. 75, 5. cf. 108, 23. ingenium totum animo permixtum est, ab illo fingitur, illi paret. Ep. 114, 3. non deerit ad mortem ingenium, cui non defuerit animus. Ep. 70, 24. ingenii memoria immortalis est. Dial. XI, 18, 2. Ep. 21, 6. ingenii publicandi gloria non est quod te in medium producat. Ep. 7, 9. ingeniorum monumenta etiam indignis publicavit editio. B. IV, 28, 4. philosophia non renunciat ingenio. Ep. 75, 3. ingenia maximorum virorum summam degustari non possunt: tota inspicienda sunt. Ep. 33, 5. ingenium fortissimum ac beatissimum sub qualibet cute latere potest. Ep. 66, 1. nullum magnum ingenium sine mixtura dementiae fuit. Dial. IX, 17, 10. nullum sine venia placuit. Ep. 114, 12. ingenia coacta male respondent. Dial. IX, 6, 2. quo illustriora, breviora sunt. Dial. VI, 23, 3. tenera facillime conciliantur ad honesti amorem. Ep. 108, 12. ingenium exercere inter irrita. Ep. 113, 1.
- ingrati crimen maximum, sine quo vix ullum magnum facinus adcrevit. B. I, 10, 4. ingrati animi vitium frequentissimum quas habeat causas. B. I, 1, 2. Ep. 81, 28. 29. ingratorum turba non debet tardiores facere ad bene merendum. B. I, 1, 9. 10, 5. IV, 26, 3. Ep. 81, 1. 2. ingrati falluntur. Ep. 81, 18. qui ingratus est, statim miser est. itaque ingrati esse vitium non aliena causa sed nostra. Ep. 81, 21 sq. ingratorum duo genera. B. IV, 26, 2. vid. *beneficium*.
- inguen. Dial. X, 6, 2. NQ. I, 16, 4.
- inhorrescere ad subita. Ep. 57, 4.
- inimicitias denunciare. Ep. 76, 1.
- iniqua quae homines iudicare soleant. Dial. IV, 31, 1.
- initamenta. Ep. 90, 28.
- initati. Ep. 95, 64.
- initium nulli non vitio verecundum est et exorabile. sed ab hoc latius funditur. Ep. 116, 2. quaedam initium ab aliis trahunt et tamen initium suis maiora sunt. B. III, 29, 3. initia in potestate nostra sunt, de eventu fortuna iudicat. Ep. 14, 16. facilius est initia adfectuum

- prohibere quam impetum regere. Ep. 85, 9, 12, 13.
- iniuria non cadit in sapientem. Dial. II, quomodo differat a contumelia. ib. c. 5, 1. potest facta esse et non accepta. c. 7, 3—6. dissimulanda potius quam ulciscenda. Dial. IV, c. 33. vid. *ira*. iniuriam facere per se fugienda res est. B. IV, 15, 1. iniuriae altius descendunt quam merita. B. I, 1, 8. in comparatione iniuriae et beneficii vir bonus beneficio favebit. Ep. 81, 4. 16. iniurias suas et alienas quomodo vindicare debeat princeps. Cl. I, c. 20—26. iniuriae dominorum in servos. B. III, 22, 3. lex in vindicandis iniuriis tria secuta est. Cl. I, 22, 1.
- inlitteratus. B. V, 13, 3.
- innocens nemo. Dial. IV, c. 28. innocentem quisque se dicit respiciens testem, non conscientiam. Dial. III, 14, 3. primi homines ignorantia rerum innocentes erant. Ep. 90, 46.
- innocentia angusta est ad legem bonum esse. Dial. IV, 28, 2. 3. ipsa innocentia saepe maculanda indignisque rumoribus obedienda, si quis referre vult gratiam. Ep. 81, 27. innocentiae consensus. Cl. I, 23, 2. innocentia rarissima laus et nulli adhuc principum concessa praeter Neronem. Cl. I, 1, 5. proximum ab innocentia est timide se gerere in scelere. Cl. I, 15, 7.
- inopia unum est e tribus generibus incommodorum, quae timentur. Ep. 14, 3. eius remedium. Ep. 110, 19.
- inopinata, *παράδοξα*. Ep. 81, 11. id agendum est, ne quid nobis inopinatum sit. Ep. 107, 4.
- inquinus faber. Ep. 56, 4. veteres inquininos indulgentia loci et consuetudo etiam inter iniurias retinet. Ep. 70, 16. quosdam ego non discipulos philosophorum sed inquininos voco. Ep. 108, 5.
- inquisitio publicorum secretorumque terririmum vitium. Dial. IX, 12, 7.
- inquisitor. B. V, 25, 2.
- inrationalis pars animi. Ep. 92, 8. inrationale. Ep. 124, 9. inrationalis est infans. Ep. 118, 14.
- insania hilaris. Dial. VII, 12, 1. Ep. 29, 7. 59, 15. insaniae varia sunt genera. Cl. II, 4, 2. nascitur ex ira. Dial. IV, 36, 5. Ep. 18, 14. inter insaniam publicam et hanc, quae medicis traditur, nihil interest, nisi quod haec morbo laborat, illa opinionibus falsis. Ep. 94, 17. 36.
- insaniunt omnes. B. II, 35, 2. V, 17, 3. insanientium turba patrocinium sanitatis est. Fr. 34.
- inscriptio frontium. Dial. V, 3, 6.
- insecabile. Ep. 118, 17.
- inseptio (?). NQ. I, 7, 3.
- insepultus. Rem. c. 5. mors insepulta. Dial. IX, 14, 3.
- insidiae domesticae. Ep. 4, 8.
- insitionem non quaelibet vitis patitur. Ep. 112, 2.
- insolentia hominum ex fortuna pendens. B. III, 29, 1. quid sit. Ep. 87, 32.
- insomnia. Ep. 56, 6.
- inspectores. B. I, 9, 3.
- inspuere. Dial. V, 38, 1. 2.
- institores aquae. NQ. IV, 13, 8. alicuius mercis. Ep. 42, 7. delicatarum mercium. B. VI, 38, 3. gemmarum sericarumque vestium. Fr. 52. popinarum. Ep. 56, 2. philosophiae. Ep. 52, 15.
- instituta liberalia. B. III, 34, 1.
- institutores sordidorum artificiorum. B. VI, 17, 1.
- instrumenta crudelitatis. Ep. 78, 18. mortis. Ep. 70, 19. doloris. Ep. 14, 6. excarnificandi hominis. Ep. 24, 14. vitae. Ep. 17, 8. 45, 12. 61, 4. 88, 20. 95, 8.
- insulae novae in mari exsistentes. Dial. I, 1, 3. NQ. II, 26, 4—6. spiritus vinctae. NQ. VI, 21, 1. natantes. NQ. III, 25, 7—10. insulae (urbis). NQ. II, 14, 2. VI, 32, 5. insularum parietes exesi, rimosi, inaequales. Dial. V, 35, 5. insula ex imo rimas agens. B. VI, 15, 7.
- insulae, ducum domicilia magnorum, inter viliissima rerum numerantur. Ep. 87, 20.
- insusurrare. Dial. X, 14, 4.
- intelligibile an sensibile bonum sit. Ep. 124.
- intentio aëris et spiritus. NQ. II, 6, 2—11, 2.
- intercalantur ludi. NQ. VII, 32, 1.
- intercessor. Ep. 119, 1.
- interiungere. Dial. IX, 17, 7. Ep. 83, 6.
- interpellator. Ep. 80, 2.
- interpretes, non auctores. Ep. 33, 8.
- interpretari peiora. Dial. IV, 22, 4. interpretando benigne levat sapiens quicquid accidit. Ep. 81, 25.
- interpungere consueverunt Romani non solum in dicendo sed etiam in scribendo. Ep. 40, 11.
- interquiescere. Ep. 25, 3. 46, 2.
- interrogare. Ep. 67, 6. 87, 35.
- interrogatio. Ep. 82, 9. 10. 19. 83, 9. 11. 85, 1. 24. 87, 11. 35. 38. 41.
- interrogatiunculae. Ep. 82, 23.
- intervellere barbam. Ep. 114, 21.
- introrsus bona tua spectent. Ep. 7, 12. verum gaudium plus introrsus patet. Ep. 23, 5. introrsum beatus. Ep. 119, 11.
- invectivum gaudium. Ep. 23, 5.
- inventae sapientiae inventoresque veneror

- Ep. 64, 7. inventa multa cur obliterantur. NQ. VII, 32, 4. inventis non debemus contenti esse. Ep. 33, 10. 64, 7. inventa inventuris non obstant. Ep. 79, 6. semper novum erit inventorum ab aliis scientia ac dispositio. Ep. 64, 8.
- investigator. B. III, 26, 2.
- invidere. B. III, 3, 3. Ep. 84, 11.
- invidia. Dial. V, 5, 5. X, 15, 4. XI, 9, 4.
- B. II, c. 28. 29. quomodo effugienda sit. Ep. 105, 3. oritrex infelici inertia. Dial. IX, 2, 10. perniciosum optimis telum. Ep. 74, 4.
- invitare et accersere Jovem. NQ. II, 49, 3. duo sunt genera rerum, quae nos aut invitent aut fugent. Ep. 123, 13.
- invitus ne quid unquam facias, operam da. Ep. 61, 3.
- involuti di. NQ. II, 41, 2. involuta eloquentia. Ep. 114, 4.
- invulnerabile est non quod feritur, sed quod non laeditur. Dial. II, 3, 3. invulnerabilis animus, apathia. Ep. 9, 2.
- ioci subinde admittendi. Dial. IX, 17, 4.
- Ionium (mare). Ep. 89, 20.
- ira, de qua agitur dialogis III, IV, V. affectus deterrimus et perniciosissimus. III, 1, 1—2, 3. IV, 35, 3. V, c. 1—4. 41, 4. quid sit. I, 2, 4—3, 8. differt ab iracundia. c. 4. I. eius species. c. 4, 2. 3. non secundum naturam est. c. 5. 6. non adsumenda tanquam aliquando utilis. c. 7—21. V, 41, 2—4. itaque ex toto removenda. ib. Incipit iudicio, non impetu. IV, c. 1—4. transit in crudelitatem. c. 5. non admittenda propter scelera et errores. c. 6—10. non utilis quia contemptum effugiat et malos terreat. c. 11. nec inevitabilis. c. 12—14. nec generosa. c. 15—17. irae remedia: educatio. c. 18—21. non facile credendum opinioni iniuriae, suspicionibus, criminationibus. c. 22—24. contemnendae res minimae et sordidae. c. 25. cogitandum culpam nullam esse in rebus, animalibus, dis. c. 26. 27. in aliena culpa iuvat respectus nostrae. c. 28. mora et iudicium. c. 29. 30. ignorantiam aut insolentiam nostram intelligere. c. 31. magno animo iniurias despiciere. c. 32. nostri commodi cogitatio. c. 33—36. Ira compescitur dirae eius naturae cogitatione. V, c. 1—5. animus tranquillus servandus vitando negotia nimis multa et magna. c. 6. 7. iniurias et disputationes pugnaciores. c. 8. studia graviora, lassitudinem, famem, sitim. c. 9. intelligendo, quid in te imbecillum sit. c. 10. subtrahenda omni modo irae materia aut dilatio danda. c. 11. 12. eius signa premenda et in contrarium sectenda, obviatio
- patiendi. c. 13. intuenda exempla irae impotentis et irae compressae. c. 13—23. iniuriae aliorum excusandae aut despiciendae. c. 24. 25. nec poena expetenda praeter eam, quae sua sponte sequitur male facta. c. 26, 1. 2. condicio rerum humanarum ea est, ut in vicem placidiores esse debeamus. c. 26, 3—27, 3. iram dignius est a te quam a se vinci. c. 27, 4. 5. facit ira, ut aliis bona officia non praestemus; nobis paremus pericula, id quod fit iniusto saepe aut iniquo de aliorum culpa iudicio. c. 28. 29. vana suspitione, invidia, improbis desideriiis, rerum aut hominum falsa aestimatione. c. 30—32. pecuniae aut aliarum rerum magno animo contemnendarum studio. c. 33. 34. delicati nimis sumus. c. 35. nec exitum quotidie vitam nostram et ea, quae nos offendunt. c. 36—38. Remedia adversus alienam iram. c. 39. 40. 41, 1. ad iram ex toto removendam proderit mortalitatis cogitatio. c. 42. 43.
- Ision (?) fatuus. Ep. 15, 10.
- Isis. Fr. 12.
- Isocrates. Dial. IX, 6, 2.
- Ister. NQ. I, prol. 8. III, c. 22. IV, 2, 20. circa eum vagae gentes. Dial. I, 4, 14.
- Italia. Dial. VI, 3, 1. 2. 17, 2. X, 6, 1. XI, 17, 5. XII, 7, 2. 7. 8. NQ. III, praef. 6. c. 6, 2. 20, 4. V, 18, 2. VI, 28, 1. 30, 3. Ep. 88, 7. 90, 6.
- Italicus ager. Dial. X, 3, 8.
- iter angustum rixas concitat. Dial. V, 34, 3. iter et mutata regio aliquando vigorem dabant. Dial. IX, 17, 8. cf. *peregrinatio*. iter facientes sermo aut lectio aut aliqua intentior cogitatio decipit. Dial. X, 9, 5.
- Ithaca. Ep. 66, 26.
- iuba equi. Ep. 124, 22. leonis aurata. Ep. 41, 6. hominis. Dial. X, 12, 3. NQ. I, 17, 7.
- Juba rex. Ep. 71, 10. et Petreius mutua caede interemti. Dial. I, 2, 10.
- iucunda ea demum tibi sint, quae honesta. Ep. 123, 12 sq.
- Judaei. Fr. 41. sceleratissima gens per omnes terras recepta. Fr. 42.
- iudex quo differat ab arbitro. B. III, 7, 5. Fr. 90. eius officia. Dial. III, 14, 2. 16, 7. 19, 2. IV, 29, 3. X, 17, 5. Lud. 10, 4. 12, 3, v. 40—42. 14, 2. 3. iudex nemo satis idoneus, ubi id, de quo sola sapientia decernit, in controversiam incidit. B. III, 7, 7. 8. I. iudices evocati ex longinquis regionibus. Dial. V, 33, 2. iudex ex turba selectorum, quem census in album et equestris hereditas misit. B. III, 7, 7.
- iudicium. Dial. IX, 12, 4. X, 6, 1. 20, 2.

- exactum. Ep. 98, 3. alienum. Cl. II, 7, 1. iudicium inter aliena liberius est. Ep. 98, 4. semper iudicio favor officit. Dial. IX, 1, 12. iudicium sustinere. Ep. 108, 21.
- iugeri pedes subtiliter colligere. Ep. 88, 11.
- iugulum. Dial. V, 15, 4. IX, 11, 5. Ep. 4, 8. 70, 26. 109, 18.
- iugo pari egregium opus ducere. Ep. 109, 16. iugo submittere. Dial. IV, 31, 6.
- Jugurtha. Dial. IX, 11, 12. Ep. 94, 66.
- Julia Caesaris filia. Dial. VI, 14, 3.
- Julia Augusta. vid. *Livia*.
- Julia, Augusti filia. Dial. X, 4, 6. Cl. I, 10, 3. B. VI, 32, 1.
- Juliae duae, proneptes Augusti, occisae a Claudio. Lud. 10, 4.
- Julius. vid. *Caesar*.
- Julius Graecinus. B. II, 21, 5. 6. Ep. 29, 6.
- Julius Montanus, tolerabilis poeta et amicitia Tiberii notus et frigore. ortus et occasus libentissime inserebat. eius aliquot versus. Ep. 122, 11—13. cf. Lud. c. 2.
- Julius Kanus. Dial. IX, 14, 4—10.
- Julius mensis. Lud. 7, 4. NQ. V, 11, 2. Ep. 86, 16. in kal. Julias designatus consul. Lud. 9, 2.
- iumenta. Dial. XII, 11, 3. Cl. I, 16, 5. Ep. 51, 10. 76, 8. contumacia. Dial. V, 34, 1. tarda. X, 18, 4.
- iuncturae navis aquam excludentes. Ep. 76, 13. iuncturam (orationis) quidam nolunt sine salebra esse. Ep. 114, 15.
- Juncus praetorius. Lud. 13, 4.
- Junior. vid. *Lucilius*.
- Junius mensis. Ep. 86, 16.
- Juno. Lud. 8, 2. iracundissima. Fr. 37. singulis data. Ep. 110, 1. speculum tenere Junoni. Ep. 93, 47. capillos disponere. Fr. 36.
- Jupiter. Dial. I, 2, 8. III, 20, 8. 9. VI, 13, 1. VII, 26, 6. X, 16, 5. 17, 6. Lud. 5, 2. 3. 8, 2. 9. 1. 10, 4. 11, 1. B. I, 3, 9. 4. 4. NQ. II, 41, 1—c. 46. Ep. 9, 16. 107, 10. 119, 7. Capitolinus. Dial. XII, 10, 8. optimus maximus, tonans, stator. B. IV, 7, 1. Fr. 46. Liberator. Fr. 127. Pluvius. NQ. IV, 2, 2 (ex Tibullo). Gamelius, Genethlius, apud Latinos nullus Nuptialis. Fr. 46. lintea et strigiles ferre Jovi. Ep. 95, 47. Jovi horas nunciare. Fr. 36. quaedam se a Jove amari putant. Fr. 37. Jovis cella. Ep. 93, 72. Jupiter cum sapiente comparatus. Ep. 73, 12—14. 9, 16. cum ipso Jove de felicitate contendere. Ep. 25, 4. 110, 18. 20. Jupiter salacissimus. Fr. 119. Jupiter, stella. NQ. VII, 12, 3. 25, 5. eius lux pura. ib. IV, 2, 2.
- turare religiose. Dial. X, 12, 7. in verba.
- Ep. 12, 11. Rem. 2, 2. per genium aliquis. Ep. 12, 2. ii, per quos iuramus (Caesares). Dial. XI, 17, 1. iurandum per salutem uxoris. Fr. 51,
- iuratores. Lud. 1, 2.
- iurgium familiare. Fr. 90.
- iuridica. vid. B. II, 23, 2. III, 6, 1. 7, 1. 5. IV, 39, 4. V, 8, 4. 24, 1. 3. VI, 4, 4. 5. 7. 5, 2—5. 6, 1. 8, 2—4. 9, 2. 19, 5. 27, 6. 28, 2. 38, 3. VII, 4, 2. c. 5. c. 6. 12, 3—6. 16, 3. NQ. II, 1, 2. 5. Dial. IV, 29, 3. VI, 10, 3. Ep. 48, 10. 65, 2. 15. 73, 7. 81, 26. 91, 16. 108, 31.
- iurisconsulti. Lud. 12, 2. NQ. II, 1, 2. negant quicquam publicum usucapi. Ep. 79, 6. 88, 12. eorum responsa. Ep. 94, 27. ineptiae acutae. B. VI, 6, 3.
- iurisdiclio. B. II, 35, 2.
- ius naturae. NQ. III, praef. 16. iura naturae. ib. c. 16, 4. ius humanum. B. III, 18, 2. VII, 19, 9. ius gentium. Dial. V, 2, 5. B. I, 9, 4. III, 14, 3. ci vile. B. II, 20, 2. VII, 4, 2. Quiritium. NQ. III, praef. 16. trium liberorum. Fr. 119. ius est commune bonum et malorum et bonorum. B. IV, 28, 6. aequum ius. Dial. VI, 20, 2. XI, 14, 4. Ep. 86, 2. 90, 6. 107, 6. 123, 16. ius deterius. Dial. VII, 15, 5. ius extra ordinem dicere. Ep. 106, 2.
- iure uno perfusa. Ep. 95, 28.
- iusturandum adacti. Ep. 95, 35.
- iusso dicebant antiqui, idest iussero. Ep. 58, 14.
- iustitia. Cl. I, 20, 2. Ep. 81, 19. eam animal esse contra Stoicos Seneca negat. Ep. 113, 7—15. sacra res est. ib. § 31.
- Iustus Catonius praefectus. Lud. 13, 5.
- iusta praestare. Dial. XI, 17, 4. facere sibi. Ep. 122, 3.
- iuvenes generosae indolis. Ep. 71, 19. idonei agitandis per studia ingenis, et exercendis per opera corporibus. Ep. 108, 27.
- iuventus ingrata est. B. V, 17, 4. utile est iuventuti regi. B. III, 11, 2.
- Ixion. Lud. 14, 3. Ep. 24, 18.

K.

kalendae, kalendarium vid. cal.
 Kanus. vid. *Julius*.
 κατά στέγησιν per detractionem, vel ut antiqui dixerunt, per orbalionem.
 Ep. 87, 39.

L.

Laberianus versus. Dial. IV, 11, 3.
 labor bonum non est sed laboris con-

- temptio. Ep. 31, 4. 6. 7. labor optimos citat. Dial. I, 5, 4. quod labor contraxit, quies tollit. Ep. 123, 4.
- labra concurrunt quibusdam dicturis. Ep. 11, 2. voces a summis labris venientes. Ep. 10, 3. senilis anima in primis labris. Ep. 30, 14. in primis labris animam habere efficit liberum. NQ. III, praef. 16. labra pressius tondere. Ep. 114, 21. potio labris alterius tacta. Fr. 83.
- labyrinthus. Ep. 44, 7.
- in lacte apparet pabuli sapor. NQ. III, 21, 2. lacte infuso infantium fletum compescimus. Ep. 99, 27.
- Lacedaemon. Ep. 94, 62.
- Lacedaemonius. vid. *Demaratus*.
- Lacedaemonii liberorum suorum indolem experiuntur publice verberibus admotis. Dial. I, 4, 11. vetant suos pancratio aut cestu decernere. B. V, 3, 1. unguentarios urbe expulerunt. NQ. IV, 13, 9. corium forma publica percussum numeratae pecuniae usum iis praestat. B. V, 14, 4.
- laceratio. Ep. 108, 18. proiecti cadaveris foeda visuris. Ep. 92, 35.
- lacrernae coloris improbi. Ep. 114, 21.
- laccertam quaerit ciconia in prato. Ep. 108, 29.
- laccertus. Ep. 66, 24.
- laccertos exercere. Dial. VI, 11, 3. IX, 3, 1. Ep. 15, 2. secare. Dial. VII, 26, 8. Fr. 34. laccerto excussa. Ep. 108, 10. B. II, 6, 1.
- Lachesis. Lud. 4, 1, v. 3, 4, 2.
- Lacon puer. Ep. 77, 14. Lacones in Thermopylarum angustiis. Ep. 82, 20. B. VI, 31, 5. 11.
- lacrimae non voluntariae. Dial. IV, 3, 2. Ep. 49, 1. nihil proficientes. Dial. XI, 4, 1—3. reprimendae. Ep. 63, 1. aliae permissae sapienti viro, aliae vi sua latae. Ep. 99, 18. sunt quaedam etiam lacrimarum ineptiae. Ep. 99, 2. lacrimae genus humoris. NQ. III, 15, 2. Ep. 99, 18.
- lactea plaga coeli. NQ. VII, 15, 2.
- lacunaria. NQ. VII, 14, 1. Ep. 114, 9. 115, 9. ebore fulgentia. NQ. I. prol. 7. auro gravia. Ep. 90, 9.
- lacus. Ep. 36, 2.
- Ladas, cursor. Ep. 85, 4.
- Ladon flumen. NQ. VI, 25, 2.
- Laelius sapiens. NQ. VI, 32, 11. Ep. 7, 6. 11, 10, 25, 6. 64, 10. 95, 72. 104, 21. Rem. 7, 1.
- laevitas capitis. Dial. II, 16, 4.
- lagena, lagona. Ep. 114, 5. 118, 15.
- lamellae argenti. Dial. VII, 21, 3. aeruginosae Corinthiorum. Dial. X, 12, 2.
- lamentatio aliena a sapiente. Cl. II, 6, 4.
- lamina. B. IV, 6, 2. VII, 10, 1. Ep. 78, 19.
- lampades. NQ. I, 15, 4.
- lana. Ep. 71, 31.
- lancea. Epigr. V, 12. IX, 12. B. VI, 7, 4. NQ. VI, 32, 2. Ep. 70, 26.
- lancinare. NQ. I, 16, 3. Ep. 32, 2. Dial. III, 2, 2. V, 19, 5. 40, 4. X, 13, 6.
- languere. Fr. 55, 56.
- languor. Ep. 74, 33. Fr. 54.
- lanista. B. VI, 12, 2. Ep. 87, 15.
- lanugo. Ep. 95, 24.
- lanx ioanis. Ep. 119, 5.
- lapis. NQ. II, 52, 1. Thasius. Ep. 86, 6. varius gentis alienae. Ep. 8, 5. omnium nationum lapides. Dial. XII, 11, 3. lapides in quibusdam stagnis non pesum eunt. NQ. III, 25, 7. lapis ex liquore. NQ. III, 15, 3. quadratus. Ep. 86, 4. lapides coctiles. Ep. 90, 33. perlucidi. 90, 45. ad lapides et arma discunt. Dial. X, 3, 2.
- laquearia coenationum versatilia. Ep. 90, 15. caelata. 90, 42.
- laqueus. Dial. V, 16, 1. IX, 10, 1. B. VII, 4, 1. Ep. 70, 12. laqueo pendere ante amicae fores. Ep. 4, 4.
- lares. Ep. 90, 28.
- largitio nullius rei honesta est. B. I, 2, 1. populus largitione nocitura plenus. Ep. 114, 24.
- Larius lacus. B. IV, 5, 3. (ex Virg.)
- larvae. Lud. 9, 3.
- larvalis habitus nudis ossibus cohaerentium. Ep. 24, 18.
- lascivia puerilis. Dial. XII, 18, 5. orationis. Ep. 114, 2.
- lassitudo corporis cavenda iracundis. Dial. V, 9, 3.
- a lasso rixam quaeri vetus dictum est. Dial. V, 9, 5.
- lateres in quodam Syriae stagno natant. NQ. III, 25, 5.
- latifundia. Ep. 88, 9. 89, 20.
- latinae linguae potentia, graecae gratia. Dial. XI, 2, 6. illius egestas. Ep. 58, 1—7. latina via. Ep. 77, 18.
- latro. Dial. III, 16, 1. V, 43, 3. IX, 8, 4. Cl. II, 1, 2. B. I, 10, 5. II, 18, 6. IV, 12, 2. V, 9, 2. 14, 2. VI, 15, 8. Ep. 4, 8. 14, 9. Rem. 14, 2.
- latrocinium qui fecit, suspenditur. Ep. 7, 5. latrocinia B. IV, 17, 4. 35, 2. VII, 15, 1. 16, 3. locata publice. Dial. VI, 20, 5.
- latruncularia tabula. Ep. 117, 30.
- latrunculis ludere. Dial. IX, 14, 7. X, 13, 1. Ep. 106, 11.
- latus nudum. Ep. 22, 9. latus dare. NQ. VII, 32, 3. latera firmare. Ep. 15, 2.
- lavari. Dial. X, 12, 6. lavandi mos qualis olim fuerit. Ep. 86, 4—13.

- laudatio funebris. Dial. VI, 15, 3. Ep. 102, 15. aliud est laus, aliud laudatio. laus alit artes, laudatio corrumpit. Ep. 102, 15. 16. est aliqua et laudandi licentia. Ep. 52, 12. laudatione modica contenti non sumus et laudari volumus in id, cui contraria cum maxime facimus. Ep. 59, 11.
- laurea. Dial. XII, 10, 8.
- laureatae fores. Dial. XI, 16, 5.
- laurus eliciendis ignibus idonea. NQ. II, 22, 1.
- lautitia ad coenas translata. Ep. 114, 9.
- laxamentum. Ep. 7, 3.
- lebes. Fr. 50.
- lectica. Dial. IX, 12, 4. X, 12, 6. Ep. 31, 10. 70, 10. 80, 8. Fr. 48. incommittata. Ep. 22, 9. formosis imposita calionibus. Ep. 110, 17.
- lecticarii. Dial. II, 14, 1.
- lectio. Dial. IX, 1, 12. X, 9, 5. Ep. 83, 3. auctorum multorum vituperatur. Ep. 2, 2—4. 45, 1. 2. stilo temperanda. Ep. 84, 1. 2. eius usus. 84, 5.
- lectulo devolvi. Ep. 99, 16. in lectulo lassitudinem ponere. Ep. 123, 1. a lectulo languentis numquam recedere. Fr. 56. virtuti etiam in lectulo locus est. Ep. 78, 21. Rem. 6, 1.
- lectus. Dial. X, 20, 3. Ep. 72, 2. medius, imus. Dial. II, 10, 2. V, 37, 4. pretiosus. Ep. 76, 15. ligneus, aureus. Ep. 17, 12. 110, 12. lectus lignei. Ep. 95, 72. lecti Soterichi. Fr. 114 sq.
- legationes violatae. Dial. V, 2, 5.
- legatum. B. IV, 20, 3.
- legere clarius. Ep. 78, 5. nec scribere tantum, nec tantum legere debemus. Ep. 84, 2.
- legio. Dial. V, 2, 4. 33, 1. VI, 20, 4. XI, 16, 2. Cl. I, 4, 1. B. VI, 32, 3. Ep. 104, 30. 95, 70. legionum alumnus. Dial. II, 18, 4.
- leno. Dial. I, 5, 2. B. I, 11, 3. V, 7, 4. VII, 4, 7. Ep. 87, 15. 97, 6.
- lenocinari. B. VII, 1, 2.
- lenocinium. Dial. X, 10, 3. XII, 16, 4. Ep. 26, 5. 80, 9. Fr. 86.
- lentulus, factiosus et impotens. Dial. V, 38, 2.
- Lentulus, Cn., augur. B. II, 27, 1. 2.
- leo. Dial. I, 2, 8. III, 1, 6. IV, 11, 4. 5. 15, 4. 16, 1. V, 17, 2. 23, 1. 30, 1. IX, 3, 2. Cl. I, 5, 5. 26, 3. B. I, 2, 5. II, 19, 1. Ep. 124, 22. bracteatus, aurata iuba. Ep. 41, 6. leones feritatem numquam exuunt. Ep. 85, 8. leonibus magister manum insertat. Ep. 85, 41. leones in circo soluti, ante Sullam adligati. Dial. X, 13, 6. Ep. 7, 4. leo (in signifero). NQ. VII, 27, 3.
- Leonidas. Ep. 82, 21.
- Leontium, Metrodori uxor. Fr. 45.
- Lepidus, triumphator. Cl. I, 10, 1. NQ. IV, praef. 21. 22.
- Lepidus coniuravit in Augustum. Di. X, 4, 5. Cl. I, 9, 6.
- Lepidus morte affectus a Caligula. Ep. 4, 7.
- lepusculus. Ep. 124, 22.
- letalis aqua. NQ. III, 21, 1.
- leuconotus. NQ. V, 16, 6.
- levitas. Dial. X, 2, 2. B. VII, 26, 4. in micissimum quieti vitium. Dial. IX, 14, 1.
- lex est iusti iniustique regula. B. IV, 12, 1. legum origo. Ep. 90, 6. quomodo differant a praeceptis. Ep. 94, 37. lex cum prologo improbatur a Posidonio. 94, 38. lex naturae. Ep. 4, 10. 25, 4. legum praeses. Dial. III, 6, 3. lex legi non miscetur. B. VI, 6, 1. lex a quinquagesimo anno militem non legit, a sexagesimo senatorem non citat. Dial. X, 20, 4. lex Cornelia de sicariis. Dial. I, 3, 8. Lud. 14, 1. Augusti de adulteriis. B. VI, 32, 1. leges contra caelibes latae eluduntur. Fr. 87. lex Papia. Fr. 119.
- libamenta. Ep. 84, 5.
- libarii variae exclamaciones. Ep. 56, 2.
- libelli a Caesare aliquid petentium. Dial. XI, 6, 5. libellum amici bonis deicere. B. IV, 12, 3. libellos offerre dis et illos causam docere. Fr. 36.
- Liber. Dial. VII, 25, 4. B. I, 13, 2. IV, 18, 1. VII, 3, 1. Ep. 94, 63. non ob licentiam linguae dictus est sed quia liberat servitio curarum animum. Dial. IX, 17, 8.
- liber minorioribus litteris scriptus, mendosus. Dial. IV, 26, 2. paucorum versuum. Ep. 93, 11. libri a Seneca missi Lucilio, quibus notas imposuit. Ep. 6, 5. situ cohaerentes. Ep. 72, 1. amicorum. B. VI, 33, 4. patrimonii. B. VII, 10, 5. librorum multitudo onerat, non instruit. Dial. IX, 9, 4. cf. Ep. 2, 2—4. 45, 1. 2.
- liberi debiles, monstrosi merguntur. Dial. III, 15, 2. possunt aliquando maiora beneficia dare parentibus quam acceperunt. B. III, c. 29—38. non addigunt sapientiam liberorum amissione. Ep. 74, 30. de ea solatia vid. Dial. V. Ep. 99. Rem. c. 13.
- liberalis de alieno non est magni animi. Cl. I, 20, 3. multos liberales fecit frontis infirmitas. B. II, 1, 2. liberalem non voco pecuniae suae iratum. Ep. 120, 8. liberales artes. Ep. 88, 23. vid. *studia*.
- Liberalis Aebutius, ad quem scripti libri de beneficiis, vir optimus. B. I, 1, 1.

- 11, 1, 1. 6, 1. 30, 1. III, 1, 1. 5, 1. IV, 1, 1. 3, 1. 31, 1. VI, 1, 1. 6, 1. 41, 1. VII, 1, 1. laudatur V, 1, 3—2, 1. VI, 42, 1. fortasse idem Liberalis est ille Lugdunensis, tristis ob exustam incendio Lugdunensem coloniam. Ep. 91, 1. 3. 13.
 liberalitas unde dicta. Dial. VII, 24, 3. non debet nepotari. B. I, 15, 3. eius materiam invenit animus etiam inter angustias. B. I, 9, 1.
 Liberator, Jupiter. Fr. 127.
 libertas quid sit. Dial. II, 19, 2. NQ. III, praef. 16. 17. Ep. 51, 9. 75, 18. 80, 4—6. domi et in republica. Dial. V, 35, 1. male dispensata. B. I, 10, 2. eius interitus. B. II, 20, 2. Ep. 14, 13. necessaria est. B. I, 11, 4. II, 35, 3. non potest gratis constare. Ep. 104, 34 pro ea omnia patienda. Ep. 85, 28. ubique patet. Dial. I, 6, 9. V, 15, 4. Ep. 12, 10. 77, 15. magna pars libertatis est bene moratus venter. Ep. 123, 3. libertas iusta aut inter amicos data. Dial. VII, 24, 3.
 libertinus homo. Cl. I, 9, 10. Ep. 27, 5. 31, 11. 44, 6. libertini. B. II, 27, 1. III, 28, 3. NQ. IV, praef. 7. eorum virgunculae. NQ. I, 17, 9. balnea. Ep. 86, 7.
 liberti Claudii. Lud. 6, 2. 13, 5.
 libido. Dial. III, 1, 7. 21, 3. IX, 9, 2. 15, 1. X, 7, 1. XII, 13, 3. B. VII, 16, 3. 26, 4. Ep. 24, 16. 95, 21. 99, 13. 124, 3. NQ. I, 16, 1.
 libitinarii. B. VI, 38, 4.
 Libo vid. *Drusus*.
 libra, sidus. NQ. VII, 27, 3.
 libramentum. B. V, 6, 4. VI, c. 22. NQ. I, 12, 1. III, 29, 5.
 licentia. Ep. 114, 7. urbium aliquando disciplinae metuque, numquam sponte considet. Ep. 97, 8.
 Licinius. Lud. 6, 1.
 Licinus. Ep. 119, 9. 120, 19.
 licitatio. B. I, 9, 14.
 victor. Dial. III, 19, 3. NQ. IV, praef. 13. Ep. 94, 60. Fr. 36. 124.
 lignum. NQ. II, 26, 2. 3. lignorum adritu ignis invenitur. ib. II, 22, 1. virentium crepans flamma. II, 12, 5. infelix lignum. Ep. 101, 14. id, quod ad emundanda obscena adhaerente spongia positum est. Ep. 70, 20. lignum aestimatum senatorio censu. B. VII, 9, 2.
 Ligures. Dial. XII, 7, 9.
 lima. Ep. 65, 13.
 limina superba. Ep. 4, 10. 84, 12. B. VI, 34, 1. a limine salutare. Ep. 49, 6.
 limes. Dial. VII, 1, 2. litem rectum sequi. Ep. 123, 12.
 limus. NQ. III, 20, 3. 4.
 linea recta. NQ. VII, 12, 3. Ep. 88, 13. pinnis distincta. Dial. IV, 11, 5. Cl. I, 12, 5. lineae admoventur. Ep. 49, 4.
 lineamenta. Ep. 33, 5. 95, 72.
 lingua animalium. Dial. III, 3, 7. latina, graeca. Dial. XI, 2, 6. Ep. 40, 17. vid. *latina, graeca*.
 linguarium dare. B. IV, 36, 1.
 linqui animo. Dial. III, 12, 1. Ep. 57, 5.
 linteatus senex. Dial. VII, 26, 8.
 linteum vetus. Dial. VII, 25, 2. linteae ferre Jovi. Ep. 95, 47.
 lippire. Ep. 117, 8.
 lippitudo. Cl. II, 6, 4. Ep. 117, 8.
 lipsa ventus. NQ. V, 16, 5.
 liquescere. Ep. 26, 4.
 lis uxoria. Dial. X, 3, 2. litem taxare. Cl. II, 7, 3. litium materia. B. III, 14, 2. litis ordinator. Ep. 109, 14. eloquentiae pretium exceptat litium numerus. B. VI, 38, 3.
 litare. NQ. IV, 6, 3. Ep. 67, 9.
 litigare. Ep. 22, 10. litigantes a sermone incipiunt, ad vociferationem transeunt. Ep. 15, 7. litigare de verbis. Ep. 87, 40. cum vitis. Ep. 51, 13. cum fortuna. Cl. II, 1, 1. cf. Dial. XI, 2, 2. Ep. 123, 5.
 litigatores. Dial. X, 20, 2. B. V, 17, 4. obsident limen causicidi. Dial. V, 37, 3.
 litterae. B. VI, 6, 3. minutiores. Dial. IV, 26, 2. NQ. I, 6, 5. Ep. 95, 2. inscriptae oculis. B. IV, 37, 4. 38, 2. litterae serviles. Dial. IX, 9, 5. altiores. B. V, 13, 3. litterarum inutitium studia. Dial. X, 13, 1—9. NQ. IV, 13, 1. Ep. 88, 4—8. litterarum intemperantia laboramus, Ep. 106, 2.
 litteratura prima, ut antiqui vocabant. Ep. 88, 20.
 litteratus homo. Ep. 88, 38. litteratio. NQ. IV, 13, 1. litterata colloquia. Ep. 26, 6.
 litura. Dial. VII, 8, 3.
 lituus. Dial. V, 9, 2.
 Livia, Augusti uxor. Dial. VI, 2, 3. 5. de Drusi filii morte dolorem vicit. ib. c. 3, 1. 2. 4. 1—6. eius filius et nepotes. ib. c. 5, 6. diva Augusta. Lud. 9, 5. clementiam suadet Augusto. Cl. I, 9, 5. femina opinionis suae custos diligentissima. Dial. VI, 4, 3.
 Livius Drusus. Dial. VI, 16, 4. X, 6, 1. 2. B. VI, 34, 2.
 Livius, T. B. VII, 6, 1. Ep. 46, 1. eius libri ad philosophiam pertinentes. Ep. 100, 9. citatur. Dial. III, 20, 6. IX, 9, 5. NQ. V, 16, 4. 18, 4.
 lividae aquae. NQ. III, 2, 2. livida manus. Ep. 68, 8.
 locare funus. Dial. IX, 11, 10. Ep. 99, 22. locare se ad gladium aut cultrum.

- Ep. 87, 9. locatus ad mortem infamem. NQ. VII, 31, 3.
- locamenta librorum tecto tenus exstructa. Dial. IX, 9, 7.
- loculi. NQ. II, 31, 1. 52, 1. Rem. 10, 3. locus an inter causas poni possit. Ep. 63, 11. locum nullum odit sapiens, sed alium alii praefert. Ep. 51, 2 sqq. locus non multum confert ad tranquillitatem. Ep. 55, 8. 104, 7. non locorum vitio laboramus sed nostro. Dial. IX, 2, 14. Ep. 28, 1 sqq. 69, 1. 104, 8. locorum mutationes sunt aegri animi iactatio. Ep. 2, 1. loca aedilem mentuentia. Dial. VII, 7, 3. locus apricus in bruma. Dial. VII, 22, 3. loci brumales. Ep. 122, 8.
- logi Aesopei. Dial. XI, 8, 3.
- loqui cum aliis minimum, plurimum se cum proderit. Ep. 105, 6.
- lora patricia. Dial. IX, 11, 9.
- loricatus. Ep. 104, 33.
- Lucania. Dial. IX, 2, 13.
- lucerna. Dial. V, 18, 4. VII, 26, 8. NQ. IV, 2, 29. Ep. 54, 5.
- Lucifer. Lud. 4, 1, v. 25.
- lucifugae. Ep. 122, 15.
- Lucilius, fortasse cognomine Junior. NQ. IV, praef. 9. ad eum scriptus dialogorum lib. I. vid. c. 1, 1. item nat. quae stionum libri. vid. lib. I, prol. 1. II, 59, 6. III, praef. 1. V, 18, 16. VI, 1. 32, 1. 9. 12. denique Epistularum libri superstites. Is est Seneca iuvenior. Ep. 26, 7. NQ. III, 1, 1. Pompeiis oriundus an Parthenopa. Ep. 49, 1. 53, 1. 70, 1. Seneca (Pompeii) discedente lacrimas non tenet. Ep. 49, 1. non habet nobiles natales. Ep. 44, 1. 3. 6. natalium angustias eluctatus est. NQ. IV, praef. 15. Ep. 19, 5. eques Romanus factus sua industria. Ep. 44, 2. 6. eum in medium protulit ingenii vigor, scriptorum elegantia, clarae et nobiles amicitiae, adeo ut latere non posset. Ep. 19, 3. 4. in amicitia Getulici et aliorum infelicitate amatorum cervicem pro fide opposuit, minas Calpurniae, Messalae, Narcissi sprexit. NQ. IV, praef. 15—17. multa temere pro pecunia, multa laboriose pro honore temptavit. Ep. 19, 8. transiit Peninum Graiumque montem, deserta Candaviae, Syrtes, Scyllam et Charybdis procuratunculae praefo. Ep. 31, 9. animus eius difficultatibus probatus. Ep. 13, 1. 3. tulit eum longe a vita salutari felicitas rapida, provincia et procuratio et quicquid ab istis promittitur. Ep. 19, 5. non inops est et paene locuples. Ep. 17, 10. delectatur Siciliae procuratone otiosa. NQ. IV, praef. 1. Ep. 43, 3. ambitioni alienus, famularis otio et litteris. NQ. IV, praef. 1. adhortatur eum Seneca, ut in privatam vitam se referat: alioquin esse in sollicitudine procuratorum et deinde urbanorum officiorum senescendum. Ep. 19, 8. cf. 20, 1. 6—8. 21, 1—6. 22, 1—12. sollicitus est de eventu iudicii, quod ei furor inimici denunciabat. Ep. 24, 1. 12. 29, 9. in otium recedit. Ep. 68, 1. 82, 1—4. frequenter migrat. Ep. 69, 1. 104, 7—20. Siciliam circumiit. Ep. 79, 1. librorum inopiam in Sicilia esse queritur. Ep. 45, 1. distillationibus crebris ac febriculis vexatum Seneca consolatur et firmat. Ep. 78. cum servis suis familiariter vivit, laudatus eo nomine a Seneca. Ep. 47. angitur, quod servi eum fugerunt. Ep. 107, 1. Senecae per longum tempus amicus. Ep. 49, 1 sqq. Senecae fratrem Gallionem frustra blanditiis temptat. NQ. IV, praef. 10—12. a Seneca est ad philosophiam Stoicam formatus. Ep. 34. nihil vult ignorare ex iis, quae Seneca quotidie agit. Ep. 76, 1. 83, 1. eius in philosophia profectus. Ep. 4, 1. 5, 1. 10, 1—3. 16, 2. 6. 19, 1. 31, 1. 32, 1. 34. 35. 82, 1. ad Senecam epistulae frequentes. Ep. 33, 1. 34, 1. 38, 1. 39, 1. 40, 1. 41, 1. 48, 1. 50, 1. 59, 1. 4. 67, 2. 74, 1. 75, 1. 76, 1. 7. 79, 1. 106, 1. dicendi genus earum laudat Seneca. Ep. 59, 4. librum aliquem amplissimum scripsit, quem Seneca laudat ob compositionem, sed iudicium de re ipsa differt. Ep. 46. studii inlustris iam olim Lucilius, Ep. 21, 2. quamquam et paupertas et ingenium eum ad forenses eloquentiam ducerent, ad gratuita carmina et ad salutare studium philosophiae se contulit. NQ. IV, praef. 14. poeta appellatur. ib. c. 2, 2. tractavit in aliquo poemate fabulam de Alpheo et Arethusa. NQ. III, 26, 6. citatur eius versus hexameter item ad Siciliam pertinens. NQ. III, 1, 1. alius de morte. Ep. 24, 19—21. duo iambi de fortuna. Ep. 8, 10. eum Siciliam circumiisset, Aetnam carmine descripturus erat. Ep. 79, 5—7. immortalis ei gloriam Seneca promittit. Ep. 21, 5. 79, 13 sqq.
- Lucretia. Dial. VI, 16, 2. Fr. 69, 79.
- Lucretius poeta. Ep. 58, 2. citatur (lib. III, 1081.) Dial. IX, 2, 14. — (lib. I, 314.) NQ. IV, 3, 4. — (lib. I, 54—57.) Ep. 95, 11. — (lib. I, 304.) Ep. 106, 8. — (lib. II, 55 sq.) Ep. 110, 6.
- Lucrina ostrea in ipsa mensa aperiuntur. Ep. 78, 23.
- lucrum infame. Dial. X, 12, 1.

- luctari. Ep. 27, 8. 109, 2. 117, 26. cum morbo. Ep. 78, 21. cum vitiis. Cl. 1, 17, 2. cum ipso mari. Ep. 108, 37.
- luctatio. Ep. 88, 19.
- luctator. B. V, 3, 1. VII, 1, 4. Ep. 88, 18.
- luctus. Dial. VI, 14, 2. Ep. 99, 22. turpe est captare in ipso luctu voluptatem. Ep. 99, 26 sqq. magis convenit finem luctus potius facere quam expectare. Dial. VI, 8, 3. V, 27, 4. in luctu tondere filium moris est. B. V, 6, 3. luctibus frangi non est naturale. Dial. VI, 7, 3. luctus spatium finitum mulieribus. Dial. XII, 16, 1. Ep. 63, 13. cf. *dolor*. etiam acerrimi luctus tempore residunt. Ep. 63, 3.
- Luculli fratres. Dial. XI, 15, 1.
- lucus sacer. Ep. 41, 3.
- ludere latrunculis. Dial. X, 13, 1. Ep. 106, 11. [NQ. 16, 6.]
- ludibrium. Dial. II, 11, 3. B. I, 9, 3.
- ludicrae artes. Ep. 88, 22.
- ludus litterarius. Ep. 94, 9. philosophorum. Ep. 71, 6. bestiarii. Ep. 70, 20, 22. ludo eximere. Cl. II, 6, 2. ludi pars obscoena. NQ. VII, 31, 3. ludos exhibere alicui. Ep. 42, 5. ludos facit fortuna. Dial. XI, 15, 2. Ep. 74, 7. ludos sibi facere. Ep. 113, 21. ludi. Dial. XII, 17, 1. B. VI, 1, 1. Veneris Genetricis. NQ. VII, 17, 2. intercalantur. NQ. VII, 32, 1. ludorum sors. Dial. X, 7, 8. impensa. B. II, 21, 5. ordo. Ep. 117, 30.
- lues. Ep. 93, 23.
- ludentium scena. Ep. 99, 21. immodice lugendi quae causa sit. Ep. 63, 14.
- lugubria numquam exuere. Dial. XII, 16, 2. VI, 2, 5.
- Lugdunensis. Lud. 6, 1. Lugdunensis colonia exusta. Ep. 91, 1, 2.
- Lugdunum (Lugdunum). Lud. 6, 1. Ep. 91, 2. 10. 14.
- lumen omne rotundum est. NQ. I, 2, 2. 7. non paulatim prorepat. NQ. II, 9, 1.
- lumen praeccludere. VI, 22, 6. gratitum. Ep. 122, 14.
- luna. Dial. VI, 18, 2. B. IV, 23, 1. 2. V, 6, 4. VI. c. 20. 21, 1. 23, 3. NQ. I, 2, 10. 3, 1. II, 11, 2. VI, 3, 3. VII, 1, 2. 12, 4. Ep. 93, 9. 94, 56. eius lumen varium. NQ. VII, 27, 1.
- lunare sidus, ad cuius arbitrium oceanus exundat. Dial. I, 1, 4. lunaris orbita. NQ. VII, 10, 2.
- lupanar. NQ. I, 16, 6.
- lupus. Dial. IV, 13, 4. VI, 22, 7. lupi cadavera sequuntur. Rem. 10, 4.
- lupus, Claudii amicus. Lud. 13, 5.
- lusciniarum vox. Ep. 76, 9.
- Lusitanus latro (Virithus). Epigr. IX, 11.
- lusorium spectaculum. Ep. 80, 2. nomen. B. V, 8, 3. lusoriae (naves). B. VII, 20, 3. lusoria fulmina. NQ. II, 44, 2. arma. Ep. 117, 25.
- lustrare exercitum victima. Dial. V, 16, 4.
- lutei aliquid in arcu. NQ. I, 3, 4. 12.
- lutum. NQ. III, 19, 3. 26, 7. Ep. 57, 1. 96, 3. 107, 2.
- lux, per quam actus vitae disponuntur. B. IV, 6, 3. luce prima excitari. Ep. 71, 23. 122, 1. ad ventum movendum facit, nec est sine calore. NQ. V, 8, 2. 9, 3. inter lucem et splendorem quid intersit. Ep. 21, 2. multa, quorum in tenebris audacia est, luce prohibentur. Fr. 91. lux divina. Ep. 102, 28.
- luxuria. Dial. III, 21, 1. V, 5, 5. IX, 3, 3. 9, 2. XII, 6, 2. 17, 6. B. VII, 9, 2. Ep. 56, 10. publica. Ep. 114, 2. terrarum marisque vastatrix. Ep. 95, 19. volo luxuriam oburgari. Ep. 100, 10. id fit NQ. III, 17, 1—18, 7. IV, c. 13. VII, c. 31. 32, 3. Ep. 51, 3—13. 86, 5—13. 87, 1—11. 89, 19—23. 95, 13—32. 110, 12—20. 114, 119. 122. 123. Dial. XII, 10, 2—12, 7. X, 7, 1. 2. c. 12. B. I, 9, 3—10, 4. VII, c. 9. 10. licet aliquis nimium in hac parte me iudicet. Ep. 121, 4. luxuriae materia contrahenda. Ep. 108, 18. luxuriae propositum gaudere perversis. Ep. 122, 5. luxuriosus, sed diligens. Ep. I, 4. luxuriosi vitam suam esse in sermonibus volunt. Ep. 122, 14.
- lychnobius. Ep. 122, 16.
- Lycia. NQ. III, 25, 11. Ep. 79, 3.
- Lycurgus. Ep. 90, 6.
- Lycus. NQ. III, 26, 4.
- Lydia. NQ. III, 25, 7.
- lymphatici. NQ. VI, 29, 3. metus. Ep. 85, 27. sunt perniciosissimi. Ep. 13, 9.
- Lynceus amnis. NQ. III, 20, 6 (ex Ovidio).
- Lynceus. B. IV, 27, 3.
- lyra. Dial. V, 9, 2.
- lyrici novem. Ep. 27, 6. 49, 5.
- Lysias. Fr. 82.
- Lysimachus. Dial. V, 17, 2. Cl. I, 25, 1.

M.

- Macedo. Dial. V, 17, 1. B. III, 6, 2. IV, 37, 1. V, 4, 3.
- Macedonia. Dial. X, 4, 5. NQ. III, 25, 4. VI, 1, 13. VII, 28, 3. Ep. 91, 9.
- Macedonicus sermo inter Indos Persasque auditur. Dial. XII, 7, 1.
- macellum. B. VII, 19, 3. Ep. 77, 17. 95, 42. 96, 5.
- Macer. vid. *Herennius*.
- macerare. Ep. 81, 23. et coquere. Ep. 70, 4. 71, 31. macerata purpura. NQ. I, 3, 12.

- machaera Hispana.* B. V, 24, 3.
machinae obsidentium. Dial. VII, 26, 3.
machinamenta singula singulis membris et articulis apta in tormentis. Dial. VI, 20, 3. Ep. 24, 14.
machinationes tectorum supra tecta surgentium. Ep. 90, 7.
machinatores. Ep. 88, 22.
macies. Ep. 78, 1. 95, 16. *pannosa.* Cl. II, 6, 3.
Macrobotae Aethiopes. Dial. V, 20, 2.
macte virtute esto, sanguinolentis ex acie redeuntibus dicitur. Ep. 66, 50.
macula. Dial. IX, 11, 9. *maculae columnarum.* Ep. 115, 8.
Maeander. Ep. 104, 15.
Maecenas voluptatibus marcidus. Dial. I, 3, 10. 11. *ingeniosus vir, nisi illum felicitas enervasset.* Ep. 19, 9. 92, 35. 114, 4. *eius vita.* Ep. 114, 4. *mansuetudinis maxima laus.* Ep. 114, 7. 6. *deliciae.* 120, 19. *morosae uxoris cotidiana repudia deflet.* Dial. I, 3, 10. Ep. 114, 6. *Augusti amicus.* B. VI, 32, 2—4. *eius partibus fungens.* Ep. 114, 6. *eius turpissimum votum.* Ep. 101, 10 sqq. dictum B. IV, 36, 2. *ebrius sermo.* Ep. 19, 9. 114, 4. *oratio aequae soluta quam ipse discinctus.* 114, 4. *eius locus ex libro qui Prometheus inscribitur.* Ep. 19, 9. 10. *eius citatur versus.* Ep. 92, 35. 101, 11. *de cultu suo.* Ep. 114, 5.
magister populi apud antiquos vocatus, qui nunc dictator dicitur. ab illo nominatur magister equitum. Ep. 108, 31.
magister puerorum discitentium orationem reddere. B. V, 25, 6. *iracundissimus.* Ep. 94, 9. *obsonii scindendi.* Dial. VII, 17, 2. *argutiarum, qui servos instituit.* Dial. II, 11, 3. *leonis.* B. II, 19, 1. *domandi equos.* Cl. I, 16, 4. *ad magistrum respicere.* Ep. 33, 8.
magisterium. Ep. 15, 3. 95, 36.
magistratus. Dial. V, 6, 4. 33, 1. VI, 14, 1. B. VI, 13, 3. Ep. 115, 10. *adulationibus petitur.* NQ. IV, praef. 3. 13. *utitur veste perversa in supplicio.* Dial. II, 16, 5. *puerorum ludentium.* Dial. II, 12, 2. *magistratu Charino (i. e. archonte).* Ep. 18, 9. *magistratum contemptores.* Ep. 73, 1.
magnanimitas. Cl. I, 5, 3. Ep. 74, 13. 115, 3. Dial. II, 11, 1.
magnanimos nos natura produxit. Ep. 104, 23.
Magnesia. NQ. III, 11, 3.
magnitudo habet modum incertum, comparatio illam aut tollit aut deprimit. Ep. 43, 2. *orationis.* Dial. XI, 11, 6.
magnus ille, qui in divitiis pauper est. Ep. 20, 10. *non potest magnum et bonum separari.* Dial. III, 20, 6. *magnus quomodo primum adparuerit.* Ep. 120, 10—14. 114, 2.
Magnus, cognomen honori datum. Cl. I, Magnus, Crassus. Lud. II, 2.
Magnus. vid. Pompeius.
magus. Ep. 58, 31. Dial. V, 16, 3.
maiores suos recensere. B. III, 28, 2. *qui egregiis maioribus ortus est, qualiscunque est, sub umbra suorum lateat.* B. IV, 30, 4. *maiorum nostrorum memoria.* NQ. II, 26, 4. *maiorum instituta.* Ep. 47, 14. 36, 7. 86, 4. 88, 19. *sententiae.* B. II, 1, 4. NQ. VI, 1, 1. Ep. 1, 5. *laudes.* Dial. XII, 10, 7. B. III, 6, 2. IV, 30, 4. VII, 16, 3. *vitia.* NQ. V, 15, 2. *Stoici fuerunt.* Ep. 110, 1.
maiusculi pueri. Ep. 24, 13.
malacia. Ep. 67, 14.
malaxandos articulos exoletis porrigere. Ep. 66, 53.
malignitas. Dial. V, 5, 5. B. VI, 13, 2.
malleus an forfices prius in usu esse coeperint. Ep. 90, 13.
malitia levis est, saepe mutatur, non in melius, sed in aliud. Ep. 47, 21. *ipsa maximam partem veneni sui bibit.* Ep. 81, 22. *nemo illam excussit, nisi qui pro illa sapientiam adsumpsit.* Ep. 75, 16.
malus nemo est animi causa. B. IV, 17, 3. *mali omnes sumus et fuimus et futuri sumus.* B. I, 10, 3. V, 17, 3. Dial. V, 26, 4. 27, 3. IV, c. 28. Cl. I, 6, 3. NQ. IV, praef. 19. *mali bonos se fingunt.* B. IV, 17, 2—4. *discrimen inter bonos malosque non tollendum clementia.* Cl. I, 2, 2. *mali quanto plures sint, periculosum est ostendere civitati.* Cl. I, 23, 2. *malus malo nocet.* Ep. 109, 4. *malis displicere laudari est.* Rem. 7, 1. *malum virus.* NQ. V, 15, 4. B. I, 13, 3. *ulcus.* Dial. IV, 11, 2. VI, 1, 8. IX, 2, 12. *unum malum est turpitudine.* Dial. II, 5, 3. *malorum ultimum est mala sua amare.* Ep. 39, 6. *malum est cedere iis, quae mala vocantur.* Ep. 85, 28. *mali praecogitati mollis ictus venit.* Ep. 76, 34. 78, 29. 107, 4. 91, 3. 63, 14. Dial. IX, 11, 6. VI, c. 9. XI, 11, 1—3. *mala sunt, quae videntur, pro ipsis sunt, quibus accidunt, et pro universis sunt quibus non volentibus accidunt, digni malo sunt.* Dial. I, c. 3 sqq. *mala vocantur opinione vulgi.* Dial. XII, 6, 6. *plura mala contingunt nobis quam accidunt.* Ep. 110, 3. *inter causas malorum nostrorum est, quod vivimus ad exempla.* Ep. 123, 6. *umbrae malorum, quibus ingemiscunt homines moris causa.* Ep. 99, 3. *melius in malis sapimus, quasi inter se contraria sint bona fortuna et mens bona.* Ep. 94, 74.

- Mamercus.** vid. *Seaurus*.
mamma. Dial. V, 39, 4.
mancipium. Dial. V, 14, 3. 19, 2. 34, 1. 37, 2. VI, 10, 6. 19. 3. IX, 11, 1. Cl. 1, 1, 2. B. VI, 2, 3. VII, 4, 2. Ep. 74, 17. *mancia* peculium suum pro capite numerant. Ep. 80, 4. *mancia* pessimae notae in magisterium recepta. Ep. 15, 3. *mancipiorum* urbanitas in dominos contumeliosa delectat. Dial. II, 11, 3. *mancia* ridicula. Ep. 47, 9. auro culta. Dial. IX, 1, 8. extrema V, 37, 2. Ep. 70, 25. conditionis extremae. Ep. 80, 4. *mancipium* ultimum. Dial. X, 13, 7. ad Castoris nequam *mancia* ementes vendentesque. Dial. II, 13, 4. *mancipio* dare. Dial. XI, 10, 4. Ep. 72, 7. *mancipii* mei res est. B. V, 19, 1.
manducata ut ponantur expecto. Ep. 93, 27.
mane proprium ac peculiare. Ep. 122, 9.
Manes, servus Diogenis. Dial. IX, 8, 7.
manes. Epigr. IV, 8.
mango. B. IV, 13, 3. Ep. 80, 9. cf. Dial. II, 13, 4.
manipulares. Dial. V, 22, 2.
manipulus foeni. Dial. VII, 25, 2.
Manlius. B. III, 37, 4.
manni obesi. Ep. 87, 10.
manubiae Jovis tres in fulmine mittendo. NQ. II, 41, 1. 2.
manuleatus. Ep. 33, 2.
manumittere. B. III, 23, 3. 5. 27, 4.
manumissio. Cl. I, 3, 1.
mannus certa. Dial. V, 14, 3. Ep. 90, 9. facilis. Ep. 121, 5. B. I, 7, 2. plena. B. I, 7, 2. Ep. 33, 6. 120, 10. cava. Ep. 90, 14. manus supinae. B. I, 15, 3. manibus in coelum sublatis vota facere. B. IV, 4, 2. Ep. 41, 1. manus puras ad coelum extollere. NQ. III, praef. 14. manus mota ostendit impudicum. Ep. 52, 12. manus plumbo graves iactare. Ep. 56, 1. 15, 4. manus iactare in disputando. Ep. 75, 2. *manum* exercere. Dial. VIII, 6, 3. V, 18, 2. Cl. I, 7, 4. NQ. VII, 14, 1. intentare. Ep. 52, 13. 71, 22. incirere. Dial. IX, 6, 2. 16, 3. NQ. IV, praef. 20. Ep. 1, 2. 34, 2. 70, 11. 79, 6. 104, 1. vera bona, in quae non est manus injectio. Dial. II, 5, 7. manu facere. Dial. IV, 9, 3. V, 12, 1. VI, 19, 2. X, 3, 2. B. VI, 41, 1. Ep. 41, 3. 52, 6. 55, 6. 58, 32. 89, 21. 91, 11. 115, 2. ad manum. Ep. 70, 24. 100, 3. NQ. I, 3, 9. venire. Dial. IV, 29, 3. sub manu. Ep. 71, 1. *manum* in volnere relinquere. Dial. IV, 33, 1. manus manum lavat. Lud. 9, 6.
mannus oculis contere. Ep. 118, 3.
mapalia. Lud. 9, 1.
Marcella maior. Fr. 76.
Marcellinus, Senecae et Lucillii amicus. Ep. 29, 1. 4—8. Tullius, mortem sibi conscivit. Ep. 77, 5—10.
Marcellus, exulans Mytilenis. Dial. XII, 9, 4—10, 1.
Marcellus, Octaviae filius, iuvenis obiit. eius laudes, spes, honores. Dial. VI, 2, 3. 5. XI, 15, 3.
Marcellus. vid. *Asinius*.
Marcia, Catonis uxor. Fr. 74.
Marcia, Catonis filia minor. Fr. 72, 73.
Marcia, ad quam scriptus est dialogor. lib. VI. vid. c. 1. 1. 6, 1. 8, 2. 16, 5. 8. 19, 3. 20, 2. 22, 1. 8. 23, 3. 24, 2. 25, 2. 3. 26, 7. eius robur animi in morte parentis A. Cremutii Cordi, eius voltus tristis, luctus de filii morte post tertium annum nondum imminutus. Dial. VI, c. 1. 22, 6. eius mores. c. 3, 3. 4. 26, 1. eius avus caesus. c. 26, 4. liberi quatuor. 16, 5. duae filiae et ex his nepotes. 16, 6. Metilii filii duae filiae. 16, 6. 7. Liviam Augusti uxorem familiariter coluit. c. 4, 1.
Marcus, puer blandissimus, Senecae fortasse filius. Dial. XII, 18, 4—6. Epigr. VIII, 5, 6.
mare lentum. Dial. I, 4, 6. tranquillum. VI, 5, 5. IX, 2, 1. spissum. Ep. 55, 2. languidum. Ep. 53, 1. importuosum. Dial. XII, 7, 8. metuendum etiam firmisimis. ib. c. 19, 5. rubrum. B. VII, 2, 5. NQ. III, praef. 10. exterum. NQ. IV, 2, 24. inferum. Dial. XII, 7, 2. NQ. IV, 2, 29. mortuum vocat Demetrius vitam securam et sine ullis fortunae occursionibus. Ep. 67, 14. rare unum est. NQ. III, 14, 3. maria non sentiunt fluminum incrementum. Dial. I, 1, 2. maris sapor non mutatur annibus, imbribus, medicatis fontibus. Dial. I, 2, 1. NQ. III, c. 4. 5. 8. 27, 10. reciprocantur ad arbitrium lunaris sideris. Dial. I, 1, 4. in profundo mari post ventum quoque volutatio. Dial. X, 2, 3. maris inclinatio ac subinde crebrior fluctus. Ep. 53, 2. mare impingit littoribus omne immundum. NQ. III, 26, 7. 8. aequale terris est. ib. c. 28, 5. cf. *commercium*.
margarita. Dial. XII, 16, 3. B. II, 12, 1 Rem. 16, 7.
maritus. Dial. V, 33, 1. VI, 12, 3.
Marius, C., Dial. IV, 2, 3. X, 17, 6. XII, 7, 8. B. V, 16, 2. Ep. 51, 11. 94, 66.
Marius, M., tribunus plebis. Dial. V, 18, 1.
Marius Nepos praetorius. B. II, 7, 2.
marmor varium. Dial. V, 35, 5. B. IV, 6, 2. Ep. 100, 6. marmora. B. VII, 20, 2. Ep. 90, 25. 114, 9. terram marmoribus abscondere. Ep. 16, 8.

- marmorarius. Ep. 88, 18. 96, 15.
 marmoreae moles. Dial. XI, 18, 2.
 Maro, investigator. B. III, 26, 2.
 Mars communis. Dial. III, 12, 5. Martis
 stella. NQ. I, 1, 7. VII, 4, 2. 12, 3.
 Ep. 88, 14. Marti Bellona collocatur.
 Fr. 39.
 Marsorum praetor. B. III, 23, 5.
 Marsyas. B. VI, 32, 1.
 Martius tubarum sonus. Dial. IV, 2, 4.
 campus Martius. Lud. 13, 1. mensis.
 Ep. 86, 20.
 Marullo scripta a Seneca epistula et Lu-
 cilio missa, quum ille mortem filii par-
 voli molliter ferre diceretur. Ep. 99.
 nassa. NQ. II, c. 17. Ep. 82, 14.
 Massilia. Dial. XII, 7, 8. Cl. I, 15, 2.
 Massiliensis. vid. *Euthymenes*.
 matela. B. III, 26, 2.
 matres per filios ambitiosae. Dial. XII,
 14, 2. matrum in liberos indulgentia.
 Dial. I, 2, 5. matribus familiae denun-
 ciare. Ep. 97, 5.
 materia et causa. Ep. 65, 2. materia et
 pars et quasi pars differunt. NQ. II, 3,
 1-6, 1. saepe bona materia cessat sine
 artifice. Ep. 47, 16. multum interest,
 utrum ad consumptam materiam an ad
 subactam accedas. Ep. 79, 6. materiae
 superadornatae operimentum. NQ. IV,
 2, 18.
 mathematicae superficiaria est, in alieno
 aedificat. Ep. 88, 28.
 mathematici. Lud. 3, 2. Ep. 88, 26. 27.
 matrimonium. Fr. 45-88. Ep. 94, 15.
 matrimonium deorum. Fr. 39.
 matrona. Dial. V, 18, 4. B. I, 9, 3. 4.
 VII, 9, 5. NQ. VII, 31, 2. Fr. 73. 76.
 matronarum usibus multa necessaria.
 Fr. 48.
 matronalis ordo. Rem. 16, 3.
 maturitas indicium est imminentis exitii.
 Dial. VI, 23, 5.
 natutinum hoc erat Pisoni, usque in ho-
 ram fere sextam dormiebat. Ep. 83, 14.
 Maximus. vid. *Fabius*.
 Maximus (Caesonius), amicus et comes
 Senecae in itinere. Ep. 87, 2.
 medendi in arte videmus humillimis qui-
 busque bona contingere. Ep. 87, 15.
 medica. vid. Dial. I, 3, 2. II, 13, 1. III,
 12, 6. 13, 3. 15, 2. 16, 4. 20, 1. 3. IV,
 c. 19. 25, 1. 36, 4. V, 3, 4. 9, 2. 4. 10,
 3. 39, 2. VI, 1, 8. 11, 3. 4. 22, 3. IX,
 2, 1. 11. X, 4, 6. 18, 6. XII, 1, 2. 2,
 2. Cl. I, 9, 6. 17, 1. 2. II, 6, 4. B. II,
 2, 2. 14, 2. 18, 8. III, 9, 2. IV, 28, 4.
 V, 12, 6. 20, 2. 24, 3. VI, 8, 1. NQ. I,
 3, 7. III, 1, 3. 15, 1. 2. 4. 5. 16, 2. c.
 20. 25. 30. 4. IV, 13, 5-11. VI, 2,
 3-5. 14, 1. 2. 18, 6. 24, 2. 4. 32, 3.
 Ep. 2, 3. 6, 1. 7, 1. 14, 6. 15, 3. 24,
 15. 16. 28, 6. 29, 8. 40, 4. 53, 3. 5. 6.
 54, 1. 2. 6. 55, 1. 2. 56, 10. 57, 4. 5.
 66, 37. 43. 47. 68, 7. 8. 70, 16. 72, 5.
 6. 74, 23. 33. 75, 12. 78, 1. 5. 8. 9.
 83, 26. 84, 6. 85, 3. 12. 92, 25. 94, 20.
 95, 15-18. 101, 3. 11. 104, 1. 108, 15.
 16. 18.
 medicamenta. Dial. VII, 7, 3. B. I, 11, 6.
 III, c. 24. VII, 9, 2. NQ. I, 3, 12. Ep.
 8, 2. 64, 8. 94, 20. faciei. Ep. 123, 7.
 medicatae aquae. NQ. III, 2, 1. 20, 2. 3.
 medicati torrentes. B. IV, 5, 3. fontes.
 NQ. III, 25, 10.
 medicina. Cl. I, 2, 1. B. IV, 28, 4. Ep.
 78, 3. 87, 17. 89, 19. 94, 20. 24. 95, 15.
 medicus. Dial. II, 13, 1. 2. III, 6, 2. 3. 4.
 15, 1. IV, 10, 7. V, 39, 4. IX, 1, 2. 2,
 1. X, 1, 1. 8, 2. XII, 3, 1. Cl. I, 24, 1.
 B. II, 18, 8. III, 9, 2. c. 24. 35, 4. IV,
 13, 3. VI, 15, 1. 2. 16, 1. 2. 4. 5. 17,
 2. 36, 2. 38, 3. VII, 14, 3. NQ. II, 38,
 4. III, 1, 3. Ep. 22, 1. 24, 8. 40, 5. 50,
 4. 52, 9. 72, 6. 75, 6. 7. 78, 5. 22. 85,
 36. 94, 17. 19. 95, 9. 97, 11. 104, 1. 18.
 109, 14. 17. 123, 17. medici domestici
 et familiares. Dial. I, 1, 1. qui non est
 vir bonus, potest nihilominus medicus
 esse. Ep. 87, 17. medicus Pyrrhi. Ep.
 120, 6. medicorum tituli et pyxides.
 Fr. 18.
 meditata ad verum perducenda. Dial.
 VIII, 6, 3.
 meditationem mortis vocant medici su-
 spirium. Ep. 54, 2.
 in meditullio posita. Fr. 45. cf. Mart.
 Dum. de form. hon. vitae. c. 10.
 medius (inter adulescentem et senem).
 Ep. 22, 14. medium, indifferens. Ep.
 82, 14. 15. 117, 9. media largiri. Ep.
 109, 12. media pars. Ep. 94, 8.
 medulla. Dial. IX, 11, 8. NQ. III, 15, 2.
 Ep. 94, 6. 114, 25.
 Medus. Lud. 12, 3. v. 23. Dial. II, 13, 4.
 Ep. 71, 37. Medorum rex. Dial. II, 13, 3.
 Megalepolis. NQ. VI, 25, 2.
μεγαληροια. Lud. 12, 3.
 Megara. Dial. II, 5, 6.
 Megarici. Ep. 88, 44.
 megistanes. Ep. 21, 4.
 mel. Ep. 118, 14. quomodo fiat. Ep. 84, 4.
 quibusdam morbi vitio amarum videtur.
 Ep. 109, 7. melle frui. Ep. 63, 6. mel
 muscae sequuntur. Rem. 10, 4.
 Melas amnis in Boeotia ab effectu nomen
 habens. NQ. III, 25, 3.
 membrana tenuis dignitatis. Ep. 115, 9.
 membrum. NQ. I, 16, 2. 7.
 meminisse aliud est quam scire. Ep. 33, 8.
 memoria mala. Ep. 27, 5. nescio an cer-
 tior sit, quae nullum extra se subsidium
 habet. Ep. 88, 32. nil perdit, nisi ad

- quod non saepe respexit. B. III, 2, 3. caduca est futuro imminenti. ib. c. 3, 4. memoriae minimum tribuit, quisquis spei plurimum. ib. c. 4, 2. memoria amissionum est auxilium adversus amissiones. Ep. 98, 11. memoriam suam timet malus. Dial. X, 10, 4. memoriam retemptare. Ep. 72, 1. retractare. Ep. 99, 19. B. III, 3, 4.
- Memphis. NQ. IV, 2, 8.
- Menander poeta citatur. NQ. IV, praef. 19.
- Menander libertus. Lud. 15, 2.
- mendacium tenue est: perlocet, si dili-
genter inspexeris. Ep. 79, 18. in men-
daciis os periculi, non oculi erui solent.
NQ. IV, 4, 1. mendacii magnitudine
fides quaeritur. B. VII, 30, 2.
- mendice agere. Ep. 33, 6.
- Menelaus Laco. Fr. 112. (ex Cic.)
- Menenius Agrippa aere collato funera-
tus. Dial. XII, 12, 5, 7.
- mens bona nulla est sine deo. Ep. 73,
16. paucis est ad mentem bonam uti
litteris. Ep. 106, 12. bona mens sit,
quod bona voluntas est. Ep. 16, 1.
bona mens. Dial. VII, 1, 2. 12, 1. IX,
1, 15. X, 3, 5. B. I, 11, 4. II, 14, 3.
NQ. III, praef. 14. IV, praef. 7. Ep.
10, 4. 17, 1. 23, 1. 27, 8. 28, 6. 37, 1.
41, 1. 50, 5. 53, 9. 56, 6. 94, 59. 74,
100, 11. 110, 1. optima mens. Dial. VII,
9, 3. composita. Ep. 94, 60. mala mens.
B. III, 27, 1. quotidie emitur. Ep. 28,
6. malae mentis maximum indicium
fluctuatio. Ep. 120, 20. mens mota.
Dial. IX, 17, 10. NQ. VI, 1, 3. Ep. 94,
36. consternata. Ep. 104, 10. contracta.
Ep. 101, 8. mobilis et inquieta homini
data. Dial. XII, 6, 6. mentis incertae
volutatio. Dial. IX, 2, 10. origo ex
coelesti spiritu. Dial. XII, 6, 7. mens
libera est. B. III, 20, 1. 2. nulla cohi-
betur humo. Epigr. VI, 12.
- mensa negligentius posita. Dial. IV, 25,
1. crebris venis distincta. Dial. V, 35,
5. cf. IX, 1, 7. XII, 11, 6. B. VII, 9,
2. regia. Dial. V, 15, 3. mensa paria
facere cum amicorum officiis. IX, 7, 2.
mensa hospitalis est sacra res. B. IV,
38, 2. Dial. III, 2, 2.
- menstruum. B. IV, 31, 3.
- mercandi cupiditas. Dial. X, 2, 1.
- mercator. B. IV, 13, 3. VI, 14, 4. NQ.
IV, 2, 24. Ep. 73, 5.
- mercenarius. Dial. XII, 12, 5. 7. servus
est perpetuus mercenarius. B. III, 22,
1. mercenarium beneficium. B. V, 14,
3. mercenaria alienorum bonorum pro-
curatio. Dial. X, 17, 5.
- Mercurius. Lud. 3, 1. 12, 1. 13, 2. B. I,
3, 7. IV, 8, 1. Mercurii stella. NQ. VII,
12, 3. Ep. 88, 14.
- meretricios colores matronis non induen-
dos sumimus viri. NQ. VII, 31, 2.
- meretrix. B. I, 14, 4. Ep. 97, 8.
- mergi in imum mare sine ulla respirandi
vice. Dial. IV, 12, 4, 5.
- meridianus axis. NQ. V, 16, 6. circulus.
ib. c. 17, 3. 4. meridianae horae. NQ.
III, praef. 3. meridiana. NQ. VII, 29, 3.
- meritoria salutatio. Dial. X, 14, 3. meri-
toria artificia. Ep. 88, 1.
- meritorum frequens commemoratio lace-
rat animum et premit. B. II, 11, 1. me-
moriam meritorum subiunde reficienda est.
ib. c. 24, 1.
- merum. Dial. VII, 7, 3.
- merx. ex merce compendium. Ep. 17, 9.
- Messalina. Lud. 11, 1. 5. 13, 5.
- Messalla, unde dictus. Dial. X, 13, 5.
Corvinus. vid. *Valerius*.
- Messalla, malo publico potens sub Cali-
gula. NQ. IV, praef. 15.
- Messallae. Cl. I, 10, 1. Fr. 77.
- Messana. Dial. X, 13, 5. NQ. III, 26, 7.
- meta. Rem. 4, 2. sudans. Ep. 56, 4.
- metallum antiquum, olim destitutum. NQ.
V, 15, 1. metalla ferri et aeris. Ep. 90,
12. levium metallorum fructus in sum-
mo est: illa opulentissima sunt, quo-
rum in alto laet vena. Ep. 23, 5.
- Metella, Sullae uxor, impudica. Fr. 63.
- Metellus, caecus. Dial. I, 5, 2.
- Metellus triumphans de Poenis in Sicilia
victis. Dial. X, 13, 8.
- Metellus exilium fortiter tulit. Ep. 24, 4.
- Metilius, Marciae filius. Dial. VI, 16, 8.
- eius pulchritudo, pudor. c. 22, 2. 24,
2. virtutes. c. 23, 3. amor in matrem,
ingenium, verecundia, sacerdotium. 24,
1—3.
- Metrodorus, Epicuri discipulus. Ep. 33,
4. 52, 3. magnus vir factus contuber-
nio Epicuri. Ep. 6, 6. 18, 9. 79, 15.
Leontium uxorem habuit. Fr. 45. Cita-
tur. Ep. 14, 17. 81, 11. 12. in ea epi-
stula, qua sororem amisso optimae in-
dolis filio adloquitur. Ep. 98, 9. 99, 25.
- Metrodorus Chius. NQ. VI, 19, 1.
- Metronactis philosophi disputationibus
parum frequentibus Neapoli interest
Seneca senex. Ep. 76, 1—4. eius mors.
Ep. 93, 1.
- metus publicus. Cl. I, 26, 2. ceteri me-
tus sine ratione, lymphatici sine mixte
sunt. Ep. 13, 9. metus insanos facit.
NQ. VI, c. 29. spem sequitur. Ep. 5,
7. metus mortis non humiles facit. NQ.
VI, 32, 9. miserrimus ac miserrima
omnia efficiens metus mortis. Ep. 101,
10. causae metus nostri aliae sunt, aliae
videntur. non mortem timeamus, sed co-
gitationem mortis. Ep. 30, 17. metum
alter alteri tradidit, nemo quid veri

- esset, excussit. Ep. 110, 5. 13, 8. praesens tempus futuri metu perdere stultum est. Ep. 24, 1. robore animi evidentem quoque metum respue: si minus, vitio vitium repelle, spe metum tempera. Ep. 13, 12. quomodo adversus metum mortis animi confirmandi sint. NQ. II, c. 59. VI, praef. 4 sqq. c. 32. antecedens metus est lenocinium muneris. B. I, 11, 3.
- mica. Ep. 51, 12.
- micæ Epicuri. B. IV, 19, 3.
- migrantis ex commodo est minuta conquirere. Ep. 49, 6.
- miles bonus. Dial. VII, 15, 5. miles a quinquagesimo anno non legitur. Dial. X, 20, 3. bellum optat, si gloriam. B. VI, 38, 3. Dial. I, 4, 4. fortior ex confragoso venit: segnis est urbanus et verna. Ep. 51, 10. supervacuus est. Ep. 90, 15. malus miles est, qui imperatorem gemens sequitur. Ep. 107, 9. militem et custodiam eadem catena copulat. Ep. 5, 7.
- Milesius. vid. *Thales*.
- Mileti coloniae LXXV. Dial. XII, 7, 2.
- miliaria. NQ. III, 24, 2. IV, c. 9.
- militandi disciplina. Dial. XI, 15, 5.
- militaris vir. B. III, 33, 2. Dial. I, 4, 4. IV, 2, 6. gloria. Fr. 79.
- militaria. Dial. I, 2, 6. 4. 7. 8. 13. 5. 3. II, 4, 3. 18. 3. 4. 19. 3. III, 8, 2. 9. 1. 2. 4. 11, 1—8. 12, 5. 13, 4. IV, 9, 3. 10, 4. 31, 4. V, 2, 4. 20, 2. 21, 4. VI, 9, 3. VII, 4, 1. 8, 2. 26, 2. 3. IX, 1, 1. 3, 5. 4, 1. 5. 8. 6. 9. X, 20, 4. XI, 5, 4. 6, 2. XII, 3, 1. 5, 3. 12, 2. Epigr. V, 11. 12. Cl. I, 4, 1. 12, 5. 16, 3. 19, 6. B. II, 6, 1. III, 33, 1. IV, 34, 2. V, 2, 3. 15, 5. 6. VI, 3, 2. 9, 2. 25, 4. 31, 3—11. VII, 3, 2. 14, 3. 20, 2. 27, 1. 2. NQ. I, prol. 9. 17, 10. II, 59, 5. V, 18, 5—10. VI, 1, 6. 29, 3. Ep. 13, 8. 14, 6. 17, 6. 7. 18, 6. 8. 29, 9. 32, 3. 36, 7. 9. 44, 2. 49, 6—9. 51, 5. 10. 11. 12. 53, 12. 56, 9. 13. 59, 7. 8. 65, 18. 66, 13. 50. 67, 4. 68, 11. 73, 9. 74, 3. 78, 17. 82, 20. 24. 83, 12. 22. 88, 19. 94, 3. 61. 96, 5. 105, 2. 109, 8. 117, 25.
- militia. Dial. VI, 9, 2. 24, 1. VIII, 3, 4. X, 2, 1. XII, 10, 6. Ep. 101, 6. per militiam auspicari senatorium gradum. Ep. 47, 10. primum militiae vinculum est religio et signorum amor et deserendi nefas. Ep. 95, 35.
- milium serere. Ep. 86, 16.
- mimicum naufragium. Dial. IV, 2, 5. mimicae ineptiae. Dial. IX, 11, 8.
- minus. Dial. X, 12, 8. Lud. 9, 3. NQ. IV, praef. 12. Ep. 114, 6. humanae vitae. Ep. 80, 7. quantum disertissimorum versuum inter minos iacet. Ep. 8, 8. minimum dis agebat in Capitolio doctus archimides. Fr. 36.
- Mindyrides. Dial. IV, 25, 2.
- Minervae capillos disponere. Fr. 36.
- minister incultus. Dial. IX, 1, 7. regiae potentiae ministros delectat potentiae suae longum spectaculum. B. II, 5, 1. ministerium, officium, beneficium distinguuntur. B. III, 18, 1. ministeria sordida. Dial. V, 29, 1. Ep. 77, 14. servorum. Dial. IX, 8, 8. X, 12, 5. B. III, 18, 1. 19, 1. 21, 1. non ministeriis servi aestimandi, sed moribus. Ep. 47, 15. ministeria paria et laevia. Ep. 119, 13.
- ministrare ars est. Dial. VII, 17, 2. Ep. 119, 14.
- ministratores. Ep. 95, 24.
- minium. NQ. III, 18, 5.
- miracula septem. Dial. XI, 1, 1.
- mirator sui. Dial. VII, 8, 3.
- miser res est sacra. Epigr. IV, 9. illos merito quis dixerit miseris, qui nimia felicitate torpescunt. Dial. I, 4, 6. miser est, qui se non beatissimum iudicet, licet imperet mundo. Ep. 9, 20. nemo nisi vitio suo miser est. Ep. 70, 15. nihil miserum viro, nisi quod aliquid putet miserum. Ep. 96, 1. miserius est nocere quam laedi. Ep. 95, 52.
- miseratio nulla contingit iis, qui patiuntur iniurias, quas posse fieri faciendo docuerunt. Ep. 81, 19.
- miseriae honestae. Dial. X, 7, 6. ante miseriae miser. Ep. 98, 6.
- miseri cordia quid sit et quomodo differat a clementia. Cl. II, 4, 4—6, 4. misericordiae genus est cito occidere. B. II, 5, 3.
- missio. ad pugnam sine missione vocare. Dial. III, 20, 8. nascimur sine missione. Ep. 37, 2.
- Mithridates. Ep. 94, 65.
- Mithridates, Armeniae rex, inter Caianae custodias. Dial. IX, 11, 12.
- Mithridatae catervae. Fr. 64.
- mitis, non mollis. Ep. 114, 7.
- Mnester pantomimus. Lud. 13, 4.
- moderatio vocatur ignavia. Ep. 45, 7.
- modestia quaedam dolendi est. Dial. VI, 3, 4. modestiae argumenta. NQ. VII, 30, 1.
- modificatio versuum. Ep. 88, 3.
- modios quinque accipit servus histrio et quinque denarios. Ep. 80, 7.
- modo quid sit. Ep. 49, 2, 4.
- modulatio. Ep. 123, 9. citata. Dial. IV, 2, 4. inertissima. X, 12, 4. insignita. Ep. 80, 7. quorundam non est compositio: modulatio est. Ep. 114, 15.
- modum tenere in eo difficile est, quod

- bonum esse credideris. Ep. 23, 6. modi
 debiles. Ep. 88, 9.
 moeror. Dial. VI, 6, 2.
 mola. Lud. 8, 3. crepax. Ep. 114, 5 (ex
 Maecenata).
 molaria saxa. Ep. 82, 24.
 moles marmoreae. Dial. XI, 18, 2. lapi-
 deae, quibus porticus et capacia popu-
 lorum tecta suscipiuntur. Ep. 90, 25.
 mollis, non mitis. Ep. 114, 7.
 molliter vivere. Ep. 82, 1, 2.
 moneta. NQ. I, prol. 7. nostra. B. III,
 35, 1.
 moneri velle ac posse secunda virtus est.
 B. V, 25, 4. qui aliquem monere vo-
 lunt, a praeceptis incipiunt et in exem-
 pla desinunt. Dial. VI, 2, 1. ipsa mo-
 nentis auctoritas prodest etiam sine
 probationibus. Ep. 94, 27.
 monilia parvo aere emptia. Ep. 115, 8.
 monile aureum. Fr. 66.
 monitiones non sunt supervacuae. Ep.
 94, 21 sqq. earum genera. ib. §. 39.
 monitor ad latus stet. Ep. 94, 72.
 monitorium fulgur. NQ. II, 39, 2. 49, 1.
 mons. vid. *cacumen*.
 monstrator urbium ignotarum hospiti gra-
 tus. Dial. VI, 25, 2.
 monstra inferna. Dial. IV, 35, 5.
 Montanus. vid. *Julius*.
 monumentis his (sepulcris), quae viam
 disparia praetextunt, ne nos metiaris.
 Ep. 91, 16, 77, 20.
 mora maximum remedium irae est. Dial.
 IV, 29, 1. morae (in nodo). B. V, 12,
 2. mortalis aevi. Ep. 102, 23. suppli-
 cii. Ep. 101, 12. mortis. Ep. 7, 4. 58,
 37. 70, 21. 82, 12. quod naturale est,
 non decrescit mora. Dial. VI, 8, 1.
 moralis pars philosophiae quomodo di-
 vidatur. Ep. 89, 14. 15. quaedam ra-
 tionalia moralibus immixta sunt. Ep.
 102, 4. non quicquid morale est, bo-
 nos mores facit. Ep. 121, 1. Senecae
 opus de morali philosophia. vid. Fr.
 116 sqq.
 morborum signa praecurrunt. Dial. V, 10,
 2. 74, 33. 78, 12. incommoda tria
 gravissima, metus mortis, dolor cor-
 poris, intermissio voluptatum, quomodo
 ferenda sint. Ep. 78. morbi manu facti.
 Dial. X, 3, 2. inexplicabiles, multiformes
 sunt usurae voluptatum. Ep. 95,
 23—29. animi morbi et adfectus quo-
 modo differant. Ep. 75, 10—12. 85, 10.
 corpora sunt. Ep. 106, 6. morbos et
 senectutem Vergilius semper una po-
 nit, non immerito. Ep. 108, 28.
 morbi facillimum et brevissimum. Dial. I,
 6, 7—9. bene mori est libenter mori.
 Ep. 61, 2. est effugere male vivendi
 periculum. Ep. 70, 6. male vivet, quis
 quis nesciet bene mori. Dial. IX, 11,
 4. mori tota vita descendum. Dial. X,
 7, 3. cotidie morimur. Ep. 24, 20. 120,
 17. 18. Rem. 2, 2. imperitorum ver-
 bum: bella res est mori sua morte.
 nemo nisi suo die moritur. Ep. 69
 extr. Dial. VI, c. 21. et mori unum
 est ex vitae officiis. Ep. 77, 19. Rem.
 2, 5. morimur pelores quam nascimur.
 Ep. 22, 15. illum imitare, quem non
 piget mori, cum iuvat vivere. Ep. 54,
 7. magnum beneficium naturae, quod
 necesse est mori. Ep. 101, 14. est etiam
 ad moriendum inconsulta animi incli-
 natio. Ep. 24, 25. mori pro patria. Ep.
 76, 27.
 morosus. Dial. III, 4, 2.
 μωροῦ πλῆγη. Lud. 7, 3. μωροῦ
 εὐλότου τυχεῖν. Lud. 8, 3.
 mors est indifferens, habet mali speciem.
 Ep. 82, 10—17. Dial. VI, 19, 5. malum
 non est. Dial. VI, 19, 4—20, 3. Ep.
 30, 6. 36, 9. 10. 99, 29. 30. 123, 18.
 id non potest cavillationibus persua-
 deri. Ep. 82, 8 sqq. meditare mortem.
 Ep. 26, 8—10. 30, 18. 69, 6. 101, 7—9.
 114, 27. nullius rei meditatio tam ne-
 cessaria. Ep. 70, 18. mortem contem-
 nus. NQ. II, 59, 3. VI, c. 32. Ep. 4,
 3. 24, 3. 6—11. 36, 8. 78, 5. non est
 poena, sed naturae lex. Dial. XII, 13,
 2. Rem. 2, 1. Epigr. VII, 7. NQ. VI,
 32, 12. denunciata nascenti. Dial. VI,
 10, 5. XI, 11, 3. Ep. 99, 8. Rem. 2, 1.
 2. in tanta volutatione rerum huma-
 narum nihil cuiquam nisi mors certum
 est. Ep. 99, 9. 70, 18. ubique prope
 est. Ep. 49, 11. 99, 22. omnes aequae
 vocat. NQ. II, 59, 4. Ep. 12, 6. 63, 14.
 15. 77, 12. 13. minimis intervallis dis-
 tinctos. 99, 6. 7. mortis causae levis-
 simae. NQ. VI, 2, 3—6. 32, 3. II, 59,
 9. Dial. VI, 11, 3. 4. Ep. 120, 16. mor-
 tem non timent infantes, pueri, mentes
 lapsi. Ep. 36, 12. sic mortem times,
 quomodo famam. Ep. 91, 19. mors adeo
 timenda non est, ut beneficio eius ni-
 hil timendum sit. Ep. 24, 11. 26, 10.
 91, 21. est optimum inventum naturae.
 Dial. VI, 20, 1. Ep. 70, 15. unus por-
 tus in mari procelloso. Dial. XI, 9, 7.
 Ep. 70, 3. in morte non magis quic-
 quam molestiae quam post mortem.
 Ep. 30, 5. post mortem omnia finiun-
 tur. Fr. 28. Rem. 1, 2. mors aut finis
 est aut transitus, neutrum timendum.
 Ep. 65, 24. restituit in eum locum, in
 quo fuimus antequam nasceremur. Dial.
 VI, 19, 5. XI, 9, 2. Ep. 54, 4. 5. 77,
 11. intermittit vitam, non eripit: ve-
 niet iterum, qui nos in lucem reponat

- dies. Ep. 36, 10. omne momentum est mors prioris habitus. Ep. 58, 23. mors est alius partus, alia origo. Ep. 102, 23. sub vitae nomine latet. incipit ab infantia. Dial. VI, 21, 7. XI, 11, 2. Ep. 1, 2, 4, 9, 24, 19—21. 120, 17. 18. opportuna multum boni habet. Dial. VI, 20, 4—6. facillima immatura. Dial. VI, 23, 1. Rem. 4, 1. fortior is, qui in ipsa morte est quam qui circa mortem. Ep. 30, 8. mortis dies sententiam laturus est de omnibus annis nostris. Ep. 26, 4—7. — Qui mortem voluntariam damnant, non vident se libertatis viam cludere. Ep. 70, 14. tam turpe est mortem fugere quam ad mortem confugere. Ep. 98, 16. voluntariae mortis saepe causae frivolae. Ep. 4, 4. fastidio vitae. Dial. IX, 2, 15. timore mortis quidam coguntur ad mortem. Ep. 24, 23. 70, 8. quando morte voluntaria utendum sit. Ep. 17, 9. 58, 32—36. 70, 4—28. 98, 16. de ea Epicuri decretum. Dial. VII, 19, 1. optare mortem est turpissimum. Ep. 117, 22 sqq. non est argumentum diu viventium. Dial. X, 16, 2. mors ubique superest. NQ. V, 18, 9. VI, 2, 6. Ep. 30, 16. 117, 23. cf. *libertas*. vilissimae sortis homines hoc robur habuerunt, ut morte in tutum evaderent. Ep. 70, 19—27. 24, 11. non deerit ad mortem ingenium, cui non defuerit animus. ib. §. 24. qui c vita exire vult, ei mors optima, quae placet. §. 12. 24. mors spurcissima praeferenda servituti mundissimae. Ep. 70, 21. — Morte sua mori. Ep. 69, 6. mors vera (si ingenii opera pereunt), Dial. VI, 1, 3. XI, 2, 6. mors inse-pulta nihil mali habet. Dial. IX, 14, 3. NQ. V, 18, 6. Rem. c. 5. — Mortis poena interim optimum misericordiae genus. Dial. III, 16, 3. quando adhibenda. ib. 6. 3. 4. cf. *meditatio. mora.*
- morsus ultimus ferarum. Dial. V, 4, 3. sine morsu animi transire vitam ignorare est rerum naturae alteram partem. Dial. I, 4, 1. cum aliquo morsu occurrat nobis amissorum, quos amavimus, nomen. sed hic quoque morsus habet suam voluptatem. Ep. 63, 4. non est dolor iste sed morsus. Ep. 99, 14.
- mortalitatis oblitio. Dial. X, 3, 4. 5. XI, 11, 1. Ep. 101, 1. mortalitatis cogitatio utilis adversus iram. Dial. V, 42, 2—4. 43, 1—5. exempla subinde nobis ingeruntur non diutius quam dum miramur haesura. Ep. 101, 6. omnia mortalium opera mortalitate damnata sunt. Ep. 91, 12. mortale pectus nunquam magis divinum, quam ubi mortalitatem suam cogitat. Ep. 120, 14. mortalitatis in immortalitatem vertendae una ratio. Dial. X, 15, 4. nullum solatium maius est mortis quam ipsa mortalitas. NQ. VI, 2, 6.
- morticina caro in vivis. Ep. 122, 4.
- mos bonus. Dial. III, 14, 2. VI, 1, 2. NQ. VII, 31, 2. boni moris negligentiam suis quisque temporibus obiecit. Ep. 97, 1. boni mores placent sibi, permanent. Ep. 47, 21. mali moris homo. B. I, 9, 3. sine more. Dial. V, 2, 5. moribus pristinis amissis civitas in priorem formam revocari non potuit. B. II, 20, 2. qui priscos mores urbis tradiderunt. Ep. 86, 12. mores novi et pravi. Ep. 114, 7. distorti. Ep. 122, 17. mores civitatis magis corrigi parcat animadversionum. Cl. I, 22, 2. morum varietates e mixtura elementorum. Dial. IV, c. 19. mores a conversantibus sumuntur. Dial. V, 8, 1—3. fortuna in mores ius non habet. Ep. 36, 6. morum pervertitas. Ep. 95, 34. argumentum morum, ex minimis quoque licet capere. Ep. 52, 12. publicos mores aliquando imitatur dicendi genus. Ep. 114, 2 sqq. desinit esse remedium locus, ubi quae fuerant vitia, mores sunt. Ep. 39 extr.
- motiuncula. Ep. 53, 6.
- motus, inter causas. Ep. 65, 11. motus molles. Ep. 90, 19. dedecori. ib. §. 26. adfectum motus primus, alter, tertius. Dial. IV, c. 4. omnes motus, qui non voluntate nostra fiunt, invicti et inevitabiles sunt. Dial. IV, 2, 1. motus animorum moveri violentum non sunt adfectus. ib. §. 5.
- moveri sub alio. Ep. 33, 7. sapiens quemadmodum ipse se movet, sic movetur ab alio sapiente. Ep. 109, 2. 11.
- Mucia, uxor Cn. Pompeii, impudica. Fr. 64.
- Mucius Scaevola. Dial. I, 3, 4. 5. B. IV, 27, 2. VII, 15, 2. Ep. 24, 5. 66, 51. 53. 76, 20. 98, 12.
- muco. Cl. I, 9, 5. Dial. X, 4, 5. Ep. 76, 14. 82, 21. 109, 18.
- mucus. NQ. III, 15, 2.
- mulae ambulando viventes. Ep. 67, 4. saginatae, unius omnes coloris. ib. §. 8. mulam calcibus repetere. Dial. V, 27, 1.
- muliebris impotentia. Dial. XII, 14, 2. Cl. I, 5, 5. insania. B. VII, 9, 4. animi infirmitas. Dial. VI, 1, 1. muliebris ingenii par ad honesta facultas. ib. c. 16, 1.
- mulier imprudens animal. Dial. II, 14, 1. mulieris dolor. Dial. XII, 3, 2. 16, 1. misericordia. Cl. II, 5, 1. fortium in luctu ferendo mulierum exempla. Dial. XII, 16, 5—7. quaedam litteris

- non ad sapientiam utuntur sed ad luxuriam instruuntur. ib. c. 17, 4.
- muliercula aut aliquis in mulierculam ex viro versus. Ep. 66, 53.
- mulio, sordidioris operæ servus. Ep. 47, 15. perpetuarius. Lud. 6, 1. exalceatus. Ep. 87, 4.
- mullus luxuriosorum deliciae. NQ. III, 17, 2—18, 7. Ep. 77, 16. 95, 26. 28. ingentis formae. Ep. 95, 42.
- mulsum. Ep. 77, 16. 122, 16.
- mulus. Ep. 123, 7.
- Munatius. vid. *Plancus*.
- Munda. B. V, 24, 3.
- munditia. Dial. V, 34, 1. NQ. I, 16, 3. VII, 31, 2. vehiculorum. Ep. 122, 18.
- munditias faciles odisse contra naturam est. Ep. 5, 4. munditias exigere in balneis olim aedilium erat. Ep. 86, 10.
- mundus muliebris. NQ. I, 17, 10. mundus exteriori contemptis spectaculo sui laetus. Dial. I, 6, 5. IX, 8, 5. unus omnium parens est. B. III, 28, 2. NQ. II, 45, 3. totus est deorum immortalium templum, solum quidem iis dignum. B. VII, 7, 3. mundo nihil maius nec ornatus. Dial. XII, 8, 4. B. IV, 23, 2. pusilla res mundus est nisi in illo quod quaerat, omnis mundus habeat. NQ. VII, 30, 5. mundi causae de sententia Platonis. Ep. 65, 9. partes et materia. NQ. II, 3, 1. 4, 1—5, 2. sive anima est sive corpus natura gubernabile, ab initio eius usque ad exitum quicquid facere, quicquid pati debeat, inclusum est. NQ. III, 29, 2. eius status. Cl. I, 7, 2. concordia ex discordibus constat. Dial. VII, 8, 4. NQ. VII, 27, 3. 4. Ep. 107, 8. eundem habitum ac modum servat. Ep. 79, 8. mutatur nec idem manet. Ep. 58, 24. 71, 12. nondum effectus meliora edidit. Ep. 90, 44. mundi irrequieta semper agitatio. Dial. X, 10, 6. B. IV, 12, 5. 23, 3. 4. VI, c. 22. NQ. I, 3, 10. Ep. 36, 11. mundi conversione nihil citatius. NQ. VII, 9, 4. Ep. 94, 56. mundi superior pars omni tumultu caret. Dial. V, 6, 1. Ep. 59, 10. eius futurus interitus. Dial. VI, 26, 6. 7. XI, 1, 2. Epigr. VII, 8. Ep. 71, 12. 13. ignis exitus mundi, humor primordium. NQ. III, 13, 1. 2. 28, 7. 29, 1. 2. natura eorum, quae ultra mundum iacent. Dial. VIII, 5, 6. mundi claustra perrumpere. Ep. 119, 7. mundi forma. Fr. 13.
- municeps. Lud. 6, 1.
- municipale sacrum. Ep. 90, 28.
- municipium. Dial. VI, 3, 1. XII, 6, 2.
- munus. vid. *beneficium*. proximo munere. Lud. 9, 3. summo cæ, medio die mu-
- neris occidi. Ep. 93, 12. ad rogum murena. Dial. X extr.
- munusculum. B. IV, 40, 4. munuscula inducuntur. Ep. 74, 7.
- muraena. Dial. V, 40, 2. Cl. I, 18, 2.
- Muraena. Dial. X, 4, 5. Cl. I, 9, 6.
- muralis (corona). B. I, 5, 6.
- murmillo. Dial. I, 4, 4.
- murmur servorum virga compescitur. Ep. 47, 3.
- murmuratio. Dial. V, 24, 2. B. V, 15, 2. Ep. 107, 9.
- murrea pocula. B. VII, 9, 3. Ep. 119, 3.
- murrina. Ep. 123, 7.
- murus. B. VI, 15, 8. pro muris slave. Dial. VII, 7, 3.
- mus caseum rodit, in sophismate. Ep. 48, 6. mures se laedi putant, si tanguntur, et ora convertunt. Dial. IV 34, 1. subterranei. NQ. III, 16, 5. murum et vulpium tergis magna pars Scytharum induit. Ep. 90, 16. Proverbia: ubi mures ferrum rodunt. Lud. 7, 1. mures molas lingunt. Lud. 8, 3.
- Musa. B. I, 3, 10. publica. Epigr. V, 10.
- musca. Dial. IV, 25, 3. Lud. 10, 3. B. III, 31, 4. muscae mel sequuntur. Rem. 10, 4.
- muscipula. Ep. 48, 6.
- muscus. NQ. V, 5, 2.
- musica ars. Ep. 87, 12—14. musicus. ib. 88, 9. 109, 2.
- musto dolia ipsa rumpuntur. Ep. 83, 16.
- muta. Dial. VI, 12, 2. Ep. 124, 16. animalia. VI, 7, 2. Ep. 124, 8. 13. 15. 18. 19. 21. 22. et al.
- mutuum sumere. B. VII, 4, 8. Ep. 119, 2.
- Mycenarum nobiles muri. Ep. 66, 26.
- Mylae. NQ. III, 26, 7.
- Myndius. vid. *Apollonius*.
- Myron, Claudii libertus. Lud. 13, 5.
- Myrto, neptis Aristidis, altera uxor Socratis. Fr. 62.
- Mytilenae. Dial. XII, 9, 4. 6.

N.

- (Naevius) citatur non nominatim. Ep. 102, 16.
- naevus. Dial. VII, 27, 4.
- Narcissus, libertus. Lud. 13, 2. NQ. IV, praef. 15.
- nares totius populi recidit Persarum rex. Dial. V, 20, 1. nares simae Socratis. Fr. 62.
- narrare quales fuerint boni viri proderit. Ep. 95, 72.
- nascentium fetus primus. Dial. XI, 4, 3.
- nascimur sine missione. Ep. 37, 2. mors nascenti denunciata est. Dial. VI, 10, 5.
- Naso Ovidius. Dial. II, 17, 1. vid. *Ovidius*.

- nasus collisus. Dial. V, 22, 4. nasum abscindere. Dial. V, 17, 3.
- natalis (dies). Dial. XII, 2, 4. nales liberorum. Dial. IV, 33, 4. magnorum virorum celebrandi. Ep. 64, 9. natalis uxoris celebrandus. Fr. 51. natalium periti cur errant. NQ. II, 32, 7.
- Natalis, homo impurus et ditissimus. Ep. 87, 16.
- natare. Dial. X, 12, 6. delicate. Ep. 122, 8. natat animus. Ep. 35, 4. consilium. Ep. 74, 11. sine certa persuasione omnia in animo natant. Ep. 93, 62.
- nationes in quibus Romana pax desinit. Dial. I, 4, 14.
- nativa ex suo fonte aqua. NQ. III, c. 3.
- natrices. Dial. IV, 31, 8.
- Natta Pinarius. Ep. 122, 11.
- natura est deus et divina ratio toti mundo inserta. B. IV, 7, 1. NQ. II, 45, 3. Fr. 122. cf. *deus*. naturae arcana. Ep. 102, 28. rerum natura sacra sua non semel tradit. NQ. VII, 30, 6. rerum natura nihil perdit. B. V, 8, 5. ipsa rerum varietate se iactat. NQ. VII, 27, 5. naturae nihil difficile est. NQ. III, 27, 2. 30, 1. rerum naturam inspicere cur prosit. NQ. III, praef. extr. VI, 4, 2. vid. *philosophia*. natura facilius intellegitur quam enarratur. Ep. 121, 11. naturae rerum adsentiri inter Stoicos convenit. Dial. VII, 3, 3. B. IV, 25, 1. Ep. 5, 4. 41, 9. 86, 39. 41. secundum naturam vivere quid sit. Dial. VII, 8, 2—6. contra naturam vivere. Ep. 122, 6 sqq. naturae satis est etiam parum, cupiditati nihil. Dial. XII, 10, 11. 11, 1. Ep. 4, 10. 16, 7—9. 17, 9. 20, 13. 25, 4. 60, 3. natura suum poscit. Ep. 119, 2. natura sua cuique inspicienda et eo inclinandum, quo quemque vis ingenii feret. Dial. IX, 6, 2. quod natura et impetus est, debet iudicium fieri. Cl. II, 2, 2. cf. Ep. 16, 1. 6. natura abhorremus a scelere. Ep. 97, 15.
- naturalis pars philosophiae quomodo dividatur. Ep. 89, 16. naturales quaestiones. Ep. 88, 24. naturale non est quod varium. Dial. VI, 7, 3. non decrescit mora. Dial. VI, 8, 1.
- navalis corona. B. III, 32, 4. navale proelium. Dial. X, 13, 3. Fr. 70.
- navare operam. Ep. 120, 12.
- naufragium. Dial. III, 12, 6. VI, 22, 3. IX, 14, 3. Ep. 103, 1. Rem. 14, 1. mimicum. Dial. IV, 2, 6.
- naufragus. B. III, 35, 4. IV, 11, 3. 37, 1. VII, 15, 1. Ep. 74, 4. naufrago manum porrigere. Ep. 95, 51. naufragi maria repetunt. B. I, 1, 10.
- navigare. Dial. IX, 11, 7. 13, 2. X, 7, 10. NQ. II, 38, 2. discendi causa. Dial. VIII, 5, 2. Ep. 87, 28.
- navigatio. Dial. IX, 5, 5.
- navigium. Dial. IV, 10, 8. VI, 18, 7. Ep. 90, 24. demergitur oneribus inaequaliter convolutis. Ep. 28, 3. NQ. VI, 6, 1.
- navis. Dial. VIII, 3, 4. X, 13, 14. Ep. 43, 2. quae bona sit. Ep. 76, 13. sentinam trahens. Ep. 30, 2. exarmata. Dial. XII, 19, 7. vid. *codicariae*. *lusoriae*. *tabellariae* naves.
- naumachiae secundum spectaculum. Ep. 70, 26.
- nausia. Dial. IX, 1, 17. Ep. 24, 26. segnis et sine exitu, quae bilem movet nec effundit. Ep. 53, 3. stomachus cum mari nausiam effugit. ib. §. 5. nausiam otio demere. Ep. 16, 3.
- nausiabundus. Ep. 47, 8.
- nausiare. Dial. V, 37, 4. Ep. 89, 22.
- nausiator. Ep. 53, 4.
- Nausiphanes. Ep. 88, 43. 45.
- nauta. B. III, 35, 4. Ep. 53, 4.
- nautici. Dial. I, 4, 13. NQ. I, 2, 5.
- Neapolis. Dial. VI, 20, 4. NQ. VI, 1, 2. Ep. 49, 1. 57, 1. 68, 5. Fr. 8.
- Neapolitana crypta. Ep. 57, 1. 2. Neapolitani. Ep. 76, 4.
- nebula frequens circa lacus. NQ. V, 3, 2. nebulae sub terris. NQ. V, 14, 2. nebulas calor abigit. ib. c. 9, 5.
- necessaria aequo animo excipe. Ep. 99, 22. necessaria tibi ubique occurrent. Ep. 110, 11. cf. *supervacua*.
- necessitas fortiter ferre docet, consuetudo facile. Dial. IX, 10, 1. infida custos castitatis est. Fr. 53. malum est in necessitate vivere, sed in necessitate vivere necessitas nulla est. Ep. 12, 10. effugere non potes necessitates, potes vincere. Ep. 37, 3. necessitati natura fastidium excussit. Ep. 119, 15.
- nefas. B. VII, 20, 1. est aliquod etiam in hostes. Ep. 120, 6.
- neglegens et securus in oratione differunt. Ep. 100, 5.
- neglegentia facilitatem imitatur. Ep. 120, 9.
- negotari. Ep. 94, 14. 119, 1. 5.
- negotatio. Dial. XII, 10, 6. B. VI, 12, 2. 38, 2. Ep. 9, 10.
- negotium iners. Dial. X, 12, 5. meum negotium ago. Lud. 10, 1. negotiorum gestorum damnatus. B. IV, 27, 5. negotia quaerere. Dial. IX, 12, 2. 3. fecunda. ib. c. 6, 5. negotia aestimanda et vires nostrae cum iis comparandae. ib. 6, 4. alienis se negotiis offerre. ib. 12, 2. aiant homines plus in alieno negotio videre quam in suo. Ep. 109, 16. quibus vita procul ab omni negotio agitur quidni spatiosa sit? Dial. X,

- 11, 2. mentiuntur, qui sibi ad studia liberalia obstare turbam negotiorum videri volunt. Ep. 62, 1.
- memora suspendere. Dial. III, 21, 1.
- nenia. Lud. 12, 3.
- nepoti praecepti avia. Ep. 94, 9. luxuriosi nepotesque simplices dicuntur. Dial. IV, 16, 3. circa nepotum focos iuventus premitur. Ep. 95, 23.
- Nepos. vid. *Marius*.
- nepotari liberalitas non debet. B. I, 15, 3.
- Neptunus. Dial. II, 4, 2. NQ. VI, 23, 4. Ep. 73, 5. 85, 33. Neptuno Salacia collocatur. Fr. 39.
- nequam homo. B. IV, 16, 2.
- nequitia evaluit. Dial. IV, 9, 1. non diu adparet. Cl. I, 26, 1. eius haec est maxima poena, quod sibi ac suis displicet. Ep. 42, 2.
- Nero Caesar. eius laudes et vota pro eo. Lud. 4, 1, v. 3—32, 4, 2. parcae admodum laudes in NQ. VI, 8, 3. VII, 17, 2, 21, 3. nullae in Epp. Ad eum scripti libri de Clementia duo non integri. Leges revocavit. Lud. 4, 1, v. 24, 12, 2. Cl. I, 1, 4. eius innocentia. Cl. I, 1, 5. populo Rom. carissimus. ib. ab eo initium seculi felicissimi. Lud. I, 1, 4, 1, v. 33. Cl. I, 1, 7, 8. duodevicesimum egressus est annum. Cl. I, 9, 1. eius clementia. Cl. I, 1, 9, 11, 1—3. vox generosa. Cl. II, c. 1. citatur eius versus. NQ. I, 5, 6. sub eo cometes visus. NQ. VII, 17, 2, 21, 3.
- nervi (in ballistis). Dial. II, 4, 1. NQ. II, 6, 4. nervorum disparem redditum sonum fit concordia. Ep. 88, 9. ossa nervique. Ep. 102, 25. nervi aegri. Dial. IV, 35, 2. V, 10, 3. 28, 3. VI, 24, 5. NQ. VI, 24, 2. Ep. 24, 16. 66, 43. 78, 8. 9. 95, 16. 114, 25. 120, 16. merum illud delectat, quod libere penetrat ad nervos. Ep. 122, 6.
- Nesis insula. Ep. 53, 1.
- Nestor. Lud. 4, 1, v. 14. Ep. 77, 20.
- nexus et acervatio. NQ. II, 2, 3.
- Nicopolis. NQ. IV, 26, 5.
- nidor arte quaesitus. Ep. 110, 13.
- Nilotica aqua fecundiores feminas facit. NQ. III, 25, 11. Niloticae beluae. NQ. IV, 2, 22.
- Nilus. B. VI, 7, 3. NQ. III, 1, 2. c. 22. 26, 1. VI, 7, 1. 26, 2. Ep. 66, 3. 104, 15. cur aestivis mensibus abundet quaeritur. NQ. IV, c. 1, 1—2, 30. VI, 8, 3—5. Nili venae. NQ. IV, 2, 7.
- nimbus. Dial. VII, c. 28.
- Nioba. Ep. 63, 2.
- nisus corporum. Dial. VIII, 5, 5.
- nitidus et unctus. Ep. 66, 25. barba et coma nitidi iuvenes. Ep. 115, 2.
- nitrum. NQ. III, 20, 2.
- nivalem diem dicimus, cum altum frigus et triste coelum est. NQ. IV, 4, 3.
- nivatae potiones. NQ. IV, 13, 10. Ep. 119, 3.
- nix. NQ. V, 10, 3. 11, 2. aestiva callum iocineribus obducit. Ep. 95, 25. nivem diluere. Dial. IV, 25, 4. Ep. 78, 23. rodere. Ep. 95, 21. nives seculis congestae. NQ. III, 27, 7. aeternae. NQ. IV, 12, 5. quas ne aestas quidem solvit. Ep. 79, 4. quomodo fiat nix. NQ. IV, 3, 1. 13, 2. eius natura. ib. c. 3, 1. 5. 6. quare hieme ningat, non grandinet et vere iam frigore infracto granda cadat. ib. c. 4, 5. quare plerisque placeat nivem in ea parte aëris fieri, quae prope terras est. ib. c. 7—12. nix luxuriae instrumentum. ib. c. 13, 2—11.
- nobilem facit animus, non atrium plenum fumosis imaginibus. Ep. 44, 5. nemo altero nobilior, nisi cui rectius ingenium et artibus bonis aptius. B. III, 28, 1.
- nobilitas. Rem. 16, 6. in petendis honoribus quosdam turpissimos industriis sed novis praetulit, non sine ratione. B. IV, 30, 1.
- nocens potest aliquis fieri, quamvis non nocuerit. Dial. II, 7, 4. quae nocitura sunt impetrantibus, non dare sed negare beneficium est. B. II, 14, 1. an is, qui profuit nobis, si postea nocuit, nos debito solverit. Ep. 81, 3 sqq. nocentium proprium est trepidare. Ep. 97, 16. 13. 105, 7. 8. ad nocendum nulli non satis virum est. Ep. 105, 4. Dial. III, 3, 2. nocitura deus altissime pressit. Ep. 110, 10.
- nodus. B. V, 12, 2. Ep. 117, 31. nodi artificii veterosissimi. Ep. 82, 19.
- nolle et non posse. Ep. 116, 8.
- nomen lusorium. B. V, 8, 3. nomina facere. Dial. VII, 24, 1. B. I, 1, 2. II, 23, 2. III, 15, 2. nomina lenta, non mala. B. V, 22, 1. bona facere. B. VII, 29, 2. nominibus respondere. Ep. 87, 6. ad nomen citare. Dial. XII, 6, 3. in nomen laborare. Ep. 65, 6. nomina deo subicere. Fr. 36.
- nomenclator (nomenclulator). Dial. II, 14, 1. IX, 12, 6. B. I, 3, 10. VI, 33, 4. Ep. 19, 11. 27, 5.
- Nomentanum Senecae. Ep. 104, 1. 110, 1.
- Nomentanus. Dial. VII, 11, 4.
- Nonacria. NQ. III, 25, 1.
- nonis Februarii terrae motus. NQ. VI, 1, 2.
- nosce te. Dial. VI, 11, 2. Ep. 94, 28.
- nota (censoria). Dial. IX, 11, 9. Seneca notas imponit libris, quos Lucilio missurus est. Ep. 6, 5. notae verborum,

- quibus quamvis citata excipitur oratio, vilissimorum mancipiorum commenta sunt. Ep. 90, 25. cf. Fr. 128.
- notabilia in habitu aut vitae genere vitanda. Ep. 5, 1—6.
- notarius. Lud. 9, 2.
- notitia humanorum divinorumque (philosophia). Ep. 110, 8. notitia et amicitia, Fr. 93.
- notor. Lud. 7, 4. qui notorem dat, ignotus est. Ep. 39, 1.
- notus, latine auster. NQ. V, 16, 6.
- Novatilla, Novati Senecae fratris filia matrem amisit. patre salvo ob Senecam patrum in exilium actum pupilla videtur. Dial. XII, 18, 7.
- Novatus, ad quem scripti libri de ira. Dial. III, 1, 1. IV, 1, 1. V, 1, 1. 39, 1. is est Senecae frater. vid. *Gallio*.
- novellae arbores. Ep. 86, 19.
- novitas apud imperitos magna pars mali est. Ep. 76, 34. 91, 3. 8. 107, 4.
- novi auctores. NQ. III, 25, 4. nova exempla cultus victusque. Dial. IX, 9, 2.
- mores novi. Ep. 114, 7. NQ. IV, praef. 10. (?) novum carmen. Fr. 113. novi poetae. Lud. 12, 3, v. 56.
- nox et dies aëris infimi vices sunt. Ep. 102, 28. circumscribitur nox et aliquid ex illa in diem transferatur. Ep. 122, 3. noctes quibus brevissimae videantur. Dial. X, 16, 4. 5. noctem promittere. Ep. 97, 5. nox pigra. Ep. 122, 13.
- noxae dedita civitas. Ep. 104, 28. beluae vel magnitudinel vel noxa pares marinis. NQ. IV, 2, 12.
- noxii homines. Dial. X, 13, 6.
- nubes est spissitudo aëris crassi.. NQ. II, 30, 4. an speculum sit. NQ. I, 3, 13. 4, 4. 5, 3. 4. 7—9. II—14. vid. *ignis*.
- Nucerinorum colonia. NQ. VI, 1, 2.
- nudus dicitur male vestitus et pannosus. B. V, 13, 3.
- nugae sollertissimae. Ep. 117, 30.
- nugatorius. Ep. 36, 2.
- Numae nepos. Ep. 108, 30.
- Numantia. Dial. II, 6, 8. III, 11, 7. XI, 1, 2. Ep. 66, 13.
- numen. Ep. 90, 28. 115, 4. Fr. 24. 31. 33.
- numerati multum. Ep. 119, 11.
- numerus perfectissimus, quem novem novies multiplicata componunt. Ep. 58, 31.
- Numidae equites praecurrunt Romanos divites peregrinantes. Ep. 87, 9. 123, 7.
- Numidicis crustis Alexandrina marmora distincta. Ep. 86, 6.
- nummarius tribunal. B. I, 9, 4.
- nummulariolus consul. Lud. 9, 4.
- nummos pronunciant candidati. Ep. 118, 3.
- nuncupatio fausta. Dial. VI, 13, 2.
- nundinis olim lavari solebant. Ep. 86, 12, nundinas spectare otiosum. Ep. 118, 3.
- nuptiae saepe initia futurae tristitiae. Ep. 59, 2.
- nuptialis Jupiter apud Latinos nullus. Fr. 46.
- nutricium pium maternumque. Dial. XII, 19, 2.
- nutrix. B. III, 29, 7. VII, 28, 2. Ep. 60, 1. uxoris. Fr. 51. puer nutrici adhuc quam patri notior. Ep. 99, 14.
- nux. nuxes puerorum ludentium. Dial. II, 12, 2. III, 12, 4.

O.

- obiurgare fatum. Ep. 93, 1. naturam. 107, 9.
- oblitus et ingratus. B. III, 1, 2 sqq.
- oblivionis amnis. Dial. VI, 19, 4.
- obrigescere. Ep. 82, 2.
- obrussa. Ep. 13, 1. ad obrussam exigere. Cl. I, 1, 6. (?) NQ. IV, 5, 1.
- obruta fulmina. NQ. II, 49, 2.
- obscoena. Dial. VI, 20, 3. B. III, 25, 2. Ep. 70, 20.
- obscoenitas. NQ. I, 16, 1. 9.
- obsonatores. Ep. 47, 8.
- obsonii scindendi magister. Dial. VII, 17, 2. X, 12, 5. coqui ipsos cum obsoniis focos transferentes. Ep. 78, 23.
- obstetrix. Ep. 117, 30.
- obstrigillare. Ep. 115, 6.
- obvii. Ep. 3, 1. 29, 1. Cl. II, 4, 1. NQ. IV, praef. 11. Dial. IX, 12, 4.
- occasionem observare properantem non tantum praesentis est sed vigilantis. Ep. 22, 3.
- occasus ortusque solis alius aequinoctialis, bis autem aequinoctium est, alius solstitialis, alius hibernus. NQ. V, 16, 3. quomodo fiat. ib. VII, 2, 3. occasum vespertinum facit Mercurius vidente Saturno. Ep. 88, 14.
- occidens. orientem occidentemque lustrare animo. B. VII, 3, 3.
- occupatus homo. Dial. X, 7, 3. 9, 4. eorum vita brevissima. ib. c. 10 et 11. 16, 1. ad eos solum praesens tempus pertinet. c. 10, 6. eorum miseriae. c. 17, 19, 3.
- occupationes excludendae sunt. Ep. 72, 3. 11. plures exeunt ex una. Ep. 72, 2. occupationes evadere facile est, si occupationum pretia contempseris. Ep. 22, 9. in occupationibus mediis animus secretum habebit, si volet. Ep. 104, 7. quorundam non otiosa vita dicenda est: sed desidiosa occupatio. Dial. X, 12, 2.
- oceanus. Dial. VI, 14, 3. 18, 6. XII, 10, 3. Epigr. IX, 16. Lufr. 12, 3, v. 35.

- B. VII, 1, 5, 2, 8. NQ. I, proli. 10. III, praef. 10, 29, 7, 30, 7. VI, 23, 3.
 ocliferia. Ep. 33, 3.
 Octavia, soror Augusti, Marcello filio amisso nullum finem flendi fecit. Dial. VI, 2, 3—5. Augusto carissima. Dial. XI, 15, 3.
 Octavius, Augusti pater. B. III, 32, 5.
 Octavius, P., gulosus. Ep. 95, 42.
 octava ab hora audire philosophum. Ep. 76, 1.
 Octobris. III. idus Oct. dies mortis Claudii. Lud. I, 1, 2, 2.
 oculi recti. Dial. II, 5, 5. Ep. 76, 33.
 104, 24. ebriorum incerti. Ep. 83, 21.
 caligantes. NQ. III, praef. 11. fastidio laborantes. Dial. V, 33, 4. 5. clamore exprimuntur. Dial. V, 33, 2. ad subitam intimationem digitorum comprimentur. Dial. IV, 4, 2. oculorum flexus ostendit impudicum. Ep. 52, 12. oculorum acies. NQ. II, 8, 1. multum aures antecedit. ib. c. 12, 6. oculorum error in rebus longinquis. Dial. II, 1, 2. B. VII, 1, 5. NQ. I, 3, 9. VII, 23, 7. Ep. 111, 3. oculos fatigatos pascere. delectare. Ep. 58, 25. 65, 17. oculorum morbi. Dial. IV, 25, 1. 36, 4. V, 4, 1. 9, 2. 39, 2. VII, 20, 6. Cl. II, 6, 4. NQ. I, 3, 7. Ep. 64, 8. 78, 9. 83, 26. 85, 5. 94, 5. 18—20. medicamenta. Ep. 64, 8. 115, 6. in mendaciis levioribus non oculi erui solent sed os periculi. NQ. IV, 4, 1. oculos praestringere. Ep. 110, 17.
 oderint, dum metuant, versus execrabilis. vid. *Accius*.
 odium aut ex offensa ortum aut gratuitum, quomodo vitetur. Ep. 105, 3. ex praeceptione veteri tria vitanda, odium, invidia, contemptus. Ep. 14, 10. rogantibus pestifera largiri blandum et affabile odium est. B. II, 14, 4. odium nullum est perniciosius quam e beneficii violati pudore. Ep. 81, 32.
 odores. Dial. VII, 11, 4. Ep. 73, 5. 82, 3. officinae odores coquentium. Ep. 90, 19. odor optimus in corpore est nullus. Ep. 108, 16.
 Odyssea. Dial. X, 13, 2. Ep. 88, 40.
 Oenopides Chius. NQ. IV, 2, 26.
 Oeobazus Persa. Dial. V, 16, 3.
 offendere quosdam tutius est quam demeruisse. B. II, 24, 1. non quicquid offendit, et laedit. Ep. 47, 19. quomodo ira cavenda sit in iis, quae nos offendunt. Dial. IV, 29, 2.
 offensiones puerorum. B. V, 25, 6.
 officinae reponendae nivis. NQ. IV, 13, 9. textorum, fabrorum, odores coquentium, al. Ep. 90, 19. officina Epicureorum. E. 14, 17.
 officium differt a beneficio et ministerio. B. III, 18, 1. non ordinarium. B. II, 28, 5. supremum. Ep. 92, 35. publicum. Dial. XII, 6, 2. Ep. 99, 6. officia urbana. Ep. 19, 8. officia quae ex duobus constant. B. II, 18, 1. 2. officium rectum. Ep. 120, 2. officiorum latius patet regula quam iuris. Dial. IV, 28, 2. officia praeceptis disponuntur. Ep. 94, 33. officii eius gloria minuitur, cui diligenter cautum est. B. III, 13, 3. eius ratio potior est, quod humano generi quam quod uni homini debetur. B. VII, 19, 9. officii humani brevis formula. Ep. 95, 52, 53.
οἰκονομική, administrandae familiaris rei scientia, quibusdam visa est pars philosophiae singularis. Ep. 89, 10.
οἶστρος. Ep. 58, 2.
 olea. Ep. 87, 25.
 olere. Ep. 86, 12. hircum. ib. §. 13.
 oleum. NQ. I, 12, 1. IV, 2, 29. 13, 9. Ep. 95, 21. eius teter post fulmen odor. NQ. II, 53, 2. homines inter oleum et vinum occupati. Ep. 15, 3. 80, 3.
 olivetum. Ep. 86, 14. duobus modis deponitur. ib. §. 17 sqq.
 Olympia. Dial. I, 4, 2. NQ. III, 26, 5.
 Olympus. Lud. II, 5. NQ. VI, 23, 2.
 omen. Dial. VI, 3, 3. 9, 4.
οὐ, τό, nullo modo latine exprimi potest. Ep. 58, 7.
 onerariae leves. Ep. 114, 19.
 Onesicritus. B. VII, 2, 5.
 onera portare ingentia. Dial. IV, 12, 4. 5.
 opera apud antiquos non solum auxilium significavit sed etiam (odii opera). Ep. 108, 33. nihil est quod non expugnet pertinax opera. Ep. 50, 6. beneficium est opera utilis, sed non omnis opera utilis beneficium est. B. IV, 29, 2. operae pretium facere. B. III, 23, 2. V, 1, 2. 12, 1. operas locare. B. III, 22, 1. operas alicui indicare. Dial. V, 3, 5. operas perdere. ib. c. 43, 3. militare et edere operas. Dial. I, 5, 1. Ep. 29, 6. edere bonas ac nobiles operas. ib. c. 2, 10. nudas. Dial. VIII, 6, 2. opertorium ex penula factum. Ep. 87, 2. opes non sunt bona. Ep. 87, 15. auctoramenta sunt servitutum. Ep. 104, 34. vid. *divitiae*.
 opifex statuae. Ep. 58, 21. 65, 3. 4. vi. lissimae mercis. B. VI, 17, 1. opificum artes volgaes. Ep. 88, 21.
 opinio augeat dolorem. Dial. VI, 7, 1. 19, 1. opinione saepius quam re laboramus. Ep. 13, 4. abstrahunt a recto, quae opinione nostra cara sunt, pretio suo vilia. Ep. 81, 28. Epicuri opinio enituit post eius mortem. Ep. 79, 16.

- opinionis suae custos diligens. Dial. VI, 4, 3. bona opinio. Dial. XI, 2, 5. Ep. 115, 14, 123, 11. nihil opinionis causa, omnia conscientiae faciam. Dial. VII, 20, 4. inter scelera et iniurias opinionem bonitatis adfectare. B. IV, 17, 2, 3. mala opinio bene parva delectet. Ep. 113, 32. malae opinionis metus. Ep. 116, 2.
- optabile an omne bonum sit. Ep. 67, 3 sqq. optantium voces nocent. Ep. 94, 53. vid. vota.
- optimates, pulcherrimum rei publicae praetextum. Ep. 71, 9, 104, 31.
- opus est, necesse est. Ep. 94, 27. indigere. Ep. 9, 14.
- opera publica. B. VI, 32, 3.
- oraculum. Dial. VI, 11, 2. VII, 26, 7. X, 2, 2. XI, 14, 2. Ep. 94, 28, 42, 108, 26.
- oratio vox est aliquid significans. Ep. 102, 9. cultus animi est. Ep. 115, 2. talis hominibus oratio, qualis vita, Graecorum proverbium. Ep. 114, 1, 115, 2.
- oratio popularis nihil habet veri. Ep. 40, 4. orationis dulcedo adducit a vero. Ep. 90, 20. oratio certam regulam non habet. Ep. 114, 13. philosophum qualis oratio deceat. Ep. 40, 46, 59, 4—7, 100, 114, 115, 1—3. Dial. IX, 1, 13, 14. est oratio etiam timidissimis audax. Ep. 26, 6. in oratione diffuere. Ep. 114, 4.
- orator. Dial. IX, 4, 3. Ep. 75, 2, 97, 11. B. VII, 14, 3. iratus. Dial. IV, 17, 1. qualis oratori apud Homerum data sit oratio. Ep. 40, 2. velocitas inrevocabilis et sine lege vadens vix oratori permittitur (multo minus philosopho). Ep. 40, 8.
- oratorius vigor. Ep. 100, 8. aliquid oratoriae acre. ib. §. 10.
- per orationem antiqui dixerunt, quod est per detractionem, κατὰ στέγησιν. Ep. 87, 39.
- orbis totus in tres (viros) divisus. Dial. II, 2, 2. in orbe ac pila nihil inum, nihil summum. B. V, 8, 4. 6. NQ. I, 17, 6. orbibus magnis et pretiosis parietes refulgent. Ep. 86, 6. tota aetas habet orbis maiores circumductos minoribus. Ep. 12, 6.
- orbita lunaris. NQ. VII, 10, 2.
- orbitas gratiam confert. Dial. VI, 19, 2. B. I, 14, 3. orbae senectutis regnum exercens dives. Dial. II, 6, 1.
- orei ianitor. Ep. 82, 16. (ex Virg. Aen. VI, 400.)
- ordinarium officium. B. III, 28, 5. ordinaria paria (gladiatorum). Ep. 7, 4.
- ordinator litis. Ep. 109, 14.
- ordo equestris. Ep. 104, 31. senatorius. B. III, 27, 1.
- organum. Ep. 84, 10, 87, 12, 13.
- oriens. B. VII, 3, 3. NQ. VI, 23, 3. aequinoctialis, hibernus. NQ. V, 16, 4.
- origo omnibus eadem. B. III, 28, 1. omnes si ad originem primam revocantur, dis sunt. Ep. 44, 1.
- ornamenta sua traducere. B. IV, 32, 3. per ornamenta ferire. NQ. IV, praef. 5. Ep. 14, 15.
- Orpheus. Ep. 88, 39.
- ortus et occasus quotuplex sit. NQ. V, 16, 3. quomodo fiat. ib. VII, 2, 3.
- os habere. Dial. V, 38, 2. os libidini non exceptum. Dial. IV, 9, 3. ore infamis. B. II, 21, 1. os periculi, non oculi erui solent in mendaciis levioribus. NQ. IV, 4, 1. os consultur. Ep. 47, 4. moriturus os inserta spongia includi aut pannos in os farciri imperavit Caligula. Dial. III, 19, 3. 4. homini probo ad rogandum os concurrat. B. I, 1, 3. os percussum. Dial. II, 14, 3. foetidum. Fr. 70.
- ossa nervique, firmamenta totius. Dial. IV, 1, 2. Ep. 102, 25. ossa pestifera. Dial. IV, 11, 4. ossa legere. Dial. I, 3, 2. IV, 33, 6. VI, 22, 3. B. V, 24, 3.
- oscitare. Dial. XII, 13, 7.
- oscitatio. Dial. IV, 4, 2. Cl. II, 6, 4. Ep. 74, 33.
- osculari manum. Ep. 47, 13.
- osculum. Dial. IV, 24, 1. VI, 3, 2. alieni servi. B. III, 28, 5. osculis manus conterere. Ep. 118, 3.
- Osiris. Fr. 12, 35.
- Ossa. NQ. VI, 25, 2.
- ostentatio sui. Ep. 31, 10.
- ostiarius. Dial. II, 14, 1. 2. 15, 5. V, 37, 2. B. III, 28, 5.
- Ostiensis colonia. NQ. I, 15, 5.
- ostium crepuit. Ep. 80, 1. ostium claudere, aperire, impellere, effringere. NQ. IV, praef. 6.
- ostreum. Ep. 77, 16. 108, 15. inertissima caro coeno saginata. Ep. 95, 25. ostrea eatenus circumcisa, qua eduntur. Ep. 95, 26. 28. Lucrina. Ep. 78, 23.
- otiosi sunt soli qui sapientiae vacant. Dial. X, 14, 1. Ep. 55, 4. qui immerito otiosi habeantur. Dial. X, 12, 2—13, 9. multum interest, utrum vita sua otiosa sit an ignava. Ep. 55, 4.
- otium. vid. Dial. VIII. multum interest inter otium et conditum. Ep. 82, 2. otium sine litteris mors est et hominis vivi sepultura. Ep. 82, 2. traditum litteris. Ep. 94, 72. quorundam occupatum. Dial. X, 12, 2—13, 9. otium optant potentissimi. Dial. X, 4, 1. id quando commendandum sit. Dial. IX, 4, 8, 5, 5. 17, 8. otium nec iactare debes nec

- abscondere. Ep. 19, 2. absconde te in otio, sed et ipsum otium absconde. Ep. 68, 1. gloriari otio iners ambitio est. ib. §. 3. iactandi otii genus est nimis latere. ib. §. 5. otii sui tristis atque aegra patientia. Dial. IX, 2, 10. sapiens ita delituerit, ut ubicunque otium suum absconderit, prodesse velit singulis universisque ingenio, voce, consilio. Dial. IX, 3, 3. nihil tam certum est quam otii vitia negotio discuti. Ep. 56, 9. industrio otium poena est. Dial. I, 2, 2.
- Ovidius poetarum ingeniosissimus, ad pueriles ineptias delapsus. NQ. III, 27, 13. eius gener Fidus Cornelius. Dial. II, 17, 1. Ovidius citatur pro Tibullo. NQ. IV, 2, 2. Aetnam descripsit. Ep. 79, 5. eius Metamorphoses. Lud. 9, 5. eius citantur loci hi:
- Amor. III, 14, 4. — B. IV, 14, 1.
 Ars Am. I, 475 sq. — NQ. IV, 3, 4.
 — II, 300. — Fr. 4.
 Metam. I, 61—66. NQ. V, 16, 1.
 — I, 144—148. — Dial. IV, 9, 2.
 — I, 144—146. — B. V, 15, 3.
 — I, 241 sq. — NQ. IV, praef. 19.
 — I, 272 sq. — NQ. III, 28, 2.
 — I, 285, 290. — NQ. III, 27, 14.
 — I, 292, 304. — NQ. III, 27, 13.
 — I, 388. — NQ. V, 14, 1.
 — I, 595. — Ep. 110, 1.
 — II, 1 sq. — Ep. 115, 13.
 — II, 71. — NQ. VII, 10, 1.
 — II, 107 sq. — Ep. 115, 13.
 — II, 264. — NQ. III, 27, 13.
 — III, 305—307. — NQ. II, 44, 1.
 — III, 407. — NQ. III, 1, 1.
 — IV, 328. — Dial. VII, 20, 5.
 — VI, 55, 56, 58. — Ep. 90, 20.
 — VI, 65—67. — NQ. I, 3, 4.
 — VII, 545 sq. — Dial. III, 3, 5.
 — XIII, 801. — B. VII, 23, 1.
 — XIII, 824. — Ep. 33, 4.
 — XV, 273—276. — NQ. III, 26, 4.
 — XV, 313 sq. — NQ. III, 20, 3.
 — XV, 320 sq. — NQ. III, 20, 5.
 — XV, 329—331. — NQ. III, 20, 6.
 Metam. (?) — Ep. 41, 2.
- ovium grex terrae motu exanimatus. NQ. VI, 1, 3. c. 27, 28. greges ovium quaedam flumina inficiunt. NQ. III, 25, 3, 4.
- οὐσία. Ep. 58, 6.
- ovum. NQ. II, 5, 2.
- P.**
- pabulum hibernum et aestivum. B. VI, 12, 2. pabuli sapor adparet in lacte. NQ. III, 21, 2.
- Paeuvius, qui Syriam usam fecit, nullo non die se extulit. Ep. 12, 8.
- Padus. B. VI, 19, 1.
- paedagogium. Dial. VII, 17, 2. IX, 1, 8. omnium paedagogia oblita facie vehuntur. Ep. 123, 7.
- paedagogus. Dial. IV, 21, 6. 9. Ep. 50, 2. 60, 1. 94, 9. — Ep. 11, 9. 25, 6. 27, 5. 89, 13. deus. Ep. 110, 1. paedagogi publici. Ep. 123, 11.
- palatium. Dial. IX, 11, 10.
- palatum. Dial. XII, 10, 5. B. IV, 6, 3. Ep. 109, 7. callosum. Ep. 78, 23. palati dominici notitia subtilis. Ep. 47, 8. palato bene est. Ep. 92, 7.
- paleis aqua custodita. NQ. IV, 13, 9.
- palla. Dial. V, 22, 2.
- Palladium munus. Epigr. II, 4.
- (Pallas, Claudii libertus. Lud. 13, 5.)
- pallere morbo. Ep. 122, 4.
- palliatus. Ep. 113, 1.
- palliolum. NQ. IV, 13, 10.
- pallium. B. VII, 24, 1. 2. Ep. 114, 6.
- Paller. Fr. 33.
- pallor. Dial. IV, 3, 2. 3.
- palma. B. V, 2, 2. 3. I. Ep. 30, 13. 78, 16. 83, 24. manus. NQ. II, c. 16. 28, 1.
- palmes. Ep. 41, 6.
- palpebrarum crassitudo. Ep. 64, 8.
- palpitantibus praecordiis vivitur. Ep. 74, 3.
- paludati. Ep. 93, 31.
- ad palum exerceri. Ep. 18, 8.
- palustris herba. NQ. III, 27, 4. humus. Ep. 73, 16.
- Pamphylia. NQ. V, 17, 5.
- Panaetius. NQ. VII, 30, 2. Ep. 33, 4. 116, 5. 6.
- pancratio decernere vetant suos Lacedaemonii. B. V, 3, 1.
- Panhormitani. Ep. 114, 17.
- panis lapidosus. B. II, 7, 1. siccus. Ep. 83, 6. durus ac sordidus. Ep. 18, 7. 110, 12. utrum panis sit plebeius an siliginus, ad naturam nihil pertinet. Ep. 119, 3. malum panem tibi tenerum et siliginum fames reddet. Ep. 123, 2.
- panis quadra. B. IV, 29, 2. hordeacei frustum. Ep. 18, 7. panem cum esuriente dividere. Ep. 95, 51. beneficium est unus in fame panis. B. III, 8, 3. panis bonum non est. Ep. 45, 10. panis faciendi ars quomodo inventa sit. Ep. 90, 22, 23.
- pannosus. Cl. II, 6, 3. B. V, 13, 3.
- pannus. Dial. III, 19, 4. Ep. 20, 9. 11. 13.
- pantominae decies sestertio nubunt. Dial. XII, 12, 6.
- pantomimi. Dial. III, 20, 8. Lud. 13, 4. NQ. VII, 32, 3. Ep. 95, 56. pantomimorum nobilissimi iuvenes mancipia sunt. Ep. 47, 17.
- pantomimica ornamenta obtrepunt. Ep. 29, 12.

- Paphos. NQ. VI, 26, 5. Ep. 91, 9.
 Papi lex. Fr. 119.
 Papinius, S., a Caligula flagellis caesus. Dial. V, 18, 3.
 Papinius, Sp. erat ex turba lucifugarum. Ep. 122, 15.
 papulas observatis alienas, obstiti plurimis ulceribus. Dial. VII, 27, 4.
 papyris referta palus in Aegypto. Fr. 12.
 par nemo est sibi sed alicui. B. V, 10, 2. athletae si non inveniunt singulos pares, pluribus simul obiciuntur. Dial. 1, 2, 3. parem rationem facere. Ep. 19, 10. B. VI, 40, 2. paria facere. Dial. IX, 7, 2. B. II, 30, 2. III, 9, 3. NQ. IV, praef. 12. Ep. 9, 6. 81, 3. cotidie cum vita paria faciamus. Ep. 101, 7. — nisi paria non pugnant. Dial. IV, 34, 5. paria ordinaria et postulaticia. Ep. 7, 4. par deo dignum, vir fortis cum fortuna mala compositus. Dial. I, 2, 9. par accerrimum media mors dirimet. Dial. V, 42, 3. nullum par sine me depugnabit. Ep. 76, 2.
 parabolis referti sunt antiqui. Ep. 59, 6.
 παράδοξα, inopinata. Ep. 81, 11. B. II, 31, 1. Stoica. Ep. 87, 1.
 paraenetice, praeceptiva pars philosophiae, a quibusdam sola recepta est, quibusdam levis, aliis utilis sed imbecilla visa est. Ep. 94, 1—4. supervacua non est. Ep. 94, 5—51. ad faciendum sapientem sola non sufficit. Ep. 94, 52, 95, 1 sqq. poterit valere, si adiungatur decretis philosophiae. 95, 34 sqq. decreta vero necessaria sunt. 95, 60—64.
 pararii. B. II, 23, 2. III, 15, 2.
 Parcae tres. Lud. 3, 1. 4, 1. v. 20.
 parcere gladio. Ep. 114, 7.
 parissimum hominem vocamus pusilli animi et contracti. B. II, 34, 4.
 parens publicus. Dial. XI, 16, 4. parentum bonorum officium. Cl. I, 14, 1. 16, 2. B. VI, 24, 1. 2. VII, 31, 4. parentum amor magis in ea, quorum miseretur, inclinat. Ep. 66, 27. a parentibus cur plerumque beneficiis vincamur. B. V, 5, 2. parentibus liberi maiora beneficia dare possunt quam acceperunt. B. III, c. 29—38. parentum condicio sacra. B. III, c. 11. honor. ib. c. 17, 4. iis pietas debetur. B. VI, 23, 5. parentum castigatio quomodo accipienda sit. Dial. IV, 27, 3.
 parentare luxuria. Dial. VII, 11, 4. sibi. Ep. 12, 8. fratri. Dial. XI, 16, 2. mortuis. Ep. 122, 3.
 parhelia. NQ. I, c. 11—13.
 Parianus. vid. *Artemidorus*.
 parietes debent nos tegere, non abscondere. Ep. 43, 3. pari tibus impressi tubi, per quos circumfunditur calor. Ep. 90, 25. parietes refulgent orbibus magnis et pretiosis. Ep. 86, 6. marmoribus trans maria advectis. Ep. 114, 9. 115, 9. insularum exesi, rimosi, inaequales. Dial. V, 35, 5. parieti inlissum caput rumpere. Ep. 77, 14. trans parietem. Ep. 55, 7.
 Parmenides. Ep. 88, 44. 45.
 Parrhesiastes, Demochares. Dial. V, 23, 2.
 parricida. Dial. VII, 26, 6. B. III, 23, 4.
 parricidae culeo insuntur. Dial. III, 16, 5. Cl. I, 23, 1. 2.
 parricidium. Dial. III, 2, 2. VI, 26, 4. Cl. I, 15, 2. B. III, 6, 2. V, 16, 1.
 pars et quasi pars et materia differant. NQ. II, c. 3—6, 1.
 parsimonia. Dial. IX, 1. 5. c. 9. B. II, 34, 4. sera in fundo. Ep. 1, 5.
 Parthenope. Ep. 53, 1.
 Parthi. Dial. II, 13, 4. XII, 10, 3. Lud. 12, 3. v. 15. NQ. I, prol. 8. V, 18, 10. Ep. 4, 7. 58, 12. 124, 22. reges Parthos non potest quisquam salutare sine munere. Ep. 17, 11.
 in Parthia arcum infans statim tendit. Ep. 36, 7.
 Parthicum bellum. Dial. XI, 15, 4.
 partus. Ep. 59, 2. ad mensem suum praesto est. NQ. III, 16, 2. repentinus. Dial. VI, 11, 4. mors est alius partus. Ep. 102, 23.
 parvo adsuescere necessarium est. Ep. 123, 3. 110, 18.
 pascere. Ep. 2, 6. pascere oculos dicitur. Ep. 58, 25.
 pascua aestiva, hiberna. B. IV, 6, 5. in pascuo molli palustrique saginataumenta cito subteruntur. Ep. 51, 10.
 Pasiphae. Fr. 66.
 Pasithea. B. I, 3, 7.
 Passienus. vid. *Crispus*.
 Pastor, eques Romanus. Dial. IV, 33, 3—6.
 pastor. Ep. 34, 1. 47, 10. pastores certis lignis altritis ignem inveniunt. NQ. II, 22, 1.
 Patavium. Dial. XII, 7, 6.
 pater quidam, quem Graecia admiratur. Dial. VI, 13, 1. cito pater. Dial. VI, 12, 3. pater familiae. B. IV, 27, 5. 39, 2. Ep. 64, 7. 122, 6. patrem familiae maiores adpellaverunt dominum. Ep. 47, 14. patres severi in educandis liberis. Dial. I, 1, 5. 2, 5. potest patrem filius beneficiis vincere. B. III, c. 29—38. pater an obligetur beneficio in filium collato. B. V, c. 18, 19. patrem eiurare. B. VI, 4, 2. patris supremus dies optatur aut exspectatur aut certe cogitur. B. V, 17, 4. pater patriae. Cl. I, 14, 2.

- Paterculus* cos. NQ. VII, 28, 3.
patibulum. Dial. VI, 20, 3. VII, 19, 3. Ep. 101, 12. Fr. 124.
patientia animus pervenit ad contemnendam malorum potentiam. Dial. I, 4, 13.
patina nobilis, quae quondam in sermone fuit. Ep. 95, 26.
Patrae. NQ. VI, 25, 4.
patria. Dial. VII, 15, 4. B. V, 15, 4. bene morata. Ep. 74, 22. patria carere. Dial. XII, 6, 2. vid. *exilium*. causae relinquendi quaerendique patriam diversae. ib. c. 7, 4. patria mundus est. Dial. VII, 20, 5. IX, 4, 4. XII, 9, 7. Ep. 28, 4. 68, 2. 102, 21. omnium una. Rem. 8, 1.
patricia lora. Dial. IX, 11, 9.
patrimonium. Dial. V, 31, 2. IX, 1, 6. 8. 6, 3. 9. X, 3, 1. XII, 12, 4. 14, 3. 17, 2. Cl. 1, 9. 8. B. 1, 1, 2. II, 8, 2. III, 9, 3. IV, 27, 5. VII, 6, 3. 9, 4. Ep. 27, 5. 76, 32. 87, 5. Rem. 16, 6. *patrimonium* tabularius lassat. Ep. 88, 10. *patrimonii* liber. B. VII, 10, 5. *patrimonia* sunt maxima humanarum aerumnarum materia. Dial. IX, 8, 1. magnorum domini patrimoniorum appendices illorum sunt. Ep. 87, 18. mulier cuius auriculis utrimque bina patrimonia dependunt. Rem. 16, 7. foedissimum patrimoniorum exitium culina. B. I, 10, 2.
patrocinium. B. I, 21, 3. VI, 37, 3.
Patroclus. Ep. 88, 6.
patronus. Dial. IV, 7, 3. X, 7, 8. Lud. 13, 2. Cl. I, 15, 2. B. V, 8, 2.
pavimentum. NQ. I, prol. 7. VI, 31, 3. vile. Ep. 86, 5. *pavimentorum* nilor. Ep. 114, 9.
Paula. vid. *Actoria*.
Paulina, Senecae uxor. Ep. 104, 1. 2. 5.
Paulinus, ad quem scriptus est *Dialogor. lib. X. de brevitae vitae*. vid. c. I, 1. 18, 1. eius vita reipublicae data. c. 18, 1. rationes orbis terrarum administrat summa virtute, annonae praefectus. 18, 3—19, 1.
Paulus (Aemilius). eius triumphus, votum, luctus. Dial. VI, 13, 3. 4. XI, 14, 5. NQ. I, 1, 2.
Paulus, Augusti aequalis. Cl. 1, 9, 10.
Paulus praetorius sub Tiberio. B. III, 26, 1. 2.
pavones. NQ. I, 5, 6. Ep. 76, 9. 121, 19.
Pavor. Fr. 33.
pauper non est, qui parum habet, sed qui plus cupit. Ep. 2, 6. 119, 5. si ad naturam vives, numquam eris pauper. Ep. 16, 7. 25, 4. si vis vacare animo, aut pauper sis oportet aut pauperi similis. Ep. 17, 4. pauperi etiam in obsessa via pax est. Ep. 14, 9. *pauperes* nihilo tristiores divitibus. Dial. XII, 11, 1. Ep. 80, 6. magnus ille est, qui in divitiis pauper est. Ep. 20, 10. *pauper* voluntarius. Ep. 82, 11. cf. *cella*.
paupertas in maledicto. Dial. II, 17, 2. Ep. 115, 11. fundamentum et causa imperii fuit populo Romano. Ep. 87, 41. sub onere nobilitatis laborans. B. II, 27, 2. ab alio aliter sentitur. Dial. VI, 7, 4. nihil mali habet. Dial. XII, 10, 1—12, 7. Ep. 4, 10. 17, 3—10. 80, 6. 123, 16. Rem. 10, 1. commendatur. Dial. IX, c. 8. Ep. 2, 5. 6. 27, 9. 108, 14. vel ob hoc unum amanda, quod a quibus ameris, ostendit. Ep. 20, 7. non prohibet sapientem aliis prodesse. Ep. 85, 38. 39. 40. non obstat liberalitati. B. I, 7, 1—9, 1. nec philosophiae. Ep. 17, 6. aliquot dies interponendi, quibus nos imaginaria paupertate exerceamus ad veram. Ep. 18, 5. 20, 13. ex multis paupertatibus non sunt divitiae. *paupertas* non per positionem dicitur sed per detractionem, ait Antipater; Senecae *paupertas* est parvi possessio. Ep. 87, 38—40. cf. *egestas*.
Pausanias. B. IV, 37, 3.
pausarius voce acerbissima remigibus modos dans. Ep. 56, 5.
Pausilypum, villa Campaniae. Fr. 8.
pax Romana. Dial. 1, 4, 14. XI, 15, 1. Cl. 1, 4, 2. *pax mea* (Augusta). Cl. 1, 1, 2. tua. Cl. 1, 8, 2. *felicior pax* est numquam lacescita quam multo repa-rata sanguine. Ep. 66, 40.
peccati notitia est initium salutis. Ep. 28, 9. peccantium multitudo tollit rei pudorem. B. III, 16, 1. facit consuetudinem peccandi. Cl. 1, 22, 2. poetarum de dis fabulis hominibus pudor peccandi demitur. Dial. VII, 26, 6. omnium aliarum artium peccata artificibus pudori sunt, vitae peccata delectant. Ep. 97, 10. insanabilis animus eius est, cui satis magna est ad peccandum causa peccare. Dial. III, 16, 3. nolunt solita peccare, quibus peccandi praemium infamia est. Ep. 122, 18. corrigendus est, qui peccat, et molli-ter et aspere, sed sine ira. ib. c. 15, 1. prima et maxima peccantium est poena peccasse. Ep. 97, 14.
pecten. Dial. X, 12, 3.
pectus calidissimum in toto corpore. Dial. IV, 19, 3. laceratum in moerore. Dial. VI, 6, 2. magnos humanum pectus recessus habet. Fr. 96.
peculium. B. VII, 4, 4. Ep. 12, 10. man-cipia peculium suum, quod compara-verunt ventre fraudato, pro capite nu-merant. Ep. 80, 4.
pecunia nec bonum nec malum. Ep. 94, 7. circa eam plurimum vociferationis

- est. Dial. V, c. 33. pecunia tot magistratus, tot iudices detinet. et magistratus et iudices facit. ex quo in honore esse coepit, verus rerum honor cecidit. Ep. 116, 10. plura mala nobis exhibet quam aliud quicquam. Dial. IX, 8, 1. maiore tormento possidetur quam quaeritur. Ep. 115, 16. Rem. 10, 3. ultro venit. Ep. 78, 6. plurimum morae circa paupertatem habet, dum ex illa erepat. Ep. 101, 2. eius optimus modus. Dial. IX, 6, 9. iactura facilis. Rem. c. 11. pecuniam faciendi facilis via. NQ. IV, praef. 7. 8. pecunia credita. B. III, 7, 1. 10, 1. 15, 1. VI, 4, 2. 5. 7. pecuniam mutuari. B. VII, 15, 1. et mari et terra agitare. Ep. 101, 4.
- pecus. B. VI, 4, 5, 12, 2.
- Pedo Albinovanus, fabulator elegantissimus. Ep. 122, 15.
- Pedo Pompeius. Lud. 13, 5. 6. 14, 2.
- pegmata per se surgentia. Ep. 88, 22.
- peierare. B. VI, 8, 2.
- pelagus infernum. NQ. VI, 7, 6.
- pelles ferarum a frigore salis defendere queunt. Ep. 90, 16. haedinae pro stragulis. Ep. 95, 72.
- pellex (paellex). Ep. 94, 26. 95, 37. Fr. 67.
- Peloponnesiacum bellum. NQ. VI, 24, 6. 26, 3.
- penates. Dial. VI, 24, 1. VII, 25, 4. XI, 16, 4. B. I, 11, 4. V, 15, 5. VI, 37, 3. VII, 31, 5. NQ. VI, 1, 5. privati. Cl. I, 15, 3. dii. B. III, 37, 1.
- Penelope. Ep. 88, 8.
- Peneios amnis. NQ. III, 25, 4. VI, 25, 2.
- penetralia. Ep. 52, 15.
- Peninus mons. Ep. 31, 9.
- penna. Ep. 42, 5.
- Pennus. vid. *Pompeius*.
- penula. B. V, 24, 1. NQ. IV, 6, 2. Ep. 87, 2.
- penulati in militum cultum subornati. B. III, 28, 5.
- percolare cibos potionesque. NQ. I, prol. 4.
- percussores. Dial. I, 3, 7. V, 33, 1. VI, 20, 5. 26, 3. B. IV, 28, 5.
- peregrinantium sarcinae circumcisae. Dial. XII, 12, 2. luxuriosi quomodo peregrinantur. Ep. 123, 7.
- peregrinatio. Dial. VII, 1, 2. IX, 2, 13—15. XII, 17, 2. Fr. 93. non prodest, si animus non mutetur. Dial. IX, 2, 14.
- peregrini. Lud. 3, 3. cum iis non est conubium. B. IV, 35, 1.
- peremptalia fulmina. NQ. II, 49, 2.
- perfectum quid sit. Ep. 124, 14. perfectus vir. Ep. 94, 50. 109, 15. 120, 12.
- perfundere et inficere. Ep. 110, 8.
- perfusoria voluptas. Ep. 23, 5.
- periculis magis patemus aversi. Ep. 104, 10. ab homine homini cotidianum periculum. Ep. 103, 1.
- Peripatetici. B. V, 13, 1. Ep. 29, 6. 11. 85, 3. 31. 87, 12. 88, 5. 89, 10. 116. 1. 117, 11. Straton. Fr. 32.
- peritus, si litteras didicit. NQ. II, 38, 2.
- perlucidus. Dial. II, 18, 3.
- perpessicius. Ep. 53, 6. 104, 27.
- perpetuarius mulio. Lud. 6, 1.
- perpetuum nihil, pauca diuturna. Dial. XI, 1, 1. perpetua fulmina. NQ. II, c. 47. 48, 1.
- perrogare. Ep. 102, 13.
- Persae. Dial. XII, 7, 1. B. V, 6, 1. NQ. IV, 2, 5. V, 18, 10. VI, 23, 3. Ep. 33, 2. 71, 37. 94, 63. 113, 29. Persarum rex. Dial. V, 15, 1. 20, 1. X, 17, 2.
- Perses, Macedonum rex. Dial. IV, 13, 3. 4. NQ. I, 1, 2.
- Persica servitus. Dial. V, 17, 1. B. II, 12, 2. regnum Persicum. B. VII, 3, 1.
- Persis. Lud. 12, 3, v. 17.
- persona deformis timetur ab infantibus. Dial. IV, 11, 2. personam habere mallo quam faciem. B. II, 13, 2. semper sub persona viventium vita non secuta. Dial. IX, 17, 1. sub persona cum diu trita frons est, transitur ad galeam. NQ. VII, 32, 3. mutamus subinde personam. Ep. 120, 22. personam ferre nemo diu potest. Cl. I, 1, 6. persona quam induisti, agenda est. B. II, 17, 2. persona magna cui imposita, tuenda est. Dial. XI, 6, 1. non hominibus tantum, sed rebus persona demenda. Ep. 24, 13. in personam, non in rem dicere. Lud. 9, 3. aestimanda est eius persona, cui damus beneficium. B. II, 15, 3.
- personatus. Ep. 24, 13. personata felicitas. Ep. 80, 8.
- persuasio publica. Ep. 117, 6.
- pertinacia. Dial. IX, 14, 1.
- pervigilia cotidiana. Dial. V, 29, 1.
- perula. Ep. 90, 14.
- Perusinae arae. Cl. I, 11, 1.
- pes dicitur et noster et lecti et veli et carminis. B. II, 34, 2. pes angustus (pedatura). Dial. IX, 10, 4. in pedes iocari. Dial. II, 17, 3. pedum enormitas. ib. c. 18, 1. pedibus distortis. Dial. V, 33, 3. pedibus advolvi. Dial. IV, 34. 4. cf. V, 40, 3. non pedem alicuius tenere sed pennam. Ep. 42, 5. pedem referre. Ep. 22, 8. supplodere. Ep. 75, 2. ponere circumspectus. Ep. 110, 7. pedem sinistram osculandum porrigere. B. II, 12, 1. pes leviter offensus. NQ. VI, 32, 3. ii, quorum pedes dolor repetit, aut vino aut balneo abstinere. Ep. 68, 7.
- pestifera fulmina. NQ. II, 49, 1.

pestilens vapor pluribus Italiae locis per
quaedam foramina exhalatur. NO. VI
28, 1.
pestilentia. Dial. V, 5, 1. IX, 7, 4. XII,
7, 4. Cl. I, 25, 5. manu facta. Dial.
IV, 9, 3. solet post magnos terrarum
motus fieri. NQ. VI, 27, 2.
pestes mortalium. NQ. III, praef. 5.
petaurus, quo humana lactantur. Ep. 98, 9.
petra. NQ. IV, 2, 6.
Petreius. eius mors. Dial. I, 2, 10.
Petronius, P., vetus convivor Claudii.
phaecasia. B. VII, 21, 1. [Lud. 14, 2.
phaecasiatus. Ep. 113, 1.
Phaedon, unus ex servis philosophus,
redemptus et doctus a Cebete. Fr. 23.
citur Ep. 94, 41.
Phaedrus. Dial. VII, 27, 5.
Phalaris. Dial. IV, 5, 1. IX, 14, 4. Cl.
II, 4, 3. B. VII, 19, 5. 7. Ep. 66, 18.
Pharos. NQ. VI, 26, 1.
Pharsalica acies. Ep. 71, 8.
Phasis. Dial. XII, 10, 3. NQ. IV, 2, 20.
Pheronactes, Claudii libertus. Lud. 13, 5.
Phidias. B. II, 33, 2. Ep. 9, 5, 85, 40.
Philae insula. NQ. IV, 2, 3. Fr. 12.
φιλητας Aegyptii latrones vocant, qui
nos complectuntur ut strangulent. Ep.
51, 13.
Philippus, Macedoniae rex, Alexandri
pater. Dial. V, 23, 2. 3. 24, 1. B. IV,
c. 37. 38. NQ. II, praef. 5. V, 15, 1.
3. Ep. 94, 62.
Philippus medicus. Dial. IV, 23, 2.
philologia facta est, quae philosophia
fuit. Ep. 108, 23.
philologus quid subnotet in legendo Ci-
ceronis de re publica libro. Ep. 108,
30. 31. philologi homines. Lud. 5, 4.
Philositus. Senecae villicus. Ep. 12, 3.
philosophandum est. Ep. 16, 3—5. philo-
sophari est valere. Ep. 15, 1. philo-
sophari modeste. Ep. 14, 12. 103, 5.
precario. Ep. 53, 8.
philosophia est vitae lex. Ep. 94, 39.
quomodo finitur et quid intersit inter
philosophiam et sapientiam. Ep. 89,
4—8. Fr. 17. utile et necessarium est
ut dividatur. Ep. 89, 1—3. quomodo
dividatur. ib. §. 9—17. partes eius
naturalis, moralis, rationalis. Ep. 88,
24, 89, 9. non sunt partes liberalia
studia. Ep. 88, 25 sqq. laudatur philo-
sophia naturalis. NQ. I, prol. 1—4.
11—17. III, praef. 18. VI, 3, 2. 4, 4,
2. 32, 1. Ep. 65, 16—24. 110, 9. 117,
19. eius divisio. NQ. II, c. I. philoso-
phia dividitur in scientiam et habitum
animi. Ep. 94, 48. et contemplativa est
et activa. Ep. 93, 10. pars praeceptiva.
Ep. 94, 93. vid. *paraeneticæ*. Philoso-

phia nil ab alio petit, totum opus a
solo excitat. Ep. 88, 28. primum et
quaesivit causas rerum et observavit
effectus. NQ. II, 53, 3. artes, quibus
in cotidiano vita utitur, non sunt a
philosophia inventae. Ep. 90, 7—46.
non est res beneficiaria. scientiam eius
di nulli tribuerunt, facultatem omni-
bus. Ep. 90, 1. 2. stemma non inspicit.
Ep. 44, 1. 2. non est quod paupertas
nos a philosophia revocet, ne egestas
quidem. Ep. 17, 6. philosophia non est
res subsiciva. dat tempus, non accipit.
Ep. 53, 9. 59, 10. 72, 3. philosophia
virtusque cohaerent inter se. Ep. 89,
18. contra quam alia remedia, pariter
et salutaris et dulcis est. Ep. 50, 9.
ante omnia promittit sensum commu-
nem, humanitatem et congregationem.
Ep. 5, 4. promittit generi humano con-
siliū. promittit, ut parem me deo faci-
at. Ep. 48, 7. 11. facit, ut liber sis.
Ep. 37, 3. 4. 104, 16. ut malis tibi placere
quam populo. Ep. 29, 10—12. u-
numquam te tui poeniteat. Ep. 115, 18.
ut tutus sis aut tutior. Ep. 103, 4. sola
e gravi somno nos excitabit, ut erro-
res nostros coarguere possimus. Ep. 53,
8. facere docet, non dicere, et hoc exi-
git, ut non orationi vita dissentiat, ut
ipse ubique par sibi sit. Ep. 29, 1—6.
24, 15. 19. 34, 4. 35, 4. 75, 4. inex-
pugnabilis est murus, quem fortuna
multis machinis lacessitum non transit.
Ep. 82, 5. ea philosophiae vis est, ut
non studentes, sed etiam conversantes
iuvet. Ep. 108, 4. hoc est philosophiam
in opere discere, videre, quid homo
prudens animi habeat contra mortem,
contra dolorem, cum illa accedat, hic
premat. Ep. 98, 17. illud ante omnia
vide, utrum in philosophia an in ipsa
vita profeceris. Ep. 16, 3. qui philo-
sophiam in remedium suum exerceat,
ingens fit animo. Ep. 111, 2. philoso-
phia remedium est, non oblectamen-
tum. Ep. 117, 33. non debet excusa-
tiones vitio suggerere. Ep. 123, 17.
Fr. 18. philosophia nos in viros trans-
scribit. Ep. 4, 2. frugalitatem exigit,
non poenam. Ep. 5, 5. licet totam in
hoc vires suas advocet, duram iam et
veterem animis non extrahet pestem.
Ep. 94, 24. nihil turpius philosophis
captante clamores. Ep. 52, 9. non re-
nunciat ingenio. non vult ieluna et
arida esse quae dicit. Ep. 75, 3. non
est quod inscribas tibi philosophiam
(recedens in otium). Ep. 68, 3. philo-
sophiae fideliter dediti non sunt con-
tumaces ac refractarii nec contemptores
eorum, per quos publica administran-

- tur. e contrario nulli sunt adversus illos gratiores. Ep. 73. cf. 103, 5. si philosophia tota nobis posset occurrere, profecto omnes mortales in admirationem sui raperet. Ep. 89, 1. cf. 87, 34. philosophiae nomen semper venerabile et sacrum manebit. Ep. 14, 11. 55, 4. philosophiae nomen invidiosum est. Ep. 5, 2. philosophiam pauci colunt. NQ. VII, 32, 1—4. Ep. 76, 4. 80, 2. 95, 23. damnum fecit, postquam prostituta est. Ep. 52, 15. diffundimus eam in supervacuum. Ep. 106, 12. quae philosophia fuit, facta philologia est. Ep. 108, 23. multum in ea adhuc restat operis multumque restabit. Ep. 64, 7. 33, 11. NQ. VII, 25, 7. 30, 6.
- philosophorum indicem in manus sume: videbis quam multi tibi laboraverint. Ep. 39, 2. aliquando Roma pulsus sunt philosophi velut corruptiores iuventutis. Dial. XII, 10, 8. philosophus Augusti. Dial. VI, 4, 2. Kani Julii. Dial. IX, 14, 9. philosophorum multae familiae sine successore deficiunt. NQ. VII, 32, 2. philosophum disputantem audire. Ep. 76, 1. philosophi scholam intrare. NQ. IV, 7, 3. philosophi schola quibusdam est diversorium otii. Ep. 108, 6. qui ad philosophum venit, cotidie aliquid secum boni ferat: aut sanior domum redeat aut sanabilior. Ep. 108, 4. quidam multis annis apud philosophum persederunt et ne colorem quidem traxerunt. Ep. 108, 5. auditio philosophorum lectioque ad propositum beatæ vitæ trahenda est. Ep. 108, 35. philosophi non hi cathedrarii sed veri et antiqui. Dial. X, 10, 1. philosophus verus qualis sit. Ep. 111, 2—4. philosophi pronuntiatio sicut vita debet esse composita. Ep. 40, 2—14. eloquentia qualis esse debeat. Ep. 46, 59, 4—7. 100, 114, 115, 1—3. Dial. IX, 1, 13. 14. philosophorum lingua. NQ. II, 2, 4. inter nullos magis quam inter philosophos debet esse aequa libertas. NQ. IV, 3, 6. philosophorum quorundam scripta non faciunt animum, quia non habent. Ep. 64, 3. plerique deserti in convivium suum. Fr. 18. deridentur a luxuriosis. NQ. I, 17, 1. quod non praestant quae loquuntur, a malignis iis obiectum. Dial. VII, c. 17—25. Ep. 29, 5. 108, 36. non est iis pecunia interdicens. Dial. VII, c. 21—26, 4. sunt credula natio. NQ. VI, 26, 3. in fulminum doetrina philosophis Etruscisque quaedam communia sunt. NQ. II, 41, 1. philosophorum ludus litterarius. Ep. 71, 6. philosophi multum habent supervacui. Ep. 88, 42.
- Phocaicus colonus. Epigr. I, 1. Phocis (Phocaea). Dial. XII, 7, 8. Phoebeus. Lud. 2, 1. 4, 1, v. 15. v. 21. 7, 2, v. 10. Ep. 122, 12.
- phoenicopteronum linguae. Ep. 110, 12. phoenix semel anno quingentesimo nascitur. Ep. 42, 1.
- phrenesis. Dial. III, 13, 3. [15, 1. phreneticus. Dial. II, 13, 1. V, 26, 1. Ep. Phrygius tibicen. Ep. 108, 7. Phryxianae vestes. B. I, 3, 7. phthisis. Ep. 75, 12. 91, 5.
- pictor. Ep. 113, 26. 121, 5. eum non recipit Seneca in numerum liberalium artium. Ep. 88, 18.
- pictura. NQ. I, 3, 4. Ep. 16, 8. 58, 19. 90, 43. 97, 2. atrox. Dial. IV, 2, 4.
- Picus. Fr. 33.
- Pieria laurus. Lud. 4, 1, v. 4.
- pietas. Dial. VI, 1, 2. 4, 2. alacrior erit, si ad reddenda beneficia cum vincendi spe venerit. B. III, 36, 1. pietatis honestus etiam error est. Fr. 98.
- pigritia. Dial. VII, 8, 6.
- pila. NQ. I, 1, 3. III, 28, 5. IV, 11, 2. 3. VI, 10, 2. pila secta. NQ. I, 4, 3. 5, 13. 8, 4. vitrea. NQ. I, 6, 5. lusoria. NQ. IV, 11, 3. pilae lusus. Dial. X, 13, 1. B. II, 17, 3. 4. 5. 32, 1—4. V, 8, 4. VII, 18, 1. Ep. 104, 33.
- pilae in littore. Ep. 77, 1.
- pileata turba. Ep. 18, 3.
- ad pileum servos vocare. Ep. 47, 18.
- pilierepus, pilas numerans. Ep. 56, 1.
- pilum. Dial. V, 2, 4. VI, 9, 3. NQ. II, 31, 1. Ep. 36, 9. pila ardere visa. NQ. I, 1, 14.
- pilus. NQ. IV, 11, 5. pili subriguntur. Dial. IV, 2, 1. velluntur. Dial. IX, 8, 3. retritus pilis. Ep. 47, 7.
- Pinarius, Natta. Ep. 122, 11.
- Pindarus. NQ. VI, 26, 3.
- pingere artifices iucundius est quam pinxisse. Ep. 9, 7.
- pinguiscere coacta. Ep. 110, 13. 122, 4.
- pinna. Dial. IV, 11, 5. 6. Cl. I, 12, 5.
- piratae. Cl. II, 4, 1. B. I, 5, 4. II, 18, 6. IV, 26, 1. VI, 9, 2. VII, 15, 1. Ep. 94, 64.
- piscatores. Ep. 55, 6.
- pisces situ foedi, gustu noxii ex aquis subterraneis. NQ. III, 19, 1. 2. quibusdam locis eruuntur. ib. c. 16, 5. 17, 1. navigiorum exemplum a piscibus tractum. Ep. 90, 24. pisces longinqui litoris. Dial. I, 3, 6. natant in cubili. NQ. III, 17, 2. piscium distinctos greges saginare. Ep. 90, 7. piscium aetas. Fr. 8.
- piscina. Dial. V, 40, 2. NQ. I, 2, 2. 7. 3. 6. II, 9, 3. Ep. 58, 2. 86, 6. Fr. 8.
- Pisistrati tyranni moderatio. Dial. V, 11, 4.

- Piso, Cn., cui placebat pro constantia rigor, tres innocentes occidi iussit. Dial. III, 18, 3—6. proconsul. ib. c. 19, 3.
- Piso, L., urbis custos, ebrietati deditus. Ep. 83, 14, 15.
- pistor. Ep. 123, 1. pistorum turba. Ep. 95, 24.
- pistrinum. Ep. 90, 22.
- pitthiae. NQ. I, 14, 1. 15, 4.
- pituita. NQ. VI, 2, 4.
- pix. NQ. I, 12, 1.
- placenta frui. Ep. 63, 6.
- placidus. Dial. III, 21, 4. V, 41, 3.
- placita philosophiae, dogmata, decreta. Ep. 95, 10, 37.
- plagiarius. Dial. IX, 8, 4.
- plana, non depressa. Ep. 100, 8.
- Plancus, artifex adulandi maximus, NQ. IV, praef. 5. a Munatio Planco deducta colonia Lugudunensis. Ep. 91, 14. Lud. 6, 1.
- Planci multi. NQ. IV, praef. 6.
- in* plantas exsurgere. Ep. 111, 3.
- Plato. Ep. 58, 1. 64, 10. 108, 38. Aristonis filius. B. III, 32, 3. non fuit nobilis. Ep. 44, 3. ex captivitate redemptus. Fr. 23. ei servi tres fuerunt. Dial. XII, 12, 4. ad senectutem se diligentia protulit. natali suo decessit impleto anno LXXXI. Ep. 58, 30. 31. de eius vita cf. Dial. VI, 17, 5. B. V, 7, 5. VI, 11, 1. Ep. 6, 6. 47, 12. de moribus. Dial. IV, 21, 10. V, 12, 5—7. VII, 18, 1. 27, 5. eius de materia et causis sententia. Ep. 63, 7—11. eius dicta. Dial. V, 12, 5. 6. VI, 23, 2. B. VI, 18, 1. eius liber (Phaedo). Ep. 24, 6. eius legibus adiecta principia. Ep. 94, 38. citatur. Dial. III, 6, 5. 19, 7. IV, 20, 2. IX, 17, 10. B. IV, 33, 1. NQ. V, 18, 16. Ep. 44, 4. 58, 8. 16—22. Fr. 32. 82.
- Platonēs. Dial. IX, 7, 5.
- Platonicae ideae. Ep. 58, 26. 65, 7.
- plausibilis oratio. Ep. 59, 6.
- Plausus. NQ. II, 27, 4. 28, 1. Ep. 29, 12. 59, 15. 69, 4.
- plebeium nihil te decet. Dial. XI, 6, 2. plebicola. B. V, 16, 5.
- plebs contrucidata. Dial. III, 2, 3. plebis scita. Ep. 95, 30.
- plectrum. Lud. 4, 1. v. 16.
- pluma. Ep. 42, 5. 90, 16.
- pluvia potest facere torrentem, non amnem. NQ. III, 11, 6. nulla terram ultra decem pedes in altitudinem madefacit. NQ. III, 7, 1. pluviarum signa. NQ. I, 6, 1. 9, 1. 11, 1. 13, 3. II, 27, 2.
- pluvialis aqua. NQ. III, 7, 4. 11, 6.
- Pluvius, vid. *Jupiter*.
- poculum. Dial. IV, 31, 6. 33, 5. NQ. I, 17, 6. IV, 3, 3. Ep. 76, 15. 119, 14. pocula murrea. B. VII, 9, 3.
- podagra. Dial. IV, 11, 2. VII, 17, 4. NQ. III, 16, 2. Ep. 53, 6. 67, 3. 78, 9.
- podagricus. Dial. IV, 33, 3. Lud. 13, 3. Ep. 24, 14. podagricae feminae. Ep. 95, 21.
- poena non ira sed iudicio ferenda. Dial. III, 6, 1. 3. 4. 15, 3—16, 7. c. 18. 19. IV, 27, 4. quid in poena spectandum sit. Cl. I, 22, 1. ira est poenae cupiditas. Dial. III, 3, 1 sqq. 5, 3. poena gravior multo videtur, quae a miti viro constituitur. Cl. I, 22, 3. nulla avaritia sine poena est, quamvis satis sit ipsa poenarum. Ep. 115, 16. poenam sapiens non donat. Cl. II, 7, 1. poena maxima factae iniuriae est fecisse. Dial. V, 26, 2. peccantium prima poena est peccasse, secunda timere et securitatis diffidere. Ep. 97, 14. vera poena. Cl. I, 21, 2. poena novi generis. Dial. V, 40, 4. mortis poena. vid. *mors*.
- Poeni. Dial. X, 13, 8. 17, 6. XII, 7, 2. 12, 5. B. V, 3, 2. Ep. 67, 12.
- poetae. NQ. VI, 18, 5. 30, 3. verum non curant. B. I, 3, 6. 9. 10. 4, 5. fabulas finxerunt de inferis. Dial. VI, 19, 4. de Jove. Dial. VII, 26, 6. X, 16, 5. Fr. 119. de Junone. Fr. 37. divitias laudando adfectibus nostris facem subdunt. Ep. 115, 12—15. multa dicunt, quae philosophis aut dicta sunt aut dicenda. Ep. 8, 8. cf. 33, 2. poetis non solis concessae imagines. Ep. 59, 6. poeta apud Graecos per excellentiam dicitur Homerus. Ep. 58, 17. poeta rusticus. NQ. IV, praef. 19. poetae novi. Lud. 12, 3, v. 56. comici. Dial. VII, 27, 2. poeta comicus [P. Syrus] citatur. Ep. 9, 21. poeta incultus. NQ. III, praef. 3. poetarum maximus [Menander]. Dial. X, 2, 2. cf. *versus*. Aetna solemnīs omnibus poetis locus. Ep. 79, 5. item Maeander. Ep. 104, 15.
- poeticas fores frustra pepulit compos sui. Dial. IX, 17, 10. poetica (verba). Ep. 114, 14.
- pogoniae. NQ. I, 15, 4.
- polenta. Ep. 18, 10. 21, 10. 45, 10. 110, 18. 20.
- Poliorcetes. vid. *Demetrius*.
- polire faciem viri. NQ. I, 17, 2. polita oratio. Ep. 115, 2.
- politura corporum. NQ. VII, 31, 2. recens politura orationis. Ep. 100, 5.
- Pollio, vid. *Vedius*.
- Pollio Asinius. Dial. V, 23, 5. 7. 8. IX, 17, 7. B. IV, 31, 4. inter philosophiae scriptores secundum locum obtinet. Ep. 100, 9. eius compositio salebrosa et exsiliens. ib. §. 7.
- Pollux, vid. *Caster*.
- Polysenum magnum virum fecit non

- schola Epicuri sed contubernium. Ep. 6, 6. Epicuri ad eum epistulae. Ep. 18, 9.
- Polybius, Claudii libertus, ad quem scriptus dialogorum lib. XI. vid. c. 3, 5. Lud. 13, 5. eius in Claudium Caesarem amor. XI, 7, 4. laboriosum officium. c. 6, 4. studia. c. 18, 1. 2. eloquentia. c. 18, 4. eloquentiae opera. c. 2, 5. 6, 3. 8, 2-4. Homerum et Vergilium resolvit et vertit. c. 8, 2. 11, 5. 6. Aesopelogi. c. 8, 3. eius felicitas. c. 2, 2. 6, 1. 2. contemptus pecuniae, amicitiae, bona opinio, bona valitudo. c. 2, 3-5. frater mortuus virtutibus insignis. c. 3, 1-3. 5, 3. 10, 1. 6, 18, 2. 8. reliqui fratres laudati. c. 3, 4. 5, 4. 5. 6, 3. 9, 7. 12, 1. filius et uxor. c. 12, 1.
- poma gregalia. B. 1, 12, 4. gratissima, cum fugiunt. Ep. 12, 4. quaedam suaviter aspera. Ep. 63, 5. ingenti pomorum strue cingere primae formae feras. Dial. I, 3, 6. poma per vitrum adspicientibus multo maiora sunt. NQ. I, 3, 9. 6, 5.
- pomaria in summis turribus serere. Ep. 122, 8.
- pomoerium. Dial. X, 13, 8.
- pompa. Dial. VII, 25, 4. B. II, 13, 2. Ep. 24, 14. 110, 17. pecuniae. Ep. 110, 15. rerum pretiosarum pompam in domo explicare. Ep. 88, 36. 94, 70.
- Pompeiana regio. NQ. VI, 27, 1.
- Pompeianae partes. Ep. 71, 9. opes. Ep. 95, 70. Pompeiani. Dial. V, 30, 5.
- Pompeianus. vid. *Demetrius*.
- Pompeii, celebris Campaniae urbs. NQ. VI, 1, 1. 26, 5. Ep. 49, 1.
- Pompeii. Dial. X, 5. I. XI, 15, 1. B. IV, 30, 2.
- Pompeius, Cn., Magnus. Dial. I, 3, 14. II, 1, 3. IV, 23, 4. V, 30, 5. VI, 14, 3. 20, 4. 6. 22, 5. IX, 8, 6. X, 5, 2. 13, 6. B. V, 16, 4. 5. Ep. 14, 12. 13. 51, 11. 71, 9. 94, 64. 65. 95, 70. 97, 8. 104, 29. 30. 32. 33. 118, 2. eius rubor. Ep. 11, 4. uxor impudica. Fr. 64. mors. Dial. VI, 20, 4. IX, 16, 1. X, 13, 7. Ep. 4, 7. theatrum. Dial. VI, 22, 4. socer Scipio. Ep. 24, 9. nepos L. Cinnæ. Cl. I, 9, 3.
- Pompeius, S., eius frater et soror. Dial. XI, 15, 1. Cordubae hostis. Epigr. IX, 8. eius fortunam altam erexit Sicilia. NQ. IV, praef. 21, 22.
- Pompeius Magnus, a Claudio occisus. Lud. 11, 5. Pompeii filius, Rufus, praefectus. Lud. 13, 5.
- Pompeius, S., consul. B. IV, 30, 2.
- Pompeius Pedit. Lud. 13, 5. 14, 2.
- Pompeius Pennus. B. II, 12, 1.
- Pomponii versus citantur. Ep. 3, 6.
- pondo, quatuor, et selibra. Ep. 95, 42.
- pondera in praecipue delecta, quibus cundi finis est iacuisse. Ep. 94, 63. manus cum aliquo pondere motae. Ep. 15, 4. 56, 1.
- pons, sublicius. Dial. VII, 25, 1. pontium summa curvantur. Ep. 90, 32. pontes navibus iungere. Dial. X, 18, 5. in pontibus quibusdam pro transitu datur. Dial. II, 14, 2.
- Pontica littora. Dial. XII, 7, 1. Pontici spadones. Fr. 64.
- pontifex. Dial. VI, 13, 1. 15, 3.
- pontificales libri. Ep. 108, 31.
- pontificatus maximus. Cl. I, 10, 1.
- Pontus. NQ. III, 26, 1. 29, 8. IV, 2, 29. 5, 2.
- popina. Dial. I, 5, 4. VI, 22, 2. VII, 7, 3. 11, 4. IX, 7, 2. XII, 10, 3. 8. NQ. III, 18, 7. Ep. 29, 5. 51, 4. 95, 26. popinarum insitiores. Ep. 56, 2.
- poplites incisi. Ep. 74, 23. succisi. Ep. 66, 50.
- popularis ira aut invidia. Ep. 74, 4. oratio nihil habet veri. Ep. 40, 4. popularis favor malis artibus quaeritur. Ep. 29, 11.
- Populonia, vidua. Fr. 39.
- populus nullius rei bonus auctor. Ep. 99, 17. honesti dissuasor. Ep. 108, 7. subducendus populo est tener animus et parum tenax recti. Ep. 7, 6. cf. Ep. 94, 54. 68. placere populo nemo potest, cui placet virtus. Ep. 29, 11. populi scita ex magna parte sapientes abrogant. Dial. XII, 5, 6. opus est nobis aliquo advocato, qui contra populi praecepta praecipiat. Ep. 94, 52. populus in alia discors convenit in admiratione auri argentique. Ep. 115, 11. populus in secreta intrare cupit. Ep. 68, 4. esuriens nec rationem patitur nec ulla prece fleclitur. Dial. X, 18, 5. ebrius ac vomitans. Ep. 18, 4. senatu similis. Dial. IX, 5, 1. silens. Lud. 12, 3, v. 48. cf. *Romanus*.
- Porcia, Bruti uxor. Fr. 74, 79.
- Porcia minor. Fr. 76.
- porcina vox terret elephantos. Dial. IV, 11, 5.
- Forsena. B. V, 16, 5. VII, 15, 2. Ep. 24, 5. 66, 51.
- portarum summa curvantur. Ep. 90, 32.
- portare se nemo dicitur. B. V, 8, 2.
- portentosos foetus extinguimus. Dial. III, 15, 2.
- portentum. B. VII, 20, 4. NQ. I, 16, 3.
- portenta luxuriae. Ep. 110, 12.
- porticus. Dial. V, 18, 4. XII, 9, 2. B. VI, 11, 1. VII, 1, 5. NQ. I, pro. 7. Ep. 115, 8.
- portitor. B. VI, 18, 1.

- portorium. Ep. 28, 9.
 portus quietissimus omnium. Dial. VI, 17, 4.
 (Posides, Claudii libertus. Lud. 13, 5.)
 Posidonius Stoicus. Ep. 33, 4. 108, 38.
 est ex his, qui plurimum philosophiae contulerunt. Ep. 90, 20. 104, 21. eius auditor Asclepiodotus fuit. NQ. II, 26, 6. VI, 17, 3. citatur. Dial. III, 2, 4. NQ. I, 5, 10. 13. II, 26, 4. 54. I. IV, 3, 2. VI, 21, 2. 24, 6. VII, 20, 2. 4. Ep. 78, 28. 83, 10. 87, 31. 38. 88, 21. 92, 10. 94, 38. 95, 65. 113, 28. 121, 1. 90, 5. refutatur eius sententia, artes omnes et officia a philosophis inventa esse. Ep. 90, 7 sqq.
 per positionem. Ep. 87, 39.
 possessio. Dial. IX, II, 1. B. VII, 4, 2. 7, 5. multum interest, possessio sapientis animo ac magnitudine aestimetur an censu. B. VII, 8, 1. possessionem proprietatemque discernit stultum avaritia. Ep. 73, 7. possessionum fines propagare. Ep. 89, 20.
 possidere late. Ep. 87, 5. 89, 20. trans mare. Dial. VII, 17, 3.
 postis Capitolii. Dial. VI, 13, 1.
 postmeridianae horae. Dial. IX, 17, 7.
 postmeridianus consul. Lud. 9, 2.
 postulaticia paria (gladiatorum). Ep. 7, 4.
 postulatoria fulmina. NQ. II, 49, 1.
 potare et bibere. Ep. 122, 6.
 potentes homines sunt fortunae manus. Dial. II, 8, 3. potentium ira in bellum erumpit. Dial. V, 5, 6. eorum offensas abstinendum. Ep. 14, 7. potentiorum iniuriae hilari vultu, non patienter tantum ferendae sunt. Dial. IV, 33, 1.
 potentia nulla tanta est, in quam non occurrat iniuria. Dial. V, 25, 1. non potest diu stare potentia, quae multorum malo exercetur. Dial. V, 16, 2. magni animi est iniurias in summa potentia pati. Cl. I, 20, 3. sapiens nocituram potentiam vitat, hoc primum cavens, ne vitare videatur. Ep. 14, 8. nihil magis nos concutit quam quod ex aliena potentia impendit. Ep. 14, 4.
 potio male lapsa per fauces quosdam strangulavit. NQ. VI, 2, 5. liberalior nonnumquam admittenda. Dial. IX, 17, 8. extrema maxime delectat deditos vino. Ep. 12, 4. altius ieiunio itura. Ep. 15, 3. potiones nivatae. NQ. IV, 13, 10.
 praecedens causa. Ep. 87, 31. 33, 34.
 praeceptio. nihil nos hoc verbo uti prohibet. Ep. 95, 65.
 praeceptiva pars philosophiae. Ep. 94, 1. vid. *paraeneticæ*.
 praefectores. Dial. I, 4, 11. IV, 21, 9. 27, 3. Cl. I, 16, 3. B. III, 3, 4. 17, 4. 34, 1. V, 23, 6. VI, 15, 1. 2. 16, 1. 8. 6. 7. 17, 2. VII, 28, 2. NQ. II, 21, 1. Ep. 64, 9. 73, 4. 91, 17. 108, 37.
 praeceptum vetus: deum sequere. Dial. VII, 15, 5. ex praecepto veteri tria vitanda: odium, invidia, contemptus. Ep. 14, 10. eadem est praeceptorum condicio, quae seminum: multum efficiunt, et angusta sunt. Ep. 38, 2. praecepta bona, si saepe tecum sunt, aequae profutura sunt quam bona exempla. Ep. 94, 42. longum iter est per praecepta, breve et efficax per exempla. Ep. 6, 5. quibusdam praeceptis efficaciter fertuntur etiam imperitissimi. Ep. 94, 43.
 praecipitatio aliquando profuit. Dial. III, 12, 6.
 praecipuum in rebus humanis quid sit. NQ. III, praef. 10—17.
 praeco. Ep. 47, 9. 76, 4. 118, 3.
 praeconium. Dial. IX, 1, 13.
 praecordia. Ep. 66, 37. 70, 16. 78, 19. 95, 25. ima. Ep. 45, 7. luxu corrupta. NQ. IV, 13, 5. 6. eorum suppurationes. Ep. 14, 6. palpitantibus praecordiis vivitur. Ep. 74, 3. praecordia aperta. Dial. VI, 24, 4. bonis cogitationibus plena. Dial. VII, 20, 1.
 praecox audacia. Dial. X, 6, 2.
 praedictio. NQ. II, 32, 4.
 praedium. Dial. IX, 8, 5. X, 3, 1. Ep. 89, 20.
 praefecti (Aegypti). NQ. IV, 2, 7. Dial. XII, 19, 6.
 praedictum. B. IV, 35, 2.
 Praenestina arx. B. V, 16, 3.
 praenomen. B. IV, 8, 3.
 praepositionum proprietates. Ep. 88, 42.
 praeputium. Lud. 8, 1.
 praerupta. Dial. IX, 10, 5.
 praes. Dial. X, 3, 5.
 praescriptiones. Ep. 48, 12. 151, 9.
 ad praescriptum discunt pueri. Ep. 94.
 praesens tempus brevissimum, adeo ut quibusdam nullum videatur. Dial. X, 10, 2. id solum pertinet ad occupatos. ib. §. 6. animalia sensu comprehendunt praesentia. Ep. 124, 16. praesens tempus futuri metu perdere nihil necesse est. Ep. 24, 1. in rem praesentem venire. B. IV, 33, 2. Ep. 6, 5. 30, 15. 59, 6. 66, 35. 98, 18. Fr. 91. praesentes numi. B. VII, 21, 1.
 praesentanei boleti. Dial. IX, 10, 5.
 praeses legum quomodo ingenia curare debeat. Dial. III, 6, 3. 4.
 ad praestationem scribere. Dial. X, 13, 9.
 praestigiatres. Ep. 48, 12.
 praestitisse verbum ad alios spectat. B. V, 10, 1.
 praesumptioni omnium hominum multum dare solemus. Ep. 117, 6.
 praeteritum unum certum. Dial. VI, 22,

1. X, 10, 2. XI, 10, 2. 3. B. III, 4, 1.
 2. VI, 2, 2. Ep. 99, 4. 5. mutum animal
 praecleritorum reminiscitur, cum id
 incidit, quo sensus admoneretur. Ep.
 124, 16. ad praeterita rari animum re-
 torqueat. B. III, 3, 3. Dial. X, 10, 2.
 praeterito tempore non esse contentum
 ingrati est. B. V, 17, 5. Ep. 99, 5.
 praetexta. Dial. II, 12, 2. IX, II, 9. X,
 20, 1. B. I, 5, 6. Ep. 31, 10. praetex-
 tam ponere. Ep. 4, 2.
 praetextatus. Dial. VII, 25, 2, X, 6, 1.
 B. III, 33, 1.
 praetextum illud pulcherrimum reipubli-
 cae, optimates. Ep. 71, 9.
 praetimere. Ep. 98, 7.
 praetor. Dial. VII, 1, 5. IX, 13, 2. X, 12,
 1. B. V, 13, 5. Ep. 48, 10. eius honori
 honor habetur. Ep. 64, 10. inter pere-
 grinos aut cives aut urbanus praetor.
 Dial. IX, 3, 4. Marsorum praetor. B.
 III, 23, 5.
 praetorius. Lud. 13, 4. Ep. 55, 3. 122, 10.
 praetura. Dial. I, 4, 2. II, 2. 3. V, 31, 2.
 XII, 13, 5. B. II, 27, 4. V, 17, 2. Ep.
 71, 8. II. 104, 30.
 Praexaspes, Cambysis amicus. Dial. V,
 14, 1.
 prandium. Ep. 82, 21. 122, 6. prandium
 sine mensa, post quod non sunt lavan-
 dae manus. Ep. 83, 6. cf. 87, 3. pran-
 dia coenis ingesta. NQ. IV, 13, 6.
 precantium voces. B. IV, 4, 2. etiam deos
 malum tacite precari. B. II, 1, 4.
 precario philosophari. Ep. 53, 8.
 precarium lumen. Ep. 65, 16. precarium
 est, non necessarium, quicquid natu-
 ram excedit. Ep. 119, 2.
 preces. nulla res carius constat quam
 quae precibus empta est. B. II, 1, 4.
 pressura. NQ. II, 6, 5. III, 15, 7.
 prester. NQ. V, 13, 3.
 pretium cuiusque rei pro tempore est.
 B. VI, 15, 4.
 Priamus. Dial. IV, 33, 5. Ep. 27, 5.
 Priapus. Dial. II, 18, 3.
 primipilaris. Dial. II, 18, 4.
 primores castrorum. Ep. 96, 5.
 princeps iuventutis. Dial. XI, 15, 4. ci-
 vitatis. Dial. X, 13, 6. de principis of-
 ficiis vid. Dial. III, 6, 3. Cl. I, 3, 3. 5,
 2—7. 15, 5. 6. 17, 2. 3. c. 20. sqq.
 multa supplicia principi turpia. Cl. I,
 14, 1. nihil gloriosius principe impune
 laeso. Cl. I, 20, 3.
 principalis natura. Ep. 93, 9. pars. Ep.
 121, 13. domus. Dial. XI, 2, 4. princi-
 palis urbis liberae loca. NQ. II, 49, 2.
 principale bonum. Dial. VII, 22, 3.
 principale (regium) quale sit in ani-
 malibus. Dial. III, 3, 7. in homine. Ep.
 92, 1. 113, 23. unum unius boni. Ep.
 102, 7. constitutio est principale animi
 quodam modo se habens erga corpus.
 Ep. 121, 10.
 principaliter. Dial. XI, 17, 4.
 principia sua nulla non res magno gradu
 transit. B. III, 29, 4. principia sua sem-
 per sequens magnitudo obruit. ib. §. 6.
 in omni negotio longe a perfecto fuere
 principia. NQ. VI, 5, 3. principia to-
 tius operis dimidium occupare dicun-
 tur. Ep. 34, 3. occupationum principis
 obstemus. Ep. 72, 11.
 proavus. Dial. VII, 21, 3. Ep. 76, 12.
 procari. NQ. IV, praef. 5.
 procella. Dial. IX, 9, 3. B. VI, 15, 6.
 NQ. II, 22, 2. V, 12, 4. VII, 9, 3. Ep.
 54, 1. 74, 4.
 procellosi montes. NQ. V, 18, 7.
 processus. tristis et processibus suis ini-
 micus. Ep. 36, 3. officiorum pro officia
 processus. Ep. 191, 6. queruntur de pro-
 cessibus suis. Ep. 115, 17.
 in procinctu stare. Dial. XI, 11, 3. Ep.
 74, 30. habere clementiam. Cl. I, 1, 4.
 per proclive currentium non ubi visum
 est gradus sistitur. Ep. 40, 7.
 proconsul. Dial. III, 19, 3.
 Procrustes. Cl. II, 4, 1.
 procuratio. Dial. X, 20, 3. Ep. 101, 6.
 procuratio provinciae, non imperium.
 NQ. IV, praef. 1. procuratio alienorum
 bonorum mercenaria. Dial. X, 17, 5.
 procuratorem alienae crudelitatis sus-
 cipere. Ep. 70, 8. procuratio prodigio-
 rum. NQ. II, c. 35—38.
 procurator. B. VI, 3, 2. Ep. 14, 18. Fr.
 51. Caligulae. Dial. V, 18, 3.
 procuratiuncula. Ep. 31, 9.
 prodesset et beneficium dare differunt. B.
 V, 19, 6. prodesset quid sit. Ep. 109,
 12. an is, qui profuit nobis, si postea
 nocuit, debito nos solverit. Ep. 81,
 3 sqq.
 prodigus mentitur liberalem. Ep. 120, 8.
 non habebit, avarus non habet. Rem.
 10, 3.
 proditores. B. I, 10, 4. Dial. III, 16, 5.
 producta, commoda. Ep. 74, 17.
 profana a sacris discernuntur, quamquam
 deorum omnia sunt. B. VII, 7, 3.
 profectum nemo ibi invenit, ubi relique-
 rat. magna pars est profectus velle pro-
 ficere. Ep. 71, 35. 36. cf. 72, 3. mul-
 torum profectus in notitiam evasere
 post ipsos. Ep. 79, 14.
 proferre res. Dial. X, 7, 8.
 professores artium. Dial. X, 7, 3. stu-
 diorum liberalium turpissimi omnium
 ac flagitiosissimi. Ep. 88, 2.
 proficientes in tres classes dividuntur.
 Ep. 75, 8—18.
 progymnae. Ep. 83, 4.

- prologumene (?) lex. Ep. 94, 38.
 Prometheus, Maecenatis liber. Ep. 19, 9.
 promittere et ad prandium et ad coenam.
 Ep. 82, 21. B. IV, 39, 3. promissa beneficia quando liceat non dare. B. IV, 34, 3—c. 39. promissa non differenda. B. II, c. 4. 5.
 promontorium. NQ. V, 13, 2. prope Capreas. Ep. 77, 2.
 pronepos. Dial. VI, 11, 5.
 propinare heminam. Dial. IV, 33, 4.
 propinatio. Dial. IV, 33, 6. B. II, 21, 5. Ep. 83, 24.
 propitiare Jovem. Dial. VI, 13, 1.
 propitii di. Ep. 22, 12. NQ. II, 59. 4.
 Propontis. NQ. III, 29, 8.
 propositum quid sit et an sit inter causas numerandum. Ep. 65, 5. 6. 9. 10. 14.
 proprie quae sunt, ideae. Ep. 58, 18. 22.
 propugnacula. B. VI, 15, 8.
 prorogativa fulmina. NQ. II, c. 47. 48, 1.
 prosa oratio. Ep. 94, 27. Fr. III.
 proscriptio. Cl. I, 9, 1. B. I, II, 2, II, 11, 1. IV, 12, 3. V, 16, 3. 6.
 proscripti. Dial. IV, 9, 3. 34, 3. B. III, c. 25. IV, 12, 3. Ep. 83, 23. 119, 6.
 propositi corporis homo. B. II, 21, 1.
 prostitute. B. VII, 4, 7. NQ. I, 16, 6.
 Protagoras. Ep. 88, 43. 45.
 proverbia et iis similia: si proverbio credimus, tam diu discendum est, quamdiu vivis. Ep. 76, 3. proverbium lactatur: totidem hostes esse quot servos. Ep. 47, 5. vetus proverbium est, gladiatorem in arena capere consilium. Ep. 22, 1. nulla res carius constat quam quae precibus empta est. B. II, 1, 4. principia totius operis dimidium occupare dicuntur. Ep. 34, 3. sera parsimonia in fundo est. Ep. 1, 5. tempori parce. Ep. 88, 39. 94, 28. nosce te. Dial. VI, 11, 2. Ep. 94, 28. aut regem aut fatuum nasci oportet. Lud. I, 1. gallus in suo sterquilinio plurimum potest. Lud. 7, 3. manus manum lavat. Lud. 9, 6. redde quod debes. B. III, 14, 3. facile canis excidit. Lud. 10, 2. Romae mures molas lingunt. Lud. 8, 3. oderint tum metuant. Dial. III, 20, 4. 5. a lasso quaeritur rixa. Dial. V, 9, 5. nihil nimis. Ep. 94, 43. di melius. Ep. 98, 5. 47, 8. fac si quid facis. B. II, 6, 2. in morbo consumat. B. IV, 39, 2. feliciter quod agis. Ep. 67, 13. macte virtute esto, sanguinolentis ex acie redeuntibus dicitur. Ep. 66, 50. tanto fortior, tanto felicitior. Dial. IX, 16, 3. cf. Ep. 31, 4. 71, 28. haec quam diu. Dial. X, 17, 1. quousque eadem. Ep. 24, 26. 89, 18. Dial. IX, 2, 15. idem omnes et tauri et vituli optant. B. III, 27, 1. vivere mihi non licet. Dial. X, 7, 1. muscam excitare non posse. Lud. 10, 3. non putavi. Dial. IV, 31, 4. VI, 9, 5. IX, 11, 9. summo animo inhaerere. Dial. III, 19, 6. linguarium dare. B. IV, 36, 1. brachia in ventum lactare. NQ. VII, 14, 1. sub manu. Ep. 71, 1. intra cutem suam cogere. Ep. 9, 13. quod intra nos sit. Ep. 12, 2. domus recta est. Ep. 100, 6. unde domo. Dial. XII, 6, 3. amici, propter quos maior fumus fit. Ep. 64, 1. ferrum in igne est. Lud. 9, 6. ubi mures ferrum rodunt. Lud. 7, 1. curva corrigere. Lud. 8, 3. in Care experiri. NQ. IV, 5, 3. idem velle atque idem nolle. Ep. 20, 5. 109, 16. in commune. Ep. 119, 1. rara avis. Fr. 56.
 providentia mundus regitur. Dial. I, 1, 1—4. NQ. II, 45, 2. Ep. 16, 6. 74, 10.
 providentia, maximum bonum conditionis humanae, in malum versa est spe et timore. Ep. 5, 8.
 provincia. Dial. VI, 3, 1. XII, 10, 4. B. I, 5, 1. 9, 4. III, 33, 3. V, 16, 4. 6. VII, 10, 5. NQ. IV, praef. 21. Ep. 113, 30. provinciarum nominibus agros colere. Dial. III, 21, 2. Ep. 89, 20. 90, 39. transmarinarum fertilitas. Ep. 17, 3.
 provincialis. Dial. XII, 19, 6. ager. X, 13, 8.
 provocare ad populum victi solent. Ep. 117, 7.
 provocatio ad populum etiam a regibus fuit. Ep. 108, 31.
 proxenetae. Ep. 119, 1.
 prudentia. Ep. 67, 10. 74, 19.
 pruina. NQ. IV, 3, 6.
 prytanis. Dial. IX, 4, 5.
ψευδομενος (syllogismus). Ep. 45, 10.
 psychrolutes. Ep. 53, 3. 83, 5.
 Ptolemaeus. Dial. IX, 11, 10. Africae rex inter Calanas custodias. ib. §. 12.
 pubertas. B. IV, 6, 6.
 publicanorum verbum iconismus. Ep. 95, 66. [95, 30]
 publice iubentur velita privatim. Ep. publicum est quod tuum dicis. Ep. 88, 12. publica vox. Cl. II, 1, 3. publico ore. Dial. XI, 16, 5. voces quaedam non Epicuri sed publicae. Ep. 8, 8. 21, 9. 33, 2. publicum salutationum exercet ianitor. Dial. II, 14, 2. publicum agitare. Ep. 119, 5.
 Publius (Syrus). Dial. IX, 11, 8. eius laus et versus citatus. Ep. 8, 8. 9. cf. *versus*.
 pudenda. Dial. VI, 22, 3.
 pudica. B. IV, 14, 1.
 pudicitia. Rem. 16, 3. B. I, 11, 4. laudatur. Fr. 78. duplex. Ep. 49, 12. servolorum. Dial. IV, 28, 8.

- pudor deprenso emittitur. B. VII, 28, 3. pudore peccandi plures quam bona voluntate prohibitis abstinere. Ep. 83, 19.
- puer statura ingentis viri. Dial. VI, 23, 5. plurimum proderit pueros statim salubriter institui. Dial. IV, 21, 1. pueri ad praescriptum discunt. Ep. 94, 51. magistri patienter ferunt offensationes puerorum discentium. B. V, 25, 6. pueris sententias ediscendas damus et chrias. Ep. 33, 7. vinum negandum Plato putat. Dial. IV, 20, 2. puerorum inanes metus. Dial. II, 5, 2. Ep. 4, 2. 24, 13. ira. Dial. III, 2, 6. 12, 4. 20, 3. IV, 19, 4. V, 34, 1. contumeliae innocentes. Dial. II, 11, 2. V, 26, 1. imprudentia. Dial. IV, 26, 6. 30, 1. V, 24, 3. iusus. Dial. II, 12, 2. IV, 10, 1. 2. pueris omne ludicrum in pretio est. Ep. 115, 8. puerorum infelicium greges. Ep. 93, 24. puerorum perspicui cultu atque forma greges. Ep. 110, 14.
- puerile praescriptum. Ep. 94, 9. 51. pueriles artes. *ἐγκύκλιος*. Ep. 88, 23.
- puerilitas multis est etiam post inventam canosque. Dial. II, 12, 1.
- pueritia et puerilitas abicienda. Ep. 4, 2. pueritiae maximus in exitu decor. Ep. 12, 4. pueritia splendens alieno tempore. Ep. 122, 7.
- puerpera uxor. B. IV, 35, 2.
- puerperium. NQ. III, 27, 2. Ep. 24, 14.
- pugillares. Ep. 15, 6. 27, 3. 108, 6.
- pugiones in sinum amicorum abscondere. Cl. I, 9, 1.
- pugna sine missione. Dial. III, 20, 8.
- pugnus aeris. Dial. V, 33, 3. pugno percutere. B. II, 35, 2. Ep. 13, 2. pugnos pariter et calces ferre. Ep. 80, 3.
- pulex. Ep. 87, 19.
- pullum immolare. NQ. IV, 6, 2. 3. pulla lana. NQ. III, 25, 4. pulli. Ep. 121, 19.
- pulmentarium. Ep. 87, 3.
- pulmo. NQ. III, 1, 3.
- pulpae. NQ. VI, 24, 2.
- pulpitum. Ep. 84, 10. privatum urbe tota sonat. NQ. VII, 32, 3.
- Pulvillus pontifex. Dial. VI, 13, 1.
- pulvinaria. Dial. XI, 16, 4. 17, 5.
- pulvinus. Dial. V, 37, 4. VI, 16, 2. B. II, 10, 1.
- pulvis. Ep. 57, 2. geometriae. Ep. 88, 39, 74, 27. Puteolanus. NQ. III, 20, 3.
- pumex. NQ. II, 26, 5.
- pumices lapides. NQ. III, 25, 7.
- pumilio. Ep. 76, 31.
- punctum. Rem. 3, 1.
- punctiuncula. Ep. 53, 6. Dial. VII, 15, 4.
- punctum est istud, in quo navigatis, bellatis, regna disponitis. NQ. I, prol. 10, 8. terra tenet puncti locum. NQ. IV, 11, 4. punctum est quod vivimus, et adhuc puncto minus. Ep. 49, 3. 77, 12. puncto securitas constat. Ep. 70, 16.
- Punicus exercitus. Dial. III, 11, 7. Punicia signa. Ep. 51, 7. Punicum bellum. B. VI, 36, 2. Ep. 114, 17.
- puniendi moderatio in principe, cum aut se vindicat aut alium. Cl. I, c. 20—26.
- punit inique, qui nimis. Cl. I, 14, 3. nemo prudens punit quia peccatum est, sed ne peccetur. Dial. III, 19, 7. Cl. I, 22, 1. nil minus quam irasci punientem decet. Dial. III, 15, 3.
- pupillus. Dial. VI, 24, 1. X, 6, 1. B. IV, 27, 5.
- pupulus. Ep. 12, 3.
- purgamenta oris. Dial. II, 2, 3. aquarum. NQ. III, 25, 10. 26, 5—8. purgamenta pro frugibus creat humus palustris. Ep. 73, 16.
- purgabantur feminae in Natalis ore. Ep. 87, 16. cf. B. IV, 31, 3.
- purgatio, si nihil obstat, statutum diem servat. NQ. III, 16, 2.
- purpura. Dial. III, 21, 1. VII, 25, 2. IX, 1, 10. XII, 11, 2. NQ. I, 3, 12. Ep. 16, 8. 69, 4. 73, 5. 90, 41. 94, 60. 70. Fr. 124. Tyria. NQ. I, 5, 12.
- purpurati. Dial. II, 13, 2. Ep. 76, 31.
- purulenta. Ep. 95, 25. purulentum volnus. Ep. 57, 5.
- pusillus animus. Cl. I, 15, 5. II, 5, 1. B. II, 27, 1. 34, 4.
- pusula. Dial. V, 43, 4.
- pustularum eruptiones. Ep. 72, 5.
- Puteolanus pulvis. NQ. III, 20, 3.
- Puteoli. Ep. 53, 1. 77, 1.
- puteus. Ep. 76, 31. putei in altum acti ultra ducentorum aut trecentorum uberdum spatium inveniunt aquarum uberes venas. NQ. III, 7, 3. hieme cur caleant. NQ. IV, 2, 26. 27. VI, 13, 3.
- putide loqui. Ep. 75, 1.
- pyeta (?). NQ. IV, praef. 8.
- Pyldes pantomimus. NQ. VII, 32, 3.
- Pyrenaeus. Dial. XII, 7, 2. NQ. I, prol. 8.
- Pyrrhonis secta defecit. NQ. VII, 32, 2.
- Pyrrhonei. Ep. 88, 44.
- Pyrrhus rex. Dial. I, 3, 6. Ep. 120, 6.
- Pyrrhus (?) maximus praeceptor certaminis gymnici. Dial. IV, 14, 3.
- Pythagoras. Dial. V, 9, 2. X, 14, 5. Ep. 52, 10. 90, 6. 94, 42. 108, 17. 19.
- Pythagoricus quidam. B. VII, c. 21.
- Pythagorica schola defecit. NQ. VII, 32, 2.
- pythaeus. Ep. 76, 4.
- Pythius. Dial. V, 16, 4.
- Pythica oracula. Dial. VI, 11, 2.
- Pythocles. Ep. 21, 7. 8.
- pyxis. B. V, 13, 3. Ep. 95, 18. Fr. 18.

Q.

Quadra, vid. *Hostius*.
quadra panis. B. IV, 29, 2.
quadrantaria res, balnea antiqua. Ep. 86, 9.
quadratus lapis. Ep. 86, 4. quadratum agmen. Ep. 59, 7. in quadratum redigis quaecumque acceperis formam. Ep. 88, 13. in quadratum tigna decidere. Ep. 90, 9.
Quadratus, vid. *Satellius*.
quadrigarius, vid. *Claudius*.
quadruplatores beneficiorum. B. VII, 25, 1. quaestor. Dial. X, 17, 5.
quaestio. Dial. VI, 22, 8. quaestionis causa torquere. Dial. V, 18, 3. naturales quaestiones. Ep. 88, 24. omnis de universo quaestio quomodo dividatur. NQ. II, 1, 1. si voluero facere philosophiae partium partes, quaestionum liber fiet. Ep. 89, 17.
quaestiuncula. Ep. 117, 1. 120, 1. 121, 1.
quaestor. Dial. 1, 3, 8. V, 18, 3. Cl. 1, 6, 2.
quaestuaria. B. VI, 32, 1.
quaestura. Dial. XII, 19, 2. B. VII, 28, 2.
quaestus sordidi. Dial. VII, 23, 1. nullum relinquens inexpertum genus quaestus. Ep. 101, 4.
qualitas. Ep. 112, 2. 118, 15.
quam primum. Ep. 117, 23. 24.
quartana. B. VI, 8, 1. NQ. III, 16, 2.
quasi. quae quasi sunt, sextum genus Platonice eius quod est. Ep. 58, 22. pars et quasi pars et materia differunt. NQ. II, c. 3—6, 1.
quatuordecim (gradus). Ep. 44, 2. B. III, 9, 2.
querela familiaris. B. II, 3, 2. nemo sine querela moritur. B. V, 17, 5.
queri cum fortuna. Dial. IX, 11, 2. XI, 2—3. 5. natura nobiscum queri debet, quod peiores morimur quam nascimur. Ep. 22, 13. hoc maiores nostri questi sunt, hoc nos querimur, hoc posterius nostri querentur, eversos esse mores. B. I, 10, 1. non potest fieri, ut omnes querantur, nisi querendum est de omnibus. B. V, 17, 3.
querulus. B. I, 4. IV, 4. 3. querulum omne invalidum. Dial. III, 13, 5. IV, 19, 4.
quies segnis aut iners. Dial. X, 18, 2.
quies bonum non est. Ep. 87, 19. 92, 11. quies, quam *ἀσχησάν* vocant Graeci, an adici debeat honestati. Ep. 92, 6. quibus utilior negotio quies sit. Dial. IX, 6, 3.
quiescere, utrosque reprehendas, et eos qui semper inquieti sunt, et eos qui semper quiescunt. Ep. 3, 5.

Quintus dictator. Dial. X, 17, 6.
Quiritium fidem nemo statim implorat, cum incipit dicere. Ep. 15, 7. liber e iure Quiritium. NQ. III, praef. 16.
quod est, τὸ ὄν, Plato in sex modos partitur. Ep. 58, 8. 16—22.

R.

Rabirius poeta citatur. B. VI, 3, 1.
radicescit vitis ex corpore. Ep. 86, 20.
radii rotae. Ep. 70, 23.
radix. B. III, 29, 5. radices cereae adhuc et male haerentes. Ep. 86, 18.
ramalia spissata. Ep. 90, 10.
ramenta sulphure adspersa ignem ex intervallo trahunt. NQ. I, 1, 8.
rami platani nodosi et retorridi. Ep. 12, 1. fortitudinis. Ep. 67, 18.
raptore. B. I, 10, 4.
rapto vivere, mori. Ep. 70, 28. 121, 18.
rapum arborum. Ep. 86, 17. 18.
rarity terrae. NQ. VI, 18, 3. 23, 1. raritas munera commendat. B. I, 12, 4.
rastrum. Dial. IV, 25, 2.
ratio virtus est et honestas et solum bonum. Ep. 76, 11 sqq. est in corpus humanum pars divini spiritus mersa. Ep. 66, 12. deus totus est ratio. NQ. I, prol. 14. II, c. 46. ratio dis hominibusque communis. Ep. 92, 27. ratio perfectae proprium hominis bonum. Ep. 76, 9—11. rationem natura dedit imperfectam, sed quae perfici posset. Ep. 49, 11. 92, 27. ratio a natura data telum optimum. Dial. III, 17, 2. 3. terrorem prudentibus excutit. NQ. VI, 2, 1. si vis omnia tibi subicere, te subice rationi. Ep. 37, 4. ama rationem. Ep. 74, 21. ratione per totam vitam eundem est. B. II, 18, 2. numquam adsumet ratio in adiutorium improvidos et violentos impetus, apud quos nihil ipsa auctoritatis habet. Dial. III, 10, 1. ratio non singula vitia, sed pariter omnia prosternit. Dial. XII, 13, 3. ratio crescit in opere. Ep. 38, 2. rationem non patitur populus esuriens. Dial. X, 18, 5. quicquid ratione fit, alicuius rei futurae signum est. NQ. II, 32, 4. — Rationes accipere. Dial. X, 19, 2. XII, 17, 2. Ep. 14, 18. 122. 15. conferre. Ep. 118, 1. rationem parem signare cum feneratori. B. VI, 40, 2. Ep. 19, 10.
rationalis pars philosophiae quomodo dividatur. Ep. 89, 17. quaedam rationalia moralibus immixta sunt. Ep. 102, 4. rationalis et irrationalis pars hominis. Ep. 71, 27. 32. est aliquod irrationale animal, est aliquod nondum rationale, est rationale, sed imperfectum.

- in nullo horum bonum. ratio illud se-
cum adfert. Ep. 124, 9.
recapse a Cicerone dici, id est re ipsa,
grammaticus in commentarium refert.
Ep. 108, 32.
Rebitus consularis. B. II, 21, 6.
recalva frons. Fr. 62.
recalvaster (?). Ep. 66, 25.
recentes a dis viri. Ep. 90, 44. Demetrii
vox, a qua recens sum. Dial. I, 3, 3.
receptaculum (corpus). Ep. 92, 34. natu-
rale aliquod. Ep. 90, 8. 41. spiritus.
Ep. 78, 5.
receptui canere. Ep. 56, 11. inutilis mi-
les, qui signum receptui neglegit. Dial.
III, 9, 2.
recisum in oratione. Ep. 100, 5.
recitare. Ep. 7, 9. 122, 11.
recitatio. Ep. 122, 11.
recitator. Ep. 95, 2.
reconciliatio. Ep. 105, 4.
recto rectius nihil est. Ep. 66, 8. 74, 27.
recti cura simplex est, multiplex pravi.
Ep. 122, 17. recti apud nos locum te-
net error publicus. Ep. 123, 6.
reddere est rem pro re dare. B. IV, 5,
2. est id quod debeas, ei cuius est,
volenti dare. B. VII, 19, 1. 2. redditi
nemo nisi alteri. B. V, 9, 4. reddere
gratiam non dicimus. Ep. 81, 9.
redemptio captivorum. B. VI, 13, 3 —
14, 2.
in reditu sapienti est tota vita. Dial. X,
II, 2.
referre est: ad eum, a quo acceperis,
rem ferre. haec vox significat volun-
tariam relationem. Ep. 81, 10.
refractarius. Ep. 73, 1.
regales luxus. Ep. 83, 25. regale inge-
genium. B. VI, 32, 4. regalia fulmina.
NQ. II, 49, 2.
regulare. Ep. 67, 1.
regia. Dial. V, 25, 1. regiam eludere in
rebus adversis moris est. B. V, 6, 3.
regiae opes. Dial. X, 1, 4. regia crude-
litas augeat inimicorum numerum tol-
lendo. Cl. I, 8, 7. regiae potentiae mi-
nistros delectat superbiae suae longum
spectaculum. B. II, 5, 1. regia mensa.
Dial. V, 15, 3. Hbido. Fr. 34. regius
apparatus. Ep. 110, 12.
regio est, quam sapiens vir declinet tam-
quam alienam bonis moribus. Ep. 51,
2. qui regiones eligit et otium capital,
ubique quo dstringatur, inveniet. Ep.
104, 7.
regium, principale. Dial. III, 3, 7.
regnantium censuram agere est plus quam
regnare. Ep. 108, 13.
regnum. Dial. VII, 15, 7. Cl. I, 7, 3. NQ.
III, praef. 9. illo seculo, quod aureum
perhibent, penes sapientes fuit. Ep.
- 89, 5. regna ruunt. Ep. 91, 7. hoc est
regnum, regnare nolle cum possis. B.
III, 37, 3.
regula, qua rectum probari solet. Ep.
71, 19. 76, 14. 95, 39. nisi ad regulam
prava non corrigas. Ep. 11, 10. aetas
in extrema regula stans. Ep. 12, 5.
Regulus. Dial. I, 3, 4. 9—11. IX, 16, 4.
XII, 12, 5. 7. B. V, 3, 2. Ep. 67, 7
12. 71, 17. 98, 12.
Regulus consul. NQ. VI, 1, 2.
relegare. Cl. I, 15, 6.
religio. Cl. II, 5, 1. NQ. VI, 3, 3. 29, 3.
Ep. 41, 3. 65, 6. religionum violata-
rum poena est. B. III, 6, 2. Ep. 104,
28. primum militiae vinculum est re-
ligio. Ep. 95, 35.
religiosi etiam ruinas aedium sacrarum
adorant. Ep. 40, 4. boni etiam farre ac
stilla religiosi sunt. B. I, 6, 3.
reliquiae coenae. Ep. 77, 8. temulento-
rum. Ep. 47, 5.
remediis diligentibus olim opus non erat.
poterant vitis simplicibus ob stare re-
media simplicia. Ep. 95, 14. in ipsa de-
speratione extrema remedia temptanda.
Ep. 29, 3. compositiones remediorum
salutarium nemo suppressit, ne sana-
rentur indigni. B. IV, 28, 4. multos
fortuita sanant nec ideo remedia sunt.
B. VI, 8, 1. remedia non prosunt nisi
immorantur. Ep. 40, 4. remedium ino-
piae. Ep. 110, 19. qui philosophiam
in remedium suum exercuit, ingens fit
animo. Ep. 111, 2.
remetiri vinum omne vomitu. Ep. 95, 21.
Dial. I, 3, 13. facta ac dicta sua coti-
die remetiri. Dial. V, 36, 3.
remiges. Dial. X, 13, 2.
remigare contra aquam. Ep. 122 extr.
remissio morbi. Ep. 53, 9. animis remis-
sio danda. IX, 17, 4—11. Ep. 15, 6.
Remus. Dial. X, 13, 8.
remus. NQ. I, 5, 6. II, 55, 4. aqua tectus
fracti speciem reddit. NQ. I, 3, 9.
repanda crura. Fr. 62.
repercutere. Ep. 115, 6.
repetitio. B. III, 14, 2.
replumbatur argentum aestu. NQ. IV, 2,
18.
reponere debitum post longam diem, in
antecessum. B. IV, 32, 4. reponere be-
neficium non dicimus. Ep. 81, 9.
repositorium. Ep. 78, 24.
repudium. B. III, 16, 2.
repulsa. Dial. V, 1, 5. 5, 4. 7, 2. Ep. 71,
8. II, 74, 2. 104, 30.
res repetere ab hostibus. B. III, 6, 2.
quomodo rebus sit utendum. Ep. 95,
54. plures sunt res quam verba. B. II,
34, 2. quid vocum similitudines distin-
guis? res fallunt. Ep. 45, 6. eloquen-

- tia nocet, si non rerum cupiditatem facit sed sui. Ep. 52, 14. cf. Dial. IX, 1, 13. res adversae. B. V, 6, 3. rerum sunt duo genera, quae nos aut invitant aut fugunt. Ep. 123, 13.
- resalutare. Dial. IX, 12, 4.
- rescribere. Ep. 118, 1.
- reses animus. Ep. 94, 32.
- respirationes acerbissimae. Ep. 56, 1.
- respublica. Dial. IX, 4, 6. 5, 3. X, 4, 2. 5, 1. 12, 3. 18, 1. Cl. I, 19, 8. B. III, 20, 2. ad remp. num sapiens accedere debeat et quomodo. Dial. VIII, 3, 2—8, 4. Ep. 68, 1. respublicae duae, altera, qua di atque homines continentur, altera, cui nos adscripsit condicio nascendi. Dial. VIII, 4, 1. 2. Ep. 68, 2. resp. nulla sapienti sufficit. Dial. VIII, c. 8. laetissima reip. forma, cui ad summam libertatem nihil deest nisi pereundi licentia. Cl. I, 1, 8. a rep. Caesar seduci non potest sine utriusque pernicie. Cl. I, 4, 3. reip. pulcherrimum praetextum, optimates. Ep. 71, 9. reip. quis prosit. Dial. IX, 3, 3. remp. calcare, et quidem sinistro pede. B. II, 12, 2. reip. partes. Ep. 95, 70. 104, 30. rapina. Ep. 14, 13. humili se loco putat stare quisquis non supra remp. stetit. B. V, 15, 4. resp. non minus saepe peccavit quam in ipsam peccatum est. B. V, 17, 1.
- resupinare se. B. II, 13, 2. corpora. Ep. 123, 14.
- resupinus. Ep. 80, 7.
- rete. B. I, 11, 6.
- reticulum. B. VII, 19, 1.
- nisi retinenti nihil eripitur. Dial. I, 5, 6.
- retenta ac revocata virtus est. ib. c. 2, 12.
- retorridi rami platani. Ep. 12, 2. arida et retorrida pars in veteribus olivetis. Ep. 86, 18. arbor retorrida. Dial. V, 15, 4. retorrida manus Mucii. Ep. 66, 51. retorridi digiti. Ep. 95, 16.
- retro vivere. Ep. 122, 18.
- retrogradus Jupiter. NQ. VII, 25, 5.
- reverentia sui. Ep. 25, 6. reverentia frenat animos, vitia compescit. Ep. 94, 4. dat oculis modestiam et quietem. Ep. 106, 7.
- teus. Dial. X, 7, 7. B. VI, 4, 1. VII, 14, 3. sententis paribus absolvitur. Ep. 81, 26. reos tueri. Dial. IX, 3, 3. commendare. Dial. X, 6, 1. reorum mutuae sordes. Dial. III, 2, 1.
- rex. Dial. VI, 26, 2. X, 3, 2. 8, 5. 17, 1. distat a tyranno. Cl. I, 11, 4. 12, 1—5. 13, 1—5. Ep. 114, 24. regem natura commenta est. Cl. I, 19, 2. optimus civitatis status sub rege iusto. B. II, 20, 2. bonus rex probat non remp. suam esse sed se reipublicae. Cl. I, 19, 8. B. IV, 32, 2. regis magnitudo quando stabilis fundataque sit. Cl. I, 3, 3. saluum regem in aperto clementia praestabit. Cl. I, 19, 6. populi cur reges protegant et ament. Cl. I, 3, 4—4, 3. regis omnia sunt iure civili, id est potestas omnium, non proprietas. B. VII, 4, 2. 5, 1. regum avaritia. Dial. V, 33, 1. ira. Dial. V, 16, 2. Cl. I, 17, 3. Ep. 47, 20. rex in nocendo multorum sententias consideret. NQ. II, 43, 2. regibus deest amicus, qui verum dicat. B. VI, 30, 3—32, 4. regum amicis bona consilia magni constant. Dial. V, 14, 6. cur di malos esse reges patiantur. B. IV, c. 32. regi superbo fastidiri acerbius est quam non timeri. B. V, 6, 7. reges multa operis oculis donant. B. IV, 37, 2. in reges odia ex improbis desideriis. Dial. V, 30, 5. regum amicitias sequens. Ep. 94, 14. reges externi. NQ. III, praef. 5. duo Romani reges sunt, quorum alter patrem non habet, alter matrem. Ep. 108, 30. provocatio ad populum etiam a regibus fuit. ib. §. 31. aut regem aut fatuum nasci oportet. Lud. I, 1. Attalus philosophus se regem esse dicebat. Ep. 108, 13.
- rheda. B. VII, 5, 3.
- Rhenus. Dial. X, 4, 5. B. III, 29, 4. NQ. I, prol. 8. III, 27, 8. 9. IV, 2, 20. VI, 7, 1.
- rhetorum in scholis solitudo est. Ep. 95, ῥητορικῇ. Ep. 89, 17.
- Rhinocolura in Syria locus. Dial. V, 20, 1.
- Rhodanus. Lud. 6, 1. 7, 2, v. 11. NQ. III, 27, 8. IV, 2, 20.
- Rhodus. vid. *Telesphorus*. Rhodii. B. V, 16, 6. Rhodiorum fons in Chersoneso. NQ. III, 26, 6.
- Rhodos. Ep. 104, 8.
- ridere inter tormenta. Ep. 76, 20. 78, 16. 19. ridentibus adridere morbus est. Cl. II, 6, 4. Dial. IV, 2, 5.
- rigent summa oratori. Dial. IV, 3, 3.
- rigidare. Ep. 71, 20.
- rimari terram. Ep. 110, 9.
- risus demonstrat improbum. Ep. 52, 12. non voluntarius. Dial. IV, 2, 5.
- rixa quaeritur a lasso. Dial. V, 9, 5.
- robigo animorum. Ep. 93, 36, 7.
- robora quamvis flexa, revocari in rectum possunt. Ep. 50, 6.
- rogo molestum verbum est. B. II, 2, 1.
- rogus. Dial. VI, 3, 2. IX, 11, 12. X, 20, 5. XII, 1, 3. NQ. III, 18, 6. Ep. 99, 6.
- Roma. Dial. VI, 23, 5. Lud. 4, 1. v. 30. 6, 1. 7, 3. 8, 3. NQ. IV, praef. 21. Romae incendia. Ep. 91, 13. aut Scipio

- Romae deesse debebat aut Roma sine libertate. Ep. 86, 1. ei debet, quod tantum semel capta est. 86, 5.
- Romani. Dial. VI, 3, 1. X, 13, 1. 3. 4. 8. B. IV, 7, 1. V, 16. 6. NQ. I, 1, 14. principes quatuor. NQ. IV, praef. 21. duces. Dial. VI, 26, 2. X, 13, 3. B. V, 16, 1. Ep. 82, 22. cives Romani trucidati. Cl. I, 12, 2. B. V, 16, 3. civium Romanorum coloniae. Dial. XII, 7, 9. Romanus. Dial. 5, 2. habitat, ubique vicit. XII, 7, 7. pater. Dial. IV, 33, 6. vir. VI, 1, 3. XI, 17, 6. princeps. XI, 17, 4. imperator. B. III, 23, 5. VII, 7, 5. populus. Dial. IV, 34, 4. V, 18, 4. 19, 2. VI, 4, 2. 13, 3. 20, 4. IX, 11, 12. X, 18, 5. XII, 12, 6. Lud. 12, 2. Cl. I, 1, 5. 7. 9. 10. 10, 2. B. V, 16, 4. Ep. 51, 11. 87, 41. 95, 73. sermo qualis sit. Ep. 40, 11. luctus. Dial. XI, 15, 5. cruor. Cl. I, 11, 1. Romani mores. Dial. III, 11, 4. V, 18, 1. B. III, 23, 2. Ep. 59, 7. Romana urbs. Dial. XI, 14, 5. caedes. Dial. X, 4, 5. securis. Lud. 12, 3. v. 33. eloquentia. Ep. 19, 9. 40, 11. pax. Dial. I, 4, 14. XI, 15, 1. coelestium scientia nuper invecta. NQ. VII, 25, 3. Romanae angustiae (verborum). Ep. 58, 7. Romanum nomen. Dial. XI, 16, 6. robur. NQ. VII, 32, 2. imperium. Dial. XI, 12, 5. 15, 5. XII, 7, 6. Cl. II, 1, 3. B. III, 33, 3. 37, 1. eius pax et contextus qua re servetur. Cl. I, 4, 2. Romana. NQ. I, prol. 8. cognoscere. Dial. VI, 1, 3. ingenia. XI, 8, 3. studia. Dial. VI, 1, 3. vitia. X, 12, 2. Ep. 83, 25. funera. B. V, 16, 2.
- Romuleae catenae. Lud. 12, 3. v. 30.
- Romulus. Lud. 9, 5. Ep. 108, 31. Romuli casa. Dial. XII, 9, 3. somnia. Fr. 33.
- ros. NQ. IV, 3, 6.
- rosa toto lacu fluitans. Ep. 51, 12. rosam hieme concupiscere. Ep. 122, 8. in rosa iacere. Ep. 36, 9. Dial. IV, 25, 2.
- rostrum navis argenteum aut aureum. Ep. 76, 13. rostra. Dial. II, 1, 3. VI, 15, 3. IX, 4, 4. B. VI, 32, 1. Ep. 114, 6.
- rota figuli. Ep. 90, 31. rotas circumacti cervicem frangere. Ep. 70, 23. rotarum sonus in gestatione. Ep. 122, 15.
- rubentes iracundissimi. Dial. IV, 19, 5.
- rubrum mare. B. VII, 2, 5. NQ. III, praef. 10, 29, 8.
- rubigo. vid. *robigo*.
- rubor acerrimus. NQ. I, 14, 2. subfunditur. Dial. IV, 2, 1. est inter naturalia corporis vitia, quae nulla sapientia ponuntur. Ep. 11, 1-7. ruborem evocare. Ep. 106, 5.
- ructabundus. Dial. VII, 12, 3.
- ructus foedi pestilentesque. Ep. 95, 25.
- (Rufillus apud Horatium. vid. *Buccillus*.)
- Rufus, Pompeii filius, praefectus. Lud. 13, 5.
- Rufus, vir ordinis senatorii. B. III, c. 27. rugae. Dial. X, 7, 10.
- ruina. Dial. VI, 22, 3. IX, 11, 6. 7. Cl. I, 26, 5. B. IV, 6, 2. VI, 9, 2. VII, 31, 5. NQ. II, 59, 3. III, 16, 4. VI, 1, 5. Ep. 66, 43. 103, 1. ruina quosdam moliter deposuit. Ep. 13, 11. 30, 4.
- Rumina, diva, vidua. Fr. 39.
- ad rumorem componimur. Dial. VII, 1, 3.
- rupes. Dial. VII, 27, 3. NQ. II, 6, 5.
- rus cultus. Dial. VII, 17, 2. IX, 8, 5.
- rusticitas. B. II, 3, 2. NQ. IV, praef. 5. Ep. 86, 11. 90, 19.
- rusticus et mali moris. B. I, 9, 3. rusticus iniuriam tacitus fert. B. IV, 37, 3.
- Rutilia Cottam filium in exilium seruta, eundem deinde in rep. florentem fortiter amisit. Dial. XII, 16, 7.
- Rutilius exul. Dial. I, 3, 4. 7. VI, 22, 3. VII, 18, 3. IX, 16, 1. B. V, 17, 2. VI, 37, 2. Ep. 24, 4. 67, 7. 79, 14. 82, 11. 98, 12.

S.

- sabbata. Fr. 41. sabbatis lucernas accendere. Ep. 95, 47.
- Sabinus. vid. *Calvisius*.
- saburra. Ep. 73, 5.
- saccata aqua. Ep. 86, 11.
- sacculus. B. II, 10, 1. Ep. 87, 18.
- saccus. Ep. 77, 16.
- sacerdos. Dial. VI, 12, 3. NQ. IV, 2, 7. Homericus. B. V, 25, 4.
- sacerdotium. Dial. V, 31, 2. VI, 13, 2. 24, 3. IX, 10, 3. Cl. I, 9, 8. B. I, 5, 1. VII, 28, 2.
- sacra quaedam non semel traduntur. NQ. VII, 30, 6. conficere sacra. Ep. 26, 8. alienigena movere. Ep. 108, 22. sanctiora sacrorum tantum initiati sciunt. Ep. 95, 64. municipale sacrum. Ep. 90, 28.
- sacramentum. Dial. VII, 15, 7. X, 4, 6. militare. Dial. IV, 9, 3. sacramento rogatus. Ep. 37, 1. 63, 18.
- sacrarium interius. NQ. VII, 30, 6. philosophiae. Ep. 103, 4.
- sacrificium. Dial. VI, 13, 1. NQ. VII, 30, 1. Ep. 95, 48.
- sacrilegium. Dial. VII, 27, 1. B. I, 4, 4. VII, 7, 1-4. Ep. 87, 22. 24. 26. 27. sacrilegia minuta puniuntur, magna in triumphis feruntur. Ep. 87, 23.
- sacrilagus. Dial. IV, 28, 8. Epigr. IV, 10. B. I, 1, 9. 10. 4. V, 14, 2. VII, 7, 1-4. NQ. II, 42, 1.
- saevitiae origo ab ira. Dial. IV, c. 5.

quare abominanda. Cl. I, 25, 2. eius commenta. Ep. 14, 4. 5.
 sagina. Ep. 15, 2. saginam suam vix continere. Ep. 110, 13. iners sagina super membra subrescit. Ep. 122, 4.
 saginata corpora. Dial. I, 2, 6. Ep. 51, 10.
 sagitta. Dial. VI, 9, 3. NQ. VI, 32, 2. Ep. 71, 3.
 sagittarius. Ep. 29, 3.
 sagum. Ep. 18, 7.
 Salacia Neptuno collocatur. Fr. 39.
 salacissimus Jupiter. Fr. 119.
 sales. Ep. 7, 3. periculosi. Dial. XII, 19, 6. venenati. VII, 27, 2. qui nocuere. Epigr. V, 18.
 salebra. NQ. VI, 22, 1. Ep. 114, 15.
 saliaris saltus. Ep. 15, 4.
 saliva. NQ. III, 15, 2. VI, 2, 5. pinguis. Dial. V, 38, 2. salivam movere. Ep. 79, 7.
 Sallustianus fuit Arruntius. Ep. 114, 17.
 Sallustius, Ciceronis inimicus, Terentiam uxorem duxit. Fr. 61. citatur. B. IV, 1, 1. NQ. VII, 8, 2. Ep. 114, 17—19. non nominatim sententia eius (Jug. c. 10) laudatur. Ep. 94, 46. qualis eo vigente oratio fuerit. Ep. 114, 17.
 Sallustius, Augusti amicus. Cl. I, 10, 1. saltandi periti. Ep. 121, 6.
 saltus varia genera commendantur. Ep. 15, 4.
 salubritas ex luce ducitur. NQ. III, 19, 2.
 Salvadienus. Cl. I, 9, 6.
 salutis initium est notitia peccati. Ep. 28, 9.
 salutare. Dial. II, 18, 4. IX, 12, 4. Ep. 84, 12. multis salutari. Ep. 76, 15.
 salutatio mutua reddenda. Dial. II, 13, 3. meritoria. X, 14, 3. disposita. B. VI, 34, 3. 4. salutationum publicum exercens ianitor. Dial. II, 14, 2. salutationes matutinae deorum. Ep. 95, 47.
 saluator. Ep. 47, 18. limina mutat. Ep. 19, 4.
 Samnites. Dial. XII, 10, 8.
 sanguis. Dial. IV, 19, 3. 5. 36, 4. V, 4, 1. NQ. II, 3, 2. III, 15, 1. 2. 5. IV, 7, 1. 2. sanguinem fugare. Ep. 106, 5. mittere antiqui medici nesciebant. Ep. 95, 22. quidam paratissimi fundere suum sanguinem alienum videre non possunt. Ep. 57, 5.
 sanitas cum fato debeat, debetur et medico. NQ. II, 38, 4.
 sanus. Ep. 85, 4.
 sapere ipsum mare. NQ. III, 18, 2. sapere non esse, sapientiam esse bonum placet Stoicis, non Senecae. Ep. 117.
 sapiens non potest ulla aut iniuria aut contumelia affici. Dial. II. B. II, 35, 2. nullius mali patiens. Dial. II, 5, 3. nihil perdere potest. ib. §. 4. cf. Ep. 77,

3. nemo bonus nisi sapiens. Dial. II, 7, 2. excepta mortalitate similis deo. ib. c. 8, 2. caret ira, continuo gaudio elatus. ib. c. 9, 2. IV, 6, 3 sq. Cl. II, 5, 4. 5. Ep. 59, 14—18. 72, 4. 7. 8. a nullo contemnitur. Dial. II, 10, 3. eius proprium bonum securitas. ib. c. 13, 5. adversus opinionem omnium vadit. ib. c. 14, 3. populi scita sapientes abrogant. XII, 5, 6. sapiens bonos mores tempori aptabit. Fr. 19. faciet, quae imperiti faciunt, sed alio proposito. Fr. 20. Ep. 18, 4. legem sibi quam voluit, dicunt, quam dixerunt, servant. B. II, 18, 4. sapiens invictus adversus iniurias. Dial. II, 19, 4. nihil supra se habet, nedum voluptatem. Dial. VII, 11, 1. nec fortunam. Dial. X, 5, 2. fortunae loco non cedit. Dial. IX, 11, 1. XII, 5, 1. fortunatissimus. XII, 5, 2. munitus ad omnem incursum. Ep. 59, 8. se ipso contentus est. Ep. 9, 1. 3—5. 8. 12. 13—19. 53, 4. 72, 7. ei nihil necesse est. Ep. 9, 14. nihil invitum facit. Ep. 54, 7. 61, 3. vivit quantum debet, non quantum potest. Ep. 70, 4. eius vita multum patet. Dial. X, 15, 5. tantum sapienti sua, quantum deo omnis aetas patet. Ep. 53, 11. non cunctabitur ire ad mortem certo gradu. Dial. X, 11, 2. ei omnis locus patria est. XII, 9, 7. VII, 20, 5. IX, 4, 4. Ep. 28, 4. 68, 2. ut vestis et color, ita regio aliqua sapienti viro magis convenit quam aliqua. Ep. 51, 2—13. sapientis omnia sunt. B. VII, 2, 5—8, 1. non respuit divitias. Dial. VII, c. 21 sqq. non se indignum ullis muneribus fortuitis putat. ib. 21, 4. nulla re eget et tamen multis illi rebus opus est. Ep. 9, 14. sapientis animus potens omnium et per universa dimissus. B. VII, 8, 1. omnia illi secula ut deo serviunt. Dial. X, 15, 5. Fr. 57. nihil ei contra opinionem accidit. IX, 13, 3. Ep. 76, 35. non mutat consilium. B. IV, 34, 3—5. NQ. II, c. 36. non omnia sapiens scit. Ep. 109, 5. potest sapiens esse etiam qui litteras nescit. Ep. 88, 32. sapientis animus totam molem philosophiae amplectitur, nobis autem singula quae que ostendi facillius possunt. Ep. 89, 2. an sapiens sapienti prosit. Ep. 109, 1 sqq. an deliberaturus sit sapiens, an in consilium aliquem advocaturus. ib. §. 14 sqq. adfectus sapienti non sunt mediocres, sed nulli. Ep. 89, 3 sqq. nihil sperat aut cupit. B. VII, 2, 4. 3. ira caret. Dial. II, 9, 2. IV, c. 6—9, inter tormenta dolet, sed non timet. Ep. 85, 29. deus beneficio naturae non timet, suo sapiens. Ep. 53, 11. futuris

- malis adsuescit. Ep. 76, 35. non premittitur malis: utitur. Ep. 85, 39. stat rectus sub quolibet pondere. Ep. 71, 26. Stoicorum sapiens vincit quidem incommoedum omne, sed sentit, Epicureorum ne sentit quidem. Ep. 9, 3. non miseretur. Cl. II, c. 5. 6. non ignoscit, sed parcit et consulit. Cl. II, c. 7. solus sapiens scit amare, solus amicus est. Ep. 81, 12. 123, 15. quomodo coniungam amare debeat. Fr. 85. non vult esse sine amico, sed potest. Ep. 9. est faciendarum amicitiarum artifex. Ep. 9, 5. non adfligitur liberorum amissione, non amicorum. Ep. 74, 30. 99, 3. servat dolendi decorem. lacrimas non adprobat sed aliae ei permissae cadunt, aliae vi sua latae. Ep. 99, 18—21. solus sapiens scit gratiam referre, solus beneficium dare. Ep. 81, 10—14. sapientium voluptates quales sint. Dial. VII, 12, 2. B. VII, 2, 23. etiam in hilaritate longius producta sapiens citra ebrietatem resistit. Ep. 83, 17. 18. quo animo ad otium secedat. Dial. VIII, 6, 4. IX, 1, 11. an ad rempublicam accedere debeat et quomodo. Dial. VIII, c. 3—8. IX, 1, 10. Ep. 28, 7. 68, 1. 2. semper in actu est, in effectu tunc maximus, cum illi fortuna se opposuit. Ep. 85, 37. numquam minus solus erit quam cum solus fuerit. Fr. 57. numquam potentium iras provocabit. Ep. 14, 7. non conturbabit publicos mores nec populum in se vitae novitate converteret. Ep. 5, 1—6. 14, 15. 103, 5. est generis humani paedagogus. Ep. 89, 13. sapientium ipse occursum iuvat. Ep. 94, 40. nisi sapientia sua non placent. Ep. 9, 22. nemo praeter sapientem unum hominem agit. Ep. 120, 22. quicumque fuerint sapientes, pares erunt et aequales. Ep. 79, 8. 9. non debemus idem exigere a sapiente et a proficiente. Ep. 71, 30. sapiens deos aequat aut antecedit. Ep. 92, 3. 27. 30. 53, 11. 73, 12—14. Dial. II, 8, 2. X, 15, 5. non dicendum est, sapientem hunc nusquam inveniri, non fingitur, sed rarus est. Dial. II, 7, 1. IX, 7, 4. 5. Ep. 42, 1. seculo aureo penes sapientes regnum fuit. regnis in tyrannidem conversis sapientes leges tulere. Ep. 90, 3—6. sapientes septem. Ep. 90, 6. Platon et Aristoteles et omnis in diversum iura sapientium turba plux ex moribus quam ex verbis Socratis traxit. Ep. 6, 6.
- sapientia est ars vitae. Ep. 90, 27. 95, 7. 8. 117, 12. sola libertas est. Ep. 37, 4. est semper idem velle atque idem nolle. Ep. 20, 5. inter sapientiam et philosophiam quid intersit. Ep. 89, 4—7. illa nihil maius. B. III, 33, 5. eius regnum magnum, securum. B. VII, 10, 6. sapientia quae sacravit, iis aetas nulla nocet. Dial. X, 15, 4. ei vacantes soli otiosi sunt, soli vivunt. X, 14, 1. sapientia quid quaerat. Dial. VIII, 4, 2. 5. 6. X, 19, 1. Ep. 65, 19. 20. 88, 33—35. 90, 26—30. 34. 35. artes serviunt vitae, sapientia imperat. Ep. 85, 32. ad eam perveniri potest sine liberalibus studiis. Ep. 88, 32 sqq. ad eam duce opus est, et quidem eo, qui vita doceat, non clamores capiet. Ep. 52. sapientia non potest vinci. Ep. 79, 8. in stultitiam non revolvitur. Ep. 76, 19. nemo in summam nequitiam incidit, qui unquam haesit sapientiae. B. VII, 19, 6. inter viros consummatae sapientiae et procedentis quid intersit. Ep. 72, 6—11. inter ipsos proficientes in sapientia sunt magna discrimina: in tres classes dividuntur. Ep. 75, 8—18. naturalia corporis aut animi vitia nulla sapientia ponuntur. Ep. 11, 1—7. 57, 4—6. 71, 29. sapientiae inventa inventoresque veneratur Seneca et dicit ampliora facienda, quae accepimus. Ep. 64, 7. si cum hac exceptione detur sapientia, ut illam inclusam teneam nec enunciem, reiciam. Ep. 6, 4. 117, 16. hoc est in illa pretiosum atque magnificum, quod non obvenit, quod eam sibi quisque debet. Ep. 90, 2. verum non est, quod Stoicis placet, sapientiam bonum esse, sapere bonum non esse. Ep. 117, 1 sqq. an bonum sit futura sapientia. ib. §. 26. vetus sapientia tum maxime nascentes rudis fuit. Ep. 95, 14. nondum sunt mille anni, ex quo initia sapientiae mota sunt. Fr. 21.
- Sappho an publica fuerit quaesivit Didymus. Ep. 88, 37.
- sarcinae viriles, militares. NQ. I, 17, 10. quae tuto concuti possint. Ep. 123, 7. ab utroque latere (equi) dependentes. Ep. 87, 10. supervacuae. Ep. 90, 14. hospitalis loci. Ep. 102, 24. feminae. Rem. 16, 7. nemo cum sarcinis enatat. Ep. 22, 12. sarcinas contrahit. Ep. 25, 4. 44, 7. sarcinae timidum faciunt. Ep. 56, 13. alienas sarcinas adfero. Ep. 22, 13.
- Sardes. B. VI, 31, 12.
- Sardinia. Epigr. I, 3.
- Sarmatiae rex. Ep. 80, 10.
- Sarmatica. NQ. I, prol. 8. Sarmaticos impetus cohibet Danubius. NQ. VI, 7, 1. sata. NQ. VI, 16, 1. Ep. 58, 10. 76, 9. 124, 18. sati bonum. Ep. 124, 11.
- satagii ac sibi molesti. Ep. 98, 8.
- satelles. Dial. VI, 20, 4. B. VII, 20, 2.

- Satellius Quadratus.** Ep. 27, 7. 8.
satio. Ep. 60, 2.
satrapae. Ep. 21, 4.
Satrius Secundus. Dial. VI, 22, 4.
saturitas. Ep. 18, 10.
Saturnalia. Lud. 12, 2. Ep. 18, 1.
Saturnus. vid. *Lusius*.
Saturnus. Lud. 8, 2. Saturni stella. NQ. VII, 4, 2. 12, 3. 29, 1. Ep. 88, 14.
(Sauromatae. Lud. 3, 3.)
saxatilis mullus. NQ. III, 18, 4.
saxum. Dial. VI, 9, 3. de saxo deicere sacrilegos. B. VII, 7, 1. saxa aquosa et fistulosa. NQ. III, 25, 10.
scabere aures. Ep. 75, 7.
scabies fera. Dial. VII, 27, 4. foeda. IX, 2, 11. aquae quaedam scabiem corporibus adferre creditae. NQ. III, 25, 11.
scalpellum. Dial. IV, 27, 3. V, 39, 4. Ep. 70, 16.
scalprum. Ep. 65, 13.
scapulae. Dial. V, 12, 5. VII, 25, 2. Ep. 17, 9. 63, 11. scapularum ac pectoris tuber. Ep. 101, 14.
Scaurus, princeps senatus. B. IV, 31, 5.
Scaurus, Mamercus, consul. B. IV, 31, 3—5. eius dictum. Ep. 29, 6.
scelera etiamsi non sint deprehensa cum fierent, sollicitudo non cum ipsis abiit. Ep. 27, 2. 87, 24. 25. 97, 13. 105, 7. 8. scelera multa legem et vindicem effugiunt et scripta supplicia. Ep. 97, 16. concitari contristatique ob scelera sapiens non debet. Dial. IV, 7, 1. omnia sceleribus ac vitiiis plena sunt. Dial. IV, 9, 1.
scena. Dial. VI, 10, 1. NQ. I, 16, 1. IV, praef. 19. Ep. 76, 31. scenae artifices. B. VII, 20, 3. scenam desiderant ambitio et luxuria et impotentia. Ep. 94, 71. remota omni lugentium scena. Ep. scenici artifices. Ep. 11, 7. [99, 21.
sceptrum. Ep. 76, 31.
schola. B. VI, 5, 4. Ep. 29, 5. 76, 1. 2. 4. 108, 6. NQ. IV, 7, 3. intersit aliquid inter clamorem theatri et scholae. Ep. 52, 12. theatrum fartum est: in schola philosophi sedent paucissimi. Ep. 76, 4. in rhetorum ac philosophorum scholis solitudo est. Ep. 95, 23. non vitae sed scholae discimus. Ep. 106, 12.
Sciathus. Dial. XII, 6, 4.
scientia nova nihil scire. Ep. 88, 44.
scientia oleo ac luto constans. Ep. 88, 18 non profutura. Dial. X, 13, 3. inutilis. Ep. 109, 18. scientiam utilem ac necessariam quis consummaverit. B. VII, 1, 7. rerum scientia bonum est, rerum imperitia malum. Ep. 31, 6. semina nobis scientiae dedit natura, scientiam non ded't. Ep. 120, 4.
scindendi ars. Dial. X, 12, 5. VII, 17, 2. Ep. 47, 6.
scintilla. Ep. 94, 29. 92, 5.
Scipio (Africanus maior). Dial. III, 11, 6. IX, 17, 4. X, 17, 6. XI, 14, 4. B. III, 33, 1—3. V, 17, 2. VI, 36, 2. pater Corneliae. Dial. VI, 16, 3. eius filiae ex aerario dotem acceperunt. XII, 12, 6. NQ. I, 17, 8. 9. Liferi exulat. Ep. 51, 11. eius sepulchrum, animi magnitudo. Ep. 86, 1—3. villa, balneum. ib. §. 4. 8. mores cum novis comparati. §. 5—13.
Scipio alter, Numantiam includit. Dial. III, 11, 7. Ep. 66, 13. Pauli filius. Dial. VI, 13, 3. Aemilianus. XI, 14, 5. in exemplum propositus. Ep. 25, 6. 95, 72.
Scipio, Cn. Pompeii socer. Ep. 24, 9. 10. 71, 10.
Scipiones. Dial. VI, 16, 4. 25, 1. Ep. 24, 10. 70, 22. duo. Rem. 7, 1.
scire aliud est quam meminisse. Ep. 33, 8. quibusdam evenit, ut quaedam scire se nesciant. Ep. 71, 4. 75, 9. plus scire velle quam sit satis, intemperantiae genus est. Ep. 88, 36. sapiens, quicquid factum est, dicit: sciebam. Ep. 76 extr.
Sciron ventus. NQ. V, 17, 5.
scopulus. B. VII, 23, 1. NQ. II, 6, 5.
scopuli cautium. NQ. IV, 2, 5.
scordalus. Ep. 56, 2. 83, 12.
scorpiones. NQ. II, c. 16.
scortae. NQ. IV, 6, 2.
scortum. Dial. V, 34, 2. X, 16, 4. B. VII, 20, 3.
nec scribere tantum, nec tantum legere debemus: alterum altero temperandum. Ep. 84, 2.
Scribonia, gravis femina, amita Drusi Libonis. Ep. 70, 10.
Scriboniam, socrum filiae suae, Claudius occidit. Lud. 11, 2. 5.
serinium. Ep. 27, 7.
scrobs. Ep. 86, 17.
Scylla. NQ. III, 29, 7. Ep. 31, 9. 79, 1. 92, 9.
scyphus capax. Ep. 78, 23. scyphi capaces. Dial. V, 14, 2. nivis frustra in scyphos deicere. NQ. IV, 13, 2. scyphus Herculaneus. Ep. 83, 23.
Scythae. Dial. IV, 15, 1. V, 16, 3. Ep. 90, 16. 124, 22. Scythia Anacharsis. Fr. 23.
Scythia. Dial. XII, 7, 1. NQ. IV, 5, 2.
Scythiae rex. Ep. 80, 10.
secare et urere. B. V, 20, 2.
secedere salutare est. Dial. VIII, 1, 1.
secessit plebs in Aventinum montem. Dial. X, 13, 8.
secessus aestivus. B. IV, 12, 3.

- secreta. Rem. 8, 1. amicorum non eloqui nulla lex iubet. B. V, 21, 1.
- sociae medicorum. Ep. 95, 9.
- sector puerorum rixantium in ceromate. Dial. X, 12, 2.
- seculum nostrum. B. I, 10, 1. ingeniosum in vitia. Dial. X, 12, 8. de seculo querens animus. Dial. IX, 2, 11. seculo nullo nobis interdictum. X, 14, 1. seculo aereo regnum penes sapientes fuit. Ep. 90, 3—5. eius vita egregia fuit, sed sine philosophia. ib. §. 35—46. aureum a poetis appellatum. Ep. 115, 13.
- secundas agere. Dial. V, 8, 6. sortiri. B. II, 29, 3. secundae non pertinent ad editum infantem. Ep. 92, 34.
- Secundus. vid. *Satrius*.
- securis. NQ. II, 32, 4. securi percutere. Dial. IV, 5, 5. securibus recidere multa. Ep. 88, 38. securis Romae iura. Lud. 12, 3, v. 33.
- securitatis magna portio est nihil iniqui facere. Ep. 105, 7. securitas securitate mutua paciscenda est (inter regem et cives). Cl. I, 19, 5. pax et securitas toto orbe terrarum diffusa armis quiescentibus. Ep. 91, 2.
- securus est, cui vita sua cotidie fuit tota. Ep. 101, 10. Fabianus non erat neglegens in oratione, sed securus. Ep. 100, 5.
- sedere composite. Ep. 66, 36.
- sedile. Ep. 70, 23. ligneum. Fr. 50.
- seductum vitae genus. Dial. XII, 19, 2.
- seges. Dial. VII, 9, 2. B. VI, 4, 4. NQ. II, 6, 6. segetes sine fruge surgentes. NQ. III, 27, 4. procidunt grandine. NQ. IV, 7, 2.
- Seianiani satellites. Dial. VI, 1, 2. Seianianum iugum. ib. §. 3.
- Seianus. Dial. VI, 15, 3. 22, 4—8. IX, 11, 11. NQ. I, 1, 3. Ep. 55, 3.
- sella, fulgores. NQ. I, 15, 1.
- selecti. B. III, 7, 7.
- sella. Dial. X, 12, 6. 7. in sella prostare. B. I, 9, 3. sella laxa mulierum divitum. Dial. II, 14, 1. patens. Rem. 16, 7. sellam aut tribunal ascendere. Ep. 68, 2.
- semen. Ep. 90, 29. in semine omnis futuri hominis ratio comprehensa. NQ. III, 29, 3. semina minima rerum ingentium. Dial. I, 1, 2. B. III, 29, 4. NQ. II, 6, 5. Ep. 38, 2. non sparguntur in solum sterile. B. I, 1, 2.
- semiliber. Dial. X, 5, 2.
- seminudus. Ep. 62, 3.
- semiorbis. NQ. I, 8, 4.
- semisomnis. Dial. X, 14, 4. semisomnus. Ep. 122, 1.
- semita deicere. Ep. 94, 60. cedere honoris causa. Ep. 64, 10. semitae scabrae lutosaeque. Dial. V, 35, 3.
- semiviri concitati Phrygii thibicinis sonae et ex imperio furentes. Ep. 108, 7.
- semivivus. Dial. X, 12, 9.
- senator. B. II, 12, 1, 2. senatores caesi. Dial. I, 3, 7. V, 18, 3. 4. 19, 1. 2. Lud. 14, 1. a sexagesimo anno non citantur. Dial. X, 20, 3.
- senatorius ordo. B. III, 27, 1. census. B. VII, 9, 2. senatorium gradum per militiam auspicari. Ep. 47, 10.
- senatus. Dial. VI, 20, 4. IX, 11, 11. XI, 13, 2. XII, 9, 6. 12, 5. Lud. 1, 3. Cl. I, 12, 2. 24, 1. B. II, 8, 1. V, 15, 5. NQ. I, 17, 9. Ep. 11, 4. 14, 13. 21, 9. 66, 41. 83, 15. 97, 6. 99, 6. 113, 20. ira abreptus. Dial. V, 2, 4. ferens arma. Ep. 71, 9. saepe per totum diem consultitur. Dial. I, 5, 4. de eo trucidando cogitabat Caligula. Dial. V, 19, 2. in senatu candidato vocem et manum commodare. Ep. 8, 6. post horam decimam nova relatio non admissa. Dial. IX, 17, 7. senatum legere. B. II, 21, 6. senatus consultum. Lud. 9, 3. Ep. 95, 30. 97, 7.
- (Seneca, M. Annaeus, Cordubensis, eques Romanus.) maritus Helviae. vid. s. v. L. Annaei Senecae pater indulgentissimus. Ep. 78, 2. item Gallionis et Meliae. vid. *Gallio*. horum virtus diversa. Dial. XII, 18, 1—3. amor mutuus. Epigr. VIII, 5. pater Seneca virorum optimus antiquo rigore maiorum consuetudin. deditus uxorem minus passus est studiis indulgere. voluit eam sapientiae praeceptis imbui, non erudiri. Dial. XII, 17, 3. 4. philosophiam oderat. Ep. 108, 22. noluit filium Lucium animalibus abstinere. ib. eius senectus movit eundem, ut abruptandae vitae consilium abiceret. Ep. 78, 2. scripsit historias ab initio bellorum civilium paene usque ad mortis suae diem. his et aliis scriptis, quae edi voluit, ad claritatem nominis sui satis sibi prospexit, sed filius ea cum vitam patris scribebat, nondum emiserat. Fr. 98.
- Seneca, L. Annaeus. nomen, praenomen cognomen ipse testatur B. IV, 8, 3. Cordubae natus. Epigr. IX, 3, 13. Fr. 88. equestri et provinciali loco ortus. Fr. 107. patre M. Annaeo Seneca, matre Helvia. vid. s. v. iuventutis tempus incidit in Tiberii Caesaris principatum. Ep. 108, 22. vidit cometas duos. NQ. VII, 6, 1. 21, 3. 4. 23, 1. 29, 2. 3. (nam de tribus ib. c. 17, 2. non ipse testatur sed Apollonius Myndius.) vidit prodigium circa Augusti excessum. NQ. I, 1, 3. manibus maierterae, feminae perfectissimae, Romam perlatus est. illius materno nutricio per longum

tempus aeger convaluit. Dial. XII, 19, 2. distillationibus crebris adolescens laboravit. deinde ad summam maciem deductus saepe impetum cepit abruptendae vitae, sed retinuit eum patris se necetus, philosophiae studium et amici Ep. 78, 1—4. omni genere malae valetudinis saepe laboravit, maxime suspirio quasi adsignatus. Ep. 54, 1. 65, 1. 104, 1. aliquando eum animus liquit. Ep. 77, 9. non fuit formosus. Ep. 45, 3. pigrum eum et corporis neglegentem litterarum amor fecit. Ep. 84, 1. cf. Ep. 15. 83, 3. 4. apud grammaticum tempus se perdidisse ait. Ep. 58, 5. impetu maximo ad philosophiam accessit. Ep. 108, 17. puer audivit Sotionem philosophum. Ep. 49, 2. eo auctore Pythagorae et Sextii exemplo animalibus abstinuit per unum annum; desit patre rogante a. U. 772. Ep. 108, 17—22. Sextii exemplo solebat cotidie dicta ac facta sua recognoscere. Dial. V, 36, 3. 4. studiose audivit juvenis Attalum philosophum. vid. s. v. ex eius disciplina abstinuit ostreis boletisque, ungento, vino, balneo, ususque est culcita, quae resisteret corpori; in aliis ad civitatis vitam reductus modum adhibuit loco abstinenciae. Ep. 108, 14—16. 23. magnus olim psychrolutes cepit senex demum frigida non vera uti. Ep. 53, 3. 67, 1. 83, 5. audivit item magno studio Fabianum Papirium. vid. s. v. eundem postea in senatu testem vidit erubescere. Ep. 11, 4. Demetrium Cynicum magna admiratione audivit et senex secum habuit. vid. s. v. Ep. 62, 3. condiscipulum habuit Claranum. Ep. 66, 1—4. interfuisse videtur naufragio, quo perit ex Aegypto post sedecim annorum praefecturam rediens materae maritus. Dial. XII, 19, 4—6. causas agere coepit, deinde desit. Ep. 49, 2. fortunae indulgentia usus est, quae ei pecuniam, honores, gratiam contulit (imperantibus Tiberio et Caligula). XII, 5, 4. quaesturam adeptus est materae studio. XII, 19, 2. mater filiorum patrimonium diligentissime administravit, locupletibus ultro contulit et eorum honoribus nihil ad eam pertinuit nisi voluptas et impensa. XII, 14, 3. adolescens Pompeii fuit. Ep. 70, 1. juvenis de terrarum motu volumen edidit. NQ. VI, 4, 2. uxorem duxit, quam sine nomine memorat. Dial. V, 36, 3. eius fatua Harpaste hereditarium onus in Senecae domo remansit. Ep. 50, 2. filium ex ea susceptum paucis ante exilium diebus absens amisit, quem absente item aut mortua Senecae uxore

mater Helvia funeravit. XII, 2, 5. superstes tum erat alter filius Marcus, puer blandissimus. XII, 18, 4—6. Epigr. VIII, 5. superstes item avia. XII, 18, 6. accusatus in senatu, cum Claudius vitam eius peteret, exilio damnatus est et in Corsicam missus, insulam horridam et sterilem. Dial. XI, 13, 2. 2, 1. 18, 9. id ei accidit subito. Epigr. IV, 3. tribus diebus postquam Helvia Roma digressa erat. XII, 15, 2. 3. exuli inimicus unus aut plures non pepercerunt. Epigr. III—V. sed Crispus (Passienus. amicus fidem servat. Epigr. VI. ipse paratus adversus paupertatem et malam fortunam, Dial. XII, c. 5. 10, 2. vixit ibi beatus. XII, 4, 2 sqq. rerum naturae investigandae intentus, et levioribus etiam studiis oblectatus, laetus et alacer, velut optimis rebus. XII, 8, 6. 20, 1. 2. vota facit pro domo sua. XII, 18, 6. Epigr. VIII. ad Polybium queritur exhaustos fletibus domesticis oculos et exiliis miserias et se malis suis occupatum. XI, 2, 1. 13, 3. 18, 9. nec multo fortior in epigrammatis. innocentem se modeste professus laudat Claudii iustitiam et alias virtutes, et in eius clementia spem ponit. XI, 13, 2—4. 16, 6. vota pro eo facit. XI, 12, 5—13, 2. 16, 6. item Polybii, liberti eius gratiam captat, laudibus eum cumulans et de fratris morte consolans. vid. s. v. mortuum Claudium laudatione funebri, Neroni scripta celebrat. Fr. 102. eundem irridet edilo Ludo de morte Claudii. Neronem deinde laudibus tollit et vota pro eo facit in Ludo et libris de clementia ad eum scriptis. vid. Nero. sex annis ante Claudii mortem ab exilio revocatus Neroni praeceptor datur. Fr. 107. imperantis Neronis nomine orationes et epistolas scribit. Fr. 100—106. qui ei gratiam immensam, innumeram pecuniam circumdat; habet hortos, villas, suburbana, magnis agrorum spatiis, lato fenore exuberat. Fr. 107. 127. suburbanum memorat. Ep. 12, 1—3. Nomentanum. Ep. 104, 1. 110, 1. Albanum. Ep. 123, 1. patrimonii longe a domino iacentis cura solvi cupit. NQ. III, praef. 2. rerum suarum quas in Aegypto habebat, quis status sit cognoscere non admodum curae habet. Ep. 77, 3. opes suas vult per Neronis procuratores administrari, ipse cupit in otium secedere. Fr. 108. alteram uxorem duxit Paulinam senior adolescentem, cuius amore senectutem suam attentius custodit. Ep. 104, 2—5. ultimos annos transigit a negotiis remotus scribendis libris de Beneficiis, Nat. Quaest.

et Epistularum, modo Romae, modo in villis, modo in itinere; est in suburbano villa, quae in manus eius crevit, dilabitur. Ep. 12, 1. 3. peregrinatur in Italia, maxime in Campania versatur. Neapoli ad Pompeiorum conspectum Lucilium desiderat. Ep. 49, 1. Baias postero die quam attigerat reliquit. Ep. 51, 1. navigans a Parthenope Puteolos tempestate et nausea laborat. Ep. 53, 1—5. gestatur in littore inter Cumas et Servillii Vatieae villam. Ep. 55, 1. 2. Baiis supra ipsum balneum habitat, duratus adversus omnia genera vocum. Ep. 56. cf. 83, 7. a Baiis Neapolim repetit terrestri itinere lutoso et in crypta Neapolitana pulvere vexatus. Ep. 57, 1. 2. deinde aliquamdiu, ut videtur, Romae versatus cum vere dubio exacto calore coepisset. Ep. 67, 1. post longum intervallum Pompeios vidit. Ep. 70, 1. deinde nullo loco moram habet. Ep. 72, 1. Neapoli audit Metronacten philosophum. Ep. 76, 1—5. Puteolis Alexandrinis navibus advenientibus epistulas suorum de rerum suarum statu accepturus est. Ep. 77, 1—3. in itinere legendi et scribendi diligentiam coniungit. Ep. 84, 1. 2. scribit Literni in ipsa villa Scipionis Africani mense Junio iam proclivo in Julium. Ep. 86, 1. 16. ibi discit ab Aegialo quamvis vetus arbutum posse transferri. Ib. 8. 14 sqq. iam olim agriculturae studiosus et diligens vinearum fossor. NQ. III, 7, 1. cf. Ep. 104, 6. 112, 1. iter facit iam biduum cum Maximo (Caesonio) suo (vid. Fr. 109.) in summa frugalitate. Ep. 87, 1—5. Romam reversus cum febre subrepentem fugeret, in Nomentanum suum concedit. ibi convaluit et toto animo studet. Ep. 104, 1—6. hieme rursus videtur Romae fuisse. Ep. 117, 28. cum dies iam detrimentum sensisset, scribit ep. 122. itinere confectus incommodo magis quam longo in Albanum suum multa nocte pervenit, ubi cum nihil parati haberet, experimentum animi sumit subito. Ep. 123, 1—5. aliquando vidit insulam ad Cutillas natantem. NQ. III, 25, 8. aliam natam in Aegaeo mari. NQ. VI, 21, 1. moralis philosophiae volumina scribit. vid. Fr. 116—118. novissimo quoque vitae momento suppeditante eloquentia advocatis scriptoribus pleraque tradidit, quae in vulgus edita sunt. Fr. 126. eius codicilli et funus. Fr. 127. senectutis suae mentionem facit NQ. III, praef. 1. 2. 3. Ep. 12, 1—4. 26, 1—7. 34, 1. 35, 3. 67, 1. 2. 76, 1—5. 77, 3. 83, 3. 4. 104, 2—5. libenter scri-

bit Lucilio, quid cotidie agat et quo ordine. Ep. 76, 1. 83, 1 sqq. praeter Lucilium, de quo vid. s. v., et reliquos, ad quos libros scripsit, amicos memorat Claranum. Ep. 66, 1—4. Maximum (Caesonium). Ep. 87, 1. Marullum. Ep. 99, 1. Bassum Aufidium. Ep. 30. Tullium Marcellinum. Ep. 29, 1. 4—8. 77, 5—10. Annaeum Serenum, quem immodice flevit. Ep. 63, 14. Flaccum. Ep. 63, 1. Senecionem Cornelium. Ep. 101, 1—4. mortuos plerosque, praetera sine nomine amicos. Ep. 64, 1. 65, 1. 78, 4. duos amicos. Ep. 25, 1—3. amicum irae paratioris. Dial. V, 8. hominem eruditissimum. Ep. 58, 8. Stoicum. Ep. 77, 6. senem morti propinquum. Ep. 98, 15—18. timorem temporum prodit. Ep. 73. 103. 105. Tempus servat diligenter. Ep. 1, 4. 62. ad studia liberalia semper vacat. Ep. 62, 1. 2. veneratur magnos philosophos, eorum imagines colit, natales celebrat. Ep. 64, 7—10. legit Sextium. Ep. 59, 7. et iterum cum amicis. Ep. 64, 2. inter legendum excerpere solet. Ep. 2, 4. missurus est Lucilio libros a se notis instructos. Ep. 6, 3. item commentarios diligenter ordinatos et in angustum coactos. Ep. 39, 1. 2. item libros cum aliis tum suos. Ep. 43, 1—3. librorum philosophicorum studiis non emendatur tantum sed transfiguratur. Ep. 6, 1. in secessu non otio vacat, sed posterorum negotium agit, salutare admonitiones litteris mandans. Ep. 8, 2. dicit se ad sapientiam aliena ope indigere. Ep. 52, 3. 7. vult tamen in philosophia sui iuris esse nec adligat se ad unum aliquem ex Stoicis. Dial. VII, 3, 2. VIII, 1, 4. 3, 1. Ep. 45, 4. 80, 1. interdum a Stoicorum doctrina recedit, ut Ep. 57, 7. 8. 113. 117. non sapientem se dicit. Dial. XII, 5, 2. Ep. 57, 3. 89, 2. ponit se in tertia classe proficientium. Ep. 75, 15. ad mortem se paratum praedicat. Ep. 54, 7. 61, 2—4. spectavit multos abruptantes vitam. Ep. 30. 15. est inter exempla eorum, quos dolor vicit, quia Annaeum Serenum immodice flevit, deinde factum suum damnat. Ep. 63, 14. ei iam olim nec perit quicquam nec acquiritur, et superesse sibi fatetur plus viatici quam viae. Ep. 77, 3. in omnibus, quae adversa videntur, sic formatus est, ut non pareat deo sed adsentiat. Ep. 96, 2. eius consuetudo est circumspicere, an aliquid inveniat, quod sibi bono esse possit ad morum reformationem. Ep. 53, 3. 58, 26. 62, 1. praeter moralem philosophiam maximo

- studio amplectitur et commendat naturalem. Dial. XII, 8, 6. 20, 1. 2. NQ. I, prol. 1—4. 11—17. III, praef. 18. VI, 3, 2. 4. 4, 2. 32, 1. Ep. 65, 16—24. dialectica artificia saepe reprehendit. vid. *dialectici*. nondum tamen excussisse se fatetur ineptias graecas. Ep. 62, 8. Lucilium adserit sibi tamquam opus suum. Ep. 34, 2. cf. 20, 1. alios etiam studet ad philosophiam et virtutem Stoicam convertere. Ep. 11, 1 sqq. 25, 1—3. 29, 1—8. 36, 1 sqq. 112. non vult tamen obvios moneri, sed eligi profecturos; ab his, quos desperavit, recedendum putat, non tamen cito desperandum. Ep. 29, 1—3. mavult veris offendere quam placere adulando. Cl. II, 2, 2. Epistulas Senecae minus accuratas esse queritur Lucilius. Ep. 75, 1. Seneca vult eas similes sermoni esse, quae nihil habeant accersitum nec fictum, quae prohibent omnia eum illa sentire quae dicit atque amare. Ep. 75, 1—4. disertum se esse negat. Ep. 45, 3. Cordubae se magnum civem et gloriam appellat. Epigr. IX, 13. sperat sibi et Lucilio gloriam apud posteros vel vitae integritate partem vel epistulis suis. Ep. 79, 13—17. 21, 5.
- Senecio Cornelius, eques Romanus, subito mortuus. Ep. 101, 1—4.
- senectus. Dial. X, 20, 1. 4. Ep. 30, 10. est paucorum circuitus annorum. Dial. VI, 11, 5. 21, 2—4. lassae aetatis, non fractae nomen. Ep. 26, 1. ad novandum pigra. Dial. IX, 2, 6. res rarissima in aula. Dial. IV, 33, 2. necopinantes opprimat. Dial. X, 9, 4. Ep. 108, 28. ei intercedi non potest. Ep. 30, 4. 108, 28. eam quidam inviti audiunt. Dial. II, 17, 2. non est incommodum. Ep. 26, 2—7. ut non concupiscenda, ita ne recusanda quidem. Ep. 58, 32. eam frugalitas producere potest. Ep. 58, 30—32. beneficia eius. Ep. 68, 13. 14. 67, 2. 58, 32. 26, 3. 104, 2. 4. lassam et plenam senectutem in otium referre. Ep. 101, 4. senectus et libera orbitas. B. I, 14, 3. morbos et senectutem Vergilius semper una ponit, non immerito. Ep. 108, 28. senectutem tristem vocat. ib. §. 29.
- senex linteatus laurum et medio lucernae die praefrens conclamat iratum aliquem deorum. Dial. VII, 26, 8. nihil turpius quam senex vivere incipiens. Ep. 13, 17. turpis et ridicula res est elementarius senex. Ep. 36, 4. seni turpe est ex commentario sapere. Ep. 33, 7. etiam seni est discendum. Ep. 76, 3. senes pueris et infantibus similes. Dial. II, c. 12. IX, 3. 8. Ep. 4, 2. 22, 14. 115, 8. Fr. 121. senes iracundi. Dial. III, 13, 5. IV, 19, 4. V, 9, 4.
- senile corpus cum nave dehiscente et aedificio putri comparatum. Ep. 30, 2. senilis anima in primis labris est. ib. §. 14.
- senium mentis. B. VII, 26, 4. loci. NQ. III, 15, 4.
- sensibile an intelligibile sit bonum. Ep. 124.
- sensus communis. Ep. 105, 3. eum ante omnia promittit philosophia. Ep. 5, 4. eum facit certa persuasio. Ep. 95, 62. sensus obtusa res et hebes et in homine quam in aliis animalibus tardior. Ep. 124, 4. sensus omnes natura patientes ad firmitatem perducendi sunt. Dial. V, 35, 2—36, 1. boni sensus subest animis etiam in pessima abductis. Ep. 97, 12. sensum hominis nulla exiit virtus. Ep. 85, 29. ratio non servit sed imperat sensibus. Ep. 66, 32. non sensus sed ratio de bonis ac malis iudicat. Ep. 66, 35. 124, 2—4. an sit omnibus animalibus constitutionis suae sensus. Ep. 121, 5 sqq. sensus nostros clariores carminis arte necessitas efficit. Ep. 108, 10. sensus audaces et fidem egressi. Ep. 114, 1. magni, enervati, praecisi. ib. §. 8. 11. non coacti in sententiam sed latius dicti. Ep. 100, 5.
- sententiae loco dicens quod vult. NQ. VI, 19, 1. sententiam dividere. Dial. VII, 3, 2. Ep. 21, 9. pars utraque sententiae habet. Ep. 102, 11. sententiis paribus reus absolvitur. Ep. 81, 26. subtili ictu sententiarum. Ep. 100, 8. sententiae abruptae et suspiciosae. Ep. 114, 1. pendentes. ib. §. 11. sententiarum genera et vitia. ib. §. 16.
- sentina. Dial. IV, 10, 8. NQ. III, 14, 2. VI, 6, 4. Ep. 30, 2.
- sentire debemus quae scribimus. Ep. 115, 1. 75, 3. 100, 11.
- sepelire corpus aluius beneficium est. B. V, 20, 4. 5.
- sepsse. Ep. 108, 32.
- septa concursu omnis frequentiae plena. Dial. IV, 8, 1.
- septemtrio. Dial. IV, 15, 5. NQ. VII, 21, 1. 3. 29, 3. Ep. 94, 65. ventus. NQ. V, 16, 6.
- septemtrionalis circulus. NQ. V, 17, 2. septemtrionales partes terrae. NQ. IV, 2, 29. 5, 2. 4. septemtrionale latius. NQ. V, 16, 6.
- sepulcrum. Dial. VI, 25, 1. X, 20, 1. 5. XII, 19, 5.
- sepultura. Dial. XII, 19, 5. B. V, 20, 4. 5. Rem. c. 5.
- sequester publicae gratiae inter patres ac plebem Menenius Agrippa. Dial. XII,

- 12, 5. candidatus per sequestrem agit. Ep. 118, 3.
- sera. Ep. 90, 8.
- Serapion philosophus. Ep. 40, 2.
- Serenus, ad quem scriptus dialogorum lib. II. vid. c. 1, 1. iniquitatis impatiens. ib. c. 1, 3. animo incenso et effervescente. c. 3, 1. Ad eundem scripti lib. VIII et IX. vid. IX, 2, 1. 17, 12. is de animi sui inconstantia queritur. Dial. IX, c. 1. Annacum Serenum, multo minorem aetate, mortuum Seneca inmodice fleuit. Ep. 63, 14. 15.
- serere multum. Ep. 41, 7. 114, 26.
- sericae vestes. B. VII, 9, 5. Fr. 52. sericorum commercium. Ep. 90, 15.
- Seriphus. Dial. XII, 6, 4.
- sermo vitandus eorum, qui vitia tradunt. Ep. 123, 8 sqq. cavenda sermonis dulcedo, quae secreta producit. Ep. 105, 6. epistulae sermoni similes. Ep. 73, 1. sermonis inopia. B. II, 34, 2. 4.
- serpens. Dial. III, 1, 6. 16, 5. 17, 6. Cl. I, 21, 1. 25, 4. 26, 3. Ep. 66, 43. Rem. 15, 1. saeva, frustra sagittis fundisque petita. Ep. 82, 24. pestifera tuto tractatur, dum riget frigore. Ep. 42, 4. serpentum venenum consumitur fulmine. NQ. II, 31, 2. serpentes (in poena). Cl. I, 15, 7. 18, 2.
- serra trahem scindere, per designata currente certa manu. Ep. 90, 9. serram Daedalus commentus est. ib. §. 14.
- serta. Ep. 67, 12.
- Sertoriana arma. Ep. 94, 64.
- servator. Cl. I, 21, 2. B. II, 18, 8. 21, 2.
- Servilianus lacus, ubi proscriptiois Sullanæ spoliarium. Dial. I, 3, 7.
- Servilius Vatia, eius villa et mores. Ep. 55, 2—7.
- Servili. Cl. I, 9, 10.
- serviri servis paucioribus. Dial. IX, 9, 3. servientibus ira pernicio est. Dial. V, 16, 1.
- servitus urbana et feriata. Dial. V, 29, 1. voluntaria. Dial. X, 2, 1. quae sit gravissima. NQ. III, praef. 16. 17. paucos servitus, plures servitutem tenent. Ep. 22, 11. servitus non in totum hominem descendit: pars melior eius excepta est. B. III, 20, 1. servitutis fuga mors est, quae ubique patet. Dial. V, 15, 3. 4. VI, 1, 2. 19, 6. 20, 2. 3. Ep. 26, 10. 77, 14. 15.
- Servius rex. Ep. 108, 30.
- Servius, maritus Valeriae, Messallarum sororis. Fr. 77.
- servulus familiaris. Ep. 49, 1.
- servus. Dial. IV, 28, 7. V, 5, 4. 10, 4. 2, 5. 24, 2. 32, 1. 33, 1—3. 40, 2. IX, 8, 8. 6—8. 9, 3. X, 3, 2. 12, 2. XII, 1, 3. Cl. I, 18, 1—3. 24, 1. B. II, 34, 3. V, 18, 2. NQ. I, 16, 1. II, 39, 3. Ep. 56, 7. 86, 10. servus, ut placet Chrysippo, perpetuus mercenarius est. B. III, 23, 1. servus alterius, alterius mercenarius. B. VII, 5, 3. eques Romanus, libertinus, servus nomina sunt ex ambitione aut ex iniuria nata. Ep. 31, 11. nemo rex non ex servis est oriundus, nemo non servus ex regibus. Ep. 44, 4. servus beneficium dare domino potest. B. III, c. 18—28, cum peculio domino est, dat tamen domino suo munus. B. VII, 4, 4. servis quomodo utendum sit. Ep. 47. servorum nimia multitudo. Dial. VII, 17, 2. IX, 8, 6. Ep. 17, 3. 31, 10. culta cohors. Ep. 110, 17. metus de morte domini voluntaria. Ep. 77, 7. crimina. Ep. 107, 8. servorum ira non pauciores ceciderunt quam regum. Ep. 4, 8. servos litteratos ad pedes habere, emptos singulos centenis milibus. Ep. 27, 6. 7. servus est histrio. quinque modios accipit et quinque denarios. diurnum accipit. in cantuculo dormit. Ep. 80, 7. 8.
- sestertium. Ep. 95, 41. centies trium provinciarum tributum. Dial. XII, 10, 4. B. IV, 36, 2. in eo vivere noluit Apicius. sestertium millies in culinam coniecit. XII, 10, 9. quater millies sestertium. B. II, 27, 1. sestertii millies servus. NQ. I, 16, 1. sestertio decies pantominae nubunt. Dial. XII, 12, 6. quinque sestertiis nullum emit P. Octavius. Ep. 95, 42. viginti quatuor sestertia, talentum Atticum parvum. Fr. 109. sestertio nummo aestimare. Ep. 95, 50.
- severitas non est contraria clementiae. Cl. II, 4, 1. 3. 4. adsiduitate amittit auctoritatem. Cl. I, 22, 2. imperatoris. Dial. IV, 10, 4.
- Severus Cornelius Aetnam descripsit. Ep. 79, 6.
- sexagenarius. Fr. 119.
- Sextius, Q., pater, graecis verbis, romanis moribus philosophans. Ep. 59, 7. honores repullit. Ep. 98, 13. magnus vir et, licet neget, Stoicus. Ep. 64, 2. solebat diei cuiusque facta ac dicta remembari. Dial. V, 36, 1. cur animalibus abstinuerit. Ep. 108, 17. 18. eius liber laudatus et apud Senecam inter amicos lectus. Ep. 64, 2—5. citatur. Dial. IV, 36, 1. Ep. 59, 7. 73, 12. 15. in sententiis. Fr. 84.
- Sextilium nova et Romani roboris secta inter initia sua exstincta est. NQ. VII, 32, 2.
- sexus. Ep. 122, 7. 124, 8. Fr. 31.
- sibilus. Ep. 56, 1. 102, 9.
- Sicani fluctus. NQ. III, 26, 6. (ex Virg.) sicarii. Lud. 14, 1.

- siccus ac sobrius. Ep. 18. 4. 114, 3.
 Sicilia. Dial. X, 4, 5. 13, 8. XI, 17, 5.
 Cl. I, 11, 1. NQ. III, 25, 5. 26, 5. IV,
 praef. 1. 21. 22. c. 1, 1. VI, 8, 2. 30,
 3. Ep. 14, 8. 51, 1. 79, 1. 88, 7. 90, 6.
 Siculi iuvenes, parentum servatores. B.
 III, 37, 2. VI, 36, 1. Siculi maris fau-
 ces. NQ. III, 29, 7. Ep. 14, 8.
 Sidon. NQ. VI, 24, 6.
 sidus. Dial. VI, 25, 2. 26, 6. VIII, 5, 4.
 X, 10, 6. XI, 7, 2. XII, 6, 7. B. VI,
 c. 22. validum. Ep. 93, 5. sidera quin-
 que. Dial. VI, 18, 3. NQ. II, 32, 6. VII,
 13, 1. 14, 4. 24, 3. 25, 1. 5. septem.
 B. IV, 23, 4. crinita. NQ. VI, 3, 3. vo-
 lantia et eorum origo. NQ. I, 5, 6.
 sigillaria. Ep. 12, 3.
 signare rationem parem cum feneratore.
 B. VI, 40, 2.
 signatores. B. II, 23, 2.
 signifer (orbis). NQ. VII, 11, 1. 12, 8.
 18, 1. 24, 1. 2.
 signum receptui. Dial. III, 9, 2. V, 20,
 4. pugnae. Dial. IV, 3, 2. Ep. 117, 25.
 eruptionis. Ep. 49, 8. signum petere.
 Dial. II, 18, 3. B. IV, 2, 2. signum ab
 uno datum peditem simul equitemque
 percurrit. Ep. 59, 7. signa militaria. B.
 V, 15, 6. signa figere. NQ. III, praef.
 10. Signa coelestia duodecim. Dial. VIII,
 5, 4. Signa impressa. B. III, 15, 1. 3.
 Ep. 13, 6. — Signorum coagmenta sol-
 vuntur aestui in Aethiopia. NQ. IV, 2, 18.
 Silanus, Appius, Claudii socer. Lud. 11, 5.
 Silanus, L., gener Claudii. Lud. 8, 2. Au-
 gusti abnepos. Lud. 10, 4. 11, 5.
 silentium inutile, si affectus fremunt.
 Ep. 56, 5—15. in studia seposito non
 est tam necessarium quam videtur. Ep.
 Silenus. Dial. V, 22, 4. [56, 1.
 silens populus. Lud. 12, 3, v. 49.
 silix. Dial. VII, 27, 2.
 Silius, C., cos. designatus. Lud. 13, 4.
 silvae fulmine crematae. NQ. II, 21, 2.
 in tectis domuum ac fastigiis nutant.
 Ep. 122, 8. tonsiles. NQ. I, prol. 7.
 similitudo qualis esse debeat inter imi-
 tantem et eum, quem imitatur. Ep. 84, 8.
 simplices homines. Dial. IV, 16, 3. V, 4,
 5. 8, 5. simplicium quorundam verbo-
 rum usus amissus. Ep. 58, 3.
 simulacra vacua habendi, diplomata, syn-
 graphae, cautiones. B. VII, 10, 3. deo-
 rum. Fr. 120.
 simulatio nihil proficit. Ep. 79, 18.
 simulates. Dial. V, 5, 6.
 sincera aqua. NQ. III, c. 5. sincerus ani-
 mus. Dial. XII, II, 6. Ep. 66, 6 (?). vir.
 Ep. 73, 4. sincere opiniones. Ep. 94,
 68. sincerissimus nitor. Ep. 66, 46. ex
 amphora primum quod est sincerissi-
 mum effluit. Ep. 108, 26.
 singultus. Dial. VI, 11, 4. Ep. 47, 3.
 sinistro pede renpublicam calcare. B. II,
 12, 2. catena in sinistra. Dial. IX, 10, 3.
 sinus. Dial. VII, 23, 3. B. VII, 19, 3. si
 num implere. B. VI, 43, 1. expandere.
 Ep. 74, 6. laxare. Ep. 119, 1. in sinu
 gaudere. Ep. 105, 3.
 siparium. Dial. IX, 11, 8.
 siparum intendere. Ep. 77, 1. 2.
 siphon. NQ. II, c. 16.
 siremps. Ep. 91, 16.
 Sirenes. Ep. 56, 15.
 sistrum. Dial. VII, 26, 8.
 Sisyphium collum. Lud. 15, 1, v. 8.
 Sisyphus. Lud. 14, 3. Ep. 24, 18.
 sitis. Dial. IV, 19, 5. V, 9, 4. 5. B. III,
 8, 5. NQ. IV, 13, 9. 11.
 situs. B. III, 2, 3. animi. Dial. IX, 2, 8.
 Ep. 123, 12 (?). ex longo frugalitatis
 situ veniens. Dial. IX, 1, 9.
 sive nive, exceptiones. Ep. 48, 10.
 smaragdus. Ep. 90, 33.
 sobrietas tristis removenda paulisper.
 Dial. IX, 17, 9.
 soccatus. B. II, 12, 2.
 socculus auratus. B. II, 12, 1.
 socialis res est beneficium. B. V, 11, 5
 sociale animal. B. VII, 1, 7.
 societas. B. VII, 12, 2. hominem infir-
 mum munit. B. IV, c. 18. quomodo
 salva. Dial. IV, 31, 7. ad amicitiam
 fert naturalis irritatio et appetitio so-
 cietatis. Ep. 9, 17.
 socius differt ab amico. B. VII, 12, 1
 socii populi Romani. Dial. IV, 34, 4.
 Cl. II, 2. 1. sociorum garum. Ep. 95, 25.
 Socrates, Sophronisci filius. B. III, 32, 3.
 non fuit patricius. Ep. 44, 3. facetus,
 cuius per figuras sermo procedere so-
 litus erat. B. V, 6, 6. totam philoso-
 phiam revocavit ad mores. Ep. 71, 7.
 eius fama. Ep. 79, 14. forma. Fr. 62.
 voluit immutabilis. Dial. IV, 7, 1. XII,
 13, 4. uxores. Dial. II, 18, 5. Ep. 104,
 27. Fr. 62. vita et virtutes. Dial. II,
 18, 5. VII, 27, 1—3. IX, 5, 2—3. 17,
 4. X, 14, 2. B. I, 8, 1. 2. 9. 1. V, 4,
 3. 6. 1. 7, 5. VII, 8, 2. Ep. 6, 6. 7, 6.
 28, 8. 64, 10. 104, 21. 27. 28. dicta.
 Dial. III, 15, 3. V, 11, 2. VII, 25, 4.
 26, 4. B. I, 8, 2. V, 6, 2—7. VII, c.
 24. Ep. 28, 2. 104, 7. 71, 16. carcer.
 Dial. VI, 22, 3. VII, 27, 1. XII, 13, 4.
 Ep. 24, 4. 71, 17. mors. Dial. I, 3, 12.
 VIII, 8, 1. IX, 16, 1. Ep. 13, 14. 67,
 7. 70, 9. 98, 12.
 Socraticus fetus. Dial. IX, 7, 5.
 sodalis. Dial. IX, 14, 7.
 sodalium. Dial. IX, 11, 7.
 Sol. Lud. 4, 1, v. 28. Solis boves. NQ
 III, 26, 7.
 sol. Dial. VI, 18, 2. B. IV, 12, 5. 23, 1.

2. 26, 1. 30, 4. VI, c. 20. 21, 1. 23, 3. NQ. 1, 2, 10, 17, 2. II, 11, 2. VI, 16, 2. Ep. 93, 9. an suos populos habeat. Fr. 22. solem quidam quidvis potius quam deum appellant. B. VII, 31, 2. eius magnitudo et motus. NQ. 1, 3. 10. defectio. B. V, 6, 3—5. NQ. 1, 12, 1. 17, 3. VI, 3, 3. VII, 1, 2, 3, 3. 12, 4. Ep. 94, 56. radii. NQ. II, 10, 3. 13, 3. IV, c. 8. V, 8, 2. VII, 4, 2. 26, 2. Ep. 41, 5. soles bini, terni. NQ. 1, 11, 2. alter sol. NQ. VII, 12, 6. plures solis orbes. NQ. VI, 3, 3. 1, 2, 1.
- solatium irritum.** Dial. VI, 1, 6. malivolium. Dial. VI, 12, 5. aequus animus solatium invenit in omni re acerba. Dial. IX, 10, 4. solatium, quod transit in stuporem metus. NQ. III, 27, 12. solatia adversus pericula. NQ. VI, 1, 4—3, 4. c. 32. Ep. 24, 1—21. lugentium. Dial. VI, 19 sqq. XI, 1 sqq. Ep. 99, 63.
- soleatus.** Dial. V, 18 extr.
- solitudo.** Dial. IX, 3, 6. Ep. 82, 4. 94, 69. circa bonas artes. Ep. 80, 2. et frequentia alternanda. Dial. IX, 17, 3. imprudentibus periculosa. Ep. 10, 2. omnia nobis mala persuadet. Ep. 25, 5.
- solum.** Ep. 77, 9. 83, 5. 86, 8.
- sollicitudo.** Dial. X, 17, 6. sollicitudinum causae trans maria sequuntur. Ep. 82, 4.
- solocismus.** Ep. 93, 9. 113, 26.
- Solon.** Dial. IX, 17, 9. Athenas aequo iure fundavit. Ep. 99, 6.
- solstitialis circulus.** NQ. V, 17, 2. ortus occasusque. NQ. V, 16, 3. 4. 5.
- solstitium.** B. 1, 12, 3. NQ. III, 16, 3. 29, 1. V, 10, 3. 11, 2. VII, 1, 3.
- solvere beneficium non dicimus.** Ep. 81, 9. in solutum accipere. B. VII, 16, 4. Ep. 8, 10. solvendo non esse. Ep. 118, 1. solum pluribus locis foratum. Ep. 79, 3. solutio omnis non idem reddit sed tantundem. B. VI, 5, 2.
- somniculosi vocantur etesiae.** NQ. V, 11, 1.
- somnium.** NQ. II, 32, 3. Ep. 53, 7. 102, 1. 2.
- somnus difficilis.** Dial. IX, 2, 6. refectioei necessarius. IX, 17, 6. post recognitionem sui tranquillitas. Dial. V, 36, 2.
- sonantia (verba).** Ep. 114, 14. sententiae sine effectu, quae nihil amplius quam sonant. Ep. 114, 16.
- sonus molestior, qui intermittitur subinde quam qui continuatur.** Ep. 56, 4.
- sonus orationis inoffensae ac molliter elapsae.** Ep. 52, 11. non facile est dulcem sonum excutere. Ep. 123, 9.
- σοφία.** hoc verbo Romani quoque utantur. Ep. 89, 7.
- sophismata reprehenduntur.** Ep. 45, 5—
13. 48, 4—12. 82, 8 sqq. 83, 8 sqq. 85. 87, 11 sqq. 111. latine captiones appellantur. Ep. 45, 8. aut Ciceronis exemplo cavillationes. Ep. 111, 1. sophisma per omnes dialecticorum scholas iactatum. Ep. 87, 38.
- Sophocles.** NQ. IV, 2, 17.
- Sophroneiscus, Socratis pater.** B. III, 32, 3.
- sopor.** B. V, 13, 4. Ep. 83, 27. gravis etiam somnia exstinguit. Ep. 53, 7.
- sorbitio.** Ep. 78, 25.
- sortes.** B. VI, 19, 9.
- sors.** praeter sortem extra ordinem numerare. Ep. 81, 18. ex hac sorte. Dial. II, 7, 6. eiusdem sortis. NQ. VI, 1, 11. VII, 2, 2. 27, 2. primae, secundae sortis. Ep. 36, 4. 52, 3. amplioris sortis quam humanae. Ep. 58, 31. vilissimae sortis homines. 70, 19. concedo ista alia esse sed non sortis alterius. Ep. 117, 8.
- Soterichi lecti.** Fr. 114. 115.
- Sotion philosophus, Senecae praeceptor.** Ep. 49, 2. 108, 17—20.
- spado.** B. V, 16, 6. Ep. 4, 7. Fr. 51. spadones duo, Maecenatis comitatus in publico. Ep. 114, 6.
- spargi in publico.** Ep. 107, 2.
- spatio septimo agitantes palmae adpropinquant.** Ep. 30, 13.
- species rerum, quibus credimus, fallaces sunt.** B. IV, 34, 1. species et genus. Ep. 58, 8.
- spectacula.** Dial. VIII, 5, 2. IX, 4, 3. X, 16, 3. XI, 6, 4. XII, 6, 2. 17, 1. Cl. I, 26, 2. B. V, 2, 2. arenae matutina. Dial. V, 43, 2. Ep. 70, 20. 23. spectaculum meridianum. Ep. 7, 3. lusorium. Ep. 80, 2. sphaeromachiae. Ep. 80, 1. nihil tam damnosum bonis moribus quam in aliquo spectaculo desiderare. Ep. 7, 2.
- specularia.** Dial. I, 4, 9. NQ. IV, 13, 7. specularibus latis in caldarium diem admittere. Ep. 86, 11. speculariorum usus. Ep. 90, 25.
- speculator.** Dial. III, 18, 4. B. III, c. 25.
- speculatores futurae grandinis.** NQ. IV, 6, 2.
- speculum.** Dial. X, 12, 3. NQ. I, 3, 5. 6. 8. 13, 4. 1—3. c. 5—8. 13, 1. 15, 7—17, 10. IV, 3, 3. Ep. 88, 27. quibusdam iratis profuit adspexisse speculum. Dial. IV, 36, 1. speculum tenere (deabus). Fr. 36.
- specus.** Ep. 90, 17. aestivi. Dial. XII, 9, 2. vasti sub terra. NQ. III, 16, 4. VI, 25, 3. letales despicientibus. NQ. III, 21, 1. VI, 28, 1. defossi in altum re media sunt adversus minas coeli. NQ. VI, 1, 6. specus sacer. Ep. 41, 3.
- spelunca.** NQ. I, 14, 1. Ep. 55, 6.
- spes incerti boni nomen est.** Ep. 10, 2. improborum quomodo vitetur. Ep. 106,

3. quanta dementia est spes longas inchoantium! Ep. 101, 4. spes inchoatae mentem habent suspensam. Dial. IX, 2, 10. in spem viventibus proximum quodque tempus elabitur. Ep. 101, 10. spe futuri sumus ingrati adversus percepta. Ep. 99, 5. nec speraveris sine desperatione, nec desperaveris sine spe. Ep. 104, 12.
- Speusippus. Dial. V, 12, 6. Ep. 85, 18.
- sphaeromachia. Ep. 80, 1.
- spica. Ep. 121, 15. 124, 11.
- spiculum. Dial. V, 14, 2.
- spinæ. Ep. 4, 5.
- spinosa res. Ep. 108, 39.
- spiramentum aqua praecludit. Dial. I. extr. spiramenta terrae. NQ. VI, 15, 1. in superficie ignea coeli quasi fenestrae. NQ. VII, 13, 3.
- spiritus quomodo differat a vento. NQ. V, 13, 4. intra terram inclusus. NQ. VI, c. 14—18. spiritum nihil est in rerum natura potentius. NQ. VI, 21, 1. II, 6, 3—6. Spiritus inter villia numerandus. Dial. IX, 11, 4. spiritum exercere. Ep. 78, 5. praeclusis faucibus elidere. Ep. 70, 20. ultimum trahere. Dial. V, 19, 4. spiritus coelestis. Dial. XII, 6, 7. divinus. ib. c. 8, 3. sacer intra nos sedet, malorum bonorumque nostrorum observator. Ep. 41, 2.
- spissatio. Ep. 86, 18.
- spissa navis. Ep. 76, 13.
- splendidum nihil est sine mixtura lucis. Ep. 31, 5.
- splendor et lux quomodo differant. Ep. 21, 2.
- spolia. Cl. I, 26, 5. B. III, 33, 2.
- spoliarium. Ep. 93, 12. proscriptionis Sullanæ. Dial. I, 3, 7.
- spoliator pupillorum. B. IV, 27, 5.
- spondere pro iudicato. B. IV, 12, 3. incertum, fisco obligari. B. IV, 39, 3. sibi spondere et sperare. Ep. 10, 2.
- spondyli. Ep. 95, 26. 28.
- spongia. Dial. V, 19, 3. 39, 4. Ep. 70, 20.
- sponsalia. Dial. IX, 12, 4. B. I, 9, 4. IV, 39, 3.
- sponsor. B. III, 15, 4. Ep. 82, 1. 97, 15.
- spuma solidata. NQ. III, 25, 10.
- sputa ebriorum. Dial. X, 12, 5. Ep. 47, 5. sputis obrutus Cato. Ep. 14, 13.
- squalida maior pars occurrentium. Dial. V, 35, 5.
- Stabianum litus. NQ. VI, 1, 1.
- stabularius. B. I, 14, 1.
- stabulum. Ep. 124, 16.
- stadium. Ep. 80, 2.
- stagnum ad solum perlucens. Dial. V, 35, 4. stagna calentia. Ep. 51, 6. 122, 8. sacra. Ep. 41, 3. quaedam sine fundo. NQ. III, 19, 4. sub terra. ib. c. 16, 5.
- stamen. Ep. 90, 20.
- Statilia vixit annis nonaginta novem. Ep. 77, 20.
- stationis infelicitis atque ingratae taedium. Ep. 56, 9. statio. 120, 18.
- Statoniensis lacus. NQ. III, 25, 8.
- stator Jupiter cur appelletur. B. IV, 7. 1. Fr. 46.
- statua. Dial. VI, 22, 4. B. I, 12, 2. V, 8, 2. NQ. II, 42, 1. Ep. 16, 8. 65, 3—6. 8. 115, 8. statuæ multae in balneis. Ep. 86, 7. statua equestris. Dial. VI, 16, 2. servis ad statuam licet confingere. Cl. I, 18, 2. statuæ divisae terrae motu. NQ. VI, 1, 3. c. 30.
- statuarios non recipit Seneca in numerum liberalium artium. Ep. 88, 18.
- staturam mendacio adiuvere. Ep. 111, 3.
- status mundi. Cl. I, 7, 2. privatus et publicus. NQ. II, 41, 2. fulgur, quod status dicitur. NQ. II, 39, 1. 2.
- stella. NQ. I, prol. II. super lanceam constitit. NQ. I, 1, 14. stellæ non decidunt nec transsiliunt, nec aufertur et abraditur iis aliquid. NQ. I, 1, 9. 10. alimentum ex terra trahunt. NQ. VI, 16, 2. Castoris et Pollucis velo insidentes in tempestate magna. NQ. I, 1, 13. quæ transversae dicuntur et cadentes. NQ. VII, 23, 2. 3. stellarum natura. NQ. VII, 1, 6. 7. duplex motus. NQ. VII, 21, 4. dii sunt. B. IV, 23, 4.
- stemma philosophia non inspicit. Ep. 44, 1. stemma regni Persici. B. VII, 3, 1.
- stemmatum flexurae. B. III, 28, 2.
- sterilitas publicis malis indicta. Cl. I, 13, 5.
- sternere in publicum. Ep. 95, 72.
- sternumentum. Ep. 47, 3. 102, 9.
- sternutamentum. Dial. IV, 25, 3.
- sterquilinum. Lud. 7, 3.
- stigmata inscribere alicui ingratum hominem testantia. B. IV, 37, 3.
- Stilbon philosophus, Megarae captus a Demetrio. Dial. II, 5, 6. 7. 6. 1—7. Ep. 9, 18. 19. eum Epicuri epistula insequitur. Ep. 9, 1. 18. 20. eius auditor Crates. Ep. 10, 1.
- stillare. Ep. 40, 3.
- stillarium. Ep. 97, 2.
- stillicidium. Ep. 70, 5. omne glomeratur. NQ. IV, 3, 3. stillicidia diversa. NQ. I, 3, 3. omnia specula sunt. NQ. I, 3, 5. 6. 8. stillicidia mendicare. Dial. IX, 11, 10.
- stilus cum lectione coniungendus. Ep. 84, 2. simplex. Dial. IX, 1, 13. decretorius. Cl. I, 14, 1.
- stimulis equi excitantur. Dial. IV, 14, 1.
- stimuli in oratione. Ep. 100, 8.
- stipatores. Cl. I, 13, 1.
- stipendium. Dial. IX, 3, 5. B. VII, 20,

2. Ep. 65, 18. stipendia militaria. Ep. 68, 11.
 stipēs. Dial. VI, 20, 3. VII, 19, 3. Lud. 7, 2, v. 2. per medium hominem adactus, qui per os emergeret. Ep. 14, 5.
 stipem aeris abiecti nemo beneficium dixit. B. IV, 29, 2. stipem iacere dis. B. VII, 4, 6. NQ. IV, 2, 7. Fr. 120. in thesauros infundere. Ep. 115, 5. dare. Cl. II, 6, 2. ad stipem manum porrigere. Dial. VII, 25, 1.
 stipula aliaque silvestria. Ep. 90, 17.
 stipulatio. B. III, 15, 1.
 Stoici. Dial. VII, 3, 2. 3. X, 14, 2. B. IV, 27, 2. Ep. 9, 19, 22, 11. 29, 11. 85, 31. 88, 5. Diogenes. Dial. V, 38, 1. Q. Sextius. Ep. 64, 2. Attalus. Ep. 67, 15. Ariston. Ep. 94, 2. quidam. Ep. 77, 6. Stoicorum rigida ac virilis sapientia coepit a Zenone. Dial. XII, 12, 4. inter Stoicos et ceteros philosophos tantum interest, quantum inter feminas et viros. Dial. I, 1, 1. Stoici reprehensi ob dialecticorum artificiorum usum. vid. *dialectici. sophismata*. quaedam dicunt, quae a consuetudine abhorrent, deinde alia via ad consuetudinem redeunt. B. II, 35, 2. Ulixen et Herculem sapientes pronunciant. Dial. I, 2, 1. vitam otiosam improbant. Dial. VIII, 1, 4. 2, 1. 3, 1. 2, si praecepto, at non exemplo. Ep. 68, 1. societatem generis humani sanciant. B. I, 15, 2. nulla secta benignior amantiorque hominum. Cl. II, 6, 3. existimant prodesse neminem homini malo posse. B. V, 12, 3. animam hominis magno pondere extriti permanere non posse et statim spargi, quod negat Seneca. Ep. 57, 7. sunt cautiore quam fortiores. Ep. 22, 7. iis primum non videtur quod est, sed quid. Ep. 58, 13. 15. eorum sententia de causa et materia. Ep. 65, 2-4. deo rotundam formam dederunt. Ep. 113, 22. Lud. 8, 1. non recte statuunt virtutes animalia esse. Ep. 113. sapientiam bonum esse, sapere non item. Ep. 117. singulis genium et Junonem dederunt. Ep. 110, 1. constitutio Stoica de ingratis. B. IV, 26, 2. V, 13, 1. Stoicae sectae paradoxa. B. II, 31, 1. Ep. 87, 1. 81, II. Stoica lingua, magna verba. Ep. 13, 4. 104, 25. Dial. I, 3, I. Stoica significatio verborum. Ep. 59, 1. institutio. B. II, 20, 2. sententia. Ep. 22, 7. duritia. Dial. II, 15, 4. Cl. II, 5, 2. Ep. 99, 26. secta rigida. NQ. II, 35, 1. sub specie Stoicae sectae ad vitia hortari. Ep. 125, 15.
 stola. Dial. VII, 13, 3.
 stomachicus. Ep. 24, 14.
 stomachosus. Dial. III, 4, 2.
 stomachus. Dial. V, 9, 4. B. V, 12, 6. Ep. 68, 7. morosus. Ep. 78, 11. aestuans. Ep. 95, 21. dissolutus deliciis. Dial. XII, 10, 3. NQ. IV, 13, 5. 7. 11. vino carens. Ep. 109, 16. stomachum colligere. Ep. 53, 5. excitare. Ep. 63, 6. facere. Ep. 112, 3. fastidientis stomachi est multa degustare. Ep. 2, 4. turpe est, stomachi sui mensuram non nosse. Ep. 83, 18. stomachi tormenta, cum effervescit merum ac viscera ipsa distendit. Ep. 83, 21.
 strages magna hominum. Dial. VII, 1, 4. stragulum penula facta est. Ep. 87, 2. haedinae pro stragulis pelles. Ep. 95, 72. stramenta. NQ. III, 26, 8. splendentia. Dial. VII, 25, 2.
 strangulare. Ep. 51, 13.
 Straton. NQ. VI, 13, 2. Peripateticus. Fr. 32.
 stratum equi. Ep. 47, 16. 80, 9. Dies inter stratum lectionemque divisus. Ep. 83, 3.
 striatus. NQ. I, 7, 1.
 strigare. Ep. 31, 4.
 strigilis. Ep. 95, 47.
 stringere. Ep. 107, 5.
 strophae. Ep. 26, 5.
 struere. videbimus, quid parum recisum, quid parum structum (in oratione Fabiani). Ep. 100, 5.
 struthocamelus depilatus, contumeliae causa dictus Fides Cornelius. Dial. II, 17, 1.
 Strymon. NQ. I, prol. 8.
 studere torqueri est desidioso. Ep. 71, 23. minore labore opus est studentibus in diem. Dial. IX, 1, 13.
 studia graviora. Dial. V, 9, 1. secreta. Dial. IX, 2, 9. studia formare. Dial. VI, 24, 2. si te ad studia revocaveris, omne vitae fastidium effugeris. IX, 3, 6. omnibus, qui fortunam fugiunt, confugiendum est ad liberalia studia. XII, 17, 3. XI, 8, 2. in studiis puto melius esse res ipsas intueri et harum causa loqui, ceterum verba rebus permittere. IX, 1, 13. mentiuntur qui sibi obstare ad studia liberalia turbam negotiorum videri volunt. Ep. 62, 1. studiorum impensa debet modum habere. Dial. IX, 9, 4. studia liberalia. Dial. X, 18, 4. XII, 6, 2. Cl. I, 16, 3. non illa, quibus perfundi satis est, sed haec, quibus tingendus est animus. Ep. 36, 3. studia liberalia (quae proprie dicuntur) non discere debemus sed didicisse. ad alia multum, ad virtutem nihil conferunt. non sunt pars philosophiae. vid. ep. 88. studiorum liberalium vana ostentatio. Ep. 59, 15. operose nihil agunt, qui litterarum inutilium studiis detinentur. Dial. X, 13, 1 sqq.

- stultitia humilis res est. Ep. 37, 4. quid ita nos tam pertinaciter teneat. Ep. 59, 9—13. distrahitur inter diversissimos motus. Ep. 74, 32. semper incipit vivere. Ep. 13, 16. ei nihil constat, nihil diu placet. Ep. 52, 2.
- stulti ex mente Stoicorum et mali sunt. B. IV, 26, 2. 27, 1—3. V. 15, 1. divitiarum apud sapientem virum in servitute sunt, apud stultum in imperio. Dial. VII, 26, 1. stulti nihil est. B. II, 35, 2. stulto nulla re opus est, omnibus eget. Ep. 9, 14. stulto vita ingrata est et trepida. tota in futurum fertur. Ep. 15, 10. stultis sine remedio timor est. NQ. VI, 2, 1. [15.]
- stuprum. B. VI, 4, 1. Ep. 97, 2. 9. 101, 1. NQ. III, 25, 1.
- suasio. Ep. 95, 63.
- subfossiones. Ep. 49, 8.
- sublicius pons. Dial. VII, 25, 1.
- sublimia tractantur in altera parte philosophiae naturalis. NQ. II, 1, 2.
- subministrator libidinum. Ep. 114, 25.
- submittere verba superiori. Dial. VII, 17, 1. Ep. 11, 7. verba submissa. B. VII, 25, 2. non loquor tecum Stoica lingua, sed hac submissiore. Ep. 13, 4. cf. *arma*. animum submittere. B. V, 3, 2. Ep. 92, 2. 66, 6. nimis se submittere temporibus. Dial. IX, 4, 1.
- submovetur gladio Sullae in forum descendenti. Dial. I, 3, 8. is cui submovetur, non felicius eo, quem licet semita dedit. Ep. 94, 60.
- subpraefecti. NQ. V, 16, 3.
- subrigit plana terrae motus. NQ. VI, 4, 1. subriguntur capilli. Dial. III, 1, 4. pili. Dial. IV, 2, 1. subrecta vexilla. B. V, 15, 5. NQ. 1, prol. 9. subrectae turres. Ep. 86, 4.
- subrubicundus. Dial. V, 4, 1.
- subscriptio. Dial. VI, 22, 5. Lud. 14, 1. B. III, 26, 2.
- subsellium. Dial. IV, 25, 4.
- subsolanus ventus. NQ. V, 16, 4.
- substantia. Ep. 113, 4.
- subtemen. Ep. 30, 20.
- subteri. Ep. 51, 10.
- subtilitas inutilis. Ep. 65, 16. 82, 24. 117, 25. nimia, infesta veritati. Ep. 88, 43. nulla est sine difficultate. Ep. 58, 20.
- subula. Ep. 82, 24. 85, 1.
- suburbanus ager. Ep. 87, 7. suburbanum. Ep. 12, 1. 4. suburbanarum protectiones. Ep. 55, 10.
- succussio. NQ. VI, 21, 2. [15, 3.]
- Sucro. B. V, 24, 1. [15, 3.]
- sudare et bibere vita cardiaci est. Ep. sudatoria. Dial. VII, 7, 3. in quae siccus vapor corpora exhausurus includitur. Ep. 51, 6
- sudor, quem aquileges vocant. NQ. III, 15, 7. omnis sudor per laborem exeat. Ep. 51, 6. sudoribus corpus exinaniat. Ep. 108, 16. 122, 6. quibusdam in conspectu populi sudor erumpit. Ep. 11, 2. non est viri timere sudorem. Ep. 31, 7.
- sufes. Dial. IX, 4, 3.
- sufflaminare. Lud. 14, 3.
- suffocatio. Ep. 54, 3.
- suffragari. Ep. 118, 2.
- suffragatio materna. Dial. VI, 24, 3.
- suffragator. Dial. X, 17, 5. B. VII, 28, 2.
- suffragium. B. II, 35, 2.
- suffusio oculorum. Ep. 94, 19.
- suggillare. Ep. 13, 2.
- suggillatio admonitionis. B. V, 22, 3.
- sulcus. Ep. 121, 15.
- Sulla. Dial. I, 3, 7. 8. V, 18, 1. 2. VI, 12, 6. X, 13, 6. XII, 7, 8. Cl. I, 12, 1. 2. B. V, 16, 3. Ep. 11, 4. 24, 4. Fr. 63.
- Sullana proscriptio. Dial. I, 3, 7. IV, 2. 3. crudelitas. ib. c. 34, 3. Sullanum seculum. Dial. III, 20, 4.
- sulphur. NQ. I, 1, 8. II, 21, 2. 53, 2. III, 20, 2. 24, 4. V, 14, 4.
- sulphuratae aquae. NQ. III, 2, 1. 20, 4. sulphuratio. NQ. III, 15, 4.
- sulphurea vis aquae. NQ. III, 20, 5.
- summarium. Ep. 39, 1.
- summulae minutae. Ep. 77, 8.
- sumptuosus. Ep. 50, 3.
- supellex. Dial. VII, 17, 2. XII, 11, 3. Ep. 5, 6. 114, 9. artis. Ep. 87, 13. litterarum supervacua. Ep. 88, 36. aurea etiam in via sequitur. Ep. 87, 7. gemmea. Ep. 110, 12.
- superadornata materia. NQ. IV, 2, 18.
- superbia magnae fortunae stultissimum malum. quiddam dat, corrumpit. B. II, c. 13. regiae potentiae ministros delectat superbiae suae longum spectaculum. B. II, 5, 1. est proprium superbiae magno aestimare introitum tactum sui liminis. B. VI, 34, 1.
- supercilliosi alienae vitae censores. Ep. 123, 11.
- supercilium. B. II, 4, 1. Ep. 87, 40. grave. Ep. 4, 10. ingens. Ep. 94, 9. supercilia subducta. B. I, 1, 6. Ep. 48, 7. attracta. Ep. 113, 26.
- superiorum ingratus cultus. Dial. X, 2, 1. 5. superiori verba submittere. Dial. VII, 17, 1.
- superseditio. Ep. 108, 22. 121, 4. 123, 16. Cl. II, 5, 1. Fr. 30—44.
- supervacua discere in tanta temporis egestate dementia est. Ep. 48, 12. 88, 35. 36. 45. ad supervacua sudatur. Ep. 4, 11. 42, 6. 45, 12. 110, 11. non est in supervacuis aut ex supervacuo laboran-

dum. Dial. IX, 12, 1. 13, 1. miserrimi qui eo pervenerunt, ut illis quae supervacua fuerant, facta sint necessaria. Ep. 39, 6. cf. 45, 10. 87, 1. 68, 10. supervacuum pondus et grave ferenti quicquid usum excedit. Ep. 108, 14. multa quam supervacua essent, non intelleximus, nisi deesse coeperunt. Ep. 123, 6.

supplantare. Ep. 13, 2.

supplicare vulneribus ac sanguine. Fr. 34. genu posito. Fr. 120.

supplicium. Dial. IV, 33, 3. V, 2, 4. 32, 2. VII, 19, 3. IX, 14, 6. X, 8, 2. XI, 16, 2. B. II, 5, 3. capitale. Ep. 18, 11. militare. Dial. III, 16, 5. 18, 3—6. nocturnum inauditum. Dial. V, 19, 2. de ingenio sumptum. Dial. VI, 1, 3. supplicia ultima quando adhibenda. Dial. III, 6, 3. 4. Cl. I, 14, 1. multa principi turpia sunt. Cl. I, 24, 1. nova. Cl. I, 25, 2. eorum varia genera. Dial. III, 2, 2. tristis adspectus. Dial. IV, 2, 4. nulum supplicium gravius publico odio. B. III, 17, 1.

supplodere pedem. Ep. 75, 2.

suppurare. Ep. 59, 17. suppurata tristitia. Ep. 80, 6.

suppurationes praecordiorum. Ep. 14, 6.

surculus. Ep. 112, 2.

Surrentinum litus. NQ. VI, 1, 1.

suspectus sui nimis. B. II, c. 26. Dial. V, 5, 7. facta alicuius quanto meruit suspectu celebrare. Dial. VI, 5, 2.

suspendere aurum argentumque (in tem-
plis). Ep. 115, 5.

suspensurae balneorum. Ep. 90, 25.

susplicando, quidam aliis ius peccandi fe-
cerunt. Ep. 3, 3. [34, 1.]

suspiciones vitandae. Dial. IV, 22, 4. V, 54, 1. 2. 6.

sutor. B. VII, 21, 1. Ep. 78, 20.

sutrinum. Ep. 90, 23.

Sybaritae. Dial. IV, 25, 2.

Syene. Fr. 12.

syllabarum distinctiones. Ep. 88, 42. una syllaba. Ep. 117, 5. 121, 4.

sylogismi. Ep. 83, 18. 108, 12. 113, 26.

symphoniarum cantus. Dial. I, 3, 10. Ep. 12, 8. 51, 4. 12. 123, 9.

syngraphae. B. VII, 10, 3.

Syracusae. Dial. VI, 17, 2. 6. 18, 1. NQ. I, 1, 14.

Syracusanus litus. NQ. III, 26, 5. Syracusanorum rex Hiero. Ep. 114, 17.

Syria. Dial. V, 20, 1. X, 4, 5. NQ. III, 25, 5. Ep. 12, 8. 91, 9. Syriae molles bello viri. Dial. III, 11, 4. NQ. VII, 15, 1.

Syrtis. Dial. VI, 25, 3. Ep. 31, 9.

Syrticae gentes in defosso latent. Ep. 90, 17. Syrticum mare. Dial. VII, 14, 1.

T.

tabella iudicis. B. III, 7, 7. ex tabella recitare. Lud. 11, 4. tabellae feneratorum. Dial. II, 6, 7. tabellae quibus colonus tenetur. B. VI, 4, 4.

tabellariae naves. Ep. 77, 1.

taberna sutoris. B. VII, 21, 1. 2. tabernae ad Castoris servorum turba refer-
tae. Dial. II, 14, 4.

tabernaculum. Dial. V, 22, 2. Ep. 77, 9.

tabulam naufrago dare. B. III, 9, 3. ta-
bula ludere. Dial. IX, 14, 7. tabula la-
truncularia. Ep. 117, 30. tabulae. B. VII, 10, 4. publicae. Dial. I, 3, 8. IV, 28, 2. X, 13, 4. in tabulas vanum no-
men conicitur. Ep. 80, 5. tabulae no-
vae. B. I, 4, 6. post tabulas novas sol-
vere. Ep. 81, 26. tabulae testamenti.
Ep. 8, 6. beati senis. Ep. 17, 9. duo-
decim. Ep. 114, 13. citantur. NQ. IV, 7, 2. pictae. Dial. IX, 9, 6. Ep. 115, 8.

tabularii. Ep. 88, 10.

tabulata tacite in sublime crescentia. Ep. 88, 22.

tacitum dare. Ep. 83, 17. tacita et bruta
(animalia). Ep. 121, 24.

tactus. Ep. 124, 5.

taedium sui describitur. Dial. IX, c. 1. 2.
eius remedia. ib. c. 3 sqq.

talaria. Dial. V, 19, 1. Ep. 53, 6.

talentum. B. II, 17, 1. Atticum parvum,
viginti quatuor sestertia. Fr. 109.

talio. Dial. IV, 32, 1. iniuriarum talionem
aut certe malam gratiam reddere. Ep. 81, 7.

talum extorquere. B. V, 24, 1. Ep. 53, 6.

tali. Dial. II, 12, 2. Lud. 15, 1. v. 3.

talpae. NQ. III, 16, 5.

Talthybius, deorum nuntius. Lud. 13, 1.

Tanaquil. Fr. 79.

Tantalus. Lud. 14, 3.

tanto fortior. vid. *proverbia*.

Tanussii annales. Ep. 93, 11.

tardiloquus esse debet philosophus. Ep. 40, 14.

Tarentum. Dial. IX, 2, 13. Ep. 68, 5.

Tarius. Cl. I, 15, 1—7.

Tarpeio proditor imponitur et hostis pu-
blicus. Dial. III, 16, 5.

Tarquinius rex. B. II, 20, 2.

Tatius, T. Fr. 33.

Tauromenitanum litus. Ep. 79, 1.

taurus paucissimorum iugerum pascuo im-
pletur. Ep. 60, 2. non degener prae-
cedit armenta. Ep. 90, 4. tauri vox.
Ep. 76, 9. tauri et ursi pugnae specta-
tur. Dial. V, 43, 2. tauri iugo submissi.
Dial. IV, 31, 6. colore rubicundo exci-
tati. Dial. V, 30, 1. exiguo concidunt
volnere. Dial. I, 6, 8. eorum ira. Dial.
III, 1, 6. impetus. B. II, 29, 1. tauri

- et vituli omnes idem optant. B. III, 27, 1.
taxare item. Cl. II, 7, 3. promissi verba. B. IV, 38, 3.
taxatio. B. III, 10, 2.
tectorium gregale. Ep. 86, 10.
tecto tenus exstructa loculamenta librorum. Dial. IX, 9, 7. tecta moliri non docuit philosophia. Ep. 90, 7—10. tecta fulgentia. Dial. IX, 1, 8. XII, 10, 7. B. IV, 6, 2. variantur auro. Ep. 114, 9, 115, 9, 119, 11. ad omnem tectorum sonum pavere. Ep. 90, 43. in tectis domum silvæ nutant. Ep. 122, 8. e tecto se praecipitare. Ep. 4, 4.
tela. Ep. 90, 20.
Telesphorus Rhodius. Dial. V, 17, 3. Ep. 70, 6.
telum. Dial. IX, 9, 3. B. II, 6, 1. 31, 3. temeritas inconsulta non est fortitudo. Ep. 85, 28, 120, 8.
Tempe. NQ. III, 25, 2.
temperantia. Ep. 88, 29.
temperatus temperato nihil est. Ep. 66, 8.
temperatura utilis ac salubris in balneis. Ep. 86, 10. corporis. Ep. 11, 6. cf. Dial. IV, c. 19.
tempestatis signa. NQ. I, 1, 13. 2, 8. 9. VII, 28, 1.
templum. Dial. VI, 11, 2. VII, 7, 3. XII, 10, 7. intramus templa compositi. NQ. VII, 30, 1. templorum foribus adsidere. Ep. 95, 47. candidati in templis suis pendunt. Ep. 118, 3.
temporariae amicitiae. Ep. 9, 9.
tempus (in capite). NQ. III, 18, 5. de tempore multa quaeruntur. Ep. 88, 33. tempora tria, e quibus unum certum, quod fuit. Dial. X, 10, 2. vid. *praetervitum*. et futuro torquemur et praetervit: nemo tantum praesentibus miser est. Ep. 5, 9. nihil sine tempore fieri potest. Ep. 65, 11. volvitur tempus rata quidem lege sed per obscurum. Ep. 101, 5. temporis infinita velocitas, quae magis apparet respicientibus. Ep. 49, 2—4. 108, 24—27. temporis iactura fugienda. Dial. X, c. 3. Ep. 1, 48, 12. 49, 5. 117, 32. temporis parce, praecipuum salutare. Ep. 88, 39. tempus venale. B. VII, 10, 4. cf. 14, 5. res omnium pretiosissima. Dial. X, 8, 1. naturale remedium luctus. Dial. VI, 1, 6. 8, 1. tempus male dispensare. Dial. IX, 3, 7. omnia tempus edax depascitur. Epigr. VII. non fuit Ciceronis hoc vitium, sed temporis. Fr. 112.
tendicula. NQ. I, 3, 2.
tenere cursum. Ep. 85, 31. portum. ib. §. 34.
sub tentorio senescere. Ep. 4, 11.
Tentyritae. NQ. IV, 2, 15.
tepidum. Ep. 92, 21.
terebrans fulmen. NQ. II, 40, 1. 52, 2.
Terentia. Dial. I, 3, 11.
(Terentius, Heaut. I, 1, 54) citatur non nominativum. Ep. 95, 53.
terga vertere. Ep. 22, 8.
terra stet an vertatur. NQ. VII, 2, 3. eius natura. NQ. II, 1, 4. 5, 1. II, 2. evaporatione. NQ. I, 1, 7. II, 10, 2. 3. 12, 4. 5. 30, 3. 57, 3. IV, c. 8. V, 4, 1. 5, 1. 12, 1. terra est mutabilis in humorem. NQ. III, 9, 3. 10, 1—5. 15, 6. 26, 1. 29, 4. 6. intra terram aquae dulces et stagnantes. NQ. III, c. 8. 19, 4. V, 14, 2. recessus cavi, in quibus spiritus frigescent in aquam convertitur. NQ. III. 9, 1. 2. 16, 4. 5. ibidem venti oritur. NQ. V, 14, 1—4. terram non trans verberat ignis coelestis. VI, 1, 6. 2, 6. Terrae motus non sine ratione. Dial. I, 1, 3. spiritu fiunt. NQ. II, 1, 2. 3. hoc probatur aliis opinionibus refutatis. NQ. VI, c. 4—26, 5. eorum genera. NQ. VI, 21, 2. turbant itinera aquarum, nova aperiant. NQ. II, 11, 1. 2. eorum varii effectus. VI, 1, 1—3. 4, 1. 27, 1—31, 3. cur per plures dies interdum non desinant. VI, 31, 1. 2. raro tota oppida evertunt. Ep. 91, 1. ingens terrae motus in Campania, et adversus timorem solatia. NQ. VI, c. 1—4. — Terram legere. Ep. 19, 9. terram subigere mos fuit priscis. Ep. 86, 5. 95, 18. rimari. Ep. 110, 9.
terriculae. Rem. 1, 3.
tessellae, quibus solum in balneo stratum. NQ. VI, 31, 3.
tesserae. Dial. XI, 17, 4. Lud. 14, 4. 15, 1, v. 2.
testa fervens et cinis calidus primo panem percoxit. Ep. 90, 23. perlucens speculariorum. ib. §. 25. quidam fontes testas expellunt. NQ. III, 26, 7. testas excerpere. Ep. 95, 27.
testamentum. B. IV, 20, 3. magna cura ordinari solet. B. IV, 11, 4—6. 22, 1. 2. testamenti tabulis anulum imprimere. Ep. 8, 6. testamentorum captandorum artem professi. B. VI, 38, 4. mutabunt testamenta destituti senes. Ep. 19, 4.
testis. Dial. IV, 29, 3. B. III, 15, 2. VI, 8, 2. testes secundae notae. NQ. IV, 3, 1.
testudo supina. Ep. 121, 8. scrupulosa distinctione elaborata. B. VII, 9, 2.
Tethys. Dial. I, 5, 10. (ex Ovid.)
tetricus. Ep. 36, 3.
Teutoni. Ep. 94, 66. iis pro virtute irae erat. Dial. III, 11, 2.
texere aurum. Ep. 90, 45.
textorium officinae. Ep. 90, 19.
textorium. Ep. 113, 25.
textrini ars. Ep. 90, 20.

- Thales Milesius. NQ. III, 13, 1. 14, 1. IV, 2, 22. VI, 6, 1.
 Thalia. B. I, 3, 6. 10.
 Thasius lapis, quondam rarum in aliquo spectaculo templo, piscinas circumdat. Ep. 86, 6.
 theatrum. Dial. VI, 11, 2. 22, 4. VII, c. 28. IX, 12, 2. Cl. 1, 6, 1. B. VII, 12, 4. Ep. 7, 11. 52, 12. 74, 7. 76, 2. 4. 84, 10. 108, 6. 8.
 Thebae. Dial. VII, 25, 4. NQ. VI, 25, 4.
 Themisonis secta. Ep. 95, 9.
 Themiste philosopha. Fr. 23.
 Theodorus philosophus. Dial. IX, 14, 3.
 Theodotus. Dial. IV, 2, 3.
 Theophrastus. Dial. III, 12, 3. 14, 1. X, 14, 5. NQ. III, 11, 2—5. 16, 5. 25, 4. 7. 26, 1. IV, 2, 16. VI, 13, 1. VII, 28, 3. Ep. 3, 2. eius aureolus liber de nuptiis. Fr. 46.
 Therasia insula. NQ. VI, 21, 1.
 There insula. NQ. VI, 21, 1.
 thermæ. Dial. IX, 9, 7. thermarum fundamenta in mari iacere. Ep. 122, 8.
 Thermopylae. B. VI, 31, 6. Ep. 82, 20.
 Thersites. Dial. V, 23, 3.
 thesaurus. Dial. VII, 24, 2. B. I, 15, 6.
 Thessalia. NQ. III, 25, 2. VI, 25, 2.
 Thracia. B. V, 6, 1. NQ. VI, 23, 3. Ep. 83, 14. Thraciae iuga. NQ. IV, 2, 19.
 Thraces. NQ. I, prol. 8.
 Thraessa. Dial. II, 18, 5.
 thrascias ventus. NQ. V, 16, 6.
 Threx cum Threxe compositus. NQ. IV, præf. 8.
 Thucydides citatur. NQ. VI, 24, 6. 26, 3.
 tiara. B. VI, 31, 12.
 Tiberinus. Fr. 33.
 Tiberis. Dial. X, 13, 4. XII, 7, 6. Lud. 13, 1. Ep. 83, 5. Fr. 80.
 Tiberius Caesar. Dial. I, 4, 4. VI, 4, 2. 13, 3. XI, 15, 5. Lud. 1, 2. B. II, 7, 2. 3. 8, 1. V, 25, 2. NQ. I, 15, 5. Ep. 83, 14. 95, 42. 122, 11. 108, 22. Attici progenies. Ep. 21, 4. eius prima tempora laudata. Cl. I, 1, 6. sub eo accusandi rabies. B. III, 26, 1. eius dictum. Ep. 122, 10.
 tibia. NQ. V, 12, 1. Ep. 56, 4. 84, 9. 10. 90, 26.
 tibicen. Dial. VI, 13, 1. Lud. 12, 1. Phrygius. Ep. 108, 7.
 Tibulli versus (l. 7. 26) citatur tanquam Ovidii. NQ. IV, 2, 2.
 Tiburtinum. B. IV, 12, 3. Tiburtinus calix. Ep. 119, 3.
 tignum. NQ. II, 52, 1. III, 25, 6. Ep. 120, 7.
 tigris osculatur suos custos. Ep. 85, 41.
 tigris feritatem numquam exuunt. Ep. 85, 8.
 Tigris. NQ. III, 26, 4. VI, 8, 2. Ep. 104, 15.
 Tillius Cimber. Dial. V, 30, 5. Ep. 83, 12.
 Timagenes historicarum scriptor. Dial. V, 23, 4—8. felicitati Romae inimicus. Ep. 91, 13.
 timeri non est quare quisquam sapiens concupiscat. Dial. IV, 11, 4. timeri molestum est tam domi quam foris. Ep. 105, 4. periculosius est quam despici. Dial. IV, 11, 1. multis timendi attulit causas timeri posse. Ep. 14, 10. timendorum tria genera: inopia, morbi, vis potentioris. Ep. 14, 3 sqq. timere et sperare coniuncta sunt. Ep. 5, 7. nulla causa vitæ est, nullus miseriarum modus, si timeatur quantum potest. Ep. 13, 12. non est quod quicquam timendum putes. Ep. 110, 5.
 timidus differt a timente. Dial. III, 4, 1. præ cauto accipitur. Ep. 45, 7. dupliciter dicitur. B. IV, 27, 1. nemo tam timidus est, ut malit semper pendere quam semel cadere. Ep. 22, 3. timidus in foro, fortis in bello. Ep. 120, 9.
 Timoneae coenae. Ep. 18, 7.
 timor odium parit. Dial. IV, c. 11. temperatus cohibet animos, adsius et acer omnia experiri suadet. Cl. I, 12, 4. 5. numquam fidele consilium daturus. B. VII, 26, 5. in aequo est dolor amissae rei et timor amittendae. Ep. 98, 6. timoris sui naturam nosse nemo ausus est. Ep. 110, 5. timores. Rem. 1, 2.
 tinnitus aeris. Dial. V, 33, 3.
 tiro. Dial. XII, 3, 1. B. III, 33, 1. Ep. 107, 4.
 tirunculi vehementes habent impetus primos ad optima quaecumque, si quis exhortetur illos. Ep. 108, 23.
 Tithonus. Lud. 4, 1. v. 14.
 titillare. Ep. 113, 21. ipsum moerorem. Ep. 99, 27.
 titillatio corporis. Ep. 92, 6.
 titubatur lingua. Ep. 114, 22.
 titubatio pedum. Ep. 95, 16.
 titulus. Dial. IX, 2, 5. NQ. I, 17, 9. Ep. 21, 4. Fr. 98. tituli voluminum. Dial. IX, 9, 6. titulum impingere servo. Ep. 47, 9. titulus Dossegni monumento inscriptus. Ep. 89, 7. titulus rusticior: o virum bonum. Ep. 88, 38.
 toga. Dial. VI, 9, 2. Cl. I, 12, 2. Ep. 5, 3. perlucens. Ep. 114, 21. erepta Catoni. Dial. II, 1, 3. 2, 3. togam adducere. NQ. VII, 30, 1. exuere. Ep. 18, 2. contere. Ep. 4, 11. virilem sumere. Ep. 4, 2. togis distare, non iudiciis. Ep. 114, 12.
 togati. Dial. II, 13, 2. IV, 2, 6. VII, 24, 3. Lud. 3, 3. Ep. 73, 6. 121, 10. inter togatos latrocinia. Dial. II, 9, 2. IV, 8, 2. togata civitas. B. III, 26, 1. togatae

- (fabulae). Ep. 89, 7. habent aliquid se-
veritatis et sunt inter comoedias ac tra-
goedias mediae. Ep. 8, 8.
tolerantia fortis incommodorum an sit
optabilis. Ep. 67, 5.
tolutarii. Ep. 87, 10.
tomentum Circense per sarturas veteris
lintei effluens. Dial. VII, 25, 2.
tonat aliquando sereno coelo. NQ. I, 1,
15. Jupiter tonans. B. IV, 7, 1.
tondere filium in luctu ac rebus adversis
moris est. B. V, 6, 3. tondere labra
pressius. Ep. 114, 21.
tonitru. NQ. II, 1, 2. 3. c. 12 sqq. c. 28
—30. 54, 1. 3. 55, 3. eius genera. NQ.
II, c. 27. tonitrua. NQ. II, 56, 1.
tonsiles silvae. NQ. I, 3, prol. 7.
tonsor. Dial. X, 12, 3.
tonus ab antiquis dicebatur tonitru. NQ.
II, 56, 1.
το ον nullo modo latine exprimi potest.
Ep. 58, 7.
tormentum. NQ. II, 9, 2. c. 16. IV, 2, 16.
tormenta. Dial. II, 4, 1. III, 9, 1. V,
18, 3. VI, 3, 4. Cl. I, 13, 2. B. II, 5,
3. III, 33, 4. NQ. IV, praef. 17. Ep.
47, 4. 67, 5. Fr. 124.
torpor nervorum. Ep. 24, 16. mentis. B.
VII, 26, 4. animi marcentis. B. IV, 13,
1. ultraque res detestabilis est, et con-
tractio et torpor. Ep. 82, 3.
torquere corpus est contra naturam. Ep.
5, 4. torqueri in euleo et iacere in
convivio an paria sint. Ep. 71, 21. tor-
quere verba. Ep. 117, 5.
torrens rapidus. Dial. X, 9, 2. B. VI, 31,
7. NQ. VI, 7, 2. pluvia potest facere
torrentem, non amnem. NQ. III, 11, 6.
hiberni torrentes. NQ. III, c. 3. V, 12,
3. torrens aqua. Ep. 4, 5. unda. Dial.
VII, 14, 1. Ep. 40, 8. impetus. Ep. 23,
8. oratio. Ep. 100, 10. Rhodano, Rheno,
Danubio torrens et in canali suo cursus
est. NQ. III, 27, 8.
tortor. Ep. 14, 6. 51, 4. 66, 18. 21. 29.
76, 20. 78, 18. 82, 1. tori. Ep. 15, 2.
torus. Dial. IV, 25, 1. tori. Ep. 15, 2.
90, 4.
trabes curvatas calor explicat. Ep. 50, 6.
trabes, ignes coelestes. NQ. I, 1, 5.
15. 15, 4. VII, 4, 3—5. 5. 21, 1. Ep.
94, 56.
tractator. Ep. 66, 53.
tradere praecepta. Ep. 40, 3.
traducere libidinem. Ep. 100, 10.
traductio. Ep. 85, 1. Dial. III, 6, 4.
tragici. Dial. IX, 11, 8. Ep. 8, 8. tragi-
cus fit. Lud. 7, 1. tragicus citatur: (Eu-
ripides). Ep. 49, 12. (Naevius). Ep. 102,
16. tragici Graeci. Ep. 115. 14. aliquid
tragice grande. Ep. 100, 10.
tragoedia. Fr. 67.
trama. Ep. 90, 20.
tramites difficiles et ardui. Ep. 84, 13.
tranquillitas, εὐθυμία. Dial. IX, 2, 3
qui liber totus de ea est. illa tranqui-
llitas vera est, in quam bona mens ex-
plicatur. Ep. 56, 6. non multum ad
tranquillitatem locus confert: animus
est, qui sibi commendat omnia. Ep.
55, 8.
tranquillum mare dicitur, cum leviter mo-
vetur neque in unam partem inclinatur.
NQ. V, 1, 1.
pro transitu datur in pontibus quibusdam.
Dial. II, 14, 2.
translatio. B. IV, 12, 1. translationes ver-
borum. Ep. 59, 6. improbae. Ep. 108,
35. 114, 1. translatio audax et frequens.
Ep. 114, 10.
transmarinarum provinciarum fertillitas.
Ep. 17, 3.
Trasimenus. Dial. IV, 5, 4.
Traulus, S., eques Rom. quem Narcissus
duci iussit. Lud. 13, 4.
tremor terrae. NQ. VI, 21, 2.
trarii. Dial. IX, 4, 5.
tribunal, honoris insigne. B. I, 5, 6. Ep.
68, 2. 114, 6. consulum. Dial. VI, 22,
7. B. IV, 31, 5. magistratus in suppli-
cio. Dial. III, 16, 5. 18, 4. in iudicio.
Dial. V, 33, 1. IX, 4, 4. Lud. 14, 1.
apud inferos. Dial. VI, 19, 4. numma-
rium. B. I, 9, 4.
tribunatus. B. II, 27, 4.
tribunus plebis. Dial. XI, 14, 4. B. III,
37, 4. NQ. V, 18, 10. militum. Dial. II,
18, 3. IX, 4, 5. Cl. I, 16, 2. 3. Ep. 83, 12.
tribus persalutare. Ep. 27, 5. in tribus
describitur populus, in centurias exer-
citus. Ep. 89, 3. tribubus vocatis. Ep.
118, 3.
tributum. B. V, 16, 6. trium provincia-
rum centies sesterrium una coena con-
sumptum. Dial. XII, 10, 4. principale.
B. II, 8, 2. tributa vitae. Ep. 96, 2. vi-
vendi. Rem. 16, 10. mortalitatis sine
querela pendamus. Ep. 107, 6.
Tricho, eques Romanus. Cl. I, 15, 1.
tripudiare. Dial. IX, 17, 4. NQ. VII, 32, 3.
triremes. B. VII, 20, 3.
Tristionia. Lud. 11, 2.
tristis. Dial. IX, 7, 6. Ep. 36, 3. tristem
vocat Vergilius senectutem. Ep. 108, 29.
tristitiae an sit aliqua cognata voluptas.
Ep. 99, 25.
triticum. Ep. 124, 11.
triumphalis senex. Dial. I, 3, 6.
triumphare. Dial. VII, 25, 4. X, 13, 8.
B. V, 15, 5. Ep. 71, 22. Fr. 70. ex vi-
ctoria sua. Cl. I, 21, 3.
triumphus. Dial. VI, 3, 1. 13, 3. X, 13,

3. XI, 11, 4. 13, 2. 14, 5. Cl. I, 21, 2. B. II, 11, 1. V, 16, 4. Ep. 118, 4. Fr. 79.
- Triumphus, murmillio sub Tiberio. Dial. I, 4, 4.
- triumviralis potestas. Dial. XI, 16, 1. proscriptio. B. II, 11, 1.
- Troglodytae. NQ. IV, 2, 18.
- Trogus, M. Helvius. Lud. 13, 4.
- Troianum bellum. Dial. XII, 7, 6. Ep. 88, 40. Troiani. Ep. 27, 5.
- trossuli. Ep. 76, 2. 87, 9.
- truncus arboris. Ep. 86, 17. 18.
- tuba. Dial. IV, 2, 4. 6. V, 9, 2. NQ. II, 6, 5. Ep. 90, 26. 108, 10. tubae igneae. NQ. VII, 21, 1.
- tuber gladio dividere. B. II, 18, 8. foedum scapularum ac pectoris tuber. Ep. 101, 14. 11.
- Tabero paupertatem publice ostendere non dubitavit. Ep. 95, 72. 73. 98, 13. 104, 21. 120, 19.
- tubi parietibus impressi, per quos circumfunditur calor. Ep. 90, 25.
- tubicen graecus. Ep. 76, 4. tubicen praedicationi nominis nostri silentium faciens. Ep. 78, 16.
- tugurium. Dial. XII, 9, 3.
- Tullianus de fontibus sapientiam haurire. Fr. 61.
- Tullius. vid. Cicero. Marcellinus.
- Tullii Hostilii somnia. Fr. 33.
- tumor. B. VII, 26, 4. Ep. 94, 41. pigrum corpus invadit. Ep. 122, 4.
- tumultus pectoris. B. VII, 26, 4. tumultus rebus demendus est. Ep. 24, 2.
- tumulus. Dial. VI, 3, 2. tumuli et monumenta, quae viam disparia praetextunt. Ep. 91, 16. terreni in magnameducti altitudinem. Dial. XI, 18, 2.
- tunica. Dial. V, 12, 5. X, 12, 5. Ep. 63, 11. solutis tunicis Maecenas in urbe semper incessit. Ep. 114, 6. tunicae solutae Gratiarum. B. I, 3, 5. tunica alimentis ignium et inlita et texta saevitiae commentum. Ep. 14, 5.
- Turannius. Dial. X, 20, 3.
- turba. B. VI, 9, 1. praecipue vitanda. Ep. 7, 1. familiaris. Ep. 20, 7. pileata. Ep. 18, 3. cultior. Ep. 114, 12.
- turbo. Dial. VII, c. 28. NQ. II, 22, 2. V, c. 13. 18, 7. VII, 4, 1. 4. 5, 1. 2. 6, 3. 8, 1—4. 9, 2—10, 3. Ep. 94, 67. freti. Ep. 79, 1. subitus toto mari navem rapit. Ep. 109, 18.
- turpe nihil est, cuius placet pretium. Ep. 95, 33. honesta et turpia virtutis ac malitiae societas efficit. Ep. 31, 5.
- turris. Dial. XII, 9, 2. B. VI, 15, 8. turres in propugnaculum villae utrimque subrectae. Ep. 86, 4.
- turturillae. Ep. 96, 5.
- tus. B. IV, 25, 1. Ep. 67, 12.
- Tusculanum Ciceronis. Dial. X, 5, 2. B. IV, 12, 3.
- Tusci. Dial. XII, 7, 2. fulgurum scientia insignes. NQ. II, 32, 2.
- tussis. Dial. IV, 25, 3. Ep. 47, 3. 76, 13. 78, 6. vis continuatae tussis egerens viscerum partes. Ep. 78, 10.
- tutela matris. Dial. VI, 24, 1. tutelae suae fieri. Ep. 33, 10. tutela navis ebore caelata. Ep. 76, 13.
- tutores. Dial. VI, 24, 1.
- tutus aut tutior eris in philosophiae sacro. Ep. 103, 4. quae observanda sint, ut tutior vivas. Ep. 105.
- tympalum. Dial. VII, 13, 3. NQ. II, c. 29.
- Typhon. Fr. 12.
- tyrannica ira. B. I, 11, 2.
- tyrannicida. Dial. IV, 23, 1. B. VII, 15, 2.
- tyrannis. Ep. 104, 27.
- tyrannus. Dial. IV, 23, 1. 28, 8. V, 11, 4. VI, 19, 4. IX, 14, 3. Cl. I, 26, 1. B. I, 10, 4. II, 18, 6. 8. 19, 2. 21, 5. III, 19, 3. Ep. 70, 6. Fr. 34. quomodo distet a rege. Cl. I, 11, 4—12, 5. Ep. 114, 24. tyranni triginta Atheniensium. Dial. IX, 5, 1—3. XII, 13, 4. Ep. 28, 8. 104, 27 sq. tyrannorum ingenitis mors est remedium. B. VII, 20, 3. tyranni nemoris. Ep. 114, 5 (ex Maecenale).
- Tyrii. Dial. XII, 7, 2. purpura Tyria. NQ. I, 5, 12. [I, 13. 26, 5.]
- Tyros aliquando infamis ruinis. NQ. VI,

V.

- vacant omnes qui volunt. Ep. 106, 1.
- vacatio. Dial. V, 16, 4. X, 4, 2. 20, 3. rerum iudicandarum. Lud. 11, 5.
- vacca. Dial. VI, 7, 2.
- vade fortiter, vade feliciter. NQ. VI, 32, 6.
- Vadimonis lacus. NQ. III, 25, 8.
- vadimonium. Dial. V, 33, 3. X, 7, 2. B. IV, 39, 4. VI, 9, 2. Ep. 8, 6. 54, 3. ad vadimonia sua deos advocare. Fr. 36.
- vadosum mare. Dial. VIII, 27, 3.
- Vagellius (?) meus. ex eius inclito carmine versus. NQ. VI, 2, 9.
- vagina gladii gemmis distincta. Ep. 76, 14. 92, 13. vagina manente gladio fulmine liquescit. NQ. II, 31, 1.
- vagire. Dial. VII, 26, 4.
- Valens. vid. Vettius.
- valere est philosophari. Ep. 15, 1.
- Valeria, Messallarum soror, uxor Servii. Fr. 77.
- Valerius Asiaticus, consul. NQ. II, 26, 6. in primis amicis Caligulae, consularis, vir ferox. Dial. II, 18, 2.
- Valerius Corvinus Messalla. Dial. X, 13, 5. Messalla Corvinus tertius maritus Terentiae, quae Ciceronis fuerat. Fr. 61. citatur. Lud. 10, 2. Ep. 51, 1.

- Valgius citatur. Ep. 51, 1.
 valitudinarium. Dial. III, 16, 4. NQ. 1, prol. 5. Ep. 27, 1.
 valitudinarius. B. I, 11, 6.
 valitudo inconcussa. Ep. 66, 40. valitudine aut aetate fessi sunt iracundiores. Dial. V, 9, 4. quae valitudo praecipue curanda sit. Ep. 15, 2.
 vallum in unam noctem sua manu ducere, intra vallum manere. Ep. 51, 12. damnatus extra vallum productus. Dial. III, 18, 3.
 vapor pestilens e terra exhalatur. NQ. III, 21, 1. VI, 28, 1. 2.
 vaporarium. NQ. III, 24, 3.
 vapulare ferulis. Lud. 9, 3. 15, 2.
 Variana clades. Ep. 47, 10.
 Varius Geminius. Ep. 40, 9. Fr. 60.
 varices exsecandas praebens quidam librum legere perseveravit. Ep. 78, 18.
 Varro, doctissimus Romanorum, citatur. Dial. XII, 8, 1. Lud. 8, 1. vir diligens. NQ. V, 16, 3. 4.
 (Varro Atacinus) citatur non nominatim. Ep. 56, 6.
 Varus, eques Romanus, M. Vinicii comes, coenarum bonarum adsecutor, quas improbitate linguae merebatur. Ep. 122, 12 sq.
 vas obscenum. Ep. 77, 14. vasa fictilia. Ep. 95, 72. vasa colligere. Ep. 19, 1.
 vates maximus (Vergilius). Dial. X, 9, 2.
 Vatia. vid. *Servilius*.
 vaticinantium nusquam plura exempla quam ubi formido mentes religione mixta percussit. NQ. VI, 29, 3.
 Vatinus. Dial. I, 3, 14. II, 1, 3. 2, 1. 17, 3. in Vatinium Calvi oratio. Ep. 94, 25.
 Vatinii. Ep. 118, 4. 120, 19.
 udus et humidus. NQ. II, c. 23.
 vectabilis materia. NQ. III, 23, 9.
 vectatio commendatur. Dial. IX, 17, 8.
 vectigal ingens Capitolii. Dial. XII, 10, 9.
 vector. Ep. 73, 5. 85, 35.
 vectura. B. VI, 15, 6.
 Vedius Pollio. Dial. V, 40, 2. Cl. I, 18, 2. Fr. 8.
 vehiculum. Dial. VII, 23, 4. NQ. VI, 22, 1. Ep. 87, 2. 4. 104, 1. 122, 18. vehicula caelata. Ep. 87, 8. longus vehiculorum ordo. Ep. 90, 9. vehiculum domini cursu exaequare. Dial. V, 29, 1. vehiculo everti. Ep. 103, 1.
 velamentum oculis pontificis a funere arceat. Dial. VI, 15, 3.
 vellem quae velles. Ep. 67, 13. velle et cupere. Ep. 116, 1.
 vellere alas, crura. Ep. 56, 2. 114, 14. barbam. Ep. 114, 21.
 vellicare. Ep. 63, 1.
 velocitas ea demum placet, quae, ubi iussa est, vestigium sistit. Dial. IV, 35, 2. velocitas inrevocabilis et sine lege vadens vix oratori permittitur. Ep. 40, 8.
 velum adlevatur. Ep. 80, 1. velis munita coenatio. NQ. IV, 13, 7. veli summa pars maxime adinval cursum navis. Ep. 77, 2. velum scissum. Ep. 30, 3. vela fluitantia. Dial. VI, 6, 3. vela contrahere. Dial. IX, 4, 7. Ep. 19, 9. stringere. B. VI, 15, 6. vento eripere. Ep. 108, 37.
 venae. Dial. V, 15 extr. NQ. III, 15, 1. IV, 13, 11. VI, 14, 2. 18, 6. Ep. 70, 16. extrahuntur remedia causa. Dial. I, 3, 2. tumescunt in ira. Dial. IV, 35, 3. V, 4, 1. venas rumpere. IV, 36, 4. venae scissura. NQ. III, 15, 5. venae motae et incertae initium febris. Ep. 104, 1. potio venas occupans. Ep. 70, 12. inanibus venis vinum recipere. Ep. 122, 6. antiqui medici nesciebant vino fulcire venas cadentes. Ep. 95, 22. venam tangere. Ep. 22, 1. venae aquarum. NQ. III, 2, 1. c. 3. 7. 3. 15, 1. 6. 19, 4. terrarum. NQ. V, 15, 2. VI, 14, 2. metallorum. Ep. 23, 5. 90, 12. Fr. 97.
 venabulum. Dial. I, 2, 8.
 venales (servi). B. IV, 13, 3. Ep. 80, 9.
 venalis animae homo. B. IV, 37, 1.
 venari in mari. NQ. III, 17, 1.
 venatio. B. I, 12, 3.
 venator. Dial. III, 11, 2. V, 4, 3. quomodo catulos instituit. Cl. I, 16, 5.
 venatoria arma. B. I, 11, 6.
 venatu defatigati. Ep. 95, 18.
 vendere quae emeris gentium ius est. B. I, 9, 4.
 venditio quid sit. B. V, 10, 1.
 veneficium. B. III, 6, 2.
 veneficus. Dial. III, 16, 1. B. V, 13, 4. venefica. Ep. 9, 6.
 venenata animalia. Dial. III, 16, 5. eorum venenum fulmine consumitur. NQ. II, 31, 2. venenati sales. Dial. VII, 27, 2.
 venenum. Dial. IV, 11, 4. V, 33, 1. XII, 10, 9. 10. B. II, c. 24. V, 15, 4. NQ. VI, 28, 1. Ep. 81, 22. 119, 6. 120, 6. Fr. 52. aliquando profuit. Dial. III, 12, 6. B. II, 18, 8. carmina mortifero suffusa veneno. Epigr. V, 1. 14. venena magnorum artificum deprehendi nisi morte non possunt. NQ. III, 25, 1. venenis fontes violati. Dial. IV, 9, 3.
 veneriae. Ep. 95, 26.
 venia. Dial. VI, 4, 4. quid sit et quare a sapiente dari non debeat. Cl. H, c. 7.
 venter. Dial. VII, 14, 3. Ep. 114, 25. praecepta non audit. Ep. 71, 11. bene moratus magna pars libertatis est. Ep. 123, 3. ventres bene institutos et nihil aliud desiderantes quam impleri facile est pascere. Ep. 17, 4. ventrem circum-

- scribere. Ep. 108, 14. sine fastidio implendus est. Ep. 110, 12. non fames nobis ventris nostri magno constat sed ambitio. Ep. 60, 3. 71. 71. maiorem famem habere quam ventrem. Ep. 89, 22. quantum hominum unus venter exercet. Ep. 95, 24. 114, 26. artes ventri servientes. Dial. XII, 10, 5. venter exulceratus. Ep. 80, 4. distentus ac desuetus ventris officio. Ep. 47, 2. 95, 16. fraudatus. Ep. 80, 4. ventris sonus. NQ. V, 4, 2. Ep. 91, 19. ventrem exonerare. Ep. 82, 12.
- ventilare. Ep. 117, 25.
- ventus quid sit. NQ. III, 12, 4. V, c. 1. ventorum origo et natura. NQ. II, 12, 5. 20, 3. III, 12, 2. 4. lib. V. venti antelucani. NQ. V, c. 7. encolpiae. ib. c. 8. 9. etesiae. c. 10. 11. cenephae. c. 12. turbo, prester. c. 13, 1—3. e specu recessuque interiore terrarum editi. c. 14. quatuor in coeli partes divisi, vel duodecim. c. 16, 1—17, 4. quidam quorundam locorum proprii. c. 17, 5. ventorum statim flatus. B. IV, 28, 1. venti, qui a terra surgunt, vehementes sine pertinacia. Dial. III, 17, 4. ventorum signa. NQ. 1, 2, 5. 8. 9. 14, 6. venti segnes. Ep. 70, 3. ventus obsequens. Dial. VI, 5, 5. VII, 22, 3. suus. NQ. 1, prol. 12. Ep. 71, 3. secundus, adversus, dubius communisque. Ep. 95, 7. vento gestante pondera per magnum spatium ablata. NQ. II, 6, 3. ventorum utilitates. NQ. V, 18, 1—4.
- Venus. Dial. II, 18, 3. IV, 12, 4. X, 7, 1. Lud. 8, 2. B. I, 3, 9. Ep. 115, 14. Fr. 39. Veneris stella. NQ. VII, 12, 3. Genitricis Iudi. NQ. VII, 17, 2. venere fatigari. Ep. 74, 15.
- venustus. Dial. VII, 19, 3.
- ver aquosum est. NQ. V, 9, 1. malignum. Ep. 23, 1. 67, 1.
- verbera. Dial. VI, 20, 3. verberibus muta admonentur, in servis verborum castigatione utendum. Ep. 47, 19.
- verbum pro vocabulo ponere. Ep. 58, 7. publicum. Ep. 95, 1. verba publica. Ep. 59, 1. magna. Ep. 13, 4. 82, 7. dubia et parum explanata ebrui. Ep. 83, 21. solemnia (carmina pontificia). Dial. VI, 13, 1. simplicia amissa. Ep. 58, 3. prisca aut ficta. Ep. 108, 35. improbe structa, neglegenter abiecta. 114, 7. transversa. ib. §. 8. verba dare. Ep. 49, 6. 88, 8. verba exercere. Ep. 40, 6. 82, 8. in oblectationem audientium iactare. Ep. 104, 22. rebus permittre. Dial. IX, 1, 13. nimis anxius esse circa verba non debes. Ep. 115, 1. verborum cavillatio. Ep. 45, 5. provideri debet, ne res nos, non verba, decipiant. ib. magna nobis est verborum paupertas, imo egestas. Ep. 58, 1. plures sunt res quam verba. B. II, 34, 2. verborum translationes. Ep. 59, 6. verborum notae, quibus quamvis citata excipitur oratio. Ep. 90, 25. verba ex alieno seculo petere. Ep. 114, 13. 10. praetor aduentibus ades soris verba pronunciat. Dial. IX, 3, 4. quae fuerunt verba, sint opera. Ep. 108, 35. verba gestantes, pessimum genus hominum. Ep. 123, 8.
- verecundia. Dial. V, 6, 2. VI, 24, 2. XII, 19, 2. Ep. 40, 14. bonum in adulescente signum. Ep. II, 1. perversa recti verecundia. Ep. 87, 4. turpis. B. VII, 26, 3. eam quomodo artifices scenici imitentur. Ep. 11, 7.
- Vergilianum illud. Rem. 5, 1.
- Vergilius, vir disertissimus. Dial. VIII, 1, 4. maximus vates. Dial. X, 9, 2. Aetnam descripsit. Ep. 79, 5. in Georgicis non voluit agricolas docere sed legentes delectare. Ep. 86, 15. 16. Ennio aliquid subripuit. Ep. 108, 34. versus quosdam duros et enormes fecit, ut Enniano populo placeret. Fr. 113. duobus memoriam aeternam promisit et praestat. Ep. 21, 5. eum alio animo legit grammaticus, alio philosophus. Ep. 108, 24—29. eius carmina resolvit et in graecam linguam transtulit Polybius. Dial. XI, 8, 2. 11, 5. Vergilius citatur his locis:
- Ecl. I, v. 6—10. — B. IV, 6, 4. Ep. 73, 10. II.
- — v. 74. — Ep. 101, 4.
- II, 25. 26. — NQ. I, 17, 5. V, 1, 1.
- X, 4 sq. — NQ. III, 26, 6.
- Georg. I, 53—58. — Ep. 87, 20.
- — 125—128. — Ep. 90, 37.
- — 137. — NQ. VII, 25, 3.
- — 139 sq. — Dial. VII, 14, 3. Ep. 90, 11.
- — 144. — Ep. 90, 9.
- — 158. — B. VII, 5, 2.
- — 176 sq. — Ep. 124, 1.
- — 215 sq. — Ep. 86, 16.
- — 250 sq. — Ep. 122, 2.
- — 313. — NQ. IV, 4, 2.
- — 336 sq. — Ep. 88, 14.
- — 363 sq. — NQ. VII, 28, 1.
- — 367. — NQ. I, 14, 2. VII, 20, 1.
- — 380. — NQ. I, 6, 1.
- — 392. — NQ. VII, 28, 1.
- — 424—426. — Ep. 88, 16.
- II, 47 sq. — B. VII, 1, 1.
- — 58. — Ep. 86, 15.
- — 95 sq. — NQ. I, 11, 2.
- — 159 sq. — B. IV, 5, 3.
- III, 66 sq. — Dial. X, 9, 2. Ep. 108, 26.
- — 66—68. — Ep. 108, 24. 99

- Georg. III, 75—81. 83—85. — Ep. 95, 68
 — 146—150. — Ep. 58, 2.
 — 260 sq. — Ep. 108, 34.
 — 284. — Ep. 108, 24.
 — IV, 90. — Lud. 3, 2.
 — 132. — B. I, 7, 1.
 — 212. — Cl. I, 4, 2.
 — 212 sq. — Ep. 114, 23.
 Aen. I, 1. — Ep. 113, 25.
 — 53 sq. — NQ. VI, 18, 4.
 — 55 sq. — NQ. VI, 18, 2.
 — 85. — NQ. V, 16, 2.
 — 94—96. — Ep. 67, 8.
 — 203. — Ep. 78, 15.
 — 245 sq. — NQ. III, 1, 1.
 — 327 sq. 330. — Ep. 115, 5.
 — 342. — Ep. 89, 17.
 — 432 sq. — Ep. 84, 3.
 — II, 354. — NQ. VI, 2, 2.
 — 428. — Ep. 98, 4.
 — 494. — Ep. 37, 3.
 — 646. — Rem. 5, 1.
 — 724. — Lud. 1, 2.
 — 726—729. — Ep. 56, 12, 14.
 — III, 72. — Ep. 28, 1, 70, 2.
 — 77. — NQ. VI, 26, 3.
 — 282 sq. — Ep. 104, 10.
 — 414—419. — NQ. VI, 30, 1.
 — 418. — Dial. VI, 17, 2.
 — 426—428. — Ep. 92, 9.
 — 490. — Fr. 94, bis.
 — IV, 3 sq. — Ep. 102, 30.
 — 158 sq. — Ep. 64, 4.
 — 317 sq. — B. VII, 25, 2.
 — 373. — NQ. IV, praef. 19. B. VII, 25, 2.
 — 404. — NQ. I, prol. 9.
 — 653. — Dial. VII, 19, 1. B. V, 17, 5. Ep. 12, 9.
 — V, 162 sq. — B. VI, 7, 1.
 — 344. — Ep. 66, 2.
 — 363. — Ep. 92, 30.
 — 528. — NQ. I, 1, 5.
 — VI, 3. — Ep. 53, 3.
 — 78 sq. — Ep. 28, 3.
 — 95 sq. — Ep. 82, 18.
 — 103—105. — Ep. 76, 33.
 — 256. — NQ. VI, 13, 5.
 — 274 sq. — Ep. 107, 3.
 — 275. — Ep. 108, 29.
 — 277. — Ep. 104, 24. bis.
 — 278 sq. — Ep. 59, 3.
 — 376. — Ep. 77, 12.
 — 400 sq. — Ep. 82, 16.
 — 513 sq. — Ep. 59, 17.
 — 811. — Lud. 10, 2.
 — 902. — Ep. 53, 3.
 — VII, 277—279. — Ep. 87, 8.
 — 808—811. — Ep. 85, 4.
 — VIII, 297. — Ep. 82, 16.
 — 364 sq. — Ep. 18, 12. 31, 11.
 — 385 sq. — Ep. 49, 7.
 Aen. VIII, 525. — NQ. VI, 22, 4.
 — 702 sq. — Dial. IV, 33, 6.
 — 728. — NQ. VI, 17, 1.
 — IX, 20 sq. — NQ. VII, 20, 3.
 — 446—449. — Ep. 21, 5.
 — 485. — Ep. 92, 34.
 — 612. — Dial. VIII, 1, 4.
 — 641. — Ep. 48, 11. 73, 15.
 — 642. — Dial. VI, 15, 1.
 — X, 284. — Ep. 94, 28.
 — 472. — Dial. VI, 21, 5.
 — XI, 467. — Ep. 58, 4.
 — XII, 11. — B. VI, 41, 2.
 — 84. — B. VII, 23, 1.
 — 646. — Ep. 101, 13.
 — 708 sq. — Ep. 58, 3.
 Verginius cos. NQ. VI, 1, 2.
 verisimile et verum differunt. Ep. 118, 8.
 verisimilitudinem sequimur in omni
 ficio. B. IV, 33, 2. 3. 34, 1. 2.
 veritatem et virtutem idem esse dicebat
 Socrates. Ep. 71, 16. veritatis argu
 mentum est, aliquid omnibus videri.
 Ep. 117, 6. involuta veritas in alto la
 tet. B. VII, 1, 6. in fundo posita. NQ.
 VII, 32, 4. ipsa veritas supra nos est.
 Ep. 65, 10. veritatis una vis, una fa
 cies est. Ep. 102, 13. ad veritatem ut
 emergamus, duce opus est. Ep. 52, 2—
 7. veritas patet omnibus, sed nondum
 est occupata: multum ex illa etiam fu
 turis relictum est. Ep. 33, 11. cf. NQ.
 VII, 25, 7. pro veritate simpliciter agen
 dum, Ep. 49, 12. 82, 19. 83, 11. veritas
 unde primum retro abierit. Fr. 99.
 verminare. Dial. VII, 17, 4. NQ. II, 31, 2.
 verminatio. Ep. 78, 9. cerebri aestuantis
 verminationes. Ep. 95, 17.
 vermis. B. III, 31, 4. Ep. 76, 9. 87, 19.
 non nascitur in venenatis corporibus.
 NQ. II, 31, 2.
 vernaculi. B. VI, 11, 2.
 vernilitas. Ep. 95, 2.
 verniliter. B. II, 11, 3.
 vernula rudis. Dial. IX, 1, 7. vernularum
 licentia. Dial. I, 1, 6. II, 11, 3. vernu
 lae beneficiis obligati. Fr. 55.
 verrere. versa templa. Fr. 44.
 verruca. Dial. VII, 27, 4.
 Verrucosus. vid. *Fabius*.
 versura domi fit. B. V, 8, 3. versuram
 ab alio facere. Ep. 19, 10.
 versus scriptis nostris alios imprimere.
 B. VI, 6, 3. versus inserere salutaribus
 praeceptis utile est. Ep. 108, 9—11.
 versus poetarum incertorum citantur.
 Dial. IV, 15, 5. 35, 3. Lud. 9, 5. Ep.
 77, 2. 94, 28. poetae antiqui. Ep. 102,
 16. poetae incliti. NQ. III, praef. 3.
 poetae comici. B. II, 5, 2. Ep. 95, 1.
 tragici. Dial. XI, 11, 2. 3 (fortasse P
 Syri) B. I, 2, 1. Ep. 94, 28. 43. duo.

- Fr. 119. Ep. 108, 9. duo. ib. §. 11. duo. versus unus Ovidianis additus. NQ. III, 28, 2. Graecus versus (Euripidis). Cl. II, 2, 2.
- vertebrarum dolor. Ep. 78, 9.
- vertex, cui se fortuna submisit. Ep. 84, 13.
- verticosus, Sallustii vox. NQ. VII, 8, 2.
- vertigo. Dial. IV, 2, 1. NQ. VII, 10, 1. Ep. 83, 21. 95, 17.
- vervex marinus, contumeliae causa aliquis dictus. Dial. II, 17, 1.
- verum nulli nisi audituro dicendum est. Ep. 29, 1—3. verum ne dis quidem dicimus. Ep. 93, 2. aduesce et dicere verum et audire. Ep. 68, 6. omnia possidentibus deest ille, qui verum dicat. B. VI, 30, 3. quia verum singuli audire non vultis, publice audite. Ep. 89, 19. veri exploratio in arduo est. B. IV, 33, 2. verius vero nihil est. Ep. 66, 8. circa verum errare. NQ. VI, 5, 2. verum et verisimile differunt. Ep. 118, 8. veri tenor permanet, falsa non durant. Ep. 120, 19.
- vesica. NQ. II, 27, 3. 28, 2. Ep. 66, 47. 77, 16. 96, 3.
- Vestalis. B. I, 3, 7. virgines Vestales annis inter officia divisas cum didicerunt sacra facere, docent. Dial. VIII, 2, 2.
- vestiarium. Dial. IX, 8, 8. B. III, 21, 2.
- vestibulum. Dial. VI, 19, 1. XI, 4, 2. vestibula magno adgestu suspensa. Ep. 84, 12.
- vestigium suspensum ponere. Ep. 56, 7.
- vestimenta aestiva, hiberna. B. I, 12, 3. in vestimentis degere. Ep. 67, 1. et in vestimentis vir fortis adparet. Ep. 78, 21.
- vestis. Dial. IX, 9, 3. B. I, 12, 2. VII, 20, 2. candida obturbat oculos affectos. Dial. IV, 25, 1. atra. XI, 16, 5. picta. Ep. 90, 45. munda. Ep. 92, 12. ex arcu prolati. Dial. IX, 1, 5. mulierum indecora. XII, 16, 4. uxori, cui minus sit in dote quam in veste, non ducenda. Rem. 16, 7. nihil celatura. Ep. 90, 20. sericae vestes. Fr. 52. si vestes vocandae sunt. B. VII, 9, 5. vestes ultra finem hostium advectae. Ep. 110, 14. aliqua vestis sapienti ac probo viro magis convenit quam aliqua. Ep. 51, 2. vestem mutavimus, quod fieri nisi in tumultu et tristi tempore civitatis non solebat. Ep. 18, 2. commutant cum feminis vestem. Ep. 122, 7. vestis magistratus perversa in supplicio. Dial. III, 16, 5. scinditur in supplicio. ib. c. 19, 3. in ira. Dial. IV, 26, 2. in supplicio, ut panni in os farciuntur. Dial. V, 19, 4. avium plumae in usum vestis conseruntur. Ep. 90, 16.
- veterani. Dial. XII, 3, 1. B. III, 33, 1. V, 24, 1. Ep. 11, 3. 25, 2.
- veteraria et plena multorum saeculorum vindemiis horrea. Ep. 114, 26. NQ. IV, 13, 3.
- veternosus animus. Dial. III, 20, 3. veteranosissimum artificium. Ep. 82, 19.
- veternus animi. Ep. 115, 7.
- veteres praeceperunt optimam sequi vitam, non iucundissimam. Dial. VII, 8, 1. cum excusatione veteres audiendi sunt. opiniones veteres parum exactae et rudes. NQ. VI, 5, 2.
- Vettius, praetor Marsorum. B. III, 23, 5.
- Vettius Valens. Lud. 13, 4.
- vetustas omnia sternit. Dial. VI, 26, 6.
- vexilla subrecta. B. V, 15, 5. NQ. I, prol. 9. VI, 32, 7.
- via sacra. Lud. 12, 1. sacra via. Dial. VI, 14, 2. via tecta. Lud. 13, 1. latina via. Ep. 77, 18. Appia via. Lud. 1, 2. vicinalis via. B. V, 24, 3. viam monstrare erranti. B. IV, 29, 1. Ep. 95, 51. rerum viae breviores. Ep. 109, 5. viae mortis. Ep. 117, 23.
- viaticum. Dial. XII, 12, 4. B. IV, 37, 1. Ep. 17, 7. 26, 8. 77, 3. Rem. 3, 2. de mor. 18.
- viator. Dial. V, 43, 3. XI, 14, 4. Ep. 87, 5.
- Vica Pota. Lud. 9, 4.
- vicarii duo. Dial. IX, 8, 6.
- vicinalis via. B. V, 24, 3.
- victima. Dial. V, 16, 4. B. I, 6, 3. Fr. 120.
- victus. Dial. IX, 8, 8. 9, 2. adstrictior. Ep. 123, 13.
- vicus. Dial. XII, 9, 2. B. VI, 34, 4. NQ. V, c. 2. vici intremescentes. Ep. 90, 9.
- viduus caelibatus. B. I, 9, 4. viduae deae. Fr. 39.
- Vienna. Lud. 6, 1.
- vigilia indefatigabilis. Dial. IV, 12, 4. 5. turpis, cuius vigilia medio die incipit. Ep. 122, 1. vigiliis servare (in militia). Dial. IX, 3, 5.
- vigiliarium. Ep. 57, 6.
- vilicus. Dial. III, 21, 2. Ep. 12, 1. 89, 20. 123, 2.
- vilis sibi. Dial. IX, 11, 2. B. I, 9, 1.
- vilis suis. Cl. I, 3, 4. Ep. 121, 24.
- villa. Dial. V, 21, 5. Ep. 89, 21. villas imponere summis iugis montium videbatur magis militare. Ep. 51, 11. villa Servillii Vatiatae. Ep. 55, 2. 4. 6. 7.
- Villeius (?). NQ. IV, praef. 5.
- vineti (servi). Dial. X, 12, 2. B. VII, 10, 5.
- vincula. Dial. V, 3, 6. 32, 2. publica. III, 16, 2.
- vindemitor. Lud. 2, 1.
- vindicta. NQ. I, 16, 1. frequens nocet. Cl. I, 8, 6. 7.
- vineae. NQ. III, 7, 1. Ep. 104, 6. vineae vapulant. NQ. IV, 7, 2.
- Vinicius, M. Ep. 122, 12.
- Vinicius, P. Ep. 40, 9.

vinum. Dial. IV, 12, 4. 19, 5. 20, 2. V, 13, 5. 14, 2. 23, 2. 37, 1. VII, 17, 2. X, 7. 1. NQ. IV, 13, 3. Ep. 36, 3. 77, 16. 108, 16. 114, 22. 122, 3. vinum rigidum vi fulminis dolio fracto stat. NQ. II, 31, 1. 52, 2. vini vis exsistit in aceto. NQ. III, 21, 2. vinum fulmine gelatum cum ad priorem habitum rediit, potum aut exanimat aut dementes facit. ib. c. 53, 1. per vinum lapsus excusatur. Cl. II, 7, 2. vino ultra modum deditus, qui amphoram exsiccet et faecem quoque exsorbet. Ep. 58, 32. in vino non nimis veteri ipsa nos amaritudo delectat. Ep. 63, 5. vinum ferre. Ep. 36, 2. 83, 12. vini minister. Ep. 47, 7. vina tot consulum. Ep. 114, 26. cf. *oleum venae*.
vipera. Ep. 87, 26. 27.
vir. Dial. I, 2, 2. II, 15, 4. 18, 3. 19, 3. III, 12, 2. VII, 20, 2. IX, 5, 4. 11, 6. XI, 17, 2. non est viri timere sudorem. Ep. 31, 7. viri fortis descriptio. Ep. 95, 68 sqq. virorum bonorum cum dis amicitia et similitudo. Dial. I, 1, 5. iis incommoda accidere et pro ipsis est. ib. c. 3, 2—4, 16. et pro omnibus. ib. c. 6. quomodo vir bonus officia sua exsequatur. Dial. III, 12, 2. virorum bonorum raritas. Ep. 42, 1. 2. vir bonus secundae notae. ib. viri boni descriptio. Ep. 115, 3 sqq. vir bonus non potest non facere quod facit. B. VI, 21, 2. ei accidere non potest ut vincatur. B. V, 2, 4. viri boni omnes pares sunt, qua boni sunt. Ep. 66, 34. omnes candidatos bonos viros dicimus. Ep. 3, 1. aliquid ex viro magno vel tacente proficias. Ep. 94, 40. magnorum virorum non minus praesentia est utilis quam memoria. Ep. 102, 30. quidni ego magnorum virorum et imagines habeam incitamenta animi et natales celebrem? Ep. 64, 9.
virga ostiarii. Dial. II, 14, 2. virga servorum murmur compescitur. Ep. 47, 3. virga (fascies). Dial. IX, 1. 10. virgae (coelestes). NQ. I, c. 9—11, 1.
virgea in cratem texere. Ep. 90, 17.
Virgo (aqua frigidissima). Ep. 83, 5.
virgines nobilissimae (Vestales). Dial. I, 5, 3.
virgula vitrea, striata, torosa reddit arcus colorem, non imaginem solis. NQ. I, 7, 1. 3.
virgunculae libertinorum. NQ. I, 17, 9. (Virithus), Lusitanus latro. Epigr. IX, 11.
viridis obiit. Ep. 93, 4.
virilis sibi partes amputare. Fr. 34.
virilitas. NQ. VII, 31, 3.
virtus ipsa summum bonum est, non sum-

mi boni causa. B. IV, 2, 3. ideo unum ipsa bonum est, quia nullum sine illa est. Ep. 76, 16. 71, 32. virtute nihil praestantius, nihil pulchrius. Ep. 67, 16. 12. virtutes an animalia sint. Ep. 113. virtus dividitur in contemplationem veri et actionem. Ep. 94, 45. virtutis perfectae partes. Ep. 120, 11. virtus secundum naturam est. vitia inimica et infesta sunt. Ep. 50, 8. fundamenta semenque virtutum natura omnibus dedit. Ep. 108, 8. virtus in omnium animos lumen suum permittit. B. IV, 17, 4. in medio posita, neminem dignatur. Dial. XI, 17, 2. B. III, 18, 2. omni loco nascitur. Ep. 66, 3. discenda est. Ep. 123, 16. non incidet in te nec parvo labore cognoscitur. Ep. 76, 6. 90, 44. 46. difficilis inventu est. rectorem ducemque desiderat. NQ. III, 30, 8. vide, quam alte ascendere debeat virtus: scies illi non per secura vadendum esse. Dial. I, 5, 10. cf. VII, 20, 2. non, ut quibusdam visum est, arduum in virtutes et asperum iter est: plano adeuntur. Dial. IV, 13, 1. omnium virtutum tutela facilis est: vitia magno coluntur. ib. §. 2. virtutes discere est vitia dediscere. virtus non dediscitur. Ep. 50, 7. 8. virtus cum semel animum induravit, undique invulnerabilem praestat. Dial. XII, 13, 2. certam virtutem fortuna non mutat. B. III, 18, 2. Ep. 76, 19. virtus quae sit certissima. Dial. III, 11, 8. virtus ad beate vivendum sufficit. Dial. VII, c. 16. Ep. 92, 23. 83, 17 sqq. id ut probent, Stoiici utuntur captioso et vano argumentorum genere. Ep. 85. virtutis proprium est gaudere. Dial. IV, 6, 2. Ep. 27, 2—4. voluptate saepe caret, numquam indiget. Dial. VII, 6, 3—8, 1. 9, 1—15, 5. Ep. 92, 6—10. descriptio animi perfecti, qui virtus est et summum bonum. Ep. 66, 6—9. 120, 10. virtutum omnium par natura est. Ep. 66, 29. 113, 16. omnibus inter se amicitia est. Ep. 109, 10. non intenditur virtus, ergo ne beata quidem vita, quae ex virtute est. Ep. 92, 24. viri tui periculum non est, ne adnota oculis revilescat. Dial. IX, 17, 2. quavis obscura numquam latet. Dial. IX, 3, 6. 4, 7. Ep. 79, 17. virtutes faciunt humile tugurium omnibus templis conspectius. Dial. XII, 9, 3. virtuti etiam in lectulo locus est. Ep. 78, 21. Rem. 6, 1. lacessita multum sibi adiecit. Ep. 13, 3. acerrima est, quam ultima necessitas extundit. Cl. I, 12, 6. exerecendo usu sui valet. Ep. 109, 15. in otium sine actu proiecta imperfectum bonum

- est. Dial. VIII, 6, 2. natura gloriosa est et anteire priores cupit. B. III, 36, 1. nihil habet in se magnificum, si quicquam venale. B. IV, 1, 2. qui virtutem suam publicari vult, non virtuti laborat sed gloriae. Ep. 113, 32. virtutum dignum pretium nullum extra ipsas. Cl. I, 1, 1. Ep. 76, 22. 81, 19. 94, 11. nemo virtuti magis devotus est quam qui boni viri famam perdidit, ne conscientiam perderet. Ep. 81, 20. cf. 113, 32. virtus concordii animo decreta peragit. Ep. 82, 18. sensum hominis nulla exiit virtus. Ep. 85, 29. quasdam naturales adfectiones nulla effugere virtus potest. Ep. 57, 3—6. cf. II, 1—7. 71, 29. virtutum magnarum sacra memoria est. B. IV, 30, 1. de virtutibus quomodo sit praecipiendum. Ep. 95, 55 sqq. adeo gratiosa virtus est, ut insitum sit etiam malis probare meliora. B. IV, 17, 2.
- virus malum. B. I, 13, 3. NQ. V, 15, 4. in aqua virus. NQ. III, 20, 5.
- vis maior. B. IV, 39, 4. II, 18, 7. de vi teneri. B. V, 8, 4. vires corporis exercere. Ep. 124, 22. excolere. Ep. 122, 6.
- viscera beneficia fortunae. Ep. 8, 3.
- viscera. Dial. VI, 22, 3. VII, 27, 6. NQ. II, 32, 4. III, 1, 13. IV, 13, 5. Ep. 95, 21. 25. ardentia. Dial. XII, 11, 3. viscera molli iaculatione concutere. Ep. 78, 5. sua in sinu suo videre. Ep. 85, 29. intra viscera spes conceptas liberorum elidere. Dial. XII, 16, 3. viscera longa sterilitate praecclusa ad conceptum relaxavit aqua Nilotica. NQ. III, 25, 11. maternorum viscerum latens onus. Ep. 124, 8.
- visceratio. Ep. 19, 11. 73, 8.
- viscus. Dial. V, 16, 1.
- visus nostri imbecillitas. NQ. I, 2, 3. 3, 7. 9.
- vita nec bonum nec malum est: boni ac mali locus est. Ep. 99, 12. est supplicium. Dial. XI, 9, 6. tota flebilis. Dial. VI, 11, 1. XI, 4, 2. 3. tempestate iactatur. Ep. 108, 37. captae civitati similis. B. VII, 27, 1. obsidio. Ep. 113, 27. servitium. Dial. IX, 10, 3. si moriendi virtus abest, servitus est. Ep. 77, 15. est iter ad mortem. Dial. XI, 11, 2. Ep. 30, 10. cum exceptione mortis data. Ep. 30, 10. quisquis vitam suam contempsit, tuae dominus est. Ep. 4, 8. vita etiam superiori eripitur, numquam nisi inferiori datur. Cl. I, 5, 6. non omni pretio emenda est. Ep. 70, 7. nimis brevis est. Dial. VIII, 5, 7. Ep. 77, 20. 117, 32. bene disponenti satis longa. Dial. X, 1, 3. 4. 11, 2. 15, 5. bonum vitae non est positum in spatio sed in usu. Ep. 49, 10. 93, 2. 3. vitae et officium et argumentum actus est. Ep. 122, 3. vita, ubicunque desines, si bene desinis, tota est. Ep. 77, 4. pulchra res est consummare vitam ante mortem. Ep. 32, 3. ille demum liber est, qui vivit vita peracta. Ib. §. 5. etiam in longissima vita minimum est quod vivitur. Ep. 99, 11. 49, 3. Dial. X, 2, 2. exigit ut agam vitam, non ut praetervehar. Ep. 93, 7. maximum vitae vitium est, quod semper imperfecta est, quod aliquid ex illa differtur. Ep. 101, 8. molestum est semper vitam inchoare. Ep. 23, 9. 32, 2. de vitae generibus locum quidam in philosophia separaverunt. Ep. 89, 10. vitae tria genera, unum voluptati, alterum contemplationi, tertium actioni vacat. quae omnia ad idem perveniunt. Dial. VIII, c. 7. de parte non potest suadere, nisi qui summam prius totius vitae complexus est. Ep. 94, 1. unam semel ad quam vivas regulam prende et ad hanc omnem vitam tuam exaequa. Ep. 20, 3. Beata vita quid sit. Dial. VII, c. 3—6. una est. Ep. 85, 22. ad eam tritissima quaeque via maxime decipit. Dial. VII, 1, 2—2, 4. beata vita efficitur perfecta sapientia. Ep. 16, 1. 44, 6. 7. 72, 7. 92, 2. ad eam virtus per se sola satis est. Ep. 85, 17 sqq. — Omnium aliarum artium peccata artificibus pudori sunt: vitae peccata delectant. Ep. 97, 10. 11. non vitae sed scholae discimus. Ep. 106, 12. vita quorundam omnibus contraria. totam vitam in noctes transferunt. Ep. 122. vita ostentationi parata est non mediocris sollicitudinum materia. Dial. IX, 17, 1. vitae communis fastidium. Ep. 122, 18. vitae publicae servitus et miseriae sine termino. Ep. 19, 6. vita instruenda est exemplis illustribus. Ep. 83, 13. Unum est ex vitae officiis et mori. Ep. 77, 19. una est catena, quae nos adligatos tenet, amor vitae. Ep. 26, 10. vix tota vita sufficit, ut hoc unum discas, vitam continere. nemo illam bene rexit, nisi qui contempserat. Ep. 111, 5. sunt qui vim adferendam vitae suae negent. non vident se libertatis viam eludere. Ep. 70, 14. ingentis animi est aliena causa ad vitam reverti. Ep. 104, 4. cf. Ep. 78, 2. 98, 15, 16. — Talis hominibus oratio, qualis vita, Graecorum proverbium. Ep. 114, 1.
- vitalis calor sanguine continetur. B. IV,

- 6, 3. vitalia. B. III, 19, 2. IV, 24, 1. vitalia emuntur. Ep. 99, 22.
 vitiligo. NQ. III, 25, 11.
 vitis laudatur, si fructu palmites onerat. Ep. 41, 7. 76, 8. annosa ex arbusto suo transferri potest. Ep. 86, 20. non quaelibet insitionem vitis patitur. Ep. 112, 2.
 vitium facere. NQ. VI, 1, 12. omnia vitia contra naturam pugnant. Ep. 122, 5. nullum intra se manet. Ep. 95, 33. nullum est sine patrocínio. nulli non initium verecundum est et exorabile. Ep. 116, 2. iniquus est, qui commune vitium singulis obiecit. Dial. V, 26, 3. omnia in omnibus vitia sunt, sed non omnia in singulis exstant. B. IV, 27, 3. non nascuntur nobiscum: supervenerunt, ingesta sunt. Ep. 94, 55. 56. etiam sine magistro discuntur. NQ. III, 30, 8. Ep. 97, 10. magna nos vitiorum nostrorum oblivio sequitur. Ep. 53, 5. argumentum in melius translati animi, quod vitia sua, quae adhuc ignorabat, videt. Ep. 6, 1. vitia nostra malumus excusare quam excutere. Ep. 116, 8. homines vitia sua et amant simul et oderunt. Ep. 112, 4. vitia hominum sunt, non temporum. Ep. 97, 1. *cf. tempus*. paulum ultra aut citra mota. B. I, 9, 3—10, 1. adhuc in processu sunt. NQ. VII, 31, 1. hoc age, ut intelligas tua vitia esse, quae putas rerum. Ep. 50, 1. vitia urgentia undique. Dial. X, 2, 3. in tanto contubernio vitiorum, quibus laboramus, necesse est adsidua rixa sit. NQ. IV, praef. 2. si vis vitii exui, longe a vitiorum exemplis recedendum est. Ep. 104, 21. vitia mercede sollicitant. Ep. 69, 5. primo adulescentiae fervore indomita. Ep. 68, 13. dum surgunt, opprimenda. Dial. VI, 1, 7. ubi quae fuerant vitia, mores sunt, desinit esse remedium locus. Ep. 39, 6. succumbunt virtutibus, si illa non cito odisse properaveris. B. V, 1, 5. vitia vulgi ridicula nobis potius quam invisa esse debent. Dial. IX, 15, 2. virtutes imitantia impressis signis secernenda. Cl. I, 3, 1. Ep. 45, 7. 120, 8. 9. otii vitia negotio discutuntur. Ep. 56, 9. vitia non desinent, si intermittent. Ep. 29, 8. moriantur ante te vitia. Ep. 27, 2. nulla sapientia naturalia corporis aut animi vitia ponuntur. Ep. 11, 1. nulli vitium est nisi cui virtus potest esse. Ep. 124, 19.
 vitrearius, qui spiritu vitrum in habitus plurimos format. Ep. 90, 31.
 vitreum fractum iram movet. Dial. III, 12, 4. vitreae ollae, in quibus muli expi-
 rantes observantur. NQ. III, 17, 2. 18, 4.
 vitrum. NQ. I, 3, 9. 6, 5. 6. 7, 1. vitro absconditur camera. Ep. 86, 6
 vitulus. B. III, 27, 1.
 vivarium. Cl. I, 18, 2. NQ. III, 18, 4. Ep. 90, 7.
 vivere et arbores dicuntur. Ep. 93, 3. non est bonum vivere sed bene vivere. B. III, 31, 4. Ep. 17, 5. 70, 4. 101, 15. ad bene vivendum minima portio est vivere. B. III, 30, 4. maius periculum est male vivendi quam cito moriendi. Ep. 58, 34. non est res magna vivere sed honeste mori. Ep. 77, 6. hoc quod vivimus, proximum nihilo est. Ep. 99, 31. vivimus inter peritura. Ep. 91, 12. omnibus potest contingere, ut bene vivant, ut diu, nulli. Ep. 22, 17. bene vivere omni loco positum est. Ep. 28, 5. id agendum est, ut satis vixerimus. Ep. 23, 10. 61, 4. vivere mortuum miserius est quam esse mortuum. Dial. IX, 5, 5. nullius rei difficilior scientia quam vivendi. Dial. X, 7, 3. praecipientes disputare nos docent, non vivere. Ep. 108, 23. non est delicata res vivere. Ep. 107, 2. vivere militare est. Ep. 96, 5. vivit is, qui multis usui est, vivit is, qui se utitur. Ep. 60, 4. alteri vivas oportet, si vis tibi vivere. Ep. 48, 2. inter causas malorum nostrorum est, quod vivimus ad exempla. Ep. 123, 6. necesse est multum in vita nostra casus possit, quia vivimus casu. Ep. 71, 3. male vivunt, qui semper vivere incipiunt. Ep. 23, 9. quidam tunc incipiunt, cum desinendum est. quidam ante vivere desierunt quam inciperent. ib. §. 11. propositum nostrum est secundum naturam vivere. Ep. 5, 4. idem est beate vivere et secundum naturam. hoc quid sit. Dial. VII, 8, 2—6. vivere aliter quam loqui. Dial. VII, c. 17—25. sic vivere tamquam sub alicuius boni viri ac semper praesentis oculis. Ep. 23, 5—7. 11, 8—10. tunc felicem esse te iudica, cum poteris vivere in publico. Ep. 43, 3. malum est in necessitate vivere. sed in necessitate vivere necessitas nulla est. Ep. 12, 10. quos magna felicitas gravat, exclamant interdum: mihi vivere non licet. Dial. X, 7, 6. nihil minus est hominis occupati quam vivere. ib. §. 3. cotidie sobrius prodis: non est istud vivere, sed alienae vitae interesse. esse, bibere, frui patrimonio, hoc est vivere. voces fugiendae. Ep. 123, 10. Scipio nescit vivere. Ep. 86, 11.
 viva aqua. NQ. III, 7, 3. calx. NQ. III,

24. 4. vox. Ep. 6, 5. 33, 9. voluptas. Ep. 35, 3.
- ulcus. Dial. V, 9. 5. IX, 2, 11. X, 4, 6. NQ. III, 1, 3. Ep. 98, 15. malum. Dial. IV, 11, 2. VI, 1, 8. IX, 2, 12. ulcera interna. Ep. 95, 17. papulas observatis alienas obsiti plurimis ulceribus. Dial. VII, 27, 4.
- ulcusculum. Ep. 72, 5.
- Ulixes. Dial. X, 13, 2. Ep. 27, 5. 31, 2. 56, 15. 66, 26. 88, 7. 8. 123, 12. nau-siator erat. Ep. 53, 4. a Stoicis inter sapientes numeratus. Dial. II, 2, 1.
- ulmus. Ep. 86, 20.
- ultimi conditio optima (inter scriptores eandem materiam tractantes). Ep. 79, 6.
- ultio. Dial. IV, 32, 3. V, 3, 3. 4, 4. 5, 8. 27, 1. Cl. I, 21, 1. 2.
- ululare. Dial. VII, 46, 8.
- umbrae malorum. Ep. 99, 3.
- unctio. Ep. 53, 5. plebeia. Ep. 56, 1.
- unctor. Ep. 123, 4. Fr. 36. [92, 35.]
- uncus. Dial. V, 3, 6. Ep. 14, 5. 82, 3.
- unguentaria taberna. Ep. 108, 4.
- unguentarii. Ep. 88, 18. a Lacedaemoniis urbe expulsi. NQ. IV, 13, 9.
- unguentati. Fr. 114.
- unguentum. Dial. IV, 33, 4. 5. VII, 7, 3. B. VII, 25, 1. Ep. 122, 3. Scipio lava-batur ut sudorem ablueret, non ut un-guentum. Ep. 86, 11. unguentum bis die terque renovatur. ib. §. 13. un-guenti est teter post fulmen odor. NQ. II, 53, 2. unguento Seneca abstinebat. Ep. 108, 16.
- unguiculi dolor. NQ. VI, 2, 5.
- ungula durata. Ep. 51, 10.
- unicum dixerunt Messalla et Valgius Aet-nam montem. Ep. 51, 1.
- uniones non singuli singulis auribus com-parati: iunguntur inter se et insuper alii binis superponuntur. B. VII, 9, 4.
- unita corpora. NQ. II, 2, 4.
- unitas. NQ. II, c. 2, 4, 2. 6, 2. 6. infor-mis. NQ. III, 30, 1.
- universum. NQ. II, 4, 2. 5, 1. 2. omnis de universo quaestio in coelestia, sub-limia, terrena dividitur. NQ. II, c. 1. universi formator sive deus sive in-corporalis ratio sive divinus spiritus per omnia diffusus, sive fatum. Dial. XII, 8, 3.
- unum. NQ. II, 2, 4. unum hominem agit nemo praeter sapientem. Ep. 120, 22. nemo nostrum unum esse se cogitat. Ep. 114, 26.
- vocabulum et verbum. Ep. 58, 7.
- vocaliora sunt vacua quam plena, intenta quam remissa. NQ. II, c. 29.
- vociferari. Ep. 14, 3.
- vociferatio. Ep. 15, 7.
- volaticus. Ep. 42, 5.
- Volcanus. Lud. II, 1. Fr. 39.
- Volesus, Asiae proconsul. Dial. IV, 5, 5.
- volgares artes. Ep. 88, 21.
- volgus, veritatis pessimus interpret. Dial. VII, 2, 2. eius honores et iniuriarum in promiscuo habendae. Dial. II, 19, 1.
- Ep. 29, 10—12. ei dissimiles esse de-bemus, sed intus, non fronte. Ep. 5. 2. 6. quomodo ab eo tuti esse possi-mus. Ep. 14, 9.
- volnus. Dial. VI, 1, 8.
- volturnus. NQ. V, 16, 4.
- vultur. Ep. 108, 21. 95, 43.
- voltus habitusque insanum demonstrat. Ep. 52, 12. voltus compositus ac pro-bus est inter bona tertia Stoicorum. Ep. 66, 5. natura voltus nostros erexit ad coelum. Ep. 94, 56. voltu, quo pla-cet virtus, eo fraus adumbratur. Fr. 96. voltum adducere. B. VI, 4, 6. Ep. 57, 4. submittere. NQ. VII, 30, 1. vol-tus teus loquitur. B. VI, 12, 1.
- volumina. Dial. IX, 9, 6.
- voluntas. B. VI, 10, 2. voluntas est, quae apud nos ponit officium. B. VI, 11, 3. in beneficio iucundissima est tribuen-tis voluntas. B. II, 1, 2. mutatio vol-untatis indicat animum natum. Ep. 35, 4. recta voluntas. B. I, 6, 3. Ep. 95, 57. 115, 5.
- voluptaria secta. Dial. VIII, 7, 3. munus danti voluptarium. B. III, 33, 4.
- voluptas segreganda est a virtute. Dial. VII, 6, 3—8, 1. 9, 1—15, 5. B. IV, 2, 4. VII, 2, 2. 3. 4. Ep. 92, 6—10. 104, 34. voluptatis significatio Stoica et pu-blica. Ep. 59, 1—4. voluptatem cur na-tura comparaverit. Ep. 116, 3. humilis res est et pusilla. Ep. 123, 16. volupta-tes ubi modum transcenderunt, poenae sunt. Ep. 83, 27. improbarum volupta-tum etiam post ipsas poenitentia est. Ep. 27, 2. quid est turpius, quam cap-tare in ipso luctu voluptatem. Ep. 99, 26. vera voluptas. Ep. 122, 6. est vo-luptatum contemptio. Dial. VII, 4, 2. duo genera voluptatum, corporales et animi. Ep. 78, 22. his necesse est vi-deri omnem vitam brevem, qui illam voluptatibus vanis et ideo infinitis me-tiuntur. Ep. 78, 27. voluptati indulgere initium omnium malorum est. Ep. 110, 10. voluptas tenuis ac perfusoria. Ep. 23, 5. voluptates trepidae. Dial. X, 17, 1—3.
- volutatio. Ep. 48, 8. 101, 9. in mari. Dia.. X, 2, 3. spiritus in nube. NQ. II, 54, 3. rerum humanarum. Ep. 99, 9.
- vomere. Dial. XII, 10, 3. B. VII, 9, 3. Ep. 95, 28.

- vomica.** Ep. 68, 8.
vomitans. Ep. 53, 24. 108, 37. populus. Ep. 18, 4.
vomitores ieiunii. Ep. 88, 19. cf. 122, 6.
vomitus. Dial. I, 3, 13. Ep. 68, 7. 95, 21.
Vopiscus consul. NQ. VII, 28, 3.
vortex. NQ. V, 13, 1. 2. Ep. 79, 1.
votum. Dial. VI, 13, 3. X, 11, 1. XI, 4, 2. B. II, 1. 4. 14, 5. III, 11, 1. V, 25, 4. VI, c. 26—30. 38. 39. Ep. 10, 4. 5. 31, 2. 5. 32, 4. 60, 1. 67, 3. 7. 11. 72, 7. 73, 5. 94, 53. 115, 17. vota publica. Cl. I, 1, 7. B. IV, 4, 2. vota sub eustode nuncupare. Cl. I, 17, 7. votum impium in quibusdam civitatibus sceleris vicem tenuit. B. VI, 38, 1. vota proficiunt salva vi fatorum. NQ. II, c. 37. 38. pro ipsis quae succedere votis vota facienda sunt. Dial. X, 17, 4. votis obstrepere. Ep. 121, 4.
vox animalium. Dial. III, 3, 7. vocis natura. NQ. II, 6, 3. 9, 1. 4. c. 29. vocum varietates. B. IV, 6, 5. vox stridula. Ep. 56, 2. acuta, gravis, media. Ep. 84, 9. 88, 9. genera vocum, quae in odium possunt aures adducere. Ep. 56, 1. vox magis avocare videtur quam crepitus. ib. §. 4. vocis intentio ad exercendum corpus. Ep. 15, 7. 8. vocem exercere. Ep. 122, 15. quibusdam vox sua in balneo placet. Ep. 56, 2. vocem in dicendis canticis inflexu modulationis inertissimae torquere. Dial. X, 12, 4. viva vox. Ep. 6, 5. 33, 9. publica. Cl. II, 1, 3. Ep. 116, 7. nulla ad aures nostras vox impune perferitur: nocent qui optant, nocent qui execrantur. Ep. 94, 53. eleganter Demetrius noster solet dicere, eodem loco sibi esse voces imperitorum, quo ventre redditos crepitus. Ep. 91, 19. voces multae magnae sed detestabiles. Cl. II, 2, 2. magnificae et animosae. Ep. 108, 35.
urbanitas temeraria in ore hominum est. Dial. V, 23, 4. urbanitatem quidam continere nesciunt. Dial. IX, 6, 3. delectat nos mancipiorum nostrorum urbanitas in dominos contumeliosa. Dial. II, 11, 3.
urbs (Roma). Dial. IX, 2, 13. in ea turba per latissima itinera sine intermissione defluens eliditur. Cl. I, 6, 1. in eam nullum non hominum genus concurrit. Dial. XII, 6, 2. 3. qui priscos mores urbis tradiderunt. Ep. 80, 12. urbium licentia aliquando disciplina metuque, numquam sponte considet. Ep. 97, 8. captarum forma. Cl. I, 26, 2. B. VII, 27, 1. 2. urbibus vetustis aratum in-
- ducere. Cl. I, 26, 4. antiquarum urbium flamma. NQ. V, 18, 7. urbes nobilissimae sine vestigio deletae. NQ. VI, 1, 7. Ep. 71, 15. 74, 19. Callisthenes ait urbes eo tutiores esse a terrae motu, quo propius ad mare accesserunt. falso. NQ. VI, 26, 4.
urceolus fictilis. Fr. 50.
uri, vinciri ferroque necari, turpissimi auctoramenti verba. Ep. 37, 1. fulmen, quod urit. NQ. II, 40, 1. 3—6.
urina. Ep. 92, 25
ursi. Cl. I, 26, 3. B. II, 29, 1. mansueti. Dial. IV, 31, 6. mappa proritantur. Dial. V, 30, 1. ursi et tauri pugna in arena spectatur. Dial. V, 43, 2. item hominum cum-ursis. Ep. 7, 4.
usura. Dial. V, 33, 3. B. VII, 4, 8. 10, 3. longe processerunt mala valitudinis. has usuras pendimus voluptatum ultra modum fasque concupitarum. Ep. 95, 23.
vas fructus. Dial. VI, 10, 2. Ep. 14, 17. rem nobis eripit casus, usum fructumque apud nos relinquit. Ep. 98, 11. usus sui. Ep. 109, 15. 113, 31. 121, 5. 6. 9. 94, 18. 58, 34.
uterus maternus. Ep. 121, 18. 124, 8. decem mensibus tenet nos et praeparat non sibi. Ep. 102, 23. uterum tumescentem abscondere. Dial. XII, 16, 3.
Uticenses. Ep. 71, 10.
utilitas non spectanda in amando. Dial. XII, 14, 2. 3. XI, 9, 1. una spectatur in beneficio accipientis utilitas. B. IV, 9, 1. 10, 1. 13, 3.
vulpium et murum tergis magna par. Scytharum induitur. Ep. 90, 16.
vulva parum tenax. NQ. III, 25, 11.
uxor magno ducta ambitu torquet. Ep. 95, 3. quid iucundius quam uxori tam carum esse, ut propter hoc tibi carior fias? Ep. 104, 5. uxoris mors. B. V, 17, 4. quomodo ferenda sit. Rem. 16, 1—9. uxori et libris pariter inservire nemo potes. Fr. 48. 61. uxor impudica servari non potest, pudica non debet. Fr. 53.

X.

- Xanthippe Socratem immunda aqua per fudit.** Dial. II, 18, 5. cf. Ep. 104, 27. Fr. 62.
Xanthus. Lud. 6, 1.
Xenocrates putat beatum vel sola virtute fieri posse, non tamen unum bonum esse, quod honestum est. Ep. 85, 18.
Xenophantus, quo canente Alexander manu ad arma misisse dicitur. Dial. IV, 2, 6.

Xenophon, Grylli filius. B. III, 32, 3.
 Xenophontes. Dial. IX, 7, 5.
 Xerxes rex stolidus. Dial. II, 4, 2. NQ.
 V, 18, 10. Persarum rex insolentissimus. Dial. X, 17, 2. crudelis. Dial. V, 16, 4. furiosus. X, 18, 5. tumidus. B. VI, c. 31.
 xystos. Dial. V, 18, 4.

Z.

Zaleucus. Ep. 90, 6.
 Zenon. Dial. VII, 18, 1 VIII, 1, 4, 3, 1.

X, 14, 5. B. IV, 39, 1. 2. VII, 8, 2. NQ. VII, 19, 1. Ep. 33, 4. 7. 9. 64, 10. 104, 21. 108, 38. Zenoni, a quo coepit Stoicorum rigida ac virilis sapientia, nullus servus fuit. Dial. XII, 12, 4. non accessit ad rempublicam sed misit. Dial. IX, 1, 10. VIII, 6, 4. 5. 3, 2. eius vita. Ep. 6, 6. dicta. Dial. III, 16, 7. VIII, 3, 2. IX, 14, 3. Ep. 82, 9. 19. 83, 9—11. Zenones. Ep. 22, 11.
 Zenon Eleates. Ep. 88, 44. 45.
 zephyrus. favonius. NQ. V, 16, 5.
 zmaragdus. Ep. 90 33.

